ENIGME ENIGME ENIGME

ZECHARIA SITCHIN

a 12-a planetă

ENIGME

colecția fenomenelor stranii

colecția întâmplărilor enigmatice

colecția realului îngemănat cu fantasticul

colecția frontierelor cunoașterii

ZECHARIA SITCHIN

A DOUĂSPREZECEA PLANETĂ

ALDO PRESS

THE TWELFTH PLANET
by
Zecharia Sitchin

Editor **ALDO PRESS** *s.r.l.*, Bucureşti

Copyright
© 1976 by Zecharia Sitchin

Traducere
Cristian Banu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale
SITCHIN, ZECHARIA
A douăsprezecea planetă / Zecharia Sitchin – Bucureşti: Aldo Press, 1999
448 p.: il.; 20 cm – (Zona)
Bibliogr.
ISBN 973-97079-9-8

573.5

Informaţii şi comenzi ramburs:
C. P. 76–161, Bucureşti, 77450, România

Printed in Romania
grupul drago print
fed print sa O societate Butan Gas
B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31, sector 5, Bucureşti, ROMÂNIA
Telefon: 335.93.18; 335.97.47
Fax: 337.33.77

Mulţumiri

Autorul doreşte să-şi exprime mulţumirile celor care, mai bine de un secol, au descoperit, descifrat, tradus şi explicat textele şi relicvele Orientului Antic şi, de asemenea, numeroaselor instituţii, precum şi personalului acestora, care au pus la dispoziţia autorului textele şi ilustraţiile ce stau la baza acestei cărţi.

Autorul doreşte să mulţumească în mod special următoarelor instituţii: *New York Public Library (Oriental Division); Research Library (Reading Room* şi *Oriental Students Room)* a *British Museum; Research Library,* de la *Jewish Theological Seminary* din New York; lucrătorilor şi custodelui *British Museum,* pentru asistenţa acordată la procurarea fotografiilor şi imaginilor reproduse în această carte; directorului *Vordera-siatisches Museum, Staatliche Museen,* din Berlinul de Est; *Muzeului Universităţii Philadelphia*; *Réunion des Musées Nationaux, France (Musée du Louvre);* curatorului *Muzeului Antichităţilor din Aleppo; U.S. National Aeronautics and Space Administration* (NASA).

Cuprins

Nota autorului 9
Prolog: Geneza 11
Capitolul 1. Veșnicul Început 15
Capitolul 2. Civilizația neprevăzută 27
Capitolul 3. Zeii din Cer și de pe Pământ 67
Capitolul 4. Sumer: Tărâmul zeilor 103
Capitolul 5. Nefilimii: Oamenii cu rachete de foc 141
Capitolul 6. A Douăsprezecea Planetă 185
Capitolul 7. Epopeea creației 217
Capitolul 8. Împărăția cerurilor 249
Capitolul 9. Aterizarea pe planeta Pământ 271
Capitolul 10. Orașele zeilor 297
Capitolul 11. Revolta anunnakilor 325
Capitolul 12. Facerea omului 351
Capitolul 13. Sfârșitul pământenilor 379
Capitolul 14. Când zeii pleacă de pe Pământ 405
Capitolul 15. Regatul de pe Pământ 433
Bibliografie 445

Nota autorului

Sursa primară pentru versetele biblice din Vechiul Testament, pe care le-am utilizat în această carte, este textul original evreiesc. Trebuie spus de la bun început că toate traducerile consultate – principalele fiind menționate la sfârșitul cărții – sunt doar atât, simple traduceri sau interpretări. Ceea ce contează pentru concluzia finală este ce spune originalul.

Pentru versiunea finală, cea care este utilizată în cartea de față, am comparat traducerile pe care le-am avut la îndemână și apoi cu textul original, utilizând și textele/poveștile sumeriene și acadiene asemănătoare, pentru a obține ceea ce eu consider a fi cea mai fidelă variantă.

Analiza textelor sumeriene, asiriene, babiloniene și hitite a angajat o armată întreagă de savanți, timp de mai bine de un secol. Descifrarea scrisului și a limbii a fost urmată de transcriere, transliterație și abia apoi de traducere. În multe cazuri, am putut alege între diferitele traduceri și interpretări numai verificând unele mult anterioare. În alte cazuri, cercetările moderne au fost cele care au adus o lumină nouă asupra variantelor mai vechi.

Deci lista textelor Orientului Antic care apare la sfârșitul acestei cărți conține atât versiunile cele mai vechi, cât și pe cele mai noi, alături de o listă a publicațiilor științifice în care au fost publicate cele mai interesante contribuții la înțelegerea acestor texte.

Autorul

Toți oamenii din vechime credeau în zei care au coborât pe Pământ și care se vor ridica la ceruri după ce își vor încheia menirea. Dar nu a fost acordată niciodată credibilitate acestor texte, fiind taxate de oamenii de știință, încă de la început, ca fiind doar legende.

Scrierile Orientului antic, incluzând aici și numeroase texte astronomice, vorbesc în mod explicit despre o planetă de pe care au venit pe Pământ acești astronauți sau „zei". Totuși, când oamenii de știință au descoperit, descifrat și transcris o listă antică a corpurilor cerești, planeta Pluto nu fusese încă descoperită (ea a fost localizată abia în 1930). Cum să accepte ei atunci dovada existenței a încă unui membru al sistemului nostru solar? Dar acum noi, care la fel ca cei din vechime, cunoaștem că mai există planete și după Saturn, de ce să nu acceptăm antica dovadă a existenței celei de-a douăsprezecea planete?

Pe măsură ce ne aventurăm în spațiu, o privire proaspătă și o acceptare a vechilor scripturi este mai mult decât actuală. Acum, că astronauții noștri au aterizat pe Lună, iar navele noastre spațiale teleghidate explorează și alte planete, nu mai este chiar atât de imposibil de crezut că o altă civilizație, de pe o altă planetă, mult mai avansată decât a noastră, a fost capabilă să-și trimită astronauții pe Pământ, cândva, în trecut.

Într-adevăr, o serie de scriitori au speculat ideea că unele monumente antice, cum ar fi piramidele sau sculpturile gigantice, trebuie să fi fost făcute de reprezentanții unei alte civilizații, mult mai avansate, care au vizitat planeta noastră – căci, cu siguranță, cum ar fi putut poseda omul primitiv tehnologia necesară realizării unor astfel de construcții? Cum se face, ca să dau alt exemplu, că civilizația din Sumer a părut să înflorească brusc, fără nici un precursor, în urmă cu aproape 6000 de ani? Dar, deoarece acești scriitori n-au reușit, în general, să arate *când, cum* și, mai presus de toate, *de unde* au venit acești astronauți din vechime, întrebările lor provocatoare rămân pure speculații.

A fost nevoie de treizeci de ani de cercetări, de întoarcere la sursele antice, de acceptare a acestora *ad litteram,* pentru a crea în mintea mea un scenariu coerent și plauzibil al evenimentelor din vechime. *A Douăsprezecea Planetă* își propune deci să ofere cititorului o poveste care să răspundă la întrebările de mai sus. Dovezile aduse de mine consistă, în primul rând, chiar din înseși textele și desenele antice.

Am încercat în această carte să descifrez o cosmogonie sofisticată care explică, poate la fel de bine ca și teoriile științifice moderne, cum s-ar fi putut forma sistemul nostru solar: o planetă invadatoare a fost prinsă pe orbita solară, iar Pământul și alte părți ale sistemului solar au fost create.

Dovezile prezentate de mine includ și o hartă celestă a unui zbor spațial către Pământ de pe această planetă, a douăsprezecea. A urmat apoi dramatica înființare a primelor colonii pământești ale *nefilimilor.* Sunt date chiar și numele liderilor lor, sunt descrise sentimentele lor: iubirea, gelozia, acumulările și luptele lor, este explicată natura lor „nemuritoare".

Dar, mai presus de toate, *A Douăsprezecea Planetă* își propune să descopere succesiunea evenimentelor care au dus la facerea omului și metodele avansate prin care acest lucru a fost înfăptuit.

Ea sugerează complicata legătură care există între om și „zeii" lui și aruncă o nouă lumină asupra semnificației unor evenimente, asupra Grădinii Edenului, Turnului Babel, asupra Potopului. Și, omul – îmbogățit biologic și material de cei care l-au făcut – sfârșește prin a-și alunga zeii.

Această carte susține că nu suntem singuri în sistemul nostru solar. Mai degrabă mărește decât scade credința într-o putere supranaturală, pentru că, dacă *nefilimii* au creat omul pe Pământ, ei nu au făcut decât să îndeplinească un mult mai vast Plan Universal.

Z. Sitchin *New York, februarie 1977*

Capitolul 1
Veșnicul Început

Dintre toate dovezile pe care le-am adunat pentru a ne susține teoria, cea cu care trebuie să începem este însuși omul. În multe privințe, omul modern – *Homo Sapiens* – este un străin pe această planetă.

De când Charles Darwin i-a șocat pe oamenii de știință și pe teologii vremii sale cu dovada evoluției omului, s-a considerat că viața pe Pământ a ajuns la om trecând prin primate, mamifere, vertebrate și, mai departe, la cea mai slab dezvoltată formă de viață, într-un punct, acum câteva milioane de ani în urmă, când se presupune că a apărut viața pe Pământ.

Dar, ajungând la aceste începuturi și încercând să analizeze problema existenței vieții în altă parte, în cadrul și în afara sistemului nostru solar, oamenii de știință au devenit nesiguri în ceea ce privește problema vieții de pe planeta noastră: cumva, ea nu aparține acesteia. Dacă viața a început datorită unor reacții chimice spontane, de ce are doar o singură sursă și nu o multitudine de surse aleatoare? Și de ce toate materiile vii de pe Pământ conțin foarte puține dintre elementele care se găsesc aici din belșug și foarte multe dintre cele rare?

Să fi fost atunci viața importată pe Pământ?

Poziția omului în lanțul evoluției a mărit încurcătura. Găsind un craniu aici, câteva oase dincolo, oamenii de știință au considerat la început că omul a apărut în Asia, acum 500.000 de ani. Dar, cum au fost descoperite fosile din ce în ce mai vechi, a devenit clar că acest lucru s-a petrecut cu mult mai mult timp în urmă. Strămoșii omului sunt acum plasați în urmă cu aproape 25.000.000 de ani. Descoperiri în estul Africii au

Știm cum a apărut civilizația și cum s-a dezvoltat aceasta o dată ce a apărut. Întrebarea fără răspuns este însă *de ce* – de ce a apărut această civilizație? Căci, și asta o afirmă acum și oamenii de știință – cu oarecare frustrare –, conform tuturor datelor cunoscute în prezent, omul nu ar fi trebuit să ajungă încă la civilizație. Nu există nici un motiv aparent pentru care noi să fim mai civilizați decât triburile primitive din jungla amazoniană sau de prin alte zone neumblate încă.

Dar, ni se spune, aceste triburi trăiesc încă la fel ca în epoca de piatră, deoarece au fost izolate de restul lumii. Dar izolați de ce? Dacă ei au trăit pe aceeași planetă cu noi, nu ar fi trebuit oare să ajungă la aceleași cunoștințe științifice și tehnologice, așa cum se presupune că am făcut și noi?

Totuși adevărata problemă nu este gradul lor de înapoiere, ci gradul nostru de dezvoltare; căci acum se recunoaște că gradul normal de dezvoltare este cel al triburilor amazoniene, și nu al nostru. I-a trebuit omului peste două milioane de ani pentru a realiza epocala „revoluție tehnologică" a trecerii de la folosirea pietrelor așa cum le găsea, la șlefuirea și ascuțirea lor. De ce nu tot două milioane de ani pentru a trece la folosirea altor materiale sau zece milioane de ani pentru stăpânirea matematicilor, ingineriei sau astronomiei? Și totuși iată că, la „numai" 50.000 de ani de la omul din Neanderthal, astronauții noștri aterizează pe Lună.

Întrebarea care se pune în mod evident este: am obținut oare noi și strămoșii noștri din zona Mediteranei aceste cunoștințe singuri?

Cu toate că omul de Cro-Magnon nu construia zgârie-nori și nici nu utiliza metale, nu există nici o îndoială că a reprezentat un moment revoluționar. Mobilitatea sa, faptul că-și putea construi adăposturi, dorința sa de a se îmbrăca, uneltele sale, arta sa – toate acestea reprezintă o civilizație înaltă care apare brusc, inițiind veșnicul început al culturii umane, întinsă pe milioane de ani, avansând cu pași dureros de lenți.

Deși oamenii de știință nu posedă o explicație a apariției lui *Homo Sapiens* și a civilizației Cro-Magnon, nu există nici un dubiu în ceea ce privește locul de origine al acesteia: Orientul Apropiat. Podișurile și lanțurile muntoase care se întind în arc de cerc de la Munții Zagros în est (unde se află azi granița dintre Iran și Irak), spre Muntele Ararat și Muntele Taurus, spre nord, apoi spre sud și vest, în jos dealurile Siriei, Libanului și Israelului sunt pline de peșteri în care s-au păstrat urmele omului preistoric. (Fig. 2)

Fig. 2

Una dintre aceste peșteri, Shanidar, este localizată în partea nord-estică a acestui arc de cerc al civilizației. În zilele noastre, multe triburi kurde își găsesc adăpost în peșterile din zonă, împreună cu animalele lor în timpul lunilor geroase de iarnă. Deci era o noapte de iarnă geroasă, cu 44.000 de ani în urmă, când o familie de șapte persoane (una fiind un copil) a căutat adăpost într-o peșteră din Shanidar.

Rămășițele lor – ei au fost omorâți de o cădere de pietre – au fost descoperite în 1957 de Ralph Solecki, care venise în regiune în căutarea urmelor omului primitiv. Ceea ce a descoperit el a fost mai mult decât se așteptase. Pe măsură ce strat după strat era îndepărtat, a devenit evident că peștera păstra

urme de locuire umană, datând de circa 100.000 de ani, până cu circa 13.000 de ani în urmă.*

Ceea ce indicau aceste urme era mult mai surprinzător decât urmele însele. Cultura umană înregistrase nu un progres, ci regresase. Începând cu un anumit standard, generațiile care urmaseră prezentau un regres clar. Și începând cu 27.000 î.Ch. până în 11.000 î.Ch. regresarea și micșorarea populației au atins un punct în care viața aproape că dispăruse. Din motive care se presupun a fi de ordin climateric, omul aproape că a dispărut din zonă pentru aproape 16.000 de ani.

Și apoi, aproximativ prin 11.000 î.Ch., omul a reapărut plin de vigoare și cu o cultură de un nivel incredibil de ridicat.

De parcă un antrenor nevăzut, urmărind jocul șovăitor al omenirii, ar fi înlocuit echipa obosită și uzată cu una proaspătă și mai bine antrenată.

*

De-a lungul milioanelor de ani ai veșnicului său început, omul a fost copilul naturii; a rezistat adunându-și hrană de prin păduri, vânând animale sălbatice, prinzând păsări sau pescuind. Dar, aproape imediat ce așezările umane slăbeau și el își părăsea locuințele, când realizările sale artistice dispăreau – chiar atunci, brusc, fără vreun motiv aparent și fără o perioadă de pregătire anterioară – omul devine agricultor.

Cercetând munca unor eminenți oameni de știință din acest domeniu, R.J. Braidwood și B. Howe, în lucrarea lor, *Prehistoric investigation in Iraqui Kurdistan* (Cercetarea preistoriei Kurdistanului irakian), au ajuns la concluzia că studiile genetice au confirmat descoperirile arheologice și nu lasă nici o urmă de îndoială că agricultura a apărut exact acolo unde apăruse, cu câtva timp înainte, *Homo Sapiens:* în Orientul Apropiat. Nu mai există nici un dubiu că agricultura s-a extins din arcul munților și dealurilor Orientului Apropiat. Folosind sofis-

*Profesorul Solecki mi-a spus că au fost descoperite nouă schelete, dintre care numai patru fuseseră zdrobite de o cădere de pietre *(n.a.)*

ticate metode de datare cu carbon radioactiv și cercetări genetice, s-a stabilit că primele culturi agricole ale omenirii au fost cele de grâu și orz. Presupunând că într-un anume fel omul a reușit să învețe singur să cultive plantele sălbatice și cerealele necesare supraviețuirii, cercetătorii au fost însă uimiți de marea varietate de plante și cereale de bază pentru supraviețuirea și dezvoltarea civilizației, care apăreau din Orientul Apropiat. Această listă cuprindea, într-o succesiune rapidă, mei, secară, printre cerealele comestibile; in, pentru fibrele sale, dar și pentru ulei, precum și o mare varietate de arbuști și copaci fructiferi.

De fiecare dată, o plantă a fost mai întâi cultivată în Orientul Apropiat, cu milenii înainte de a ajunge în Europa. De parcă acesta ar fi fost un fel de laborator genetico-botanic, condus de o mână nevăzută, care producea din când în când câte o nouă plantă.

Cei care au studiat originea viței-de-vie au constatat că aceasta a început să se cultive în munții din nordul Mesopotamiei, în Siria și Palestina. Nu e de mirare. Vechiul Testament spune că Noe a plantat o viță-de-vie (ba chiar că s-a îmbătat cu vinul ei) după ce arca sa a ajuns pe muntele Ararat când s-au retras apele potopului. Deci, la fel ca și oamenii de știință, Biblia plasează începutul cultivării viței-de-vie pe munții din nordul Mesopotamiei.

Mărul, părul, măslinul, smochinul, migdalul, fisticul, nucul – toți își au originea în Orientul Apropiat, împrăștiindu-se de aici în Europa și în alte părți ale lumii. Într-adevăr, nu putem să nu ne amintim că Vechiul Testament i-a devansat pe oamenii noștri de știință cu câteva milenii în identificarea aceleiași zone ca fiind prima grădină a lumii: „Apoi Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit... și a făcut să răsară din Pământ tot felul de pomi plăcuți la vedere și buni la mâncat".

Locul în care se afla Edenul era cu siguranță cunoscut generațiilor biblice. Se afla „spre răsărit" – la est de pământurile neamului lui Israel. Era un teritoriu udat de apele a patru mari râuri, două dintre ele fiind Tigru și Eufrat. Nu poate exista nici un dubiu că Geneza localizează prima grădină pe dealurile

de unde izvorăsc aceste râuri, în nord-estul Mesopotamiei. Biblia şi oamenii de ştiinţă sunt de acord.

De fapt, dacă citim textul Genezei nu ca pe o lucrare teologică ci ca pe una ştiinţifică, descoperim şi procesul prin care s-a început cultivarea acestor plante. Ştiinţa ne spune că mai întâi s-au cultivat ierburi sălbatice, apoi cereale, urmate de cultivarea arbuştilor şi pomilor fructiferi. Acesta este exact procesul descris în primul capitol al Genezei.

> Şi Dumnezeu a zis: „Să dea pământul verdeaţă, iarbă cu sămânţă, pomi roditori, cari să facă rod după soiul lor, şi cari să aibă în ei sămânţa lor pe Pământ." Şi aşa a fost.
>
> Pământul a dat verdeaţă, iarbă cu sămânţă după soiul ei şi pomi care să facă rod şi care îşi au sămânţa în ei, după soiul lor.

Biblia ne mai spune apoi că, după ce a fost izgonit din grădina raiului, omul a trebuit să muncească din greu pentru a-şi obţine hrana. „Din sudoarea frunţii tale îţi vei mânca pâinea", i-a spus Dumnezeu lui Adam. Iar după asta „Abel era cioban, iar Cain era plugar". Omul a devenit crescător de vite, ne spune Biblia, curând după ce a devenit agricultor.

Oamenii de ştiinţă sunt perfect de acord cu această succesiune a evenimentelor. Analizând diferitele teorii referitoare la domesticirea animalelor, F.E. Zeuner, în cartea sa *Domestication of Animals* (Domesticirea animalelor), afirmă că „omul nu a putut căpăta obişnuinţa de a ţine animalele în captivitate şi de a le domestici înainte de a atinge stadiul de a locui în unităţi sociale de anumite dimensiuni". Aceste comunităţi stabile, necesare pentru trecerea la domesticirea animalelor, au fost o consecinţă a schimbării către agricultură.

Primul animal care a fost domesticit a fost câinele, dar nu ca „cel mai bun prieten al omului", ci, după toate probabilităţile, tot pentru hrană. Se crede că acest lucru s-a petrecut în jurul lui 9500 î.Ch. Primele rămăşiţe de câini au fost descoperite în Iran, Irak şi în Israel.

Tot cam în acea perioadă a fost domesticită şi oaia; peştera de la Shanidar conţinea rămăşiţele unor oi, datând cam din jurul anului 9000 î.Ch., ce indică faptul că o mare parte din miei erau tăiaţi pentru hrană sau pentru pielea lor. Caprele, şi ele dătătoare de lapte, au urmat curând; porcii, bovinele şi alte vite au fost domesticite la scurt timp.

De fiecare dată domesticirea lor a început în Orientul Apropiat.

Schimbările bruşte care au apărut cam pe la anul 11.000 î.Ch. în Orientul Apropiat (şi cu circa 2000 de ani mai târziu în Europa) i-au făcut pe oamenii de ştiinţă să descrie această perioadă ca fiind sfârşitul unei ere, paleoliticul, şi începutul alteia, mezoliticul.

Numele este potrivit doar dacă ne gândim la principalul material de construcţie, care era în continuare piatra. Adăposturile umane din munţi erau construite din piatră; comunităţile erau protejate de ziduri de piatră; prima unealtă agricolă, sapa,

Fig. 3

era făcută din piatră. Ei își onorau sau își protejau morții acoperind și ornând mormintele cu pietre sau le foloseau pentru a-și construi imagini ale ființelor supreme sau ale „zeilor" a căror intervenție benefică o căutau. O astfel de imagine, descoperită în nordul Israelului, datând din al nouălea mileniu î.Ch., ne înfățișează un cap sculptat al unui „zeu" cu un coif și un fel de „ochelari de protecție". (Fig. 3)

Privind lucrurile global, ar fi mult mai potrivit să numim această perioadă care începe după 11.000 î.Ch. nu mezolitic, (partea de mijloc a Epocii de piatră) ci Era Domesticirii. Într-o perioadă de circa 3600 de ani – aproape peste noapte în termenii veșnicului început – omul a devenit agricultor, începând să cultive plante sălbatice și să domesticească animale. Apoi, în mod clar, a urmat o nouă eră. Istoricii o numesc Neolitic (Noua Epocă de piatră) dar, din nou, total inadecvat, pentru că ceea ce a marcat această perioadă a fost apariția ceramicii.

Din motive necunoscute încă oamenilor de știință – dar care vor deveni clare pe măsură ce se va derula povestea noastră – marșul omenirii către civilizație a fost limitat – pentru câteva milenii după 11.000 î.Ch. la dealurile din Orientul Apropiat. Descoperirea numeroaselor foloase pe care i le poate aduce lutul a fost contemporană cu părăsirea adăposturilor sale de pe munte și coborârea în văile argiloase.

Începând cu mileniul al șaptelea î.Ch. civilizația Orientului Apropiat este plină de obiecte de argilă și lut, de ornamente, ustensile sau statuete. În jurul anului 5000 î.Ch., omul producea obiecte ceramice de o excelentă calitate și un design fantastic.

Dar, încă o dată, ritmul progresului a scăzut și, începând cu circa 4500 î.Ch., descoperirile arheologice au relevat că totul regresase: ceramica devenise mai simplă, iar uneltele de piatră – relicve ale unei epoci mult anterioare – devin predominante. Așezările apar ca nelocuite. Unele locuri, care fuseseră centre ale culturilor ceramice, încep să fie abandonate și meșteșugul, ca atare, dispare. „A fost o istovire generală a culturii", spune James Melaart în cartea sa *Earliest Civilizations of the Near East* (Primele civilizații ale Orientului Apropiat); unele locuri poartă în mod clar semnele acestei „noi faze de înapoiere".

Omul și cultura sa erau, în mod clar, în declin.

Apoi – brusc, pe neașteptate, inexplicabil – Orientul Apropiat cunoaște înflorirea celei mai mari civilizații imaginabile, o civilizație din care ne tragem și noi rădăcinile.

O mână misterioasă îl scoate, din nou, pe om din declinul său și îl ridică la un nivel chiar mai ridicat de cultură, cunoștințe și civilizație.

Capitolul 2

Civilizația neprevăzută

Mult timp, occidentalii au crezut că civilizația lor este darul romanilor și al grecilor, dar filosofii greci înșiși au scris în mod repetat că ei se trag din surse și mai vechi. Mai târziu, călătorii reîntorși în Europa au semnalat existența în Egipt a unor piramide impozante și a unor orașe-temple, pe jumătate îngropate în nisip, protejate de niște animale stranii numite sfincși.

Când Napoleon a ajuns în Egipt în 1799, el a luat cu sine specialiști pentru a studia și explica aceste monumente. Unul dintre ofițerii săi a descoperit lângă Rosetta o piatră pe care se găsea o inscripție datând din 196 î.Ch., scrisă atât cu hieroglife egiptene, cât și în alte două limbi.

Descifrarea scrisului și limbii egiptene și descoperirile arheologice care au urmat au relevat că în Egipt a existat o civilizație foarte înaltă, cu mult înainte de nașterea celei grecești. Textele egiptene vorbesc de dinastii care au apărut în jurul anului 3100 î.Ch. – cu aproape două mii de ani înainte de apariția culturii elene. Atingându-și maturitatea în secolele cinci și patru înainte de Christos, civilizația greacă a fost mai degrabă o continuatoare decât o precursoare.

Să fie oare rădăcinile civilizației noastre în Egipt?

Oricât de logică ar părea această concluzie, există câteva fapte care militează împotriva ei. Istoricii greci descriu numeroase vizite în Egipt, dar vechile surse ale cunoștințelor lor se găseau în altă parte. Culturile preelenice din zona Mării Egee – cultura minoică din insula Creta și cultura miceniană din Grecia – aduc dovada că Orientul Apropiat, și nu Egiptul, constituie

punctul de plecare. Siria şi Anatolia au fost căile prin care o civilizaţie anterioară a pătruns în Grecia.

Observând că invazia dorică în Grecia şi cea israeliană în Caanan, de după exodul din Egipt, au avut loc cam în acelaşi timp (aproximativ sec. XIII î.Ch.), istoricii au fost fascinaţi de numărul crescând de similitudini dintre civilizaţia semitică şi cea helenică. Profesorul Cyrus H. Gordon, în *Forgotten Scripts; Evidence for the Minoan Language* (Manuscrise uitate; Dovezi despre limba minoică), a deschis un nou domeniu de studiu, arătând că scrisul minoic timpuriu, numit A Liniar, este de fapt de origine semitică. El trage concluzia că „modelul civilizaţiilor ebraice şi minoice (dincolo de conţinut) este, până la un anume punct, acelaşi" şi a arătat că numele insulei Creta, în minoică *Ke-re-ta,* este identic cu un cuvânt ebraic *Ke-re-et* („Oraşul îngrădit") şi îşi are corespondent într-o poveste semitică a unui anume rege al Keretului.

Chiar şi alfabetul grecesc, din care derivă cel latin, provine din Orientul Apropiat. Vechii istorici greci susţin că alfabetul lor a fost adus de un fenician, pe nume Kadmus („Bătrânul") şi conţinea acelaşi număr de litere şi în aceeaşi ordine ca cel ebraic; era singurul alfabet utilizat în Grecia pe vremea războiului troian. Numărul literelor a fost mărit la douăzeci şi sase de poetul Simonides din Ceos în secolul al V-lea î.Ch.

Că alfabetul grecesc şi cel latin şi deci întreaga fundaţie culturală occidentală au fost adoptate din Orientul Apropiat poate fi demonstrat foarte uşor comparând ordinea, numele, semnele, ba chiar şi valoarea numerică a alfabetului original, din Orientul Apropiat cu cele din mai vechiul alfabet grecesc şi cu mai nou alfabet latin. (Fig. 4)

Istoricii erau conştienţi de contactele grecilor cu Orientul Apropiat din primul mileniu înainte de Christos culminând cu înfrângerea perşilor de către Alexandru cel Mare, în 331 î.Ch. Textele greceşti fac deseori referire la aceşti perşi şi la teritoriile lor (aproximativ teritoriul actual al Iranului). Judecând după numele regilor lor – Cyrus, Darius, Xerxes – şi după cele ale zeilor acestora, care se pare că aparţin ramurii lingvistice indo-europene, istoricii au ajuns la concluzia că fac parte din familia

Numele ebraic	*feniciano-canaanită*	*greacă nouă*	*greacă veche*	*Numele grecesc*	*latină*
Aleph		A	A	Alpha	A
Beth		B	B	Beta	B
Gimel		Γ	Γ	Gamma	C G
Daleth		Δ	Δ	Delta	D
He		E	E	E(psilon)	E
Vau		Y	Y	Vau	F V
Zayin		Z	Z	Zeta	
Heth (1)		H	H	(H)eta	H
Teth		Θ	Θ	Theta	
Yod		I	I	Iota	I
Khaph		K	K	Kappa	
Lamed		Λ	Λ	Lambda	L
Mem		M	M	Mu	M
Nun		N	N	Nu	N
Samekh		Ξ	Ξ	Xi	X
Ayin		O	O	O(micron)	O
Pe		Π	Π	Pi	P
Sade (2)		M	M	San	
Koph		Φ	Φ	Koppa	Q
Rash		P	P	Rho	R
Shin		Σ	Σ	Sigma	S
Tav		T	T	Tau	T

Fig. 4

(1) „H" sumerian, transliterat de obicei ca „H", pentru a fi mai uşor, în sumeriană şi în alte limbi semitice se pronunţă, de fapt, ca grupul de litere „CH" din limba germană.

(2) „S" sumerian, transliterat de obicei prin „S", pentru a fi mai uşor, el este pronunţat în sumeriană şi în alte limbi semitice ca „Ţ".

popoarelor ariene („de origine divină") care au apărut de undeva de la estul Mării Caspice la sfârșitul celui de-al doilea mileniu înainte de Christos și s-au împrăștiat spre vest în Asia Mică, spre est în India, iar spre sud în ținutul numit de Vechiul Testament „al moesilor și al parților".

Totuși lucrurile nu au fost chiar atât de simple. În ciuda originii diferite asumate de aceștia, Vechiul Testament îi tratează ca parte componentă a evenimentelor biblice. Cyrus, de pildă, este numit în Biblie „Unsul lui Yahweh" – o relație cu totul neobișnuită pentru un Dumnezeu ebraic cu un individ care nu era evreu. Conform cărții lui Ezra, Cyrus a primit misiunea să reconstruiască Templul din Ierusalim, spunând că el primește ordine direct de la Yahweh, pe care îl numea „Dumnezeu din Ceruri".

Cyrus și ceilalți regi din dinastia sa se numeau ahamenizi – după titlul adoptat de fondatorul dinastiei, Hacham-Aniș. Nu era un titlu arian, ci unul perfect semitic, care înseamnă „Înțeleptul". În general, istoricii au neglijat multele aspecte care pot indica o serie de similitudini între dumnezeul ebraic și zeul pe care ahamenizii îl numeau „Înțeleptul", pe care ei și-l imaginau plutind în cer într-un glob înaripat, așa cum apare, de exemplu, pe un sigiliu al lui Darius. (Fig. 5)

Fig. 5

S-a stabilit acum că rădăcinile istorice, culturale și religioase ale perșilor se află în Imperiul Babiloniano-Asirian, a cărui mărire și decădere sunt înregistrate în Vechiul Testament.

Simbolurile care împodobesc inscripțiile ce apar pe monumentele și sigiliile persane au fost considerate, la început, ca fiind doar decorative. Engelbert Kampfer, care a vizitat Perseopolisul, capitala Imperiului Persan, în 1686, a descris aceste semne ca fiind „ca niște cuie", ca niște „semne sparte". De atunci, acest scris este cunoscut sub numele de cuneiform.

Când au început eforturile de descifrare a acestor inscripții, a devenit clar că ele fuseseră scrise cu aceleași caractere ca inscripțiile de pe monumentele și tăblițele din Mesopotamia, ținutul dintre Tigru și Eufrat. Intrigat de aceste descoperiri disparate, Paul Emile Botta a condus în 1843 prima cercetare arheologică majoră. El a ales un loc din nordul Mesopotamiei, aproape de orașul Mosul, numit astăzi Khorsabad. Curând, Botta a reușit să stabilească numele vechi al locului, scris cu litere cuneiforme, *Dur Sharru Kin.* Erau inscripții semitice, o limbă înrudită cu ebraica, iar numele însemna „Orașul îngrădit al cinstitului rege". Manualele noastre școlare îl numesc pe acest rege Sargon al II-lea.

Capitala regelui asirian avea în centrul ei un palat magnific, ale cărui ziduri erau acoperite de niște basoreliefuri care, dacă ar fi puse cap la cap, s-ar întinde pe mai bine de o milă. O piramidă în trepte, un zigurat care domina orașul și palatul regal, servea de „scară spre cer" zeilor. (Fig. 6)

Arhitectura și sculpturile orașului dau impresia unui mod de viață pe picior mare. Palatele, templele, casele, hambarele,

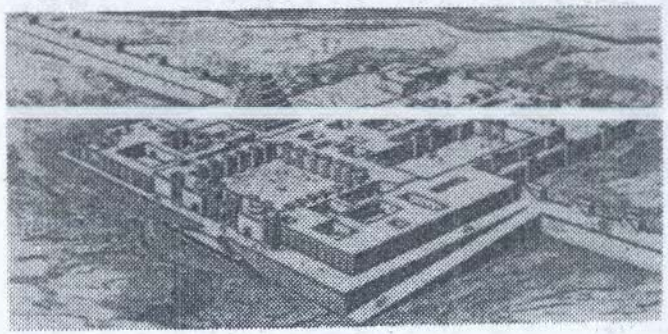

Fig. 6

grajdurile, zidurile, porțile, coloanele, decorațiunile, operele de artă, turnurile, meterezele, terasele, grădinile – toate au fost construite în doar cinci ani. Conform celor spuse de George Contenau în *La Vie Quotidienne à Babylone et en Assyrie* (Viața cotidiană în Babilon și în Asiria) „imaginația noastră se clatină în fața potențialei puteri a unui imperiu care a reușit să realizeze atât de mult într-un răstimp atât de scurt", cu aproape 3000 de ani în urmă.

Pentru a nu fi surclasați de francezi, în scenă apar și englezii, în persoana lui Sir Austen Henry Layard, care și-a stabilit șantierul arheologic la zece mile de Khorsabad, pe fluviul Tigru. Băștinașii numeau acest loc Kuyunjik; a reieșit că este vorba, de fapt, de capitala Imperiului Asirian, Ninive.

Numele și evenimentele biblice ies la iveală. Ninive era capitala regală a Asiriei sub ultimii trei mari împărați ai ei: Sanherib, Esarhadon și Asurbanipal. „În al patrusprezecelea an al împăratului Ezechia, Sanherib, împăratul Asiriei, s-a suit împotriva tuturor cetăților întărite din Iuda și a pus stăpânire pe ele", ne spune Vechiul Testament (II Regi 18:13) și, când Îngerul Domnului i-a ucis soldații, „Sanherib și-a ridicat tabăra, a plecat și s-a întors; și a locuit la Ninive".

Colinele pe care era așezat orașul au dat la iveală palate, temple, opere de artă care le întrec pe cele ale lui Sargon. Zona în care se crede că se afla palatul lui Esarhadon nu a putut fi cercetată, deoarece acolo s-a construit o moschee, pe presupusul loc în care ar fi fost îngropat profetul Iona, cel înghițit de un chit fiindcă a refuzat să ducă mesajul Domnului în Ninive.

Layard citise într-o veche însemnare grecească faptul că un ofiter al lui Alexandru cel Mare văzuse „un loc plin de piramide și de rămășițele unui oraș vechi" – un oraș care era deja îngropat în timpul lui Alexandru cel Mare! Layard l-a cercetat și pe acesta și s-a dovedit a fi Nimrud, centrul militar al Asiriei. Aici ridicase Șalmaneser un obelisc pentru a-și cinsti victoriile militare. Pe acest obelisc, aflat acum la *British Museum*, putem descoperi printre numele celor care au fost puși să plătească tribut asirienilor și pe cel al lui „Iehu, fiul lui Omri, regele Israelului".

Din nou, inscripțiile mesopotamiene și textul biblic se susțin reciproc!

Uluiți de frecventele coroborări între textele biblice și descoperirile arheologice, asiriologii – cum au început să fie numiți cercetătorii în domeniu – s-au aplecat asupra capitolului zece din cartea Genezei. Acolo Nimrod – „viteaz vânător înaintea Domnului" – este descris ca fiind fondatorul tuturor regatelor din Mesopotamia:

> El a domnit la început peste Babel, Erec, Acad și Calne, în țara Șinear.
>
> Din țara aceasta a intrat în Asiria; a zidit Ninive și Calah
>
> și Resen între Ninive și Calah; aceasta este cetatea cea mare.

Erau într-adevăr niște coline pe care localnicii le numeau Calah între Ninive și Nimrud. Când echipele de arheologi, sub conducerea lui W. Andrae, au săpat în zonă, între 1903 și 1914, ei au scos la iveală ruinele orașului Ashur, capitala religioasă a imperiului și prima capitală a acestuia. Dintre toate orașele asiriene amintite în Biblie, numai Resen nu a fost descoperit încă. Numele înseamnă „frâu"; probabil că acolo erau grajdurile regale.

Cam în aceeași vreme când erau cercetate ruinele Ashurului, alte echipe, conduse de R. Koldewey, cercetau ruinele Babilonului, biblicul Babel – un vast teritoriu plin de palate, temple, grădini suspendate și inevitabilele zigurate. Nu peste mult timp, operele de artă și inscripțiile au dezvăluit istoria a două imperii rivale ale Mesopotamiei: Babilonia și Asiria, unul aflat în sud și unul în nord.

Înflorind și decăzând, luptându-se sau coexistând în pace, cele două constituiau o civilizație înaltă care acoperă aproape 1500 de ani, ambele formându-se în jurul anului 1900 î.Ch. Ashur și Ninive au fost cucerite și distruse, în final, de babilonieni în anul 614 și, respectiv, 612 î.Ch. Așa cum afirmă

Biblia, Babilonul a cunoscut el însuşi un astfel de sfârşit, fiind cucerit de Cyrus Ahamenidul, în anul 539 î.Ch.

În ciuda faptului că cele două imperii au fost rivale de-a lungul întregii lor istorii, cu greu s-ar putea găsi vreo deosebire esenţială de ordin cultural sau spiritual între ele. Chiar dacă Asiria îşi numea zeitatea supremă Ashur („Cel care vede tot") şi Babilonul, Marduk („Fiul colinei pure"), altfel, panteonurile lor erau aproape identice.

Multe din muzeele lumii expun la loc de cinste porţile de ceremonii, taurii înaripaţi, basoreliefurile, carele, uneltele şi ustensilele, bijuteriile, statuetele şi alte obiecte realizate din cele mai diferite materiale, scoase la iveală din colinele asiriene şi babiloniene. Dar adevărata comoară a acestor regate o constituie documentele: mii şi mii de inscripţii scrise cu caractere cuneiforme ce includ cosmogonii, poeme epice, cronici ale unor regi, manuscrise ale templelor, contracte comerciale, înregistrări ale căsătoriilor sau divorţurilor, tabele astronomice, predicţii astrologice, formule matematice, liste geografice, gramatici şi texte de şcoală şi ultimele, dar nu cele din urmă, texte care vorbesc despre numele, genealogiile, titlurile, acţiunile, puterile şi îndatoririle zeilor.

Limbajul comun care forma legătura culturală, istorică şi religioasă între Asiria şi Babilon era cel acadian. Este prima limbă semitică cunoscută, înrudită, dar precedând ebraica, aramaica, feniciana şi caanita. Dar nici asirienii nici babilonienii nu au ridicat nici o pretenţie că au inventat scrisul sau limba aceasta; într-adevăr, multe din tăbliţele lor posedă un postscriptum ce spune că textele respective au fost copiate după unele mai vechi.

Atunci cine a inventat scrisul cuneiform şi a dezvoltat limba, gramatica ei precisă şi vocabularul ei bogat? Cine a scris aceste manuscrise mai vechi? Şi de ce asirienii şi babilonienii şi-au numit limba acadiană?

Atenţia se concentrează din nou asupra Bibliei. „Şi el a domnit la început peste Babel, Erec şi Acad." Să fi fost acolo Acad o capitală regală, precedându-le pe Babilon şi Ninive?

Ruinele mesopotamiene au demonstrat cu tărie că demult a existat cu adevărat un regat cu numele de Acad, întemeiat de un împărat, care îşi spunea *sharrukin* („drept-legiuitorul"). El pretindea că regatul său se întindea, prin graţia zeului Enlil, de la Marea de jos (Golful Persic) la Marea de sus (probabil Marea Mediterană). El se mândrea că la cheiul Acadului se adunau corăbii din toate colţurile lumii.

Istoricii au fost uimiţi: descoperiseră un imperiu mesopotamian în cel de-al treilea mileniu înainte de Christos! Era o distanţă în timp de aproape două mii de ani între Sargon Acadianul şi Sargon Asirianul, din Dur Sharrukin. Şi totuşi, cercetările făcute au dat la iveală literatură şi artă, ştiinţă şi politică, comerţ şi comunicaţii – o civilizaţie în deplină maturitate –, cu mult înainte de apariţia Asiriei şi Babilonului. Mai mult, era clar cine era predecesoarea şi sursa civilizaţiei mesopotamiene. Asiria şi Babilonul nu erau decât ramuri ale trunchiului acadian.

Misterul existenţei unei civilizaţii mesopotamiene atât de devreme s-a adâncit, când a fost descoperită o inscripţie care menţiona genealogia lui Sargon Acadianul. Aceasta spunea că titlul său complet era „Rege peste Acad şi rege peste Chish" şi explica faptul că, înainte de a ajunge pe tron, el fusese consilier al Legiuitorilor din Chish. Să fi fost oare un regat anterior, acela din Chish, care l-a precedat pe cel acadian?

Încă o dată versetele biblice capătă semnificaţie.

> Şi Cush l-a născut pe Nimrod:
> el este acela care a început să fie puternic pe Pământ...
> Şi la început el a domnit peste Babel, Erec şi Acad.

Mulţi cercetători au speculat că Sargon este biblicul Nimrod. Dacă se citeşte Chish în loc de Cush, în versetele de mai sus, s-ar părea că într-adevăr Nimrod este precedat de Chish, după cum pretinde Sargon. Istoricii au început apoi să ia *ad litteram* şi restul descrierii sale: „El a înfrânt oraşul Uruk şi i-a dărâmat zidurile... şi a ieşit victorios din bătălia cu locui-

torii din Ur... A cucerit tot pământul, de la Lagash până la mare."

Să fi fost biblicul Erec unul și același cu Uruk, cel de pe inscripția lui Sargon? Când a fost dezgropată o așezare numită astăzi Warka s-a descoperit că așa stau lucrurile. Și acel Ur la care se referă Sargon în inscripția sa nu este altul decât biblicul Ur, locul de naștere al lui Avraam.

Nu numai că descoperirile arheologice confirmă Biblia, dar devine clar că trebuie să fi fost regate, orașe și civilizație în Mesopotamia, chiar și înainte de cel de-al treilea mileniu de dinainte de Christos. Singura întrebare rămâne: Cât de departe, în timp, trebuie să meargă cineva pentru a descoperi *prima* civilizație?

Cheia care dezleagă această enigmă o constituie o altă limbă.

*

Cercetătorii și-au dat seama că numele aveau o semnificație, nu numai în Vechiul Testament, ci în întregul Orient. Toate numele de oameni, zei și locuri acadiene, babiloniene și asiriene aveau o semnificație. Dar numele regilor dinaintea lui Sargon Acadianul nu aveau nici un sens: cel la curtea căruia slujise Sargon se numea Urzababa, regele care domnea în Erec se numea Lugalzagesi, și așa mai departe.

Conferențiind în fața *Royal Asiatic Society* (Societatea de studii asiatice) în 1853, Sir Henry Rawlinson a demonstrat că aceste nume nu erau nici de origine semitică, nici de origine indo-asiatică; într-adevăr, acestea par a „nu aparține nici unui grup cunoscut de limbi sau de popoare".

Dar, dacă aceste nume aveau un sens, care era limba în care ele aveau vreo semnificație?

Istoricii s-au întors din nou la inscripțiile cuneiforme. În general, scrisul cuneiform era silabic, fiecărui semn corespunzându-i o silabă. Și totuși acest scris utiliza o serie de semne care nu reprezentau silabe fonetice, ci aveau o semnificație deplină: zeu, oraș, ținut, viață etc. Singura explicație posibilă era

că aceste semne ar fi fost rămășițe dintr-un alt tip de scriere care utiliza pictograme. Acadiana trebuie să fi fost deci precedată de o altă limbă care utiliza acest tip de scriere, înaintea hieroglifelor egiptene.

A devenit curând clar faptul că era vorba aici de o cu totul altă limbă, și nu numai de un alt tip de scriere. S-a descoperit că acadiana era plină de cuvinte împrumutate – tot la fel cum este astăzi folosit în întreaga lume cuvântul englezesc *week-end,* de pildă. Aceasta s-a întâmplat mai ales cu termenii tehnici și, de asemenea, în terminologia referitoare la zei și la ceruri.

Una din cele mai interesante descoperiri în materie de texte acadiene a fost dezgroparea ruinelor unei biblioteci, alcătuită de Asurbanipal la Ninive. Layard și colegii lui au scos la iveală o sumedenie de texte, multe dintre ele fiind descrise de vechii scribi ca fiind copii ale unor texte „mai vechi". Un grup de douăzeci și trei de tăblițe se încheiau cu mențiunea: „A douăzeci și treia tăbliță; limba lui Shumer n-a fost schimbată." Un alt text poseda o inscripție enigmatică, aparținându-i lui Asurbanipal însuși:

Zeul scribilor m-a cinstit dându-mi secretul artei sale.
Fost-am inițiat în arta scrisului.
Pot citi chiar și încâlcitul scris al lui Shumer;
Pot înțelege chiar și pietrele cu enigmatice cuvinte
Gravate pe ele în zilele de dinaintea Marelui Potop.

Pretenția lui Asurbanipal că el poate citi tăblițe „în complicatul scris al lui Shumer" și că poate înțelege „enigmaticele cuvinte" scrise pe pietre în zilele „de dinaintea potopului" nu a făcut decât să mărească misterul. Dar în ianuarie 1869, Jules Oppert sugera Societății Franceze de Numismatică să recunoască existența unei limbi și a unei populații preacadiene. Arătând că primii regi mesopotamieni se autoproclamau „Rege al Sume-

rului şi al Acadului", el a sugerat ca aceşti oameni să fie numiţi sumerieni, iar ţara lor Sumer.

Cu excepţia pronunţiei greşite – ar fi trebuit să fie *Shumer* şi nu Sumer – Oppert avea dreptate. Sumer nu era un ţinut misterios, îndepărtat, ci numele vechi al Mesopotamiei, aşa cum, în mod clar, afirmă cartea Genezei: oraşele regale Babel, Acad şi Erec erau în „Ţara Shinear". (Shinear fiind numele biblic al Sumerului.)

O dată ce istoricii au acceptat această concluzie, porţile au fost deschise. Referinţele acadiene la „texte mai vechi" au căpătat sens, şi s-a descoperit că lungile coloane de cuvinte erau de fapt dicţionare şi vocabulare, realizate în Asiria şi în Babilon, pentru studiul primei limbi scrise, sumeriana.

Fără aceste dicţionare de demult, nu am fi fost capabili să citim inscripţiile sumeriene. Cu ajutorul lor însă, a fost descoperită o întreagă comoară literară şi culturală. A devenit clar că scrisul sumerian, la început pictografic, cioplit în piatră, în coloane verticale, a fost trecut ulterior pe orizontală, stilizat mai apoi pentru a putea fi scris pe tăbliţele de lut şi transformat astfel în scrisul cuneiform ce a fost adoptat de asirieni, acadieni şi babilonieni, precum şi de alte seminţii din Orientul Apropiat. (Fig. 7)

Descifrarea limbii sumeriene şi a scrisului şi constatarea faptului că Sumerul fusese izvorul civilizaţiilor acadiano-babiloniană şi asiriană a încurajat cercetările arheologice în sudul Mesopotamiei. Toate dovezile indicau faptul că începutul se afla aici.

Primele săpături importante în Sumer au fost declanşate de arheologii francezi în 1877; ce[illegible] şantier a fost de proporţii atât de mari, încât şi alţi arheologi au continuat cercetările până în 1913, fără a reuşi să termine.

Numit de localnici Telloh („Colina"), şantierul s-a dovedit a fi un oraş vechi, chiar acel Lagash, de cucerirea căruia Sargon Acadianul se mândrea atât de tare. Era într-adevăr un oraş regal, ai cărui conducători purtau acelaşi titlu ca şi Sargon, numai că în sumeriană: EN.SI („drept-legiuitorul").

SUMERIANĂ			CUNEIFORMĂ		Pronunţie	Semnificaţie
Original	*Întors*	*Arhaic*	*Obişnuit*	*Asirian*		
					KI	pământ (şi planeta)
					KUR	munte
					LU	om
					SAL NIN.MU	vulvă femeie
					SAG	cap
					A	apă
					NAG	băutură
					DU	merş
					KA	peşte
					GUD	bou, taur puternic
					ŠE	grâne

Fig. 7

Dinastia lor începe în jurul anului 2900 î.Ch. şi durează aproape 650 de ani. În acest timp au domnit fără întrerupere în Lagash 43 de *ensi:* numele lor şi durata domniei fiecăruia au fost înregistrate cu precizie.

Inscripţiile aduc numeroase informaţii. Invocaţii către zei de „a face să înflorească mugurii... şi să facă să rodească lanurile udate cu apă" atestă existenţa agriculturii şi a irigaţiei. Un

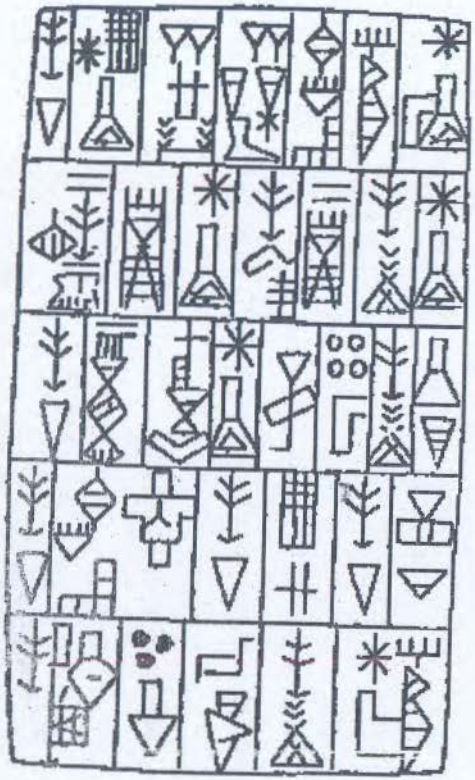

Fig. 8

pocal inscripționat în onoarea unei zeițe de „supraveghetorul hambarelor" indică faptul că grânele erau depozitate, măsurate și comercializate. (Fig. 8)

Un emi pe numele Eannatum a lăsat o inscripție pe o tăbliță de lut care afirmă în mod clar că regii sumerieni nu se puteau urca pe tron decât cu aprobarea zeilor. De asemenea, el menționează cucerirea unui alt oraș, dezvăluindu-ne astfel existența mai multor orașe-state în Sumer, la începutul mileniului trei î.Ch.

Succesorul lui Eannatum, Entemena, a scris despre construirea unui templu și decorarea acestuia cu aur, argint și grădini

monumentale. Se mândrea cu construirea unei fortărețe cu numeroase turnuri de veghe și facilități pentru acostarea navelor.

Unul dintre cei mai cunoscuți regi ai Lagashului a fost Gudea. Există numeroase statuete ale lui, toate prezentându-l într-o stanță votivă, rugându-se zeilor. Această ipostază nu era falsă. Gudea și-a dedicat viața adorării lui Ningirsu, zeitatea sa principală, și construirii și reparării templelor.

Numeroasele sale inscripții relevă faptul că, în căutare de materiale deosebite de construcție, el aducea aur din Africa și Anatolia, argint din Munții Taurus, cedru din Liban, alte lemne rare de pe Ararat, cupru din Zagros, diorit din Egipt, carneol din Etiopia și alte materiale din ținuturi neidentificate încă de cercetători.

Când Moise a construit un „lăcaș" în deșert pentru Domnul Dumnezeu, el l-a făcut după niște instrucțiuni foarte detaliate, date chiar de Dumnezeu. Când regele Solomon a construit primul templu la Ierusalim, el l-a făcut după ce Dumnezeu i-a dat „înțelepciune". Profetului Ezechiel i-au fost arătate planuri foarte detaliate pentru „cel de-al doilea templu" într-o „viziune dumnezeiască" de „un om a cărui înfățișare era ca înfățișarea aramei; el avea în mână o sfoară de măsurat, de in, și o prăjină de măsurat...". Ur-Nammu, regele din Ur, descrie, cu un mileniu mai devreme, cum zeul său i-a ordonat să-i construiască un templu și i-a dat instrucțiuni precise, dându-i o prăjină și un ghem de sfoară de măsurat. (Fig. 9)

Cu o mie două sute de ani înaintea lui Moise, Gudea pretinde același lucru. Instrucțiunile, menționează el într-o lungă inscripție, i-au fost date într-o viziune. „Un om ce strălucea ca soarele", alături de care se afla o „pasăre divină", „mi-a poruncit să-i construiesc un templu". „Omul", care, „după coroana ce-o avea pe cap, era cu siguranță un zeu", a fost identificat ulterior ca fiind zeul Ningirsu. Cu el se afla o zeiță care „ținea în mână o tăbliță cu astrele favorabile; în cealaltă mână ținea „un stilus zeiesc", cu care i-a indicat lui Gudea astrul benefic. Un al treilea om, și el un zeu, avea în mână o tăbliță dintr-o piatră prețioasă; „și planul templului era desenat acolo". Într-una din statuile lui Gudea acesta este înfățișat stând jos, având pe ge-

Fig. 9

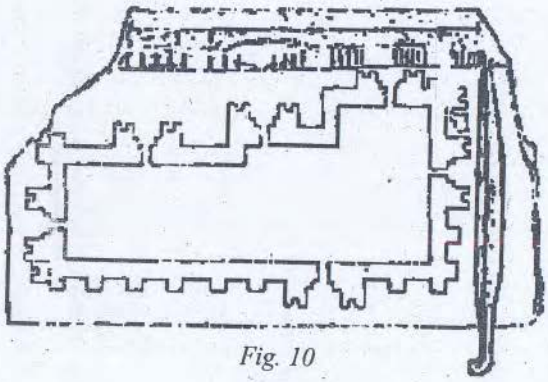

Fig. 10

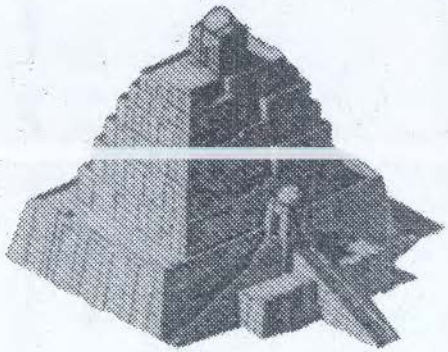

Fig. 11

nunchi această tăbliță; pe ea se poate vedea foarte clar planul templului. (Fig. 10)

Deși foarte inteligent, Gudea a fost uimit de această construcție arhitecturală și i-a cerut ajutor unei zeițe pentru a-i interpreta mesajul divin. Aceasta i-a explicat semnificațiile instrucțiunilor, dimensiunile pe care trebuia să le aibă templul, precum și dimensiunile și forma pe care trebuia să o aibă cărămizile. Gudea a angajat apoi un „ghicitor, cel care ia deciziile" și o „dezlegătoare de taine" pentru a identifica locul din împrejurimile orașului în care doreau zeii să fie construit templul. Pentru construcția propriu-zisă, Gudea a angajat 216.000 de oameni.

Uimirea lui Gudea este de înțeles, deoarece acel plan se presupune că îi oferea toate informațiile necesare construirii unui zigurat de șapte etaje. În cartea sa *Der Alte Orient* (Orientul Antic), A. Billerbeck a reușit să descifreze, măcar în parte, divinele indicații de construcție. Anticul desen, chiar și pe o statuie parțial deteriorată, este însoțit la vârf de o serie de linii verticale, numărul lor scăzând pe măsură ce crește spațiul dintre ele. Arhitecții divini au reușit se pare, utilizând doar planul unui singur etaj și șapte scale diferite, să ofere instrucțiunile necesare construirii întregii clădiri de șapte etaje. (Fig. 11)

S-a spus că războiul îl împinge pe om la noi cuceriri tehnice și științifice. În anticul Sumer, se pare că oamenii și regii lor erau împinși spre noi soluții tehnologice de construirea templelor. Posibilitatea de a îndeplini opere uriașe de construcții conform unor planuri arhitecturale deosebite, de a organiza și hrăni o uriașă forță de muncă, de a lucra pământul, capacitatea de a modela cărămizile și de a căra pietre uriașe, de a aduce materiale rare de la mii de mile distanță, de a prelucra metalele și de a crea unelte, dar și ornamente – toate acestea vorbesc în mod clar de o civilizație înaltă, deja în plină înflorire în mileniul al treilea înaintea de Christos.

*

Oricât de bine realizate ar fi fost templele sumeriene, ele nu reprezintă decât vârful icebergului. Prima civilizație cunoscută până în prezent este mult mai bogată.

În afară de descoperirea și dezvoltarea scrisului, fără de care nici o civilizație nu s-ar fi descurcat, sumerienii ar trebui creditați și cu inventarea tiparului. Milenii înainte ca Gutemberg să „inventeze" tiparul, folosind literele mobile, scribii sumerieni utilizau „tipare" ale unor semne pictografice, cam cum folosim noi astăzi ștampilele de cauciuc.

Tot ei au inventat și un predecesor al rotativei – sigiliul cilindric. Făcut dintr-o piatră foarte grea, acesta era gravat în „negativ"; când el era desfășurat pe lutul moale se obținea o imagine „pozitivă". Acest sigiliu permitea stabilirea autenticității unui document; oricând se putea face o nouă imprimare, care se compara cu cea veche. (Fig. 12)

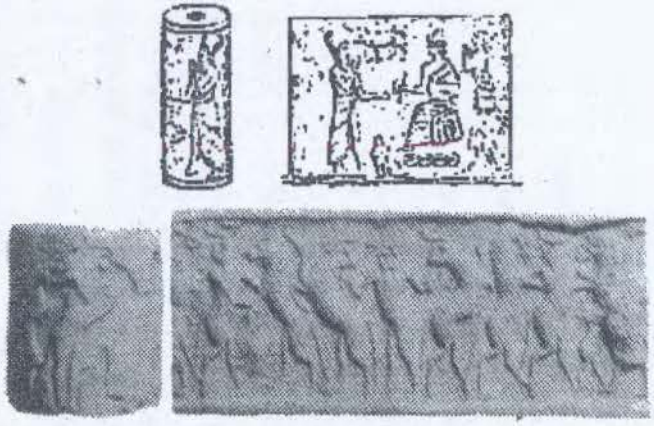

Fig. 12

Multe din înscrisurile sumeriene descoperite până în prezent nu au de-a face în special cu divinitățile, cât mai ales cu viața de zi cu zi, înregistrând de exemplu recoltele obținute, măsurători ale pământurilor sau modul de calcul al prețurilor. Într-adevăr, nici o mare civilizație nu poate exista fără un sistem matematic avansat.

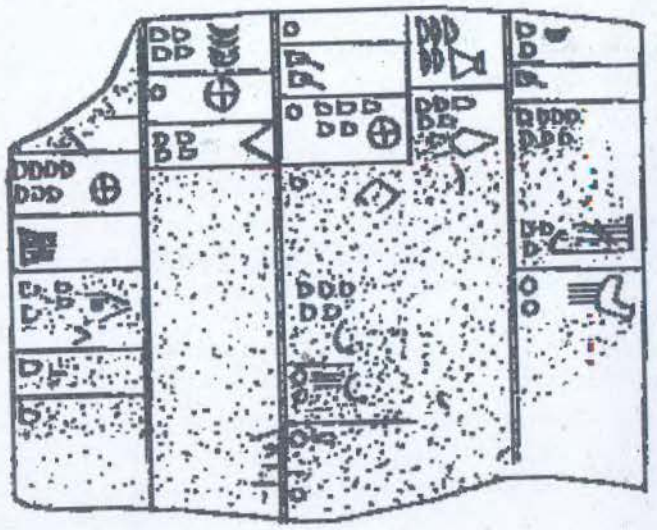

Fig. 13

Sistemul sumerian, numit sexagesimal, combina cifra mundană 10 cu cea divină 6, pentru a obține cifra de bază, care era 60. În unele privințe, acest sistem este superior celui utilizat de noi în prezent; în orice caz, este fără dubiu superior celui grecesc sau celui roman. Acesta nu este numai cel dintâi sistem matematic cunoscut, dar și cel care ne-a transmis conceptul de „unitate". La fel cum în sistemul decimal 2 poate fi 2 sau 20 sau 200 ș.a.m.d., la fel și 2 din sistemul sumerian putea fi 2 sau 120 (2×60) etc., în funcție de locul ocupat. (Fig. 13)

Cercul de 360°, piciorul cu cei 12 inch, duzina nu sunt decât o parte a acestui sistem. Cunoștințele lor în materie de astronomie, calendarul întocmit de ei și alte subiecte legate de împletirea dintre matematică și religie vor fi tratate în capitole separate.

Tot așa cum întregul nostru sistem economic și social, sistemul juridic, cel comercial, cel administrativ depind de hârtie, viața sumeriano/mesopotamiană depindea de lut. Templele, tribunalele, casele de comerț aveau permanent scribii gata cu tăbliță de lut, pentru a întocmi documentele necesare.

Argila era de asemenea necesară pentru producerea unor bunuri. Era folosită și pentru fabricarea cărămizilor, o altă „invenție" sumeriană, care a făcut posibilă construirea caselor, palatelor și templelor impozante.

Tot sumerienii sunt creditați cu două inovații care au făcut posibilă reducerea greutății, combinată cu o sporire a rezistenței tuturor produselor realizate din argilă: smălțuirea și arderea. Arhitecții moderni au descoperit betonul armat: introducerea unor bare de fier în ciment, obținându-se astfel un material de construcție foarte rezistent. Cu mult timp înainte, sumerienii creșteau rezistența cărămizilor lor amestecând argila cu trestie sau cu paie. De asemenea ei știau că produsele de lut pot avea o rezistență sporită dacă sunt arse într-un cuptor. Primele clădiri foarte înalte, la fel ca și produsele ceramice de o rezistență deosebită au fost posibile datorită acestor descoperiri.

*

Invenția cuptorului de olărie – un cuptor care producea o temperatură foarte ridicată, ce putea fi ținută sub control, fără riscul de a contamina produsele cu praf sau cu cenușă – a făcut posibilă o și mai mare descoperire tehnologică: prelucrarea metalelor.

S-a presupus că omul a descoperit că poate prelucra „pietre ușoare" – de fapt pepite de aur, cupru sau argint descoperite întâmplător – în forme folositoare sau plăcute, cândva în jurul anului 6000 î.Ch. Primele produse de metal au fost descoperite în Munții Zagros și în Munții Taurus. Totuși, așa cum arată R.J. Forbes în cartea sa *The Birth Place of Old World Metallurgy* (Locul de naștere al metalurgiei), „În Orientul Antic, rezervele de cupru natural au fost repede epuizate, iar minerii a trebuit să treacă la alte minereuri", aceasta presupunând cunoștințele și capacitatea de a extrage minereurile, de a le zdrobi, de a le transforma în pulberi și de a le prelucra – procese care nu puteau avea loc fără cuptoare de topit și, în general, fără o tehnologie avansată.

Arta metalurgiei a ajuns curând la capacitatea de a alia cuprul cu alte materiale, rezultând un metal greu, casant, dar maleabil – pe care noi îl numim azi bronz. Era bronzului, prima eră care utilizează metalele, a fost, de asemenea, una din contribuțiile aduse de Mesopotamia la crearea civilizației moderne. O mare parte din comerțul Antichității era dedicată comerțului cu metale. În plus, aceasta a condus la dezvoltarea sistemului bancar și la apariția primei monede, *șekel*-ul de argint („lingou cântărit"). Marea varietate a metalelor și a aliajelor pentru care au fost găsite nume și terminologia tehnică extinsă denotă nivelul ridicat la care se afla metalurgia în Mesopotamia. Pentru o vreme acest lucru i-a uimit pe cercetători, deoarece Sumerul nu poseda rezerve de minereuri feroase și, cu toate acestea, metalurgia începe aici.

Răspunsul este energia. Topirea și prelucrarea metalelor nu se puteau face fără rezerve mari de combustibil pentru cuptoare, cazane și furnale. Mesopotamia putea avea rezerve reduse de minereuri, avea în schimb combustibil suficient. Deci minereurile erau aduse aici pentru a fi prelucrate, lucru ce explică numeroasele inscripții ce vorbesc despre aducerea de minereu de la mari depărtări.

Combustibilii care dădeau supremația tehnologică Sumerului erau asfaltul și bitumul, produse petroliere care se scurg în mod natural la suprafață, în multe locuri din Mesopotamia. R.J. Forbes, într-o altă lucrare a sa, *Bitum and Petroleum in Antiquity* (Folosirea bitumului și a petrolului în Antichitate) a spus că „depozitele de combustibil de la suprafață din Mesopotamia au fost cea mai importantă resursă de combustibil a Antichității, până la Imperiul Roman". Concluzia sa este că utilizarea tehnologică a produselor din petrol a început în Sumer cu aproximație în jurul anului 3500 î.Ch.; într-adevăr, el arată că uzul și cunoștințele legate de petrol și de proprietățile sale au fost mai mari în Mesopotamia decât la alte civilizații ulterioare.

Atât de mare era uzul produselor din petrol – nu numai drept combustibil, ci și la construirea străzilor, pentru izolații împotriva umezelii, pentru călăfătuirea corăbiilor, pentru vopsire, cimentuire, topire – astfel încât, atunci când arheologii au

căutat anticul Ur, l-au descoperit ascuns sub o colină, pe care localnicii o numeau „Colina Bitumului". Forbes arată că sumeriana are câte un substantiv pentru fiecare substanță pe bază de bitum, descoperită în Mesopotamia. Într-adevăr, numele substanțelor bituminoase și petroliere din celelalte limbi – acadiana, ebraica, egipteana, copta, greaca, latina și sanscrita – pot fi recunoscute ca derivate din sumeriană; de exemplu, cel mai obișnuit cuvânt pentru petrol – *naphta* – derivă din *napatu* („piatra care arde").

Utilizarea produselor petroliere a pus bazele dezvoltării chimiei. Putem judeca înaltul nivel de cunoștințe al sumerienilor, nu numai prin varietatea de culori și pigmenți folosiți în diferite procese, cum ar fi smălțuirea, dar și producerea pe cale artificială a pietrelor prețioase, incluzând și un substitut pentru lapislazuli (o varietate de piatră semiprețioasă de culoare albastru deschis).

*

Bitumurile erau de asemenea folosite și de medicina sumeriană, un alt domeniu în care standardele erau foarte ridicate. Sutele de texte acadiene care au fost descoperite utilizează termenii medicali sumerieni, arătând astfel originea întregii medicine mesopotamiene.

Biblioteca lui Asurbanipal avea o secțiune specială pentru medicină. Textele erau împărțite în trei categorii: *bul-titu* (terapii), *șipir bel imti* (chirurgie) și *urti mașmașșe* (descântece și incantații). Codurile lor de legi includeau secțiuni care tratau despre onorariul care trebuia plătit unui „chirurg" pentru o operație reușită, dar și pedepsele care i se aplicau acestuia în caz că dădea greș: unui doctor care utiliza un cuțitaș pentru a deschide tâmpla unui pacient i se tăia mâna dacă scotea ochiul pacientului.

Unele schelete descoperite în mormintele mesopotamiene indică fără greș urmele unor operații pe creier. Un text, parțial distrus, vorbește despre extragerea „umbrei din ochiul unui om", probabil o cataractă, prin metode chirurgicale; un alt text

menționează utilizarea unui instrument de tăiere, spunând că, „dacă boala a ajuns în interiorul osului, trebuie să-l cureți și s-o îndepărtezi."

Persoanele bolnave din Sumerul acelor vremuri puteau alege între un A.ZU („doctor de apă") și un IA.ZU („doctor de petrol"). O tăbliță descoperită în Ur, având o vechime de circa 5000 de ani, numește pe unul din practicanții medicinii: „Lulu, doctorul"; de asemenea, existau și veterinari, cunoscuți ca „doctori de boi" sau „doctori de cururi".

Pe un sigiliu cilindric, descoperit la Lagash, ce a aparținut unui anume „Urlugaledina, medicul" apare o pereche de clești chirurgicali. Sigiliul conține și șarpele pe un copac, simbolul până astăzi al medicinii. (Fig. 14)

Fig. 14

Textele medicale sumeriene vorbesc despre diagnoză și prescripții. Acest lucru nu lasă nici o umbră de îndoială asupra faptului că medicina mesopotamiana nu avea nimic de-a face cu vrăjitoria sau magia. Ele recomandau curățenia și spălarea, băi cu apă fierbinte, în care fuseseră dizolvați solvenți minerali, aplicarea unor derivați vegetali; frecarea atentă cu unii compuși ai petrolului.

Medicamentele erau făcute din plante și compuși minerali și erau amestecate cu unele lichide, în funcție de scopul în care erau utilizate. Dacă se luau pe gură, pudra era amestecata

cu vin, bere sau miere; dacă era „introdusă în rect" – printr-o clismă – era amestecată cu uleiuri vegetale. Alcoolul juca un rol deosebit în dezinfectare şi ca bază pentru numeroase medicamente. Termenul a ajuns la noi prin intermediul cuvântului arab *kohl,* ce derivă din cuvântul acadian *kuhlu.*

Au fost descoperite nişte mulaje ale ficatului, lucru ce indică un studiu atent al medicinei. Anatomia trebuie să fi fost o ştiinţă foarte dezvoltată, deoarece în temple se practicau nişte ritualuri foarte complicate ce implicau disecţii foarte atente ale animalelor – numai la un pas distanţă de cunoştinţele despre anatomia umană.

O serie de reprezentări de pe sigilii cilindrice sau de pe tăbliţele de lut arată oameni întinşi pe un fel de masă de operaţie, înconjuraţi de echipe de zei sau oameni. Cunoaştem, din poveşti sau legende că sumerienii şi cei care i-au urmat erau foarte preocupaţi de problema vieţii şi a morţii. Ghilgamesh căuta „Arborele vieţii" sau un mineral (o „piatră") care asigura viaţa veşnică. De asemenea, există referiri la încercări de a-i învia pe cei morţi, mai ales dacă aceştia erau zei:

> Asupra corpului neînsufleţit, atârnat de prăjină
> au aţintit Pulsul şi Strălucirea;
> De şaizeci de ori ApaVietii.
> De şaizeci de ori Hrana Vieţii,
> ei au aruncat asupra lui;
> Şi Inanna s-a ridicat.

Să fi fost oare folosite nişte metode ultramoderne, despre care nu putem decât să speculăm, pentru astfel de încercări de reînviere a morţilor? Că materialele radioactive erau cunoscute şi utilizate pentru a trata anumite alimente este clar sugerat de o scenă despre un tratament medical, de pe un sigiliu cilindric datând de la începutul civilizaţiei sumeriene. Ni se înfăţişează un om care stă pe un pat special; faţa sa este protejată de o mască şi el este supus unui anume fel de radiaţie. (Fig. 15)

Una din primele industrii dezvoltate în Sumer a fost cea a îmbrăcămintii.

Fig. 15

Se consideră că revoluţia noastră industrială a început cu inventarea, în 1760, a maşinii mecanice de tors. Majoritatea naţiunilor în curs de dezvoltare au încercat, de atunci încoace, să-şi dezvolte o industrie textilă, ca prim pas spre industrializare. Dovezile indică faptul că acesta a fost mersul istoriei nu numai din secolul al XVIII-lea, ci chiar de la prima civilizaţie umană. Nu s-ar fi putut face trecerea la o industrie textilă fără a se face mai întâi agricultură, pentru fibre, şi domesticirea animalelor, pentru piei, lână etc. Grace Crowfoot, în cartea sa *Textiles, Basketry and Mats in Antiquity* (Textilele, ţesutul şi împletitul în Antichitate) exprimă consensul oamenilor de ştiinţă referitor la această problemă. Industria textilelor a început în Mesopotamia în jurul anului 3800 î.Ch.

Sumerienii erau vestiţi în Antichitate, nu numai pentru industria lor textilă, dar şi pentru veşmintele lor. În cartea lui Iosua se povesteşte că, în timpul unei furtuni, o persoană nu a putut rezista tentaţiei de a păstra o „haină bună de Shinear", pe care o găsise pe stradă, deşi pedeapsa pentru această faptă era moartea. Atât de preţuite erau hainele de Shinear (Sumer), încât oamenii erau dispuşi să-şi rişte viaţa pentru a obţine una.

Exista deja o bogată terminologie pentru a descrie atât hainele, cât şi pe cei care le făceau. Haina de bază se numea TUG – fără îndoială de aici venind şi numele roman „togă". Haina de tip togă se numea TUG.TU.ŞE, ceea ce în sumeriană însemna „haina care se poartă de jur-împrejur". (Fig. 16)

Fig. 16

Fig. 17

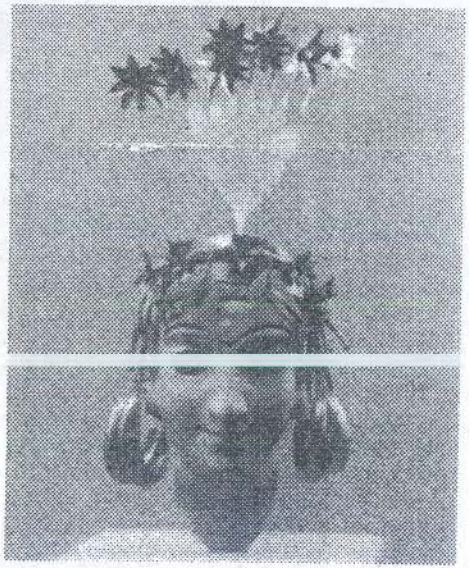

Fig. 18

Vechile desene indică nu numai o uimitoare varietate şi opulenţă în materie de haine, dar şi eleganţă şi bun gust în îmbinarea lor, cu podoabe, coafuri sau bijuterii. (Fig. 17, 18)

*

O altă realizare deosebită a sumerienilor era în materie de agricultură. Într-o ţară cu ploi foarte rare, apa necesară recoltelor era obţinută din râuri, printr-un vast sistem de canale de irigaţii.

Mesopotamia – ţara dintre râuri – era un veritabil grânar al acelor timpuri. Caisul, în spaniolă, *damascos* (copacul de Damasc) are numele latinesc *armeniaca*, un cuvânt derivat de la acadianul *armanu*. Cireşul, în greacă *kerassos, kirsche* în germană, provine din acadianul *karşnu*. Toate dovezile indică faptul că acestea, precum şi alte specii de pomi au ajuns în Europa din Mesopotamia. Dar nu numai pomi: cuvântul englezesc *saffron* (şofran) provine din acadianul *azuripanu, crocus* (brânduşă) din *kurkanu* (via grecescul *krokos), cumin* (chimion) de la *kamanu, hyssop* (isop) de la *zupu, mmyrrh* (smirnă) de la *murru.* Lista este lungă; în multe cazuri, Grecia a făcut puntea de legătură, fizică şi etimologică, prin care acestea au ajuns în Europa. Ceapa, usturoiul, castraveţii, varza şi lăptucile erau ingrediente comune pe masa sumerienilor.

Ceea ce este la fel de impresionant este numărul mare de feluri de mâncare şi metodele lor de preparare, într-un cuvânt bucătăria sumeriană. Texte şi desene confirmă că ei ştiau să transforme cerealele pe care le cultivau în făină, din care făceau pâine, dospită sau nedospită, terciuri, prăjituri diverse, prepara-

te de patiserie, biscuiţi. Orzul era de asemenea fermentat, pentru a se produce bere; au fost găsite chiar „manuale tehnice" pentru producerea berii. Vinul era obţinut atât din struguri, cât şi din curmale. Erau crescute oi, capre şi vaci pentru lapte; acesta era folosit atât ca băutură, cât şi pentru prăjituri sau prelucrat sub formă de iaurt, unt, smântână sau brânză. Peştele nu lipsea din bucătăria tradiţională a sumerienilor. Carne de berbec se găsea din abundenţă, iar cea de porc era considerată o adevă-

rată delicatesă. Gâștele și rațele erau păstrate pentru mesele zeilor.

Textele vechi dovedesc că arta culinară era dezvoltată, mai ales în temple pentru uzul zeilor. Unul din texte prezintă oferta făcută unui zeu: „Pâini de orz dospit... o cremă cu miere și smântână, curmale, plăcinte... bere, vin, lapte... brânză, smântână." Carnea friptă era oferită cu libațiuni de „cea mai bună bere, cu vin și cu lapte". O bucată specială de bou era preparată după o rețetă foarte complicată, ce necesita „făină fină... făcută aluat, cu bere și vin", amestecată cu grăsimi de animale și „ingrediente aromate, extrase din inima plantelor", nuci, malț și cereale. Instrucțiunile pentru „sacrificiile zilnice, închinate zeilor orașului Uruk" cereau servirea a cinci tipuri de băuturi la masă și specificau „ce trebuie să facă brutarul și bucătarul".

Admirația noastră pentru arta culinară sumeriană crește atunci când descoperim poemele care aduc omagiu acesteia. Într-adevăr, ce mai poate spune cineva când descoperă o rețetă antică pentru *„coq au vin"*:

În vinul cel mai bun,
În apa aromată,
În uleiul de miruit,
Pe-această pasăre eu am gătit-o
Și am mâncat-o.

O economie în plin avânt, o societate cu asemenea întreprinderi extinse nu s-ar fi putut dezvolta fără un sistem de transporturi bine pus la punct. Pentru transportul oamenilor, mărfurilor și viteler sumerienii foloseau cele două mari fluvii, precum și extinsa rețea de canale. Unele din desenele timpurii prezintă ceea ce pot fi numite, fără a greși prea mult, primele ambarcațiuni din lume.

Aflăm din textele sumeriene că aceștia puteau naviga pe mare folosind numeroase tipuri de nave, spre ținuturi îndepărtate, în căutare de metale, lemn rar, pietre prețioase, dar și alte mărfuri care nu erau de găsit în Mesopotamia. Într-un dicționar acadiano-sumerian, au fost identificați nu mai puțin de 150 de

Fig. 19

termeni pentru ambarcațiuni, în funcție de mărimea acestora, destinația lor, tipul ambarcațiunilor (pentru transportul oamenilor, pentru mărfuri sau numai pentru anumite produse). Ați 69 de termeni se referă la navigația propriu-zisă și la construirea corăbiilor. Numai o lungă tradiție a navigației putea produce o astfel de varietate de ambarcațiuni și o atât de complicată terminologie.

Tot Sumerul poate fi creditat și cu descoperirea și utilizarea, pentru prima dată, a roții. Inventarea și utilizarea ei în viața de zi cu zi a permis apariția a numeroase vehicule, de la cărucioare simple până la carele de luptă, utilizând pentru tracțiune atât boi cât și cai. (Fig. 19)

*

În 1956, profesorul Samuel N. Kramer, unul dintre cei mai mari specialiști în istoria Sumerului, a trecut în revistă moștenirea literară descoperită sub colinele mesopotamiene. Cartea sa, *From the Tablets of Sumer* (Tăblițele Sumerului), este ea însăși o capodoperă. În cele douăzeci și cinci de capitole, este prezentată câte una din „premierele" sumeriene, incluzând aici primele școli, primul parlament bicameral, primul istoric, prima farmacopee, primul „almanah", prima cosmogonie și cosmologie, primul „Iov", primele proverbe și zicători, primul „Noe", prima bibliotecă și primul catalog al unei biblio-

teci, prima „vârstă de aur a umanității", primul cod de legi, primele reforme sociale, primele tratate de medicină, primele culturi agricole organizate...

Nu este aici nici o exagerare.

Primele școli au apărut în Sumer ca o consecință a apariției scrisului. Dovezile (atât arheologice, cum ar fi clădiri ale școlilor de atunci, cât și scrise, de pildă tăbliţele cu exerciții) atestă existența unui sistem educațional, încă de la începutul mileniului al treilea î.Ch. Existau mii de scribi în Sumer, de la scribi copii la scribi de „înaltă calificare", scribi regali, scribii din temple și scribi care îndeplineau funcții importante în stat. Unii funcționau ca profesori în școli și ne-au rămas de la ei eseuri despre aspirațiile și scopurile lor, despre experiența lor profesională, despre metodele lor de predare.

În școli nu se preda numai limba și scrisul. Se predau, de asemenea, și științele vremii: botanica, zoologia, geografia, matematicile și teologia. Se studiau și se copiau operele vechi de artă și se compuneau altele noi.

Școlile erau conduse de *ummia* „profesor expert", iar lista profesorilor includea nu numai pe cei de specialitate, „cel de desen", „cel de matematică", dar și pe „cel cu biciul". Se pare că disciplina era foarte strictă; un fost elev al unei astfel de școli descrie că a fost biciuit pentru că obișnuia să chiulească de la școală, pentru murdărie, pentru lene, pentru că nu păstra liniștea în timpul orelor, pentru purtare necuviincioasă și pentru că avea un scris neîngrijit.

Un poem epic ce vorbește despre istoria orașului Erec menționează și rivalitatea dintre acesta și Cush. Textul ne spune cum, o delegație din Cush a venit în Erec pentru a stabili pacea, dar regele acestuia, Ghilgamesh, a preferat să continue lupta decât să trateze cu ei. Ceea ce este interesant este că el a trebuit să supună această hotărâre „Sfatului bătrânilor":

> Regele Ghilgamesh a venit în fața bătrânilor orașului,
> Pentru ca ei să decidă ce e de făcut:
> „Să ne supunem neamului lui Cush,
> sau cu armele noastre să le răspundem."

Sfatul bătrânilor a decis să se negocieze pacea. Neînfricatul Ghilgamesh a cerut atunci părerea celor tineri, „Sfatul luptătorilor", care au votat pentru război. Importanța acestei povestiri stă în dezvăluirea faptului că trebuia ca regii sumerieni să discute problemele referitoare la declanșarea unui război cu acest prim parlament bicameral din istorie, și asta acum 5000 de ani!

Titlul de primul istoric a fost atribuit de Kramer lui Entemena, rege al Lagashului, care a descris pe tăbliţe de lut războiul dus de el contra regelui din Umma. Dacă celelalte texte erau opere literare sau poeme în proză, însemnările lui Entema sunt în proză și constituie o relatare strictă a evenimentelor.

Deoarece inscripțiile babiloniene și cele asiriene au fost descifrate cu mult înaintea celor sumeriene, s-a crezut că primul cod de legi a fost alcătuit de regele babilonian Hammurabi, în jurul anului 1900 î.Ch. Dar când a fost descoperită civilizația sumeriană, a devenit clar că acest titlu le revine în întregime sumerienilor.

Cu mult înainte de Hammurabi, un rege din orașul-stat Eșnuna (în nord-estul Babilonului) a alcătuit un cod de legi ce stabilea prețurile maxime ale alimentelor, căruțelor și bărcilor, astfel ca cei săraci să nu fie asupriți. Erau, de asemenea, legi care protejau integritatea persoanei și a proprietății, reglementări ale relațiilor familiale precum și a relațiilor dintre stăpâni și sclavi.

Chiar mai înainte de acesta, un alt cod a fost promulgat de Lipit-Ishtar, rege în Isin. Cele treizeci și opt de legi care au mai rămas pe o tăbliță de lut, parțial distrusă, fuseseră copiate de pe o stelă de piatră și reglementau problemele proprietăților, sclavilor și servitorilor, căsătoriei și moștenirilor, angajarea bărcilor, închirierea boilor, probleme legate de taxe și biruri. Așa cum a procedat ulterior și Hammurabi, Lipit a explicat în prologul codului său de legi că el a acționat „din ordinul zeilor", care îi ordonaseră să „aducă bunăstarea poporului sumerian".

Și încă, Lipit-Ishtar nu fusese primul legiuitor al Sumerului. Au fost descoperite fragmente de tăbliţe de lut ce conțineau copii ale unui cod de legi alcătuit de Urnammu, datând aproxi-

mativ din anul 2350 î.Ch., mai bine de o jumătate de mileniu înaintea lui Hammurabi. Legile, alcătuite sub autoritatea zeului Nannar, doreau să oprească și să pedepsească pe „jefuitorii boilor, măgarilor, și oilor cetățenilor", astfel încât „orfanul să nu pregete să-l roage pentru ajutor pe cel bogat, văduva să găsească ajutor la cel puternic, cel care are doar un șekel să fie ascultat de cel cu șaizeci de șekeli". Urnammu cerea și „să se folosească greutăți neschimbate și nemăsluite".

Dar sistemul juridic și aplicarea legii în Sumer merg chiar și mai departe în timp.

Aproape de 2600 î.Ch. se întâmplaseră deja atât de multe în Sumer, încât *ensi* Urukagina a găsit necesar introducerea unor reforme. A fost descoperită o lungă inscripție, considerată de oamenii de știință ca fiind deosebit de importantă deoarece este prima menționare scrisă a primelor reforme sociale, bazate pe ideile de libertate, egalitate și justiție – o „revoluție franceză" impusă de un rege cu 4 400 de ani înainte de 14 iulie 1789.

Textul lui Urukagina enunță mai întâi relele acelor vremuri: abuzul de putere al supraveghetorilor care păstrau ce era mai bun doar pentru ei, abuzurile funcționarilor statului, impunerea de prețuri foarte mari de unele grupări monopoliste.

Toate aceste nedreptăți au fost abolite de reformă. Un functionar al statului nu mai putea fixa în avantajul său prețul „unui măgar sau al unei case". Un „om mare" nu mai putea să-i exploateze pe simplii cetățeni. Au fost restabilite drepturile orbilor, orfânilor și văduvelor. Legea asigura protecția unei femei divorțate – asta în urmă cu aproape 5000 de ani!

Cât de veche era atunci civilizația sumeriană de avea nevoie de astfel de reforme? Clar, suficient de mult pentru ca zeul Ningirsu să i-o ceară lui Urukagina întoarcerea la legile din zilele de demult. Rezultă de aici că era vorba de reîntoarcerea la un și mai vechi sistem legislativ.

Procesele sumeriene erau judecate conform unui sistem juridic în care procedurile, sentințele, precum și contractele de altă natură erau foarte meticulos înregistrate și păstrate. În justiție se folosea mai degrabă sistemul curții cu juri, decât cel cu judecători; curtea de judecată era formată îndeobște din trei sau

patru judecători, dintre care unul era „judecător regal", iar ceilalți erau aleși dintr-un grup de treizeci și șase de persoane.

În timp ce babilonienii făceau legi și regulamente, sumerienii erau mai mult preocupați de ideea de justiție, deoarece ei credeau că regii au fost aleși de zei pentru a asigura dreptatea pe Pământ.

Se pot face numeroase paralele între aceste idei și cele din Vechiul Testament.

Chiar înainte de a avea regi, evreii aveau judecători; iar regii lor erau judecați nu după cuceriri teritoriale, ci după numărul de „fapte de dreptate" pe care aceștia îl făcuseră. În religia evreilor, „Anul Nou" marca o perioadă de zece zile în care faptele oamenilor erau cântărite și evaluate pentru a li se determina soarta în anul care urmează. Nu este, probabil, doar o simplă coincidență faptul că sumerienii credeau că o zeitate, pe nume Nanșe, judeca anual omenirea cam în aceeași manieră; la urma urmei, primul patriarh menționat de Vechiul Testament a fost Avraam, care își avea obârșia în orașul sumerian Ur, orașul lui Ur-Nammu despre care am vorbit mai devreme.

Justiția, mai precis absența ei, și-a găsit expresia în ceea ce Kramer a numit „Primul Iov". Punând cap la cap niște tăblițe de lut aflate la Muzeul Antichităților din Istanbul, Kramer a reușit să reconstituie o parte dintr-un poem sumerian în care, la fel ca în Cartea lui Iov, este vorba despre un om cinstit care, în loc să fie binecuvântat de zei pentru cinstea lui, a fost supus la o serie de crunte lovituri. „Cinstitul meu cuvânt, într-o minciună s-a transformat", își plânge el durerea.

În cea de a doua parte a poemului, omul se plânge zeilor, într-o manieră foarte asemănătoare cu cea a versetelor biblice:

> Doamne, tu care ești tatăl meu,
> Care m-ai născut – ridică-mi fața...
> Până când mă vei mai lăsa singur,
> pradă dușmanilor mei...
> fără sfatul și mângâierea ta?

Apoi urmează sfârșitul fericit. „Cinstitul său cuvânt, curatele lui vorbe, zeul său i le-a ascultat; ... și a fost scos din mâinile spiritelor rele."

Precedând Ecleziastul cu câteva milenii, proverbele sumeriene dețin mult din spiritul și ideile acestuia.

Dacă suntem sortiți morții – să cheltuim;
Dacă suntem sortiți să trăim mult – să economisim.

Dacă moare un sărac, nu încerca să-l reînvii.
Cel care are mult argint, poate fi fericit;
Cel care are multe grâne, poate fi fericit;
Dar cel care nu are nimic, poate să doarmă.

Bărbatul: pentru plăcerea lui: însurătoarea;
După ce s-a răzgândit: divorțul.

Nu inima atrage dușmănii;
Limba îi atrage.

În orașul fără câini de pază,
Vulpea-i veghetoare.

Realizările culturale și spirituale ale civilizației sumeriene au fost însoțite și de o dezvoltare asemănătoare a artelor interpretative. O echipă de oameni de știință de la Universitatea Berkeley din California a făcut senzație în 1974, când a anunțat că au descoperit cel mai vechi cântec din lume. Profesorii Robert R. Brown, Richard L. Crocker și Anne D. Kilmer au reușit să descifreze și chiar să interpreteze partitura unui cântec descoperit pe o tăbliță de lut, datând din jurul anului 1800 î. Ch., găsită la Ugarit, pe coasta Mediteranei (acum în Siria).

„Știam că existase muzică în Sumer, au explicat cei de la Berkeley, dar, până să descifrăm tăblița, nu știam dacă ei utilizau aceeași gamă heptatonică-diatonică, ce este caracteristică

actualei muzici precum și celei grecești din primul mileniu înainte de Christos." Până acum se considera că muzica de astăzi își are originea în Grecia; s-a stabilit acum că ea, ca de altfel mare parte din civilizația noastră, se trage tot din Mesopotamia. Acest lucru nu trebuie să surprindă, căci, învățatul grec Philo spusese că mesopotamienii erau recunoscuți pentru faptul că „ei căutau armonia universală prin tonurile muzicale".

Nu există nici un dubiu că muzica și cântecele fac parte din acele „premiere" sumeriene. Într-adevăr, profesorul Crocker a reușit să interpreteze acel cântecel construind o liră după modelul uneia găsite printre ruinele orașului Ur. Textele atestă faptul că, în cel de-al doilea mileniu înainte de Christos, exista deja „gamă" și o teorie muzicală coerentă, iar profesorul Kilmer însuși scrisese într-una din cărțile sale anterioare, *The Strings of Musical Instruments: Their Names, Numbers and Segnificance* (Corzile instrumentelor muzicale: numele lor, numărul și semnificația), că multe din imnurile scrise pe tăblițe de lut au niște notițe care par a fi indicații muzicale. „Sumerienii și succesorii lor aveau o viață muzicală plină", conchide profesorul Kilmer. Nu e deci de mirare că găsim o mare varietate de instrumente muzicale – precum și cântăreți sau dansatori – reprezentați pe sigiliile cilindrice și pe tăblițele de lut. (Fig. 20)

Fig. 20

Ca multe din realizările civilizației sumeriene, și muzica își are originea în temple. Dar, începută în serviciul zeilor, curând muzica a devenit o parte din viața de zi cu zi a oamenilor. Utilizând la maxim jocul de cuvinte caracteristic sumerienilor, unul dintre proverbele lor spune despre taxele cerute de cântăreți: „Un cântăreț care nu are o voce dulce, este într-adevăr un cântăreț *sărac*."

Au fost descoperite numeroase cântece sumeriene de dragoste; fără îndoială, ele erau cântate cu acompaniamentul unor instrumente. Cel mai înduioșător este, probabil, un cântec de leagăn compus de o mamă pentru copilul ei bolnav:

Vino somn, vino somn, vino somn la fiul meu.
Grăbește-te somnule și vino la fiul meu;
Adu odihna somnului pe ochișorii lui osteniți...

Te doare, feciorul meu;
Și sunt necăjită,
Și parcă mințile mi le-am pierdut,
Și la stele mă tot uit.
Luna nouă-ți luminează fața;
Umbra ta va vărsa lacrimile în locul tău.
Dormi, dormi, puiul meu...

Poate zeii creșterii vor fi cu tine;
Poate un înger, în cer te va sprijini;
Poate vei avea zile mai bune...
Poate că soața ta alături îți va fi;
Poate un fiu, numele-ți va cinsti.

Ceea ce este surprinzător la această muzică, la aceste cântece nu este doar concluzia că Sumerul este și patria muzicii așa cum o știm noi, ca structură și compoziție. Nu mai puțin semnificativ este faptul că, pe măsură ce ascultăm această muzică, pe măsură ce citim poemele lor, ele nu ne par deloc străine, nici măcar în cele mai adânci trăiri și sentimente ale lor. Într-adevăr,

pe măsură ce contemplăm marea civilizație sumeriană, constatăm nu numai că morala noastră, sentimentul nostru de justiție, legile noastre, arhitectura, artele și tehnologia noastră își trag rădăcinile din Sumer, dar și că instituțiile sumeriene ne sunt atât de familiare, de apropiate. De parcă am fi cu toții sumerieni.

*

După ce au săpat la Lagash, arheologii au trecut la Nipur, odinioară centrul religios al Sumerului și Acadului. Din cele peste 30.000 de texte descoperite aici, multe sunt încă nestudiate. La Șurpac, au fost descoperite școli datând din secolul trei î.Ch.. La Ur, au fost descoperite vase extraordinare, bijuterii, arme, care, coifuri din aur, argint, cupru și bronz – ruinele unei manufacturi de țesături, înscrisuri juridice și ruinele unui zigurat, care încă mai domină peisajul. La Eșnuna și Adab arheologii au descoperit temple și statui ce datează din perioada presargonică. O inscripție găsită la Umma vorbește despre un imperiu anterior. La Cush au fost scoase la iveală clădiri monumentale, precum și un zigurat datând de dinainte de 3000 î.Ch.

Erecul i-a dus pe arheologi până în mileniul patru înainte de Christos. Acolo, au descoperit cel mai vechi vas de lut, colorat, ce fusese ars într-un cuptor. Prima dovadă a utilizării roții olarului. A fost descoperit un pavaj de piatră, care reprezintă cea mai veche construcție de piatră descoperită până acum. Tot la Erec a fost descoperit și cel mai vechi zigurat – o colină uriașă făcută de mâna omului, în vârful căreia existau două temple, unul roșu și unul alb. Acolo au fost descoperite cele mai vechi inscripții și cele mai vechi sigilii cilindrice. Despre acestea din urmă, Jack Finegan spune în cartea sa *Lights from the Ancient Past* (Lumini din trecutul antic), „excelența acestor sigilii, relativ la prima lor apariție în Erec, este uimitoare". Alte zone de lângă Erec poartă dovada trecerii la Epoca metalelor.

În 1919, H.R. Hall a descoperit niște ruine antice lângă un sat care astăzi se numește El Ubaid. Oamenii de știință au atribuit acest nume celei ce astăzi este considerată a fi prima

fază a marii civilizații sumeriene. Orașele sumeriene din perioada aceea – începând din nordul Mesopotamiei până la poalele Munților Zagros – au fost primele care au utilizat cărămizi de lut, ziduri tencuite, mozaicuri, cimitire cu morminte de cărămidă și vase ceramice decorate cu motive geometrice, oglinzi de cupru, topoare cu cap metalic, haine, case și, mai presus de toate, temple monumentale.

Mai în sud, arheologii au descoperit Eridu, primul oraș sumerian, conform textelor antice. Pe măsură ce săpăturile avansau, a fost scos la iveală templul lui Enki, zeul sumerian al cunoașterii, templu care se pare că a fost construit și reconstruit de mai multe ori. Straturile i-au purtat pe istorici spre începuturile civilizației sumeriene: 2500, 2800, 3000, 3500 î.Ch.

Apoi arheologii au descoperit fundațiile primului templu al lui Enki. Mai jos nu mai era decât pământ, nimic altceva nu fusese construit înainte. Ruinele datau din jurul anului 3800 î.Ch. Atunci a început prima civilizație umană.

Nu a fost numai prima civilizație în adevăratul sens al cuvântului, a fost cea mai extinsă, atotcuprinzătoare, în multe privințe mult mai avansată decât alte culturi antice care i-au urmat. Fără dubiu, este civilizația din care ne tragem cu toții.

Începând cu utilizarea uneltelor de piatră, cu aproximativ 2.000.000 de ani mai înainte, omul atinge această civilizație fără precedent, în jurul anului 3800 î.Ch. în Sumer. Și lucrul cel mai straniu este că, nici până astăzi, istoricii nu știu cine au fost sumerienii, de unde au venit și cum a apărut civilizația lor.

Nu știu, deoarece apariția lor a fost bruscă, neașteptată, ca din pământ.

H. Frankfort, în cartea sa *Tell Uqair*, a numit-o „uluitoa-[illegible]". Pierre Amiet *(Elam)* a numit-o extraordinară. A. Parrot *(Sumer)* a descris-o ca fiind „o flacără care izbucnește dintr-o dată". Leo Oppenheim *Ancient Mesopotamia* (Mesopotamia antică) subliniază „uimitoarea perioadă scurtă" în care această civilizație a înflorit. Joseph Campbell *(Masks of the Gods)* concluzionează: „Ca din pământ... în mica grădină sumeriană răsare... toată paradigma culturală care de atunci a constituit punctul de plecare pentru toate marile civilizații ale lumii."

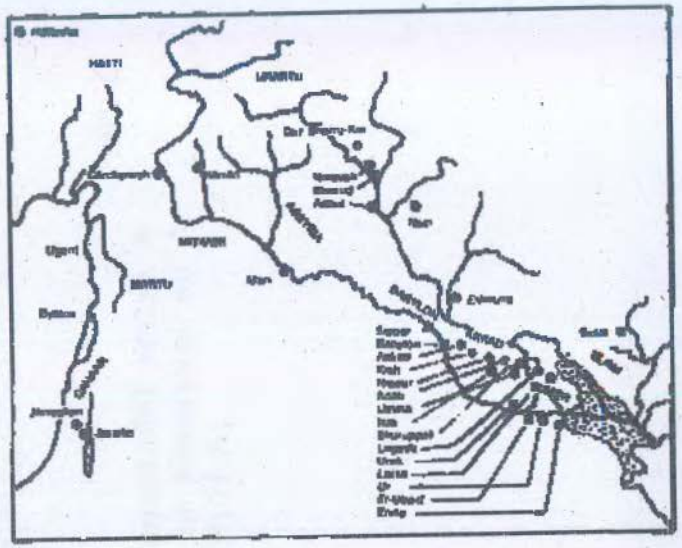

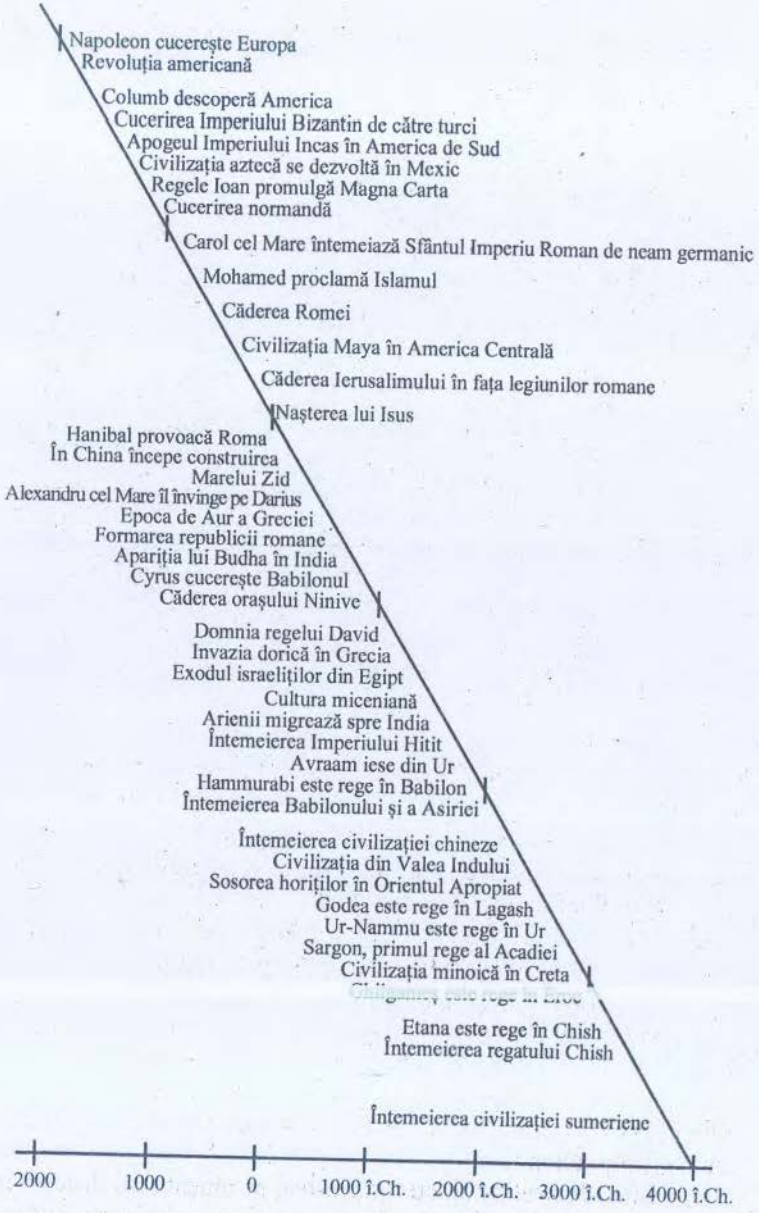

Capitolul 3

Zeii din Cer și de pe Pământ

Cum s-a făcut ca, după sute de mii, ba chiar milioane de ani de pași dureros de lenți pe calea dezvoltării civilizației umane, s-a schimbat totul atât de brusc și, în doar câteva salturi – aproximativ 11.000-7400-3800 î.Ch. – vânătorul nomad primitiv se transformă în agricultor, olar și apoi în constructor, inginer, matematician, astronom, prelucrător de metale, negustor, muzician, judecător, medic, scriitor, bibliotecar sau preot? Se poate merge chiar mai departe, punându-se o întrebare fundamentală, așa cum a făcut-o profesorul Robert J. Braidwood, în cartea sa *Prehistoric Men* (Primitivii): „De ce s-a petrecut această transformare? De ce nu trăiesc toate ființele umane așa cum o fac triburile din jungla amazoniană?"

Dar sumerienii, cei prin intermediul cărora s-a petrecut această bruscă transformare, au răspuns deja. Este rezumată de una din miile de inscripții mesopotamiene, ce au fost descoperite: „Tot ceea ce pare frumos, este frumos prin grația zeilor."

Zeii din Sumer. Cine erau ei?

Erau ei oare asemenea zeilor grecilor care trăiau la curtea lui Zeus, pe muntele Olimp – al cărui corespondent pe Pământ era cel mai înalt munte din Grecia, Olimpul? Greci își descriu zeii cu trăsături antropomorfice similare celor omenești, bărbătești, femeiești, și având sentimente umane: iubesc, se mânie, sunt geloși, fac dragoste, se ceartă, se luptă; procreează ca oamenii, aduc pe lume copii în urma unor relații sexuale – între ei sau cu ființe umane.

Erau de neatins și, cu toate astea, se amestecau deseori în treburile oamenilor. Puteau călători cu viteze uluitoare, puteau

apărea și dispărea într-o clipită; aveau arme de o putere neobișnuită. Fiecare îndeplinea o anumită funcție și, în consecință, fiecare acțiune umană putea suferi sau nu, în funcție de plăcerile zeului; deci ritualurile de venerare și darurile aveau menirea de a-i îmbuna pe zei.

Cea mai importantă divinitate a grecilor din epoca helenică era Zeus, „Tatăl zeilor și al oamenilor", „Stăpânul focului ceresc". Arma sa, și simbolul său totodată, era trăsnetul. Era un „rege" pe Pământ, care coborâse din ceruri; cel care împărțea muritorilor binele și răul; totuși, principalul său domeniu era în Olimp.

El nu era nici primul zeu peste Pământ, nici în ceruri. Amestecând teologia cu cosmologia, ieșind ceea ce savanții numesc mitologie, grecii credeau că la început a fost Chaos (Haosul), apoi Gea (Pământul) și soțul ei Uranus (Cerul). Gea și Uranus au dat naștere celor doisprezece titani, șase bărbați și șase femei. Deși faptele lor aveau loc pe Pământ, se presupunea că acestea aveau și un corespondent astral.

Cronos, cel mai tânăr titan, a devenit cea mai importantă figură a mitologiei olimpiene. Și-a cucerit supremația asupra celorlalți titani prin uzurpare, după ce și-a castrat tatăl și l-a izgonit. Pentru faptele lui, el a fost blestemat de mama sa: să aibă aceeași soartă ca a tatălui său și să fie detronat de propriii lui fii.

Cronos a luat-o de soție pe sora lui, Rhea, care i-a născut trei fii și trei fiice: Hades, Poseidon și Zeus, Hestia, Demetra și Hera. Încă o dată, era scris că fiul cel mic își va detrona tatăl, și blestemul Geei s-a împlinit când Zeus s-a revoltat împotriva lui Cronos.

Detronarea nu a decurs pașnic. Ani de zile au durat bătăliile dintre zei și oștile de monștri. Lupta decisivă s-a dat între Zeus și Tiphon, un monstru cu cap de om și trup de șarpe și ea s-a petrecut atât în cer cât și pe Pământ. Bătălia decisivă s-a dat la Muntele Casius, la granița dintre Egipt și Arabia – se pare, undeva în peninsula Sinai.(Fig. 21)

Câștigând lupta, Zeus a fost recunoscut ca zeitate supremă. Cu toate acestea, el a fost nevoit să-și împartă puterea cu

Fig. 21

ceilalți frați. La alegere (sau conform unei variante, prin tragere la sorți) Zeus a primit cerul, Poseidon apa, iar Hades lumea subterană.

Cu toate că în timp Hades și teritoriul său au devenit sinonime cu iadul, la început, domeniul său cuprindea ținuturile mlăștinoase, zonele pustii, teritoriile udate de râuri repezi. Hades era descris ca fiind „nevăzutul" – distant, amenințător, aspru; de neînduplecat prin rugăciuni sau sacrificii. Poseidon, pe de altă parte, este descori reprezentat ținând în mână simbolul său, tridentul. Deși stăpân al mărilor, el era totodată și zeul făurarilor, al sculptorilor, cât și vrăjitor viclean sau scamator. În timp ce Zeus era reprezentat ca fiind foarte aspru cu oamenii – chiar ca fiind cel care a vrut să distrugă omenirea – Poseidon era considerat aliatul oamenilor, un zeu care s-a străduit foarte mult să capete aprecierile muritorilor.

Cei trei frați și cele trei surori alcătuiesc cea mai veche parte a Olimpului, grupul celor doisprezece zei. Ceilalți zei erau odraslele lui Zeus, și poveștile grecilor se ocupă în mod special de genealogia lor și de relațiile dintre ei.

Copiii lui Zeus au avut ca mame diferite zeițe. Prima soție a lui Zeus a fost o zeiță pe nume Metis, care i-a dăruit o fiică, pe marea zeiță Atena. Ea era zeița înțelepciunii, dar fiind singura care a stat alături de Zeus în lupta sa cu monstrul Tiphon, Atena a dovedit înclinări marțiale, devenind astfel și zeița

războiului. Era fecioara „perfectă", nu a devenit soața nici unui zeu; dar unele legende spun că ea ar fi fost legată de unchiul ei Poseidon, care, deși avea drept soție pe zeița Labirintului din insula Creta, a avut relații și cu nepoata sa.

Zeus a mai avut și alte soții, dar copiii astfel rezultați nu au fost admiși în Olimp. Cum însă Zeus dorea să aibă un moștenitor, el s-a căsătorit cu una din surorile sale. Cea mai mare era Hestia. Era foarte retrasă, după cum relatează majoritatea legendelor – poate prea bătrână sau prea bolnavă pentru a putea deveni mamă – așa că Zeus nu a avut nevoie de prea multe scuze pentru a o alege pe Demetra, cea mijlocie, zeița rodniciei. Dar, în loc de un fiu, ea i-a născut tot o fiică, pe Persefona, care a devenit soția lui Hades, și a împărțit cu acesta domnia asupra lumii umbrelor.

Dezamăgit că nu are un moștenitor, Zeus a trecut la alte zeițe. De la Armonia a avut însă nouă fiice, muzele. Apoi Lethe i-a născut o fiică, pe Artemis și, în sfârșit, un fiu, pe Apollo, care, pe dată, au fost incluși în Olimp.

Apollo, ca prim fiu al lui Zeus era unul din zeii importanți din panteonul grecesc, temut deopotrivă de zei și de oameni. El era cel care transmitea oamenilor dorințele tatălui său. Reprezentând morala și legile zeilor, el însemna purificarea și perfecțiunea atât fizică, cât și morală.

Cel de-al doilea fiu al lui Zeus a fost Hermes, zeul păstorilor, păzitor al turmelor de vite. Mai puțin important și cu puteri mai mici decât Apollo, el era mai aproape de problemele oamenilor. Era zeu al comerțului, protector al negustorilor și călătorilor dar, în toate legendele, rolul cel mai important era cel de mesager al zeilor.

Inspirat de anumite tradiții dinastice, Zeus dorea totuși un fiu de la una din surorile lui. Atunci el s-a căsătorit cu Hera, după ritul căsătoriei, proclamând-o „Regină a zeilor", Zeița-Mamă. Căsnicia lor a fost binecuvântată cu un fiu, Ares, și cu două fiice, însă ea a fost permanent încercată de infidelitățile lui Zeus, dar și de zvonurile despre cele ale Herei, lucru ce ridică îndoieli cu privire la paternitatea unui alt fiu, Hefaistos.

Ares a fost inclus imediat în Olimp, fiind făcut adjunct al lui Zeus și zeu al războiului. A fost reprezentat ca un spirit al măcelului, cu toate acestea fiind departe de a fi invincibil; în războiul troian, el a fost de partea troienilor, suferind o rană pe care numai Zeus a reușit s-o vindece.

Hefaistos, pe de altă parte, a trebuit să se întrebuințeze serios pentru a-și face loc în Olimp. El era zeul meșteșugurilor. Era un bun făurar, realizând diferite obiecte atât practice, cât și magice pentru zei, dar și pentru oameni. Legenda spune că s-a născut șchiop, din cauza asta fiind izgonit de mama sa, zeița Hera. O altă versiune, ceva mai credibilă, sugerează că el a fost alungat de însuși Zeus, din cauza zvonurilor care circulau despre paternitatea lui, și Hefaistos a trebuit să recurgă la un vicleșug pentru a putea intra în rândul zeilor din Olimp.

Legenda mai spune că el a făcut o plasă invizibilă în care să prindă un eventual pretendent la farmecele soției sale. Probabil că avea nevoie de o astfel de protecție, deoarece, cel mai urât zeu olimpian avea de soție pe nimeni alta decât Afrodita, zeița iubirii și a frumuseții. Natural că pe seama ei existau numeroase povești, în multe dintre ele seducătorul fiind Ares, fratele lui Hefaistos, din unirea lor născându-se Eros, zeul iubirii.

Afrodita a fost inclusă și ea în Olimp, iar circumstanțele acestei includeri aruncă puțină lumină asupra subiectului acestei cărți. Ea nu era nici sora lui Zeus, nici fiica lui, cu toate acestea, nu putea fi ignorată. Ea venise de pe țărmul asiatic al Mediteranei (după poetul grec Hesiod, ea ar fi venit din insula Cipru) și pretindea că este fiica lui Uranus. Deci, genealogic, ea era cu o generație înaintea lui Zeus, fiind sora tatălui acestuia. (Fig. 22)

Așadar, Afrodita trebuia inclusă printre cei doisprezece zei olimpieni. Dar, numărul acesta de doisprezece, se pare, nu putea fi depășit. A fost găsită o soluție ingenioasă: se scade unul și se adaugă altul. Cum Hades primise domnia asupra teritoriilor subterane și nu mai rămăsese printre cei doisprezece de pe muntele Olimp, s-a creat un loc liber, o admirabilă găselniță pentru includerea Afroditei.

Se pare, de asemenea, că restricția numărului doisprezece funcționa în ambele sensuri: nu puteau fi mai mulți, dar nici mai puțini. Acest lucru s-a văzut clar la includerea lui Dionysos printre olimpieni. El era fiul lui Zeus din împreunarea acestuia cu fiica lui, Semela. Pentru a scăpa de mânia Herei, el a fost trimis în ținuturi îndepărtate (se pare că a ajuns până în India), introducând pe unde colinda cultivarea viței-de-vie și prepararea vinului. În acest timp, a apărut un loc liber în Olimp. Hestia, cea mai vârstnică soră a lui Zeus, a fost îndepărtată din Olimp. Atunci, Dionysos s-a reîntors în Grecia pentru a umple locul vacant. Încă o dată, zeii redeveniseră doisprezece.

Deși mitologia greacă nu este clară cu privire la originea omenirii, legendele și tradițiile pretind că eroii și regii erau de origine zeiască. Acești semizei fac legătura între destinul omenirii – grijile zilnice, dependența de elementele naturii, bolile, moartea – și trecutul de aur, când numai zeii animau Pământul. Cu toate că cei mai mulți dintre zei s-au născut pe aici, selectul grup de doisprezece olimpieni reprezenta aspectul celest al acestora. În Odiseea, Olimpul este descris ca aflându-se „în înaltul văzduhului". Cei doisprezece erau zeii din ceruri, care coborâseră pe Pământ și ei reprezentau cele douăsprezece corpuri celeste de pe bolta cerească.

Numele latine ale zeilor olimpieni, date de romani când aceștia au preluat panteonul grec, clarifică această asociere astrală: Gea era Pământul, Hermes–Mercur, Afrodita–Venus, Ares–Marte, Cronos–Saturn, Zeus–Jupiter. Continuând tradiția greacă, romanii îl reprezentau pe Jupiter ca fiind zeul a cărui armă este trăsnetul; ca și grecii, romanii îl reprezentau sub forma unui taur. (Fig. 23)

Este general recunoscut acum că civilizația greacă își trage rădăcinile din insula Creta, acolo unde s-a dezvoltat civilizația minoică, între 2700 și 1400 î.Ch. În miturile și legendele minoice, figura minotaurului ocupă un loc central. Această ființă, pe jumătate om, pe jumătate taur, era odrasla Pasifaei, soția lui Minos, și a unui taur. Descoperiri arheologice au confirmat cultul minoic al taurului, iar unele sigilii cilindrice prezintă taurul ca pe o ființă divină, alături de o cruce, simbol al

Fig. 22

Fig. 23

Fig. 24

unei stele sau planete neidentificate. S-a presupus atunci că acest cult al taurului, nu ar fi al animalului comun, ci probabil al unui taur ceresc – constelația Taurului – ca o comemorare a unor evenimente petrecute când echinocțiul de primăvară a căzut în această constelație, în jurul anului 4000 î.Ch. (Fig. 24)

Conform tradițiilor grecești, Zeus a venit în Grecia prin Creta, de unde ar fi fugit (înotând peste Mediterană), după ce ar fi răpit-o pe Europa, fiica regelui orașului fenician Tyr. Într-adevăr, când profesorul Cyrus H. Gordon a descifrat una din vechile inscripții minoice, s-a dovedit că limba minoică este „un dialect semitic de pe țărmul estic al Mediteranei".

De fapt, grecii nu au pretins niciodată că zeii lor olimpieni au venit în Grecia direct din ceruri. Zeus a venit de dincolo de Mediterană, via insula Creta. Afrodita a venit pe mare din Orientul Apropiat. Poseidon (Neptun la romani) a venit călare din Asia Mică. Atena a adus „măslinul rodnic, care crește singur" de pe pământul biblic.

Nu există nici un dubiu că religia și tradițiile grecești au ajuns la ei din Orientul Apropiat, prin Asia Mică și insulele mediteraneene. De acolo își trage rădăcinile panteonul lor; acolo trebuie căutate originile zeilor olimpici și relația lor astrală cu numărul doisprezece.

*

Hinduismul, vechea religie a Indiei, consideră *Vedele* – culegeri de imnuri, formule pentru sacrificii și alte scrieri referitoare la zei – ca scripturi sacre „care nu erau de origine umană". Zeii înșiși le-ar fi scris, spun tradițiile sumeriene, într-o eră anterioară celei de atunci. Dar, pe măsură ce trecea timpul, din ce în ce mai multe din cele 100.000 de versuri originale se pierdeau transmițându-se pe cale orală de la o generație la alta. Un înțelept a scris versurile care mai rămăseseră, le-a împărțit în patru cărți, pe care le-a încredințat celor patru discipoli ai săi.

Când, în secolul al nouăsprezecelea, istoricii au descifrat și înțeles limba uitată și au refăcut legăturile dintre ele, au descoperit că *Vedele* au fost scrise într-o veche limbă indo-europeană, predecesoarea sanscritei, latinei și greacăi și a altor limbi europene. Când au reușit s-o citească și s-o analizeze, au fost surprinși de extraordinarele asemănări între legendele grecești și poveștile despre zei din *Vede.*

Zeii erau, spun *Vedele*, membri ai aceleiași familii, nu una foarte pașnică. Printre ridicări la cer și coborâri pe Pământ, bătălii aeriene cu arme supranaturale, amiciții și rivalități, căsătorii și infidelități, se pare că a existat o preocupare pentru o înregistrare a genealogiilor, cine a născut pe cine, cine este primul născut, al cui ș.a.m.d. Zeii de pe Pământ își aveau originea în ceruri iar, principalele zeități, chiar și pe Pământ, continuau să reprezinte corpurile cerești.

În timpurile de demult, Rishi („zburătorii de demult") erau posesorii unor puteri supranaturale. Șapte dintre ei erau Mari Progenituri. Zeii Rahu (demon) și Ketu (cel separat) erau la început un singur corp celest care a căutat să se alăture zeilor; dar zeul furtunii și-a aruncat flăcările către el, l-a tăiat în două – Rahu, „Capul dragonului", care străbătea neîncetat spațiile celeste în căutarea răzbunării, și Ketu, „Coada dragonului". Mar-Iși, urmașul Dinastiei Solare, l-a născut pe Kaș-Yapa („cel care este tronul"). *Vedele* îl descriu ca fiind foarte prolific, dar succesiunea dinastică a fost continuată numai prin cei zece copii ai săi de Prit-Hivi („Mama cerească").

În calitatea sa de cap al dinastiei, Kaș-Yapa era și șeful devilor („cei strălucitori") și purta titlul de Dyaus-Pitar („Tatăl strălucitor"). Împreună cu cei zece copii ai săi și cu soția sa, familia celestă alcătuia cei doisprezece Adityas, zeii care aveau fiecare un semn zodiacal și un corp celest. Corpul ceresc al lui Kaș-Yapa era „steaua strălucitoare", apoi urmau zeii care aveau corespondent Soarele, Luna, Marte, Mercur, Jupiter, Venus și Saturn.

Cu timpul, funcția de conducător al celor doisprezece a preluat-o Varuna, „Zeul expansiunii cerești". El era omniprezent și atotvăzător; unul dintre psalmii adresați lui seamănă perfect cu psalmii biblici:

El este cel care face soarele să strălucească pe cer,
Iar vântul care bate este răsuflarea sa.
El a făcut albii pentru râuri;
Și ele la comanda lui curg.
El a făcut adâncurile mării.

Și regența sa a ajuns, mai devreme sau mai târziu la final. Indra, cel care tăiase în două „dragonul celest", a pretins tronul, omorându-și tatăl. El a devenit noul „stăpân al cerurilor" și zeu al furtunilor. Armele lui erau tunetul și trăsnetul, iar titlul lui era de Zeu al oștilor. Totuși, el a trebuit să-și împartă domnia cu cei doi frați ai săi. Unul era Vivașvat, care era odrasla lui Manu, primul om, celălalt era Agni („Spiritul focului"), care a adus pe Pământ focul din ceruri, pentru uzul oamenilor.

*

Similitudinile dintre panteonul vedic și cel grecesc sunt evidente. Poveștile despre zeitățile principale, dar și cele referitoare la zeitățile mai mici – fii, soții, fiice, iubite – sunt, în mod clar, duplicate (sau originale?) ale celor grecești. Nu există nici un dubiu că Dyaus a dat ulterior Zeus, că Dyaus-Pitar a dat Jupiter, Varuna–Uranus și așa mai departe. Și, în ambele mitologii numărul zeilor principali este *doisprezece*, indiferent de schimbările care au avut loc în succesiunea divină.

Cum au putut apărea atâtea similitudini între două civilizații atât de depărtate între ele, atât geografic cât și temporal?

Istoricii consideră că, la un moment dat, în cel de-al doilea mileniu înainte de Christos, un popor vorbind o limba indo-europeană, din nordul Iranului sau din Caucaz, a migrat în masă. Un grup a mers spre sud-est spre India. Hindușii i-au numit arieni („oameni nobili"). Aceștia au adus cu ei *Vedele*, sub formă de povestiri orale, în jurul lui 1500 î.Ch. Alt val a mers spre vest, către Europa. O parte a înconjurat Marea Neagră și a venit în Europa prin stepele Rusiei, dar principalul drum prin care acest popor și tradițiile sale au ajuns în Grecia a fost cel scurt,

prin Asia Mică. De fapt, cele mai vechi orașe din Grecia nu sunt în peninsulă, ci în vestul Asiei Mici.

Dar cine era acest popor care a ales Anatolia drept capăt al călătoriei sale? Nu se cunosc prea multe despre el.

Încă o dată, singura sursă disponibilă – și de încredere – se dovedește a fi Vechiul Testament. Acolo s-au găsit referințe la „hitiți", locuitorii munților din Anatolia. Spre deosebire de dușmănia cu care sunt priviți în Biblie alți vecini ai israeliților, caaniții, ale căror obiceiuri sunt descrise ca fiind abominabile, hitiții sunt priviți ca prieteni și aliați. Batșeba, la care râvnea regele David, era fiica lui Uria Hititul, un ofițer al armatei regelui. Regele Solomon, care și-a făurit alianțele luând drept soții fiicele regilor vecini, s-a căsătorit atât cu fata faraonului egiptean cât și cu fata unui rege hitit. Altădată, o armată siriană a luat-o la fugă auzind că „regele Israelului a adus împotriva noastră pe regele hitiților și pe faraon". Aceste scurte referințe indică stima deosebită de care se bucurau calitățile militare ale hitiților.

O dată cu descifrarea hieroglifelor egiptene – și, mai târziu, a inscripțiilor mesopotamiene – istoricii au descoperit numeroase referințe la o anume Țară a lui Hatti, un regat foarte mare și puternic din Anatolia. Ar fi putut oare o astfel de mare putere să nu lase nici o urmă?

Înarmați cu indiciile date de textele egiptene și mesopotamiene, arheologii au purces la treabă în ținuturile deluroase ale Anatoliei. Efortul lor a fost răsplătit: au descoperit orașele hitite, palate, tezaure regale, morminte regale, temple, obiecte religioase, unelte, arme, obiecte de artă. Mai presus de toate însă ei au descoperit numeroase inscripții – atât cu semne pictografice cât și în cuneiforme. Biblicul popor al hitiților ieșise la iveală.

Un monument unic lăsat nouă moștenire de hitiți este o piatră inscripționată, descoperită în afara fostei capitale a regatului (localitatea se numește azi Yazilikaya, cuvânt care în limba turcă înseamnă „piatra scrisă"). După ce a trecut porțile sanctuarului, anticul adorator al zeilor intra într-o galerie des-

chisă, o deschidere printre un semicerc de pietre pe care erau desenați toți zeii hitiți.

Mărșăluind de la stânga spre dreapta, este o procesiune a celor mai importante zeități masculine, clar așezate în grupuri de câte douăsprezece. Spre marginea stângă, și deci ultimele care iau parte la această paradă, alte douăsprezece zeități identice, care poartă aceleași arme. (Fig. 25)

Grupul din mijloc include o serie de zeități care arată mai în vârstă, unele care poartă arme diferite și două care sunt diferențiate de celelalte printr-un simbol divin. (Fig. 26)

Cel de-al treilea grup, cel din față, cuprinde în mod clar cele mai importante zeități, atât bărbați, cât și femei. Armele și emblemele lor sunt mult mai variate; patru au deasupra simbolul divin, doi sunt înaripați. Acest grup include și participanți pământeni: doi tauri care țin un glob și regele hitit purtând o bonetă stând sub emblema unui glob înaripat. (Fig. 27)

De la dreapta vin două grupuri de zeițe. Piatra inscripționată este prea deteriorată însă, pentru a putea vedea numărul lor. Dar credem că nu greșim dacă presupunem că și ele sunt în număr de câte douăsprezece.

Cele două procesiuni, din dreapta și din stânga, se întâlnesc într-un alt desen, care înfățișează cu siguranță pe zeii cei mari, deoarece cu toții sunt reprezentați în picioare, stând pe o stâncă mai ridicată sau chiar pe umerii celorlalți participanți. (Fig. 28)

Multă osteneală și-au dat istoricii (de exemplu E. Laroche, în cartea sa *Le Pantheon de Yazilikaya* (Panteonul de la Yazilikaya) pentru a determina din aceste desene, din semnele hieroglifice, ca și din textul parțial gravat pe rocă, numele, titlurile și rolurile zeităților în această procesiune. Dar este clar că și panteonul hitit stă sub semnul acelui doisprezece „olimpian". Zeii mai puțin importanți erau organizați în grupuri de câte doisprezece, iar marii zei de pe Pământ erau asociați cu cele douăsprezece corpuri cerești.

Că panteonul era guvernat de „numărul sacru" doisprezece, este dovedit și de un chivot descoperit lângă localitatea Beit-Zehir. Acesta descrie în mod clar cuplul divin, alături de

Fig. 25

Fig. 26

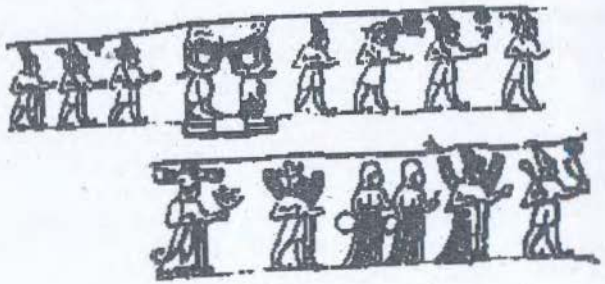

Fig. 27

Fig. 28

care se mai află alți zece zei, deci un total de doisprezece. (Fig. 29)

Descoperirile arheologice indică faptul că hitiții adorau zei care erau „ai cerului și ai pământului", toți strâns legați unul de celălalt și aranjați într-o ordine genealogică. Unii erau zei mari și „vechi", care veniseră din cer. Simbolul lor – care în scrierea hitită pictografică însemna divin sau zeu ceresc – arăta ca o pereche de ochelari de protecție. (Fig. 30) Frecvent el apare pe sigiliile cilindrice ca parte a unui obiect în formă de rachetă. (Fig. 31)

Alți zei erau prezenți, nu alături de hitiți, ci chiar printre ei, acționând ca un fel de legiuitori supremi, numind regi și instruindu-i în probleme de război, tratate și alte afaceri internaționale. Conducătorul acestor zei era Teshub, „aducătorul de vânt". Era ceea ce istoricii numesc un zeu al furtunii, asociat cu tunetul și trăsnetul. Era supranumit și Taru („taur"). Ca și grecii, hitiții aveau un cult al taurului; ca Jupiter ulterior, Teshub a fost reprezentat ca zeu al tunetelor și al trăsnetelor, urcat pe un taur. (Fig. 32)

Textele hitite, ca și legendele grecești, povestesc cum zeitatea lor supremă a trebuit să se lupte cu un monstru pentru a-și consolida puterea. Un text numit „Mitul uciderii dragonului" identifică monstrul cu care se luptă Teshub ca fiind zeul Yanka. Nereușind să-l învingă în bătălie, Teshub a cerut ajutorul celorlați zei, dar numai o zeiță l-a ajutat, îmbătându-l pe Yanka la o petrecere.

Recunoscând în această poveste originile legendei Sfântului Gheorghe, cel care a ucis balaurul, istoricii numesc adversarul zeului cel bun, dragon. Dar, de fapt, Yanka înseamnă șarpe, iar anticii îșI reprezentau zeii răi sub forma unor șerpi – după cum se poate vedea în basoreliefurile hitite. (Fig. 33) Și Zeus, după cum am arătat mai devreme, nu se bătuse cu un dragon, ci cu un astfel de zeu-șarpe. Așa cum vom arăta mai târziu, există o anumită semnificație în această luptă dintre zeul vânturilor și o zeitate-șarpe. Aici putem doar să subliniem faptul că toate textele descriu acest eveniment ca fiind unul care s-a petrecut cu adevărat.

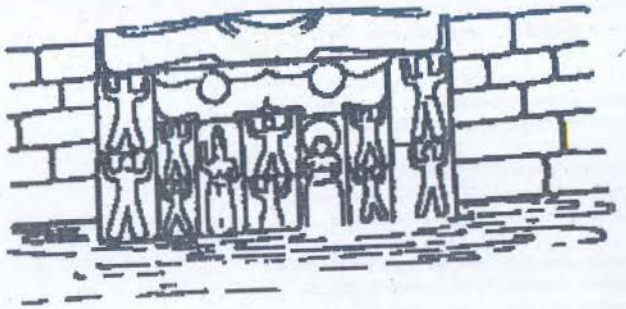

Fig. 29

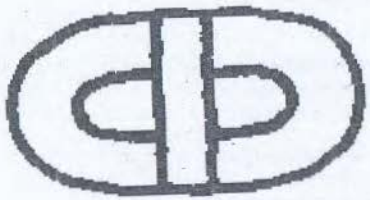

Fig. 30

Fig. 31

Fig. 32

Fig. 33

O lungă și bine păstrată poveste hitită, intitulată „Regatul din ceruri", tratează exact acest subiect – originea celestă a zeilor. Cel care relatează această poveste roagă pe cei „doisprezece zei vechi și puternici" să-i asculte cântecul și să depună mărturie pentru adevărul celor spuse:

Să asculte dară, zeii care sunt în Ceruri,
Și cei care sunt pe-acest întunecat Pământ!
Să asculte dară, puternicii zei din vechime.

După ce a stabilit că zeii din vechime erau atât ai Cerului, cât și ai Pământului, poemul dă numele celor doisprezece zei mari, strămoșii zeilor; și, asigurându-se de atenția lor, povestitorul începe să relateze cum a venit „pe-ntunecatul Pământ" zeul care era „Regele din Cer":

Pe vremuri, în zilele de demult, Alalu era rege în cer;
El, Alalu, pe tronul său stătea.
În fața lui stătea puternicul Anu, ce primul între zei era,
La picioarele lui îngenuncheat, cupa i-o-ntindea.
De nouă perioade numărate, era Alalu rege-n cer.
Și într-a noua, Anu la bătălie l-a provocat.
Alalu înfrânt a fost, și din fața lui Anu a fugit –
Pe-ntunecatul Pământ, el coborând.
Jos, pe-ntunecatul Pământ el a venit.
Pe tron acum stătea Anu.

Deci poemul atribuie venirea pe Pământ a „Regelui din Cer" unei uzurpări de tron. Un zeu pe nume Alalu a fost alungat cu forța de pe tronul său (undeva în cer) și, fugind pentru a-și salva viața, a ajuns pe „întunecatul Pământ". Dar povestea nu se încheie aici. Textul continuă cu relatarea îndepărtării lui Anu de pe tron de un zeu pe nume Kumarbi (după unele interpretări chiar fratele lui Anu).

Nu există nici un dubiu că acest poem, scris cu o mie de ani înainte de legendele grecești, este precursorul legendei de-

tronării lui Uranus de Cronos și a lui Cronos de Zeus. Chiar și detaliul referitor la castrarea lui Cronos de Zeus apare în textul hitit, căci exact același lucru i l-a făcut și Kumarbi lui Anu:

Timp de nouă perioade fost-a Anu rege în Cer;
Într-a noua, Anu a trebuit să se bată cu Kumarbi.
Anu a scăpat din strânsoarea lui Kumarbi și-a fugit –
Fugit-a Anu, ridicându-se spre cer.
După el Kumarbi, în goană a plecat,
Și de picioare i s-a încleștat:
În jos, din cer pe-Anu l-a tras.
De șale l-a mușcat; și bărbăția lui Anu
'N-adâncurile burții lui Kumarbi a intrat, și s-a topit.

Conform acestei povestiri, bătălia nu s-a încheiat cu o victorie definitivă. Deși lipsit de „bărbăția" lui, Anu a reușit să revină în Casa sa din ceruri, lăsându-l pe Kumarbi să conducă peste Pământ. În acest timp, „bărbăția" lui Anu a dat naștere, în burta lui Kumarbi, la niște zeități, pe care acesta a fost obligat să le elibereze. Printre aceștia se afla și Teshub, principala zeitate hitită. Tot astfel s-a născut și Afrodita, conform legendei grecești.

Totuși, a mai fost o bătălie, până când Teshub a putut domni în liniște.

Aflând despre apariția în Kummiya („Casa din cer") a unui moștenitor al lui Anu, Kumarbi a făcut un plan „pentru ridicarea unui rival al zeului furtunii". „Și-a luat lucrurile în mână; în picioare și-a pus încălțările vrăjite ce zboară ca vântul"; și s-a dus în orașul Ur-Kiș în casa Zeiței Muntelui cel Mare. Ajuns acolo:

Dorința s-a născut în el;
Cu Zeița Muntelui el s-a culcat;
Și bărbăția lui în ea a intrat.
De cinci ori a luat-o...
De zece ori a luat-o.

Să fi fost Kumarbi doar afemeiat? Sunt însă alte lucruri care ne fac să credem că este vorba de mai mult. Credem că regulile de succesiune ale zeilor ar fi permis unui fiu al lui Kumarbi și al Zeiței Muntelui să devină pretendent îndreptățit la tronul cerului; iar Kumarbi a „luat-o" pe zeiță de cinci ori, de zece ori, pentru a fi sigur că ea va concepe un fiu, așa cum de altfel a și făcut-o, ea născând un fiu pe care Kumarbi l-a numit, simbolic, Ulli-Kummi („Cel care zdrobește Kummiya" – casa lui Teshub).

Bătălia pentru succesiune a fost prevăzută de Kumarbi ca atrăgând după ea un război în cer. Destinându-l pe fiul său să-i zdrobească pe potrivnicii săi din Kummiya, el continua:

Să urce în cer pentru regatul său!
Să cucerească Kummiya, minunatul oraș!
Să atace pe zeul furtunii,
Și să-l zdrobească!
Să arunce toți zeii din cer.

Să fi avut loc această bătălie a lui Teshub, când Pământul intra în zodia taurului, circa 4000 î.Ch.? Să fi fost acesta motivul pentru care învingătorul era prezentat în asociație cu un taur? Erau oare aceste evenimente legate în vreun fel de brusca apariție a civilizației sumeriene?

*

Nu poate fi nici o urmă de îndoială că panteonul hitit și povestirile lor despre zei își au rădăcinile în Sumer.

Povestea provocării la luptă pentru tronul divin continuă cu relatarea altor bătălii, dar care nu sunt decisive. La un moment dat, neputința lui Teshub de a-și învinge adversarul a făcut-o pe soția acestuia, Hebat, să încerce să se sinucidă. În cele din urmă, s-a făcut apel la zei pentru a media conflictul, și a fost convocată Marea Adunare a Zeilor. Ea era condusă de un „zeu vechi", Enlil, și un alt „zeu vechi", pe nume Ea, care au

fost rugați să aducă „vechile tăblițe cu cuvintele destinului"– se pare niște înscrisuri vechi care ar fi putut rezolva conflictul referitor la succesiune.

Cum aceste înscrisuri nu au reușit să rezolve problema, Enlil a decis să se mai dea o luptă, dar cu ajutorul unor arme foarte vechi. „Ascultați, voi zei de demult, voi cei care știți cuvintele de demult", le-a spus Enlil zeilor:

Deschideți vechile cufere
Ale moșilor și strămoșilor noștri!
Scoateți la lumină „Lancea de aramă",
Cea cu care Cerul a fost despărțit de Pământ;
Și ea să despartă picioarele lui Ulli-kummi.

Cine erau acești „zei vechi"? Răspunsul este evident, deoarece toți poartă nume sumeriene – Anu, Antu, Enlil, Ninlil, Ea, Ishkur. Chiar și numele lui Teshub și cele ale celorlalți zei sunt sumeriene și erau scrise cu semnele sumeriene, pentru a se denota identitatea lor. De asemenea, numele unor locuri pomenite în poveste sunt cele ale unor orașe sumeriene.

S-a ajuns astfel la concluzia că hitiții adorau un panteon de origine sumeriană, iar spațiul de desfășurare al poveștilor era Sumerul. Aceasta, totuși, nu a fost decât o mică parte a unei descoperiri mult mai importante. Nu numai că limba hitită se bazează pe câteva dialecte indo-europene, dar ea a fost influențată masiv de acadiană, atât în vorbire, dar mai ales în scris. Cum acadiana era o limbă internațională în Antichitate, această influență nu este prea surprinzătoare.

Dar uimirea cea mare a venit în cursul descifrării limbii hitite, când s-a observat că ea utilizează masiv semne pictografice sumeriene, silabe, ba chiar cuvinte întregi! Mai mult, s-a stabilit că sumeriana era limba lor de înaltă cultură. Limba sumeriană, spune O.R. Gurney, în cartea sa *The Hittites* (Hitiții), „era studiată intens în Hattu-Șaș [capitala], unde a fost descoperit un dicționar sumerian-hitit... Multe din silabele asociate cu semnele cuneiforme utilizate de hitiți erau de fapt cuvinte sumeriene, a căror semnificație fusese uitată [de către hitiți]...

iar în textele hitite, scribii înlocuiau deseori cuvintele hitite cu cele sumeriene sau babiloniene".

Apoi, când hitiții au ajuns în Babilon, după 1600 î. Ch., sumerienii ieșiseră de mult din istorie. Atunci, cum a reușit limba lor, literatura și religia să domine într-un alt regat destul de puternic, la peste un mileniu după ieșirea lor de pe scenă?

Cercetătorii au descoperit recent că puntea de legătură o reprezenta un popor numit huriani.

În Vechiul Testament, ei erau numiți horiți, și se spune despre ei că dominau un vast teritoriu între Sumer și Acad, în Mesopotamia și în Anatolia. Pe pământurile lor din nord se afla ținutul cedrilor, de unde țările din jur, dar și cele mai îndepărtate, luau lemn de cea mai bună calitate. În est ei dețineau câmpurile petrolifere de astăzi din Irak; numai într-un singur oraș, Nuzi, arheologii au descoperit, nu numai obișnuitele construcții și obiecte de artă, dar și mii de documente juridice și sociale de o deosebită valoare. În vest, influența lor se întindea până la Marea Mediterană și includea centre foarte puternice ale negoțului, manufacturilor și științei, cum ar fi Carșemiș și Alalak.

Dar sediile puterii lor, principalele centre ale rutelor comerciale ale antichității, și centrele lor religioase se aflau în teritoriul „dintre două fluvii", biblicul Naharaim. Cea mai veche capitală, nedescoperită până acum, se afla undeva pe malul fluviului Kabur. Cel mai important centru comercial era pe fluviul Balic, biblicul Haran – orașul în care s-a oprit Avraam, în drumul său din Ur, spre Țara Caaniților.

Documentele regale egiptene și mesopotamiene îi numesc pe huriani, mitanni, și tratau cu ei pe picior de egalitate – o mare putere a cărei influență depășea cu mult granițele țării. Hitiții îi numeau pe vechii lor „hurri". Unii cercetători au arătat că acest cuvânt ar putea fi citit „har", și (așa cum a arătat G. Contenau în *La civilisation des Hittites et des Hurrites du Mitanni* (Civilizația hitiților și huriților din Mitanni) apare posibilitatea ca numele harri „să fie de fapt arri sau arian".

Nu există nici un dubiu că huriții erau arieni de origine indo-europeană. Unele din inscripțiile lor invocă zeitățile pe numele lor ariene, din *Vede*, numele regilor lor fiind indo-europe-

ne, iar terminologia lor militară este tot de origine indo-europeană. B. Hrozny, care în anii douăzeci a condus o serie de cercetări pentru descifrarea inscripțiilor hitite și hurite, merge chiar mai departe spunând că hurițiii sunt „cei mai vechi hinduși".

Acești huriți i-au dominat atât cultural, cât și religios pe hitiți. Textele mitologice hitite sunt de proveniență hurită, chiar și povestirile despre eroi și semizei. Nu mai există nici un dubiu că hitiții și-au luat cosmologia, miturile, zeii, întreg panteonul de doisprezece zei de la huriți.

Această triplă legătură este excelent redată de o rugăciune hitită a unei femei care se roagă pentru viața soțului ei bolnav. Adresându-și rugăciunea zeiței Hebat, soția lui Teshub, femeia spune:

> Oh, zeiță a lui Aryna, Soarele care răsare,
> Stăpâna mea, mama Țării hititilor,
> Regina cerurilor și pământurilor...
> În Țara lui Hatti, numele tău este
> Zeița lui Aryna, Soarele care răsare;
> Dar în țara pe care tu ai născut-o,
> În Țara cedrilor,
> Numele tău este Hebat.

Cu toate acestea, cultura și religia adoptate și transmise de huriți nu erau de origine indo-europeană. Indubitabil, există elemente acadiene în limba, cultura și în tradițiile huriților. Numele capitalei lor, Uașugeni, era o variantă a semiticului *reș-eni* („locul de unde izvorăsc apele"). Fluviul Tigru era numit Aranzak, care însemna, credem, în acadiană „râul cedrilor". Zeii Șamaș și Tașmetum au devenit în huriană Șimiki și Tașimetiș ș.a.m.d.

Dar cum cultura și religia acadiană nu erau decât o preluare și dezvoltare a celor sumeriene, hurițiii, de fapt, au preluat și transmis, la rândul lor, mai departe religia sumeriană. Acest lucru este, de altfel, evident din frecventul uz al numelor divine sumeriene, a epitetelor și a simbolurilor.

Poveștile lor erau poveștile din Sumer; „reședințele" zeilor vechi erau orașele sumeriene, „limba veche" era sumeriană. Chiar și arta huriților o copia pe cea sumeriană – formele, temele și simbolurile ei.

Cum au fost oare „mutați" hurițiii de „genele" sumeriene?

Dovezile indică faptul că hurițiii, care erau vecinii sumerienilor și acadienilor în cel de-al doilea mileniu înainte de Christos, s-au combinat cu sumerienii, cu un mileniu mai înainte. S-a stabilit că hurițiii erau foarte activi în Sumer în cel de-al treilea mileniu înainte de Christos, că ei dețineau poziții importante în Sumer în ultima perioadă de glorie a acestuia, a treia dinastie Ur. Dovezile indică faptul că hurițiii conduceau și furnizau personalul manufacturilor de îmbrăcăminte pentru care sumerienii (în special orașul Ur) erau vestiți în Antichitate. Renumitele mărfuri de Ur erau probabil hurite, în mare parte.

În secolul XIII î.Ch., sub presiunea unor invazii și valuri migratoare (printre care și israeliții, care plecaseră din Egipt spre Țara Caaniților), hurițiii s-au retras în nord-estul teritoriului lor. Stabilindu-și noua capitală în apropiere de Lacul Van, și-au numit regatul Urartu (Ararat). Acolo ei venerau un panteon condus de Teșeba (Teshub) și îl reprezentau ca pe un zeu puternic, purtând pe cap o bonetă cu coarne, stând pe simbolul cultului său, un taur. (Fig. 34) Chivotul lor principal se numea Bitanu (Casa lui Anu) și doreau să facă din regatul lor „fortăreața văii lui Anu".

Și Anu, așa după cum vom vedea, era Tatăl zeilor sumerieni.

*

Dar cealaltă rută pe care au ajuns în Grecia poveștile și panteonul sumerian – insulele Mediteranei, Creta și Ciprul?

Pe locurile pe care se află astăzi Israelul, Libanul și partea de sud a Siriei se afla în vremurile antice Țara Caaniților. Încă o dată, ceea ce se știa despre ei, până de curând, nu erau decât referințele, majoritatea negative, din Vechiul Testament și din inscripțiile feniciene. Arheologii au reușit să afle câte ceva

Fig. 34

despre caaniți doar când două descoperiri au ieșit la iveală: anumite texte egiptene de la Luxor și Saqqara și, mult mai important, texte istorice, literare și religioase dezgropate în cel mai important centru caanit. Localitatea se numește azi Ras-Șamra, pe litoralul sirian, și fusese anticul oraș Ugarit.

Limba textelor de la Ugarit era caanita, o limbă vest-semitică, o ramură din care mai fac parte, printre altele, acadiana veche și ebraica. Într-adevăr, cine cunoaște ebraica poate citi cu

relativă ușurință aceste texte. Limba, stilul literar și terminologia sunt în parte asemănătoare cu cele ale Vechiului Testament.

Panteonul care reiese din textele caanite are multe similitudini cu cel grecesc. Căpetenia zeilor caaniți era un zeu numit *El,* un cuvânt care însemna atât numele zeului, dar era și un termen generic, semnificând „zeitate nobilă". El era autoritatea supremă atât printre zei cât și printre oameni. Titlul său era Ab Adam („Tatăl omului"), iar „bunul", „milosul" erau titlurile sale frecvente. El era „Cel care a făcut lucrurile care sunt" și numai el putea numi regi.

Textele caanite (considerate de aproape toți istoricii mituri) îl descriu pe El ca fiind o zeitate bătrână și înțeleaptă, care nu se amesteca în treburile zilnice. Reședința sa era îndepărtată, „la izvoarele a două fluvii"– Tigrul și Eufratul. Acolo el stătea pe tronul său, primea mesageri și judeca pricinile pe care i le înfățișau ceilalți zei.

O stelă funerară descoperită în Palestina descrie o zeitate în vârstă care stă pe un tron și primește o băutură de la un tânăr. Zeitatea poartă pe cap o bonetă împodobită cu coarne – un simbol al zeilor din Antichitate – întreaga scenă fiind dominată de simbolul unei stele înaripate – un semn aproape omniprezent, după cum vom vedea. S-a stabilit că acest desen îl reprezintă pe El, zeitatea caanită supremă. (Fig. 35)

El, totuși, nu a fost mereu un zeu bătrân. Unul din titlurile sale era Tor („taur"), simbolizând, cred istoricii, virilitatea sa și rolul său de Tată al Zeilor. Un poem caanit, intitulat „Nașterea zeilor", îl plasează pe El pe țărmul unei mări, (probabil gol), unde două femei erau complet vrăjite de mărimea penisului său. În timp ce o pasăre se rumenea în frigare, zeul s-a împreunat cu cele două femei. Așa s-au născut zeii Șaar („zori") și Șalem („desăvârșitul" sau „amurg").

Aceștia nu erau nici singurii lui copii, nici cei mai mari (se pare că a avut șapte). Fiul său cel mai mare era Baal – din nou acesta fiind atât numele zeului, cât și termenul general de „zeu". La fel ca grecii, caaniții povestesc despre revolta fiului împotriva autorității și domniei tatălui său. Ca și tatăl său El, Baal era zeu al furtunii, zeu al tunetelor și trăsnetelor. O poreclă

Fig. 35

a lui Baal era Hadad („Ascuțitul"). Armele sale erau securea de război și lancea; animalul său era același cu al tatălui său, taurul, și, la fel ca tatăl său, purta o bonetă ornată cu o pereche de coarne.

Baal mai era numit și Elyon („Supremul"), adică prințul moștenitor. Dar el nu a primit acest titlu fără luptă, mai întâi cu fratele său Yam („Prințul mărilor"), și apoi cu un alt frate, Mot („Vrăjitorul"). Un poem lung, foarte mișcător, refăcut din mai multe tăblițe fragmentate, începe cu chemarea „Stăpânului corăbierilor" la reședința lui El, „la izvorul apelor, la izvoarele celor două fluvii":

Prin câmpurile lui El, vine el
Intră în pavilionul Tatălui timpului.

La picioarele lui El se pleacă
Și se prosternează, aducând omagiul său.

Stăpânului corăbierilor i se ordonă să ridice un templu pentru Yam, ca semn al puterii pe care acesta a dobândit-o. Îmboldit de asta, Yam trimite mesageri adunării zeilor, cerându-le să îl predea pe Baal. Yam le-a cerut emisarilor săi să fie îndrăzneți, dar zeii adunați încep să strige. Chiar și El acceptă noua ordine a fiilor săi. „Baal e sclavul tău, o, Yam!", declară el.

Totuși supremația lui Yam a fost de scurtă durată. Înarmat cu cele două „arme divine", Baal s-a luptat cu Yam și l-a învins – dar a fost provocat la luptă de Mot. În această luptă, Baal era pe cale de a fi învins; dar sora lui, Anat, a refuzat să accepte acest lucru. „Ea l-a măsurat pe Mot, fiul lui El, și cu o lamă l-a tăiat."

Tăierea lui a condus la o neașteptată revenire a lui Baal. Istoricii au încercat să interpreteze această poveste ca pe o alegorie a luptei anuale între verile fierbinți și secetoase, care usucă vegetația și venirea toamnei ploioase, care reînvie vegetația. Dar nu există nici un dubiu că această poveste nu s-a vrut alegorică, ci ea a înfățișat evenimentele așa cum s-au petrecut ele: cum s-au luptat între ei fiii zeității principale, unul dintre ei fiind înfrânt, dar revine și ajunge moștenitor, spre marea bucurie a tatălui său:

El, bunul și îndurătorul, se bucură din nou.
Pe un scăunel picioarele-și întinde.
Își deschide gura și râde;
Își ridică vocea și strigă:
„Voi sta și mă voi odihni,
Sufletul din piept mi se va odihni;
Căci puternicul Baal trăiește,
Căci «Prințul Pământului» există!"

Anat, conform tradițiilor caanite, a fost alături de fratele său (Baal) în lupta sa pe viață și pe moarte cu Mot, iar paralela cu zeița greacă Atena, care a rămas alături de Zeus în lupta sa cu monstrul Typhon, este evidentă. Atena, după cum am văzut, era supranumită „fecioara perfectă", cu toate acestea ea a avut mai multe relații amoroase. La fel, tradițiile caanite (care le precedă pe cele grecești) utilizează același atribut pentru Anat, numind-o „fecioara Anat"; cu toate acestea, și ea a avut câteva

legături amoroase, una chiar cu fratele ei Baal. Un text descrie venirea ei la Baal, pe Muntele Zafon, și graba cu care acesta și-a alungat soțiile. Apoi se povestește cum el s-a prăbușit la picioarele surorii sale; s-au uitat unul în ochii celuilalt; s-au uns pe trupuri,

El îi mângâie pântecul...
Ea îi mângâie bărbăția...
Fecioara Anat e făcută să dea naștere multor copii.

Nu e deci de mirare că deseori Anat era reprezentată goală, pentru a sublinia calitățile sale sexuale – ca în acest sigiliu cilindric ce-l înfățișează pe zeul Baal cu un coif pe cap în timp ce se luptă cu un alt zeu. (Fig. 36)

Ca și religia greacă și toate cele dinaintea ei, cea caanită include în panteonul său o Zeiță-Mamă, soața zeității supreme. Numele ei era Așera, fiind corespondenta Herei din mitologia greacă. Astarte (biblica Aștoret) era corespondenta Afroditei. Soțul ei era Aștar, care era asociat cu o planetă strălucitoare și care, probabil, îi corespunde lui Ares, fratele Afroditei. Mai erau și alte zeități, ale căror corespondențe astrale sau din mitologia greacă pot fi deduse cu ușurință.

Dar, pe lângă aceste zeități mai tinere, existau și „zeii bătrâni", care nu se ocupau de treburile curente, intervenind doar atunci când zeii înșiși aveau probleme. Unele dintre sculpturile care îi reprezintă, chiar și parțial deteriorate, ni-i arată cu trăsături care inspiră autoritate, și sunt ușor de recunoscut datorită bonetelor lor cu coarne. (Fig. 37)

Unde își aveau rădăcinile cultura și religia caaniților?

Vechiul Testament îi considera ca facând parte din familia popoarelor hamitice, cu rădăcini în pământul fierbinte (căci asta înseamnă *ham)* al Africii, frați cu egiptenii. Descoperirile arheologice, precum și unele similitudini dintre zeii celor două popoare confirmă această înrudire.

Numeroșii zei naționali sau locali, multitudinea numelor și atributelor acestora, diversitatea rolurilor lor, emblemele și simbolurile lor animale fac ca zeii din Egipt să apară ca o mul-

Fig. 36

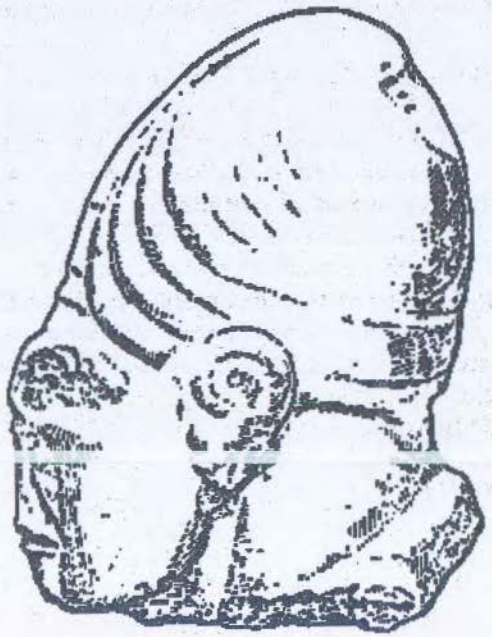

Fig. 37

Fig. 38

Fig. 39

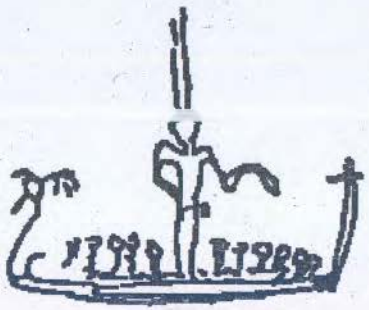

Fig. 40

țime ciudată de actori pe o scenă stranie. Dar, la o privire mai atentă, zeii egipteni se dovedesc a nu fi prea diferiți de cei ai altor popoare din vremea aceea. Egiptenii credeau în zeii cerului și ai pământului, zei importanți, pe care îi diferențiau clar de cei mai puțin importanți. G.A. Wainwright, în cartea sa *The Sky Religion in Egypt* (Religia egiptenilor), însumează toate datele și ajunge la concluzia că este „foarte veche" credința egiptenilor în zeii din ceruri care au coborât pe Pământ.

Unele dintre numele acestor zei mari – Marele zeu, Taurul Cerului, Zeul/Zeița Muntelui – sună familiar.

Cu toate că egiptenii utilizau un sistem matematic zecimal, în religie se utiliza cel sumerian, sexagesimal, iar treburile celeste erau guvernate de magicul număr *doisprezece.* Cerurile erau împărțite în trei părți, fiecare având douăsprezece corpuri cereşti. Lumea de dincolo era împărțită în douăsprezece părți. Ziua și noaptea erau împărțite în douăsprezece ore. Și toate aceste diviziuni erau guvernate de grupuri de zei, evident, tot în număr de doisprezece fiecare.

Capul panteonului egiptean era Ra („Creatorul"), care conducea o adunare a zeilor, cu doisprezece membri. El este cel care a realizat creația, născându-l pe Gheb („Pământul") și pe Nut („cerul"). Apoi a făcut plantele să rodească pe Pământ și a creat toate creaturile care sunt – pentru ca, în final, să creeze omul. Ra era un zeu nevăzut care nu se manifesta decât rar. Era reprezentat prin Aton – discul celest, descris ca un glob înaripat. (Fig. 38)

Aparițiile și activitățile lui Ra pe Pământ erau, conform tradițiilor egiptene, strâns legate de regatul egiptean. După aceste tradiții, primii regi ai Egiptului nu au fost oameni, ci zei, iar primul zeu care a cârmuit peste Egipt a fost Ra. Apoi, el a împărțit regatul în două, dându-i partea de sus lui Osiris și partea de jos lui Seth. Dar Seth a plănuit să-l alunge pe Osiris și să-l înece. Isis, sora și soția lui Osiris, a recuperat corpul mutilat al soțului ei și l-a reînviat. Apoi, el a trecut prin „poarta secretă" alăturându-i-se lui Ra; locul său pe tron a fost luat de Horus, fiul său, care este reprezentat în desenele egiptene ca un zeu înaripat și cu coarne. (Fig. 39)

Cu toate că Ra era cel mai nobil zeu din ceruri, pe Pământ el era fiul zeului Ptah („cel care dezvoltă", „cel care a făcut lucrurile"). Ei credeau că Ptah chiar a ridicat pământul egiptean de sub apele potopului, construind diguri în punctele unde Nilul își ieșea din matcă. Acest Mare Zeu venise în Egipt din altă parte; întemeind nu numai țara lor dar și Țara Muntoasă și Țara Îndepărtată. Egiptenii credeau că zeii lor veniseră pe Pământ cu barca; multe din desenele vechi îi înfățișează pe acești „zei bătrâni" – diferențiați prin bonetele lor cu coarne – sosind pe Pământ cu o barcă. (Fig. 40)

Singura rută maritimă din sud către Egipt era Marea Roșie, și nu întâmplător era ea numită de egipteni Marea Ur.

Hieroglific, Ur înseamnă „Țara îndepărtată de la est"; nu poate fi însă demonstrat că el se poate referi la orașul sumerian Ur.

Cuvântul egiptean pentru „divinitate" sau „zeu" este NTR, care înseamnă „Cel care veghează". Interesant este că și semnificația cuvântului Shumer este aceeași: „Țara celor care veghează".

Ideile anterioare, ce susțineau că civilizația începe în Egipt, au fost abandonate acum. Există numeroase dovezi că societatea și civilizația egipteană, care începe cu mai bine de o jumătate de secol *după* cea sumeriană, a preluat cultura, arhitectura, tehnologia, arta scrisului și multe alte aspecte ale vieții de zi cu zi de la cea sumeriană. De asemenea, dovezile indică și faptul că zeii egipteni sunt originari din Sumer.

Și frații egiptenilor, caaniții, aveau aceiași zei ca și ei. Dar, situați într-o țară care era puntea dintre Asia și Africa din timpuri imemoriale, caaniții au suferit influența mesopotamiană și semitică foarte puternică. Asemenea hititilor în nord, horiților în nord-est, egiptenilor în sud, caaniții nu au putut produce un panteon propriu. Și ei și-au preluat cosmogonia, zeitățile și legendele din altă parte. Contactul lor cu sumerienii s-a făcut prin amoriți.

*

Țara amoriților se întindea între Mesopotamia și ținuturile mediteraneene din vestul Asiei. Numele lor derivă din cuvântul acadian *amurru* și cel sumerian *martu* (vesticii). Ei nu erau tratați ca străini, ci ca popoare înrudite care locuiau în provinciile vestice ale Sumerului și Acadului.

Pe listele cu funcționari din templele sumeriene au fost descoperite persoane purtând nume amorite. Când Ur a căzut sub atacurile elamiților, în jurul anului 2000 î. Ch., un amorit pe nume Ișbi-Irra a întemeiat un nou regat sumerian la Larsa făcând o primă încercare de a recuceri orașul Ur și de a readuce acolo chivotul zeului Sin. Căpeteniile amorite au întemeiat prima dinastie independentă în Asiria, în jurul lui 1900 î.Ch., iar Hammurabi, care a adus măreția Babilonului pe la 1800 î.Ch., era cel de-al șaselea succesor al primei dinastii a Babilonului, care era amorită.

În 1930, arheologii au descoperit ruinele capitalei amoriților, cunoscută sub numele de Mari. La un cot al Eufratului, acolo unde se află acum granița siriană, cercetătorii au descoperit un oraș ale cărui clădiri fuseseră construite și reconstruite între 3000 și 2000 î.Ch. pe fundațiile unor construcții datând din secolele anterioare. Cele mai vechi ruine sunt ale unei piramide în trepte și ale templelor unor zeități sumeriene: Inanna, Ninhursag și Enlil.

Numai palatul regal ocupa aproape cinci acri și includea o cameră a tronului cu picturi murale de o deosebită calitate, alte trei sute de încăperi cu destinații diferite, camere pentru scris și (cel mai important pentru istorici) mai bine de douăzeci de mii de tăblițe scrise cu semne cuneiforme din diverse domenii, economie, comerț, politică, viața socială, probleme militare și, bineînțeles, despre religia țării. Una din picturile palatului regal o înfățișează pe zeița Inanna (pe care amoriții o numeau Ishtar) încoronându-l pe regele Zimri-Lim. (Fig. 41)

Ca și în celelalte religii, căpetenia zeilor prezenți printre amoriți avea funcția de zeu al furtunii. Numele său era Adad – echivalentul caanitului Baal („Zeu") – iar porecla lui era Hadad. Simbolul său era – cum de altfel era de așteptat – trăsnetul.

Fig. 41

În textele caanite, Baal este deseori numit „fiul lui Dagon". Cele descoperite la Mari vorbesc și ele de o zeitate mai vârstnică, numită Dagan, „Zeu al abundenței" care – asemenea lui El – este reprezentat ca o zeitate retrasă, ce se plânge la un moment dat că nu mai este consultat în legătură cu conducerea oștilor într-un anumit război.

Alți membri ai panteonului erau Zeița Lunii, pe care caaniții o numeau Yerrah, acadienii Sin, iar sumerienii Nannar; Zeul Soarelui, numit îndeobște Șamaș, și alte zeități a căror identitate nu lasă nici o urmă de îndoială că amoriții au fost puntea de legătură (geografică și cronologică) între popoarele din estul Mediteranei și rădăcinile lor mesopotamiene.

Printre descoperirile de la Mari, ca și în altă parte în ținuturile sumeriene, au fost zeci de statui de oameni: regi, nobili, preoți, cântăreți. Invariabil, ei erau înfățișați cu mâinile împreunate pentru rugăciune, cu privirea înghețată pe vecie spre zeii lor. (Fig. 42)

Cine erau acești zei ai cerurilor și ai pământului, divini și totuși umani, totdeauna conduși de un panteon sau un grup restrâns de doisprezece zei?

Am intrat în templele grecilor, arienilor, hitiților, huriților, caaniților, egiptenilor și amoriților. Am urmat trasee care

Fig. 42

ne-au condus peste mări și țări, și indicii care ne-au purtat în urmă cu milenii.

Și toate coridoarele din toate templele ne-au condus către o singură sursă: *Sumer*.

Capitolul 4

Sumer: Tărâmul zeilor

Nu există nici o îndoială că „vechile cuvinte", care timp de mii de ani au constituit limba cărturarilor și a scripturilor, au făcut parte din limba sumeriană. De asemenea, nu există nici o îndoială că acei „zei vechi" erau zeii sumerienilor; nu au fost descoperite nicăieri înscrisuri, povești, genealogii și istorii ale zeilor care să fie mai vechi decât cele sumeriene.

Dacă acești zei (sumerieni, sau cei ulteriori, acadieni, babilonieni sau asirieni) sunt numărați, lista lor ajunge la câteva sute. Dar pe măsură ce sunt clasificați, se observă clar că nu sunt numai un amalgam lipsit de orice logică. Ei sunt conduși de un panteon de Mari Zei, guvernați de o Adunare a Zeilor și în strânsă relație unul cu celălalt. Pe dată ce numeroșii nepoți, nepoate și alți urmași sunt eliminați, reiese un grup destul de restrâns de zei – fiecare cu un anume rol și cu anumite puteri și responsabilități.

Aceștia erau, considerau sumerienii, „zei din ceruri". În textele care vorbesc despre vremurile „de dinainte de a fi create lucrurile" apar numele unor „zei cerești", cum ar fi Apsu, Tiamat, Anșar, Kișar. Nu se spune însă niciodată că acești zei ar fi venit vreodată pe Pământ. Dacă privim cu atenție la acești „zei" care existaseră înainte ca Pământul să fie creat, observăm că ei erau de fapt corpurile cerești care alcătuiesc sistemul nostru solar; și, așa cum vom arăta, așa-numitele mituri sumeriene referitoare la aceste ființe celeste sunt, de fapt, concepții cosmologice precise și științific plauzibile despre cum a luat naștere sistemul nostru solar.

Mai erau şi alţi zei, mai puţin importanţi, care erau „de pe Pământ". Centrele lor de cult erau, în general, în oraşele de provincie; nu erau decât zeităţi locale. Cel mult, primeau o serie de însărcinări limitate – ca, de exemplu, zeiţa NIN.KAŞI („Zeiţa berii"), care supraveghea prepararea băuturilor. Despre ei nu există nici o legendă. Nu aveau arme supranaturale, iar ceilalţi zei nu ascultau de ordinele lor. Ei erau grupul de zei care apăreau ultimii în procesiunea desenată pe piatra descoperită la Yazilikaya.

Între aceste grupuri era cel al „zeilor Cerului şi Pământului", cei numiţi „vechii zei". Ei erau „zeii bătrâni" din legende şi, conform credinţelor sumeriene, ei veniseră pe Pământ din Cer.

Ei nu mai erau zeităţi locale, ci naţionale, ba chiar internaţionale. Unii dintre ei erau pe Pământ încă înainte de apariţia omului. Se pare chiar că însăşi existenţa omenirii este datorată acestor zei. Erau puternici, capabili de fapte dincolo de puterea de înţelegere a muritorilor. Asta, deşi aceşti zei nu numai că arătau ca oamenii, dar şi mâncau ca oamenii, beau ca oamenii şi, în general, aveau aceleaşi emoţii şi aveau aceleaşi sentimente umane, urându-se, iubindu-se, fiind credincioşi sau infideli.

Cu toate că rolurile şi poziţia ierarhică a unora s-a modificat de-a lungul mileniilor, unii dintre ei nu şi-au pierdut niciodată poziţia, iar cultul lor nu a încetat niciodată. Dacă privim cu atenţie acest grup, obţinem imaginea unei dinastii de zei, o familie divină, cu relaţii de rudenie foarte strânse, dar şi foarte divizată.

*

Capul acestei familii de zei era AN (sau Anu în textele babiloniano-asiriene). El era tatăl zeilor, regele lor. Teritoriul său era întinderea cerului, iar simbolul său, o stea. În scrisul sumerian, semnul stelei însemna atât An, cât şi „cer", „fiinţă divină", sau „zeu" (descendent al lui An). Aceste semnificaţii s-au păstrat de-a lungul timpului, chiar şi de la semnele pictografice cuneiforme sumeriene la cele cuneiforme acadiene, sau ulterior la cel stilizat, babiloniano-asirian. (Fig. 43)

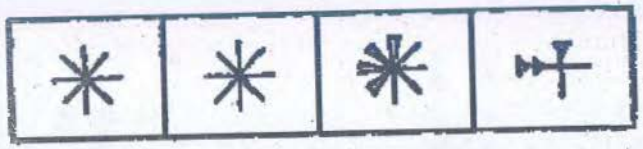

AN = STEA = RAI = DUMNEZEU

Fig. 43

Din cele mai vechi timpuri până când scrisul cuneiform a început să fie uitat – din cel de-al patrulea mileniu înainte de Christos, până aproape de era noastră –, acest simbol era pus înaintea numelui unui zeu, indicând că numele scris acolo nu este al unui muritor, ci este de origine divină.

Reşedinţa lui Anu şi tronul său se aflau în ceruri. Acolo veneau ceilalţi zei pentru a primi indicaţii sau favoruri, unde se strângea Adunarea Zeilor, pentru a rezolva disputele dintre ei sau pentru a lua decizii importante. Numeroase texte ne descriu palatul lui Anu (ale cărui porţi erau păzite de zeul copacului vieţii şi de zeul copacului adevărului), tronul său, felul în care ceilalţi zei se apropiau de el şi cum stăteau în faţa lui.

Textele sumeriene înregistrează nu numai vizite ale zeilor la reşedinţa lui Anu, dar şi vizite ale anumitor muritori, cărora li se permisese să ajungă la el, în general pentru a primi nemurirea. O astfel de legendă se referă la Adapa („Model de om"). El era atât de desăvârşit şi de loial zeului Ea, care îl crease, încât acesta a aranjat să fie adus în faţa lui Anu. Zeul îi descrie apoi ce îl aşteaptă:

Adapa,
vei merge în faţa lui Anu, Regele;
Şi drumul cerului îl vei lua.
Când vei ajunge în cer,
Şi te vei apropia de poarta lui Anu,
Îi vei vedea pe „Purtătorul de viaţă"
Şi pe „Păstrătorul adevărului",
Care la poartă stau.

Condus de creatorul său, Adapa „la ceruri s-a urcat... şi s-a apropiat de poarta lui Anu". Dar când i s-a oferit şansa de a deveni nemuritor, Adapa a refuzat să mănânce „pâinea vieţii" crezând că mâniosul Anu îi oferă mâncare otrăvită. A fost deci retrimis pe Pământ, făcut preot, rămânând însă muritor.

Sugestia din poveştile sumeriene că şi muritorii pot ajunge la „Reşedinţa zeilor", în cer, îşi are ecou în poveştile din Vechiul Testament despre ridicările la ceruri ale profeţilor Enoh şi Ilie.

Deşi Anu locuia în cer, există unele poveştiri în care acesta coboară pe Pământ – fie în vremuri de mare criză, fie în vizite ceremoniale (când era însoţit de soţia lui, ANTU), sau (cel puţin o dată) pentru a o face pe nepoata sa, IN.ANNA, soţia lui pe Pământ.

Cum el nu locuia permanent pe Pământ, nu era nevoie să i se acorde exclusivitatea asupra unui oraş sau centru de cult. Locuinţa lui, sau „casa cea mare", a fost ridicată pe domeniul zeiţei Inanna, la Uruk (biblicul Erec). Printre ruinele descoperite la Uruk figura şi o colină, făcută de mâna omului, unde arheologii au descoperit ruinele unui templu construit şi refăcut ulterior – templul lui Anu. Nu mai puţin de optsprezece straturi au fost descoperite aici, indicând o deosebită preocupare pentru acest loc sacru.

Templul lui Anu se numea E.ANNA („Casa lui Anu"). Dar acest nume se aplică unei construcţii cu adevărat impresionante, cel puţin în anumite faze ale sale. Era „sfântul E.Anna, sacrul sanctuar", spun textele sumeriene. Tradiţiile spun că înşişi zeii cei mari „îl modelaseră". Cornişa lui „lucea precum arama" şi „zidurile sale uriaşe atingeau norii – un loc nobil pentru locuire"; era „o casă ce-ncânta privirea şi a cărei ispită este de neînfrânt". Textele indică în mod clar scopul pentru care a fost construită, căci era „o casă pentru coborârea din Ceruri".

O tăbliţă aparţinând unei arhive din Uruk ne dă măsura pompei şi fastului care însoţeau venirea lui Anu şi a soţiei sale într-o „vizită de stat". Datorită gradului de deteriorare a tăbliţei, putem afla despre ceremonial doar parţial, din momentul când Anu şi Antu se aflau deja în curtea templului. Zeii, „în ordinea

de mai înainte", formează o procesiune în faţa şi în spatele purtătorului sceptrului apoi protocolul spune:

> Apoi coboară către Slăvita curte,
> şi se întorc spre zeul Anu.
> Apoi Preotul purificării sfinţeşte sceptrul,
> şi Purtătorul sceptrului va intra şi se va aşeza.
> Şi apoi Papsukal, Nusku şi Şala,
> aşezase-vor la curtea zeului Anu.

În acest timp, zeiţele, „Divinele odrasle ale lui Anu, Divinele fiice ale Urukului", aduc un al doilea obiect ale cărui nume şi scop sunt neclare în E.NIR, „Casa patului de aur al zeiţei Antu", apoi se întorc în procesiune în curtea palatului în care stătea Anu. În timp ce masa de seară era pregătită după un ritual special, un preot ungea cu „ulei fin" şi cu vin balamalele uşii camerei în care urmau să doarmă Anu şi Antu – o atenţie menită, se pare, să elimine scârţâitul acesteia, pentru a nu fi tulburat somnul zeilor.

În timp ce se servea cina – diferite băuturi şi aperitive – un preot se urcase „pe cea mai înaltă treaptă a turnului din templu" pentru a observa cerul. El trebuia să se uite cu atenţie într-o anumită parte a cerului unde urma să răsară o planetă strălucitoare, numită „Marele Anu din Ceruri". După aceasta el urma să recite nişte poeme, intitulate „Celei care din ce în ce mai strălucitoare este, cerească planetă a zeului Anu" şi „Imaginea Creatorului s-a ivit".

O dată ce apăruse planeta şi versurile fuseseră recitate, Anu şi Antu îşi spălau mâinile într-un lighean de aur si începea prima parte a ospăţului. Apoi, cei şapte zei mari se spălau pe mâini în şapte ligheane de aur şi începea a doua parte a festinului. Urma „ritualul spălării gurii"; preoţii recitau „Planeta lui Anu, al Cerului Erou". Se aprindeau torţele şi zeii, preoţii, cântăreţii şi cei care duceau mâncarea formau o procesiune şi-i conduceau pe cei doi oaspeţi la locul lor de odihnă.

Patru zei mari erau desemnaţi pentru a sta de veghe în curte, până în zori. Alţii erau puşi la diferite porţi ale templului.

În acest timp, întreaga țară petrecea, sărbătorind prezența celor doi oaspeți divini. La semnalul dat de la templul principal, trebuia ca toți preoții din oraș să „aprindă de la torțe un foc uriaș"; apoi, trebuia ca preoții din țară, văzând focurile de la Uruk, să facă la fel. Pe urmă:

Toți oamenii din țară, un foc în casa lor să facă,
și daruri să ofere zeilor toți...
Și gărzile din orișice oraș s-aprindă focuri
în piețe și pe străzi.

Plecarea celor doi zei era planificată nu la zi, ci chiar la minut.

În a șaptesprezecea zi,
la patruzeci de minute după răsărit,
poarta se va deschide în fața lui Anu și a soației lui, Antu,
sfârșind șederea lor peste noapte.

În timp ce sfârșitul acestei tăblițe este rupt, un alt text ne descrie, după toate probabilitățile, plecarea zeilor: masa de dimineață, incantațiile, strângerile de mână („apucările de mână") între zei. Apoi zeii cei mari erau purtați într-o litieră sub forma unui tron pe umerii funcționarilor din templu. O reprezentare asiriană, deși mult ulterioară, ne dă o idee despre felul în care erau conduși cei doi zei în timpul procesiunii din Uruk. (Fig. 44)

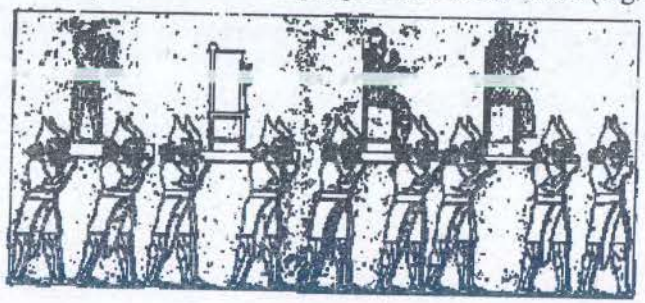

Fig. 44

Erau recitate incantații speciale, în timp ce procesiunea trecea pe „strada zeilor"; imnuri și psalmi erau recitați când se ajungea la „cheiul sfânt" și când se ajungea la „ debarcaderul bărcii lui Anu". Se lua rămas bun, se recitau alte incantații și se cântau cântece „cu mâinile ridicate făcându-se semne".

Apoi, toți preoții și funcționarii templelor care îi conduseseră pe zei, conduși de Marele Preot, incantau o „rugăciune de despărțire". „Mare Anu, fie ca Cerul și Pământul să te binecuvânteze!" rosteau ei de șapte ori. Apoi se rugau pentru binecuvântarea celor șapte zei cerești și-i invocau pe zeii care erau în Cer și pe cei care erau pe Pământ, după care își luau rămas bun de la Anu și Antu astfel:

Fie ca Zeii Adâncurilor,
Și Zeii Locului Divin,
Să te binecuvânteze!
Fie ca ei să te binecuvânteze în fiecare zi –
În fiecare zi a fiecărei luni a fiecărui an!

Dintre miile și miile de desene ce-i reprezintă pe zei, care au fost descoperite până astăzi, nici unul nu pare să-l înfățișeze pe Anu. Și totuși el transpare din fiecare statuie sau portret al fiecărui rege, din Antichitate până în zilele noastre. Căci Anu nu era numai Marele rege, Regele zeilor, dar și cel prin grația căruia alții au putut fi încoronați ca regi. Conform tradiției sumeriene, fiecare rege era încoronat de Anu; chiar și cuvântul sumerian pentru rege era *Anutu* („zeificare"). Însemnele lui erau tiara, (coroana divină), sceptrul (simbolul puterii) și cârja de păstor (simbolizând păstorirea supușilor).

Cârja este purtata acum mai mult de episcopi decât de regi. Dar coroana și sceptrul au rămas simbolurile regilor din toate timpurile.

A doua zeitate după Anu era EN.LIL. Numele lui însemna „Zeul aerului" – prototipul și tatăl celui din urmă zeu al furtunii, care urma să conducă panteonul lumii antice.

El era cel mai vârstnic fiu al lui Anu, și fusese născut în reședința cerească a acestuia. Dar, la un moment dat, el a coborât pe

Pământ, devenind primul Zeu al Cerului *și* Pământului. Când zeii se strângeau în Casa din Cer, el era cel care conducea adunarea, alături de tatăl său. Când Adunarea Zeilor se întrunea pe Pământ, ea se ținea în incinta sfântă a Nippurului, orașul lui Enlil, locul unde se găsea templul său, E.KUR („Casa ca un munte").

Nu numai sumerienii, dar și zeii înșiși îl considerau zeul suprem. Îl numeau „Regele tuturor pământurilor", și spuneau că „în Cer el este Prințul; pe Pământ el este Conducătorul". „Cuvintele sale (ordinele) fac Cerul să tremure și Pământul să se cutremure":

Enlil, ale cărui ordine până departe ajung;
Al cărui cuvânt este nobil și sfânt;
Ale cărui sentințe nu pot fi schimbate;
Care guvernează destinele până în viitorul îndepărtat...
De bunăvoie, în fața lui se pleacă Zeii Pământului;
Zeii din Cer, când vin pe Pământ
Umili în fața lui se pleacă;
Și cu credință, ordinele-i ascultă.

Conform tradițiilor sumeriene, Enlil a venit pe Pământ înainte ca pe acesta să existe oameni. Un „Imn lui Enlil, binefăcătorul" relatează că multe din aspectele culturii și civilizației omenești nu ar fi fost posibile fără ordinele date de Enlil pentru a fi executate „de-a lungul și de-a latul Pământului."

Nici un oraș nu s-ar fi construit și nici o așezare omenească;
Nici adăposturi pentru vite, nici stânele de oi;
Nici regi nu ar fi fost și nici un preot nu s-ar fi născut.

Textele sumeriene declară că Enlil ar fi venit pe Pământ chiar înainte ca „cei cu capetele negre" – nume utilizat de sumerieni pentru a desemna omenirea – să fi fost creați. Atunci a ridicat Enlil Nippurul, centrul său de comandă, prin care erau legate între ele Cerul și Pământul. Această legătură este numită

de sumerieni DUR. AN.KI. („Puntea dintre Cer și Pământ"). Iată cum descriu ei prima acțiune a lui Enlil:

Enlil,
Când ai întemeiat divina așezare pe Pământ,
Nippurul l-ai întemeiat, și este chiar orașul tău.
Orașul de pe Pământ, nobilul, Locul Sfânt al tău, cu cea mai dulce apă.
Întemeiat-ai Dur-An-Ki
În mijlocul lumii.

În acele zile, când numai zeii locuiau în Nippur, iar omul nu fusese creat încă, Enlil a întâlnit o zeiță, care i-a devenit apoi soție. Conform unei variante, Enlil și-a văzut viitoarea mireasă pe când făcea baie goală în râul care curgea prin Nippur. A fost dragoste la prima vedere, dar probabil, nu la căsătorie a fost primul gând al lui Enlil.

Păstorul Enlil, cel care hotărăște soarta,
Pe Cea-cu-ochii-negri a văzut-o.
Zeul îi cere să se drăgostească;
Dar ea nu vrea.
Zeul îi cere să se drăgostească;
Dar ea nu vrea:
„Vaginul meu este prea mic (îi spune ea)
Și nu știe încă bărbăția-ți s-o primească;
Iar buzele-mi sunt prea mici,
Și să sărute, încă nu au învățat."

Dar Enlil nu putea accepta un refuz. I-a dezvăluit aghiotantului său Nușku dorința sa fierbinte născută în el de „tânăra fecioară" pe nume SUD („Cea care are grijă de copii"), și care locuia cu mama ei la E.REȘ („Casa parfumată"). Nușku i-a sugerat zeului să o invite la o plimbare cu barca și i-a pregătit una. Enlil a reușit s-o convingă pe Sud să vină cu el. O dată ajunși în larg, el a violat-o.

Deşi Enlil era căpetenia zeilor, spun mai departe poveştile, el a fost prins şi surghiunit în „Lumea de Jos". „Enlil cel imoral!" îi strigau ceilalţi zei, „Afară din oraş cu tine!". Versiunea aceasta spune că Sud, rămasă însărcinată, l-a urmat, iar el a luat-o de soţie. Altele spun însă că Enlil a fost cel care, părându-i rău, l-a trimis pe aghiotantul său la mama fetei pentru a-i cere mâna. Oricum ar fi, Sud a devenit soţia lui Enlil şi el i-a acordat titlul de NIN.LIL („Zeiţa aerului").

Dar, ceea ce nu ştiau nici Enlil, nici ceilalţi zei care l-au pedepsit, era că nu Enlil a sedus-o pe Ninlil, ci invers. Adevărul este că ea fusese trimisă de mama ei să facă baie goală chiar pe drumul pe care trecea de obicei Enlil, cu gândul ca acesta s-o vadă şi să se îndrăgostească de ea.

În ciuda felului în care cei doi s-au căsătorit, o dată ce Enlil i-a oferit „Haina reginei", ceilalţi zei au respectat-o. Şi, cu o singură excepţie, datorată problemelor de succesiune dinastică, povestirile sumeriene nu relatează despre vreo aventură a lui Enlil. O tăbliţă votivă de la Nippur îi înfăţişează pe cei doi fiind serviţi cu mâncare şi băutură în templul lor. Tăbliţa fusese comandată de Ur-Enlil, „servitorul lui Enlil". (Fig. 45)

Pe lângă faptul că Enlil era căpetenia zeilor, el era şi regele Sumerului (uneori numit simplu „Pământul") şi al „Celor cu capete negre" Iată cum îl descrie un psalm sumerian:

Fig. 45

Doamne, Tu care ştii soarta Pământului,
ce-asculţi chemarea lui;
Enlil, Tu care cunoşti soarta Sumerului,
ce-asculţi chemarea lui;
Tată Enlil,
Stăpân al tuturor pământurilor;
Tată Enlil,
Domn al Dreptului cuvânt;
Tată Enlil,
Păstorul Capetelor negre...
De la muntele de unde răsare soarele,
până la muntele unde apune soarele,
Nu e alt rege pe Pământ,
Numai tu singur domneşti.

Sumerienii îl venerau pe Enlil din teamă şi gratitudine. El era cel care făcea Adunarea Zeilor să ia decizii împotriva oamenilor; „vântul" lui sufla aducând furtuni împotriva oraşelor răzvrătite. El a fost cel care, în vremea potopului, a vrut să distrugă omenirea. Dar când făcea pace cu oamenii, era un zeu bun care împărţea favoruri. Conform textelor sumeriene, el i-a învăţat pe oameni agricultura, cu plugul şi cu târnăcopul.

Enlil era acela care alegea pe cei ce conduceau omenirea, nu ca suverani ci ca servitori ai zeilor, însărcinaţi cu administrarea legilor divine. Astfel, regii sumerieni, acadieni şi babilonieni îşi începeau tăbliţele de autoslăvire prin a povesti cum erau chemaţi la Enlil pentru a li se oferi conducerea regatului. Aceste „chemări"– făcute în numele lui Enlil şi al tatălui său Anu – ofereau legitimitatea conducătorului şi-i subliniau funcţiile. Chiar şi Hammurabi, care recunoştea ca zeu naţional al Babilonului pe un anume Marduk, îşi începe codul său declarând că „Anu şi Enlil m-au numit rege pentru a aduce bunăstarea poporului meu... pentru a face justiţia să triumfe pe Pământ".

„Zeu al Cerului şi al Pământului", „Moştenitorul lui Anu", „Cel care numeşte regi", „Conducătorul Adunării Zeilor", „Tatăl zeilor şi al oamenilor", „Zeul agriculturii", „Zeul cerului" – acestea erau doar câteva din titlurile lui Enlil, care

vorbesc de la sine despre măreția și puterile sale. „Cuvântul său era lege", „sentințele sale imuabile"; el „hotăra soarta". El „avea legătura dintre Cer și Pământ", iar din „mândrul său Nippur putea să trimită niște raze, ce până-n inima tuturor lucrurilor putea să ajungă" – avea „ochi care cercetau tot Pământul".

Și totuși, el era la fel de uman ca oricare tânăr atras de o femeie frumoasă, goală, supus legilor morale impuse de comunitatea zeilor, încălcarea lor era pedepsită cu exilarea și nici măcar nu era imun la plângerile muritorilor. Cel puțin o poveste relatează cum un rege sumerian din Ur s-a plâns direct Adunării Zeilor că seria de necazuri ce se abătuseră asupra orașului se datora faptului că „Enlil numise rege pe un om nedemn... care nici măcar de neam sumerian nu era".

Mai departe vom vedea rolul central pe care îl juca Enlil în problemele zeilor și muritorilor și cum câțiva dintre fiii lui s-au bătut între ei și cu alți zei pentru succesiunea divină, dând fără îndoială naștere numeroaselor povești ulterioare despre luptele dintre zei.

*

Cea de-a treia zeitate a sumerienilor era un alt fiu al lui Anu; el avea două nume, E.A și EN.KI. La fel ca și fratele său Enlil, el era un „Zeu al Cerului și al Pământului", care venise din Cer pe Pământ.

Sosirea lui pe Pământ este asociată în textele sumeriene cu o inundație, când apele Golfului Persic năvăliseră în interiorul țării, transformând toate regiunile din sud în ținuturi mlăștinoase. Ea (literar numele înseamnă „casă pe apă") a supravegheat construirea de canale și diguri și asanarea mlaștinilor. Îi plăcea să se plimbe cu barca, iar apele, așa cum indică de altfel și numele său, erau cu adevărat casa lui. El și-a construit „casa cea mare" într-un oraș întemeiat de el la marginea ținuturilor mlăștinoase, numit HA.AKI („Locul peștilor de apă"); mai era cunoscut și ca E.RI.DU („Casa de unde se pleacă departe").

Ea era zeul „apelor sărate", al mărilor și oceanelor. Textele sumeriene vorbesc în mod repetat de un moment, cu foarte

Fig. 46

mult timp în urmă, când cei trei zei și-au împărțit teritoriile între ei. „Mările i le-au dat lui Enki, prințul Pământului" prin aceasta dându-i-se „regatul lui Apsu" („Adâncul"). Ca zeu al mărilor, Ea a construit corăbii foarte puternice, care navigau până departe, aducând în Sumer metale și pietre semiprețioase.

Cele mai timpurii sigilii-cilindrice înfățișează alături de Ea niște pârâiașe care uneori conțin și pești. Sigiliile asociau cu Ea, așa cum este înfățișat mai jos, Luna, asociație dată probabil de faptul că Luna produce mareele. Nu există nici o îndoială că o astfel de imagine, a lunii în primul ei pătrar, i-a dat lui Ea și numele de NIN.IGI.KU („Zeul ochi-strălucitor"). (Fig. 46)

Conform textelor sumeriene și a unei extraordinare autobiografii a lui Ea însuși, el s-a născut în cer și a venit pe Pământ înainte ca aici să fi existat vreo așezare sau vreo civilizație. „Când m-am apropiat de Pământ, era multă apă", declară el. Apoi descrie o serie de acțiuni pe care le-a întreprins pentru a face pământul locuibil: a umplut Tigrul și Eufratul cu „apă de viață dătătoare", a numit un zeu care să supravegheze construcția de canale, pentru a face cele două fluvii navigabile, a asanat mlaștinile, umplându-le apoi cu pești, făcându-le un rai pentru păsări de tot felul, acoperindu-le de stufărișuri care erau materiale foarte utile pentru construit.

Trecând de la ape la pământ, Ea pretinde că el este cel care „a dat omului plugul tras de boi... a tras prima brazdă... a construit adăposturi pentru vite și stâne pentru oi". Continuând, textul numit de istorici „Enki și ordinea lumii" îl creditează pe Enki ca

fiind cel care i-a învățat pe oameni să fabrice cărămizi, arta construcțiilor de așezări, de orașe, cum să prelucreze metale și altele.

Prezentându-l pe zeu ca principalul binefăcător al omenirii, zeul care l-a civilizat pe om, el este prezentat și ca principal protector al oamenilor în Adunarea Zeilor. Textele sumeriene și acadiene despre potop, de unde s-au inspirat probabil și cele biblice, îl descriu pe Ea ca fiind cel care – opunându-se deciziei Adunării Zeilor – l-a ajutat pe un om de încredere al său să supraviețuiască potopului.

Într-adevăr, textele sumeriene și acadiene, care (la fel ca Vechiul Testament) aderă la convingerea că „facerea omului" este făcută de unul sau mai mulți zei printr-un act conștient și deliberat, îi conferă lui Ea rolul-cheie: ca principal făurar al zeilor, el a realizat metoda și procesul prin care urma să fie creat omul. Având atâtea afinități cu crearea și „dezvoltarea" omului, nu este de mirare că el l-a sfătuit pe Adapa – „modelul de om" creat prin „înțelepciunea lui Ea" – să meargă la reședința lui Anu, în ciuda dorinței zeilor de a refuza omului nemurirea.

Să fi fost Ea de partea oamenilor doar pentru că jucase un rol important în crearea acestuia sau avea și un alt motiv, mai subiectiv? Pe măsură ce cercetăm mai multe documente, descoperim invariabil că nesupunerea fățișă a lui Ea – atât în ceea ce privește problemele muritorilor, cât și în cele ale zeilor – era datorată, în special, frustrării pe care o simțea acesta față de fratele său Enlil.

Înscrisurile sunt pline de indicații despre gelozia pe care o nutrea Ea față de Enlil. Într-adevăr, celălalt nume al lui Ea este EN.KI („Zeul Pământului"), iar textele care vorbesc despre împărțirea lumii între cei trei zei sugerează că Ea a pierdut stăpânirea asupra Pământului, printr-o bandă tragere la sorți.

Zeii și-au strâns mâinile unul cu altul,
Sorții și i-au tras și-au împărțit.
Atunci Anu în ceruri a urcat;
Lui Enlil Pământul i s-a dat.
Iar mările ce-nconjoară pământul ca un inel,
Lui Enki, Prințul Pământului, fostu-i-au date.

Oricât de mare i-ar fi fost supărarea față de această tragere la sorți, se pare că el nutrea resentimente mult mai mari. Motivul ni-l oferă chiar Enki, în autobiografia sa: nu Enlil, ci el era primul născut; deci el, și nu Enlil, trebuia să fie moștenitorul lui Anu:

Tatăl meu, al universului rege,
m-a adus la lumină...
Sunt sămânța fecundată,
a Marelui taur sălbatic;
Sunt primul născut al lui Anu.
Sunt Marele frate al zeilor...
Sunt cel care s-a născut
Ca prim fiu, al divinului Anu.

Cum codurile de legi după care trăiau oamenii din Orientul Antic erau date de zei, se poate spune că regulile sociale și familiale ce se aplicau oamenilor erau în vigoare și pentru zei. Înscrisuri juridice și familiale descoperite la Mari și la Nuzi au confirmat faptul că obiceiurile biblice și legile după care trăiau patriarhii erau legile regilor și nobililor din întreg Orientul Antic.

Avraam, care nu avea copii, deoarece aparent soția lui era sterilă, a făcut un copil cu servitoarea sa. Cu toate acestea, copilul astfel născut, Ismael, a fost exclus de la succesiune imediat ce Sarah, soția lui Avraam, a născut un băiat, Isaac.

Soția lui Isaac, Rebecca, a născut doi gemeni. Cel care s-a născut efectiv primul a fost Esau – roșcat, păros și foarte vioi. Ținându-se de călcâiul lui Esau, a fost cel de-al doilea copil, rafinatul Iacov, pe care Rebecca îl iubea cel mai mult. Când bătrân și pe jumătate orb, Isaac trebuia să ofere binecuvântarea moștenitorului său, Rebecca a folosit un șiretlic pentru a obține binecuvântarea pentru favoritul ei Iacov, și nu pentru Esau, cel care o merita.

În sfârșit, problemele succesorale ale lui Iacov au fost provocate de faptul că el, deși îl slujise pe Laban douăzeci de ani pentru a câștiga mâna fiicei lui Rahela, Laban l-a forțat să se

căsătorească cu sora mai mare a lui Rahela, Lea. Lea i-a născut lui Iacov primul copil, pe Ruben, iar Iacov a mai avut de la ea și de la alte două concubine mai mulți fii și o fiică. Și totuși, când Rahela l-a născut pe primul ei copil, pe Iosif, Iacov l-a preferat pe el înaintea celorlalți.

Se poate înțelege așadar, natura conflictului dintre Enlil și Ea/Enki. Enlil, conform tuturor textelor, era *legal* primul născut al lui Anu. Dar declarațiile lui Ea: „Sunt sămânța fecundată... sunt primul născut al lui Anu", ar putea să exprime o stare de fapt. Să fi fost el atunci conceput cu o altă zeiță care să fi fost doar concubină? Povestea lui Isaac și Ismael, a gemenilor Esau și Iacov poate avea o paralelă anterioară în lucrurile petrecute în „Casa din Cer".

Deși se pare că Enki a acceptat prerogativele succesorale ale lui Enlil, unii cercetători consideră că între cei doi a existat o continuă luptă pentru putere. Samuel N. Kramer a intitulat unul din textele antice „Complexul de inferioritate al lui Enki". După cum vom vedea ulterior, unele din poveștirile biblice – cea a Evei și a șarpelui, cea a potopului – aveau la bază în versiunile lor originale sumeriene tocmai această luptă dintre cei doi.

La un moment dat, se pare, Enki s-a decis că nu mai are rost să se lupte pentru putere cu fratele său și și-a concentrat eforturile pentru a face din fiul său, și nu din cel al lui Enlil, succesorul la „Tronul ceresc". A căutat să realizeze acest lucru, cel puțin la început, cu ajutorul surorii sale NIN.HUR.SAG („Zeița Munților").

Și ea era fiica lui Anu dar, evident, nu de la Antu, în această privință fiind o altă regulă de succesiune. Cercetătorii s-au arătat uimiți, în ultima vreme, de faptul că atât Avraam, cât și Isaac afirmau faptul că soțiile lor erau și surorile lor – o afirmație ciudată, ținând cont de opiniile biblice referitoare la relațiile dintre frați. Dar, când au fost dezgropate documente legale de la Nuzi și Mari, a devenit clar că un bărbat se putea căsători cu sora sa vitregă. Mai mult chiar, când se luau în considerație toți copiii de la toate soțiile, copilul născut dintr-o astfel de soție – fiind cu cincizeci la sută „de sămânță mai pură" decât un fiu de la o soție neînrudită – era moștenitorul legal, chiar dacă nu era

primul născut. Aceasta, uneori, ducea în Mari și Nuzi la adoptarea soției favorite drept soră, pentru a face fiul născut de la ea moștenitorul de neatacat.

De la o astfel de soră vitregă, Ninhursag, a vrut Enki să aibă un fiu. Și ea venise din Ceruri, încă din cele mai vechi timpuri. Unele texte spun că, atunci când zeii și-au împărțit domeniile, ea a primit ținutul Dilmun – „un loc sfânt... un ținut sfânt... un loc strălucitor". Un text numit de cercetători „Enki și Ninhursag – un mit al paradisului" descrie călătoria lui Enki spre Dilmun. Ninhursag era o fată bătrână, singură – spune textul în mod repetat. Deși ulterior ea a fost reprezentată ca o matroană, se pare că în tinerețe era destul de atrăgătoare, deoarece textul ne informează fără jenă că, atunci când Enki s-a apropiat de ea, țipătul ei i-a „făcut penisul să ude șanțurile".

După ce a cerut să fie lăsați singuri, Enki „și-a depus sămânța în pântecul ei, sămânța lui Enki", apoi, „după nouă luni de sarcină... ea a născut pe țărmul apei". Dar copilul era fată.

Nereușind să obțină un moștenitor, Enki făcut dragoste cu fiica lui. „El a îmbrățișat-o, a sărutat-o; Enki și-a depus sămânța în pântecele ei." Dar și ea a născut tot o fată. Enki a luat-o apoi pe nepoata sa și a lăsat-o însărcinată; dar din nou, tot o fată s-a născut. Dorind să pună capăt acestor încercări, Ninhursag l-a blestemat ca, oricând va mânca anumite plante, să se îmbolnăvească de moarte. Totuși, ceilalți zei au intervenit pe lângă ea pentru a anula efectele blestemului.

Dacă aceste povești despre Enki și Ninhursag au mai mult de-a face cu probleme zeiești, altele au de-a face cu problemele muritorilor; căci, spun legendele sumeriene, omul a fost creat de Ninhursag, după formulele și procedurile descrise de Enki. Ea era „sora șefă" a zeilor, fiind însărcinată cu problemele medicale; în această ipostază, ea era numită NIN.TI („Zeița vieții"). (Fig. 47)

Unii specialiști văd în *Adapa* (modelul de om al lui Enki) pe biblicul *Adama*, sau Adam. Dublul sens al sumerianului TI sugerează și el paralele biblice. Căci *ti* putea să însemne atât viață, cât și coastă, astfel că numele lui Ninti putea însemna atât „Zeița vieții" cât și „Femeia din Coastă". Iar biblica Evă – care

Fig. 47

Fig. 48

Fig. 49

înseamnă viață – a fost creată din coasta lui Adam, așa că și ea era într-un fel „Zeița vieții" și „Femeia din coastă".

Ca fiind cea care a dat viață omului, Ninhursag mai era numită și Zeița-Mamă. Ea era poreclită „Mammu"– cel care a dat în toate limbile cuvântul „mama" – iar simbolul ei era cuțitașul – o unealtă utilizată de moașele din Antichitate pentru tăierea cordonului ombilical. (Fig. 48)

*

Enlil, fratele și rivalul lui Enki, a fost mai norocos, având de la Ninhursag un fiu, moștenitorul „legal". Era cel mai tânăr dintre zeii de pe Pământ, născuți în Ceruri, iar numele său era NIN.UR.TA („Zeul care a pus fundațiile"). El era „viteazul fiu al lui Enlil, care înainte mergea cu plasa și cu raze de lumină" pentru a se lupta pentru tatăl său, „fiul răzbunător... care lansa săgeți de lumină." (Fig. 49) Soția sa BA.U era tot o soră sau un medic, titlul ei fiind „Zeița care-i aduce la viață pe cei morți".

Vechile desene ni-l înfățișează pe Ninurta având o singură armă, fără îndoială cea cu care arunca „săgeți de lumină". Textele ni-l prezintă ca fiind un vânător abil, un zeu războinic, recunoscut pentru calitățile sale de luptător. Dar cea mai importantă bătălie a sa nu a fost pentru tatăl său, ci pentru a-și salva viața. A fost o bătălie monumentală cu un zeu rău, pe nume ZU („Vicleanul"), învingătorul urmând să devină căpetenia zeilor de pe Pământ (căci Zu pusese mâna pe ascuns pe însemnele de conducător ale lui Enlil).

Textele care descriu aceste evenimente sunt deteriorate, putând fi descifrate doar din momentul în care Zu sosește la E-Kur, templul lui Enlil. Se pare că el este cunoscut si de un anumit rang, deoarece Enlil îl primește „și îi încredințează sarcina de a păzi intrarea la chivotul său". Dar, „mârșavul Zu" îi va răsplăti încrederea prin trădare, căci „luarea însemnelor lui Enlil – de fapt însemnele puterii sale – plănuia în inima sa".

Pentru a face asta, Zu trebuia să pună mâna pe câteva obiecte, printre care și magica „Tăbliță a destinului". Vicleanul Zu a găsit momentul potrivit, când Enlil s-a dezbrăcat și a intrat

în bazin pentru a înota, cum făcea de obicei, lăsându-şi lucrurile nepăzite.

La intrarea în sanctuar,
de unde el privea,
Zu aştepta ca ziua să înceapă.
Şi cum Enlil se spăla cu apă sfântă–
coroana-i deoparte fusese lăsată
pe tronu-i să se odihnească–
Zu a luat Tăblița destinelor în mână
şi cu însemnele puterii, prea repede-a fugit.

În timp ce Zu zbura cu un MU (tradus prin „nume", dar indicând o maşină zburătoare) spre o ascunzătoare îndepărtată, începeau să-şi facă efect consecinţele faptei sale.

Moarte erau acuma divinele formule;
Liniştea peste tot se-mprăştia; tăcerea acoperise totul...
Strălucirea sanctuarului, în el nu mai era.

„Tatăl Enlil fără glas rămăsese." „Ca unul toţi zeii Pământului s-au adunat, când auziră vestea." Problema era atât de serioasă, încât însuşi Anu a fost informat. El a analizat şi a decis că Zu trebuie prins şi recuperate „formulele". Întorcându-se către „zeii, fiii lui", Anu a întrebat „Care dintre voi se va lupta cu Zu? Numele lui, peste toţi va domni!"

Au fost chemaţi o serie de zei recunoscuţi pentru calităţile lor de luptători. Dar cu toţii au spus că cel care are „Tăblița destinului" are aceleaşi puteri ca Enlil „şi cel care i stă împotrivă devine ca o cârpă". În momentul acesta, Ea a venit cu o idee mare: „De ce să nu-l chemăm pe Ninurta pentru a se lupta cu Zu?"

Adunarea Zeilor nu putea să nu observe trucul lui Ea. În mod clar, şansele de succesiune ale copiilor săi creşteau dacă Zu era înfrânt; la fel şi dacă Ninurta era ucis. Spre uimirea zeilor, Ninhursag (care în acest text este numită NIN.MAH –

„Marea doamnă") a fost de acord. Întorcându-se către fiul ei, ea i-a explicat că nu numai Enlil, ci şi el, Ninurta, ca moştenitor al al tatălui său, poate lupta. „Cu ţipete de durere te-am născut", a zis ea, şi ea a fost cea care „făcut-am sigur pentru fratele meu şi pentru Anu" continuitatea „Regatului Ceresc". Şi ca durerile ei să nu fie în van, ea l-a sfătuit pe Ninurta să plece la luptă şi să-l învingă pe Zu:

Atacă tu... prinde-l pe fugar...
Lasă-ţi mânia să-l lovească...
Taie-i beregata! Învinge-l pe Zu!...
Şi pune cele şapte vânturi turbate să bată spre el...
Întreaga furtună asupra lui să se abată...
Şi strălucirea ta să-l orbească...
Şi vânturile aripile-i să-i poarte în pustie...
Iar semnele puterii să se întoarcă în Ekur;
Să se întoarcă Divinele formule,
La tatăl lor, cel care le-a născut.

Numeroasele versiuni ale legendei descriu apoi înspăimântătoarea luptă care a urmat. Ninurta trăgea cu „săgeţi de lumină" în Zu, dar ele „de corpul lui nu se puteau apropia... cât timp acesta purta «Tăblița destinului» asupra sa". Săgeţile lansate „la mijloc de drum că se opreau". În timp ce bătălia continua nedecisă, Ea l-a sfătuit pe Ninurta să adauge un *til-lum* la arma sa şi să ţintească în „pinioanele" sau micile rotiţe ale „aripilor" lui Zu. Urmându-i sfatul, Ninurta a tras cu *til-lum* în „pinioanele" aripilor. Astfel lovite, acestea s-au stricat şi aripile au căzut rotindu-se spre Pământ. Zu a fost învins şi „Tăblița destinului" s-a reîntors la Enlil.

*

Cine era Zu? Era el, așa cum susțin unii cercetători, o „pasăre mitologică"?

Evident, el putea să zboare. Dar orice om de azi poate zbura cu un avion, sau astronauții cu o navă spațială. Și Ninurta putea să zboare, la fel de bine ca și Zu (ba chiar mai bine, se pare). Dar el nu era nici un fel de pasăre, după cum ni-l înfățișează numeroasele desene sumeriene. Mai degrabă, el zbura cu ajutorul unei anumite „păsări", care era ținută într-un loc sacru (GIR.SU) în orașul Lagash.

Nici Zu nu era „pasăre"; aparent, și el avea la dispoziție o astfel de „pasăre" cu care putea să fugă. Cu aceste „păsări" a avut loc bătălia din cer dintre cei doi zei. În plus, nu poate fi nici un dubiu referitor la natura armei care a doborât „aripile" lui Zu. Numită TIL în sumeriană și *til-lum* în asiriană, ea era reprezentată pictografic sub forma unei săgeți și probabil că însemna atunci ceea ce înseamnă astăzi *til* în ebraică: rachetă.

Deci, Zu era un zeu – unul din zeii care aveau suficiente motive pentru a complota împotriva lui Enlil; un zeu împotriva căruia Ninurta, ca succesor legitim, avea toate motivele să lupte.

Să fi fost el oare MAR.DUK („Fiul sfintei coline"), primul născut al lui Enlil, de la soția sa DAM.KI.NA, nerăbdător să obțină prin viclesug ceea ce nu-i aparținea conform regulilor de succesiune?

Există motive să credem că, nereușind să aibă un moștenitor de la sora sa, Enlil conta pe Marduk, ca succesor. Și într-adevăr, când Orientul Antic a fost confruntat cu mari prefaceri sociale și militare, la începutul mileniului doi, î.Ch., Marduk a fost ridicat în Babilon la statutul de zeu național al Sumerului și Acadului, fiind proclamat rege al zeilor, iar ceilalți regi au fost rugați să i se supună și să vină să locuiască în Babilon, unde activitățile lor puteau fi mai ușor supervizate. (Fig. 50)

Această uzurpare a lui Enlil a fost însoțită și de o masivă încercare de falsificare a textelor vechi. Cele mai importante texte au fost rescrise pentru a-l face pe Marduk să apară ca „Rege al Cerurilor", „Creator", „Binefăcător", „Erou", în locul lui Anu, Enlil sau chiar Ninurta. Printre textele modificate se numără și „Povestea lui Zu"; și, conform variantei babiloniene,

Fig. 50

Marduk a fost cel care s-a luptat cu Zu, nu Ninurta. În această versiune, Marduk susține că: *Mahaști moh il Zu* („I-am zdrobit căpățâna lui Zu"). Deci în mod clar Zu nu putea să fi fost Marduk.

În plus, nu ar fi fost logic ca Enki, „Zeul cunoștințelor", să-l sfătuiască pe Ninurta în lupta contra propriului fiu. Enki, judecând după comportarea sa, cât și după felul cum îi cerea lui Ninurta să-i taie beregata lui Zu, se aștepta să câștige, indiferent cine învingea în luptă. Singura concluzie logică este că Zu era tot un pretendent legal.

Această sugestie ne conduce spre un singur zeu: Nanna, primul născut al lui Enlil de la soția sa oficială, Ninlil. Căci dacă era eliminat Ninurta, Nanna ar fi fost moștenitorul de drept.

Nanna (numele scurt de la NAN.NAR – „Strălucitorul") este mai cunoscut de noi pe numele său acadian (sau semitic), Sin.

Ca prim-născut al lui Enlil, el primise domnia asupra celui mai cunoscut oraș-stat din Sumer, UR („Orașul"). Templul său se numea E.GIȘ.NU.GAL („Casa celui de os zeiesc"). De acolo, Nanna și soția lui NIN.GAL („Marea doamnă") conduceau treburile orașului și pe oamenii acestuia cu multă bunăvoință. Oamenii din Ur le răspundeau cu aceeași afecțiune, numindu-și cu dragoste zeul „Tata Nanna".

Prosperitatea orașului era pusă de locuitori pe seama zeului Șulgi. Un rege din Ur (prin grația zeului), la sfârșitul mileniului trei, descria templul lui Nanna ca fiind „un mare lăcaș plin de abundență", un „minunat loc al darurilor de pâine", unde oile se înmulțeau, iar boii erau tăiați, un loc plin de o muzică divină, în care tobele și țimbalele cântau.

Sub administrarea zeului său protector, Ur a devenit grânarul Sumerului, dar și principalul furnizor de vite și de oi pentru templele din alte părți. O „Lamentație despre distrugerea orașului Ur" ne informează despre ce ajunsese acest oraș după ce fusese distrus, dându-ne astfel o idee despre cum era înainte:

În hambarele lui Nanna, nu mai erau grâne.
Masa de seară a zeilor fusese suprimată;
Din marile săli de mâncare, vinul și mierea dispăruseră...
În nobilele bucătării ale templului,
Oi și boi nu se mai pregăteau;
Muzica încetase în marele palat al lui Nanna.
Casa în care se strigau comenzi pentru vite
Liniștea acoperise totul...
Morile sale au amuțit...
Bărcile pentru daruri sunt goale...
Nu mai duc daruri de pâine lui Enlil la Nippur.
Râul din Ur este pustiu, nici vântul pe el nu mișcă...
Și portul este mort, doar buruienile sunt vii în el.

Altă lamentație ce jelea „stânele de oi, care în vânt s-au spulberat", adăposturile pentru vite, rămase pustii, este foarte neobișnuită, deoarece ea nu a fost scrisă de oamenii din Ur, ci chiar de zeul Nanna și de soția lui, Ningal. Aceste lamentații, precum și multe altele, dezvăluie tragedia unui eveniment neobișnuit. Textele sumeriene ne informează că cei doi zei au părăsit orașul înainte ca distrugerea să fie completă. Despărțirea populației de ocrotitorii ei cerești este descrisă în cuvinte foarte mișcătoare:

Nanna care își iubea orașul,
a plecat de-aici.
Sin, care iubea orașul Ur,
nu mai stă în casa sa.
Ningal...
fugind din orașul său prin al dușmanilor ținut,
Cu grabă, haina pribegiei și-a pus-o,
și din casa ei a plecat.

Decăderea orașului și exilul zeilor lui sunt puse de povestirile sumeriene pe seama unei decizii a lui Anu și a fiului său Enlil. Celor doi le-a cerut Nanna îndurare pentru orașul său.

Nu ar putea Anu, al zeilor rege,
Să spună odată: „De-ajuns!";
Nu ar putea Enlil, Regele Pământului
O soartă mai bună să dea orașului acesta?

Adresându-se direct lui Enlil, „Sin și-a adus tatălui său inima îndurerată; în fața tatălui său s-a plecat" și l-a implorat:

O, tatăl meu care m-ai născut pe mine,
Până când nu vei căuta la căința mea?
Până când?...
Asupra inimii mele, pe care ai făcut-o
Ca o pară de foc să ardă–
Cată, rogu-te, căci mi-e destul.

Niciuna nu ne spune însă, nici una din aceste lamentații, care era cauza acestei pedepse. Dar, dacă Nanna era Zu, atunci ea se datora, fără îndoială, încercării acestuia de uzurpare a tronului. Dar, *era* el Zu?

Ar fi putut fi Zu, deoarece acesta avea un fel de mașinărie zburătoare, cea cu care fugise și cu care se bătuse cu Ninurta. Psalmii sumerieni amintesc deseori, cu admirație, despre „barca cerească" a acestuia.

Tată Nannar, domn peste Ur...
A cărui glorie în Sfânta barcă cerească este...
Doamne, tu, primul născut al lui Enlil.
Când Barca cerească la ceruri se urcă,
Mare gloria Ta este.
Enlil în mâna ta a pus
Nemuritorul Sceptru
Când peste Ur, în Sfânta ta barcă Tu ai urcat.

Mai există și alte indicii. Celălalt nume al lui Nannar, Sin, este un derivat de la SU.EN, care se mai pronunța și ZU.EN. Sensul complex al acestor două silabe nu depinde de ordinea lor: ZU.EN și EN.ZU erau cuvinte „oglindă", deci, putem trage concluzia că Nanna/Sin sau ZU.EN era unul și același cu EN.ZU; („Zeul Zu"). Așadar, el a fost cel care a vrut să îl detroneze pe Enlil.

Acum înțelegem de ce, în ciuda sugestiei lui Ea, Zu a fost pedepsit nu cu moartea, ci cu exilul. Atât textele sumeriene, cât și descoperirile arheologice indică faptul că Sin și soția lui au fugit în Haran, orașul horiților, care avea o poziție ideală, fiind înconjurat de munți și râuri. Merită de semnalat faptul că neamul lui Avraam, condus de tatăl lui, Terah, a plecat din Ur tot spre Haran, unde au stat câțiva ani.

Deși Ur a rămas pentru totdeauna orașul lui Nanna/Sin, se pare că el a stat suficient de mult timp în Haran, deoarece acesta a fost făcut să semene cu Urul – templele, clădirile, străzile erau aproape la fel. André Parot, în cartea sa *Abraham et son temps* (Avraam și epoca sa), constatând aceste similitudini, concluzionează că „există toate dovezile pentru a spune că religia din Haran nu era decât o replică identică a celei din Ur."

Când s-a descoperit templul lui Sin de la Haran – construit și reconstruit de-a lungul mileniilor –, săpături ce au durat cincizeci de ani, printre descoperirile arheologice făcute s-au numărat și două stele funerare, pe care era făcută o singură inscripție. O inscripție ce fusese dictată de Adadguppi, o mare preoteasă a lui Sin, despre cum s-a rugat și s-a pregătit pentru întoarcerea lui Sin:

Sin, regele tuturor zeilor,
S-a supărat pe orașul său și pe templul său,
Și a plecat în Ceruri.

Că Sin, dezgustat sau disperat, „a împachetat totul" și „a plecat în Ceruri" apare și pe alte inscripții. Aceste inscripții povestesc cum regele asirian Asurbanipal a recuperat de la niște dușmani un „sigiliu cilindric de jasp, neprețuit" și „l-a modificat desenând pe el chipul lui Sin". Mai departe, „a scris pe piatra sfântă un elogiu lui Sin și l-a agățat de gâtul unei statui a lui Sin". Acest sigiliu de piatră se pare că era foarte vechi, deoarece, se spune mai departe, „este unul din cele care au fost stricate în acele zile, în timpul distrugerilor făcute de dușmani".

Marea preoteasă, născută în timpul domniei lui Asurbanipal, se presupune că era de sânge regesc. În rugile sale către Sin ea i-a propus zeului un târg: înapoierea puterilor sale în schimb pentru ajutorul zeului ca fratele ei, Nabunaid, să devină rege al Sumerului și Acadului. Descoperirile istorice confirmă faptul că în anul 555 î.Ch. un anume Nabunaid, care pe atunci era comandantul oștilor babiloniene, a fost numit rege de către ofițerii săi. Pentru asta, el declara că fusese ajutat chiar de zeul Sin. „A fost chiar – ne spune o inscripție a lui Nabunaid – în prima zi a apariției acestuia" când Sin, utilizând „arma lui Anu" a reușit să-i „răpună cu o rază de lumină" pe inamici.

Nabunaid a ținut promisiunea făcută zeului de mama lui. A reconstruit templul lui Sin, E.HUL.HUL. („Casa marii bucurii"), și l-a declarat pe Sin Zeul Suprem. Atunci a reușit Sin să adune în mâinile sale „Puterea lui Anu, toată puterea lui Enlil și toată puterea lui Ea – având deci în mâinile sale toate puterile cerului". Învingându-l pe uzurpatorul Marduk, acaparând chiar și puterile tatălui acestuia, Ea, Sin și-a asumat titlul de „Divina semilună" și titlul de „Zeu al Lunii".

Cum a putut un zeu care plecase supărat de pe Pământ înapoi în Cer să realizeze toate aceste fapte?

Nabunaid spune că „Sin și-a uitat cuvântul mânios... și s-a hotărât să se întoarcă în casa lui, Ehulhul", pretinzând un miracol. Un miracol „care nu se mai întâmplase pe Pământ din

zilele cele de demult" avusese loc: o zeitate „Coborâse pe Pământ din Ceruri".

Acesta este marele miracol al lui Sin
Care nu s-a mai întâmplat pe Pământ,
Din zilele cele de demult;
Căci oamenii de pe Pământ
Nu mai văzuseră și nu scriseseră
Pe tăbliţele de lut pentru totdeauna:
Că Sin, Regele tuturor zeilor și zeiţelor,
Ce locuiesc în Ceruri,
A coborât pe Pământ.

Din păcate nu se dau nicăieri detalii despre locul și felul în care s-a petrecut această aterizare. Dar știm că pe câmpurile din jurul Haranului, în timp ce venea din Caanan, Iacov a văzut „o scară rezemată de Pământ, al cărei vârf ajungea la Cer. Îngerii lui Dumnezeu se suiau și se pogorau pe scara aceasta".

În același timp, Nabunaid a reînviat și cultul celor doi copii gemeni ai lui Nanna/Sin, IN.ANNA, („Doamna lui Anu") și UTU („Strălucitorul").

Cei doi fuseseră născuți de soția oficială a lui Sin, Ningal, și deci, prin naștere, membri ai dinastiei divine. Innana era cea care se născuse prima, dar fratele ei Utu era primul *fiu* născut, deci moștenitor. Spre deosebire de rivalitatea dintre Esau și Iacov, cei doi copii divini se înțelegeau bine unul cu celălalt. Se jucau împreună, se ajutau unul pe celălalt și, când Inanna a trebuit să-și aleagă un soț dintre ceilalți zei i-a cerut sfatul fratelui ei.

Inanna si Utu se născuseră în timpurile imemoriale, când numai zeii erau pe Pământ. Orașul-domeniu al lui Utu, Sippar, era printre cele care au fost primele întemeiate de zei. Nabunaid spune într-o inscripție că atunci când s-a apucat să reconstruiască templul lui Utu, E.BABBARA („Casa strălucitoare"):

Am căutat străvechea ei fundație,
Și optsprezece coți în adâncime am săpat.
Utu, Marele stăpân al Ebabarei...

Chiar el fundația mi-a arătat-o,
De Naram-Sin, al lui Sargon fiu, făcută
Ce de 3200 de ani, nici un rege,
Afar' de mine, n-a văzut-o.

Fig. 51

Când civilizația a înflorit în Sumer, și omul s-a alăturat zeilor în Ținutul dintre râuri, Utu a fost asociat mai întâi cu legea și justiția. Unele dintre primele coduri de legi, pe lângă invocarea lui Anu și Enlil, spuneau că sunt „după adevăratul cuvânt al lui Utu". Regele babilonian Hammurabi și-a pus codul său de legi pe o stelă, pe care regele era reprezentat primind codul de legi din mâna zeului. (Fig. 51)

Tăbliţele descoperite la Sippar atestă reputația deosebită de care se bucura acesta pentru legile sale drepte. Unele texte îl descriu pe Utu judecând pricinile, atât pe cele ale oamenilor cât și pe cele ale zeilor; de fapt, Sippurul era Curtea Supremă a Sumerului.

Legile date de Utu seamănă perfect cu cele din „Predica de pe Munte" din Noul Testament. O tabliță a înțelepciunii cerea următoarea comportare pentru a-l mulțumi pe Utu:

Să nu faci rău potrivnicului tău.
La rău tu să răspunzi cu bine.
Și lasă zeii să pedepsească pe dușmanul tău...

Să nu-ți lași inima la rău să se deschidă...
Și celui care o mână îți întinde
Mâncare să mănânce, și vin să bea tu dă-i...
Ajută pe oricine, și numai bine fă.

Deoarece el asigura dreptatea și prevenea asupririle – și, poate, pentru alte motive, după cum vom vedea – Utu era considerat protectorul călătorilor. Totuși, cel mai comun titlu, și totodată cel care a durat cel mai mult, se referea la strălucirea lui. Din cele mai vechi timpuri, el a fost numit Babbar („Strălucitorul"). Era Utu „Cel care luminează până departe, cel care luminează Cerul și Pământul".

Hammurabi, în inscripția sa, îl numea folosind numele său acadian, Șamaș, care în limbile semitice înseamnă „Soare". Din această cauză, cercetătorii au presupus că Utu/Șamaș era zeu al Soarelui. Vom arăta, pe măsură ce mergem mai departe, că dacă acest zeu avea drept corespondent celest soarele, mai există încă o conotație a acestei declarații, cum că „împrăștia o lumină strălucitoare" atunci când îndeplinea anumite însărcinări date de Enlil.

*

Tot așa cum codurile de legi și însemnările judiciare sunt mărturii omenești asupra prezenței efective a unei zeități pe nume Utu/Șamaș printre locuitorii anticei Mesopotamii, există nenumărate însemnări, texte, incantații, oracole, rugăciuni și descrieri ce atestă existența și prezența efectivă a zeiței Inanna, al cărei nume acadian era Ishtar. Un rege mesopotamian, din secolul treisprezece î.Ch., spune că a reconstruit templul zeiței din orașul fratelui ei, Sippur, pe fundațiile vechiului templu care avea deja optsprezece secole vechime. Dar în orașul său, Uruk, poveștile despre ea sunt mult mai vechi.

Venus la romani, Afrodita la greci, Astarte la caaniți și evrei, la asirieni și babilonieni, la hitiți și la alte popoare din Antichitate, Ishtar sau Eșdar, la acadieni și sumerieni, Inanna sau Innin sau Nini, sau după multe alte nume sau titluri, ea era

tot timpul Zeița războiului și Zeița iubirii, o femeie aspră, foarte frumoasă care, deși doar strănepoata lui Anu, și-a dobândit pentru ea, numai prin forțe proprii, un loc important printre Zeii Cerului și ai Pământului.

Fiind o zeiță tânără, i-a fost încredințat un domeniu în estul îndepărtat al Sumerului, ținutul Aratta. Acolo, „nobila Innana, doamna peste tot ținutul" își avea „casa". Dar Inanna avea ambiții mari. În orașul Uruk se găsea marele templu al lui Anu, care nu era folosit decât rar, când zeul cobora pe Pământ; și Inanna și-a ațintit ochii asupra acestui templu.

Lista regilor sumerieni spune că primul rege pământean al Urukului a fost Meșkiaggașer, fiul zeului Utu și al unei pământence. El a fost urmat de fiul său Enmerkar, un mare rege al Sumerului. Deci, Inanna era mătușa lui Enmerkar; și nu i-a fost prea greu să-l convingă că ea ar trebui să fie zeița Urukului, și nu a îndepărtatului Aratta.

Un lung și fascinant text, numit „Enmerkar și regele din Aratta", descrie cum a trimis emisari în Aratta, folosind toate argumentele posibile pentru a-l convinge pe rege că „regele Enmerkar, servitorul Inannei, a numit-o pe aceasta regina casei lui Anu". Sfârșitul neclar al povestirii sugerează, totuși, un final fericit: „Deși zeița s-a mutat la Uruk, ea nu și-a abandonat casa din Aratta." Lucrul nu este de mirare, deoarece zeița era recunoscută ca o „neînfricată călătoare".

Ocuparea templului lui Anu nu s-ar fi făcut fără consimțământul acestuia, iar textul ne oferă suficiente indicii despre cum a fost obținut acesta: curând Inanna a fost numită „Anunitum" („Iubita lui Anu"). Într-un text este numită „sfânta țiitoare a lui Anu"; și spune că Inanna împărtea nu numai templul cu Anu, ci și patul – ori de câte ori acesta venea la Uruk sau când urca ea în Cer.

Reușind să ajungă zeiță a Urukului și stăpână a templului lui Anu, Ishtar a început să întreprindă demersuri pentru a-l aduce și pe fratele ei la același rang. Mai departe de Uruk, era anticul oraș Eridu – locul unde se afla templul lui Enki. Știind că acesta poseda numeroase cunoștințe în toate artele și științele, Inanna a încercat să-l înduplece, să împrumute sau chiar să

fure aceste secrete. Evident, intenționând să-și folosească farmecele asupra lui Enki, ea a aranjat o întâlnire între patru ochi cu el. Această intenție nu a rămas neobservată de Enki, care și-a instruit servitoarea să pregătească o cină pentru două persoane:

Vino aici Isimud, ascultă poruncile mele;
Un cuvânt îți voi spune, bagă de seamă:
Fecioara, singură, pașii și-i îndreaptă către Abzu...
Fecioara va intra în Abzu,
De mâncare să-i dai plăcinte de orz cu unt,
Apă rece, ce inima o-ntinerește,
Și bere să-i dai să bea...

Fericit și beat, Enki era gata să facă orice pentru Inanna. Ea i-a cerut cu mult curaj formulele divine, ce constituiau baza civilizației. Enki i-a dat peste o sută de formule, incluzând și formulele divine pentru conducere, pentru regalitate, pentru funcționarii din temple, arme, proceduri legale, arta scrisului, chiar și pentru prostituția din temple. Când Enki s-a trezit și și-a dat seama ce a făcut, Inanna era deja departe. Atunci el a trims împotriva ei „armele sale", dar în van, deoarece ea deja ajunsese în Uruk cu „barca ei cerească".

Destul de frecvent Inanna era reprezentată ca o zeiță goală; etalându-și frumusețea, ea era reprezentată ridicându-și fusta pentru a-și arăta partea de jos a corpului. (Fig. 52)

Ghilgamesh, rege în Uruk, în jurul lui 2900 î.Ch., născut dintr-un pământean și o zeiță, povestește cum zeița a încercat

Fig. 52

să-l ispitească – cu toate că ea avea deja un soț. În timp ce se spăla după o bătălie:

Zeița Ishtar de frumusețea lui a fost robită.
„Vino, Ghilgamesh, tu să-mi fii iubit!
Hai, vino, dă-mi fructul tău
Vei fi al meu bărbat, voi fi a ta femeie."

Dar Ghilgamesh cunoștea povestea. „Pe câți dintre iubiții tăi, și-a doua zi i-ai mai știut?" a întrebat el. „Câți dintre ei nu au ajuns oare în Lumea celor Morți?" Înșirând o lungă listă a aventurilor ei amoroase, el a refuzat-o.

Pe măsură ce trecea timpul,– și ea căpăta ranguri din ce în ce mai înalte în panteon – Inanna/Ishtar a început să-și etaleze mai mult calitățile sale marțiale și era deseori reprezentată ca Zeiță a războiului, înarmată până-n dinți. (Fig. 53)

Inscripțiile lăsate de regii asirieni descriu cum ei plecau la război la ordinele ei, cum îi sfătuia ea când să aștepte și când să atace, cum mărșăluia ea deseori în fruntea oștilor și cum, cel puțin o dată ea a acordat o teofanie, apărând în fruntea tuturor trupelor. În schimbul loialității lor, ea promitea regilor asirieni o viață lungă și succese. „Din Camera de aur din Cer, eu voi veghea asupra ta", asigura ea.

Să se fi transformat ea într-un războinic aprig din cauza greutăților pe care le avea de când supremația zeilor o luase Marduk? Într-una din inscripțiile sale, Nabuniad spune: „Inanna din Uruk, prințesa care locuiește într-o cameră de aur, care merge într-un car la care șapte lei sunt înhămați – locuitorii din Uruk i-au schimbat cultul, au izgonit-o din camera ei și i-au deshămat echipajul." Inanna, mai spune Nabuniad, „a trebuit să plece mânioasă din E-Anna, și din cauza asta să locuiască într-un loc dizgrațios" (pe care însă nu-l numește). (Fig. 54)

Căutând să combine dragostea cu puterea, mult curtata Inanna l-a ales ca soț pe DU.MU.ZI, un fiu mai mic al lui Enki. Multe din textele vechi povestesc dragostea și certurile dintre cei doi. Unele dintre ele sunt cântece de dragoste de o mare frumusețe și de o fierbinte senzualitate, altele spun cum Ishtar –

Fig. 53

Fig. 54

întorcându-se acasă dintr-una din călătoriile sale – l-a găsit pe Dumuzi sărbătorind absența ei. Ea a aranjat ca el să fie prins și exilat în Lumea de jos – un domeniu condus de sora ei E.REȘ.KI.GAL și de soțul acesteia, NER.GAL. Multe din cele mai cunoscute texte sumeriene sau acadiene povestesc călătoria făcută de Ishtar în Lumea de jos pentru a-și salva iubitul.

*

Dintre cei șase fii cunoscuți ai lui Enki, doar trei apar în povestirile sumeriene: primul născut, Marduk, cel care, în cele din urmă, a uzurpat tronul; Nergal, cel care a devenit stăpânul Lumii de jos; Dumuzi, cel care s-a căsătorit cu Inanna/Ishtar.

Și Enlil a avut trei fii care au jucat un rol important atât în treburile umane cât și în cele zeiești: Ninurta, cel născut de sora lui Enlil Ninhursag, ce era moștenitorul; Nanna/Sin, primul născut al soției oficiale Ninlil și un alt fiu, tot al lui Ninlil, numit IȘ.KUR („Ținut muntos"), care mult mai des este numit Adad („Cel iubit").

Ca frate al lui Sin și unchi al lui Utu și Inanna, se pare că Adad se simțea mai în largul lui cu ei decât acasă la el. Textele sumeriene îi grupează pe cei patru împreună. Ceremoniile legate de vizitele lui Anu la Uruk vorbesc despre ei ca alcătuind un grup. Un text descriind intrarea în curtea lui Anu spune că în camera tronului se ajungea prin „poarta lui Sin, Șamaș, Adad și Ishtar". Un alt text, publicat pentru prima oară de V.K. Șileiko (Russian Academy of Hystory of Material Culture – Academia Rusă pentru Studiul Istoriei Civilizației), descrie cum cei patru se retrag pentru a petrece noaptea împreună.

Cea mai mare atracție se pare că exista între Adad și Ishtar, iar cei doi sunt mai mereu reprezentați alături, ca de pildă pe un basorelief care arată un rege asirian ce primește binecuvântarea de la Adad (cel cu inelul și trăsnetul) și de la Ishtar (cea cu arcul). (Cea de-a treia zeitate nu a fost identificată.) (Fig. 55)

Să fi fost această atracție mai mult decât o relație platonică, mai ales dacă avem în vedere trecutul zeiței Ishtar? Merită amintit că în Cântarea Cântărilor, din Biblie, fata își numește iubitul *dod* – un cuvânt care înseamnă atât iubit cât și unchi. Dar, îl numea Ishtar pe Adad, DA.DA – derivatul sumerian –, ca unchi sau ca iubit?

Dar Ișkur nu era doar un play-boy, era un zeu puternic, însărcinat de tatăl său Enlil cu puteri și prerogative de zeu al furtunii. În această calitate el era venerat cu numele de Teshub de horiți și hitiți și sub numele de Teshubu, de uriați, sub numele Ramanu („Tunetul") de amoriți, Ragimu („Cel care aduce

grindina"), în indo-europeană, Buriaș („Cel care face lumină"), semiticul Meir („Cel care luminează cerul"). (Fig. 56)

O listă a zeilor aflată la British Museum, așa cum arată Hans Schlobes în cartea sa *Der Akkadische Wettergott in Mesopotamen* (Zeul acadian al furtunii în Mesopotamia), clarifică faptul că Ișkur era într-adevăr stăpân divin în ținuturile îndepărtate ale Sumerului și Acadului. Așa cum indică textele sumeriene, acest lucru nu era întâmplător. Se pare că Enlil, de bună voie, l-a numit pe fiul său cel mai iubit „zeu rezident" în aceste ținuturi îndepărtate din nordul și vestul Mesopotamiei.

De ce și-a trimis Enlil fiul cel mic atât de departe de Nippur?

Au fost descoperite numeroase texte care vorbesc despre lupte sângeroase între fiii mai mici ai lui Enlil. Multe sigilii cilindrice reprezintă numeroase scene de luptă între zei (Fig. 57); se pare că rivalitatea dintre Enki și Enlil a fost dusă mai departe de fiii lor, fratele luptându-se uneori cu fratele – povestea biblică a lui Cain și Abel. Unele dintre aceste bătălii erau duse împotriva unei zeități numită Kur – după toate probabilitățile, Ișkur/Adad. Aceasta ar face de înțeles dorința lui Enlil de a-și trimite fiul într-un ținut atât de îndepărtat, pentru a-l feri de sângeroasele lupte pentru succesiune.

Poziția fiilor lui Anu, Enlil și Enki, și a fiilor acestora în dinastie reiese cu claritate datorită unui sistem sumerian, unic: *rangul numeric* al anumitor zei. Descoperirea acestui sistem a dus la stabilirea exactă a membrilor grupului zeilor Cerului și ai Pământului, în momentul de înflorire al civilizației sumeriene. Vom descoperi astfel că membrii acestui cerc select de zei este de doisprezece.

Prima sugestie că există un sistem numeric ce se aplică zeilor mari a apărut atunci când s-a observat că numele zeilor Sin, Șamaș și Ishtar erau deseori înlocuite în texte cu cifrele 30, 20 și respectiv 15. Cea mai mare unitate a sistemului sexagesimal sumerian, 60, era atribuită lui Anu; Enlil avea 50, Enki 40; Adad avea doar 10.Numărul zece și multiplii lui până la 60 erau atribuite bărbaților, și cele cu 5, se pare desemnează femeile. De aici rezultă următorul tabel:

Fig. 55

Fig. 56

Fig. 57

Bărbați	*Femei*
60 – Anu	55 – Antu
50 – Enlil	45 – Ninlil
40 – Ea/Enki	35 – Ninki
30 – Nanna/Sin	25 – Ningal
20 – Utu/Șamaș	15 – Inanna/Ishtar
10 – Ișkur/Adad	5 – Ninhursag
șase divinități masculine	șase divinități feminine

Ninurta, nu trebuie să ne mire, avea tot numărul 50, ca și tatăl său. Cu alte cuvinte, rangul său dinastic fusese convertit într-un mesaj criptografic: dacă Enlil dispare, atunci tu, Ninurta, îi iei locul; dar până atunci, tu nu faci parte din cei doisprezece, deoarece „numărul 50" este ocupat.

Nici nu trebuie să ne mirăm că atunci când Marduk a uzurpat tronul, a cerut să i se dea „cele cincizeci de nume", adică rangul dinastic 50.

În Sumer mai erau și alți zei – copii, nepoți, strănepoți ai zeilor mari; erau și câteva sute de zei de rând, numiți Anunnaki, care se ocupau cu treburile „de jos". Dar numai doisprezece erau Zeii cei Mari. Ei, relațiile lor de rudenie și, mai presus de toate, linia de succesiune dinastică, pot fi înțelese mult mai bine privind arborele lor genealogic:

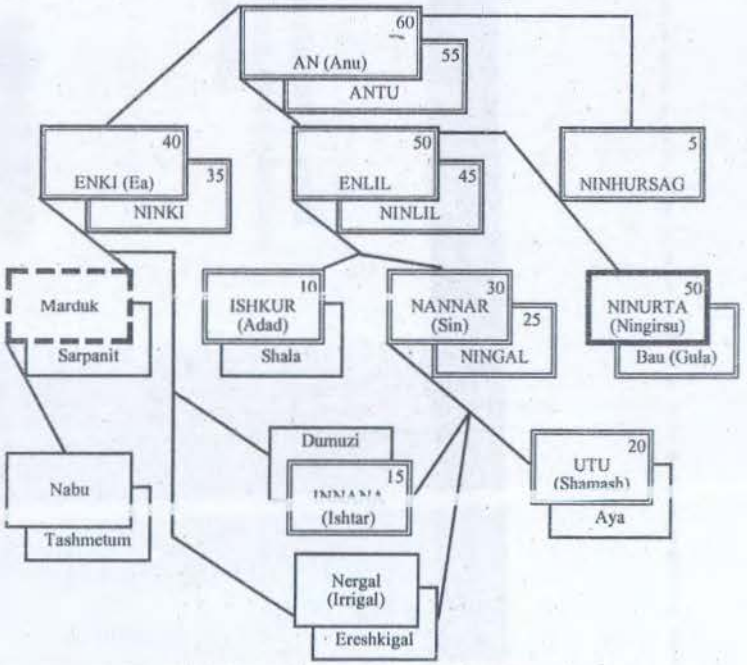

Capitolul 5

Nefilimii: Oamenii cu rachete de foc

Textele sumeriene și acadiene indică, fără nici o umbră de îndoială, că oamenii Orientului Antic credeau cu tărie că zeii Cerului și ai Pământului puteau să se ridice de la pământ și să urce în cer, sau să părăsească cerul de deasupra pământului la dorință.

Într-un text despre violarea zeiței Inanna/Ishtar de o persoană neidentificată, acesta își justifică fapta astfel:

> Într-o zi, regina mea,
> După ce a străbătut cerul și pământul –
> Inanna,
> După ce a străbătut cerul și pământul –
> După ce a străbătut Elam și Șubur,
> După ce a străbătut...
> Zeița s-a apropiat ostenită și a adormit.
> Am văzut-o în marginea grădinii mele:
> Am sărutat-o și ne-am împreunat.

Inanna, descrisă aici cum trecea prin cer peste ținuturi foarte îndepărtate – acest lucru fiind posibil numai *în zbor* –, vorbește ea însăși în alt text despre faptul că putea să zboare. Într-un text numit de S. Langdom (într-un articol din *Revue d'Assyriologie et d'archéologie orientale* – Revista de asiriologie și arheologie orientală) „O liturghie clasică a lui Inan-

na", zeița își deplânge expulzarea ei din cer. Îndeplinind ordinele lui Enlil, un emisar, „care mi-a adus cuvântul Cerului", a intrat în sala tronului ei, „mâinile sale nespălate și le-a pus pe mine" și, după alte câteva impolitețuri,

Pe mine, din templul meu, ei m-au silit să zbor;
Eu regina lor, din orașul meu,
Ca o pasăre, ei m-au făcut să zbor.

Aceste capacități ale Inannei și a altor zei mari erau reprezentate deseori desenându-i pe zei – antropomorfic în toate celelalte privințe – cu aripi. Aceste aripi, după cum putem vedea în multe desene, nu erau o parte a corpului – deci, nu erau aripi naturale –, ci mai degrabă un accesoriu al îmbrăcămintii. (Fig. 58)

Fig. 58

Inanna/Ishtar, ale cărei călătorii sunt deseori menționate în textele sumeriene, călătorea permanent între cele două domenii ale sale, Aratta și Uruk. Îl vizita pe Enki în Eridu și pe Enlil

în Nippur, sau pe fratele ei la Sippar, dar cea mai cunoscută călătorie a ei este cea în Lumea de jos, domeniul surorii sale Ereș-kigal. Aceasta a fost nu numai subiectul poveștilor și legendelor, dar și al multor desene de pe sigiliile cilindrice – cele din urmă înfățișând-o pe zeiță cu aripi, pentru a indica în mod clar că ea a zburat pe deasupra Sumerului spre Lumea de jos. (Fig. 59)

Fig. 59

Textele care relatează această călătorie descriu cum Inanna, cu foarte multă meticulozitate, își ia șapte obiecte înainte de a pleca, și cum trebuia să le cedeze la fiecare din cele șapte porți care duceau spre domeniul surorii sale. Tot șapte obiecte sunt menționate în alte texte care relatează călătoriile prin aer ale Inannei:

1. Pe cap își pune ȘU.GAR.RA.
2. „Cercei de măsură", în urechi.
3. „Un lănțișor cu pietre mici albastre", în jurul gâtului.
4. „Pietre gemene" pe umeri.
5. Un cilindru de aur, în mâini.
6. Curele și-a strâns pe piept.
7. A îmbrăcat haina PALA.

Deși nimeni nu a reușit să explice natura și semnificația acestor șapte obiecte, credem că explicația a stat tot timpul la îndemână. Făcând cercetări în capitala antică a Asiriei, Asur, din 1903 până în 1914, Walter Andrae și colegii săi au descope-

rit în templul lui Ishtar o statuie ciobită a zeiței care o înfățișa cu diferite „dispozitive" atașate pe piept și în spate. În 1934, arheologii care săpau la Mari au descoperit o statuie identică, dar de data aceasta în stare bună. Era statuia în mărime naturală a unei femei foarte frumoase. Coafura sa neobișnuită era împodobită cu o pereche de coarne, indicând faptul că este vorba despre o zeiță. Având peste 4000 de ani, arheologii au fost uimiți de naturalețea ei (se poate spune chiar că, de la depărtare, cu greu poate fi deosebită de un om viu). A fost numită *Zeița cu vasul*, deoarece ea ținea în mână un obiect cilindric. (Fig. 60)

Spre deosebire de sculpturile de pe basoreliefuri, această statuetă a zeiței dezvăluie unele trăsături interesante referitoare la îmbrăcămintea ei. Pe cap ea nu are o bonetă stranie, așa cum s-a crezut, ci un coif special; din el ies, în ambele părți, două umflături care amintesc de căștile piloților. Pe gât și pe piept, zeița poartă un colier cu foarte multe pietre mici (probabil, pietre prețioase); în mâini ea ține un obiect cilindric, care însă pare prea greu pentru a fi un vas pentru apă.

Peste o bluză dintr-un material transparent, două curele paralele sunt legate în spate de o cutie neobișnuită de o formă rectangulară Cutia este strâns lipită de spate și legată de coif printr-o curea orizontală. Ceea ce se afla în cutie era cu siguranță foarte greu, deoarece mecanismul este pus pe umeri pe niște perniță. Greutatea cutiei este mărită și de un furtun care este prins de baza acesteia. Întregul pachet de instrumente – căci asta erau – este ținut la spate de două seturi de curele care se încrucișează pe pieptul și pe spatele zeiței.

Asemănarea între cele sapte obiecte necesare Inanei pentru călătoriile aeriene și obiectele purtate de statueta de la Mari (și probabil și de cea de la Asur) este ușor de observat. Vedem „cerceii de măsurat"– căștile – pe urechi, colierul sau „lănțișorul de pietre prețioase mici" pe gâtul ei, „cilindrul de aur", în mâinile ei, și curele pe pieptul ei. Poartă într-adevăr o haină PALA (haina regilor) iar pe cap poartă ȘU.GAR.RA – un termen ce, literal, înseamnă „care te face să ajungi departe în univers".

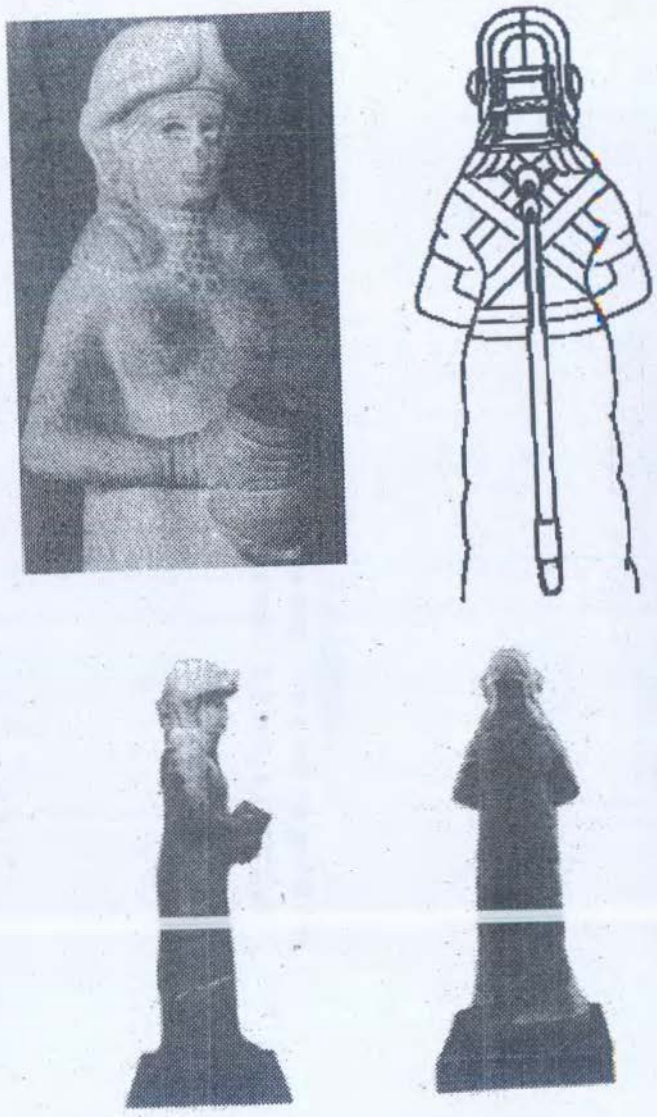

Fig. 60

Toate acestea sugerează că îmbrăcămintea lui Inanna era cea a unui aeronaut sau astronaut.

Vechiul Testament îi numește pe „îngerii" Domnului *malachim* – cuvânt ce înseamnă „emisar" în ebraică, cei care purtau cuvântul Domnului. Așa cum sunt prezentați în multe relatări, ei sunt zburători: Iacov i-a văzut urcându-se la cer pe o scară cerească, *Hagar*, ei s-au adresat concubinei lui Avraam din cer, și tot din cer au adus ei distrugerea Sodomei și Gomorei.

Relatarea biblică a evenimentelor care au precedat distrugerea celor două orașe ilustrează faptul că acești emisari erau, pe de-o parte, asemănători oamenilor și, pe de altă parte, ei puteau fi identificați ca îngeri de îndată ce erau observați. Aflăm din Biblie că aparițiile lor erau bruște. Avraam „a ridicat ochii și s-a uitat: și iată că cei trei *bărbați* stăteau în picioare lângă el". S-a plecat în fața lor și i-a rugat „să nu treacă pe lângă robul lor" și s-a grăbit să le spele picioarele, să le ofere mâncare și adăpost.

Ascultându-l pe Avraam, doi dintre „îngeri" (al treilea s-a dovedit a fi însuși Domnul) și-au continuat după aceea drumul spre Sodoma. Lot, nepotul lui Avraam, stătea la porțile Sodomei: „Când i-a văzut, s-a sculat, le-a ieșit înainte și s-a plecat până la pământ. Apoi a zis: «Domnii mei, intrați vă rog în casa robului vostru, ca să rămâneți peste noapte în ea și spălați-vă picioarele; mâine vă veți scula și vă veți vedea de drum.» Pe urmă, le-a pregătit o cină, a pus să se coacă azimi și au mâncat." Când zvonul despre sosirea celor doi a ajuns în oraș, „oamenii din cetate, bărbații din Sodoma, tineri, bătrâni, au înconjurat casa; au chemat pe Lot și i-au zis: Unde sunt *oamenii* care au intrat la tine în noaptea asta? Cum erau oare recunoscuți acești oameni – care mâncau, beau, își spălau picioarele obosite – drept îngerii Domnului? Singurul răspuns plauzibil este că recunoașterea se făcea după ce purtau aceștia – coifurile, uniformele sau armele lor. Este foarte posibil ca ei să fi avut arme speciale: cei doi „oameni" din Sodoma, gata să fie linșați de mulțimea dezlănțuită, „i-au lovit cu orbire... așa că degeaba se trudeau să găsească ușa". Un alt înger, care i-a apărut lui Ghideon, când a fost ales judecător în Israel, i-a dat acestuia un semn divin, atingând o piatră cu un băț, piatra luând foc.

Echipa condusă de Andrae a descoperit o altă reprezentare neobișnuită a lui Ishtar în templul ei din Ashur. Mai mult o sculptură în zid decât un basorelief, aceasta o înfățișează pe zeiță purtând un coif plat cu niște „căști" alungite de parcă ar avea antene și purtând o pereche de ochelari de protecție care erau atașați de coif. (Fig. 61)

Nu mai e nevoie să mai spunem că oricine ar vedea o persoană – bărbat sau femeie – purtând o astfel de îmbrăcăminte ar fi convins că are în față un astronaut.

Statuetele de lut descoperite în Sumer, cu o vechime de circa 5500 de ani, pot fi foarte bine reprezentări naive ale unor astfel de *malachimi* care țin în mâini niște arme ciudate în formă de baghetă. În unele cazuri, fața apare prin vizorul coifului, în altele, „mesagerii" poartă coafura conică divină și o uniformă pe care sunt prinse niște obiecte circulare cu o întrebuințare necunoscută. (Fig. 62, 63)

Deschizăturile pentru ochi sau „ochelarii de protecție" sunt o trăsătură foarte interesantă, deoarece Orientul Antic este realmente inundat în mileniul patru înainte de Christos de figurine de lut care înfățișează, într-o manieră foarte stilizată, partea de sus a zeităților, exagerându-le cea mai proeminentă caracteristică: un coif conic cu un vizor eliptic sau cu ochelari de protecție. (Fig. 64) O mulțime de astfel de statuete a fost descoperită la Tell Bak, pe malul râului Khabur, râul pe malurile căruia Ezechiel a văzut carul ceresc un mileniu mai târziu.

Nu este nici o îndoială că hitiții, legați de Sumer și Acad prin râul Khabur, au adoptat ca semn pentru cuvântul „zei" exact acești „ochelari" stranii, clar împrumutat de la figurinele de lut. Nu este de mirare deci că acest simbol sau hieroglifă, exprimată artistic, a dominat arta nu numai din Asia Mică, dar și din Grecia, în timpul civilizației minoice și miceniene. (Fig. 65)

Textele vechi indică faptul că zeii nu purtau aceste haine doar când se urcau în cer, ci și pentru călătorii pe care astăzi le-am putea numi spațiale. Vorbind despre vizita ei întâmplătoare la reședința din cer a lui Anu, Inanna însăși susține că și ea poa-

Fig. 61

Fig. 62

Fig. 63

Fig. 64

Fig. 65

te face astfel de călătorii, deoarece „Enlil însuși mi-a înfășurat divina haină ME în jurul trupului". Textul ne oferă și cuvintele lui Enlil:

Ai ridicat haina ME,
De mâini ți-ai legat-o,
Ai strâns-o,
De piept ți-ai prins-o...
O, regină a lui ME, o, lumină strălucitoare
Cu care mâinile ei au luat cele șapte ME.

Un rege sumerian, invitat de zei să urce în cer, a primit numele de EN.ME.DUR.AN.KI, care înseamnă „Regele a cărui *me* leagă Cerul și Pământul". O inscripție a lui Nabucodonosor al II-lea, descriind reconstruirea unui pavilion special al „carului ceresc" al lui Marduk, spune că acesta era o parte a „casei întărite ale celor șapte *me* ale Cerului și Pământului". Cercetătorii numesc aceste *me* „obiecte cu puteri divine". Literal, termenul înseamnă „a înota prin apele cerului". Inanna le descrie ca fiind părți ale „hainei cerești" pe care și-o pune pentru călătoria cu „barca cerului". Deci, *me* era parte a unui dispozitiv special purtat pentru a călători în atmosfera Pământului, dar și în spațiu.

Legenda greacă a lui Icar povestește cum acesta a încercat să zboare legându-și de mâini aripi din pene prinse cu ceară. Dovezile din Orientul Antic arată că, deși zeii erau reprezentați cu aripi pentru a indica faptul că ei puteau să zboare – sau purtau uneori uniforme înaripate, ca semn al apartenenței lor –, niciodată ei nu încercau să-și pună aripi pentru a zbura. În locul acestora ei foloseau vehicule.

Vechiul Testament spune că Iacov, dormind într-o seară pe câmp, în apropiere de orașul Haran, a văzut „o scară rezemată de pământ, cu vârful ajungând până la cer", pe care „îngerii Domnului se suiau și se pogorau".Domnul însuși era la capătul scării. Și uimitului Iacov „i-a fost frică și a zis:

Cu adevărat, Domnul este în locul acesta și eu n-am știut...

Cât de înfricoșat este locul acesta!

Aici este casa lui Dumnezeu, aici este poarta cerurilor!"

Sunt două lucruri interesante în această poveste. Primul este acela că ființele divine utilizau un dispozitiv mecanic pentru a urca și coborî din cer – o „scară", al doilea este că apariția l-a luat pe Iacov pe neașteptate. „Casa lui Dumnezeu", „scara", „îngerii lui Dumnezeu" care o foloseau nu fuseseră acolo când se culcase. Brusc, apare această „viziune înfricoșătoare". Și, în zori, casa, scara și ocupanții ei dispăruseră.

Putem trage concluzia că echipamentul folosit de ființele divine era un fel de navă care putea să apară deasupra unui loc, să plutească pentru o vreme și apoi să dispară.

De asemenea, Vechiul Testament spune despre profetul Ilie că el nu a murit pe pământ, ci a „urcat la ceruri într-un vârtej". Acesta nu a fost însă un eveniment neașteptat: urcarea la ceruri a lui Ilie fusese stabilită dinainte. El trebuia să meargă la Betel („Casa Domnului") într-o anumită zi. Apăruse deja zvonul printre învățăceii săi că profetul urma să fie luat în cer. Când l-au întrebat pe învățătorul lor dacă zvonul este adevărat, ei a confirmat că, într-adevăr, „Domnul îl va lua la el pe Învățător." Pe urmă:

A apărut un car de foc la care erau înhămați cai de foc...

Și Ilie s-a urcat la cer într-un vârtej.

Mult mai cunoscut, și, cu siguranță, mult mai bine descris este carul ceresc ce i s-a arătat lui Ezechiel, care se afla între robii evrei pe malurile râului Khabur, în nordul Mesopotamiei.

Cerurile s-au deschis, și am avut o viziune dumnezeiască.

Ezechiel a văzut o ființă cu aparență umană, înconjurată de o lumină strălucitoare, care stătea pe un tron așezat pe un schelet metalic în car. Vehiculul însuși, care se putea mișca în toate părțile pe niște roți, „fiecare roată fiind mijlocul celeilalte", se putea ridica și coborî, a fost descris de profet ca fiind „un vârtej strălucitor":

Am văzut venind de la miazănoapte un vânt năpraznic, un nor gros și un snop de foc, care răspândea în jur o lumină strălucitoare, în mijlocul căreia lucea ca o aramă lustruită, care ieșea din mijlocul focului.

Unii cercetători recenți ai textelor biblice, ca de pildă Josef F. Blumrich de la *US National Aeronautics and Space Administration* (NASA), au ajuns la concluzia că ceea ce a văzut Ezechiel ar putea fi un elicopter format dintr-o cabină pusă pe patru stâlpi, fiecare echipat cu elice – într-adevăr un „vârtej".

Cu aproape două milenii mai înainte, când regele Gudea sărbătorea construirea templului lui Ninurta, el scrie că i-a apărut în față „un om care strălucea ca cerul... după coiful său se vedea că este un zeu". Când Ninurta și alți doi zei au venit la Gudea, ei stăteau lângă „pasărea divină a vântului turbat", și a reieșit că principalul scop pentru care fusese construit templul era pentru a asigura un adăpost special acestei „păsări".

Construcția acestui adăpost necesita grinzi și pietre uriașe, ce au fost aduse de la mari depărtări. Numai când „pasarea divină" a fost pusă în acest adăpost s-a considerat încheiată construcția templului. Și, o dată instalată în locul ei, „pasărea divină" „putea stăpâni Cerul" și reușea să „pună împreună Cerul și Pământul". Obiectul era atât de important, încât permanent acesta era protejat de două „arme zeiești", „supremul vânător" și „supremul omorâtor"– arme care emiteau raze de lumină și săgeți aducătoare de moarte.

Similitudinea dintre descrierile biblice și sumeriene este evidentă. Descrierea vehiculelor ca fiind „păsări", „pasărea vântului", „vârtej" care poate să se ridice la cer emițând o lumină strălucitoare, nu lasă nici o umbră de îndoială că ele erau un fel de mașinării zburătoare.

Picturile murale enigmatice descoperite la Tell Gassul, o localitate la est de Marea Moartă al cărei nume din Antichitate nu este cunoscut, poate arunca puțină lumină asupra acestui subiect. Datând de prin jurul anului 3500 î.Ch., desenele reprezintă o „busolă" cu opt puncte, capul unei persoane într-o încăpere în formă de clopot și două nave mecanice care ar putea fi „vârtejurile" Antichității. (Fig. 66)

Fig. 66

Textele vechi descriu și unele vehicule menite să-i urce pe aeronauți în cer. Gudea declară că, „atunci când pasărea divină s-a ridicat pentru a înconjura ținutul, ea a luminat zidurile ridicate". Adăpostul ei era numit MU.NA.DA.TUR. TUR. („adăpostul de piatră tare al lui MU"). Urukagina, rege în Lagash, spune despre „pasărea vântului turbat": „*Mu* luminează ca un foc pe care l-am făcut mare." La fel, Lu-Utu, care era rege în Umma în mileniul trei î.Ch., a construit un adăpost pentru un *mu*, „care într-un foc înaintează", al zeului Utu, „în locul ales din templu".

Regele babilonian Nabucodonosor al II-lea, descriind reconstrucția lăcașului sacru al zeului Marduk, spune că în interiorul zidurilor fortificate de cărămidă arsă și pietre de onix:

Am ridicat capul bărcii ID.GE.UL
Carul princiar al lui Marduk;

În mijlocul pavilionului am închis
Barca ZAG.MU.KU, a cărei apropiere am observat-o,
Supremul călător între cer și pământ,
Și marginile i-am acoperit.

ID.GE.UL, primul cuvânt folosit pentru a desemna acest „suprem călător", sau „carul lui Marduk", înseamnă „înalt în cer, strălucitor noaptea". ZAG.MU.KU, al doilea termen, ce descrie vehiculul – clar o „barcă", ce-și avea adăpostul într-un pavilion special – înseamnă „MU cel strălucitor, pentru mari depărtări".

Putem dovedi, din fericire, că un *mu* – un obiect conic cu un vârf oval – era într-adevăr instalat în interiorul templului zeilor Cerului și ai Pământului, în incinta sacră. O monedă antică descoperită la Byblos (biblicul Ghebal) pe coasta mediteraneană a actualului Liban are reprezentat pe ea Marele templu al zeiței Ishtar. Deși ni-l înfățișează așa cum era în primul mileniu înainte de Christos, cerința ca templele să fie construite pe aceleași locuri, după planurile originale ne face să credem că, fără îndoială, elementele de bază ale templului din Byblos sunt cele de cu câteva milenii mai înainte.

Moneda înfățișează un templu cu două componente. În față este clădirea principală a templului, impunătoare cu coloane la intrare. În spatele ei este o curte interioară, „zona sacră",

Fig. 67

ascunsă și protejată cu ziduri masive, înalte. Este clar o zonă mai ridicată, deoarece la ea se ajunge urcând o scară cu numeroase trepte.

În centrul acestei curți, este o platformă specială, ce seamănă puțin cu cea a turnului Eiffel, de parcă ar fi fost construită pentru a suporta o greutate uriașă, iar pe această platformă stă obiectul tuturor acestor măsuri de protecție, un obiect ce nu poate fi decât un *mu*. (Fig. 67)

Ca cele mai multe cuvinte sumeriene de o silabă, *mu* avea un înțeles de bază; în cazul lui *mu* acesta era „cel care se ridică drept". Cele peste treizeci de sensuri ale sale acoperă toate nuanțele, începând de la „înălțimi", „foc", „ordin", până la (mai târziu) „lucrul prin care cineva este ținut minte".

Dacă cercetăm semnul scris al cuvântului *mu*, de la stilizările asiriene și babiloniene până la semnul sumerian original, descoperim următoarele semne:

Descoperim cu claritate camera cilindrică, singură sau însoțită de o secțiune îngustă. „Dintr-o cameră aurită din cer voi veghea asupra ta", le promitea Inanna regilor asirieni. Să fi fost *mu* această „cameră"?

Un imn ce descrie călătoria cu „barca cerească" a zeiței Inanna/Ishtar indică faptul că *mu* era vehiculul de deplasare al zeilor:

Regina cerurilor:
Si-a pus haina cerească:
Vitejește urcă la cer.
Peste toate pământurile oamenilor
Ea zboară în a sa MU.
Regină, care în al ei MU
Spre înălțimea cerurilor se înalță.
Peste toate locurile plăcute,
Ea zboară în al său MU.

Există dovezi care indică faptul că oamenii din Orientul Antic au văzut astfel de obiecte nu numai în incinta templelor, ci chiar și în zbor. Desene hitite, de exemplu, înfățișează – pe fundalul cerului înstelat – rachete în zbor sau pe rampa de lansare, un zeu în interiorul unei camere ce emite niște raze. (Fig. 68)

Fig. 68

Profesorul H Frankfort, în cartea sa *Cylinder Seals* (Sigiliile cilindrice), demonstrând cum atât arta realizării sigiliilor cilindrice cât și subiectele reprezentate pe acestea s-au împrăștiat în toată lumea antică reproduce desenul unui sigiliu descoperit în Creta și datat din secolul treisprezece înainte de Christos. Desenul reprezintă o rachetă ce urcă spre cer, propulsată de niște flăcări care ies din spatele ei. (Fig. 69)

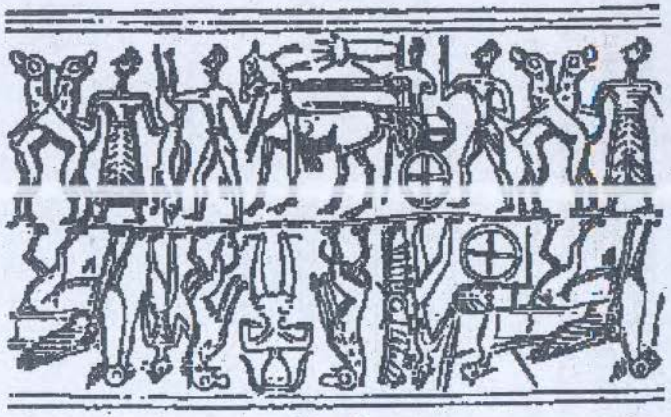

Fig. 69

Cai înaripați, animale stranii, globul ceresc înaripat, zeități cu coarne ieșind din acoperământul de pe cap sunt toate teme mesopotamiene cunoscute. Se poate presupune deci că racheta de foc desenată pe sigiliul cretan era, de asemenea, un obiect familiar în Orientul Antic.

Într-adevăr, o rachetă cu „aripi" – la care se ajunge printr-o „scară" – poate fi văzută pe o tăbliță scoasă la iveală la Ghezer, un oraș din Țara Caaniților, la vest de Ierusalim. Cealaltă imagine de pe sigiliu înfățișează o rachetă la sol, alături de un palmier. Originea sau destinația celestă a obiectului este atestată de simbolurile Soarelui, Lunii și ale constelațiilor zodiacale care împodobesc sigiliul.(Fig. 70)

*

Textele mesopotamiene care vorbesc despre curtea interioară a templelor sau călătoriile prin cer ale zeilor ori chiar cazuri în care unii oameni au urcat în cer, utilizează termenul sumerian *mu* sau derivații săi semitici *șu-mu* („cea care este *mu*"), *șam* sau *șem*. Deoarece termenul mai înseamnă și „lucrul pentru care cineva este ținut minte", cuvântul a ajuns să însemne și „nume", dar utilizarea acestui sens de „nume" în textele vechi

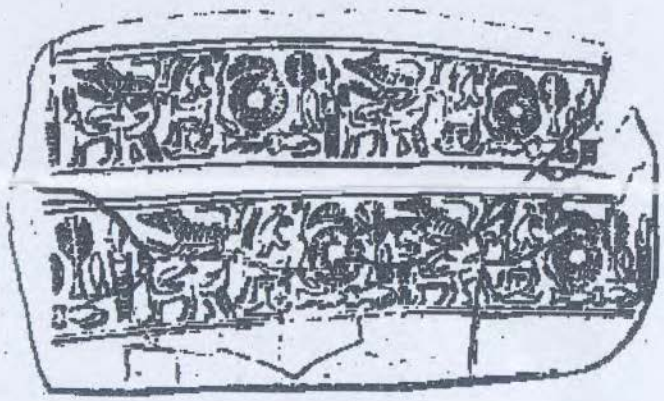

Fig. 70

în care este vorba de obiecte utilizate pentru zbor a îngreunat descoperirea adevăratei semnificații a acestora.

Deci G.A. Barton, în cartea sa *The Royal Inscriptions of Sumer and Akkad* (Inscripțiile regilor din Sumer și Acad) a tradus inscripția din templul lui Gudea – „*mu* a sa va îmbrățișa Pământul, de la un capăt la altul"– ca „Numele său va umple Pământul". Un imn al lui Ișkur, ce vorbea despre „al său *mu* ce raze emitea" care putea atinge înălțimile cerului, a fost tradus asemănător: „al său nume strălucea și până la zenitul cerului ajungea". Simțind că, totuși, *mu* poate fi un obiect și nu un „nume", unii cercetători l-au tratat ca sufix sau o marcă gramaticală ce nu necesită traducere, evitându-l astfel complet.

Nu este foarte dificil să descoperi etimologia cuvântului și să vezi cum sensul de „camera din cer" a ajuns să însemne „nume". Au fost descoperite sculpturi care înfățișează un zeu într-o cameră în formă de rachetă, ca de pildă acest obiect foarte vechi (aflat acum la Muzeul Universității Philadelphia) unde natura celestă a camerei este atestată de cele douăsprezece globuri care o decorează. (Fig. 71)

Multe sigilii înfățișează astfel de scene; un zeu sau alteori doi în interiorul unei astfel de „camere divine". În cele mai multe cazuri aceste obiecte erau venerate.

Dorind să-și venereze zeii pe tot cuprinsul țării, și nu numai în orașele în care se afla „casa lor", oamenii din Antichitate au început să se închine la astfel de statuete, reprezentându-i pe zei în interiorul „camerei divine". Stâlpi de piatră, modelați pentru a închipui această cameră erau astfel ridicați în locuri speciale, după care se grava imaginea zeului, pentru a se sugera astfel că acesta este înăuntru.

A fost doar o problemă de timp până când regii și conducătorii – asociind aceste pietre cu puterea de a urca la cer – să înceapă să-și graveze imaginile lor pe stelae asociind în acest fel propria lor persoană cu Lăcașul Etern. Dacă ei nu puteau evita uitarea, era important ca măcar numele lor să fie pe vecie comemorate. (Fig. 72)

Că scopul acestor pietre era de a simula nave cerești putem deduce din numele pe care le aveau aceste stelae. Sumerie-

Fig. 71

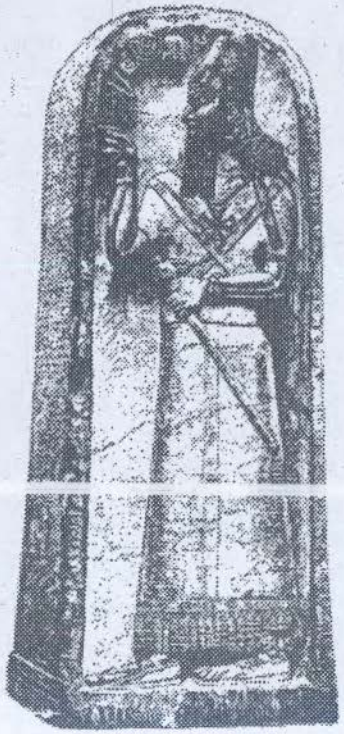

Fig. 72

nii le numeau NA.RU („pietre care se ridică"). Acadienii, babilonienii și asirienii le numeau *naru* („obiecte care dau lumină"). Amoriții le numeau *nuras* („obiecte de foc" – în ebraică, *ner* încă mai însemnând un stâlp care dă lumină, și deci „lumânare"). În limbile indo-europene ale horiților și hitiților, ele erau numite *hu-u-ași* („pasărea de foc din piatră").

Referințele biblice indică familiaritatea cu două tipuri de monumente comemorative, *yad* și *șem*. Profetul Isaia a transmis poporului asuprit din Iudea promisiunea unui viitor mai bun și mai sigur:

> Și le voi da lor, în casa mea între zidurile mele, un *yad* și un *șem*.

Traduse literal, aceasta ar sugera promisiunea Domnului de a da poporului său o „mână și un nume". Din fericire, totuși, din vechile monumente numite *yad* care mai sunt încă în „Țara sfântă", putem vedea că ele se distingeau printr-un vârf în formă de piramidă. Cel care se numea *șem* avea vârful oval. Ambele, se pare, au început prin a fi copii ale „camerelor cerești",

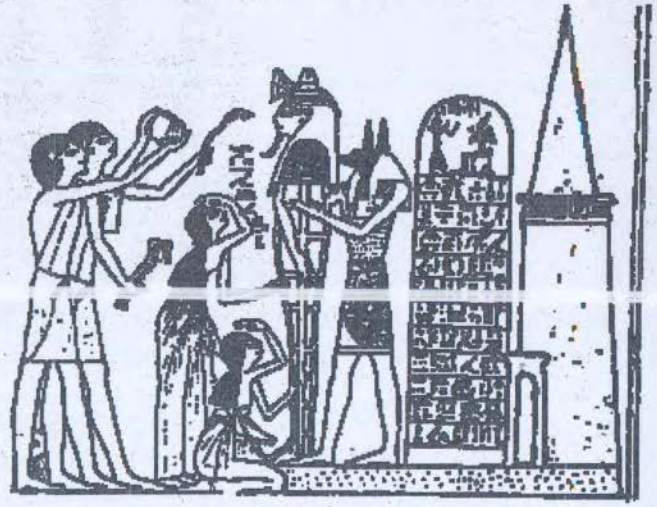

Fig. 73

vehiculele zeilor pentru a urca în Lăcașul Etern. În Egipt se făceau adevărate pelerinaje la un templu anume din Heliopolis pentru a vedea și a se închina la *ben-ben* – un obiect în formă de piramidă în care zeii sosiseră pe Pământ în timpuri imemoriale. Faraonii egipteni, la moarte, erau supuși unei ceremonii de „deschidere a gurii", prin care ei erau transportați cu un obiect similar în Lăcașul etern. (Fig. 73)

Insistența traducătorilor Bibliei de a traduce prin „nume" oriunde întâlneau *șem* a ignorat complet un atent studiu publicat în urmă cu mai bine de un secol de G.M. Redslob în *Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft* (Mito-logia Orientului Apropiat) în care acesta atrage atenția asupra faptului că termenii *șem* și *șamaim* („cer") se trag din rădăcina *șamah*, care înseamnă „foarte sus". Când în Vechiul Testament se spune că David a ridicat un *șem* pentru a celebra victoria asupra araminilor, el nu a „ridicat un nume" ci a ridicat un monument orientat spre cer.

Descoperirea și acceptarea faptului că *mu* sau *șem* nu înseamnă „nume" ci „vehicul ceresc" deschide calea spre înțelegerea multor legende și povești antice, inclusiv povestea biblică a Turnului Babel.

Cartea Genezei, capitolul unsprezece, povestește încercarea oamenilor de a ridica un *șem*. Relatarea este făcută în limbajul concis (și precis) al descrierilor istorice. Cu toate acestea, generații întregi de savanți și traducători au încercat să acorde povestirii doar un sens alegoric deoarece – așa cum au înțeles ei – era o povestire despre încercarea oamenilor de a-și face un „nume". Această interpretare îndepărtează de semnificația factuală a povestirii; concluzia noastră referitoare la sensul cuvântului *șem* face povestea la fel de semnificativă pentru noi așa cum era pentru oamenii Antichității.

Povestea biblică a Turnului Babel tratează evenimentele care au urmat repopulării Pământului după potop, când niște oameni „care veniseră dinspre răsărit, au găsit o câmpie în Țara Șinear și s-au stabilit acolo".

Țara Șinear este, desigur, Sumer, câmpia dintre cele două fluvii în sudul Mesopotamiei, și oamenii, care deja știau să facă cărămizi arse și construcții foarte înalte, au spus:

„Haidem! să ne zidim o cetate și un turn al cărui vârf să atingă cerul, și să ne facem un *șem* ca să nu fim împrăștiați pe fața pământului."

Dar acest plan al oamenilor nu era și cel al Domnului.

Și Domnul a venit pe Pământ să vadă orașul și turnul ridicat de fiii oamenilor.

Și Domnul a zis: „Iată, ei sunt un singur popor, și toți au aceeași limbă; și iată de ce s-au apucat; acum nimic nu i-ar împiedica să facă tot ce și-au pus în gând."

Și apoi Domnul a zis unei alte persoane, care nu este numită:

Haidem! Să Ne pogorâm și să le încurcăm limba, ca să nu-și mai înțeleagă vorba unii altora.

Și Domnul i-a împrăștiat de acolo pe toată fața pământului; așa au încetat să zidească cetatea.

De aceea cetatea a fost numită Babel, căci acolo a încurcat Domnul limba întregului Pământ.

Tradiționala traducere a lui *șem* prin „nume" a făcut povestea neinteligibilă multă vreme. De ce oare să se străduiască atât oamenii din Babel-Babilonia – „să-și facă un nume", de ce oare acest „nume" să fie pus pe „un turn al cărui vârf să ajungă la cer", și cum anume putea împiedica acest „nume" „împrăștierea oamenilor pe toată fața pământului"?

Dacă ei nu încercau decât să-și facă așa cum ne explică savanții „o reputație", de ce anume să-l fi supărat asta atât de mult pe Dumnezeu? De ce oare construirea acestui „nume" este văzută de Dumnezeu ca un fapt după care oamenii ar fi putut

face „tot ce și-au pus în gând"? Explicațiile tradiționale nu reușesc să explice de ce anume a chemat Dumnezeu pe cineva al cărui nume nu este dat în Biblie și i-a cerut să coboare și să distrugă această inițiativă a oamenilor.

Credem că răspunsurile la aceste întrebări devin clare dacă citim „vehicul ceresc" pentru *șem*, termenul folosit de textul original din ebraică. Atunci, această poveste ar vorbi despre încercarea oamenilor, care se împrăștiaseră pe toată suprafața pământului, pierzând contactul unii cu alții, de a construi un „vehicul ceresc" și un „turn pentru lansare", astfel încât și ei – la fel ca zeița Ishtar, de exemplu – să zboare într-un *mu* „peste toate pământurile oamenilor".

Un fragment dintr-un text babilonian, cunoscut sub numele de „Epopeea creației" relatează că prima „Poartă a Zeilor" a fost construită în Babilon, chiar de zeii înșiși. Le-au fost date ordine cetelor de anunnaki, zeii de rând:

> Să construiți Poarta Zeilor...
> Să faceți cărămizile.
> *Șem*-ul să fie pus în locul desemnat.

Timp de doi ani de zile au muncit anunnaki – „turnând fundația... fasonând cărămizile"– până când „au ridicat spre cer vârful lui Eșagila" („casa zeilor") și „au ridicat turnul până la bolta cerului".

A fost deci o anumită obrăznicie din partea oamenilor construirea unui turn de lansare într-un loc rezervat zeilor, deoarece numele acestuia – Babili – însemna de fapt „Poarta zeilor".

Mai există oare și o altă dovadă pentru a corobora povestirea biblică și interpretarea noastră?

Preotul-istoric babilonian Borosus, care a încercat să realizeze o istorie a omenirii, în secolul al treilea î.Ch. spune că „primii locuitori ai Pământului, celebrând puterea lor... s-au apucat să ridice un turn al cărui vârf să ajungă până la cer." Dar turnul a fost distrus de zeii și de vânturile turbate „iar zeii le-au

încurcat limba oamenilor, care până atunci vorbiseră o singură limbă".

George Smith, în cartea sa *The Chaldean Account of Genesis* (Povestea caldeeană a Genezei) a descoperit în însemnările istoricului grec Hestaeus o relatare despre faptul că, după „vechile tradiții", oamenii care scăpaseră de potop au venit în Senaar în Babilonia, dar s-au împrăștiat de acolo din cauza diversității limbilor. Istoricul Alexandru Polyhistor (secolul I î.Ch.) scrie că la început toți oamenii vorbeau aceeași limbă. Apoi, fiindcă s-au apucat să construiască un turn nobil, prin care ei să poată să ajungă la cer, zeul cel mare le-a pedepsit îndrăzneala, trimițând o furtună; de atunci, fiecare trib a primit limba lui. „Cetatea în care s-au petrecut acestea, Babilon se numea."

Nu mai există nici un dubiu acum că povestirea biblică precum și relatările istoricilor Antichității sunt de origine *sumeriană*. A.H. Sayce, în *The Religion of the Babylonians*, (Religia babilonienilor) a semnalat varianta babiloniană a construirii Turnului Babel. În toate variantele, elementele de bază, încercarea de a construi un turn și apoi „încurcarea" limbilor, rămân neschimbate. Mai sunt și alte variante sumeriene ce relatează despre diversificarea limbilor oamenilor de către un zeu mâniat.

Fig. 74

Mai mult ca sigur, omenirea nu avea pe vremea aceea cunoștințele necesare unei astfel de construcții; colaborarea cu un zeu care poseda aceste cunoștințe era deci esențială. Să-i fi sfidat vreun zeu pe ceilalți ajutând omenirea? Un sigiliu-cilindric descrie o luptă între zei, se pare pentru această disputată construcție a oamenilor. (Fig. 74)

O stelă sumeriană, aflată acum la muzeul Louvre, poate descrie evenimentul biblic. Ea a fost pusă prin anii 2300 î.Ch. de Naram-Sin, regele Acadului, iar cercetătorii care s-au aplecat asupra ei consideră că descrie victoria regelui asupra dușmanilor săi; dar figura centrală nu o reprezintă regele, ci un zeu, ușor de identificat prin coafura sa conică și coarnele pe care le poartă, simbol exclusiv al zeilor. Mai mult chiar, acest personaj nu pare a fi conducătorul oamenilor, ci se pare că îi strivește. În schimb, acești oameni nu par a fi angajați într-o

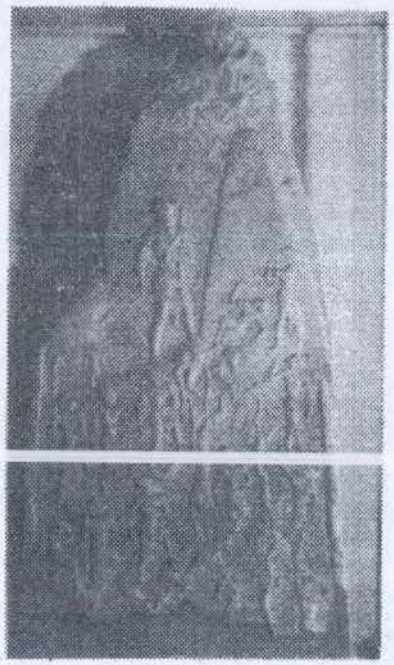

Fig. 75

bătălie, ci se îndreaptă și stau în adorație în fața aceluiași obiect conic asupra căruia este îndreptată și privirea zeului. Înarmat cu un arc și cu o suliță, zeul pare mai degrabă mânios, decât binevoitor. (Fig. 75)

Obiectul conic pare orientat spre trei corpuri cerești. Dacă mărimea, forma și scopul obiectului par a indica faptul că acesta este un *șem*, atunci scena reprezintă un zeu mânios, înarmat până în dinți ce strivește mulțimea adunată pentru sărbătorirea ridicării *șem*-ului.

Atât povestirea biblică, cât și cele mesopotamiene au o singură morală: vehiculul zburător era menit zeilor, nu oamenilor.

Oamenii – spun atât legendele mesopotamiene cât și textele biblice – puteau să urce în Lăcașul Etern al zeilor numai la dorința expresă a acestora. De aici reies mai multe povestiri despre ascensiuni la cer și chiar zboruri spațiale.

*

Vechiul Testament povestește despre ridicarea la ceruri a mai multor muritori.

Primul a fost Enoh, un patriarh ce a trăit în vremurile de dinaintea potopului, care „a umblat cu Dumnezeu"; El era al șaptelea patriarh de la Adam și străbunicul lui Noe. Al cincilea capitol al Genezei dă o listă genealogică a tuturor acestor patriarhi și vârstele la care au murit – cu excepția lui Enoh care „apoi nu s-a mai văzut, pentru că l-a luat Dumnezeu". Se pare, conform tradiției, că Dumnezeu l-a luat pe Enoh pentru a-i acorda nemurirea. Un alt muritor luat la cer „într-un vârtej" a fost profetul Ilie.

O referință mai puțin cunoscută despre un muritor care a fost dus în cer și dăruit cu mare înțelepciune, în Vechiul Testament, este cea referitoare la regele Tirului (oraș fenician pe coasta estică a Mediteranei). În capitolul 28 a Cărții lui Ezechiel, profetul este rugat să-i amintească acestuia cum a fost invitat de zei să viziteze Sfântul Lăcaș din Ceruri:

Ajunseseşi la cea mai înaltă desăvârşire, erai plin de înţelepciune şi desăvârşit în frumuseţe.

Stăteai în Eden, grădina lui Dumnezeu, şi erai acoperit cu tot felul de pietre preţioase...

Erai un heruvim ocrotitor, cu aripile întinse; te pusesem pe muntele cel sfânt al lui Dumnezeu, şi umblai prin mijlocul pietrelor scânteietoare.

Profeţind că regele Tirului va muri de moartea „celor necircumcişi" de mâinile unor străini, chiar dacă le va striga acestora „sunt un zeu", Dumnezeu i-a spus lui Ezechiel şi motivul: după ce regele a fost luat în Lăcaşul Sfânt şi i s-a dat acces la toată înţelepciunea, inima lui „s-a îngâmfat", a întrebuinţat greşit înţelepciunea sa şi a pângărit templele.

Pentru că ţi s-a îngâmfat inima şi ai zis: „Eu sunt Dumnezeu, şi şed pe scaunul de domnie al lui Dumnezeu în mijlocul mărilor", măcar că nu eşti decât om şi nu eşti Dumnezeu, măcar că îţi dai ifose ca şi când ai fi Dumnezeu.

Şi textele sumeriene vorbesc despre oameni care au fost luaţi în cer. Primul a fost Adapa „modelul de om" creat de Ea. Lui, Ea „i-a dat înţelepciune, dar viaţa veşnică nu i-a dat-o". Cum treceau anii, Ea s-a decis să evite moartea lui Adapa dându-i un *şem* cu care să ajungă la Sfântul Lăcaş din Ceruri al lui Anu, pentru a se împărtăşi cu Pâinea Vieţii şi Apa Vieţii. Când Adapa a ajuns la Anu, acesta l-a întrebat cine i-a dat *şem*-ul cu care a ajuns în cer.

Se pot descoperi câteva indicii importante în relatările biblice şi cele sumeriene despre urcările la ceruri ale muritorilor în Sfântul Lăcaş al zeilor. Adapa, ca şi regele din Tir, fusese creat dintr-o „formă" perfectă. Ambii au trebuit să folosească un *şem* – „o piatră scânteietoare" – pentru a ajunge în Eden. Unii s-au reîntors după aceea pe Pământ; alţii au rămas acolo, ca de pildă eroul sumerian al potopului, pentru a se bucura de

compania zeilor. Pe acest erou sumerian îl căuta Ghilgamesh pentru a obţine de la el secretul Arborelui Vieţii.

Căutarea zadarnică a Copacului Vieţii de către un muritor este subiectul uneia dintre cele mai lungi şi mai frumoase texte dăruite de civilizaţia sumeriană culturii universale. Numită „Epopeea lui Ghilgamesh", este povestea regelui din Uruk care a fost născut din unirea unui muritor cu o zeiţă. Ghilgamesh era considerat din această cauză „două treimi zeu, o treime uman", lucru care l-a făcut să caute depăşirea destinului său de muritor.

El a aflat din legendele sumeriene că unul din strămoşii săi a devenit nemuritor fiind luat în cer de către zei, împreună cu soţia lui. Ghilgamesh l-a căutat pe acest strămoş al său, Utnapiştim, pentru a obţine secretul nemuririi.

Lucrul care l-a determinat să plece în căutarea sa a fost ceea ce el a crezut a fi un semn de la Anu. Versurile sună însă mai mult ca descriere a căderii pe Pământ a unei rachete. Ghilgamesh i-a descris apariţia mamei sale, zeiţa NIN.SUN:

Mamă, ast' noapte m-am simţit minunat,
M-am plimbat cu nobilii mei.
Stelele se adunau în cer.
Lucrul lui Anu a căzut lângă mine.
Să-l ridic am încercat; prea greu pentru mine era.
Să-l mişc am încercat; dar nu am reuşit!
Oamenii din Uruk, în jurul lui s-au adunat,
Şi nobilii i-au sărutat picioarele.
Mi-am proptit fruntea de el şi ei m-au ajutat.
L-am ridicat şi-n faţa ta l-am adus.

Interpretarea dată evenimentului de mâma lui Ghilgamesh ne este necunoscută, deoarece tăbliţa este deteriorată. Dar, în mod clar, Ghilgamesh a fost încurajat de apariţia obiectului – „lucrul lui Anu" – să pornească în aventura sa. În introducerea epopeii, naratorul ni-l prezintă pe acesta ca fiind „cel înţelept, cel care trăise tot ce era de trăit":

Lucrurile ascunse le văzuse,
Și ce omului e tăinuit el știe;
Și chiar vești de dinainte de Potop
El a adus.
La mari depărtări el călătorea
Cu multă vitejie și mari piedici învingea în cale.
Iar la întoarcere, punea să se-nsemneze
Toate isprăvile sale pe un stâlp de piatră.

Călătoria „la mari depărtări" pe care a făcut-o Ghilgamesh era, desigur, cea spre „Lăcașul zeilor"; era însoțit de tovarășul său Enkidu. Scopul lor era să ajungă în Ținutul lui Tilmun, deoarece acolo putea să ridice un *șem*. Traducerile curente întrebuințează „nume" acolo unde textul utilizează sumerianul *mu* sau acadianul *șumu;* vom folosi termenul *șem*, totuși, astfel încât adevărata sa semnificație, „vehicul zburător", să poată reieși cu claritate:

Regele Ghilgamesh, spre Ținutul lui Tilmun s-a îndreptat.
I-a spus prietenului său Enkidu: „O, Enkidu...
Voi intra în ținut, un *șem* îmi voi ridica.
În locurile unde *șem*-urile se ridică,
Îmi voi ridica și eu un *șem*."

Nereușind să-l facă să-și schimbe gândurile, atât bătrâniii din Uruk, cât și zeii pe care îi consultase l-au sfătuit să obțină mai întâi consimțământul și ajutorul zeului Utu/Șamaș. „Când intri în ținut, pe zeul Utu, anunță-l mai întâi", l-au prevenit ei. „Căci e ținutul în care Utu e stăpân", i-au atras iar și iar atenția. Deci, prevenit astfel, Ghilgamesh s-a adresat zeului, cerându-i permisiunea:

Lasă-mă să intru în ținut și un *șem* să îmi ridic, mă lasă.
În locurile în care se ridică *șem*-urile, să îmi ridic *șem*-ul, mă lasă...
Adu-mă la locul de coborâre pe Pământ de la...
Și sub protecția ta mă ia!

Din nefericire, numele locului de aterizare nu poate fi citit datorită faptului că tăbliță este deteriorată. Dar, oriunde s-ar fi aflat acest loc, Ghilgamesh și Enkidu au ajuns la hotarele acestuia. Era o „zonă interzisă", apărată de niște paznici fioroși. Obosiți și fiindu-le somn, cei doi au decis să poposească peste noapte.

Curând după ce au adormit, ceva i-a zguduit și i-a trezit. „M-ai trezit tu?" și-a întrebat Ghilgamesh prietenul. „Sunt treaz?" s-a întrebat el, deoarece era martorul unei apariții stranii, atât de ciudate încât se întreba dacă visează sau nu. I-a spus lui Enkidu:

În visul meu, fratele meu, colina s-a zguduit.
Și m-a purtat în jos, picioarele mi-a prins...
Și strălucirea era de neînchipuit!
Un om a apărut; cel mai frumos din ținut el era.
Grația lui...
De sub pământul năruit m-a tras.
Apă să beau mi-a dat; și inima mi-a liniștit-o.

Cine era acest om, „cel mai frumos din ținut," care l-a scos pe Ghilgamesh, i-a dat apă să bea și i-a liniștit inima? Și ce era cu „strălucirea de neînchipuit" care a însoțit apariția?

Nesigur, tulburat, Ghilgamesh a adormit din nou – dar nu pentru mult timp.

În timpul somnului el s-a trezit din nou.
S-a ridicat, spunându-i tovarășului său:
„Fratele meu, tu m-ai strigat? De ce sunt treaz?

Nu m-ai atins tu? De ce sunt amețit?
Vreun zeu să fi trecut? De ce mi-i carnea amorțită?"

Deci, trezit în mod misterios, Ghilgamesh s-a întrebat cine l-a atins. Dacă nu fusese prietenul său, fusese oare „vreun zeu" care trecuse pe acolo? Încă o dată, Ghilgamesh s-a culcat la loc, însă numai pentru a se trezi a treia oară. I-a descris strania apariție prietenului său.

Viziunea pe care am avut-o era cu totul de neînchipuit!
Cerul a scârțâit, pământul s-a cutremurat;
Lumina a pălit, întunericul s-a înstăpânit.
Trăsnetele scânteiau, o flacără a țâșnit.
Și norii s-au umflat și moarte-au început să cearnă!
Apoi, strălucirea a dispărut: focul s-a stins
Iar ploaia ce din cer cădea, cenușă era acum.

Nu e nevoie de prea multă imaginație să realizezi că Ghilgamesh asistase la o lansare de rachetă. Mai întâi, tunetul foarte puternic când au fost pornite motoarele rachetei („cerurile au scârțâit"), însoțit de un cutremur („pământul s-a cutremurat"). Nori de fum și de praf acoperă cerul („lumina a pălit, întunericul a devenit stăpân"). Apoi, pe măsură ce racheta urcă, flăcările motoarelor devin vizibile („trăsnetele scânteiau"), și apoi „o flacără țâșnește". Norii de praf și de moloz se risipesc pe măsură ce începeau să cadă pe pământ și a început să plouă cu moarte!" Acum, racheta era departe în cer („strălucirea a dispărut; focul s-a stins"). Racheta nu se mai vedea; iar molozul ce „cădea din cer, cenușă era acum".

Uimit de ceea ce văzuse, dar la fel de determinat să facă ceea ce-și propusese, Ghilgamesh l-a rugat încă o dată pe Șamaș să-l ajute. Depășind un „paznic monstruos", el a ajuns pe muntele lui Mașu, unde putea fi văzut „Șamaș urcându-se pe bolta cerească".

Era acum aproape de primul său obiectiv – locul de unde se ridicau *șem*-urile, dar intrarea locului, se pare tăiat în stâncă, era păzită de niște paznici monstruoși:

Teroarea ce-o inspiră este colosală, privirea lor e moarte.
Luminile lor scrutătoare, muntele îl cuprind.
Pe Șamaș îl veghează, la cer când urcă sau coboară.

O inscripție de pe un sigiliu cilindric (Fig. 76) ce-l înfățișează pe Ghilgamesh (al doilea din stânga) și pe prietenul său Enkidu (în dreapta) poate descrie implorarea unui zeu cu unul dintre paznicii-roboți care măturau zona cu reflectoarele lor și lansau raze ucigașe. Descrierea aceasta seamănă cu cea din Geneza, unde se spune că Dumnezeu a pus o „sabie rotitoare" la intrarea în Eden, pentru a nu permite intrarea oamenilor.

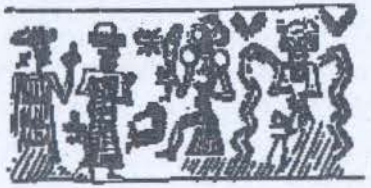

Fig. 76

Când Ghilgamesh le-a explicat originea sa parțial divină, scopul călătoriei sale („despre viață și moarte vreau să-l întreb pe Utnapiștim") și despre faptul că ea se desfășura cu acceptul lui Utu/Șamaș, paznicii i-au dat voie să meargă mai departe.

Mergând „înainte, pe drumul lui Șamaș", Ghilgamesh se afla într-un întuneric deplin; „nemaivăzând nimic în față sau în spate", el a fost cuprins de frică. Călătorind timp de mai multe *beru* (unitate de măsură pentru timp și distanță), întunericul rămânea la fel de adânc. În cele din urmă, „lumina apăru, după ce făcuse doisprezece *beru*".

Textul, destul de deteriorat și neclar, ni-l înfățișează apoi pe Ghilgamesh ajungând într-o grădină magnifică unde fructele și copacii erau din pietre prețioase. Acolo locuia Utnapiștim.

Punându-i întrebarea care îl chinuia, răspunsul primit de la strămoşul său a fost unul descurajant: omul nu poate scăpa de destinul său de muritor. Totuşi, acesta i-a oferit lui Ghilgamesh un mod de a amâna moartea, dezvăluindu-i locul în care creşte Planta Tinereţii – „Cea care dă tinereţe celui bătrân" i se mai spunea. Triumfător, Ghilgamesh reuşeşte să obţină planta. Dar, după voia sorţii, el a pierdut-o prosteşte pe drumul de întoarcere, revenind în Uruk cu mâna goală.

Lăsând la o parte valorile artistice şi filosofice ale epopeii, povestea lui Ghilgamesh ne interesează prin aspectele sale „aerospaţiale". *Şem*-ul pe care el îl solicitase pentru a ajunge în Lăcaşul zeilor era cu siguranţă o rachetă, ca aceea la a cărei lansare asistase atunci când se apropiase de „locul de coborâre pe pământ". Se pare că aceste rachete erau localizate în interiorul unui munte, într-o zonă interzisă foarte bine păzită.

Până acum, nu a ieşit la iveală nici un desen care să ne înfăţişeze ce anume a văzut Ghilgamesh. Dar, un desen descoperit în mormântul unui guvernator egiptean ne arată un vârf de rachetă la suprafaţa Pământului, într-un loc în care cresc curmali. Restul rachetei se află, în mod clar, *sub pământ*, într-un siloz construit de mâna omului, realizat din segmente tubulare şi decorat cu piei de leopard. (Fig. 77)

Într-o manieră foarte modernă, artistul antic realizează desenul într-o secţiune transversală. Putem astfel observa că racheta are mai multe compartimente. Partea de jos înfăţişează doi oameni înconjuraţi de tuburi curbate, deasupra lor aflându-se trei panouri de comandă circulare. Comparând mărimea vârfului rachetei – *ben-ben*-ul – cu cea a celor doi oameni care se află în interiorul rachetei şi cu cea a oamenilor de la suprafaţă, este evident că acest vârf – echivalentul sumerianului *mu*, „camera celestă" – poate adăposti unul sau doi piloţi.

Numele ţinutului spre care se îndrepta Ghilgamesh este TIL.MUN. El înseamnă „ţinutul rachetelor". Era ţinutul în care se găseau *şem*-urile, aflat sub autoritatea lui Utu/Şamaş, un loc în care zeul putea fi văzut ridicându-se „pe bolta cerului".

Deşi corespondentul celest al acestui zeu era Soarele, credem că numele lui nu însemna „soare" ci era doar un titlu

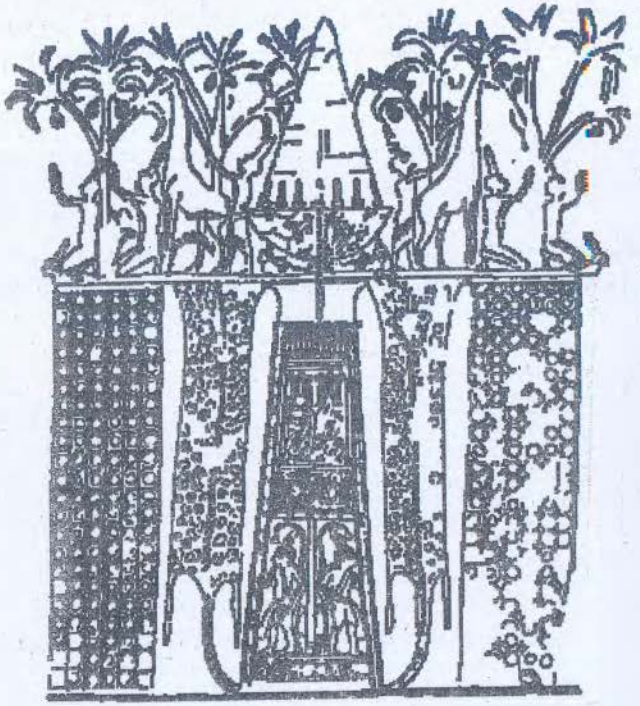

Fig. 77

care descria funcţiunile şi responsabilităţile sale. Numele său sumerian, Utu, înseamnă „cel care merge cu strălucire", derivatul său acadian – Şemeş – era mult mai explicit: *eş* înseamnă „foc", iar *şem* am spus deja ce înseamnă.

Utu/Şamaş era „cel cu rachetele de foc". Era, credem noi, comandantul aeroportului spaţial al zeilor.

*

Rolul de comandant deţinut de Utu/Şamaş în materie de zboruri spre Lăcaşul zeilor şi funcţiile şi atribuţiile subordonaţilor săi este scos în evidenţă şi de o altă povestire sumeriană ce tratează despre urcarea la ceruri a unui muritor.

Lista regilor sumerieni ne informează că al treisprezecelea rege din Cush a fost Etana, „cel care la ceruri s-a urcat". Această scurtă declarație nu are nevoie de nici o dezvoltare, deoarece povestea regelui pământean care a urcat până în cel mai înalt cer este foarte cunoscută în Orientul Apropiat, și a fost subiectul multor reprezentări pe sigilii cilindrice.

Etana, suntem informați, fusese desemnat de zei să aducă omenirii securitatea și prosperitatea pe care regatul – o civilizație organizată – trebuia să le aducă. Dar, se pare, Etana nu a reușit să dea naștere unui fiu care să continue dinastia. Singurul remediu cunoscut era Planta nașterii, care nu putea fi obținută decât aducând-o din cer.

Ca și Ghilgamesh mai târziu, Etana s-a adresat lui Utu/Șamaș pentru a primi permisiunea și ajutorul acestuia. Pe măsură ce povestea se desfășoară, devine clar că Etana îi cerea lui Șamaș un *șem*!

O Doamne, cuvântul din gura ta să iasă!
Dă-mi Planta de naștere aducătoare!
Arată-mi Planta nașterii!
Îndepărtează de la mine beteșugul!
Și dă-mi te rog un *șem!*

Flătat de ruga lui Etana și măgulit de ofrandele aduse de acesta, Utu a aprobat cererea lui de a primi un *șem*. Dar, în loc să vorbească despre un *șem*, Utu i-a spus că *un vultur* îl va duce la Lăcașul zeilor.

Conducându-l pe Etana spre locul în care se afla vulturul, Șamaș îl informase mai înainte pe acesta despre misiunea ce urma s-o îndeplinească. Schimbând mesaje criptice cu zeul, vulturului i s-a spus: „Un om îți voi trimite; te va lua de mână... condu-l încoace... fă tot ce-ți spune, fă ce ți-am spus."

Sosind la muntele indicat de Șamaș „Etana cuibul i-a văzut", iar „acolo vulturul era". La ordinul lui Utu, vulturul a început să vorbească cu Etana. Încă o dată, acesta a explicat scopul călătoriei sale și destinația; după aceasta, vulturul a început să-l instruiască pe Etana despre „cum să îl ridice, din cuibul în care locuia". Primele două încercări au dat greș, dar la cea de-a treia vulturul s-a ridicat. La apusul soarelui, acesta i-a zis lui Etana: „Prietene... până sus, în cerul lui Anu te voi duce!" Instruindu-l cum să se țină, vulturul a decolat – și s-au îndepărtat, urcând cu mare repeziciune.

Așa cum au declarat și astronauții moderni care priveau Pământul îndepărtându-se pe măsură ce racheta urca, povestitorul antic descrie cum Pământul se face din ce în ce mai mic, în timp ce vulturul și Etana se îndepărtează de el, îndreptându-se spre Lăcașul zeilor:

Când îl purtase vreme de un *beru*,
Vulturul îi spuse lui Etana:
„Privește, prietene, cum arată Pământul!
Uită-te la marea de la ale muntelui poale:
Doar o colină parcă e Pământul,
Iar marea doar cât un lac apare.

Vulturul urca din ce în ce mai sus; Pământul apărea din ce în ce mai mic. După cel de-al doilea *beru*, vulturul a zis:

„Prietene, aruncă o privire, să vezi Pământul cât mai există!
Pământu-i numai cât o arătură...
Iar larga mare, cât un coș de pâine este."
... Când l-a purtat și-al treilea *beru*,
Vulturul îi zise lui Etana:
„Prietene, privește cât s-a făcut Pământul!
E numai cât rigola unui grădinar!

Apoi, cum continuau să urce, dintr-o dată Pământul dispăruse:

Când am privit 'napoi, Pământul dispăruse,
Și cu a mărilor lărgime, ochii mei nu se mai desfătau.

Conform unei versiuni, Etana a ajuns la Lăcașul zeilor, după alta, lui i s-a făcut frică și i-a cerut vulturului să se întoarcă înapoi pe Pământ.

Încă o dată, mai întâlnim o astfel de imagine neobișnuită a Pământului văzut de sus în Vechiul Testament. Lăudându-l pe Dumnezeu, profetul Isaia spune despre el: „El stă pe cercul Pământului, iar locuitorii acestuia nu sunt decât niște gâze."

Povestea lui Etana relatează că, ducându-se să ceară un *șem*, el a trebuit să vorbească cu un vultur care se afla într-un cuib. Un desen ne înfățișează o structură foarte înaltă, înaripată (un turn de lansare a rachetelor?) deasupra căruia zboară un vultur. (Fig. 78)

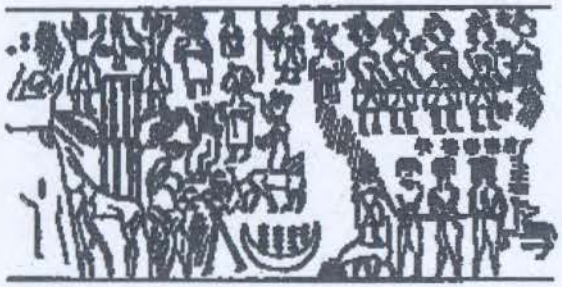

Fig. 78

Cine sau ce era acest vultur care l-a purtat în cer pe Etana?

Nu putem să nu asociem această poveste veche cu un mesaj transmis pe Pământ de Neil Armstrong, comandantul misiunii Apollo 11, în iulie 1969: „Houston! Aici baza Tranquility. *Vulturul* a aterizat!"

El raporta prima aterizare a omului pe Lună. „Baza Tranquility" era locul unde aterizase; *Vulturul* era numele modulului lunar care se separase de nava spațială și i-a dus pe cei doi astronauți din interiorul său pe Lună (și i-a adus înapoi la nava mamă). Când modulul lunar s-a separat pentru a intra pe orbita Lunii, astronauții au transmis misiunii de control de la Houston: „*Vulturul* are aripi".

Dar „vultur" poate însemna și astronauții care conduc navele spațiale. În misiunea Apollo 11, „vulturul" era, de asemenea, și simbolul astronauților înșiși, purtat ca o emblemă pe costumele lor, la fel ca în povestea lui Etana, și ei erau „vulturi" care puteau să zboare, să vorbească și să comunice. (Fig. 79)

Fig. 79

Cum ar descrie un artist antic pe piloții navelor spațiale ale zeilor? Să-i fi descris, din întâmplare, ca vulturi?

Este exact ce am descoperit: un desen asirian, datând din jurul lui 1500 î.Ch., ce înfățișează doi „oameni-vultur" salutând un *șem!* (Fig. 80)

Au fost descoperite numeroase astfel de reprezentări de „vulturi", pe care istoricii îi numesc „oameni-pasăre". În multe desene ei sunt reprezentați flancând Copacul Vieții, de parcă s-ar vrea să se sublinieze că ei, cu *șem*-urile lor, fac legătura cu Lăcașul zeilor unde se află Pâinea Vieții și Apa Vieții. Într-adevăr,

Fig. 80

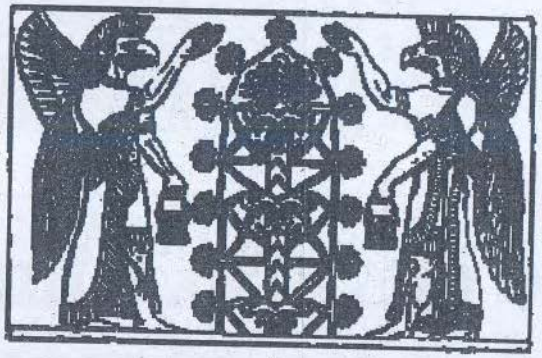

Fig. 81

Fig. 82

desenele îi înfățișează pe vulturi ținând într-o mână Fructul Vieții și în cealaltă Apa Vieții, în conformitate perfectă cu legendele lui Adapa, Etana și Ghilgamesh. (Fig. 81)

Multele desene reprezentând oamenii-vulturi arată cu claritate faptul că ei nu sunt monștri „oameni-pasăre", ci ființe antropomorfice ce poartă uniforme sau costume ce le conferă aparența de vulturi.

Povestirea hitită despre zeul Telepinu care dispăruse, relatează că toți zeii au pornit în căutarea lui, „iar Șamaș a trimis un vultur rapid" în căutarea lui.

În Cartea Exodului din Vechiul Testament, Dumnezeu le-a reamintit copiilor lui Israel că „v-am purtat pe aripile Vulturilor, și v-am adus la mine", confirmând, se pare, că modul în care se putea ajunge la Sfântul Lăcaș era pe aripile îngerilor – la fel ca în povestirea lui Etana. De fapt, numeroase versete biblice îi descriu pe zei ca fiind ființe înaripate. Boaz o primește pe Ruth în comunitatea iudaică spunând că ea se află „sub aripa lui Dumnezeu". Psalmistul caută adăpost „la umbra aripilor Tale" și descrie coborârea Domnului din ceruri „călărea pe un heruvim și zbura, venea plutind pe aripile vântului". Analizând similitudinile dintre biblicul El (utilizat ca termen generic pentru zeitate) și caanitul El, S. Langdon, în *Semitic Mithology* (Mitologie semită), a arătat că ambii sunt reprezentați ca zeități înaripate.

Textele mesopotamiene îl indică foarte clar pe Utu/Șamaș ca fiind zeitatea care răspunde de locul de aterizare al *șem*-urilor și al vulturilor. La fel ca și subordonații săi, este înfățișat purtând un costum de „vultur". (Fig. 82)

În această funcție el putea acorda regilor privilegiul de a călători pe „aripile păsărilor" „din cele mai joase ceruri, până în cele mai nobile." Când el se lansa într-o rachetă de foc „colinda neînchipuitele distanțe, nenumărate ore-n șir". Se spunea despre el că „plasa și-o întinde pe pământ, dar capcana sa este în cer".

*

Terminologia sumeriană pentru obiectele legate de călătoriile cerești nu se limita doar la *me*-urile pe care le îmbrăcau zeii sau la *mu*-uri, „carele lor cerești" de formă conică.

Textele care descriu Sipparul relatează că acesta avea o parte centrală, ascunsă, protejată de ziduri înalte. Între aceste ziduri se afla templul lui Utu, „o casă care ca cea din ceruri este". În curtea interioară a templului, și ea protejată de ziduri înalte, se afla „înălțat spre cer, puternicul APIN" („un obiect care își croiește drum" – spun traducătorii).

Un desen descoperit în templul lui Anu, de la Uruk, înfățișează un astfel de obiect. Ne-ar fi fost foarte greu să ne dăm seama ce reprezintă acest obiect cu câteva decenii în urmă; dar acum, realizăm că ea este o rachetă multietajată, în vârful căreia se găsește conicul *mu* sau cabina de comandă. (Fig. 83)

Fig. 83

Dovada că zeii sumerienilor posedau nu numai o „cameră zburătoare" pentru a colinda prin atmosfera Pământului, ci și o rachetă spațială multietajată este întărită și de textele care ne descriu obiectele sacre din templul lui Utu de la Sippar. Ni se spune că martorii, la Curtea Supremă din Sippar, erau puși să jure într-o curte interioară, stând în fața unei porți în spatele căreia se vedeau trei „obiecte divine". Acestea erau numite „sfera de aur" (cabina echipajului?), GIR, și *alikma-hrati* – un termen ce înseamnă „cel care face nava să înainteze" sau ceea ce am numi noi astăzi, motor.

Ceea ce reiese de aici este că avem de-a face cu o rachetă în trei trepte, cu modulul sau cabina de comandă în vârf, motorul în partea de jos și *gir*-ul în centru. Acesta din urmă este un

termen utilizat deseori în legătură cu zborurile spațiale. Paznicii întâlniți de Ghilgamesh la intrarea în locul de aterizare al lui Șamaș sunt numiți oamenii *gir*-ului. În templul lui Ninurta, locul sacru, cel mai bine păzit se numea GIR.SU („locul unde țâșnesc *gir*-urile").

Gir, este un lucru general acceptat, desemnează un obiect cu capetele ascuțite. O privire mai atentă asupra semnului pictografic al acestui cuvânt ne face să ne dăm seama mai bine de natura divină a acestuia, căci el reprezintă un obiect lung, ca o săgeată, împărțit în mai multe părți sau compartimente:

Că *mu* putea să zboare în atmosfera Pământului singur, sau deasupra Pământului dacă era atașat de un *gir* sau să devină modulul de comandă a multietajatei rachete *apin*, dovedește ingeniozitatea zeilor sumerienilor, Zeii Cerului și ai Pământului.

Revăzând semnele pictografice și ideografice sumeriene nu rămâne nici un dubiu că cel care le-a „inventat" era familiar cu formele și scopurile rachetelor spațiale, rachetelor în trepte și „cabinelor spațiale".

KA.GIR („Gura rachetei) indică un gir sau rachetă în interiorul unui fel de hangar subteran.

ESH („Lăcașul divin") – camera sau modulul de comandă al vehiculului spațial.

ZIK. („urcarea") modulul de comandă care decolează?

În sfârșit, să aruncăm o privire la semnul pictografic ce desemna cuvântul „zei". Termenul era un cuvânt bisilabic: DIN.GIR. Am văzut mai înainte care era simbolul pentru GIR: o rachetă în trepte. DIN, prima silabă, însemna „sfânt", „nobil", „strălucitor". Împreună, deci, DIN.GIR, ca „zei" sau „ființe divine" însemnau „nobilii din obiectele ascuțite strălucitoare", sau, mai explicit „sfinții din rachetele strălucitoare".

Semnul pictografic pentru *din* era:

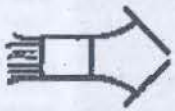

ce trimite imediat cu gândul la un motor foarte puternic ce aruncă flăcări din partea din spate, iar partea din față este, inexplicabil, deschisă. Dar surpriza se transformă în uimire dacă „silabisim" cuvântul *dingir* combinând cele două pictograme. Coada *gir*-ului se potrivește perfect în deschizătura din fața *din*-ului! (Fig. 84 și 85)

Fig. 84

Fig. 85

Rezultatul uluitor este o imagine a unei nave echipate cu rachete propulsoare, cu o navetă spațială care intră perfect în ea, asemănătoare cu cea utilizată de misiunea Apollo 11! Este un vehicul cu trei trepte, fiecare potrivindu-se perfect în cealaltă: partea propulsoare ce conține motoarele, partea mediană cu

proviziile și echipamentul și „camera cerească" ce-i adăpostea pe oamenii numiți *dingir* – zeii Antichității, astronauții de acum câteva milenii.

Nu cred că mai poate fi vreun dubiu că oamenii Antichității își numeau zeitățile „Zeii Cerului și ai Pământului" fiindcă ei veneau literalmente din cer.

Dovezile aduse până acum referitoare la zeii Antichității și la vehiculele lor zburătoare indică faptul că aceștia erau realmente ființe vii, în carne și oase care au coborât literalmente pe Pământ din cer.

Chiar și compilatorii Vechiului Testament – care au dedicat Biblia unui singur zeu – au găsit de cuviință să amintească prezența unor ființe divine pe Pământ în vremurile vechi.

Secțiunea enigmatică – o adevărată oroare pentru traducători și teologi – este începutul Capitolului 6 al Genezei. Este pusă între prezentarea spiței lui Adam până la Noe și capitolul dedicat supărării lui Dumnezeu pe oameni, care a condus ulterior la potop. Acolo se spune – fără echivoc – că, în vremea aceea,

> fiii lui Dumnezeu au văzut că fetele oamenilor erau frumoase; și din toate și-au luat de neveste pe acelea pe care și le-au ales.

Implicațiile acestor versete, și paralelele cu povestirile sumeriene despre progeniturile zeilor și odraslele semidivine rezultate din unirile dintre zei și muritori, devin și mai clare pe măsură ce continuăm să citim și versetele care urmează:

> Și nefilimii erau pe Pământ în vremea aceea, și chiar și după ce fii lui Dumnezeu s-au împreunat cu fiicele oamenilor și le-au născut ele copii; aceștia erau vitejii care au fost în vechime, oameni cu *șem*.

Aceasta nu este traducerea oficială. Mult timp, expresia „Și nefilimii erau pe Pământ" a fost tradusă prin „Și uriașii erau

pe pământ", dar unele traduceri mai noi au renunțat să mai traducă termenul de nefilim, lăsându-l așa. Expresia „oameni cu *șem*", așa cum era de așteptat, a fost tradusă prin „oameni cu nume". Dar, așa cum deja am arătat, *șem* însemna la origine „rachetă".

Deci, ce înseamnă *nefilim?* Trăgându-se din rădăcina semitică *NFL* („cel trimis jos"), exact asta înseamnă: *cei trimiși pe Pământ!*

Teologii și cei care au studiat Biblia au încercat să evite aceste versete, fie explicându-le alegoric, fie neglijându-le complet. Dar scrierile evreiești din vremea celui de-al doilea templu recunoșteau în aceste versuri ecourile unei tradiții vechi despre „îngerii căzuți". Unele dintre vechile interpretări menționează chiar și numele acelor ființe divine „care au căzut din Cer și erau pe Pământ în vremea aceea": Șam-Hazzai („Păzitorul șemurilor"), Uzza („Puternicul") și Uzi-El („Putere de zeu").

Malbim, un cunoscut comentator al Bibliei în secolul trecut, recunoștea aceste străvechi rădăcini și comenta că „în vremurile de demult, conducătorii țărilor erau fiii zeilor care veniseră pe Pământ din Cer, au condus pe Pământ, și-au luat soții dintre pământence; și odraslele lor sunt eroii, prinții și zeii." Aceste povești, spune Malbim, erau „despre zeii păgâni", „fiii zeilor care, în vremurile vechi căzuseră din Cer pe Pământ, și de aceea își spuneau nefilimi, adică, *Cei care au căzut* ".

Fără a ține seama de implicațiile teologice, sensul literal original este că nefilimii erau fiii zeilor care au venit din cer pe Pământ.

Și nefilimii erau oamenii cu *șem* – oamenii cu rachete de foc. De aici înainte îi vom numi doar pe numele lor biblic.

Capitolul 6

A Douăsprezecea Planetă

Sugestia că Pământul a fost vizitat de ființe inteligente din altă parte a Universului presupune existența unui alt corp ceresc pe care ființe inteligente au întemeiat o civilizație mai avansată decât a noastră.

Speculațiile referitoare la posibilitatea vizitării Pământului de către niște ființe inteligente de pe altă planetă au fost centrate, în trecut, pe planetele mai apropiate, Marte și Venus, de unde se presupunea că vin aceste ființe. Totuși, acum când s-a descoperit că Marte și Venus nu posedă condițiile necesare vieții, cei care credeau în vizitele extraterestre s-au orientat spre alte galaxii.

Avantajul acestei teorii este că, dacă nu poate fi dovedită, ea nu poate fi nici infirmată. Dezavantajul este că aceste presupuse planete de origine sunt prea îndepărtate, necesitând călătorii de zeci de ani, cu viteza luminii. Autorii acestei teorii vin cu ideea că este vorba de călătorii într-un singur sens: o echipă de astronauți într-o misiune fără întoarcere sau poate o navă pierdută în spațiu, aterizată accidental pe Pământ.

Cu siguranță, nu aceasta era ideea pe care o aveau sumerienii despre Lăcașul zeilor.

Ei acceptau existența unui astfel de „Lăcaș Ceresc", „loc sfânt", „locul ascuns". În timp ce Enlil, Enki și Ninhursag au venit pe Pământ stabilindu-se aici, tatăl lor rămăsese la Lăcașul Zeilor, fiind conducătorul acestuia. Nu numai referințe întâmplătoare, dar și liste detaliate ale zeilor amintesc de alte douăzeci și unu de cupluri divine ale dinastiei care conducese înainte de Anu.

Anu însuși avea o curte fastuoasă. Așa cum spune Ghilgamesh (și Vechiul Testament, în Cartea lui Ezechiel, confirmă), era un loc cu o grădină artificială făcută din pietre semiprețioase. Anu locuia acolo cu soția lui oficială, Antu, și șase concubine, avea optsprezece copii (paisprezece fiind de la Antu), un Prim-Ministru, trei Comandanți care răspundeau de *mu*-uri (rachete), doi comandanți ai armelor, doi Mari Maeștri ai cunoștințelor scrise, un Ministru al Finanțelor, doi Șefi ai Justiției, doi „care imprimau sunetele" și doi Scribi Șefi, cu cinci Scribi Asistenți.

Textele mesopotamiene se referă deseori la zeii și armele care păzeau poarta lăcașului lui Anu. Povestea lui Adapa relatează că zeul Enki, după ce i-a dat lui Adapa un *șem* l-a instruit:

Să-i spui s-o ia pe drumul către Cer,
Și către Cer el o va lua.
Și când în Cer el va ajunge,
La poarta lui Anu se va opri.
De gardă Tammuz și Ghizida acolo vor fi
Păzind poarta lui Anu.

Păzită de armele divine ȘAR.UR („Vânătorul regal") și ȘAR.GAZ („Călăul regal"), camera tronului lui Anu era locul în care se întrunea Adunarea Zeilor. Cu această ocazie exista un protocol strict referitor la ordinea de intrare a zeilor:

Enlil intră în camera tronului lui Anu,
Își pune tiara și în partea dreaptă se așază,
Lângă tronul zeiesc al lui Anu.
Ea intră (în camera tronului lui Anu),
Își pune tiara și în partea stângă se așază,
Lângă tronul zeiesc al lui Anu.

Zeii Cerului și ai Pământului, nu numai că erau originari din cer, dar ei puteau să se întoarcă oricând în Lăcașul Ceresc. Anu venea uneori în vizită de stat pe Pământ; Ishtar s-a dus de

cel puțin două ori în vizită la Anu. Centrul lui Enlil de la Nippur era echipat pentru a fi „o punte între Cer și Pământ". Șamaș era însărcinat cu „vulturii" și cu locul de aterizare al rachetelor. Ghilgamesh a urcat în „Lăcașul Eternilor" și s-a întors în Uruk; și Adapa a fost în Cer și apoi la întoarcere a povestit despre asta; același lucru l-a făcut și regele din Tir.

Un număr de texte mesopotamiene vorbesc despre *Apkalu,* un termen acadian, provenit din cuvântul sumerian AB.GAL (Cel mare care conduce sau Stăpânul care arată calea). Un studiu al lui Gustav Guterbock, *Die Historische Tradition und Ihre Literarische Gestaltung bei Babylonier und Hethiten,* (Tradițiile istorice și moștenirea literară a babilonienilor și hitiților) crede că aceștia erau „oamenii pasăre" reprezentați ca „vulturi", despre care deja am vorbit. Textele ce povestesc despre faptele lor spun că unul din ei „a adus-o din Cer pe Inanna, și în templul E-Anna a coborât-o". Acest lucru, precum și altele indică faptul că acești *apkalu* erau piloții navelor spațiale ale nefilimilor.

Călătoriile în ambele sensuri nu erau numai posibile ci chiar se și plănuiau, fiindcă ni se spune că, decizându-se să stabilească în Sumer Poarta Zeilor (Babili) căpetenia zeilor explică:

Și când spre Lăcașul cel Sfânt,
Pentru adunare veți urca,
Un loc de rămas peste noapte
Să vă primească este gata.
Și când din Ceruri de la adunare
Veți pleca înapoi pe Pământ,
Un loc de rămas peste noapte,
Să vă primească este gata.

Văzând că astfel de zboruri dus-întors sunt planificate și realizate, e clar că oamenii din Sumer nu-și plasau zeii pe planete foarte îndepărtate. Lăcașul Zeilor, credeau ei, se afla în sistemul nostru solar.

Am văzut mai devreme o imagine a lui Șamaș în uniforma lui oficială. Pe fiecare din încheieturile mâinilor sale el poartă niște obiecte în formă de ceas, prinse cu niște curele metalice. Alte desene ale „vulturilor" arată că toți cei importanți purtau „ceasuri" asemănătoare. Nu se știe încă dacă acestea erau decorative sau erau utilizate la ceva, dar toți cercetătorii au fost de acord că ele reprezintă rozete – niște „petale" care ies dintr-un punct circular. (Fig. 86)

Rozetele erau un element decorativ foarte des întâlnit în templele din Antichitate, mai ales în Mesopotamia, Asia de Vest, Anatolia, Cipru, Creta și Grecia. Se crede că aceste rozete sunt simboluri stilizate ale unui fenomen ceresc – un soare înconjurat de sateliții săi. Această teorie este întărită și de faptul că astronauții din Antichitate purtau acest simbol.

Un desen asirian al Porții lui Anu din Lăcașul Ceresc (Fig. 87) confirmă familiaritatea anticilor cu un sistem ceresc cum ar fi cel solar. Că ușa este flancată de doi „vulturi", este o indicație a faptului că este nevoie de serviciile lor pentru a se ajunge la Lăcașul Zeilor. Pe poartă este marcat globul înaripat – supremul simbol divin. El este încadrat de simbolul sacru al numărului șapte și de semilună, lucru ce-l reprezintă, după părerea noastră, pe Anu, încadrat de Enlil și Enki.

Unde sunt corpurile cerești reprezentate de aceste simboluri? Unde se află Lăcașul Zeilor? Artiștii Antichității răspund tot prin desene, unul dintre ele fiind cel al unei zeități care își întinde razele spre unsprezece corpuri cerești mai mici, care îl încercuiesc. Este o reprezentare a soarelui, înconjurat de unsprezece planete.

Că aceasta nu este o reprezentare izolată se poate dovedi [illegible], de exemplu, care se află expusă la Muzeul din Berlin. (Fig. 88)

Dacă se mărește desenul (Fig. 89), se poate observa că el reprezintă o stea centrală, simbolizată printr-un zeu, care își trimite razele spre unsprezece corpuri cerești – planete. Acestea, în schimb, stau pe un lanț de douăzeci și patru de globuri mai mici. Să fie oare numai o coincidență că numărul sateliților planetelor din sistemul nostru solar este tot de douăzeci și patru

Fig. 86

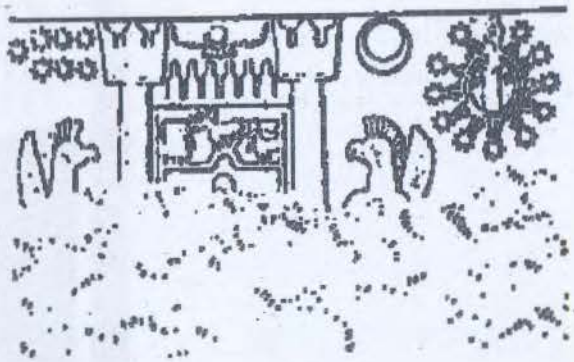

Fig. 87

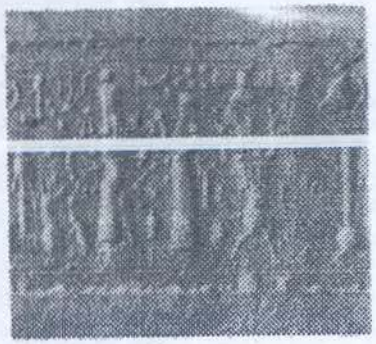

Fig. 88

Fig. 89

(astronomii exclud corpurile cerești cu diametrul mai mic de zece mile)?

Acum, desigur, este o provocare să afirmi că aceste reprezentări – a Soarelui și a celor *unsprezece* planete – înfățișează sistemul nostru solar, căci savanții noștri pretind că sistemul planetar din care face parte Pământul, este compus din Soare, Pământ, Lună, Mercur, Venus, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun și Pluto. Adică Soare și numai zece planete (dacă luăm Luna ca planetă).

Dar sumerienii spun altceva. Ei pretind că sistemul nostru solar este compus din Soare și alte unsprezece planete (inclusiv Luna), păstrându-și cu tărie părerea că, în afară de planetele cunoscute de noi astăzi, mai existase un membru al sistemului nostru solar – planeta de pe care veneau nefilimii.

O vom numi *A Douăsprezecea Planetă.*

*

Înainte de a verifica acuratețea informațiilor sumerienilor, să revedem istoria cunoștințelor noastre despre sistemul solar în care trăim.

Știm astăzi că dincolo de giganții Jupiter și Saturn – la distanțe nesemnificative în termenii universului, dar imense pentru noi – se mai găsesc alte două planete importante (Uranus și Neptun) și o a treia, mai mică, Pluto, care toate aparțin sistemului nostru solar. Dar astfel de cunoștințe sunt relativ recente. Uranus a fost descoperit în 1781. După ce a fost observat mai bine de cincizeci de ani s-a ajuns la concluzia că orbita lui suferă influența unei alte planete. Ghidați de calcule matematice, planeta respectivă – numită Neptun – a fost descoperită în 1846. Apoi, spre sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, a devenit clar că și Neptun era influențat de un alt câmp gravitațional neidentificat. Mai era oare încă o planetă în sistemul nostru solar? Misterul a fost rezolvat în 1930, când a fost descoperit și observat Pluto.

Până în 1780 oamenii au crezut că există doar șapte corpuri cerești: Soarele, Luna, Mercur, Venus, Marte, Jupiter și

Saturn. Pământul nu era considerat o planetă, deoarece se credea că celelalte corpuri cerești se învârt în jurul lui – cel mai important corp ceresc creat de Dumnezeu, purtând pe el cea mai importantă creație a Domnului, omul.

Manualele noastre școlare îl creditează pe Copernic ca fiind cel care a descoperit că Pământul nu este decât o planetă în cadrul unui sistem heliocentric (având Soarele în centrul său). Temându-se de reacția bisericii la contestarea rolului central al Pământului, Copernic a făcut cunoscute descoperirile sale *(De revolutionibus orbium coelestium)* doar pe patul morții, în 1543.

A fost îmboldit să reexamineze teoriile astronomice ale vremii sale, mai ales din necesitățile navigației și datorită descoperirii de către Columb și Magelan a faptului că Pământul nu este plat, ci rotund. Copernic se baza pe calcule matematice și pe vechile însemnări ale anticilor. Unul din puținii oameni ai bisericii care l-a susținut, cardinalul Schonberg, i-a scris în 1536: „Am aflat că ai studiat nu numai doctrinele matematice antice, dar că ai descoperit o nouă teorie... după care Pământul s-ar mișca și Soarele este cel care ocupă locul central."

Conceptele din vremea aceea proveneau în mare parte de la romani și greci, care considerau Pământul plat, deasupra lui aflându-se bolta cerească, de care erau fixate stelele. Lângă stelele fixate pe bolta cerească, planetele (cuvântul provine de la termenul grecesc pentru „rătăcitor") se învârteau în jurul Pământului. Erau deci șapte corpuri cerești, de unde și numărul zilelor săptămânii și numele lor: luni (Luna), marți (Marte), miercuri (Mercur), joi (Jupiter), vineri (Venus/Venera), sâmbătă (Saturn) duminică (Soarele). (Fig. 90)

Aceste noțiuni astronomice se datorau lui Ptolemeu, un astronom din Alexandria, Egipt, în secolul doi d.Ch. Concluziile sale erau că Soarele, Luna și alte cinci planete se învârteau în jurul Pământului. Astronomia ptolemeică a dominat întreaga știință până când, peste 1300 de ani, Copernic a așezat Soarele în locul lui firesc, în centru.

Dacă unii l-au considerat pe Copernic „tatăl astronomiei", alții au considerat că el este doar un cercetător care a re-

Fig. 90

descoperit niște idei mai vechi. El s-a aplecat asupra lucrărilor unor astronomi greci de dinainte de Ptolemeu, cum ar fi Hiparcus și Aristahos din Samos. Ultimul sugerase încă din secolul trei î.Ch. că mișcarea corpurilor cerești s-ar explica mai bine dacă Soarele ar fi pus în centru. De fapt, astronomii greci au dat, cu două mii de ani înainte de Copernic, ordinea corectă a planetelor începând de la Soare, prin asta implicându-se că ei îl considerau centrul sistemului.

Conceptul heliocentric a fost numai *re*descoperit de Copernic și este interesant că astronomii știau mai multe în anul 500 î.Ch. decât în 500 d.Ch. sau 1500.

Într-adevăr, istoricii nu reușesc să explice cum grecii, și apoi romanii, credeau că Pământul este plat, așezat pe niște ape mlăștinoase, sub care se afla Hadesul (Iadul), când există dovezi care susțin că vechii astronomi greci credeau contrariul.

Hipparcus, care a trăit în secolul al doilea î.Ch. în Asia Mică, discuta despre „deplasarea semnelor echinocțiului și solstițiului", fenomen numit astăzi precesia echinocțiilor. Dar fenomenul nu poate fi discutat decât în termenii unei „astronomii sferice", cum că Pământul este înconjurat de celelalte planete ca o sferă în interiorul unui univers sferic.

Deci cunoștea oare Hipparcus faptul că Pământul este un glob și și-a făcut calculele în termenii unei astronomii sferice?

La fel de importantă este și o altă problemă. Fenomenul de precesie nu poate fi observat decât legând sosirea primăverii de poziția Soarelui (față de Pământ) într-o anume constelație zodiacală. Dar trecerea dintr-o casă zodiacală în alta se face o dată la 2160 de ani. Cu siguranță că Hiparcus nu a putut trăi atât de mult pentru a face o astfel de observație. De unde și-a obținut atunci informațiile?

Eudoxiu din Cnid, un alt matematician și astronom grec, care a trăit în Asia Mică, cu două secole înainte de Hipparcus, a desenat o sferă celestă, o copie a acesteia fiind instalată la Roma, ca o statuie a lui Atlas, cel care susține lumea. Desenele de pe sferă reprezintă semnele zodiacale. Dar, dacă Eudoxiu considera Pământul ca o sferă, unde se afla el în relație cu cerul? Considera el că globul celest stă pe un Pământ plat – o reprezentare foarte stângace – sau considera că Pământul era o sferă, în interiorul sferei cerești? (Fig. 91)

Opera lui Eudoxiu, ale cărei originale s-au pierdut, a ajuns până la noi datorită poemelor lui Aratus, care a „tradus"

Fig. 91

într-un limbaj poetic descoperirile astronomului. În acest poem, (care trebuie să-i fi fost cunoscut Sfântului Apostol Pavel, deoarece îl citează deseori) constelațiile sunt descrise cu foarte multe detalii, dar gruparea și numele lor sunt atribuite unor astronomi din vremuri mai vechi. „Niște oameni de demult, un nume au gândit și-au pus, și cea mai potrivită formă le-au găsit."

Cine erau acești „oameni de demult" cărora Eudoxiu le atribuie paternitatea descoperirii constelațiilor? Bazați pe unele indicii din poem, astronomii cred că versurile grecești descriu cerul așa cum s-ar fi putut observa el în *Mesopotamia* în jurul anului 2200 î.Ch.

Faptul că atât el cât și Hipparcus erau din Asia Mică sugerează ideea că ei au luat aceste cunoștințe de la hitiți. Poate chiar au vizitat capitala hitită și au văzut procesiunea divină cioplită în piatră; căci acolo, printre zeii care participă la procesiune se află și doi oameni-taur care susțin un glob – o imagine care s-ar putea foarte bine să-l fi inspirat pe Eudoxiu să-l sculpteze pe Atlas ținând pe umerii săi globul celest. (Fig. 92)

Fig. 92

Să fi fost oare astronomii greci din vechime mai informați ca predecesorii lor deoarece au avut acces la sursele mesopotamiene?

De fapt, Hipparcus confirmă că studiile sale se bazează pe cunoștințele acumulate de milenii. El îi pomenește ca mentori ai săi pe astronomii „din Erec, Borsippa și Babilon". Geminus din Rhodos afirmă că „cei din Caldeea" (babilonienii) sunt cei care au descoperit primii mișcarea exactă a Lunii. Istoricul Diodor Siculus, sec. I î.Ch., confirmă exactitatea afirmațiilor astronomilor mesopotamieni; el spune: Caldeenii au numit planetele... în centrul sistemului lor era Soarele, cea mai mare lumină, planetele fiind odraslele sale, reflectând lumina lui, astfel strălucind și ele."

Deci, sursa recunoscută a astronomilor greci este Caldeea; invariabil, acești caldeeni posedau cunoștințe mult mai avansate și mai precise decât cei care i-au urmat. Timp de generații, în întreg Orientul Antic, numele de caldeean a fost sinonim cu cel de „cititor în stele" sau de astronom.

Lui Avraam, care venise din „Ur în Caldeea", Dumnezeu i-a spus să privească la stele, când vorbeau despre viitorul evreilor. Vechiul Testament este plin de informații astronomice. Iosif și frații săi se comparau cu douăsprezece corpuri cerești, iar patriarhul Iacov și-a binecuvântat copiii asemănându-i cu cele douăsprezece constelații zodiacale. Psalmii și Cartea lui Iov se referă deseori la fenomene cerești, la cele douăsprezece constelații și la alte grupuri cerești (cum ar fi de pildă Pleiadele). Cunoștințele despre zodiac, împărțirea științifică a cerurilor și alte informații astronomice făceau parte din viața curentă din Orientul Antic, cu mult înainte de cunoștințele grecilor.

Rolul astronomiei în viața mesopotamienilor era unul însemnat, căci numai descoperirile arheologice au scos la iveală mii de tăblițe de lut, inscripții, sigilii cilindrice, basoreliefuri, desene, liste de corpuri cerești, prevestiri, calendare, tabele cu calcule matematice despre răsăritul și apusul Soarelui și al altor corpuri cerești, previziuni ale eclipselor.

Multe din aceste texte erau de fapt mai mult de natură astrologică, decât astronomică. Cerul și mișcările corpurilor cerești păreau a fi principala preocupare a regilor, preoților și a oamenilor în general; scopul citirii în stele părea a fi să descopere în cer un răspuns pentru cum vor merge lucrurile pe Pământ: război, pace, abundență, foamete.

Comparând și analizând sute de texte din primul mileniu î.Ch., R.C. Thompson, în *The Reports of the Magicians and Astrologers of Niniveh and Babylon*, (Scrierile magicienilor și astrologilor din Ninive și Babilon) a descoperit că acești cititori în stele erau preocupați de viitorul ținutului, al oamenilor și al regilor acestuia, dintr-un punct de vedere național, și nu unul individual (ca în „astrologia" actuală):

Când Luna la vremea sorocită să fie pe cer, nu se va vedea,
Dușmanii atunci, cu cai și cu arme, un mare oraș vor ataca.
Când drumul unei comete și-al Soarelui se vor întâlni,
Recoltele vor fi puține, și mari răzmeriță-or fi.
Când Jupiter și Venus alături a or sta,
Ale preoților rugăciuni, zeii le vor asculta.
Când Soarele al Lunii, pe cer, loc va lua,
atunci regele pe tronul țării, netulburat, va sta.

Dar chiar și această astrologie avea nevoie de cunoștințe solide de astronomie, fără de care nu se puteau face previziunile. Mesopotamienii, posedând aceste informații, făceau distincție între stelele „fixate" și planetele care „hoinăreau pe cer" și știau că Luna și Soarele nu erau nici stele „fixate" nici planete obișnuite. Erau familiarizați cu cometele, meteoriții și alte fenomene cerești și puteau să calculeze relațiile dintre mișcările Soarelui, Lunii, Pământului și eclipse. Urmăreau mișcările corpurilor cerești și le legau de orbita Pământului și rotația acestuia în cadrul sistemului solar, măsurând răsăriturile și apusurile stelelor și planetelor pe cerul Pământului, în relație cu Soarele.

Pentru a urmări mișcările corpurilor cerești și poziția lor relativă față de Pământ sau între ele, babilonienii și asirienii întocmeau efemeride foarte precise. Acestea erau tabele care înregistrau și prevedeau poziția viitoare a corpurilor cerești. Profesorul George Sarton în *Chaldean Astronomy of the Last Three Centuries B.C.*, (Astronomia Caldeeană din ultimele trei secole î.Ch.) spune că acestea erau alcătuite prin două metode: una mai nouă din Babilon și una mai veche din Uruk. Descoperirea uluitoare pe care a făcut-o el a fost că cea veche era mult mai sofisticată și mai corectă decât cea nouă. El explică această situație surprinzătoare prin faptul că noțiunile astronomice greșite ale grecilor se datorează unei filosofii diferite care explica lumea în termeni geometrici, în timp ce caldeenii se bazau pe formulele și tradițiile sumeriene.

Dezgroparea urmelor lăsate de civilizația mesopotamiană a condus la concluzia că și în domeniul astronomiei, la fel ca în multe altele, rădăcinile cunoștințelor noastre se află tot în Mesopotamia. Și în acest domeniu noi doar continuăm moștenirea sumeriană.

Concluziile lui Sarton, au fost întărite și de un studiu foarte bine documentat al profesorului O. Neugebauer, *Astronomical Cuneiform Texts,* (Textele cuneiforme astronomice), care a fost uimit să descopere că efemeridele, foarte precise, nu se bazau pe observațiile astronomilor babilonieni care le pregăteau, ci ele erau calculate pe baza unor „formule matematice fixe... care erau date și care nu puteau fi modificate" de niște astronomi care le utilizau.

Această utilizare mecanică a „formulelor matematice" se realiza cu ajutorul unor „texte procedurale" care însoțeau efemeridele și care dădeau „regulile de calculare a efemeridelor pas cu pas" în conformitate cu „unele teorii matematice foarte stricte". Neugebauer ajunge la concluzia că astronomii babilonieni nu cunoșteau aceste teorii pe care se bazau calculele lor matematice. Mai admite că „fundația empirică și teoretică" a acestor calcule foarte precise scapă și savanților de azi. Totuși, el este convins că teoriile astronomice antice „trebuie să fi existat, deoarece este imposibil să dezvolți un asemenea sistem de calcul atât de complicat, fără un plan foarte elaborat".

Profesorul Alfred Jeremias, în *Handbuch der Altorientalischen Geistkultur* (Tratat despre cultura Orientului Antic) ajunge la concluzia că astronomii mesopotamieni erau la curent cu fenomenul de mișcare retrogradă, aparent eratică și șerpuită a traiectoriei planetelor, așa cum sunt ele văzute de pe Pământ deoarece acesta se mișcă fie mai repede fie mai încet, în jurul Soarelui, față de celelalte planete. Semnificația acestor cunoștințe rezidă nu în faptul că mișcarea retrogradă este un fenomen legat de orbitele celorlalte planete în jurul Soarelui, ci în faptul că pentru a ajunge la aceste concluzii este nevoie de foarte mult timp de observare.

Unde fuseseră dezvoltate aceste teorii și unde fuseseră făcute aceste observații fără de care aceste teorii nu ar fi putut fi

dezvoltate? Neugebauer a arătat că textele de procedură conțin termeni a căror origine și sens sunt necunoscute. Deci, cineva, înaintea babilonienilor, poseda cunoștințe astronomice și matematice net superioare culturilor ulterioare babiloniene, asiriene, egiptene, grecești și romane.

Caldeenii și asirienii s-au preocupat în mod deosebit de alcătuirea unui calendar cât mai corect. Ca și calendarul evreiesc de astăzi, era un calendar solar/lunar, corelând (intercalând) anul solar de 365 de zile cu o lună de 30 de zile. Dacă un calendar era important pentru economie și alte activități obișnuite, corectitudinea acestuia era importantă pentru a stabili cu exactitate începerea unui nou an și datele altor sărbători dedicate celebrării zeilor.

Pentru a măsura și corela între ele complicatele mișcări ale Soarelui, Pământului, Lunii și ale celorlalte planete, preoții astronomi mesopotamieni utilizau o teorie astronomică complexă. Pământul era considerat o sferă cu un ecuator și doi poli; cerul era și el o sferă, tăiată de un ecuator imaginar, având doi poli. Mersul celorlalte planete era corelat cu proiecția orbitei Pământului. Mesopotamienii utilizau și termenii de echinocțiu (punctul în care Soarele, în mișcarea sa anuală aparentă, ajunge la ecuator) și solstițiu (punctul în care Soarele ajunge la cea mai mare declinație în nord sau în sud). Toate aceste concepte au rămas neschimbate și astăzi.

Dar nu babilonienii sau asirienii au inventat calendarul sau metodele de calculare a acestuia. Calendarul lor, la fel ca al nostru, era bazat pe cel din Sumer. Acolo, oamenii de știință au descoperit un calendar, ce încă mai era folosit, care stă la baza *tuturor* calendarelor. Cel care a fost luat drept model era cel utilizat la Nippur, orașul lui Enlil.

Sumerienii considerau că noul an începe exact atunci când Soarele ajunge la echinocțiul de primăvară. Profesorul Langdom, în cartea sa *Tablets from the Archives of Drehem* (Tăblițele din arhiva de la Drehem), a descoperit într-o inscripție a lui Dungi, un rege din Ur de pe la 2400 î.Ch., că acest calendar de la Nippur selecta anumite corpuri cerești ale căror poziții relative față de Soare permitea cu exactitate calcularea

începerii noului an. Acesta fusese făcut cu aproape 2000 de ani înainte de epoca lui Dungi, adică, în jurul lui 4400 î. Ch.!

Să fie oare adevărat că sumerienii, fără a poseda instrumentele actuale, ar fi posedat totuși cunoștințele matematice și astronomice necesare unei astronomii și geometrii sferice? Conform inscripțiilor lor, se pare că da.

Sumerienii aveau un termen – DUB – care însemna (în astronomie) „circumferința lumii" de 360°, în relație cu care vorbeau despre „curbura" sau arcul cerului. Pentru calculele lor matematice și astronomice ei desenau AN.UR – o linie a orizontului imaginară, cu ajutorul căreia puteau calcula apusurile și răsăriturile corpurilor cerești. Perpendicular pe ea, ei ridicau o linie imaginară numită NU.BU.SAR.DA; pe această linie calculau zenitul, pe care îl numeau AN.PA. Ei trasau niște linii, meridianele de astăzi, și le numeau „brazdele gradate"; paralelele erau numite „liniile de mijloc ale cerului". Paralela solstițiului de vară, de exemplu, se numea AN.BIL („punctul de foc al cerului").

Operele de artă acadiene, horite, hitite și ale altor popoare din Orientul Antic, fiind doar traduceri sau variante ale celor sumeriene, sunt pline cu termeni referitori la corpurile cerești sau fenomene astronomice împrumutați din sumeriană. Deseori, savanții babilonieni sau asirieni, care întocmeau liste ale corpurilor cerești sau făceau calcule astronomice, notau alături termenii originali din sumeriană. Cele 25.000 de texte astronomice care se spune că ar fi fost în biblioteca din Ninive a lui Asurbanipal, conțineau deseori referiri la originile lor sumeriene.

O serie astronomică importantă, pe care babilonienii o numeau „Zilele Domnului" a fost copiată, declară scribii, de pe o tăbliță sumeriană scrisă în vremea lui Sargon din Acad – în mileniul trei î.Ch. O tăbliță datată din vremea celei de-a treia dinastii din Ur – tot în mileniul trei – descrie o serie de corpuri cerești, atât de clar, încât astronomii de astăzi nu au avut nici o problemă în a identifica în ea o clasificare a constelațiilor, printre care, în partea nordică, Ursa Mare, Lira, Lebăda și Orion,

Hidra și Centaur în sud. Iar în centru fiind bine cunoscutele constelații zodiacale.

În Mesopotamia, tainele astronomiei și astrologiei erau păstrate de către preoții-astronomi. Nu este deci prea surprinzător că cei care au readus la lumină cunoștințele uitate ale caldeenilor au fost trei preoți iezuiți: Joseph Epping, Johan Strassman și Franz X. Kugler. Kugler, în *Sternkunde und Sterndienst in Babel* (Arta și Meșteșugurile în Babilon), analizează, descifrează și explică numeroase texte. Într-un caz, „întorcând invers", matematic vorbind, cerurile, el a descoperit că un grup de treizeci și trei de corpuri cerești de pe cerul Babilonului de pe la 1800 î.Ch. erau descrise în conformitate cu gruparea lor de astăzi!

După îndelungi discuții pentru a decide care anume sunt grupuri și care subgrupuri, comunitatea astronomică s-a decis să împartă cerul, așa cum este el văzut de pe Pământ, în *trei* regiuni: nordică, centrală și sudică; iar stelele din fiecare au fost grupate în 88 de constelații! După cum s-a descoperit ulterior, nu era nimic nou în această împărțire, căci sumerienii au fost primii care au împărțit cerul în trei părți sau „căi" – calea de nord fiind cea a lui Enlil, cea sudică a lui Ea, iar cea centrală era „calea lui Anu" – și au acordat acestora diferite constelații. Actuala repartizare a benzii centrale, care cuprinde cele douăsprezece constelații zodiacale, corespunde cu exactitate „Căii lui Anu", în care sumerienii grupau stelele în douăsprezece „case".

În Antichitate, ca și astăzi de altfel, fenomenul era legat de conceptul de zodiac. Marele cerc din jurul Pământului era împărțit în douăsprezece părți, egale între ele, de câte treizeci de grade. Stelele văzute în fiecare din aceste segmente sau „case", erau grupate într-o constelație, botezată după forma pe care părea să o aibă grupul astfel format.

Deoarece aceste constelații și subdiviziunile lor, și chiar unele stele singure, au ajuns la noi cu nume și descrieri grecești, multă vreme grecii au fost considerați descoperitorii lor. Dar, se pare că vechii astronomi greci au adoptat pur și simplu în limba și mitologia lor o astronomie gata făcută de sumerieni.

Am arătat mai devreme de unde proveneau cunoștințele lui Hipparcus și ale lui Eudoxiu. Chiar și Thales, primul astronom grec mai important, despre care se spune că a prezis eclipsa totală de Soare din 28 mai 585 î.Ch. ce a oprit războiul dintre Lydyeni și Mezi, recunoaște că sursa cunoștințelor era mesopotamiană, anume sumeriană.

Numele de „zodiac" vine de la grecescul *zodiakos kyklos* („cercul animalelor"), deoarece dispunerea stelelor era asemănată unor animale. Dar, de fapt, aceste forme imaginare și numele lor veneau de la sumerieni, care numeau aceste douăsprezece constelații UL.HE („ciurda lucitoare"):

1. GU.AN.NA. („taurul ceresc"), Taur.
2. MAȘ.TAB.BA („gemeni"), Gemeni.
3. DUB („clești"), Rac, Cancer.
4. UR.GULA („leu"), Leu.
5. AB.SIN („cea al cărui tată este Sin"), Fecioara.
6. ZI.BA.AN.NA. („soarta cerească"), Balanță.
7. GIR.TAB („care zgârie și taie"), Scorpion.
8. PA.BIL („apărătorul"), Săgetător.
9. SUHUR.MAȘ. („țap-pește"), Capricorn.
10. GU („stăpânul apelor"), Vărsător
11. SIM.MAH. („pești"), Pești.
12. KU.MAL („cel care locuiește pe câmp"), Berbec.

Reprezentarea picturală a semnelor zodiacului s-a păstrat practic neschimbată de la sumerieni. (Fig. 93)

Până la introducerea telescopului, astronomii acceptau ideea lui Ptolemeu potrivit căreia în emisfera nordică s-ar afla doar nouăsprezece constelații. Clasificarea curentă, acceptată în 1925, recunoștea douăzeci și opt de constelații, în ceea ce sumerienii numeau „Calea lui Enlil". N-ar mai trebui să fim surprinși că aceștia, spre deosebire de Ptolemeu, identificaseră, grupaseră, botezaseră *toate* constelațiile din emisfera nordică!

Dintre constelațiile *din* „Calea lui Enlil, douăsprezece erau considerate a fi *ale lui* Enlil – corespunzând celor douăsprezece constelații ale lui Anu. La fel, în emisfera sudică, erau

Fig. 93

înșirate douăsprezece constelații, nu ca existând pe cer, ci ca fiind ale lui Ea. Alături de aceste constelații, mai erau trecute și altele, ce-i drept nu atât de multe câte se cunosc în prezent.

Calea lui Ea a pus serioase probleme celor care s-au înhămat la dificila încercare de a deduce cunoștințele astronomice ale anticilor, nu numai în termenii cunoștințelor astronomice de astăzi, ci și pe baza felului cum arăta cerul în vremea aceea. Cercetând cerul din emisfera sudică, astronomii din Ur sau Babilon nu puteau observa decât jumătate din acesta; restul fiind sub linia orizontului. Cu toate acestea, dacă sunt corect identificate, unele constelații din „Calea lui Ea" sunt mult sub linia orizontului. Dar nu aceasta este marea problemă: dacă, așa cum presupun cercetătorii, mesopotamienii credeau (așa cum o vor face ulterior și grecii) că Pământul este o masă de pământ uscat ce stă pe o lume „de jos" haotică și întunecată – un disc plat peste care se arcuiește cerul în semicerc – atunci n-ar fi trebuit nici măcar să existe o emisferă sudică, darămite constelațiile care nici nu se puteau vedea!

Restrânși de prezumpția că mesopotamienii erau adepții ideii că Pământul este plat, istoricii moderni nu au luat în seamă textele sumeriene despre emisferele nordică sau sudică. Totuși, dovezile indică faptul că cele trei „căi" sumeriene includeau întreg cerul unui Pământ rotund, nu plat.

În 1900, T.G. Pinches s-a prezentat în fața Societății Regale pentru Studii Asiatice anunțând că a reușit să reconstituie un astrolab mesopotamian. Acesta era un disc împărțit în douăsprezece segmente și în trei cercuri concentrice, rezultând astfel treizeci și șase de poziții. Întreaga alcătuire avea înfățișarea unei rozete cu douăsprezece „petale", fiecare având înscrisă pe ea numele unei luni. Pinches le-a notat cu cifre romane, de la I la XII, începând cu Nisannu, prima lună a calendarului sumerian. (Fig. 94)

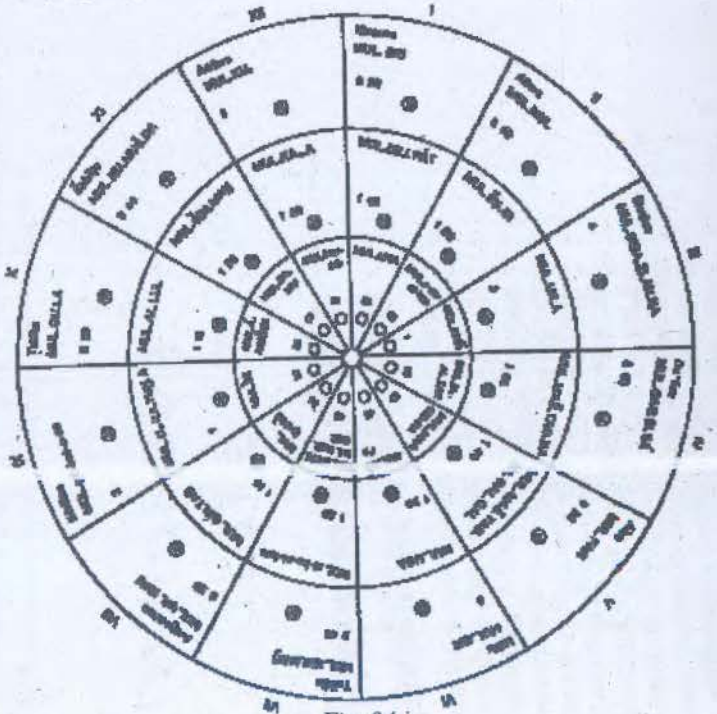

Fig. 94

Fiecare dintre cele treizeci și șase de poziții avea înscrisă în ea un nume, sub care se afla un cerc, semnificând că este vorba despre un corp ceresc. Cum numele sunt întâlnite în multe texte sau „liste ale corpurilor cerești", este clar că ele reprezintă nume de constelații, stele sau planete.

Fiecare din cele treizeci și șase de segmente mai avea înscris dedesubtul numelui și un număr. În inelul central, numerele sunt de la treizeci la șaizeci; în inelul de la mijloc, numerele sunt de la 60 (scris ca „1") la 120 („2" în sistemul sexagesimal – 2×60 = 120) și în ultimul inel, de la 120 la 240. Ce reprezentau aceste numere?

La aproape cincizeci de ani după prezentarea lui Pinches, astronomul și asiriologul O. Neugebauer afirmă în cartea sa *A History of Ancient Astronomy: Problems and Methods*, (O istorie a astronomiei antice: probleme și metode): „Întregul text constituie un fel de hartă cerească schematică... în fiecare din aceste treizeci și șase de căsuțe avem numele unei constelații și un nume a cărui semnificație nu este încă foarte clară." Un cunoscut specialist în domeniu, B.L. Van der Waerden, în cartea sa *Babylonian Astronomy: The Thirtysix stars*, (Astronomia babiloniană: cele treizeci și șase de stele) observând că aceste numere cresc și descresc după un anumit ritm, sugerează că „numerele s-ar putea să aibă ceva de-a face cu durata zilei".

Problema poate fi rezolvată, credem noi, numai dacă se renunță la ideea că mesopotamienii considerau că Pământul este plat, și se recunoaște că ei aveau cunoștințe astronomice la fel de bune ca ale noastre – nu pentru că ei ar fi avut instrumente mai bune, ci fiindcă sursa informațiilor lor erau nefilimii.

Credem că numerele acestea reprezintă gradele arcului ceresc, având ca punct de plecare Polul Nord, și că astrolabul era de fapt o planisferă, adică reprezentarea unei sfere pe o suprafață plană.

În timp ce numerele cresc sau descresc, cele aflate în segmente opuse față de „Calea lui Enlil" (cum ar fi Nisannu – 50, Tașritu – 40) adunate, dau 90; toate cele din calea lui Anu dau 180; cele din calea lui Ea dau 360 (ca de pildă Nisannu – 200, Tașritu – 160). Aceste cifre sunt prea familiare ca să poată

fi confundate de cineva; ele reprezintă segmente ale unei circumferințe sferice complete: un sfert, 90 de grade, o jumătate, 180, sau circumferința totală 360.

Numerele date pentru Calea lui Enlil sunt astfel alese încât să indice că aceasta se întinde de la 60 grade de la Polul Nord, învecinându-se cu zona lui Anu, care se întinde și la sud și la nord de ecuator, până la 30 de grade. Apoi, în sud este Calea lui Enlil – zona terestră și cerească aflată între 30 de grade de la ecuator și Polul Sud. (Fig. 95)

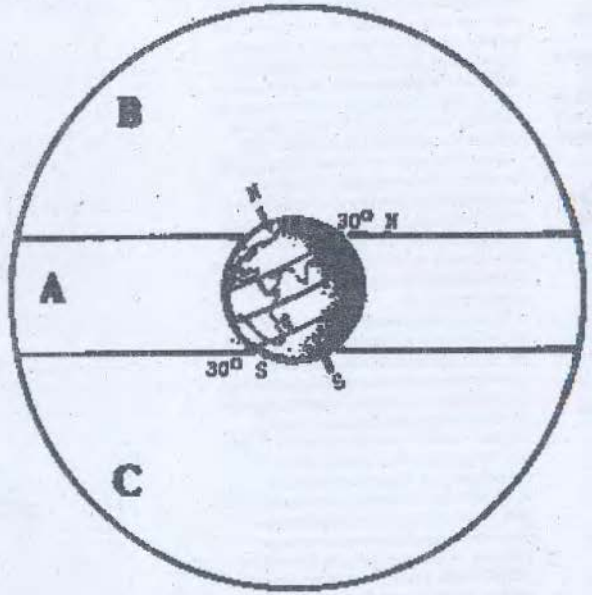

Fig. 95 Sfera Cerească

A. Calea lui Anu, zona cerească a Soarelui, planetelor și constelațiilor zodiacale.

B. Calea lui Enlil, partea de nord a cerului.

C. Calea lui Ea, partea de sud a cerului.

Numerele din calea lui Ea însumează 180 de grade în Adarru (februarie/martie) și Ululu (august/septembrie). Singurul punct care se află la 180 de grade de Polul Nord, indiferent dacă

pornești spre sud prin est sau prin vest, este Polul Sud. Acest lucru este adevărat, însă numai dacă este vorba despre o sferă.

Precesia este un fenomen cauzat de înclinarea axei Pământului, care face ca Polul Nord și Polul Sud să descrie un cerc. Întârzierea aparentă a Pământului față de celelalte constelații este de circa cincizeci de secunde pe an la o rotație sau un grad la șaptezeci și doi de ani. Rotația completă – timpul necesar Polului Nord să ajungă în același punct – care durează deci 25.920 de ani (72×360) este numită de astronomi Anul cel Mare sau Anul Platonician (deoarece, se pare, și Platon cercetase fenomenul).

Calcularea exactă a răsăritului și apusului stelelor și a echinocțiului de primăvară (care marca începerea unui nou an) erau legate de constelația zodiacală în care acestea apăreau. Datorită precesiei, echinocțiul și alte fenomene astronomice erau decalate de la an la an, iar la fiecare 2160 de ani erau decalate într-o altă casă zodiacală. Astronomii de astăzi continuă să utilizeze „punctul zero" („primul punct din zodia Berbecului"), care marca echinocțiul de primăvară pe la 900 î.Ch., dar acest punct a ajuns acum în zodia Peștilor. În anul 2100, echinocțiul de primăvară va avea loc în zodia Vărsătorului. (Fig. 96)

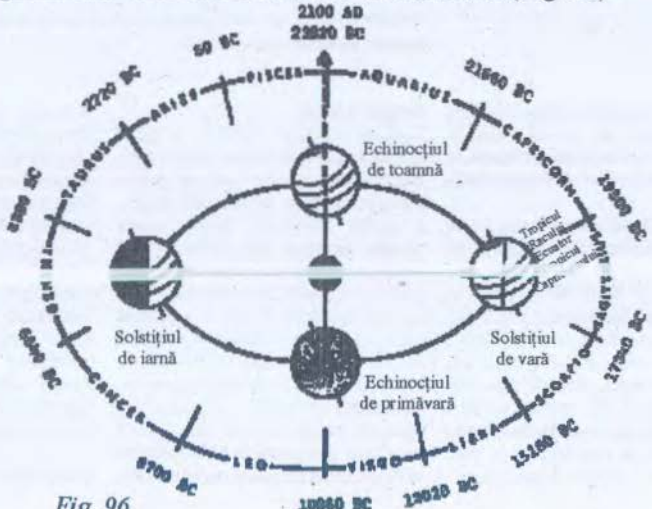

Fig. 96

Datorită faptului că trecerea dintr-o casă zodiacală în alta are loc o dată la 2100 de ani, istoricii s-au întrebat cum și de unde a putut afla Hipparcus de acest fenomen în mileniul al doilea î.Ch. Este clar acum că sursa lui era sumeriană. Descoperirile profesorului Langdon dezvăluie faptul că un calendar din Nippur, realizat în jurul anului 4400 î.Ch., în Epoca Taurului, demonstrează că cei care l-au întocmit cunoșteau atât fenomenul de precesie cât și faptul că *în urmă* cu 2160 de ani avusese loc o schimbare a casei zodiacale. Profesorul Jeremias, care a corelat textele astronomice sumerine cu cele hitite, a descoperit că vechile tăblițe înregistrează trecerea din casa zodiacală a Taurului în cea a Berbecului, iar astronomii mesopotamieni prevăzuseră și trecerea din Berbec în Pești.

Subscriind la aceste concluzii, profesorul Willy Hartner arată în cartea sa *The Earliest History of the Constelations in Near East* (Cea mai veche istorie a constelațiilor scrisă în Orientul Antic) că sumerienii au lăsat o mulțime de descrieri picturale ale acestor fenomene astronomice. Când echinocțiul de primăvară era în zodia Taurului, solstițiul de vară era în zodia Leului. Hartner atrage atenția asupra des-întâlnitului motiv al luptei dintre leu și taur care apare în desenele vechi sumeriene, și sugerează că acest motiv reprezintă pozițiile-cheie ale constelațiilor Taurului și Leului așa cum ar apărea ele unui observator aflat în jurul paralelei de treizeci de grade (orașul Ur, de exemplu) cam pe la 4000 î.Ch. (Fig. 97).

Fig. 97

Mulți cercetători consideră rolul important acordat constelației Taurului nu numai o dovadă a vechimii zodiacului – datând din jurul anului 4000 î.Ch.–, dar și o dovadă a datei la care a luat naștere, atât de brusc, civilizația sumeriană. Profesorul Jeremias prezintă în cartea sa *The Old Testament in the Light of the Ancient East*, (Vechiul Testament în lumina textelor din Orientul Antic) dovezi care demonstrează că „punctul zero", atât zodiacal, cât și cronologic, îl reprezintă momentul trecerii din casa zodiacală a Gemenilor în cea a Taurului; din aceasta și din alte informații, a ajuns la concluzia că zodiacul fusese realizat în Epoca Gemenilor – adică, *înainte* de nașterea civilizației sumeriene. O tăbliță sumeriană aflată în Muzeul Orașului Berlin (VAT. 7847) începe lista zodiacală cu zodia Leului – ceea ce ne duce înapoi în jurul anului 11.000 î.Ch., când omul de-abia începuse să are pământul.

Profesorul H.V. Hilprecht, în cartea sa *The Babylonian Expedition of the University of Pennsylvania* (Expediția în Babilon a Universității Pennsylvania), merge chiar mai departe. Studiind mii de tăblițe pline de calcule și tabele matematice, el ajunge la concluzia că „toate tăblițele cu înmulțiri și împărțiri din bibliotecile templelor din Nippur și Sippar, precum și din biblioteca lui Asurbanipal [din Ninive] sunt bazate pe numărul 12.960.000". Analizând acest număr și semnificația lui, el consideră că nu poate fi legat decât de fenomenul de precesie, și că sumerienii știau despre Marele An de 25.920 de ani.

Sunt într-adevăr niște cunoștințe astronomice de o uluitoare complexitate pentru acele vremuri.

Așa cum este evident că sumerienii nu aveau cum să ajungă singuri la astfel de cunoștințe, tot la fel de clar este si că multe din aceste cunoștințe le erau inutile.

Aceasta este valabil nu numai pentru metodele astronomice sofisticate pe care le utilizau – cine oare din Orientul Antic avea nevoie să calculeze ecuatorul ceresc, de exemplu? – dar și la amplele texte care tratează despre măsurarea distanțelor dintre stele.

Unul dintre aceste texte, cunoscut sub numele de AO.6478, înșiră o listă de douăzeci și șase de stele importante

aflate de-a lungul liniei numite astăzi Tropicul Racului, iar distanțele dintre ele sunt măsurate în trei feluri. Textul dă mai întâi distanțele dintre aceste stele într-o unitate de măsură numită *mana șukultu* („măsurat și cântărit"). Se crede că acesta era un dispozitiv ingenios care măsura cantitatea de apă evaporată într-o anumită perioadă de timp, făcând astfel posibilă măsurarea distanței dintre două stele exprimată în unități de măsură ale timpului.

A doua coloană de distanțe era în *grade ale arcului de cerc* al cerului. Întreaga zi (ziua și noaptea) era împărțită în douăsprezece ore duble. Arcul cerului descria un cerc întreg de 360 de grade. Deci un *beru* sau o oră dublă reprezentau 30 de grade de arc de cerc. Prin această metodă, timpul de pe Pământ oferea posibilitatea măsurării distanțelor cerești în grade.

A treia unitate de măsură era *beru ina șame* („lungimi ale cerului"). F. Thureau-Dangin, în cartea sa *Distances entre Etoiles Fixes* (Distanțele dintre stelele fixe), subliniază că, dacă primele două metode erau legate de alte fenomene, această a treia metodă oferea măsurători absolute. Un „*beru* ceresc", consideră el și alți cercetători, era echivalent cu10.692 metri. Distanța „din cer" între cele douăzeci și șase de stele însuma 655.200 „beru întinse pe cer".

Existența acestor trei măsurători diferite ale distanței dintre stelele respective arată deosebita importanță pe care o aveau ele. Și totuși, câți dintre bărbații și femeile din Sumer avea nevoie de astfel de cunoștințe – și cine dintre ei a inventat o astfel de metodă de calcul și o folosea cu atâta exactitate? Singurul răspuns posibil este: nefilimii erau cei care aveau nevoie de astfel de măsurători exacte.

Capabili de călători spațiale, sosind pe Pământ de pe altă planetă, colindând prin atmosfera Pământului – ei erau singurii care ar fi putut să aibă, și chiar aveau, în zorii civilizației umane, cunoștințe astronomice care necesitau milenii pentru a fi dobândite, metode sofisticate, concepte și teorii matematice necesare unei astronomii avansate; ei aveau nevoie să-i învețe pe scribi să copieze și să scrie cu meticulozitate tăblițe peste tăblițe despre distanțele dintre stele, ordinea și grupările lor, despre

răsăritul și apusul stelelor sau planetelor, să-i învețe un calendar complex și alte cunoștințe remarcabile despre Cer și Pământ.

Se mai poate presupune deci că astronomii mesopotamieni, sub îndrumarea nefilimilor, nu știau de planetele aflate dincolo de Saturn – că nu știau despre Uranus, Neptun și Pluto? Să fi fost cunoștințele lor despre „familia Pământului", propriul nostru sistem solar, incomplete, când ei știau atâtea lucruri despre stele mult mai îndepărtate?

Informațiile astronomice din Antichitate conțin mii de texte detaliate despre corpuri cerești, aranjate cu grijă după ordinea lor sau după zei, lunile, ținuturile și constelațiile cu care acestea erau asociate. Un astfel de text, analizat de Ernst F. Weidner în cartea sa *Handbuch der Babylonischen Astronomie* (Tratat de astronomie babiloniană), este numit astăzi „Marea listă a stelelor". Pe cinci coloane sunt înșirate zeci de corpuri cerești asociate între ele, cu lunile anului, cu țări sau zei. Un alt text descrie cu exactitate principalele stele din constelațiile zodiacale. Un text, catalogat B.M.86378, grupează șaptezeci și opt de corpuri cerești după locul lor pe cer; și lista poate continua.

Încercând să înțeleagă sutele de texte și, în particular, să identifice corect planetele sistemului nostru solar, o serie de cercetători a ajuns la niște concluzii uimitoare. Așa cum am mai spus, eforturile lor erau menite să eșueze deoarece ei presupuneau în mod incorect că sumerienii și cei care le-au urmat lor nu știau că sistemul nostru solar este heliocentric, că Pământul nu era decât o planetă și că mai erau și alte planete dincolo de Saturn.

Ignorând că anumite nume din listele de stele se pot aplica Pământului însuși și încercând să atribuie numeroasele nume și titluri numai celor cinci planete care, presupuneau ei, le cunoșteau sumerienii, cercetătorii au ajuns la niște concluzii care se băteau cap în cap. Ba chiar unii dintre ei au afirmat că nu este confuzia lor, ci a caldeenilor care – fără vreun motiv aparent – au schimbat între ele numele celor cinci planete „cunoscute".

Sumerienii numeau toate corpurile cerești (planete, stele, constelații) MUL („Cel care strălucește în înălțimi"). Termenul

acadian *kakkab* se aplica, la fel, tuturor corpurilor cerești. Acest lucru i-a derutat pe cercetătorii care au încercat să descifreze textele astronomice mesopotamiene. Dar unele *mul,* care aveau și particula LU.BAD, desemnează în mod clar planetele sistemului nostru solar.

Știind că termenul grecesc pentru planetă însemna „rătăcitor", cercetătorii au tradus LU. BAD prin „oi rătăcitoare", derivat de la LU („Cele care sunt păstorite"), iar BAD („sus și departe"). Dar acum, după ce am arătat că sumerienii erau perfect conștienți de adevărata natură a sistemului solar, celălalt sens al lui *bad* („cel vechi", „fundația", „acolo unde este moartea") își capătă adevărata sa semnificație.

Acestea sunt titluri potrivite Soarelui și de aici rezultă că prin *lubad* sumerienii nu înțelegeau „oi rătăcitoare" ci „oile" păstorite de Soare – adică, planetele sistemului nostru solar.

Localizarea fiecărei *lubad,* precum și relațiile acestora între ele sau cu Soarele fac obiectul multor texte mesopotamiene. Se fac referiri la planetele „de jos" și planetele „de sus", iar Kugler presupune, în mod corect, că punctul de referință este Pământul.

Dar cel mai mult se vorbește despre planete în cadrul unor texte care tratează despre MUL.MUL. – un termen care i-a făcut pe cercetători să aproximeze. În lipsa unei soluții mai bune, cei mai mulți oameni de știință au considerat că termenul *mulmul* desemnează Pleiadele, un grup de stele în constelația Taurului, punctul prin care trecea axa echinocțiului de primăvară (văzut din Babilon) în jurul anului 2800 î.Ch. Textele mesopotamiene indică deseori faptul că acest *mulmul* conținea șapte LU.MAS (șapte „rătăcitori cunoscuți"), iar cercetătorii au presupus că este vorba de cele mai strălucitoare stele din Pleiade, care puteau fi observate cu ochiul liber. Faptul că, depinzând de clasificare, grupul are fie șase, fie nouă astfel de stele strălucitoare, și nu șapte, creează dificultăți; dar ele au fost ignorate din lipsa unei idei mai bune pentru semnificația termenului *mulmul.*

Franz Kugler, în cartea sa *Sternkunde und Sterndienst in Babel,* (Arta și meșteșugurile în Babilon) acceptă cu multe re-

zerve această idee, dar își exprimă totala uimire când descoperă un text în care se spune, în mod clar că *mulmul* includea nu numai „rătăcitori" (planete) dar și Soarele și Luna – făcând astfel cu totul improbabilă ideea că termenul desemnează Pleiadele. El a mai descoperit și un alt text care spune *mulmul ul-șu 12* („mulmul este un grup de douăsprezece"), din care zece formează un grup distinct.

Credem că termenul de *mulmul* desemnează sistemul solar, iar repetiția (MUL.MUL.) este folosită pentru a indica grupul ca întreg, adică „un corp ceresc ce cuprinde toate corpurile cerești".

Charles Virolleaud transliterează în cartea sa *L'astrologie Chaldéenne* (Astrologia caldeeană) un text mesopotamian (K3558) care descrie membrii unui *mulmul* sau *kakkabu/kakkabu*. Ultimul vers al textului este explicit:

> *Kakkabu/kakkabu.*
> Numărul corpurilor sale cerești este douăsprezece.
> Rangurile corpurilor sale cerești sunt douăsprezece.
> Toate lunile Lunii sunt douăsprezece.

Textul nu lasă nici o urmă de îndoială: *mulmul* – sistemul nostru solar are *doisprezece* membri. Acest lucru poate nu ar trebui să ne surprindă, deoarece învățatul grec Diodor, explicând cele trei „căi" ale caldeenilor și înșirarea constantă a treizeci și șase de corpuri cerești, declară că: „Dintre acești zei cerești, doisprezece erau cei importanți; acestora, caldeenii le atribuiau câte o lună și un semn zodiacal."

Ernst Weidner, în cartea sa *Der Tierkreis und die Wege am Himmel*, spune că, pe lângă „Calea lui Anu" compusă din douăsprezece corpuri cerești, alte texte se referă și la o „cale a Soarelui" compusă tot din douăsprezece corpuri: Soarele, Luna și alte zece. Versul 20 al așa-numitului text „tăblița TE" afirmă: *naphar 12 șeremeș ha.la șa kakkab.lu șa Sin u Șamaș ina libbi ittiqu*, ceea ce înseamnă „cu una cu alta, 12 membri acolo unde este locul Soarelui și al Lunii, unde se învârt planetele."

Putem descifra acum semnificația numărului doisprezece în Antichitate. Marea Adunare a zeilor sumerieni, și toți zeii olimpieni de mai târziu cuprindea doisprezece zei; zeii mai tineri puteau pătrunde în acest cerc restrâns numai dacă unul din cei doisprezece se retrăgea. La fel, un loc liber apărut trebuia completat pentru a se păstra numărul „divin". Principalul cerc ceresc, „Calea Soarelui" cu cei douăsprezece membri ai săi, a stabilit modelul după care și celorlalte „căi" cerești li se atribuiau tot douăsprezece corpuri cerești sau era împărțită în douăsprezece părți. Tot așa, erau douăsprezece luni într-un an și ziua avea douăsprezece ore duble. Fiecărui ținut din Sumer îi erau atribuite douăsprezece corpuri cerești, ca semn de noroc.

Multe studii, cum ar fi cel al lui S. Langdon, *Babylonian Menologies and the Semitic Calendar*, (Menologie babiloniană și calendarul semitic) demonstrează faptul că împărțirea anului în douăsprezece luni a fost, încă de la bun început, legată de cei doisprezece mari zei. Fritz Hommel, în *Die Astronomie der alten Chaldäer* (Astronomia caldeenilor) și alții după el au arătat că cele douăsprezece luni erau strâns legate de cele douăsprezece zodii și ambele derivau din cele douăsprezece principale corpuri cerești. Charles F. Jean, în *Lexicologie sumerienne* (Lexicologie sumeriană), reproduce o listă sumeriană cu douăzeci și patru de corpuri cerești care asociau cele douăsprezece constelații zodiacale cu cele douăsprezece corpuri cerești.

Într-un text lung, identificat de F. Thureau-Dangin în cartea sa *Rituels Accadiens* (Ritualuri acadiene) ca fiind un program al unui templu pentru Sărbătoarea Anului Nou în Babilon, consacrarea lui doisprezece ca principal fenomen ceresc este evidentă. Marele Templu, Essagila, avea douăsprezece porți. Puterile tuturor celor doisprezece zei mari erau investite în Marduk, spunându-se de douăsprezece ori „Doamne, El nu este Domnul meu". Bunăvoința zeului era invocată de douăsprezece ori, la fel și cea a soției sale. Totalul de douăzeci și patru era apoi asociat cu cele douăsprezece constelații zodiacale și cu cele douăsprezece corpuri cerești.

O piatră de hotar inscripționată cu simbolurile corpurilor cerești de un rege din Susa reprezintă aceste douăzeci și patru

de semne: cele familiare ale zodiacului și simbolurile celor douăsprezece corpuri cerești din sistemul nostru solar. Aceștia erau cei doisprezece zei ai mesopotamienilor, ca și ai horiților, hitiților, grecilor și, de fapt, ai tuturor popoarelor Antichității. (Fig. 98)

Fig. 98

Deși sistemul nostru matematic este zecimal (are la bază numărul zece), numărul doisprezece a dominat toate subiectele divine și astronomice mult după ce sumerienii dispăruseră. Grecii aveau doisprezece titani, erau douăsprezece triburi ale lui Israel, douăsprezece părți ale platoșei magice a Marilor

Preoți israeliți. Această putere magică a numărului divin merge mai departe prin cei doisprezece apostoli ai lui Iisus, iar în sistemul numeric englez zecimal, se numără întâi până la *twelve*, (doisprezece) și apoi se trece la „zece și trei"– *thirteen* (treisprezece) ș.a.m.d.

De unde provine această putere a numărului doisprezece? Din cer.

Deoarece, sistemul nostru solar – *mulmul* – includea, pe lângă planetele cunoscute nouă astăzi, și planeta lui Anu, cea al cărei simbol – un corp ceresc radiant – era utilizat în sumeriană pentru a-l denumi pe zeul Anu și termenul de „divin". „*Kakkab* al Supremului Sceptru este una din oile din *mulmul*", spune un text astronomic. Și când Marduk i-a uzurpat supremația și l-a înlocuit pe Anu ca zeu asociat cu această planetă, babilonienii au spus: „Planeta lui Marduk a apărut în *mulmul*."

Învățându-i pe sumerieni despre adevărata natură a Pământului și a cerului, nefilimii i-au informat pe vechii preoți-astronomi nu numai despre planetele de dincolo de Saturn, dar și de existența celei mai importante planete, cea de pe care veniseră ei: A DOUĂSPREZECEA PLANETĂ.

Capitolul 7

Epopeea creației

Pe cele mai multe sigilii cilindrice antice care au fost descoperite, simbolurile unor corpuri cerești care fac parte din sistemul nostru solar apar deasupra figurilor unor oameni sau zei.

Un sigiliu acadian din mileniul trei î.Ch., aflat acum la *Vorderasiatische Abteilung* al Muzeului de Stat din Berlin (număr de catalog VA/243), diferă de maniera tradițională de reprezentare a corpurilor cerești. Nu le înfățișează individual, ci mai degrabă ca un grup de șapte globuri care înconjoară o stea mai mare cu raze. Este în mod clar o reprezentare a sistemului nostru solar așa cum era cunoscut de sumerieni: un sistem ce cuprinde *douăsprezece* corpuri cerești. (Fig. 99)

De obicei, noi reprezentăm schematic sistemul nostru solar ca un rând de planete ce se înșiră la diverse distanțe față de Soare. Dar dacă nu le reprezentăm așa ci una lângă alta într-un cerc (prima, cea mai apropiată planetă de Soare, Mercur, apoi Venus, Pământul ș.a.m.d.) rezultatul ar fi ceva asemănător Fig. 100. (Toate desenele sunt schematice și nu la scară, pentru simplificare: orbitele planetelor au fost desenate astfel circulare și nu eliptice.)

Dacă revenim acum la desenul acadian și îl mărim, putem vedea că, de fapt, „punctele" care înconjoară steaua sunt de fapt globuri a căror mărime și ordine este conformă cu cea a sistemului nostru solar, reprezentat în Fig. 100. Micul Mercur este urmat de Venus, care este ceva mai mare. Pământul, care are cam aceeași mărime cu Venus, este însoțit de Lună. Continuând în sensul invers acelor ceasornicului, urmează Marte, care este

Fig. 99

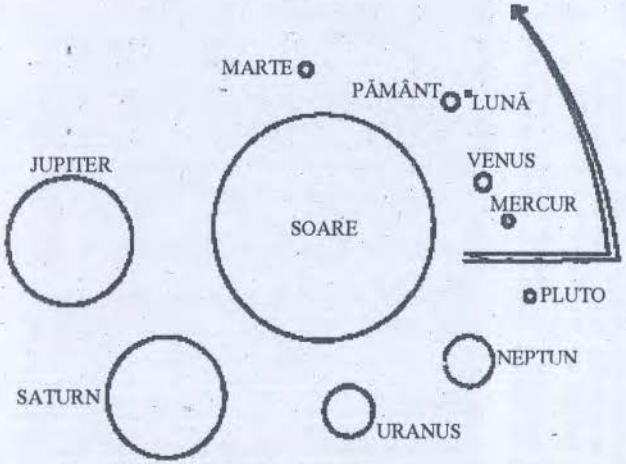

Fig. 100

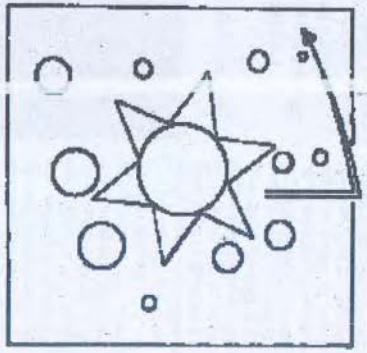

Fig. 101

mai mică decât Pământul, dar mai mare decât Luna sau Mercur. (Fig. 101)

Desenul antic înfățișează apoi o planetă necunoscută nouă – mult mai mare decât Pământul, dar mai mică decât Jupiter sau Saturn, care îi urmează în mod clar. Mai departe, o altă asemănare perfectă cu Uranus și Neptun, încheindu-se cu Pluto, dar care nu este acolo unde îl plasăm noi (după Neptun), ci este plasat între Saturn și Uranus.

Tratând Luna ca planetă, desenul sumerian înfățișează toate planetele cunoscute nouă, plasându-le în ordinea lor corectă (cu excepția lui Pluto), arătând și mărimea lor corectă.

Desenul vechi de peste patru mii cinci sute de ani susține, totuși, că mai era – sau mai fusese – o altă planetă importantă între Marte și Jupiter. Este, așa cum vom arăta, A Douăsprezecea Planetă, planeta nefilimilor.

Dacă această hartă celestă sumeriană ar fi fost descoperită și cercetată acum vreo două sute de ani, astronomii ar fi pretins că sumerienii erau total neinformați, imaginându-și prostește că mai există și alte planete dincolo de Saturn. Acum însă, noi știm că acolo mai sunt Neptun, Uranus și Pluto. Să-și fi imaginat însă sumerienii celelalte discrepanțe față de cunoștințele noastre actuale sau ei fuseseră informați de nefilimi că Luna este membru cu drepturi depline al sistemului nostru solar, că Pluto se află lângă Saturn și că mai era o altă planetă între Marte și Jupiter?

Vechea teorie, conform căreia Luna nu este decât o „minge de golf înghețată", a fost susținută cu înflăcărare până la misiunile lunare Apollo. Se considera că Luna este un fragment desprins de Pământ, când acesta nu era încă pe deplin format. Dacă nu ar fi fost meteoriții, care au lăsat cratere adânci pe suprafața ei, Luna n-ar fi fost decât un asteroid desprins de Pământ, neted, mort și neinteresant.

Observațiile făcute de sateliții artificiali au pus însă la îndoială această teorie. S-a descoperit că Luna are o compoziție chimică și minerală suficient de diferită de cea a Pământului pentru ca teoria desprinderii să nu mai fie viabilă. Experimentele făcute pe Lună de astronauții americani și studiul și analiza

mostrelor de sol aduse de aceştia au stabilit dincolo de orice îndoială că, deşi acum este sterilă, Luna a fost demult o „planetă vie". Ca şi Pământul ea este o planetă stratificată, ceea ce înseamnă că s-a solidificat singură. De asemenea, şi ea generează căldură, dar, dacă Pământul generează căldură datorită substanţelor radioctive aflate în centrul său, căldura lunară provine, se pare, din straturile de materiale radioactive aflate foarte aproape de scoarţa selenară. Totuşi, aceste materiale sunt prea grele pentru a fi ajuns singure la suprafaţă. Atunci, ce sau cine să le fi scos la suprafaţă?

Câmpul gravitaţional al Lunii pare să fie foarte dezorganizat, astfel încât fragmente uriaşe de metale grele (fierul, de exemplu) nu s-au scufundat în interiorul planetei ci s-au împrăştiat la suprafaţă. Prin ce procedeu sau forţă, ne putem întreba? Există dovezi că vechile roci de pe Lună erau magnetizate. Mai există dovezi şi că au fost inversate sau schimbate câmpurile magnetice. Să fi fost oare un proces intern necunoscut sau intervenţia unei forţe exterioare nedeterminate?

Misiunea Apollo 16 a descoperit nişte roci (numite breccii) care au rezultat în urma spargerii unor minereuri solide şi apoi lipirii acestor fragmente cu ajutorul unei surse de căldură foarte puternică şi practic instantanee. Când şi cum s-a petrecut acest lucru? Alte roci de pe suprafaţa Lunii sunt bogate în potasiu şi fosfor radioactiv rar, substanţe care pe Pământ se află adânc înăuntru.

În urma acestor descoperiri, oamenii de ştiinţă sunt acum siguri că Luna şi Pământul, formate din aproximativ aceleaşi elemente şi cam în aceeaşi perioade, s-au dezvoltat ca două corpuri cereşti diferite. După părerea specialiştilor de la NASA *(National Aeronautics and Space Administration)*, Luna a evoluat normal în primii săi 500 de milioane de ani. Apoi, spun ei (conform ziarului *The New York Times)*,

> Perioada cu cele mai multe cataclisme a început în urmă cu aproape patru miliarde de ani, când asteroizi de mărimea unor oraşe sau chiar ţări mai mici s-au prăbuşit pe Lună formând cratere uriaşe şi munţi înalţi.

> Cantitatea imensă de material radioactiv rezultată în urma prăbuşirilor a început să încălzească rocile de la suprafaţa Lunii, topind mare parte din ele, formându-se astfel mări de lavă care au brăzdat suprafaţa satelitului natural al Pământului.
>
> Apollo 15 a descoperit în craterul Ţolovschi un meteorit de şase ori mai mare decât oricare altul de pe Pământ. Apollo 16 a descoperit că în urma coliziunii care a condus la formarea Mării de Nectar s-au împrăştiat fragmente până la 1000 de mile depărtare.
>
> Apollo 17 a aselenizat lângă o falie de opt ori mai mare decât oricare falie de pe Pământ, ceea ce înseamnă că a fost formată în urma unui cutremur de opt ori mai puternic decât cele de pe Pământ.

Convulsiile care au urmat acelor evenimente cosmice au continuat aproape 800 milioane de ani, astfel încât întreg procesul de formare a Lunii a durat circa 3,2 miliarde de ani.

Deci, sumerienii aveau dreptate să considere Luna ca un corp ceresc cu drepturi depline. Şi, aşa cum vom arăta mai departe, ei ne-au lăsat un text care explică acea catastrofă la care se referă experţii de la NASA.

Planeta Pluto a fost numită „enigma". Dacă orbitele celorlalte planete deviază doar puţin faţă de un cerc perfect, deviaţia (excentricitatea) orbitei lui Pluto este cea mai mare, fiind cea mai eliptică orbită. Mai mult, dacă celelalte orbite rămân mai mult sau mai puţin în cadrul aceluiaşi plan, cea a lui Pluto este deviată cu şaptesprezece grade. Datorită acestor două trăsături neobişnuite ale sale, Pluto este singura planetă a cărei orbită se intersectează cu a alteia, Neptun.

După mărime, Pluto intră în clasa „sateliţilor": diametrul său de doar 3600 de mile nu este cu mult mai mare decât cel al lui Triton, un satelit al lui Neptun, sau Titan, unul din cei zece sateliţi ai lui Saturn. Datorită acestor caracteristici, se consideră că acest „nepotrivit" şi-a început viaţa ca satelit, care, într-un fel sau altul, a părăsit orbita „stăpânului" şi a început o orbită proprie în jurul Soarelui.

Conform textelor sumeriene, se pare că s-a întâmplat chiar așa.

Și acum ajungem la punctul culminant al cercetării noastre: existența celei de-a douăsprezecea planete. Oricât ar părea de uimitor, astronomii au căutat de foarte mult timp o planetă între Marte și Jupiter.

Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, chiar mai înainte de descoperirea lui Neptun, o serie de astronomi demonstraseră că „planetele erau așezate la o anumită distanță față de Soare după o lege clară". Această idee, cunoscută sub numele de Legea lui Bode, i-a convins pe astronomi că ar trebui să mai existe o planetă în locul în care până acum nu se știa să existe vreuna –, adică, între Marte și Jupiter.

Încurajați de aceste calcule, astronomii au început să cerceteze cerul în căutarea acestei planete dispărute. În prima zi a secolului XIX, astronomul italian Giuseppe Piazzi a descoperit în locul calculat o planetă foarte mică (485 mile diametru) pe care a numit-o Ceres. Până în 1804, numărul asteroizilor crescuse la patru; până astăzi au fost numărați peste 3000 de asteroizi care orbitează în jurul Soarelui în ceea ce numim azi centura de asteroizi. Fără nici un dubiu, acestea sunt fragmentele unei planete care s-a spart. Astronomii ruși au numit-o Phayton („carul").

Dacă astronomii sunt de acord că această planetă a existat, ei nu sunt însă capabili să explice dispariția ei. Să fi explodat ea singură? Dar atunci fragmentele ei ar fi zburat în toate părțile, nu ar fi rămas într-un singur loc. Dacă ea s-ar fi spart în urma unui impact, unde este corpul ceresc responsabil de această coliziune? S-a zdrobit si el? Dar fragmentele care înconjoară Soarele, dacă sunt puse la un loc, nu dau nici măcar o singură planetă, darămite două. În plus, dacă centura de asteroizi ar fi rămășițele a două planete, ele ar fi trebuit să păstreze revoluția axială a celor două. Dar asteroizii au o singură rotație axială, lucru ce indică faptul că ei provin dintr-un singur corp ceresc. Atunci, cum și ce anume a distrus a douăsprezecea planetă?

Răspunsul la această întrebare ajunge la noi din Antichitate.

*

În urmă cu aproape un secol, descifrarea textelor mesopotamiene a dus la descoperirea faptului că acestea nu numai că erau identice, ci chiar *precedau* fragmente din Biblie. Cartea lui Eberhard Schräder, *Die Kielschriften und das alte Testament* (Manuscrisele antice și Vechiul Testament), publicată în 1872 a declanșat o avalanșă de cărți, articole, studii și dezbateri care au durat jumătate de secol. Să fi fost oare o legătură, în vremurile antice, între Babilon și Biblie? Titlurile o anunță, sau o denunță, în mod provocator: BABEL UND BIBEL.

Printre textele descoperite în biblioteca lui Asurbanipal se află unul care relatează povestea creației, nu foarte diferit de Geneza din Vechiul Testament. Tăblițele sparte, adunate laolaltă și publicate prima dată de George Smith, în 1876, *The Chaldeean Genesis* (Geneza în variantă caldeeană) demonstrează în mod clar că, într-adevăr a existat un text acadian, scris în vechiul dialect babilonian, care relatează cum un anumit zeu a creat Cerul și Pământul și tot ce se află pe acesta, inclusiv omul.

Există acum o întreagă literatură dedicată comparării textelor mesopotamiene cu Biblia. Opera zeului babilonian s-a realizat, dacă nu în șase zile, ca în Biblie, totuși, de-a lungul a șase tăblițe. Identic cu ziua a șaptea în care Dumnezeu s-a odihnit și s-a bucurat de lucrarea sa, epopeea mesopotamiană dedică cea de-a șaptea tăbliță lăudării zeului și creației sale. Din această cauză, istoricul L.W.King și-a intitulat studiul său despre acest subiect *The Seven Tablets of Creation* (Cele șapte tăblițe ale creației). Numit astăzi „Epopeea Creației", textul era cunoscut în Antichitate după cuvintele cu care începea, *Enuma Eliș* („Când în înălțimi"). Povestea biblică a creației începe cu facerea Cerului și a Pământului; povestea mesopotamiană este o adevărată cosmogonie și tratează și despre evenimentele de dinainte de aceasta, ducându-ne chiar la începutul timpului:

Enuma eliș la nabu șamamu
Pe când în înălțimi Cerul nu fusese încă numit

Șaplitu ammatum șuma la zacrat,
Și dedesubt, pământul tare nu fusese încă chemat...

Atunci, ne spune epopeea, corpurile cerești originare au dat naștere unor „zei" cerești. Pe măsură ce numărul ființelor cerești creștea, zgomotul și mișcările acestora l-au supărat pe Tatăl Tuturor Lucrurilor. Sfetnicul său credincios l-a îndemnat să ia măsuri pentru a-i cumința pe zeii cei tineri, dar aceștia au tăbărât pe el și i-au luat puterile creatoare. Mama Tuturor Lucrurilor a căutat să răzbune această faptă. Zeul care a condus revolta împotriva Tatălui a avut o nouă idee: fiul ei să fie invitat în Adunarea Zeilor și să capete supremația, astfel încât să poată lupta singur împotriva „monstrului" care se dovedise a fi mama lor.

Căpătând supremația, tânărul zeu – Marduk, conform variantei babiloniene – s-a luptat cu „monstrul", l-a învins și l-a rupt în două, dintr-o parte făcând Cerul și din cealaltă Pământul.

Apoi el a fixat ordinea în Ceruri, fiecărui zeu fiindu-i dată o poziție fixă. Pe Pământ, el a făcut munții, apele și câmpiile, a stabilit cele patru anotimpuri și a creat omul. După modelul Lăcașului Ceresc, el a făcut Babilonul și templele sale. Zeii și muritorii au primit ordine, însărcinări și ritualuri. Marduk a fost proclamat apoi zeitatea supremă și i-au dat cele „cincizeci" de nume – simbolul și rangul căpeteniei zeilor.

Pe măsură ce erau descoperite și traduse tot mai multe fragmente, a devenit clar că este mai mult decât o operă literară: era cea mai sfântă epopee istorico-religioasă a Babilonului, făcând parte din ritualurile de Anul Nou. Intenționând să stabilească supremația lui Marduk, epopeea îl face pe acesta autorul Creației. Totuși, nu întotdeauna fusese la fel. Sunt suficiente date care indică faptul că textul babilonian nu este decât o versiune stilizată a unui alt text, sumerian, în care eroii erau Anu, Enlil și Ninurta.

Nu contează cum se numeau eroii acestei drame celeste, povestirea este cu siguranță la fel de veche ca și civilizația sumeriană. Cei mai mulți cercetători văd în ea doar o operă filo-

sofică – cea mai veche versiune a eternei lupte dintre bine și rău – sau o alegorie a succesiunii naturale a anotimpurilor sau a răsăritului și apusului, ori a morții și a reînvierii.

Dar de ce să nu luăm această povestire în serios, ca fiind nici mai mult, dar nici mai puțin decât o mărturie a unor evenimente cosmice așa cum le știau sumerienii, cum le fuseseră spuse acestora de către nefilimi? Folosind această ipoteză nouă și foarte îndrăzneață, vom descoperi că „Epopeea Creației" explică perfect evenimentele care, probabil, au avut loc în sistemul nostru solar.

Scena pe care se desfășoară drama celestă din *Enuma Eliș* este universul primordial. Actorii cerești sunt cei care creează, la fel cum sunt și cei care au fost creați. Actul I:

Pe când în înălțimi Cerul nu fusese numit,
Iar jos, Pământul nu fusese chemat;
Nimic, ci numai El, APSU, cel care i-a născut,
MUMMU, și TIAMAT –
cea care în pântecu-i i-a purtat,
Apele lor toate s-au amestecat.
Nici trestia nu era născută și nici pământ apărut.
Și nici un zeu nu fusese încă născut.
Nimic nu avea nume și nici o soartă încă nu fusese dată;
Atunci se născură zeii, APSU fiindu-le tată.

Prin câteva semne scrise cu un bețișor pe o tăbliță de lut – în doar nouă versuri – cronicarul antic ne invită să asistăm la cel mai maiestuos spectacol din toate timpurile: nașterea sistemului nostru solar.

Pe întinderea spațiului cosmic, „zeii" – planetele – urmează să apară, să primească un nume și o „soartă" – orbită. Există doar trei corpuri: AP.SU („Cel care există de la început"); MUM.MU („Cel care a fost născut"); și TIAMAT („Fecioara dătătoare de viață"). „Apele" lui Apsu și ale lui Tiamat s-au amestecat, iar textul specifică foarte clar că nu este vorba de apele în care crește trestia, ci mai degrabă apa primordială, elementul de bază pentru existența vieții în univers.

Deci Apsu este Soarele, „Cel care există de la început."

Aproape de el este Mummu. Povestea spune clar, mai târziu, că el este ajutorul de încredere și mesagerul lui Apsu: o bună descriere pentru Mercur, mica planetă ce se rotește rapid în jurul gigantului său stăpân. Aceasta este și imaginea pe care o aveau și grecii și romanii despre zeul-planetă Mercur: mesagerul zeilor.

Mai departe este Tiamat. Ea era „monstrul" pe care l-a tăiat în două – „planeta care lipsește". Dar în timpurile primordiale, ea fusese prima „Fecioară" a trinității divine. Spațiul dintre ea și Apsu nu era vid; era plin cu elementele primordiale ale lui Apsu și Tiamat. Aceste „ape" s-au „amestecat", formându-se astfel o pereche de „zei" – planete – între cei doi.

Și apele lor s-au amestecat...
Și zei s-au născut, APSU fiindu-le tată:
Zeul LAHMU și zeița LAHAMU fură întâii născuți;
Și nume lor li s-a dat.

Etimologic, aceste două nume se trag din rădăcina *LHM* („a se război"). Anticii ne-au lăsat moștenire tradiția cum că Marte era zeul războiului și Venus zeița atât a iubirii, cât și a războiului. Într-adevăr, LAHMU și LAHAMU sunt nume de bărbat și respectiv femeie; deci identitatea dintre cei doi zei și planetele Marte și Venus se confirmă atât mitologic, cât și etimologic. Se afirmă chiar că, astronomic, „planeta care lipsește", Tiamat, era localizată după Marte. Într-adevăr, Marte și Venus sunt între Soare, Apsu, și „Tiamat". Acest lucru se poate vedea cu ușurință pe o hartă cerească sumeriană (Fig. 102 și 103).

Apoi, procesul formării sistemului nostru solar a continuat. Lahmu și Lahamu fuseseră născuți dar,

Mai înainte chiar ca ei să fi crescut în vârstă
Și în statură până unde le-a fost scris –
Zeii ANȘAR și KIȘAR se născură,
Și mai mari decât ei se făcură.

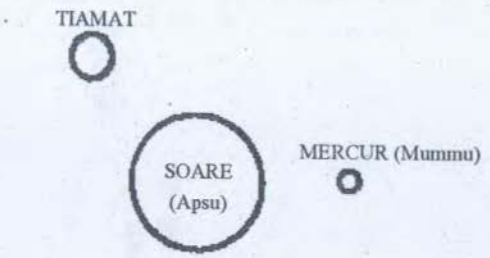

Fig. 102 I. La început: Soarele (Apsu), Mercur (Mummu) și Tiamat

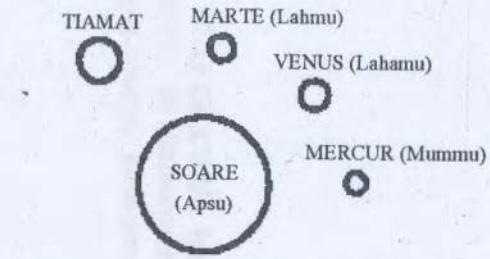

Fig. 103 II. Se nasc „planetele interioare" – „zeii din mijloc"

Cum zilele mai lungi acum erau și ani se numărau,
Anu se născu, al lor fiu fiind – și rival înaintașilor săi deveni.
Ș-apoi, al lui Anșar moștenitor, Anu,
Ca egal și după chipul său, pe NUDIMMUD îl născu.

Cu o concizie egalată doar de precizia povestirii, primul act al creației se desfășoară în fața noastră. Ni se spune că Marte și Venus au crescut doar până la o anumită dimensiune; dar chiar înainte ca procesul acesta să se fi încheiat, o altă pereche de planete s-a născut. Cele două erau planete importante, așa cum este scos în evidență de numele lor – AN.ȘAR („Prințul cerului") și KI.ȘAR („Prințul pământului"). Ei au întrecut în

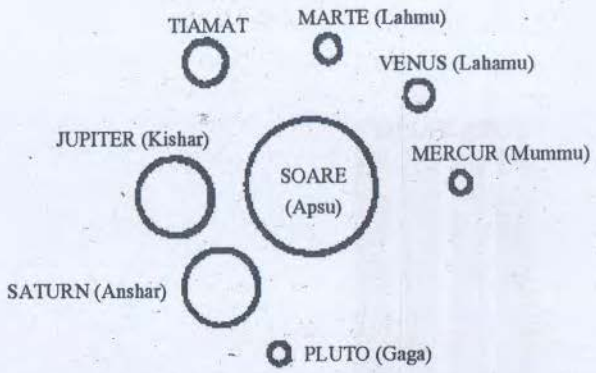

Fig. 104 III. ŞAR-ul – planetele mari – sunt „născute" şi ele împreună cu „mesagerii lor"

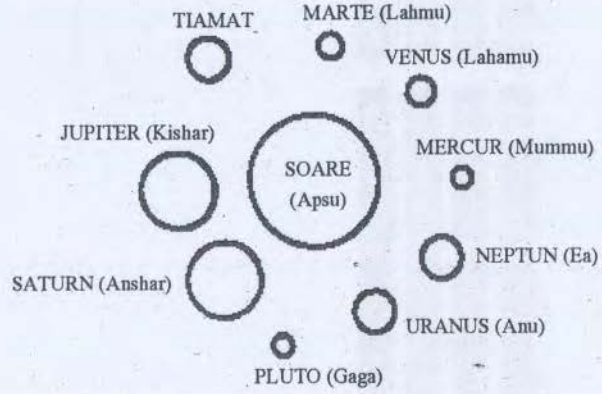

Fig. 105 IV. Apar şi ultimele două planete – identice – „după chipul şi asemănarea celeilalte"

mărime prima pereche. Descrierea, titlurile şi locul acestei perechi le identifică fără probleme: Saturn şi Jupiter. (Fig. 104)

După o vreme („şi ani se numărau"), şi o a treia pereche de planete a fost adusă la lumină. Primul a fost ANU, mai mic decât Anşar şi Kişar („fiul lor"), dar mai mare decât primele două planete („rival înaintaşilor săi deveni"). Apoi Anu a născut o planetă geamănă, „ca egal şi după chipul său". Versiunea babiloniană numeşte această planetă NUDIMMUD, numele lui Ea/Enki. Încă o dată, descrierile se potrivesc perfect următoarelor două planete cunoscute, Uranus şi Neptun.

Mai este o planetă care trebuie pusă alături de acestea două, Pluto. „Epopeea Creaţiei" s-a referit la Anu ca fiind „primul născut" al lui Anşar/Saturn, ceea ce înseamnă că mai exista un alt zeu/planetă născut de Anşar. Epopeea revine la acest zeu/planetă mai târziu, povestind cum Anşar îl trimitea pe mesagerul său GAGA cu diferite însărcinări pe alte planete. Gaga apare astfel egal în funcţie şi în „statură" cu mesagerul lui Apsu, Mammu; aceasta ne trimite cu gândul la numeroasele asemănări dintre Pluto şi Mercur, deci Gaga era Pluto; dar sumerienii îl plasează pe acesta pe harta lor cerească nu după Neptun, ci lângă Saturn, al cărui „mesager" sau satelit era. (Fig. 105)

Deci la încheierea actului I al Creaţiei, se născuse un sistem solar compus din Soare şi alte nouă planete:

Soarele – *Apsu*, „Cel care este de la început".
Mercur – *Mummu*, „Sfetnicul şi emisarul lui Apsu".
Venus – *Lahamu*, „Zeiţa luptătorilor".
Marte – *Lahmu*, „Zeul războiului".
?? – *Tiamat*, „Fecioara dătătoare de viaţă".
Jupiter – *Kişar*, „Prinţul pământurilor".
Saturn – *Anşar*, „Prinţul cerurilor".
Pluto – *Gaga*, „Sfetnicul şi emisarul lui Anşar".
Uranus – *Anu*, „El cel din ceruri".
Neptun – *Nudimmud (Ea)*, „Iscusitul creator".

Unde erau Pământul şi Luna? Ei urmau să apară, ca rezultat al unei coliziuni cosmice.

O dată cu naşterea planetelor, se trage cortina peste actul întâi al Creaţiei şi poate începe actul doi. Nou-creata familie de planete era departe de a fi stabilă. Planetele gravitau una spre cealaltă; se strângeau în jurul lui Tiamat, punând în pericol corpurile primordiale.

Toți frații s-au adunat împreună;
Încolo și-ncoace alergau, gata s-o sfarme pe Tiamat.
În joaca lor nebună printre stele,
Făceau să tremure pântecul lui Tiamat.
Apsu nu a mai putut suporta zbenguielile lor;
În fața lor, însăși Tiamat nu mai avea glas.
Nesuferite erau faptele lor...
Și necugetate mișcările.

Aceasta este, în mod clar, o referire la orbitele lor dezordonate. Noile planete „alergau încolo și încoace"; se apropiau prea mult una de cealaltă („s-au adunat împreună"); se intersectau cu orbita lui Tiamat; se apropiau prea tare de „pântecul" ei; „mișcările" lor erau necugetate. Deși cea mai afectată era Tiamat, și Apsu considera faptele lor „necugetate". Și-a anunțat intenția de a le distruge „mișcările". S-a sfătuit cu Mummu în secret, dar, „sfatul lor de taină" a fost auzit de ceilalți zei, care s-au înfricoșat. Singurul care nu și-a pierdut cumpătul a fost Ea. El a născocit un plan prin care „somnul să cadă asupra lui Apsu". Când ceilalți zei au aprobat planul, Ea a „trasat o dreaptă hartă a cerurilor" și a rostit descântecul divin asupra apelor primordiale ale sistemului solar.

Ce era acest „descântec" sau forță a lui Ea (planeta Neptun) – atunci, cea mai îndepărtată planetă de Soare – a cărei orbită înconjura atât Soarele cât și celelalte planete? Să influențeze orbita sa magnetismul solar și deci, emisiile radioactive ale acestuia? Ori Neptun emitea, după crearea sa, o puternică radiație de energie? Indiferent care ar fi fost efectul, epopeea spune că „somnul a căzut peste Apsu" – un efect atenuator. Chiar și „sfetnicul Mummu nu mai putea să se miște".

La fel ca în povestea biblică a lui Samson și Dalila, eroul – copleșit de somn – putea foarte lesne să fie deposedat de puterile sale. Ea nu a stat pe gânduri și i-a luat lui Apsu puterile creatoare. Întrerupând, se pare, imensa revărsare de materie primordială de la Soare, Ea/Neptun „a luat tiara și i-a dat jos mantia sa de aură". Apsu era învins. Mummu nu mai putea face

nimic. El fusese „uitat și lăsat în urmă", o planetă lipsită de viață alături de stăpânul său.

Lăsând Soarele fără puterile sale creatoare – stopând procesul de emitere de energie și materie pentru a mai forma și alte planete – zeii au adus temporar pacea în sistemul solar. Victoria a fost întărită și cu schimbarea locului și menirii lui Apsu. Acest titlu va fi aplicat de aici înainte „Lăcașului lui Ea". Orice nouă planetă putea să apară de-acum numai de la noul Apsu – de la „Adâncul" – cel mai îndepărtat loc al sistemului solar.

Cât a durat până când această pace a fost încălcată? Epopeea nu spune. Dar ea continuă și trage cortina pentru începerea actului trei:

În Camera Sorții, locul Destinelor,
Un nou zeu stătea, cel mai iscusit și mai înțelept;
În inima Adâncului, a fost născut MARDUK.

Un nou zeu – o nouă planetă – se alătură celorlalți. El a fost născut în Adânc, departe în spațiu, într-o zonă unde i-a fost dată mișcarea orbitală – „destinul" unei planete. A fost atras în sistemul nostru solar de cea mai îndepărtată planetă: „El, cel care l-a născut, a fost Ea" (Neptun). Noua planetă era într-adevăr ceva care merita să fie văzut:

Atrăgător îi era chipul, ochii-i scânteiau strălucitori;
Mândru îi era mersul, impunător ca din vechime...
Și mai presus de ceilalți zei era, cu mult întrecându-i...
Era cel mai nobil și cel mai înalt era;
Cu membrele imense-i pe toți îi întrecea.

Apărând din imensitatea spațiului, Marduk era totuși o planetă „nou-născută", în flăcări și emițând radiații. „Când buzele sale se deschideau, foc năprasnic ieșea."

Când s-a apropiat Marduk de celelalte planete, ele „au abătut asupra lui grozavele lor trăsnete" și el strălucea, „îmbrăcat în aura celor zece zei". Deci, apropierea lui a pus în mișcare

electricitatea și alte radiații ale celorlalte planete din sistemul solar. Și un singur cuvânt confirmă aici descifrarea noastră: *zece* corpuri cerești l-au așteptat – Soarele și numai alte nouă planete.

Apoi povestirea ne poartă de-a lungul călătoriei lui Marduk prin sistemul nostru solar. Mai întâi el trece pe lângă planeta care „l-a născut" – care l-a atras în sistemul solar, Ea/Neptun. Pe măsură ce se apropie, câmpul gravitațional al acestuia exercită o presiune crescândă asupra nou-venitului și astfel se rotunjește traiectoria lui Marduk, „pregătind-o pentru sarcinile sale viitoare."

Marduk trebuie să fi fost încă foarte maleabil. După ce a trecut de Ea/Neptun, presiunea gravitațională a acestuia a făcut ca o parte a lui Marduk să se umfle, de parcă el „ar fi avut două capete". Nici o parte a acestuia nu a fost ruptă, dar când Marduk a ajuns în apropiere de Anu/Uranus, au început să se desprindă bucăți din tânăra planetă, rezultând astfel patru sateliți. „Anu a născut cele patru părți și i le-a dat lui Marduk să le stăpânească". Numite „vânturi", cele patru aveau o mișcare de rotație rapidă în jurul lui Marduk, „învârtindu-se ca niște vârtejuri."

Planetele pe lângă care a trecut Marduk indică faptul că acesta a intrat în sistemul nostru solar din direcția opusă mișcării orbitale (invers acelor ceasornicului). Continuându-și drumul, nou-venitul a fost confruntat cu imensul câmp gravitațional al giganților Anșar/Saturn și Kișar/Jupiter. Direcția sa de deplasare a fost deviată astfel și mai puternic spre centrul sistemului solar, spre Tiamat. (Fig. 106)

Apropierea lui Marduk a început curând să influențeze pe Tiamat și planetele din jur (Marte, Venus și Mercur). „El făcea valuri ce pe Tiamat au supărat-o; zeii nu mai erau în pace, ci-n aprigă furtună se aflau acum."

Cu toate că tăblițele sunt pe alocuri distruse și unele porțiuni sunt greu de citit, aflăm totuși că noua planetă „puterile le-a istovit... iar ochii lor clipeau de oboseală". Tiamat însăși își continua drumul distrată, vizibil necăjită.

Câmpul gravitațional al noii planete a început curând să-și facă efectul asupra lui Tiamat, bucăți mari din aceasta desprin-

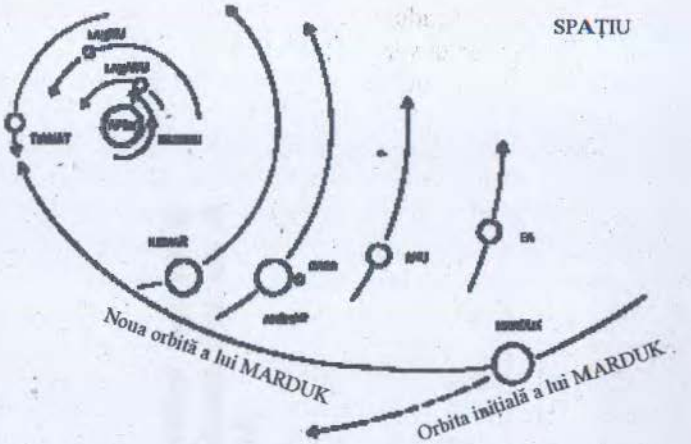

Fig. 106

zându-se. Din mijlocul ei au ieșit unsprezece „monștri", „mârâind și agitându-se", un grup de sateliți care s-au desprins de Tiamat și „alături de ea mergeau". Pregătindu-se de întâlnirea cu Marduk ea i-a „încoronat cu aure", dându-le aparența de zei (planete).

De o deosebită importanță era pentru mesopotamieni principalul satelit al lui Tiamat, numit KINGU, „Primul născut dintre zei care-i alcătuiau curtea".

Ea l-a ridicat pe Kingu,
Între ei l-a făcut cel mai mare...
Si conducerea bătăliei.
In mâinile lui a încredințat-o.

Aflat între cele două câmpuri gravitaționale ale celor două planete, acest satelit uriaș al lui Tiamat a început să se miște spre Marduk. Faptul că i-a dat lui Kingu o „tăbliță a destinului" – o orbită planetară proprie – a supărat pe ceilalți zei. Cine îi dăduse voie lui Tiamat să nască noi planete? a întrebat Ea. Acesta s-a dus apoi la Anșar/Saturn să se plângă.

Tot ce Tiamat a plănuit pe ascuns, lui Anșar i-a repetat:
... o Adunare a ei și-a făcut, și-i mânioasă până peste poate...
Nemaivăzute arme și-a luat, și monștri a născut...
Cu totul unsprezece pe lume a adus; iar dintre acești
Zei monștri, ce curtea sa o alcătuiesc, pe unul Kingu,
Ce-ntâiul său născut a fost, mai mare peste ei l-a pus...
Și o tăbliță a destinului i-a dat, făcându-l astfel ca noi.

Anșar, ascultându-l pe Ea, l-a întrebat cum ar putea să-l omoare pe Kingu. Răspunsul acestuia a rămas necunoscut, deoarece tăblița de lut este spartă; se pare că Ea l-a refuzat, căci epopeea continuă cu Anșar care îl roagă pe Anu (Uranus) să se lupte cu Tiamat. Dar Anu „să lupte cu ea nu putea, așa că pe zeu l-a refuzat".

În Cerul tensionat, apare un conflict: unul după altul, zeii refuză să lupte contra înfuriatei zeițe Tiamat. N-o va înfrunta oare nimeni?

Marduk, după ce trecuse de Neptun și Uranus, se apropia acum de Anșar (Saturn) și de inelele sale. Acest lucru i-a dat acestuia ideea: „El, cel care-i mândru și puternic, va fi cel care ne va răzbuna; El, viteaz ca nimeni altul în bătălie: Marduk, Eroul!" Apropiindu-se de inelele lui Saturn („Sărută mâna lui Anșar"), Marduk îi răspunde:

... Dacă va fi, atunci, să vă răzbun,
Viețile să vi le scap, pe fioroasa Tiamat s-o răpun,
Cheamă a Zeilor Adunare și peste toți al meu destin,
mai mare sa fie!

Condiția era curajoasă dar simplă: Marduk și „destinul" lui – orbita sa în jurul Soarelui – trebuia să fie cea mai importantă printre zei. Atunci a fost Gaga – satelitul lui Anșar/Saturn – abătut de la orbita sa, devenind o nouă planetă, Pluto.

Anșar și-a deschis gura,

Și lui Gaga, sfetnicul său, i-a dat poruncă...
„Pe drumul tău, tu pleacă acum, Gaga,
Și pe la toți zeii să treci,
Iar ceea ce-ți voi spune ție,
Tu lor să le-o repeți."

Trecând pe la ceilalți zei/planete, Gaga i-a convins „să îl alegeți pe Marduk". Decizia a fost cum fusese anticipat: zeii erau prea bucuroși că altcineva trebuie să se lupte pentru ei. „Marduk va fi rege!" i-au spus ei și i-au zis să nu mai piardă timpul: „Du-te și să terminăm o dată cu Tiamat!"

Cortina se ridică din nou și începe actul IV, bătălia cea rească.

Zeii hotărâseră „destinul" lui Marduk; câmpurile lor gravitaționale au determinat orbita acestuia astfel încât acesta să meargă într-o singură direcție – spre „bătălie", coliziunea cu Tiamat.

Pregătindu-se de luptă, Marduk s-a înarmat din cap până în picioare. Și-a luat „flacăra strălucitoare"; „a făcut un arc... și o săgeată în el a pus ... în vârf un trăsnet i-a pus"; „apoi o plasă a făcut, în ea pe Tiamat s-o prindă". Acestea sunt nume comune pentru ceea ce trebuie să fi fost fenomene cosmice – descărcări electrice care au însoțit apropierea câmpurilor gravitaționale ale celor două planete.

Dar principalele arme ale lui Marduk erau cei patru sateliți ai săi, cele patru „vânturi" pe care i le dăduse Uranus când trecuse pe lângă această planetă: Vântul de Nord, Vântul de Sud, Vântul de Est și Vântul de Vest. Trecând pe lângă giganții Saturn și Jupiter și, datorită uriașei lor forțe gravitaționale a mai „născut" alți trei sateliți – Vântul Turbat, Vârtejul și Vântul Neîntrecut.

Folosindu-și sateliții în postură de „care de asalt", el „a trimis înainte vânturile pe care el însuși le născuse, pe toți cei șapte". Adversarii erau gata de luptă.

Zeul a mers înainte, pe drumul său cel drept;
Spre furioasa Tiamat curajos s-a îndreptat...

Zeul s-a apropiat să cerceteze regatul lui Tiamat –
Planurile lui Kingu, al ei soț, să le afle.

Dar, pe măsură ce planetele se apropiau una de cealaltă, cursul lui Marduk a devenit dezordonat:

Și, cum s-a uitat, drumul său a devenit nesigur,
Direcția sa s-a pierdut, iar faptele sale-s buimace.
Chiar și sateliții lui au început să se miște ciudat:
Când zeii, ajutoarele sale, ce-alături de el mărșăluiau,
Pe viteazul Kingu l-au văzut, vederea li s-a-ncețoșat.

Să nu mai aibă loc, până la urmă, întâlnirea dintre cei doi combatanți? Dar moartea fusese hotărâtă, cursul stabilit în mod irevocabil spre coliziune. „Tiamat a bolborosit ceva"... „Zeul a ridicat trăsnetul furtunii, cea mai teribilă armă a sa." Când Marduk a ajuns și mai aproape, „furia" lui Tiamat a crescut; „Picioarele i se mișcau de furie încolo și-ncoace." A început să-l „blesteme" pe Marduk – probabil, cu aceleași fel de „descântece" folosite și de Ea pentru a-l înfrânge pe Apsu și Mummu. Dar Marduk își continua drumul spre ea.

Tiâmat și Marduk, cei mai înțelepți dintre zei,
Unul spre celălalt se îndreptau;
Tot mai aproape, o bătălie să hotărască totul,
De luptă erau acum gata.

Acum epopeea începe să relateze bătălia cerească în urma căreia au fost create Cerul și Pământul.

Zeul plasa și-a întins-o pentru a o prinde;
Vântul Turbat, cel mai îndepărtat de fața ei se-apropie
Cum ea deschide gura, cu totul să-l înghită –
El în ea îl aruncă pe Vântul Turbat, ca ea să n-o mai poată închide;
Vântul Furtunii apoi îi atacă mijlocul;

Corpul ei este moale; gura-i larg deschisă.
Acolo el o săgetează și burta ei o sparge.
Mațele toate i le taie, tot pântecul i-l pârjolește.
Și astfel o supune, și răsuflarea ei o stinge.

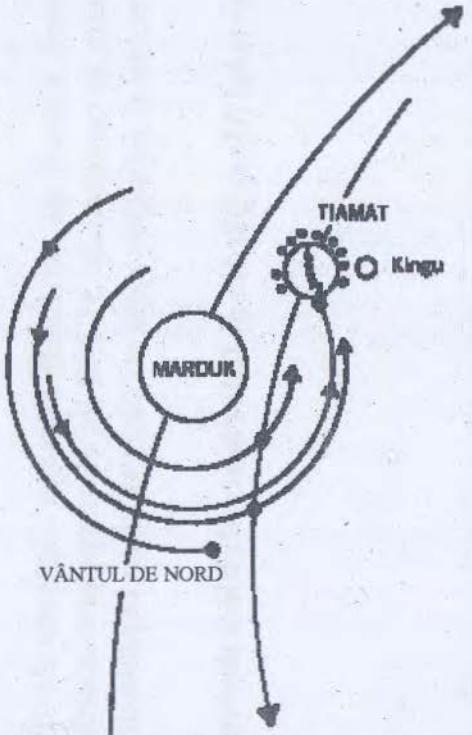

Fig. 107 A. „Planurile" lui Marduk se ciocnesc cu Tiamat și „oastea" ei

Deci avem aici (Fig. 107) cea mai originală teorie care explică misterul cu care încă ne confruntăm. Un sistem solar instabil, alcătuit din Soare și alte nouă planete, a fost invadat de o planetă uriașă din spațiu, asemănătoare unei comete. Mai întâi, aceasta a trecut pe lângă Neptun; apoi a depășit Uranus, giganții Saturn și Jupiter, cursul său fiind profund afectat și în-

dreptat spre centrul sistemului solar, uriașul câmp gravitațional exercitat de cele două planete uriașe aducându-i șapte sateliți. Acest curs a fost astfel direcționat, încât să se ciocnească cu următoarea planetă, Tiamat.

Dar nu cele două planete s-au ciocnit – un fapt deosebit de important, din punct de vedere astronomic: nu Marduk însuși s-a zdrobit de Tiamat, ci unul din sateliții acestuia, despicând-o în două. În această despicătură, Marduk a tras o „săgeată", un „trăsnet divin", un imens arc electric care a sărit ca o scânteie din planeta Marduk încărcată de energie, „plină de strălucire". Găsindu-și drum prin miezul lui Tiamat, „răsuflarea i-a stins-o" – acesta a neutralizat câmpul electric și magnetic al acesteia, și le-a „stins".

Prima întâlnire dintre cei doi a lăsat-o pe Tiamat fisurată și lipsită de viață; dar soarta ei urma să fie determinată de viitoarea întâlnire dintre ei. Kingu, principalul satelit al lui Tiamat, urma să fie tratat separat. Dar soarta celorlalți zece a fost hotărâtă imediat.

După ce pe Tiamat, căpetenia lor, a sfârtecat-o,
Trupa ei a fost spulberată, oastea ei spartă.
Zeii ce-i erau de ajutor, ce-alături de ea stăteau,
De spaimă fuseseră cuprinși și tremurau,
Spatele l-au întors și gata să fugă erau,
Viețile lor ca să își scape.

Putem identifica oare această oaste „spulberată... spartă" care tremura și „spatele l-au întors" – și-au inversat direcția?

Făcând acest lucru descoperim și răspunsul la o altă enigmă a sistemului nostru solar – cometele. Aceste mici corpuri cerești sunt numite „rebelele sistemului solar" deoarece ele nu par a se supune nici uneia dintre legile cunoscute. Orbitele planetelor în jurul Soarelui sunt, cu excepția celei a lui Pluto, aproape circulare; orbitele cometelor sunt foarte alungite și, în cele mai multe cazuri, atât de alungite, încât apar în apropierea Pământului la sute și chiar mii de ani. Planetele, din nou, cu excepția lui Pluto, se mișcă în același plan; orbitele cometelor trec

prin mai multe planuri. Cel mai semnificativ, în timp ce toate planetele cunoscute înconjoară Soarele invers acelor ceasornicului, cele mai multe comete se învârt invers.

Astronomii nu au reușit să explice ce forță, ce eveniment a creat și le-a aruncat pe acestea pe orbitele lor neobișnuite. Răspunsul nostru: Marduk. Azvârlindu-le în direcția opusă, el a spulberat, a spart oastea lui Tiamat în comete mai mici, afectându-le cu câmpul său gravitațional, așa-numita „plasă":

Aruncați în plasă, ei în capcană au fost prinși...
Întreaga trupă ce alături de ea mărșăluia
În plasă el i-a prins și mâinile li le-a legat...
Strâns legați, ei nu mai puteau să scape.

După ce bătălia s-a încheiat, Marduk a luat de la Kingu „tăblița destinului" (orbita independentă) și și-a legat-o la brâu: cursul său a fost transformat astfel într-o orbită solară permanentă. Din acel moment, Marduk era sortit să treacă mereu pe la locul bătăliei.

Învingând-o pe Tiamat, și-a continuat drumul prin ceruri, în jurul Soarelui și a trecut din nou pe lângă planetele de sus: Ea/Neptun, „a cărui dorință o îndeplinise", Anșar/Saturn, „al cărui triumf îl întronase." Apoi, noua sa orbită l-a adus iar la locul triumfului, „pentru a întări puterea sa asupra zeilor înfrânți", Tiamat și Kingu.

Pe măsură ce este ridicată cortina pentru actul V, de aici – și numai de aici încolo, cu toate că acest lucru nu a fost sesizat până acum – povestea biblică a Genezei se alătură epopeii mesopotamiene; pentru că de abia din acest punct începe fiecare

rea Cerului și a Pământului.

Completându-și prima sa orbită în jurul Soarelui, Marduk „se-ntoarce apoi la Tiamat, pe care o supusese".

Zeul s-a oprit să privească trupul inert al acesteia.
Să o împartă în două apoi el s-a gândit.
Și, ca pe-o scoică, în două părți a desfăcut-o.

Acum, Marduk însuși a lovit planeta, împărțind-o în două, tăindu-i „țeasta" sau partea superioară. Apoi, un alt satelit al lui Marduk s-a prăbușit peste una din jumătăți. Suflul a împins această parte – destinată să devină Pământul – spre o orbită unde nu existase nici o planetă până atunci:

Apoi Zeul se întoarse spre partea cea mai îndepărtată a moartei Tiamat

Cu arma sa cerească, a tăiat căpățâna;
A tăiat văile prin care sângele ei curgea;
Pe vântul de nord l-a pus să-l poarte
Și într-un loc necunoscut să-l lase

Pământul fusese creat!

Partea de jos a avut o soartă diferită: la a doua tură făcută în jurul orbitei sale, Marduk însuși a izbit-o, zdrobind-o în bucăți (Fig. 108):

Cealaltă parte a ei ca un ecran pentru cer a pus-o:
Legându-i unul de altul, el veghetori i-a pus...
Coada lui Tiamat să alcătuiască Marea Fâșie el i-a poruncit.

Aceste bucăți din a doua jumătate au fost menite să devină o „brățară" în cer, funcționând ca un ecran de protecție între planetele de sus și cele de jos. Ele au fost întinse într-o „mare fâșie". Centura de asteroizi fusese creată.

Astronomii și fizicienii recunosc că există mari diferențe între planetele de jos, „terestre" (Mercur, Venus, Pământul și Luna, Marte) și planetele de sus (Jupiter și celelalte), două grupuri separate de centura de asteroizi. Din textul sumerian aflăm acum și explicația acestui fenomen.

Mai mult decât atât, ni se oferă – pentru prima dată – o explicație științifică și cosmologică coerentă a evenimentelor care au dus la dispariția „planetei care lipsește", la crearea centurii de asteroizi și a Pământului. După ce sateliții săi și câmpul

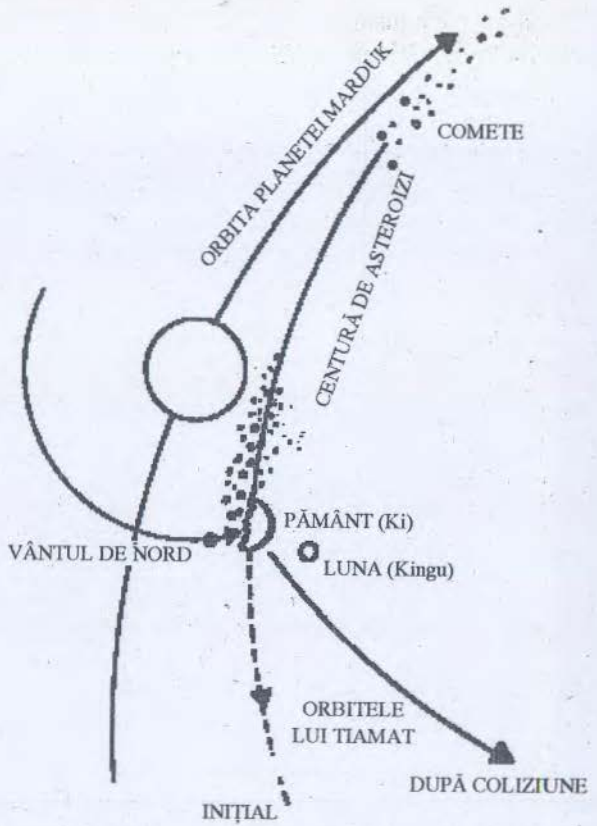

Fig. 108 B. Tiamat a fost zdrobită: fragmentele desprinse din ea vor alcătui „Cerul" – centura de asteroizi, iar cealaltă jumătate va căpăta o orbită independentă, devenind Pământul, în urma ciocnirii sale cu satelitul lui Marduk, „Vântul de Nord". Principalul satelit al lui Tiamat, Kingu, va deveni satelitul Pământului, Luna. Restul „oștirii" lui Tiamat a fost transformat în comete.

său electric au crăpat planeta Tiamat, un alt satelit al lui Marduk a expediat partea de sus a fostei planete pe o nouă orbită, ca actuala noastră planetă Pământul, apoi Marduk, la a doua trecere a sa pe orbită, a zdrobit în bucăți partea rămasă din planetă și le-a întins într-o fâșie uriașă.

Fiecare enigmă pe care am menționat-o mai devreme își primește răspuns în „Epopeea Creației" așa cum am descifrat-o noi. Mai mult, aflăm răspuns și la întrebarea de ce continentele noastre sunt concentrate pe o singură față a Pământului, pe partea cealaltă existând o cavitate foarte adâncă (Oceanul Pacific). De asemenea, este lămurită și problema permanentelor referiri la „apele" lui Tiamat. Ea era numită „Monstrul apos", și este normal să credem că și Pământul a moștenit aceste ape. Într-adevăr, mulți savanți moderni numesc Pământul „Planeta Ocean" – pentru că este singura din sistemul nostru solar care este binecuvântată cu elementul primordial al vieții.

Deși aceste teorii pot părea noi, ele erau acceptate de profeții și înțelepții care au scris Vechiul Testament. Profetul Isaia amintește de „zilele de la început" când puterea lui Dumnezeu l-a „tăiat pe cel semeț, l-a răsucit pe monstrul apelor, și a uscat apele lui *Tehom-Raba.*" Numindu-l pe Yahweh, „Împăratul meu", autorul psalmilor biblici redă în câteva versuri cosmogonia creației. „Prin puterea Ta, apele le-ai despărțit, pe căpetenia balaurilor apelor Tu ai zdrobit-o." Și Iov amintește cum „Dumnezeul său" a împrăștiat „pe îngerii celui Semeț"; și, cu impresionante cunoștințe astronomice îl laudă pe Dumnezeu care:

> A tras o boltă pe fața lui *Tehom*, ca hotar între lumină și întuneric.
> Stâlpii cerului se clatină...
> Prin puterea lui tulbură marea, prin priceperea lui îi sfarmă furia.
> Suflarea lui înseninează cerul, mâna lui străpunge șarpele fugar.

Cei care se ocupă de cercetarea Bibliei au descoperit că „tehom", care în ebraică înseamnă „mare", se trage din cuvântul Tiamat; că „tehom-raba" înseamnă „marea Tiamat", și că felul în care Biblia relatează evenimentele primordiale este identic cu cel sumerian. Este de asemenea foarte clar că paralela dintre textul sumerian și Cartea Genezei din Biblie începe chiar

din primele versete ale Bibliei, care descriu cum „duhul" lui Dumnezeu plutea deasupra apelor lui Tehom și cum trăsnetul lui Dumnezeu, Marduk, în versiunea sumeriană, a luminat întunericul atunci când a lovit-o pe Tiamat, creând Pământul și Rakia (literal „brățara spartă"). Această fâșie cerească (tradusă, în general prin „firmament") este numită „Cerul".

Cartea Genezei (1:8) declară în mod explicit că această „brățară spartă" a fost numită de Dumnezeu „Cer" (*șamaim*). Textele acadiene numesc și ele această fâșie „brățara spartă" (*rakkis*) și relatează cum Marduk a întins partea de jos a lui Tiamat până aceasta s-a spart și a format apoi un cerc cu ea. Textele sumeriene nu lasă nici un dubiu că acest „cer", complet diferit de conceptul general de cer și spațiu, era centura de asteroizi.

Pământul nostru și centura de asteroizi sunt, atât în textele mesopotamiene, cât și în Biblie, „Cerul și Pământul", create când Tiamat a fost dezmembrată de zeul suprem.

Când Vântul de Nord al lui Marduk a împins Pământul în locul în care se găsește acum, acesta a căpătat propria orbită în jurul Soarelui (rezultând astfel anotimpurile) și a căpătat mișcarea de rotație (rezultând astfel succesiunea noapte/zi). Textele sumeriene spun că, într-adevăr, una din sarcinile ulterioare ale lui Marduk a fost „să dea Pământului lumina zilei de la Soare și întunericul nopții." Biblia spune că s-a petrecut același lucru:

> Și Dumnezeu a zis: „Să fie niște luminători în întinderea cerului, ca să despartă ziua de noapte; ei să fie niște semne care să arate vremile, zilele și anii."

Oamenii de știință de azi cred că, după ce Pământul a devenit planetă, acesta era o sferă fierbinte, cu vulcani în erupție, care umpleau cerul cu aburi și nori. După ce temperatura a început să coboare, vaporii s-au transformat în apă, rezultând astfel oceanele și uscatul.

A cincea tăbliță a epopeii *Enuma Eliș*, deși foarte deteriorată, împărtășește aceeași opinie. Numind revărsările de lavă „saliva lui Tiamat", epopeea Creației plasează și ea acest feno-

men înainte de formarea atmosferei, oceanelor și continentelor. După ce „norii de apă s-au adunat", au început să se formeze oceanele, și a fost ridicată „fundația Pământului" – continentele. După ce „a fost făcut frigul" – răcirea –, au apărut ceața și ploaia. În acest timp, „saliva" continua să se împrăștie, „în straturi adunându-se", modelând topografia Pământului.

Încă o dată, identitatea cu textul biblic este clară:

> Și Dumnezeu a zis:„Să se strângă la un loc apele care sunt sub cer; și să se arate uscatul!" Și așa a fost.

Pământul, cu oceane, continente și atmosferă, era gata acum pentru formarea munților, râurilor, văilor și câmpiilor. Atribuind întreaga operă a Facerii lui Marduk, *Enuma Eliș* continuă:

> Punând capul lui Tiamat [Pământul] în locul hotărât,
> Pe el lanțurile de munți le-a făcut să apară,
> Văile le-a despicat, râuri prin ele să curgă,
> Prin ochii ei, Tigrul și Eufratul au ieșit.
> Din sânii ei, el a făcut munții cei sfinți.
> Izvoare a făcut, din ele râurile să se adape.

Apoi, în acord perfect cu descoperirile moderne, atât Biblia cât și *Enuma Eliș* și alte texte mesopotamiene înrudite plasează începutul vieții pe Pământ în apă, „să mișune apele de viețuitoare" și „păsări să zboare pe întinderea cerului". Abia după aceea „Fiarele Pământului după soiul lor, vitele după soiul lor și toate târâtoarele după soiul lor" își fac apariția, culminând cu apariția omului, actul suprem al creației.

*

Ca parte a ordinii celeste pe Pământ, Marduk „a făcut să apară divina Lună... ce noaptea s-o însemneze, și fiecare lună s-o măsoare".

Cine era acest zeu? Textul îl numește ȘEȘ.KI („Zeul care protejează Pământul"). Nu există nici o mențiune până acum în text despre o planetă cu acest nume și, totuși, iată că apare „în presiunea *ei* cerească [câmpul gravitațional]." Și ce se înțelege prin „ei": Tiamat sau Pământul?

Rolurile Tiamat și Pământ și referințele la amândoi par a fi interschimbabile. Pământul este Tiamat reîncarnată. Luna este numită „protectorul" Pământului: este exact cum Tiamat îl numea pe Kingu, principalul ei satelit.

Epopeea Creației îl exclude, în mod clar, pe Kingu din „oastea" lui Tiamat care a fost zdrobită, împrăștiată și întoarsă din drumul ei. După ce Marduk și-a făcut prima orbită în jurul Soarelui și s-a întors la locul bătăliei, el i-a hotărât lui Kingu o altă soartă:

> Și Kingu ce era mai mare peste ei, a fost micșorat;
> Și zeul DUG.GA.E a fost el de-acum numit.
> Și de la el a luat tăblița destinului,
> Ce pe nedrept îi fusese dată.

Deci, Marduk nu l-a distrus pe Kingu. L-a pedepsit luându-i orbita independentă, ce-i fusese dată de Tiamat când crescuse. Micșorat, Kingu rămâne „zeu" – un membru planetar al sistemului nostru solar. Lipsit de o orbită proprie, el nu putea decât să devină din nou satelit. Când partea de sus a lui Tiamat a fost împinsă pe o nouă orbită (ca noua planetă Pământ), credem noi, Kingu a rămas împreună cu ea. Deci, Luna este Kingu, fostul satelit al lui Tiamat.

Transformat într-un *duggae*, Kingu a fost deposedat de elementele „vitale" – atmosferă, apă, materii radioactive; s-a micșorat și a devenit o masă de materie moartă. Acești termeni sumerieni descriu, cu siguranță, Luna, istoria ei descoperită recent și soarta ce a făcut acest satelit care a fost la început KIN.GU („Marele emisar") să devină DUG.GA.E („Vasul de plumb").

L.W. King, în *The Seven Tablets of Creation*, (Cele șapte tăblițe ale Facerii), a semnalat existența unor fragmente dintr-un

text astronomico-mitologic care prezintă o altă versiune a bătăliei lui Marduk cu Tiamat, care conține niște versuri în care se povestește soarta desemnată de Marduk lui Kingu. „Kingu, soțul ei, cu o armă a fost tăiat... Tăblița destinului i-a luat-o cu mâna lui." O altă încercare de transliterare și traducere a acestui text, făcută de B. Landersberger, (în 1923 în *Archiv für Keilschriftforschung),* confirmă că numele Kingu/Ensu/Luna sunt interschimbabile.

Aceste texte nu numai că adeveresc teoria noastră că principalul satelit al lui Tiamat a devenit Luna; ci ele și explică descoperirile făcute de NASA referitoare la coliziunile „cu o serie de corpuri cerești de mărimea unor orașe mari, care s-au prăbușit pe suprafața Lunii". Atât descrierile date de NASA, cât și textele sumeriene prezintă satelitul nostru ca un „vast deșert".

Au fost descoperite și o serie de sigilii cilindrice ce înfățișează bătălia dintre Marduk și o fioroasă zeitate feminină. O astfel de reprezentare îl prezintă pe zeul Marduk aruncându-și trăsnetul spre Tiamat, cu Kingu, în mod clar identificat cu Luna, încercând s-o apere pe zeița care l-a creat. (Fig. 109)

Fig. 109

Această dovadă că satelitul lui Tiamat și cel al Pământului sunt unul și același este întărită și de rădăcina etimologică a numelui zeului Sin, care avea să desemneze ulterior Luna, derivă din SU.EN („Zeul pustiului").

Rezolvând problema lui Tiamat și Kingu, Marduk încă o dată „a străbătut cerurile și a vegheat asupra lor". De data aceasta, atenția sa s-a concentrat asupra „ținutului lui Nudimmud" (Neptun), pentru a stabili „destinul" lui Gaga, fost satelit al lui Anșar/Saturn, care fusese făcut mesager către celelalte planete.

Epopeea ne informează că unul din ultimele lucruri pe care le-a făcut Marduk în cer a fost să stabilească „un loc ascuns" pentru acest zeu, o orbită până acum necunoscută cu fața spre „Adânc" (spațiu) și l-a numit „Sfetnicul de taină al Adâncului". Pe lângă această nouă orbită, planeta fost a numită US.MI. („Cel care arată calea"), cea mai îndepărtată planetă, Pluto.

Conform epopeii, Marduk a stabilit, la un moment dat, „Căile zeilor eu le voi croi cu iscusință... în două tabere eu îi voi împărți".

Într-adevăr, a făcut-o. El a izgonit din ceruri pe cea care împreună cu Soarele au creat sistemul solar, zeița Tiamat. El a creat Pământul, dându-i o orbită în apropiere de Soare. El a zdrobit „brățara cerului" – centura de asteroizi care împarte grupul de planete în „planetele de sus" și „planetele de jos". A prefăcut majoritatea sateliților lui Tiamat în comete; pe principalul satelit al acestuia l-a făcut satelit al Pământului. Și a făcut satelitul lui Anșar/Saturn, Gaga, planeta Pluto, care are o serie din caracteristicile orbitei lui Marduk, (cum ar fi, de pildă, un plan orbital diferit).

Enigmele sistemului nostru solar – cavitățile oceanice ale Pământului, devastarea Lunii, orbitele inverse ale cometelor, enigmaticele caracteristici ale planetei Pluto – toate își găsesc explicații coerente în Epopeea mesopotamiană a Creației, așa cum o interpretăm noi.

„Hotărând" poziția fiecărei planete, Marduk și-a păstrat pentru el „poziția Nibiru", și „traversa cerurile și supraveghea" *noul* sistem solar. El era alcătuit acum din douăsprezece corpuri cerești, fiecăruia corespunzându-i un zeu. (Fig. 110)

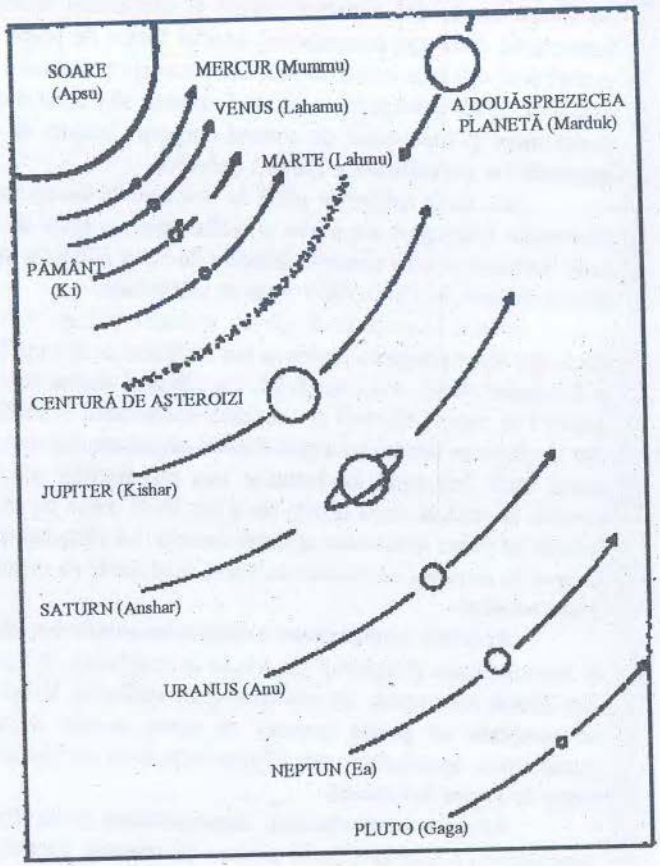

Fig. 110

Capitolul 8

Împărăția Cerurilor

Studiile despre Epopeea Creației și textele asemănătoare [de exemplu, cel al lui S. Langdon, *The Babylonian Epic of Creation* (Epopeea babiloniană a creației), demonstrează că Marduk, fiul lui Enki, a reușit să câștige, cândva după 2000 î.Ch., bătălia pentru supremație printre zei, cu fiul lui Enlil, Ninurta. Apoi, babilonienii au modificat epopeea sumeriană a creației, înlocuind numele lui Ninurta cu cel al lui Marduk, planeta invadatoare.

Ridicarea lui la rangul de „Rege al zeilor" a fost însoțită de asocierea acestuia cu planeta nefilimilor, A Douăsprezecea Planetă. Ca „rege al zeilor (planetelor), Marduk era și „Rege al cerurilor".

Unii cercetători au crezut la început că Marduk era, fie Steaua Polară, fie altă stea strălucitoare vizibilă pe cerul Mesopotamiei în vremea echinocțiului de primăvară, deoarece Marduk era numit „un strălucitor corp ceresc". Dar Albert Schott, în cartea sa *Marduk und sein Stern* (Marduk și steaua lui), precum și alți cercetători au demonstrat că toate textele astronomice vorbesc despre Marduk ca membru al sistemului nostru solar. Cum alte titluri ale lui erau „Marele corp ceresc" și „Cel care luminează", a fost lansată o nouă teorie conform căreia Marduk ar fi fost zeul sumerian al Soarelui, identic cu zeul egiptean Ra. Textele care îl descriu pe acesta ca fiind cel care „măsoară înălțimile depărtate ale cerului... purtând un halo a cărui strălucire este dătătoare de fiori", par a sprijini această teorie. Dar același text continuă spunând „el veghează pământurile ca Șamaș [Soarele]". Dacă în anumite privințe Mar-

duk era *asemănător* Soarelui, cu siguranță că el nu putea *fi* Soarele.

Dacă Marduk nu era Soarele, atunci, care dintre planete era? Vechile texte nu reușesc să îl indice ca una din planetele cunoscute. Bazându-și teoriile pe unele titluri ale lui (cum ar fi acela de „fiu al Soarelui"), unii cercetători au susținut că este vorba de Saturn. Descrierea acestuia ca fiind o planetă roșie a făcut ca și Marte să fie un candidat. Dar textul îl plasează pe Marduk în *markas șame* („în centrul cerului"), lucru care i-a convins pe majoritatea cercetătorilor că este vorba despre Jupiter, care este localizat în centrul liniei planetelor:

Jupiter
Mercur Venus Pământ Marte Saturn Uranus Neptun Pluto

Această teorie însă conține o contradicție. Ea este susținută de acei oameni de știință care consideră că mesopotamienii nu știau despre planetele de dincolo de Saturn. Ei pun Pământul în rândul planetelor, în timp ce cred că babilonienii considerau că acesta era centrul sistemului planetar și că era plat. În plus, ei uită că mesopotamienii considerau cu siguranță că Luna este „zeu", deci planetă. Echivalarea celei de-a douăsprezecea planete cu Jupiter nu este bună.

Epopeea Creației menționează cu claritate că Marduk era un invadator din afara sistemului solar, care în drumul lui a trecut pe lângă „planetele de sus" (Saturn și Jupiter) înainte de a se ciocni de Tiamat. Sumerienii numeau planeta NIBIRU, „planeta traversării", iar versiunea babiloniană a epopeei ne oferă următoarele informații astronomice:

Planeta NIBIRU:
La Răscrucea Cerului și Pământului el este.
În sus și în jos ei nu pot trece.
Pe el trebuie să-l aștepte mai întâi.

Planeta NIBIRU:
Planeta ce în ceruri strălucește.

În mijloc el stă;
Lui i se închină toți.

Planeta NIBIRU:
El este cel care mijlocul lui Tiamat îl traversează fără oboseală.
Fie ca numele lui să fie în veci „Cel care traversează" –
Cel care mijlocul îl ocupă.

Aceste versuri aduc informații suplimentare, și anume că, după ce a împărțit planetele în două grupuri egale, a douăsprezecea planetă „mijlocul lui Tiamat îl traversează": orbita lui îl poartă mereu și mereu pe la locul bătăliei, acolo unde era odată Tiamat.

Vom descoperi că și textele astronomice care tratează despre perioadele planetare înșiră, de asemenea, și ordinea lor, Marduk fiind plasat și acolo tot în poziție centrală, între Marte și Jupiter. Cum sumerienii știau toate planetele, apariția celei de-a douăsprezecea planete în „poziție centrală" confirmă concluziile noastre:

Marduk
Mercur Venus Luna Jupiter Saturn Uranus
Pământul Marte Neptun Pluto

Dacă orbita lui Marduk îl poartă pe acesta în apropierea noastră (între Marte și Jupiter), de ce nu o putem vedea, căci se presupune că acesta este mare și strălucitor?

Textele mesopotamiene spun că acesta ajunge în regiuni necunoscute și foarte îndepărtate ale cerului. „El cercetează ascunsele secrete... și toate colțurile universului le cercetează." Este descris ca „monitor" al celorlalte planete, cel a cărui orbită le înconjoară pe celelalte. „Se ține de fâșiile lor [orbitele]", face „un inel" în jurul lor. Orbita lui era „cea mai nobilă și mai măreață" dintre toate planetele. Acest lucru l-a făcut pe Franz Kugler, în *Sternkunde und Sterndienst in Babilon*, (Arta și meșteșugurile în Babilon) să considere că Marduk este o planetă care

se mișca foarte repede, după o orbită eliptică, asemănătoare cu cea a unei comete.

O astfel de orbită eliptică, având Soarele drept centru de greutate, are un apogeu – un punct care este cel mai îndepărtat de acesta –, de unde începe drumul înapoi și un perigeu – punctul în care este cel mai aproape de Soare, de unde se îndreaptă spre spațiu. Am descoperit că Marduk avea într-adevăr, conform textelor sumeriene, astfel de „baze". Acestea afirmă că planeta venea de la AN.UR („baza cerului") spre E. NUN („lăcașul zeiesc"). Epopeea Creației spune despre el că:

> Străbate cerurile și toate ținuturile le veghează...
> Apoi măsoară Adâncul cel de nepătruns.
> La *E-Șara* și-a întemeiat lăcașul de departe;
> *E-Șara*, cel mai mare lăcaș, de el a fost întemeiat.

Deci, un „lăcaș" era „de departe" – în îndepărtatele regiuni ale spațiului. Celălalt era „în Cer", adică, în interiorul centurii de asteroizi, între Marte și Jupiter. (Fig. 111)

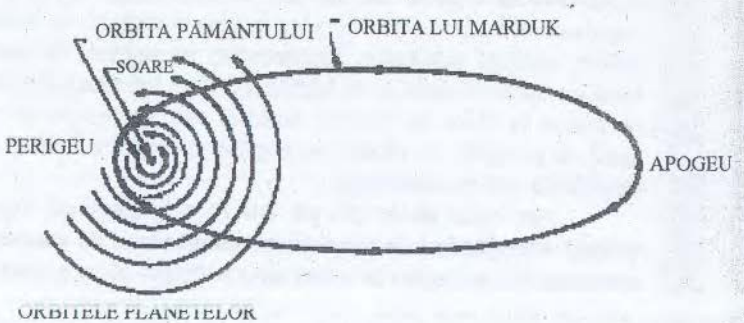

Fig. 111

Urmând învățăturile strămoșilor săi sumerieni, Avraam din Ur, patriarhul biblic, asocia zeitatea supremă (Dumnezeu) cu planeta cea mai importantă. La fel ca textele mesopotamiene, multe din fragmentele biblice spun că Dumnezeu își are „Lăcașul sfânt în Ceruri" de unde „vedea cum se ridică și cele

mai îndepărtate planete"; un Dumnezeu care, nevăzut, „se mișcă în ceruri în cerc". Cartea lui Iov, după ce descrie coliziunea, conține o serie de versuri semnificative care ne spun unde s-a dus planeta dumnezeiască:

> Pe întinsul cerului el își croiește o nouă cale; acolo unde lumina și întunericul [se unesc] este lăcașul său de departe.

Nu mai puțin explicit descrie și psalmistul traiectoria maiestuoasă a planetei:

> Cerurile spun slava lui Dumnezeu,
> Și întinderea lor vestește lucrarea mâinilor lui...
> Și ca un mire care iese din odaia lui de nuntă
> Se aruncă în drumul lui cu bucuria unui viteaz:
> Răsare la un capăt al cerurilor,
> Și își isprăvește drumul la celălalt capăt.

Recunoscut ca un mare călător pe bolta cerului, urcând la înălțimi amețitoare la apogeul său, apoi „coborând și aple-cându-se în cer" la perigeu, planeta era reprezentată printr-un glob înaripat.

Oriunde au dezgropat arheologii urmele civilizațiilor din Orientul Antic, era prezent și simbolul globului înaripat, dominând templele și palatele, gravat pe pietre, desenat pe sigilii cilindrice, pictat pe pereți, însoțind preoți și regi, stând deasupra tronurilor lor, „plutind" deasupra lor în timpul bătă-liilor, gravat pe carele lor de luptă. Obiecte de lut, metal, piatră sau lemn erau împodobite cu acest simbol. Regii din Sumer, Acad, Babilon, Asiria, Ela, Urartu, Mari, Nuzi, Mitanni și Canaan – toți se închinau la el. Regii hitiți, faraonii egipteni, *șar*-ii persani – toți au proclamat acest simbol (și ceea ce reprezenta el) suprem. Așa a rămas de-a lungul mileniilor. (Fig. 112)

În centrul credințelor lor religioase și astronomice stătea ideea că A Douăsprezecea Planetă, „planeta zeilor", rămânea în

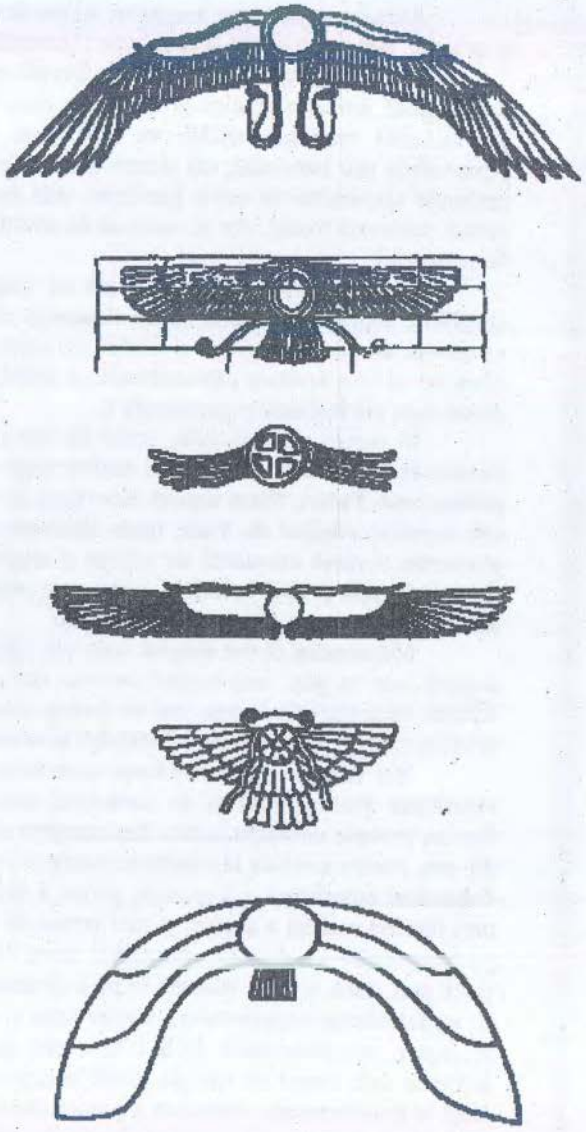

Fig. 112

interiorul sistemului solar și că marea sa orbită o făcea să se întoarcă periodic în apropierea Pământului. Semnul pictografic al acestei planete, „Planeta traversării", era o cruce. Acest semn cuneiform, care mai însemna și „Anu" și „zeiesc", a evoluat în limbile semitice spre litera *tav*, care înseamnă „semnul".

Într-adevăr, toți oamenii din Antichitate considerau apropierea acestei planete ca un semn pentru mari prefaceri și începutul unei noi ere. Textele mesopotamiene vorbesc despre această apariție ca despre un eveniment anticipat, previzibil și observabil:

Marea Planetă:
Când apare ea are culoare roșu închis.
Cerul ea îl împarte în două
Și ea este Nibiru.

Multe din textele care vorbesc despre apropierea celei de-a douăsprezecea planete sunt prevestiri care profețesc efectele pe care evenimentul îl va avea asupra Pământului și omenirii. R. Campbell Thompson, reproduce în cartea sa *Reports of the Magicians and Astronomers of Niniveh and Babylon*, (Studiu despre magicienii și astronomii din Babilon și Ninive) o serie de astfel de texte care urmăresc mișcarea acestei planete, de când ajunge „în poziția lui Jupiter" și până când sosește la punctul de răscruce, Nibiru:

Când din poziția lui Jupiter, Planeta trece înspre vest,
O vreme calea liniștită va avea, și pacea va fi stăpână pe Pământ.
Când din poziția lui Jupiter Planeta crește-n strălucire
Și Zodia Cancerului va deveni Nibiru,
Binecuvântat va fi Acadul cu belșug,
Și mai puternic fi-va împăratul lui.
Când culminează Nibiru...
Țările vor fi în pace, iar împărații certați se vor împăca,
Iar zeii vor auzi rugăciuni, și imnuri de slavă.

Planeta ce se apropia totuși urma să aducă cu sine ploi și inundații, din cauza efectelor câmpului său gravitațional:

Când Planeta Tronului Ceresc
Mai strălucitoare va fi,
Potop de ploi să cadă va începe...
Când Nibiru ajunge la perigeu,
Zeii vor dărui liniștea,
Necazurile vor fi uitate
Și supărările vor fi sfârșit.
Ploi și inundații vor veni.

La fel ca învățații mesopotamieni, și profeții biblici considerau momentul în care planeta se apropia de Pământ și devenea vizibilă pentru oameni ca fiind momentul intrării într-o nouă eră. Asemănările dintre prevestirile mesopotamiene despre pacea și bunăstarea ce însoțeau apariția planetei Tronului Ceresc și profețiile biblice despre pacea și dreptatea care vor fi întronate pe Pământ după Ziua Domnului, poate fi redată cel mai clar prin acest fragment din profeția lui Isaiia:

Se va întâmpla în scurgerea vremurilor...
El va fi judecătorul neamurilor și el va hotărî între un mare număr de popoare; așa încât din săbiile lor își vor făuri fiare de plug și din sulițele lor cosoare; nici un popor nu va mai scoate sabia împotriva altuia și nici nu vor mai învăța războiul.

În contrast cu binecuvântările aduse de noua eră, Ziua Judecății era descrisă în Vechiul Testament ca fiind însoțită de ploi, inundații și cutremure. Dacă citim cuvintele profetului Isaiia ca referindu-se asemeni textelor mesopotamiene la apropierea de Pământ a unei planete cu un câmp gravitațional foarte puternic, ele pot fi înțelese în adevărata lor semnificație:

Vai! Ce vuiet de popoare multe care urlă cum urlă marea! Ce zarvă de neamuri, care mugesc cum mugesc apele puternice.

Este Dumnezeul oștirilor, conducând oastea sa în luptă.

De departe vin, de la capătul cerului vine urgia lui Dumnezeu să distrugă Pământul...

Și va mișca cerul, și Pământul se va mișca din locul său când Dumnezeul Oștirilor va trece, în ziua prăpădului.

În timp ce „munții se vor nărui... văile vor fi acoperite", va fi afectată și mișcarea de rotație a Pământului. Profetul Amos descrie cu claritate acest lucru:

Și va fi ziua aceea, spune Domnul Dumnezeu, când voi porunci Soarelui să se ducă la culcare la amiază și Pământul se va întuneca în miezul zilei.

Anunțând, „Vă zic vouă, Ziua Domnului a sosit!" profetul Zaharia spune că această oprire a mișcării de rotație nu va dura decât o zi:

Și atunci va fi ziua în care nici o lumină nu va fi – ca niciodată până acum.

Și va fi o zi, ce de Dumnezeu e sortită, în care nici zi nici noapte nu va mai fi și Soarele va lumina în miez de noapte.

În ziua aceea, spune profetul Ioel, „Soarele și Luna se vor întuneca, stelele își vor ascunde strălucirea"; „Soarele se va întuneca, iar Luna va fi roșie ca sângele."

Textele mesopotamiene amintesc de strălucirea planetei, care era vizibilă chiar în timpul zilei: „și se vedea când Soarele răsărea pe cer, și apoi nu se mai vedea când Soarele apunea". Un sigiliu cilindric înfățișează un grup de plugari privind uimiți

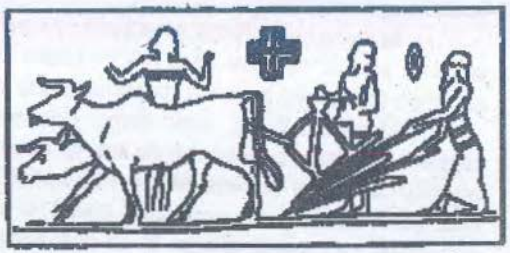

Fig. 113

sus spre cer la cea de-a douăsprezecea planetă (reprezentată prin simbolul său, crucea), care este vizibilă. (Fig. 113)

Anticii nu numai că așteptau sosirea acestei planete ci îi urmăreau și orbita.

Numeroase pasaje biblice – mai ales la Isaiia, Amos și Iov – leagă mișcarea Dumnezeului ceresc de o serie de constelații zodiacale. „Singur el pășește pe întinderea cerului; la Carul Mare a ajuns și în Orion și în Sirius și apoi în constelațiile din sud." Sau, „El zâmbește Taurului și Berbecilor; din Taur urcă apoi în Săgetător." Aceste versete descriu o planetă care nu numai că străbate întinderile cerului, ci și una care vine dinspre sud și se mișcă în direcția acelor ceasornicului – exact cum se deduce și din textele sumeriene. Profetul Habakkuk spune în mod explicit: „Domnul va veni din sud... slava Sa va umple Pământul... și Luceafărul va lumina ca Soarele, căci de la Domnul el va primi lumina."

Între textele mesopotamiene referitoare la acest subiect, unul este cât se poate de clar:

> Planeta zeului Marduk:
> Deasupra sa: Mercur.
> Răsărind la treizeci de grade ale bolții cerești: Jupiter.
> Când șade în locul bătăliei cerești: Nibiru.

Când este însoțit de hărți schematice, se vede clar că acest text nu oferă diferite nume pentru A Douăsprezecea Planetă (cum greșit au presupus o serie de cercetători). El vorbește

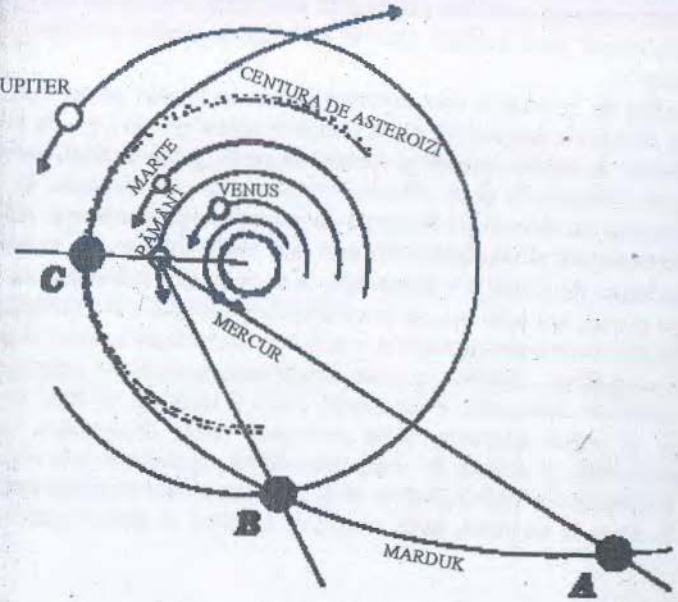

Fig. 114

mai degrabă de trei puncte în care poziția acestei planete era vizibilă și putea fi determinată de pe Pământ. (Fig. 114)

Primul punct în care planeta era vizibilă era deci alinierea acesteia cu Mercur (punctul A) – după calculele noastre, la un unghi de 30 de grade pe axa imaginară Soare/Pământ la perigeu. Venind mai aproape de Pământ, și deci apărând pe cer mai „sus" (cu încă treizeci de grade, pentru a fi mai exacți), planeta intersecta orbita lui Jupiter în punctul B. În sfârșit, sosind la locul bătăliei cerești, perigeul, sau „Răscrucea", planeta este Nibiru, punctul C. Trăgând o axă imaginară între Soare, Pământ și perigeul orbitei lui Marduk, un observator de pe Pământ vede mai întâi pe Marduk aliniat cu Mercur, la treizeci de grade (punctul A). Urcând cu încă treizeci de grade, Marduk intersectează orbita lui Jupiter în punctul B.

Apoi urmează perigeul (punctul C) și planeta ajunge la „Răscruce": adică, înapoi la locul bătăliei cerești, cel mai aproape de Pământ, după care urmează drumul invers spre spațiu.

Așteptarea Zilei Domnului în scrierile antice mesopotamiene și evreiești (care își au ecoul în Împărăția Cerului despre care se vorbește în Noul Testament) avea deci o bază reală, fiind vorba de experiențe reale ale locuitorilor antici: ei fuseseră martorii revenirii periodice a Planetei Împărăției în vecinătatea Pământului.

Apariția și dispariția periodică a acestei planete confirmă prezența permanentă a acesteia în sistemul nostru solar. În această privință ea se aseamănă cu cometele. Unele dintre cometele cunoscute – ca de pildă, cometa Halley, care ajunge în apropierea Pământului o dată la șaptezeci de ani – dispar din vedere suficient timp pentru ca astronomii să-și dea seama foarte greu că este vorba de aceeași cometă. Altele au fost văzute doar o singură dată în istoria omenirii și se presupune că au orbite care necesită mii de ani pentru a fi acoperite. Cometa Kohoutek, de exemplu, descoperită în martie 1973, s-a apropiat la 75.000.000 de mile de Pământ în ianuarie 1974 și a dispărut dincolo de Soare la scurt timp. Astronomii au calculat că ea poate reveni în apropierea Pământului peste circa 7500-75.000 de ani.

Faptul că aparițiile și disparițiile lui Marduk erau cunoscute anticilor ne face să credem că orbita acestei planete este ceva mai scurtă decât a cometei Kohoutek. Dacă așa stau lucrurile, de ce astronomii noștri nu au descoperit-o până acum? Adevărul este că o planetă cu o orbită chiar pe jumătatea celei mai mici presupuse orbite a cometei Kohoutek ar trece mult mai departe de Pământ chiar decât Pluto, cea mai îndepărtată planetă – o distanță la care ea nu ar mai fi vizibilă de pe Pământ, deoarece nu ar reflecta (daca ar reflecta) decât foarte puțin razele Soarelui. De fapt, planetele cunoscute de după Saturn au fost descoperite prin calcule matematice, nu prin observație. Orbitele lor păreau a fi influențate de alte corpuri cerești.

Tot acesta poate fi modul în care va fi descoperită și cea de-a douăsprezecea planetă. Au existat chiar anumite speculații că ar exista o „Planetă X", care, deși nevăzută, poate fi „simțită" prin influența pe care o exercită asupra orbitelor unor comete. În 1972, Joseph L.Brady de la Lawrence Livermore Laboratory din cadrul Universității California a descoperit că discrepanțele dintre orbitele cometei Halley ar putea fi cauzate de o planetă de mărimea lui Jupiter care înconjoară Soarele o dată la 1800 de ani. La distanța estimată de 6.000.000.000 de mile, prezența sa ar putea fi detectată numai prin calcule matematice.

În timp ce o astfel de perioadă nu poate fi determinată, textele mesopotamiene indică cu certitudine că orbita celei de-a douăsprezecea planete este de 3600 de ani. Acest număr era scris în sumeriană cu un cerc mare. Titlul planetei – *șar* („conducătorul suprem") însemna de asemenea și „cercul perfect", un „cerc întreg". Mai însemna și numărul 3600. Iar identitatea dintre cei trei termeni – planetă/orbită/3600 – poate să nu fie doar o simplă coincidență.

Berossus, preotul-astronom babilonian, vorbește de zece regi care au condus Pământul înainte de potop. Reluând scrierile lui, Alexandru Polihistor din Caldeea spune: „În cartea a doua se spunea despre cei zece regi din Caldeea, și perioadele de domnie ale fiecăruia, care însumate dau o sută douăzeci de *șar*, sau patru sute treizeci și două de mii de ani, ajungând până în vremea potopului."

Abidenus, un discipol al lui Aristotel, îl citează și el pe Berossus, amintind de cei zece regi prediluvieni care au domnit în total o sută douăzeci de *șar*. El afirmă cu certitudine că aceste regate erau localizate în Mesopotamia:

> Se spune că primul rege al ținutului a fost Alorus... El a domnit zece *șar*.
>
> Și se spune ca un *șar* are trei mii șase sute de ani...
>
> După el, a domnit Alaprus, trei *șar*; lui i-a urmat Amillarus din orașul panti-Babilon, care a domnit treisprezece *șar*...
>
> După el a domnit Ammenon, doisprezece *șar*; și el era din orașul panti-Babilon. Apoi Megalurus, din același loc, optsprezece *șar*.
>
> Apoi Daos, Păstorul, a domnit zece *șar*...

Au mai fost și alți regi, și ultimul dintre ei a fost Sisithrus; așa încât, cu totul, au fost zece regi, și domniile lor însumate înseamnă o sută douăzeci de *șar*.

Apolodor din Atena spune și el la fel ca Berossus că au fost zece regi, care au domnit cu toții o sută douăzeci de *șar* (432.000 ani) și domnia fiecăruia era măsurată în *șar* de 3600 de ani.

O dată cu nașterea sumeriologiei, vechile texte la care face referire Berossus au fost descoperite și descifrate; acestea erau listele de regi sumerieni, care, aparent, păstrează tradiția celor zece regi de dinainte de potop care au domnit asupra Pământului din vremea când „Împărăția Cerurilor coborâse pe Pământ".

O astfel de listă sumeriană, cunoscută sub numele de textul W-B/144, înregistrează regii divini din cinci locuri sau „orașe". În primul oraș, Eridu, au fost doi regi. Textul adaugă celor două nume prefixul „A", însemnând „fiul".

Când s-a coborât Împărăția Cerurilor pe Pământ,
primul regat a fost Eridu.
În Eridu,
A.LU.LIM a devenit rege; el a domnit 28.800 de ani.
A.LAL.GAR a domnit 36.000 de ani.
Cei doi regi au domnit 64.800 de ani.

Apoi, regatul a fost mutat în alt loc, unde regii erau numiți *en* sau „zei" (și, într-unul din cazuri era numit cu titlul de *lugal*).

Am părăsit Eridu;
Am mutat regatul la Bad-Tibira.
În Bad-Tibira,
EN.MEN.LU.AN.NA a domnit 43.200 de ani.
EN.MEN.GAL.AN.NA a domnit 28.800 de ani.
Divinul DU.MU.ZI, Păstorul, a domnit 36.000 de ani.
Cei trei regi au domnit împreună 108.000 de ani.

Apoi, sunt înșirate orașele care au urmat, Larak și Sippar, și divinii lor regi; în cele din urmă, orașul Șuruppak, în care a fost pus rege un om născut dintr-un zeu. Lucrul cel mai izbitor la aceste fantastic de lungi perioade de domnie este faptul că, fără excepție, toate sunt multipli de 3 600:

Alulim	– 8 × 3600	=	28.800
Alalgar	– 10 × 3600	=	36.000
Enmenluanna	– 12 × 3600	=	43.200
Enmengalanna	– 8 × 3600	=	28.800
Dumuzi	– 10 × 3600	=	36.000
Ensipazianna	– 8 × 3600	=	28.800
Enmenduranna	– 6 × 3600	=	21.600
Ubartutu	– 5 × 3600	=	18.000

Un alt text sumerian (W-B/62) adaugă orașul Larsa și cei doi regi ai săi, iar perioadele lor de domnie sunt, de asemenea, multipli de 3600. Cu ajutorul unui alt text, concluzia care rezultă este că, într-adevăr, au fost zece regi în Sumer înainte de potop; fiecare a domnit un număr de *șar*; iar cu totul, domniile au durat 120 de *șar* – așa cum a spus Berossus.

Concluzia este una singură: acești *șar*, în care se măsura durata domniei regilor predeluvieni erau legați de perioada orbitei planetei „Șar", „Planeta Împărăției"; Alulim a domnit opt perioade ale acestei planete, Alalgar timp de zece ș.a.m.d.

Dacă acești regi de dinainte de potop erau, așa cum sugerăm noi, nefilimi care au venit pe Pământ de pe A Douăsprezecea Planetă, atunci nu este de mirare că perioada domniei lor este legată de durata orbitei planetei lor. O astfel de domnie sau un astfel de regat ar dura din momentul aterizării, până în momentul plecării; când sosea un nou comandant de pe planeta lor, misiunea celuilalt se încheia. Cum sosirile și plecările nu se puteau face decât atunci când planeta se apropia de Pământ, „domniile" nu puteau fi măsurate decât în perioade orbitale ale planetei nefilimilor.

Cineva se poate întreba, desigur, dacă un nefilim care a venit pe Pământ ar putea domni 28.800 sau 36.000 de ani. Nu e de mirare că istoricii numesc aceste perioade „legendare"

Dar ce este un an? „Anul" nostru este pur și simplu perioada de timp necesară planetei noastre pentru a face o rotație completă în jurul Soarelui. Întrucât viața pe Pământ a apărut după ce acesta își stabilise o orbită regulată în jurul Soarelui, evident că ea este modelată în conformitate cu această perioadă de timp. (Chiar și cea mai mică modificare a orbitei, sau a ciclului noapte/zi este în măsură să modifice viața de pe Pământ.) Trăim un anumit număr de ani fiindcă ceasul nostru biologic este reglat pentru un anumit număr de rotații.

Nu există nici un dubiu că viața de pe altă planetă va fi modelată după un ciclu complet diferit de cel al nostru. Dacă traiectoria celei de-a douăsprezecea planete este de o sută de ori mai mare decât cea a planetei noastre, atunci un an al nefilimilor ar fi egal cu o sută de ani ai noștri. Dacă orbita lor este de o mie de ori mai mare, atunci anul lor ar fi egal cu o mie de ani pământeni.

Dar dacă, așa cum credem noi, orbita lor în jurul Soarelui necesită 3600 de ani? Atunci, 3600 de ani de-ai noștri ar însemna doar unul singur din calendarul lor. Deci, duratele domniilor date de Berossus nu ar fi nici legendare nici fantastice: ar însemna doar cinci, opt sau zece ani de-ai nefilimilor.

Am semnalat în capitolele anterioare că mersul omenirii spre civilizație – prin intervenția nefilimilor – a trecut prin trei stadii, care sunt decalate cu câte 3600 de ani: mezoliticul (circa 11.000 î.Ch.), olăritul (circa 7400) și apoi apariția bruscă a civilizației sumeriene (circa 3800). Este foarte probabil că nefilimii reînoiau cunoștințele oamenilor și le îmbunătățeau, de fiecare dată când planeta lor venea în apropierea Pământului.

Mulți cercetători (de exemplu, Heinrich Zimmern în *The Babylonian and Hebrew Genesis* – Geneza în variantă babiloniană și evreiască) au demonstrat că Vechiul Testament păstrează tradiția unor patriarhi sau strămoși predeluvieni și că genealogia de la Adam la Noe înșiră zece astfel de legiuitori. Situând acest eveniment înainte de potop, Cartea Genezei (Capitolul 6)

descrie supărarea lui Dumnezeu pe lume. „I-a părut rău lui Dumnezeu că a făcut pe om pe Pământ... și Dumnezeu a zis: «Am să șterg de pe fața pământului pe omul pe care l-am făcut.»"

> Atunci Dumnezeu a zis: „Duhul meu nu va rămâne pururea în om; căci și omul nu este decât carne păcătoasă. Totuși, zilele lui au fost de o sută douăzeci de ani."

Ani de zile cercetătorii nu au văzut în versetul „zilele lui vor fi de o sută douăzeci de ani" decât faptul că Dumnezeu a acordat omului o viață de 120 de ani. Dar această interpretare n-are nici un sens. Dacă textul vorbește de intenția Domnului de a distruge omenirea, de ce să-i mai acorde omului o viață atât de lungă? Iar imediat mai departe aflăm că Noe și copiii săi au trăit cu mult mai mult decât această limită presupusă de 120 de ani, Șem, fiul lui Noe, 600 de ani, Ham 438, Iafet 433.

În încercarea lor de a aplica această limită de vârstă omului, cercetătorii au uitat că Biblia nu folosește viitorul – zilele lui *vor fi* de ... – ci trecutul – zilele lui *au fost* de... Întrebarea care se pune aici este atunci, cui i se aplică această limită de vârstă?

Noi credem că ea se referă la zei.

Stabilirea circumstanțelor temporale ale unui anume eveniment este una din trăsăturile cele mai caracteristice ale literaturii sumeriene și babiloniene. Epopeea Creației începe cu cuvintele *Enuma Eliș*, („Pe când în înălțimi"). Povestea întâlnirii dintre zeul Enlil și zeița Ninlil este plasată „în vremea pe când omul nu fusese încă făcut" ș.a.m.d.

Limba și scopul capitolului 6 din Geneză se adaptează astfel încât să situeze evenimentul care urmează, potopul, în perspectiva temporală cea mai adecvată. Primul cuvânt al primului verset din acest capitol este „când":

> Când începuseră oamenii să se înmulțească pe fața pământului, și li s-au născut fete,

Aceasta, spune povestea, este vremea când,

fiii lui Dumnezeu au văzut că fetele oamenilor erau frumoase; și din toate și-au luat neveste pe cele pe care și le-au ales.

Era vremea când:

Nefilimii erau pe Pământ în vremurile acelea, chiar și după ce s-au împreunat fiii lui Dumnezeu cu fetele oamenilor, și le-au născut ele copii; aceștia erau vitejii care au fost în vechime, oamenii cu *șem*.

Acelea erau vremurile în care omul urma să fie șters de pe fața pământului.

Când anume se întâmpla acest lucru?

Versetul trei ne-o spune fără echivoc: când, după numărătoarea zeilor, se împlineau 120 de ani. O sută douăzeci de ani, nu ai omenirii, ci cei numărați de „uriași", „oamenii cu „șem", nefilimii. Și anul lor era *șar*-ul, adică 3600 de ani.

Această interpretare, nu numai că clarifică acest controversat capitol 6 al Genezei, dar și se corelează perfect cu informațiile sumeriene: 120 de șar, 432.000 de ani trecuseră de la prima aterizare a nefilimilor, până la potop.

Pe baza estimărilor noastre asupra datei la care a avut loc potopul, putem stabili cu aproximație data la care au aterizat pentru prima oară nefilimii pe planeta noastră, în urmă cu circa 450.000 de ani în urmă.

*

Înainte de a ne întoarce la vechile însemnări despre călătoriile nefilimilor spre Pământ, trebuie să răspundem la două întrebări fundamentale: pot ființe, în mod evident nu foarte diferite de noi, să trăiască pe o altă planetă? Erau aceste ființe capabile în urmă cu aproape o jumătate de milion de ani în urmă de zboruri interplanetare?

Prima întrebare este de fapt o variantă a uneia care frământă de milenii omenirea: mai există viață, așa cum o știm noi, și altundeva în acest univers? Oamenii de știință știu că există nenumărate galaxii asemănătoare cu a noastră, conținând stele asemănătoare Soarelui nostru, cu un număr... astronomic de planete care posedă o combinație inimaginabilă de temperatură, atmosferă și elemente chimice, oferind milioane de șanse pentru dezvoltarea vieții.

Ei au mai descoperit că spațiul interplanetar nu este vid. De exemplu, există molecule de apă, rămășițe a ceea ce se crede a fi fost nori de cristale de gheață care se pare că învăluiau stelele în primele lor stagii de dezvoltare. Această descoperire conferă o și mai mare greutate referințelor mesopotamiene la apele Soarelui care s-ar fi amestecat cu cele ale lui Tiamat.

Moleculele de bază ale materiei vii „plutesc" în spațiul interplanetar, și credința că viața poate exista numai într-o anumită atmosferă sau temperatură trebuie acum revizuită. Mai mult chiar, ideea că singura sursă de căldură și de radiații din sistemul nostru solar este Soarele a fost dezmințită. Căci, sonda *Pioneer 10* a descoperit că Jupiter, deși atât de îndepărtată de Soare, este atât de fierbinte, încât trebuie să posede propria-i sursă de căldură.

O planetă cu bogate resurse de materiii radioactive în adâncul său nu numai că ar genera căldură, va avea și o intensă activitate vulcanică. O astfel de activitate vulcanică ar produce o atmosferă. Dacă planeta este suficient de mare pentru a avea un câmp gravitațional foarte puternic, acesta ar putea păstra-o. In schimb, această atmosferă ar crea un efect de seră: va apăra planeta de frigul spațiului și ar împiedica propria căldură a planetei să se risipească în spațiu – cam în felul în care hainele noastre ne apără de frig, păstrând căldura corpului. Cu această idee în minte, descrierea anticilor, conform căreia A Douăsprezecea Planetă era „îmbrăcată în nori", nu este doar o descriere poetică. În multe cazuri ei se referă la această planetă ca la o planetă radiantă – „cel mai radios dintre zei, el este" – și repre-

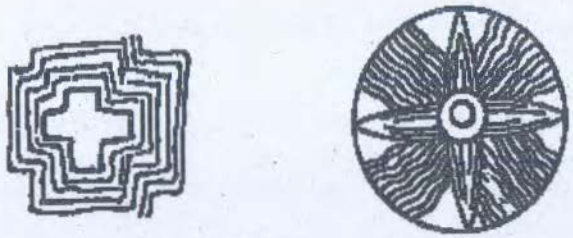

Fig. 115

zentările făcute de aceştia planetei ca un corp ceresc ce emite raze. A Douăsprezecea Planetă putea genera propria sa căldură şi o putea reţine datorită atmosferei sale. (Fig. 115)

Oamenii de ştiinţă au descoperit că, nu numai viaţa ar putea evolua şi pe planetele mai îndepărtate (Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun) ci, probabil, că *a şi existat* acolo. Aceste planete sunt constituite din cele mai uşoare elemente ale sistemului nostru solar, şi au o structură mult mai asemănătoare universului în general, conţinând hidrogen, heliu, metan, amoniac şi, probabil, neon şi vapori de apă – toate elementele necesare producerii moleculelor organice.

Pentru ca viaţa aşa cum o ştim noi să se dezvolte, apa este esenţială. Textele mesopotamiene ne informează că A Douăsprezecea Planetă avea apă. În Epopeea Creaţiei, există o listă cu peste cincizeci de nume ale acestei planete, dintre care, un grup se referă la această calitate. Pornind de la titlul de A.SAR („Regele apelor"), „cel care hotărăşte adâncimea mărilor", numele descriu planeta ca A.SAR.U.(„Nobilul", „Strălucitorul rege al apelor"), A.SAR.U.LU.DU.(„Nobilul rege al apelor ale căror adâncuri sunt îmbelşugate") etc.

Sumerienii nu se îndoiau că această planetă era una verde, plină de viaţă; într-adevăr, ei o numeau NAM.TIL. LA.KU., („zeul care menţine viaţa"). El era, de asemenea şi „Cel care a învăţat pe oameni agricultura", „creatorul grânelor şi al ierburilor... care au umplut Pământul... aducătorul de belşug, dătătorul apei vieţii" – „cel care udă Cerul şi Pământul".

Oamenii de ştiinţă au ajuns la concluzia că viaţa nu a apărut pe planetele terestre, care sunt formate din elemente grele, ci în părţile mai îndepărtate ale sistemului solar. Din aceste depărtări a venit în mijlocul nostru A Douăsprezecea Planetă, o planetă roşie, strălucitoare, generându-şi şi radiind propria-i căldură, aducând din atmosfera sa ingredientele necesare în laboratorul vieţii.

Dacă există cu adevărat o enigmă, aceasta este, cu siguranţă apariţia vieţii pe Pământ. Acesta s-a format în urmă cu circa 4.500.000.000 ani în urmă, iar oamenii de ştiinţă cred că, la doar câteva sute de milioane de ani după, existau aici primele forme de viaţă primitivă. Mult prea devreme. Există, de asemenea, o serie de indicii că cele mai vechi şi mai simple forme de viaţă, vechi de mai mult de trei miliarde de ani, posedau molecule de origine biologică şi nu nonbiologică. Spusă în diferite feluri, asta înseamnă că formele de viaţă care au apărut pe pământ la un atât de scurt timp după ce acesta s-a format erau descendentele unor alte forme de viaţă anterioare, şi în nici un caz rezultatul unor combinaţii chimice între diferite elemente.

Acest lucru sugerează că viaţa, care nu ar fi putut evolua foarte uşor pe Pământ, nici nu a evoluat aici. Într-un articol din magazinul ştiinţific *Icarus*, deţinătorul premiului Nobel, Francis Crick, şi dr. Leslie Orgel au lansat teoria că „viaţa pe Pământ a fost adusă aici de mici organisme vii de pe o altă planetă îndepărtată".

Studiul acesta a fost întâmpinat cu scepticism de adepţii teoriilor clasice referitoare la apariţia vieţii pe Pământ. Totuşi, de ce există doar un singur cod genetic pentru toate formele de viaţă terestre? Dacă viaţa ar fi început cu acea „supă" primordială, aşa cum cred majoritatea biologilor, ar fi trebuit să se dezvolte organisme cu coduri genetice diferite. Mai mult, de ce molibdenul joacă un rol atât de important în reacţiile enzimatice, esenţiale pentru viaţă, când molibdenul este un element foarte rar pe planeta noastră? De ce elementele care se găsesc în abundenţă pe Terra nu au nici un rol în reacţiile biochimice?

Bizara teorie lansată de Crick şi Orgel este că nu numai toate formele terestre de viaţă pot proveni dintr-un organism de pe o altă planetă, dar şi că această „sămânţă" a fost „plantată" deliberat – adică, fiinţe inteligente de pe altă planetă au lansat

această sămânță într-o navă spațială, cu scopul expres de a începe lanțul vieții pe Pământ.

Fără a beneficia de datele oferite de această carte, cei doi eminenți savanți s-au apropiat foarte tare de evenimentele reale. Nu a fost o „însămânțare" premeditată, în schimb a fost o coliziune celestă. O planetă pe care exista viață, A Douăsprezecea Planetă și sateliții săi, s-a ciocnit de o alta, Tiamat, a spart-o în două, creând astfel Pământul.

În timpul acestei coliziuni, solul și atmosfera favorabilă vieții de pe planeta aceea au fost transferate și planetei noastre, dându-i formele biologice de viață primitive, pentru a căror apariție pe Pământ atât de devreme nu există nici o altă explicație.

Dacă viața pe A Douăsprezecea Planetă a început, fie și cu 1% mai devreme, asta ar da un avans de 45.000.000 de ani. Chiar și cu acest decalaj minim, la data când pe Pământ apăreau primele mamifere, pe planeta „mamă" existau deja ființe umane dezvoltate.

Dat fiind acest decalaj de timp între cele două planete, este foarte posibil ca, în urmă cu 500.000 de ani, ființele de pe acea planetă să fi fost capabile de zboruri spațiale.

Capitolul 9

Aterizarea pe planeta Pământ

Oamenii au pus piciorul doar pe Lună și au cercetat cu nave fără echipaj uman doar planetele din jurul nostru. Dincolo de vecinii noștri apropiați, atât zborurile interplanetare, cât și cele intergalactice, chiar și cu nave mici, fără oameni la bord, depășesc încă posibilitățile noastre. Dar orbita uriașă a planetei nefilimilor le-a servit acestora pentru observarea îndeaproape a celei mai mari părți a sistemului nostru solar.

Nu e de mirare deci, că atunci când au coborât pe Pământ au adus cu ei și vastele lor cunoștințe în domeniul astronomiei sau matematicii. Nefilimii, „Zeii Cerurilor" coborâți pe Pământ, i-au învățat pe oameni să se uite spre cer – la fel cum în Vechiul Testament, Yahwe îi spune lui Avraam să privească cerul.

Nu trebuie, așadar, să ne surprindă că și cele mai vechi și rudimentare sculpturi sau desene poartă simbolurile stelelor și constelațiilor și atunci când trebuia reprezentați și invocați zeii, erau utilizate simbolurile lor. Invocând simbolurile divine, omul nu mai era singur; aceste simboluri îi uneau pe pământeni cu nefilimi, Cerul cu Pământul, omenirea cu universul.

Unele dintre aceste simboluri, credem noi, oferă informații care ar putea fi legate de călătorii spațiale către Pământ.

Vechile scrieri conțin zeci de texte care înșiră liste de corpuri cerești, asociindu-le pe fiecare cu un zeu. Obiceiul anticilor de a acorda aceluiași corp ceresc sau zeu mai multe nume sau titluri îngreunează descifrarea. Chiar și în cazul unei identificări, cum ar fi Venus/Ishtar, lucrurile sunt complicate de schimbările ulterioare petrecute în panteon. Căci înainte Venus era asociată cu Ninhursag.

O clarificare în acest domeniu este adusă de studii ca cel al lui E.D. Van Buren, *Symbols of the Gods in Mesopotamian Art* (Simbolurile zeilor în arta mesopotamiană), care a adunat și sortat circa optzeci de simboluri ale corpurilor cerești/zeilor, găsite pe sigilii cilindrice, sculpturi, stelae, basoreliefuri, picturi murale și, de o mare claritate a detaliului, pe pietrele de hotar (*kudurru*, în acadiană). O dată ce această clasificare este făcută, devine clar că, în afară de cele pentru unele constelații nordice și sudice foarte cunoscute (cum ar fi șarpele de mare pentru Hidra), ele reprezintă fie cele douăsprezece constelații zodiacale, fie cei *doisprezece* zei, fie cele *douăsprezece* corpuri cerești, membre ale sistemului nostru solar. Un *kudurru* pus de Melișipak, regele din Susa, înfățișează simbolurile celor douăsprezece semne zodiacale și cele ale celor doisprezece zei. (Fig. 116)

Fig. 116

O stelă funerară a regelui asirian Esarhadon îl înfățișează pe acesta ținând în mână Cupa Vieții, având în față simbolurile celor doisprezece zei ai Cerului și Pământului. Vedem patru zei călare pe animale, dintre care pot fi identificați cu siguranță doar Ishtar, călare pe un leu, și Adad care ține în mână un trăsnet. Alți patru zei sunt reprezentați prin uneltele caracteristice titlurilor lor, dintre care putem să-l identificăm doar pe Ninurta cu toiagul său cu cap de leu. Ceilalți patru zei rămași sunt

reprezentați ca planete – Soarele, (Șamaș) Globul Înaripat (A Douăsprezecea Planetă, lăcașul lui Anu), Luna și un simbol format din șapte puncte. (Fig. 116)

Cu toate că zeul Sin a fost asociat ulterior cu Luna, având ca simbol o semilună, datele indică faptul că „în vremurile de demult" acest simbol era asociat cu un zeu mai în vârstă, cu barbă, unul dintre „adevărații" zei „vechi" ai Sumerului. Deseori înfățișat înconjurat de valuri de apă, acest zeu era cu siguranță Ea. Semiluna era asociată și cu știința măsurărilor și calculelor, al cărei patron spiritual era Ea. Asocierea Zeului Mărilor și Oceanelor cu Luna era cea mai potrivită, deoarece Luna produce mareele și valurile mărilor și oceanelor.

Ce însemnau însă cele șapte puncte?

Datele indică faptul că este vorba de Enlil. Desenele de pe Poarta lui Anu îi înfățișează pe cei doi zei, Enlil și Enki, reprezentați prin simbolurile lor, semiluna și cele șapte puncte. Unele dintre cele mai clare desene, care au fost copiate cu multă meticulozitate de Sir Henry Rawlinson în cartea sa *The Cuneiform Inscriptions of Western Asia* (Inscripțiile cuneiforme din vestul Asiei) prezintă aceste trei simboluri, ale lui Anu și ale celor doi fii ai săi în pozițiile cele mai proeminente; acestea indică faptul că simbolul lui Enlil putea fi ori cele șapte puncte, ori o stea cu șapte colțuri. Elementul esențial al acestui simbol era numărul șapte (fiica lui, Ninhursag, era uneori inclusă în acest simbol, printr-un cuțitaș pentru tăierea ombilicului). (Fig. 117)

Istoricii nu au reușit să înțeleagă una din declarațiile lui Gudea, regele din Lagash, care spune „zeiescul șapte este cincizeci." Încercări de a descoperi formule matematice care să

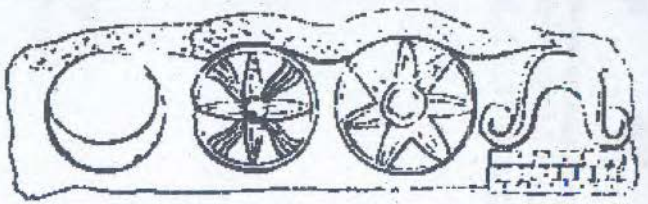

Fig. 117

lege în vreun fel pe șapte de cincizeci – nu au reușit să descifreze sensul acesteia. Totuși, răspunsul este foarte simplu: Gudea spune că zeului care are rangul „cincizeci" îi corespunde un corp ceresc „șapte". Zeul Enlil, cel care avea rangul cincizeci, avea drept corespondent un corp ceresc care era al șaptelea.

Care era planeta lui Enlil? Să ne reamintim că textele care vorbesc despre vremurile de demult, când au coborât zeii pe Pământ, în vreme ce Anu rămăsese pe A Douăsprezecea Planetă, cei doi fii ai săi și-au tras domeniile la sorți. Ea a primit Împărăția Adâncului, iar Enlil Pământul. Astfel, misterul se lămurește pe deplin:

Planeta lui Enlil era Pământul. Acesta era – pentru nefilimi – a șaptea planetă.

*

În februarie 1971, Statele Unite au lansat o navă fără echipaj la bord în cea mai lungă misiune de până acum. A călătorit douăzeci și una de luni, pe lângă Marte și centura de asteroizi, pentru a ajunge în dreptul lui Jupiter. Apoi, așa cum fusese prevăzut de oamenii de știință de la NASA, uriașul câmp gravitațional al acestuia a aruncat-o în spațiu.

Sperând că, într-o zi, *Pioneer 10* va fi atrasă de un alt „sistem solar" și va ateriza pe o altă planetă, cei care s-au ocupat de această misiune au atașat de navetă o plăcuță de aluminiu cu un mesaj. (Fig. 118)

Acest mesaj folosește un limbaj pictografic foarte simplu – semne și simboluri nu foarte diferite de cele utilizate de vechii sumerieni. El dorește să spună tuturor celor care vor găsi placa aceasta că oamenii sunt bărbați și femei, de mărime legată de cea a navei. Mai sunt reprezentate și simbolurile celor două elemente de bază de pe planeta noastră, localizarea noastră relativ la o anumită sursă de emisie radio și descrie sistemul nostru solar ca fiind alcătuit din Soare și alte nouă planete, spunând celui care o găsește că „Nava pe care ați găsit-o provine de pe a *treia* planetă a acestui soare".

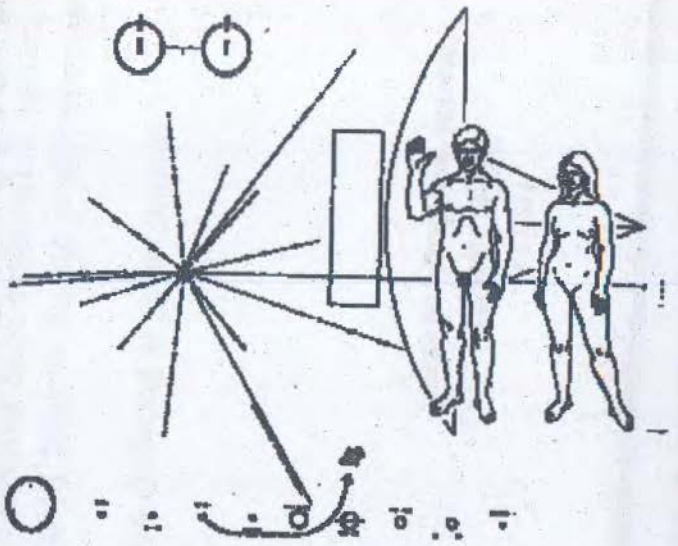

Fig. 118

Astronomii noștri sunt fixați pe ideea că Pământul este a treia planetă – și într-adevăr este, dacă cineva începe numărătoarea de la *Soare*, centrul sistemului nostru.

Dar dacă cineva intră în sistemul nostru solar *din partea cealaltă*, prima planetă pe care o va întâlni este Pluto, a doua Neptun, a treia Uranus, nu Pământul. A patra ar fi Saturn; a cincea, Jupiter; a șasea, Marte.

Iar Pământul ar fi *a șaptea*.

*

Nimeni, în afară de nefilimi, care călătoreau spre Pământ pe lângă Pluto, Neptun, Uranus, Saturn, Jupiter și Marte, nu ar fi considerat planeta noastră a șaptea. Chiar și dacă presupunem că locuitorii Mesopotamiei, și nu niște călători din spațiu, numărau începând cu Pluto, acest lucru ar însemna că ei cunoșteau *toate* planetele, inclusiv cele de dincolo de Saturn, lucru pe care sumerienii nu puteau să-l afle singuri, deci, trebuie să presupu-

nem că cineva le-a spus asta, iar acei cineva nu puteau fi decât nefilimii.

Oricare dintre aceste două presupuneri este adoptată, concluzia este una singură: numai nefilimii puteau fi la curent cu existența unor planete dincolo de Saturn, lucru din cauza căruia – numărând din afara sistemului solar spre Soare – Pământul era a șaptea planetă.

Pământul nu este singura planetă a cărei poziție numerică era reprezentată simbolic. Numeroase desene indică faptul că Venus, de pildă, era reprezentată uneori ca o stea cu opt colțuri: Venus este a opta planetă a sistemului nostru solar, după Pământ. Steaua cu opt colțuri mai era și simbolul zeiței Ishtar, a cărei planetă era Venus. (Fig. 119)

Fig. 119

Numeroase sigilii cilindrice și alte reprezentări pictografice o desemnează pe Marte ca fiind a șasea planetă. Un sigiliu cilindric îl reprezintă pe zeul care avea asociată această planetă (la început Nirgal, apoi Nebu), stând pe un tron sub o stea cu șase colțuri. (Fig. 120) Alte simboluri de pe acest sigiliu îl reprezintă pe Soare – foarte asemănător cu felul în care-l reprezentăm noi –, Luna și crucea, simbolul Planetei Traversării, A Douăsprezecea Planetă.

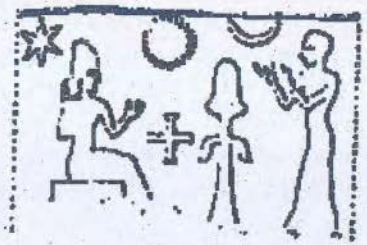

Fig. 120

La asirieni, „numărul celest" al planetei zeului era reprezentat deseori printr-o stea cu un număr de colțuri egal cu numărul celest. Deci, un desen reprezentându-l pe zeul Ninurta conținea deasupra tronului său o stea în patru colțuri, căci planeta sa (Saturn) era a patra, numărată de nefilimi. Reprezentări similare au fost descoperite și pentru ceilalți zei.

*

Principalul eveniment religios din Mesopotamia îl constituia Sărbătoarea Noului An, care dura douăsprezece zile, iar ritualurile acestei sărbători conțineau un simbolism care reprezenta orbita planetei nefilimilor, călătoria acestora până pe Pământ și facerea sistemului solar. Cel mai bine studiate dintre aceste ritualuri sunt „afirmările credinței" ale babilonienilor; dar datele sugerează că aceștia doar au copiat niște tradiții care erau mult mai vechi, chiar de la începutul civilizației sumeriene.

În Babilon sărbătoarea avea un ritual foarte detaliat și foarte strict; fiecare parte, act si rugăciune avea un motiv tradițional și un înțeles specific. Ceremoniile începeau în prima zi a lui Nisan – pe atunci prima lună a anului, ce coincidea cu echinocțiul de primăvară. Timp de unsprezece zile, ceilalți zei cu rang superior îl însoțeau pe Marduk după o ordine prestabilită. În ziua a douăsprezecea, fiecare zeu pleca spre lăcașul său, Marduk rămânând singur în toată splendoarea sa. Paralela cu apariția lui Marduk în sistemul solar, „vizitele" făcute de el celorlalți unsprezece membri ai sistemului planetar, și despărțirea

în ziua a douăsprezecea – lăsându-l pe cel de-al doisprezecelea zeu să domnească singur – este evidentă.

Ceremoniile Sărbătorii Anului Nou reprezentau traiectoria planetei nefilimilor. Primele patru zile, corespunzând vizitelor făcute de Marduk primelor patru planete (Pluto, Neptun, Uranus și Saturn), erau zilele pregătirilor. La sfârșitul celei de-a patra zile, ritualurile necesitau apariția lui Iku (Jupiter). Marduk se apropie de locul bătăliei cerești; simbolic, preotul începea să recite Epopea Creației – povestea acestei bătălii.

În noaptea aceea nu se dormea. După citirea epopeii, la răsăritul soarelui, ritualul necesita proclamarea, de douăsprezece ori, a lui Marduk ca rege al zeilor, afirmând că, acum, în urma bătăliei cerești, sunt douăsprezece corpuri cerești. Apoi, recitatorul spunea numele membrilor sistemului solar și al celor douăsprezece constelații zodiacale.

Apoi, în timpul celei de-a cincea zile, zeul Nabu – fiul și moștenitorul lui Marduk – sosea cu barca din orașul său de cult, Borsippa. Dar el intra în Templu de-abia în ziua a șasea, deoarece și el era membru al panteonului babilonian, iar planeta ce-i era asociată era Marte – a șasea planetă.

Geneza ne informează că în șase zile au fost făcute „Cerul și Pământul și tot ce este pe el". Serbările babiloniene ce comemorau evenimentele care au condus la crearea centurii de asteroizi și a Pământului erau de asemenea terminate în primele șase zile ale lui Nisan.

În ziua a șaptea, atenția se concentra asupra Pământului. Deși detaliile acestei zile sunt foarte vagi, H. Frankfort, în cartea sa *Kingship and the Gods* (Regatul și Zeii) consideră că aceasta însemna o legiferare de către zei, conduși de Nabu, eliberarea lui Marduk din „Munții Pământului de Jos". Cum au mai fost descoperite texte care vorbesc despre luptele lui Marduk cu alți zei care doreau supremația asupra Pământului, putem presupune că ritualurile din ziua a șaptea reprezentau reluarea luptei lui Marduk pentru supremația asupra Pământului, („a șaptea"), înfrângerea sa inițială și apoi, victoria finală și preluarea puterii.

În cea de-a opta zi a sărbătorii babiloniene, Marduk, victorios pe Pământ, așa cum falsificata *Enuma eliș* îl făcuse în cer, își primește puterile supreme. După aceasta, zeii, asistați de rege, preoți și întreaga populație, alcătuiesc, în a noua zi, o procesiune, prin care zeul suprem este mutat din lăcașul său sfânt din oraș, în „Casa lui Akitu", care se afla undeva în afara orașului. Acolo, Marduk și ceilalți zei stau până în ziua a unsprezecea, pentru ca, în ultima zi, zeii să se împrăștie, fiecare să se întoarcă în orașul său de cult, iar sărbătoarea să ia sfârșit.

Dintre diferitele momente ale ritualurilor din timpul sărbătorii, care își dezvăluie clara lor origine sumeriană, cel mai semnificativ este cel al plecării spre „casa lui Akitu". Unele studii, cum ar fi, de pildă, cel al lui S.A.Palliss, *The Babylonian Akitu Festival* (Sărbătoarea babiloniană Akitu), au demonstrat că această casă apare în inscripțiile sumeriene, încă din mileniul trei î.Ch. În esență, această ceremonie consta într-o procesiune sfântă care însoțea pe zeul suprem ce părăsea templul și mergea, în câteva etape, într-un loc situat mult în afara orașului. Pentru aceasta se utiliza o barcă specială, „Barca divină". Apoi, zeul victorios în misiunea sa la casa A. KI.TI, indiferent care ar fi fost aceasta, revenea la cheiul orașului în aceeași barcă și se reîntorcea în templul său, în uralele mulțimii.

Termenul sumerian A.KI.TI (de la care este derivat babilonianul *akitu*) însemna „a aduce viața pe Pământ". Acest lucru, combinat cu alte aspecte ale acestei călătorii misterioase, ne conduce spre concluzia că ea simboliza voiajul întâmplător, dar încununat de succes al nefilimilor, spre planeta a șaptea, Pământul.

Săpăturile făcute timp de aproape douăzeci de ani pe locul unde se afla Babilonul antic, corelate în mod strălucit cu textele ritualice, au dat posibilitatea echipei de cercetători condusă de F. Wetzel și F.H. Weibach să reconstituie sfântul lăcaș al lui Marduk, trăsăturile arhitecturale ale ziguratului său și Calea Procesiunilor, porțiuni din acestea fiind recreate la Muzeul Orientului Antic din Berlin.

Conform studiului lor, *Das Hauptheiligtum des Marduk in Babylon*, (Supremația lui Marduk în Babilon), numele

simbolice ale celor șapte popasuri și titlurile date lui Marduk la fiecare dintre acestea erau atât în sumeriană cât și în acadiană – atestând vechimea și originile sumeriene ale ritualului și simbolismului acestuia.

Primul popas al lui Marduk, la care titlul său era „Regele Cerurilor", era numit „Casa celor sfinte" în acadiană și „Casa Mărilor strălucitoare" în sumeriană. Numele zeului la a doua oprire este iligibil; popasul se numea „Unde se despart câmpurile". Numele parțial deteriorat al celui de-al treilea popas începe cu cuvintele „Locul din fața planetei... ", numele zeului fiind aici „Cel care foc aruncă".

Al patrulea se numea „Sfântul loc al destinelor", iar Marduk se numea „Zeul furtunii apelor lui *An* și *Ki*". Al cincilea popas pare să fi fost ceva mai liniștit. Se numea „Drumul", iar Marduk își lua titlul de „Unde apare cuvântul păstorului". O călătorie mai ușoară este indicată și de numele celui de-al șaselea popas, „Barca drumețului", iar titlul lui Marduk se schimba în „Zeul porții însemnate".

Popasul al șaptelea era *Bit Akitu* („Casa aducerii vieții pe Pământ"). Aici, Marduk își lua titlul de „Zeul casei de odihnă".

Credem că această procesiune cu șapte popasuri reprezintă călătoria spațială a nefilimilor de pe planeta lor spre Pământ; primul „popas", („Casa Apelor strălucitoare"), constituie de fapt trecerea pe lângă Pluto; al doilea („Unde câmpurile se despart"), este Neptun; al treilea, Uranus; al patrulea – un loc al furtunilor spațiale – Saturn. Al cincilea, unde „Drumul" devine liniștit, „Unde apare cuvântul păstorului", era Jupiter. Al șaselea, unde se trece în „Barca Drumețului", era Marte.

Si al saptelea era Pământul – punctul terminus al călătoriei, unde Marduk aduce „Casa de Odihnă" (casa zeilor de „aducere a vieții pe Pământ").

*

Cum vedea „NASA" nefilimilor sistemul nostru solar, în termenii unei călătorii spre Pământ?

Logic – și *de facto* – ei priveau sistemul acesta în două părți. Prima zonă era cea a zborului, care conține cele șapte planete, de la Pluto, la Pământ. Al doilea grup era alcătuit din patru corpuri cerești, dincolo de zona de navigație – Luna, Venus, Mercur și Soarele. În astronomie și în genealogia divină, cele două grupuri erau privite separat.

Genealogic, Sin (Luna) era considerat conducătorul grupului „Celor patru". Șamaș (Soarele) era fiul său, iar Ishtar (Venus) fiica sa. Adad (Mercur) era „Unchiul", fratele lui Sin, care stătea întotdeauna alături de nepotul său Șamaș și (mai ales) de nepoata sa, Ishtar.

Cei „Șapte" apăreau strânși împreună în texte care vorbeau despre treburile oamenilor și zeilor sau despre evenimente cerești. Ei erau „cei șapte judecători", „cei șapte mesageri ai lui Anu", și datorită lor a fost sacralizat numărul șapte. Au fost „șapte cetăți"; orașele aveau șapte porți; porțile aveau câte șapte zăvoare; binecuvântările urau șapte ani de belșug; blestemele, foametea și epidemiile durau câte șapte ani; nunțile divine erau celebrate prin șapte zile de făcut dragoste ș.a.m.d.

În timpul ceremoniilor solemne cum erau de pildă cele cu ocazia vizitelor pe Pământ ale lui Anu și a soției lui, cei șapte zei aveau anumite poziții și costume de ceremonial, în timp ce „grupul celor patru" era tratat separat. De exemplu, o veche regulă de protocol spune: „Zeii Adad, Sin, Șamaș și Ishtar vor sta în curte până în zori."

În cer, fiecare grup trebuia să stea în propria sa zonă cerească și sumerienii considerau că cele două grupuri erau separate de o „barieră cerească".

„Un foarte important text astrologico-mitologic," spune A. Jeremias, în cartea sa *The Old Testament in the Light of Ancient Near East* (Vechiul Testament în lumina textelor din Orientul Antic), vorbește despre un eveniment ceresc neobișnuit, când cei șapte „s-au înfuriat pe Bariera Cerească". În timpul acestei transformări, care, se pare, era o aliniere neobișnuită a acestor planete, „ei s-au aliat cu eroul Șamaș (Soarele) și

viteazul Adad (Mercur)" – însemnând poate că ei exercitau împreună un singur câmp gravitațional, orientat într-o singură direcție. „În acest timp, Ishtar, căutându-și un loc mai nobil, alături de Anu, a vrut să devină Regina Cerului" – Venus și-a schimbat cumva locul, cu unul „mai nobil". Dar cel mai mult a avut de suferit Sin (Luna). „Cei șapte, fără a se teme de Lege, ... pe Sin, Dătătorul de lumină, l-au asediat cu multă forță." Mai departe, acest text povestește cum apariția lui Marduk, A Douăsprezecea Planetă, l-a salvat pe Sin și i-a redat acestuia „strălucirea de odinioară".

Cei patru erau localizați într-un loc numit de sumerieni GIR.HE.A („Apele cerești în care rachetele se rătăcesc"), MU.HE („Păcălitorul rachetelor") sau UL.HE. („Fâșia păcălelilor"). Acești termeni misterioși devin clari în clipa în care realizăm că nefilimii priveau cerul în termenii călătoriilor lor cerești. Foarte recent, inginerii de la Comsat (*Communications Satellite Corporation*) au descoperit că Soarele și Luna „păcălesc" sateliții și îi „sting". Sateliții terestri pot fi derutați de particulele provenite de la Soare sau de reflecțiile de raze infraroșii ale Lunii. Și nefilimii erau la curent că rachetele sau navele intrau într-o „zonă a derutei" odată ce depășesc Pământul și se apropie de Venus, Mercur și Soare.

Despărțite de cei patru printr-o presupusă barieră cerească, cei șapte se găseau într-o zonă cerească pe care sumerienii o numeau UB. *Ub*-ul consta în șapte părți, numite (în acadiană) *giparu* („adăpost pentru noapte"). Nu e nici un dubiu că aceasta este originea credinței anticilor în cele „șapte ceruri".

Cele șapte „globuri" sau „sfere" ale *ub*-ului constituiau ceea ce în acadiană se numea *kissatu* („întregul"). Originea termenului era cuvântul sumerian ȘU, care mai însemna și „partea care este cea mai importantă", supremul. Cele șapte planete erau uneori numite și „Cei șapte strălucitori ȘU.NU" – cei șapte care „stau în locul cel mai important".

Aceste planete sunt descrise mult mai detaliat decât restul. Listele sumeriene, babiloniene sau asiriene le acordă numeroase titluri și le înșiră în ordinea lor corectă. Cei mai mulți cercetători, presupunând că sumerienii nu aveau de unde să știe că

mai existau și alte planete dincolo de Saturn, au avut mari greutăți în identificarea corectă a planetelor descrise în aceste liste. Dar descoperirile noastre fac această identificare foarte simplă.

Prima planetă pe care o întâlnesc nefilimii este Pluto. Lista sumeriană o numește ȘU.PA („Paznicul lui ȘU"), planeta care stă de veghe la intrarea în Partea supremă a sistemului solar.

Așa cum vom arăta, nefilimii puteau ateriza pe Pământ numai dacă nava lor părăsea A Douăsprezecea Planetă cu mult înainte ca aceasta să se apropie de planeta noastră. Deci, nefilimii puteau trece pe lângă planeta Pluto nu numai ca locuitori ai planetei lor, ci și ca astronauți într-o navă spațială. Un text astronomic spune că planeta Șupa a fost locul în care „Zeul Enlil a fixat destinul Pământului" – unde zeul care conducea nava spațială a stabilit cursul spre planeta noastră și au aterizat în Sumer.

Alături de Șupa era IRU („Curba"). Lângă Neptun, probabil că nava lor începea să cotească (curba) spre ținta sa finală. O altă listă numește această planetă HUM.BA, care înseamnă „vegetație mlăștinoasă". Când vom cerceta această planetă, cândva în viitor, poate vom descoperi cauza permanentei asocieri a acestei planete cu apa și vom găsi poate vegetația pe care au descoperit-o nefilimii.

Uranus era numit *Kakkab Șanamma* („Planeta care este dublul"). Într-adevăr, Uranus pare geamănul lui Neptun. O listă sumeriană îl numește EN.TI.MAȘ.SIG („Planeta strălucitoare a vieții verzi"). Să fie și Uranus o planetă pe care abundă vegetația?

Dincolo de Uranus se află Saturn, o planetă gigantică (aproape de zece ori mai mare decât Pământul), ce se distinge prin inelele sale, care îi fac diametrul aproape dublu. Cu câmpul său gravitațional uriaș și cu misterioasele sale inele, se pare că Saturn punea mari probleme nefilimilor și navelor lor. Asta ar explica de ce numeau ei ce-a de-a patra planetă TAR.GAL-LU („Marele ucigaș"). Mai era numită și KAK.SI.DI („Arma dreptății") și SI.MUTU („Cel care ucide pentru dreptate"). În întreaga Antichitate, planeta era considerată pedepsitorul ne-

dreptăților. Oare aceste nume exprimau doar teama, ori se refereau la niște accidente spațiale adevărate?

Ritualul *Akitu*, după cum am văzut, face referire la „furtunile apelor" între *An* și *Ki* în ziua a patra – când nava se afla între *Anșar* (Saturn) și *Kișar* (Jupiter).

Un text sumerian, foarte vechi, despre care s-a presupus la publicarea lui pentru prima dată, în 1912, că este un „vechi text magic", se pare, înregistrează dispariția unei nave și a celor cincizeci de ocupanți ai ei. Spune cum Marduk, sosind la Eridu, se grăbește spre tatăl lui, Ea, cu o veste teribilă:

„Ea fusese făcută ca o armă;
Ea a fost lansată înainte ca moartea...
Annunaki, care erau cincizeci,
S-au zdrobit cu ea...
Zburând ca o pasăre, ȘU.SAR
S-a zdrobit."

Textul nu identifică cine este „ea", cea care a distrus ȘU.SAR („Vânătorul suprem") și pe cei cincizeci de astronauți ai săi. Dar teama de primejdiile spațiale era evident numai în legătură cu Saturn.

Cu siguranță, după ce au trecut de Saturn și le-a apărut în cale Jupiter, nefilimii au respirat ușurați. Ei au numit planeta a cincea *Barbaru* („Strălucitorul") și SAG.MEGAR („Cel mare care face costumele spațiale"). Un alt nume pentru Jupiter era SIB.ZI.AN.NA („Călăuza cea bună din ceruri") și descrie, probabil, rolul său în călătoria nefilimilor: era semnalul pentru a coti spre pasajul dificil dintre Jupiter și Marte și intrarea în centura de asteroizi. Din acest titlu putem deduce că acesta era momentul în care ei își puneau costumele spațiale (*me*).

Marte era numită UTU.KA.GAB.A („Lumina de la poarta apelor"), trimițându-ne la reprezentarea centurii de asteroizi în viziunea sumerienilor și a Bibliei, ca fiind „brățara" ce desparte „apele de sus" ale cerului de „apele de jos". Mai precis, Marte era numit Șelibbu („cel aproape de centrul" sistemului nostru solar).

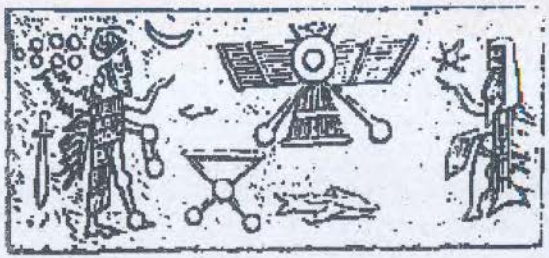

Fig. 121

Un desen neobișnuit sugerează că o navă a nefilimilor, comunică în mod constant cu „Controlul Misiunii" de pe Pământ. (Fig. 121)

Obiectul central din desenul antic este simbolul Planetei nefilimilor, globul înaripat. Și totuși, arată diferit: este mult mai mecanic, mai mult artificial, decât natural. „Aripile" sale arată exact ca panourile solare folosite de navele spațiale americane pentru a converti energia solară în electricitate. Cele două antene nu pot fi confundate.

Nava circulară, cu un vârf în formă de con, cu aripi și antene, se găsește între Marte (steaua cu șase colțuri) și Pământul cu Luna sa. Pe Pământ, un zeu își întinde mâna pentru a saluta un astronaut care se află încă în spațiu, în apropiere de Marte. Acesta are un coif cu un vizor de protecție și o platoșă. Partea de jos a costumului său este asemănătoare cu cea a unui „om-pește", necesară probabil pentru o eventuală prăbușire în ocean. Într-o mână ține un instrument, iar cu cealaltă răspunde semnalului de pe Pământ.

Apoi, continuându-și călătoria, apărea cea de a șaptea planetă, Pământul. Pe lista celor „Șapte zei cerești" era numit ȘU.GI („Locul de odihnă a lui ȘU"). Mai însemna și „ținutul de la capătul lui ȘU", a părții supreme a sistemului solar – destinația lungii călătorii spațiale.

Dacă în Orientul Antic silaba *gi* fusese alterată și transformată într-un sunet mult mai familiar, *ki*, („pământ", „uscat"), modul de pronunțare și silaba *gi* au ajuns până la noi cu sem-

nificația sa originală, așa cum o doreau nefilimii: *geo*-grafie, *geo*-metrie, *geo*-logie.

În prima formă a scrierii pictografice, semnul ȘU.GI mai însemna și *șibu* (a șaptea). Textul astronomic explică:

Șar șadi il Enlil ana kakkab ȘU.GI icabbi
„Zeul munților, zeul Enlil, cu planeta Șugi este una."

Identice cu cele șapte popasuri ale călătoriei lui Marduk, numele planetelor dovedește că este vorba de un zbor spațial. Locul de aterizare de la capătul acestei călătorii era cea de-a șaptea planetă, Pământul.

*

Poate noi nu vom afla niciodată dacă, cine știe peste câți ani de acum înainte, cineva va găsi și descifra mesajul transmis de noi prin sonda *Pioneer 10*. La fel, unii ar putea considera inutil să se aștepte să descopere un astfel de mesaj pe Pământ – un mesaj care să le transmită pământenilor informații referitoare la localizarea și drumul spre A Douăsprezecea Planetă.

Și totuși, un astfel de mesaj există.

Dovada o constituie o tăbliță de lut descoperită în ruinele bibliotecii din Ninive. La fel ca nenumărate alte astfel de tăblițe asiriene, și aceasta nu este decât o copie a uneia sumeriene, evident, mult mai vechi. Însă, spre deosebire de altele, este un disc; deși unele semne cuneiforme de pe această tăbliță s-au păstrat foarte bine, cercetătorii care și-au asumat responsabilitatea descifrării ei au sfârșit prin a exclama: „Este cel mai straniu document mesopotamian!"

În 1912, L.W. King, pe atunci custodele secției asiriene și babiloniene a British Museum, a făcut o copie foarte exactă a acestui disc, care este împărțit în opt segmente. Părțile care s-au păstrat au forme geometrice diferite de oricare altele văzute până atunci pe vreo scriere antică, desenate și scrise cu o precizie considerabilă. Aceste forme ciudate includ săgeți, triunghiuri,

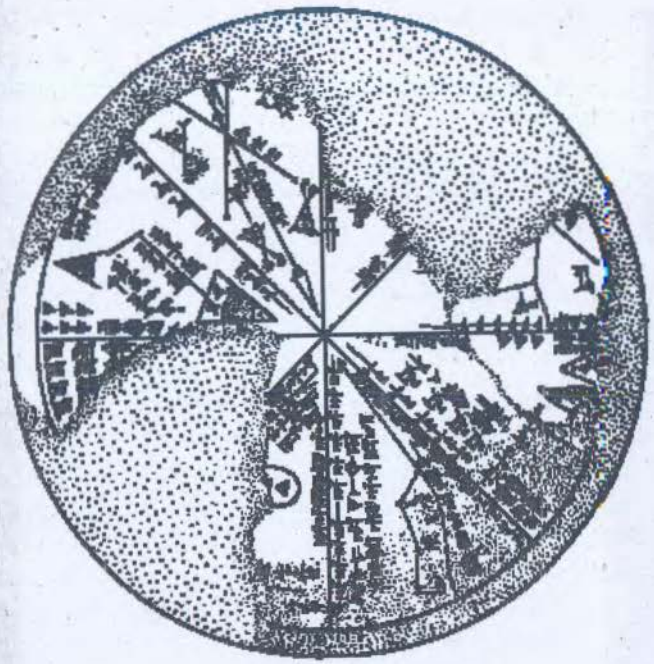

Fig. 122

linii care se intersectează, și chiar și niște elipse – o curbă geometrică ce se presupunea că nu era cunoscută de oamenii Antichității. (Fig. 122)

Această plăcuță de lut misterioasă a fost adusă la cunoștința comunității științifice într-un studiu prezentat în fața *British Royal Astronomical Society* (Societatea Regală Britanică de Astronomie) pe 9 ianuarie 1880. R.H.M. Bosanquet și A.H. Sayce, într-unul din primele discursuri despre Astronomia babiloniană" au considerat-o planisferă (reproducerea unei suprafețe sferice pe o hartă plană). Ei au indicat că o serie de semne cuneiforme par a fi „măsurători... și probabil că au o semnificație tehnică".

Multele nume de corpuri cerești care apar în cele opt segmente arată cu certitudine caracterul ei astronomic. Bosanquet și Sayce erau intrigați, în mod special, de cele șapte puncte care

apăreau într-unul din aceste segmente. Ei au spus că aceste semne ar putea reprezenta fazele lunii, deoarece ele apar pe o linie care unește „steaua stelelor" DIL.GAN și un corp ceresc numit APIN.

„Nu există nici o îndoială că acest simbol enigmatic este susceptibil unei explicații foarte simple", au spus ei. Dar eforturile lor de a oferi această explicație nu au depășit stadiul de a citi corect valorile fonetice ale semnelor cuneiforme și de a descoperi adevărata menire a tăbliței, aceea de planisferă astronomică.

Când Societatea Regală de Astronomie a publicat o schiță a acestei planisfere, J. Oppert și P. Jansen au reușit să mai descopere numele unor stele și planete. Dr. Fritz Hommel a atras atenția, într-un articol dintr-o revistă germană din 1891 *(Die Astronomie der Alten Chaldäer* – Astronomia vechilor caldeeni) că fiecare dintre cele opt segmente are un unghi de 45 de grade, de unde, concluzionează el, planisfera reprezintă întreg cerul – toate cele 360 de grade ale sferei cerești. El sugerează că punctul focal marca un anumit loc de pe cerul babilonian.

Lucrurile s-au oprit aici până când Ernst F. Weidner, mai întâi într-un articol publicat în 1912 *(Babiloniaca: Zur Babylonischen Astronomie)* și apoi în cea mai importantă carte a sa *Handbuch der Babylonischen Astronomie* (Tratat despre astronomia babiloniană), publicat în 1915, analizează această tăbliță, dar trage concluzia că nu are nici un sens.

Uimirea sa se datora faptului că, deși formele geometrice și numele stelelor scrise în interiorul segmentelor erau lizibile și inteligibile (chiar dacă sensul și scopul lor rămâneau ascunse), inscripțiile de-a lungul liniilor (aflate la 45 de grade una de cealaltă) nu aveau nici un sens. Ele erau, invariabil, o serie de silabe ce se repetau, scrise în limba asiriană. Ele sunau cam așa:

lu bur di lu bur di lu bur di
bat bat bat kaș kaș kaș kaș alu alu alu alu

Weidner a considerat că tăblița folosea atât pentru astronomie, cât și pentru astrologie, fiind utilizată ca tăbliță magică pentru exorcizare, la fel ca celelalte texte ce conțin silabe repetate. Cu acestea, el a abandonat studiul acestui unic document.

Dar inscripțiile de pe tăbliță au un cu totul alt înțeles, dacă le citim, nu ca silabe asiriene, ci ca, ceea ce și sunt de fapt, cuvinte silabice sumeriene; căci nu poate fi pus la îndoială faptul că aceasta este doar o copie asiriană a unui document sumerian. Dacă luăm unul din segmente (să-l numim segmentul numărul 1), silabele lipsite de sens

na na na na a na a na nu (pe transversală)
șa șa șa șa șa șa (pe circumferință)
șam șam bur bur Kur (pe orizontală)

sensul lor iese imediat la iveală de îndată ce vedem care este sensul acestor cuvinte-silabe. (Fig. 123)

Ceea ce ni se dezvăluie aici este o hartă cerească, ce marchează drumul lui Enlil, însoțită de o serie de instrucțiuni. Liniile înclinate la 45 de grade par să indice traiectoria unei nave

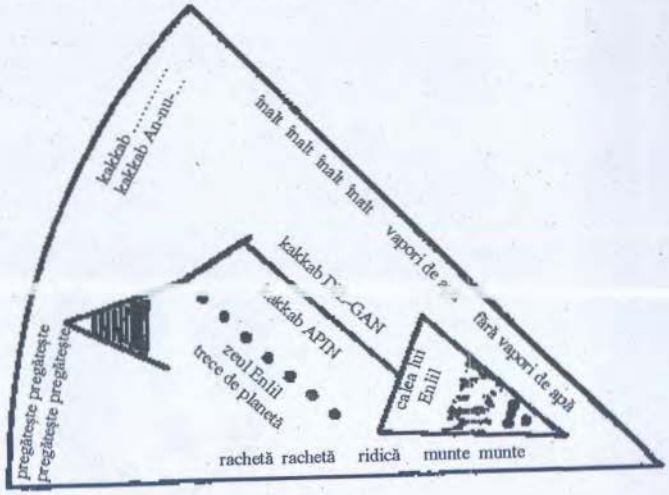

Fig. 123

care coboară dintr-un punct „înalt, înalt, înalt, înalt", prin niște nori de vapori, spre o zonă mai joasă în care nu se găsesc vapori, spre orizont, acolo unde se întâlnește cerul cu Pământul.

În cer, în apropierea liniei orizontului, instrucțiunile către astronauți capătă sens: li se spune să „pregătească, pregătească, pregătească" instrumentele pentru aterizare; apoi, se declanșează pregătirile pentru aterizare, la apropierea de Pământ trebuind să fie aprinse „rachetele, rachetele, rachetele" pentru a încetini, se pare, nava, care, probabil, trebuie ridicată („trasă în sus"), deoarece urmează să treacă peste un obstacol, „munte, munte, munte".

Informațiile din acest segment se referă, cu siguranță, la o călătorie spațială a lui Enlil însuși. Ni se înfățișează un desen geometric precis compus din două triunghiuri legate printr-o linie înclinată la un anumit unghi. Linia reprezintă traseul, căci inscripția spune cu claritate că această hartă ne arată cum „a trecut Enlil pe lângă planete".

Punctul de plecare este triunghiul din stânga, reprezentând marginile îndepărtate ale sistemului nostru solar; zona-țintă este în partea dreaptă, unde toate segmentele converg către un punct de aterizare.

Triunghiul din stânga, desenat cu baza deschisă, este asemănător cu un semn din scrierea pictografică din Orientul Antic; el poate fi citit ca „ținutul împăratului, pământul cu munți". Triunghiul din dreapta este identificat de inscripția *șu-ut il Enlil* („calea zeului Enlil"); termenul, așa cum am spus mai devreme, reprezenta partea de nord a cerului văzut de pe Pământ.

Deci, credem noi, linia înclinată leagă A Douăsprezecea Planetă – „ținutul împăratului, pământul cu munți" – cu atmosfera Pământului. Drumul trece printre două corpuri cerești, Dilgan și Apin.

Unii cercetători susțin că acestea sunt numele a două corpuri cerești îndepărtate sau părți dintr-o constelație. Dacă navele noastre, cu sau fără echipaj la bord, navighează stabilindu-și un „punct fix" într-o anume stea mai strălucitoare, nu putem spune nimic despre tehnica de navigație a nefilimilor. Totuși, ideea că aceste două stele sunt niște corpuri cerești îndepărtate

este contrazisă de numele lor: DIL.GAN înseamnă, literal, „primul popas"; iar APIN, „acolo unde este stabilită calea cea bună".

Numele lor le indică a fi popasuri pe traseu. Suntem de acord cu o serie de autorități în domeniu, cum ar fi Thompson, Epping și Strassmaier, care au identificat-o pe Apin ca fiind planeta Marte. Dacă așa stau lucrurile, sensul schiței devine evident: ruta de la Planeta Împărăției până în atmosfera Pământului trece printre Jupiter („primul popas") și Marte („locul unde este dată calea cea bună").

Această terminologie, după care numele planetelor descriu funcțiile acestora, este aceeași cu cea folosită în lista „celor șapte planete *șu*". De parcă pentru a confirma presupunerea noastră, o inscripție care declară că acesta a fost drumul lui Enlil apare deasupra unui șir de șapte puncte – cele șapte planete, de la Pluto la Pământ.

Nu este deci surprinzător că celelalte patru corpuri cerești, cele aflate în „zona de deturnare", sunt înfățișate separat, dincolo de emisfera nordică a cerului și de „căile" cerești.

Dovezi că aceasta este o hartă cerească cu instrucțiuni de zbor apar și în celelalte segmente. Continuând în direcția acelor ceasornicului, partea lizibilă a segmentului următor are următoarea inscripție: „ia ia ia aruncă aruncă aruncă aruncă completează completează." Al treilea segment, unde se vede o porțiune dintr-o elipsă, inscripția care se poate citi este: „*Kakkab* SIB.ZI.AN.NA... trimis al lui AN.NA... zeița Ishtar" și propoziția misterioasă: „NI.NI supraveghetorul coborârii".

În segmentul al patrulea, care conține ceea ce par a fi niște indicații despre cum să se stabilească destinația în funcție de un anumit grup de stele, linia transversală reprezintă cerul, cuvântul „cer" fiind repetat de unsprezece ori de-a lungul ei.

Să reprezinte acest fragment o fază a zborului mai aproape de Pământ, mai aproape de locul de aterizare? Acesta pare să fie înțelesul legendei de sub linia orizontală: „Deal deal deal deal vârf vârf vârf vârf oraș oraș oraș oraș." Inscripția din centru spune: „*kakkab* MAȘ.TAB.BA. [Gemenii] a cărui întâlnire e fixată: *kakkab* SIB.ZI.AN.NA. [Jupiter] oferă cunoștințe."

Dacă, așa cum pare să fie cazul, segmentele sunt aranjate în mod secvențial, atunci aproape poți simți bucuria nefilimilor la apropierea de spațioportul de pe Pământ. Segmentul următor, identifică din nou linia transversală ca fiind „cer cer cer", anunțând că:

lumina noastră lumina noastră lumina noastră
schimbă schimbă schimbă schimbă
privește traseul și dealul
... câmp...

Linia orizontală conține, pentru prima dată, cifre:

rachetă rachetă
rachetă ridică alunecă
40 40 40
40 40 20 22 22

Linia transversală a următorului segment nu mai este „cer cer cer"; în schimb este „canal canal 100 100 100 100 100 100 100". Există totuși un model în acest fragment parțial deteriorat. De-a lungul uneia dintre linii, o inscripție spune: „*Aşşur*", care poate însemna „El cel care vede" sau „văzând".

Al șaptelea segment este prea deteriorat ca să adauge ceva; sunt totuși câteva inscripții care pot fi citite și înseamnă: „depărtat depărtat... apariție apariție", iar comanda este „apasă". Al optulea, și ultimul segment este și cel mai întreg. Liniile direcționale, săgețile și inscripțiile marchează un drum între două planete. Instrucțiunile sunt „ridică ... munte munte"; desenul mai arată patru seturi de cruci; mai sunt inscripționate de două ori cuvintele „combustibil apă grâne" și de două ori „vapori apă grâne".

Acest fragment descrie pregătirile în vederea plecării pe Pământ sau de pe Pământ? Se pare că adevărată este ultima variantă, deoarece linia cu săgeata ascuțită arată cu un capăt locul

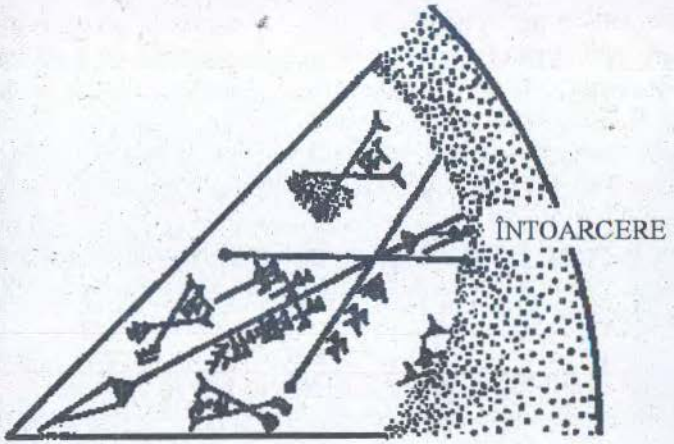

Fig. 124

de aterizare de pe Pământ iar cu celălalt în direcția opusă, pe săgeată scriind „întoarcere". (Fig. 124)

Când Ea i-a cerut emisarului lui Anu să „îl ducă pe Adapa pe drumul către cer" și Anu a descoperit acest lucru, el a dorit să afle:

De ce Ea, unui om nevrednic
Calea dintre Cer și Pământ i-a arătat-o –
Făcându-l diferit de ceilalți,
Dându-i un *șem*?

În planisfera pe care tocmai am descifrat-o avem într-adevăr o astfel de hartă ce arată „calea dintre Cer și Pământ". În limbajul semnelor și în cuvinte, nefilimii au scris pentru noi drumul dintre planeta lor și a noastră.

*

Tot în acest fel își găsesc explicația și alte texte care vorbesc despre distanțele dintre planete, altfel inexplicabile. Un astfel de text, descoperit printre ruinele de la Nippur, având cir-

ca 4000 de ani vechime, se găsește acum la Universitatea din Jena în Colecția Hilprecht. O Neugebauer stabilește în cartea sa *The Exact Science in Antiquity*, (Științele exacte în Antichitate) că, fără îndoială, tăblița nu era decât o copie „de pe una originală, care, cu siguranță, era mai veche"; el dă rapoarte distanțelor cerești, începând cu Pământ-Lună și continuând cu alte șase planete.

Partea a doua a textului oferă formule matematice pentru rezolvarea oricăror probleme interplanetare, spunând (conform uneia dintre interpretări):

40 4 20 6 40 X 9 fac 6 40
13 kasbu 10 uș mul ȘU.PA
eli mul GIR sud
40 4 20 6 40 X7 fac 5 11 6 40
10 kasbu 11 uș 6½ gar 2 mul GIR tab
eli mul ȘU.PA sud

Niciodată nu s-au înțeles oamenii de știință referitor la corecta citire a unităților de măsură în această parte a textului (o nouă citire ne-a fost sugerată personal, într-o scrisoare, de dr. J.Oelsner, custode la Hilprecht Colection din Jena). Este clar, totuși, că această parte măsoară distanța de la SU.PA (Pluto).

Numai nefilimii care traversau orbitele planetare ar fi putut determina aceste formule, deoarece numai ei aveau nevoie de astfel de date.

Luând în considerare faptul că, atât planeta de unde veneau ei, A Douăsprezecea Planetă, cât și planeta spre care se îndreptau, Pământul, sunt în mișcare, nefilimii trebuie să și poziționeze nava nu spre unde se afla Pământul în momentul lansării, ci spre locul în care se va afla acesta în momentul aterizării. Putem considera cu certitudine că ei își planificau traiectoria cel puțin la fel de exact cum o fac oamenii noștri de știință pentru navele noastre spațiale.

Nava acestora trebuie să fi fost lansată chiar de pe planeta lor, în direcția orbitei, cu mult înainte ca ea, planeta, să ajungă în apropierea Pământului. Pe baza acestui lucru și a altor numeroși factori, au fost calculate pentru noi două traiectorii alternative de Amnon Sitchin, doctor în științe aeronautice și inginerie. Prima traiectorie necesita lansarea navei înainte ca A Douăsprezecea Planetă să atingă apogeul (punctul său cel mai depărtat de Soare). Fără a avea nevoie de prea multe resurse de energie, nava nu și-ar fi schimbat cursul prea mult pe măsură ce încetinea. În timp ce A Douăsprezecea Planetă (și ea, de fapt, o navă spațială, deși de proporții uriașe) își continua drumul pe imensa sa orbită, nava ar fi urmat o traiectorie mult mai scurtă și ar fi ajuns pe Pământ cu mult înaintea planetei. Această alternativă ar fi oferit nefilimilor atât avantaje, cât și dezavantaje.

Intervalul de 3600 de ani pământești, cât durau activitățile nefilimilor pe Pământ, sugerează ideea că era preferată a doua variantă, aceea a unei călătorii scurte și rămânerea în atmosfera Pământului până la sosirea planetei. Aceasta ar fi necesitat lansarea navei spațiale (C) în momentul când planeta era la jumătatea drumului dintre apogeu și perigeu. Cum viteza planetei creștea, nava ar fi avut nevoie de motoare foarte puternice pentru a se ridica și a porni spre Pământ (D) cu doar câțiva ani pământeni înainte de sosirea planetei. (Fig. 125)

Bazându-ne pe unele date tehnice, precum și pe o serie de indicii date de textele sumeriene, se pare că nefilimii adoptau același mod de acțiune ca misiunile lunare ale NASA: când nava principală se apropie de țintă (în cazul de față, Pământul),

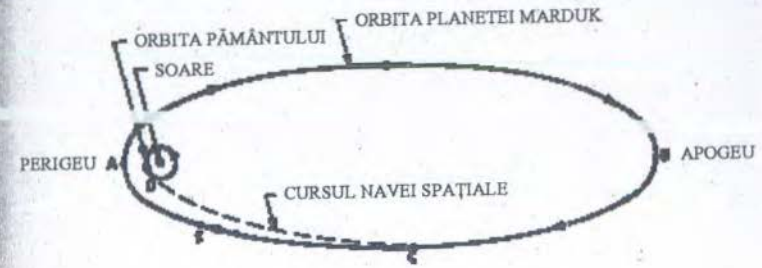

Fig. 125

intră pe orbită în jurul acesteia, fără a ateriza, în schimb, este lansată o navetă, cea care face aterizarea propriu-zisă.

Pe cât de dificilă era aterizarea în bune condiții, plecarea era și mai dificilă. Naveta pentru aterizare trebuia să se unească cu nava-mamă, care apoi trebuia să-și utilizeze motoarele la maxim pentru a ajunge din urmă A Douăsprezecea Planetă, aflată acum undeva dincolo de perigeu, între Marte și Jupiter, continuându-și drumul cu viteza orbitală maximă. Dr. Sitchin a calculat că pe orbita navei nefilimilor din jurul Pământului există trei puncte care le-ar fi permis acestora o traiectorie mai scurtă spre planeta lor. Aceste trei alternative ofereau nefilimilor posibilitatea de a reveni pe planeta lor în circa un an, un an și jumătate.

Pentru a sosi, ateriza, decola și pleca de pe Pământ, era nevoie de un teren favorabil, ghidare de pe Pământ și o perfectă coordonare cu planeta-mamă.

După cum vom vedea, nefilimii îndeplineau toate aceste condiții.

Capitolul 10

Orașele zeilor

Povestea înființării primelor colonii ale unor ființe inteligente pe Pământ este cel puțin la fel de interesantă ca aceea a descoperirii Americii sau a înconjurului Pământului. Cu siguranță, este de cea mai mare importanță căci, datorită acestor colonii, noi și civilizația noastră existăm astăzi.

„Epopeea Creației" ne informează că „zeii" au venit pe Pământ ca urmare a deciziei deliberate a unuia dintre conducătorii lor. Versiunea babiloniană atribuie această decizie lui Marduk, care a așteptat ca solul planetei noastre să se „usuce" și să se întărească suficient, pentru a putea permite efectuarea lucrărilor de construcții. Apoi, Marduk își anunță hotărârea grupului de astronauți:

În Lăcașul de departe,
Unde ați trăit până acum,
„Palatul Împărătesc al Sfântului Lăcaș" am construit.
Acum, unul la fel voi construi,
În Locul de jos.

Marduk își explică apoi scopurile:

Când din ceruri,
La Adunarea Zeilor voi veți veni,
Loc de odihnă pentru noapte va fi
Pe toți să vă primească.
Și numele-i voi pune „Babilon" –
Poarta zeilor.

Deci, Pământul nu era doar un simplu loc de popas pentru o scurtă vizită sau doar pentru o misiune de cercetare; el trebuia să fie „casa de departe de casă".

Călătorind „la bordul" propriei planete, care poate fi asemănată ea însăși cu o navă uriașă ce trece pe lângă aproape toate planetele sistemului nostru solar, fără îndoială că nefilimii au cercetat cerul mai întâi de pe suprafața planetei. Apoi, probabil că au început să lanseze rachete fără echipaj uman. Mai devreme sau mai târziu, au fost capabili să trimită nave cu echipaj la bord spre alte planete.

În căutarea unei alte planete care să le fie „casă", Pământul trebuie să li se fi părut potrivit. Nuanțele sale de albastru indicau faptul că poseda apă și atmosferă propice dezvoltării vieții; cafeniul indica existența pământului solid; verdele, vegetație și bazele pentru viață animală. Totuși, când s-au hotărât să vină pe Pământ, acesta arăta total diferit de cum este văzut astăzi de astronauții noștri. Căci, atunci când au coborât pentru prima dată nefilimii pe planeta noastră, ea se afla în mijlocul unei ere glaciare – una din fazele de îngheț și dezgheț ale Terrei:

Prima glaciațiune – a început acum circa 600.000 de ani

Prima încălzire (perioada interglaciară) – acum 550.000 de ani

A doua perioadă glaciară – acum 480-430.000 de ani

Când au aterizat nefilimii, acum circa 450.000 de ani, circa o treime din suprafața planetei noastre era acoperită cu gheață. Cu o suprafață atât de mare înghețată, precipitațiile aproape dispăruseră, dar nu peste tot. Din cauza particularităților vânturilor și terenului, printre altele, unele zone care astăzi sunt foarte bogate în precipitații, atunci nu aveau deloc, iar anumite zone care au azi doar ploi sezoniere erau atunci bine udate de ploi.

Nivelul mărilor era mult mai scăzut atunci, căci o mare cantitate de apă fusese imobilizată în gheața care acoperea uscatul. Dovezile indică faptul că, în plină eră glaciară, nivelul

oceanelor și mărilor scăzuse cu circa 600-700 de picioare față de nivelul lor actual. Deci, acolo unde astăzi avem apă sau litoraluri, atunci era uscat. Acolo unde râurile mai curgeau, dacă își aveau cursul pe teren muntos, creau trecători și canioane; dacă își aveau cursul pe teren moale, creau zone vaste de mlaștini, până în locul unde se varsau în mare.

Sosind pe Pământ în astfel de condiții geografice și climatice, unde ar fi putut nefilimii să-și stabilească primele colonii?

Fără îndoială, au căutat un ținut cu climă relativ temperată, unde niște adăposturi simple erau suficiente și unde puteau să se miște în haine de lucru ușoare, fără a fi nevoiți să recurgă la costume speciale. Aveau nevoie de apă de băut, pentru spălat și pentru alte activități, precum și ca suport pentru viața vegetală și animală necesară hranei. Un râu ar fi asigurat irigarea unor mari suprafețe de teren și ar fi fost și un mijloc foarte convenabil de transport.

Numai o regiune foarte redusă putea să asigure toate aceste condiții, plus terenurile plate necesare pentru aterizări și decolări. Atenția nefilimilor s-a îndreptat, așa cum știm, spre sistemul reprezentat de trei mari fluvii și câmpiile lor: Nilul, Indul și Tigrul-Eufratul. Fiecare din bazinele acestor fluvii era bun pentru colonizare; fiecare, în timp, a devenit centrul unei mari civilizații a Antichității.

Nefilimii nu puteau să nu se gândească și la o altă necesitate: o sursă de energie și combustibil. Pe Pământ, petrolul este o sursă multilaterală de energie, căldură și lumină, dar și ca material vital pentru realizarea de nenumărate alte lucruri. Nefilimii, judecând după înscrisurile și obiceiurile sumerienilor, foloseau pe scara larga petrolul și derivații săi, este normal deci să credem că ei ar fi căutat un loc cu zăcăminte bogate de petrol.

Așa că, probabil, nefilimii au pus câmpiile Indului pe ultimul loc în preferințele lor, căci nu este una din zonele cele mai bogate în petrol. Văii Nilului i s-a acordat, mai mult ca sigur, locul doi, aici găsindu-se, într-adevăr, mari zăcăminte de roci sedimentare, dar petrolul din zonă se afla la mare distanță, și necesita eforturi serioase pentru extragere, căci se găsește la

adâncimi foarte mari. Regiunea dintre cele două fluvii, Mesopotamia, a fost, fără îndoială, locul ales. De la Golful Persic până la munții din care izvorăsc cele două fluvii, se întind unele dintre cele mai bogate zăcăminte de petrol din lume. Și în timp ce în alte regiuni trebuie să forezi la adâncimi mari pentru a-l scoate la suprafață, în vechiul Sumer (actualmente în sudul Irakului), bitumul, tarul, smoala și asfaltul ies singure la suprafață.

(Interesant de remarcat este faptul că sumerienii aveau nume pentru toate produsele bituminoase – petrol, păcură, smoală, asfalt, gudron etc. Aveau nouă nume diferite pentru aceste produse. Spre comparație, limba veche egipteană nu avea decât două, iar sanscrita trei.)

Cartea Genezei descrie lăcașul lui Dumnezeu pe Pământ – Edenul – ca fiind un loc cu o climă temperată, cald, dar totuși cu vânturi răcoroase, căci ni se spune că „umbla prin grădină în răcoarea zilei". Era un loc cu sol bun, propice agriculturii, mai ales pomiculturii și era udat de o rețea de patru râuri. „Și numele celui de-al treilea era Hidekel (Tigru); el curge la răsăritul Asiriei, iar al patrulea este Eufratul."

În timp ce opiniile referitoare la identitatea primelor două râuri, Pison („Îmbelșugatul") și Ghihon („Cel care se revarsă"), sunt contradictorii, în ceea ce privește celelalte două nu există nici un dubiu, ele sunt Tigrul și Eufratul. Unii savanți localizează Edenul în nordul Mesopotamiei, acolo unde izvorăsc cele două râuri importante împreună cu altele două mai mici; alții (cum ar fi E.A. Speiser, în cartea sa *The Rivers of Paradise* – Râurile din paradis) consideră că cele patru cursuri de apă se unesc în Golful Persic, deci, Raiul nu s-ar afla în nordul Mesopotamiei, ci în sud.

Numele biblic Eden este de origine mesopotamiană, trăgându-se din rădăcina acadiană *edinu*, însemnând „câmpie". Să ne reamintim că titlul „divin" al vechilor zei era DIN.GIR. („Cel drept din rachetă"). Un nume sumerian pentru lăcașul zeilor, E.DIN, ar fi însemnat „casa celor drepți" – care se potrivește descrierii.

Alegerea Mesopotamiei a mai fost motivată și de un alt aspect, cel puțin la fel de important. Cu toate că, în timp, nefilimii au construit pe Pământ un spațioport, unele indicii sugerează că, cel puțin la început, ei aterizau pe apă, în capsule ermetice. Dacă aceasta era metoda de aterizare, Mesopotamia oferea proximitatea, nu a uneia, ci a două mări – Oceanul Indian în sud și Mediterana în vest – astfel că în cazuri de necesitate, aterizarea nu depindea doar de o singură mare. După cum vom vedea, un golf de unde să se poată porni lungi călătorii pe apă era, de asemenea, de o mare importanță.

În vechile texte și desene, navele nefilimilor erau numite „bărci cerești". Aterizarea unor astfel de astronauți „maritimi", ne putem imagina, ar fi fost descrisă, și chiar a fost, ca o ciudată apariție din cer căzând în mare, din ea ieșind și venind spre țărm niște „oameni-pești".

Textele, într-adevăr, afirmă că unii dintre AB.GAL-ii care călătoreau cu navele spațiale erau îmbrăcați ca peștii. Un text care vorbește despre călătoriile cerești ale zeiței Ishtar spune că ea dorea să-l ajungă pe „Marele *gallu*" („Navigatorul-șef") care fugise cu „o barcă scufundată". Berossus povestește legenda lui Oannes, „Ființa dăruită cu înțelepciune", un zeu care și-a făcut apariția din Marea Eritreană ce scaldă țărmurile Babiloniei", în primul an al „coborârii Împărăției Cerurilor pe Pământ". Cronicarul relatează că, deși Oannes arăta ca un pește, el avea cap de om sub capul șarpelui și picioare de om sub coada de pește. „Vocea sa și limba ce-o vorbea erau ca ale oamenilor." (Fig. 126).

Cei trei istorici greci care au transmis până la noi opera lui Berossus, spun că astfel de apariții se înregistrau periodic, ei venind la țărm din apele Mării Eritreene – astăzi Marea Arabiei, (partea vestică a Oceanului Indian).

De ce preferau nefilimii să coboare în Oceanul Indian, la sute de mile depărtare de colonia lor mesopotamiană, când puteau foarte bine să aterizeze în Golful Persic, care era mult mai aproape? Aceste relatări antice confirmă ipoteza noastră că nefilimii au venit prima dată pe Pământ în mijlocul celei de-a doua ere glaciare, când ceea ce astăzi este Golful Persic nu era decât o bucată de pământ mlăștinos, plină de bălți și smârcuri,

Fig. 126

într-un cuvânt, un loc cu totul nepotrivit pentru aterizarea unei nave spațiale.

Coborând în Marea Arabiei, primele ființe inteligente de pe Pământ s-au îndreptat apoi spre Mesopotamia. Ținuturile mlăștinoase se întindeau mult în interior, mult mai mult decât linia țărmului de astăzi. Dincolo de aceste ținuturi și-au întemeiat nefilimii prima așezare pe planeta noastră.

I-au pus numele E.RIDU („Casa construită departe"). Nici că se putea un nume mai potrivit!

Până în zilele noastre, cuvântul persan *ordu* înseamnă „a-și stabili tabăra". Este un cuvânt care a prins rădăcini în majoritatea limbilor: Pământul colonizat *(Earth* – în engleză, *n.t.)* se numește *Erde* în germană, *Erda* în germana veche, *Jördh* în islandeză, *Jord* în daneză, *Airtha* în gotă, *Erthe* în engleza medievală; și, mergând înapoi, geografic și în timp, *Earth* a fost *Aratha* sau *Eredes* în aramaică, *Erd* sau *Ertz* în kurdă și *Eretz* în ebraică.

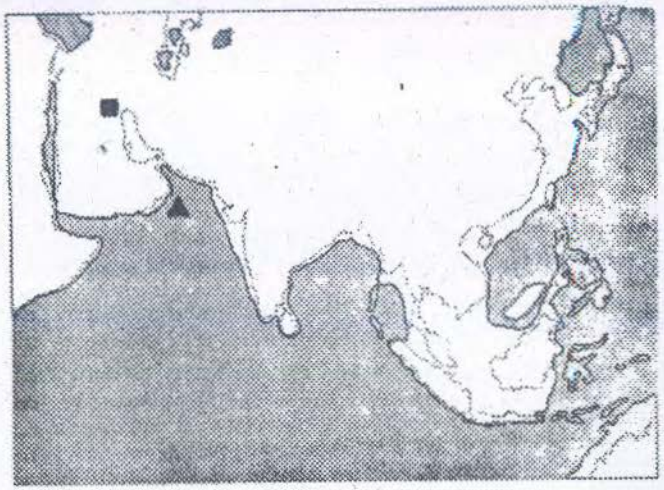

Fig. 127

La Eridu, în sudul Mesopotamiei, nefilimii au înființat Stația Pământ I, un avanpost izolat pe o planetă pe jumătate înghețată. (Fig. 127)

*

Textele sumeriene, confirmate și de traducerile lor acadiene de mai târziu, înșiră primele colonii sau „orașe" ale nefilimilor, în ordinea în care acestea au fost înființate. Ni se spune chiar și numele „zeului" care conducea fiecare din aceste colonii. Un text sumerian, despre care se crede că este originalul „Tăblițelor Potopului" acadiene, spune despre primele cinci orașe:

După ce Împărăția Cerului pe Pământ s-a scoborât,
După ce sfânta coroană și sfântul tron
Din înaltul cerului au fost aduse,
El... legile cele drepte le-a făcut,
Legile Sfinte...
Cinci orașe în locurile sfinte a întemeiat,

Și numele lor, el le-a dăruit,
Orașe sfinte le-a făcut.

Primul între acestea, ERIDU era,
Și lui Nudimmud, conducătorul, i l-a dat.
Al doilea era BAD-TIBIRA,
Lui Nugig, să-l conducă i l-a dat.
Al treilea fu LARAK,
Și lui Pabilsag i-a fost dat.
Sippar, al patrulea a fost,
În el, eroul Utu, rege a fost încoronat.
Șuruppak a fost al cincilea,
Iar el lui Sud i-a fost încredințat.

Din nefericire, numele zeului care a „scoborât Împărăția Cerului pe Pământ", a plănuit înființarea orașului Eridu și a celorlalte patru și a numit guvernatorii lor a fost șters. Toate textele, însă sunt de acord că zeul care a mărșăluit spre marginea ținuturilor mlăștinoase și a zis „Aici ne vom stabili" a fost Enki (Zeul uscatului), care mai era numit, în acest text și în altele, și Nudimmud („Cel care face lucrurile").

Cele două nume ale acestui zeu – EN.KI („Zeul uscatului") și E.A („A cărui casă este pe apă") – se potrivesc perfect cu situația dată. Eridu, care a rămas centrul lui de cult în întreaga istorie a Mesopotamiei, era clădit pe un teren ridicat artificial deasupra apelor mlaștinilor. Dovada este dată de un text numit (de S.N.Kramer) „Legenda zeului Enki și a orașului Eridu".

Zeul adâncului apelor, regele Enki... și-a făcut casa...
În Eridu el a construit Casa de pe malul apelor...
Regele Enki... o casă și-a construit:
Eridu, ca un munte,
L-a ridicat de pe pământ:
În loc bun l-a construit.

Acesta și alte texte, cele mai multe foarte fragmentate, sugerează că una dintre problemele cărora primii „coloniști" au trebuit să-i facă față era cea a smârcurilor și mlaștinilor. „El a adus..., a pus să se curețe apele râurilor." Eforturile de a draga albiile râurilor și lacurilor, pentru a permite o mai bună curgere a acestora, erau destinate asanării mlaștinilor, obținerii apei potabile și introducerii irigațiilor. Relatările sumeriene mai povestesc și de lucrări de îndiguire pentru protejarea orașului de omniprezenta apă.

Textul botezat de cercetători „Legenda lui Enki și a Ordinii de pe Pământ" este cel mai lung și mai bine păstrat dintre poemele epice sumeriene descoperite până acum. Conține 470 de versuri, dintre care 375 sunt păstrate integral. Din păcate, începutul său, primele cincizeci de versuri, este deteriorat. Versurile care urmează sunt dedicate lăudării lui Enki și a rudelor sale, Anu (tatăl), Ninti (sora sa) și Enlil (fratele său).

După aceste introduceri, Enki însuși devine povestitorul. Oricât de incredibil ar părea, cert este că textul este scris la persoana întâi, ca și cum Enlil ar fi cel care povestește coborârea zeilor pe Pământ.

Când m-am apropiat de Pământ,
Era mult potop de ape.
Când eram lângă pajiștile sale verzi,
Dealuri și coline s-au ridicat,
De-al meu cuvânt ele-au ascultat.
Eu casă mi-am făcut într-un loc sfânt...
Casa mea –
Umbra și-o întinde peste Lacul Șarpelui
În care crapii dau din coadă
Printre trestiile *gizi*.

Apoi poemul descrie, de data asta la persoana a treia, faptele lui Enlil. Am selectat aici câteva versuri semnificative:

El mlaștinile le-a măsurat,
În ele crapi și... pești;

A măsurat trestiile subțiri,
În ele le-a pus... trestii și papirusi.
Enbilulu, Meșterul Canalelor,
De ele grijă să aibă, a fost pus.

El care pune plasă, și nici un pește nu îi scapă,
De capcanele sale nici o fiară nu scapă
Din cursele sale, nici o pasăre nu scapă,
... fiul lui... un zeu ce iubește peștii
Asupra lor să vegheze, de Enlil a fost pus.

Enkimdu, meșter de diguri și canale,
Să le vegheze cu grijă a fost pus.

El... care topește,
Kulla, cel care face cărămizi,
Enki l-a pus mai mare peste breaslă.

Printre realizările lui Enki prezentate de acest poem se mai numără și curățarea apelor râurilor și construirea unui canal care să unească Tigrul și Eufratul. Casa sa de pe malul apelor a fost dotată cu un debarcader, pentru acostarea plutelor de trestie și a bărcilor. Casa a fost numită E.ABZU, („Casa adâncului"). Templul lui Enki din Eridu a purtat acest nume timp de milenii.

Mai mult ca sigur că Enki și echipajul său au explorat teritoriul din jurul Eridului, dar se pare că el prefera să călătorească pe apă. Mlaștinile, spune el într-un text, „sunt teritoriul meu, spre mine, ei brațele-și întinde". În alt text, el povestește cum se plimba cu barca sa MA.GUR (literal „barca pentru hoinăreli"), adică, o barcă de călătorie. Mai spune că „oamenii mei, ca unul, la vâsle trăgeau", și că obișnuiau să „cânte cântecele vesele", ce „inima râului făceau să se bucure". Într-un astfel de moment, spune el „cântece sacre și descântece umpleau adâncul apelor mele". Este consemnat chiar și un amănunt lipsit de importanță, cum ar fi numele căpitanului vasului lui Enki. (Fig. 128)

Fig. 128

Lista sumeriană a regilor indică faptul că Enki și primul grup de nefilimi au stat pe Pământ o bună bucată de vreme, opt *șar* (28.800) trecând până când a fost numit un nou comandant al coloniștilor.

Dacă examinăm indiciile astronomice, lucrurile devin și mai clare. Savanții au fost uimiți de „confuzia" pe care o făceau mereu sumerienii când era vorba de stabilirea „casei" zodiacale care îi era asociată lui Enki. Se pare că semnul caprei-pește, care desemna Zodia Capricornului, era asociat cu Enki (și asta ar explica titlul fondatorului Eridului A.LU.LIM, care ar putea însemna „oaia apelor strălucitoare"). Și totuși Ea/Enki era reprezentat deseori ca purtând vase din care curgea apa – Vărsător; și cu siguranță el era zeul peștilor, și deci asociat cu Zodia Peștilor.

Astronomii sunt puși la mare încercare atunci când se străduiesc să înțeleagă cum cititorii în stele din Antichitate reușeau să vadă într-un grup de stele contururile unor, fiară să zicem, pești sau leu. O explicație rezonabilă ar fi că, de fapt, numele lor nu provin de la forma lor, ci de la activitatea principală sau titlul zeului care era asociat cu acea constelație.

Dacă Enki a aterizat pe Pământ – așa cum credem noi – la începutul Erei Peștilor, a fost martorul unei precesii, a Peștilor în Vărsător și a stat de-a lungul Marelui An (anul de 25.920 ani), până la începutul Erei Capricornului, atunci el a fost într-adevăr comandant unic timp de 28.800 de ani.

Aceasta nu face decât să confirme ipoteza noastră că nefilimii au ajuns pe Pământ în mijlocul epocii glaciare. Dificila muncă de construire a digurilor a început când condițiile climaterice erau încă grele. Dar după câțiva *șar* de la aterizarea lor, perioada glaciară începea să facă loc unei încălziri treptate, care a adus multe ploi (circa 430.000 de ani în urmă). Atunci, nefilimii s-au decis să se mute mai în interior și să-și extindă domeniul. Pe scurt, anunnaki (nefilimii de rând) au numit un nou conducător al Eridului, A.LAL.GAR („Vremea ploioasă aducătoare de liniște").

Dar, în timp ce pe Pământ Enki își continua munca de pionier, Anu și celălalt fiu al său, Enlil, urmăreau desfășurarea evenimentelor, de pe A Douăsprezecea Planetă. Textele mesopotamiene precizează în mod clar că cel care conducea de fapt misiunea de pe Pământ era Enlil; și imediat ce s-a luat decizia continuării misiunii, Enlil însuși a coborât pe Pământ. Pentru el, EN.KI.DU.NU („Enki sapă adânc") a construit o nouă colonie sau bază, numită Larsa. Când Enlil a preluat conducerea personal, locul a fost numit ALIM („Berbec"), coincizând cu „Era Berbecului".

Colonia de la Larsa a marcat intrarea într-o nouă fază a colonizării Pământului. A însemnat luarea deciziei de a continua experimentele pentru care veniseră și care necesitau aducerea pe Pământ a mai multor nefilimi, unelte și echipamente, precum și trimiterea pe planeta lor a unor „încărcături de preț".

Uriașele nave de transport ale nefilimilor nu mai puteau ateriza în ocean, ca până atunci. Schimbările climaterice făcuseră terenul mult mai accesibil; era timpul pentru construirea unui spațioport în centrul Mesopotamiei. În acest moment, Enlil a venit pe Pământ și a început să construiască la Larsa un „Centru de control al misiunilor spațiale", un centru de comandă sofisticat, de unde nefilimii de pe Pământ puteau să coordoneze călătoriile spațiale de la și spre planeta lor, pentru a putea realiza în bune condiții aterizările și decolările.

Locul ales de Enlil, cunoscut timp de milenii sub numele de Nippur, a fost numit la început NIBRU.KI („Răscrucea Pământului"). (Să ne reamintim că punctul în care A Douăsprezecea Planetă se afla cel mai aproape de Pământ era numit „Răscrucea Cerurilor".) Acolo, Enlil a stabilit DUR. AN.KI, „legătura dintre Cer și Pământ".

Această sarcină era foarte complexă și necesita foarte mult timp. Enlil a stat în Larsa șase *șar* (21.600 ani) cât timp Nippurul se afla în construcție. Lucrările de construcții de la Nippur erau interminabile, lucru care se poate vedea și din celelalte nume ale lui Enlil. Asociat cu Berbecul, când se afla la Larsa, ulterior el a fost asociat cu Taurul. Deci, Nippur a fost întemeiat la începutul Erei Taurului.

O odă închinată lui Enlil, „Imn lui Enlil, A Toate Binefăcătorul" ce-l glorifică pe el, pe soția lui, Ninlil și orașul său, E.KUR., ne oferă mai multe informații despre Nippur. Mai întâi, Enlil avea acolo niște instrumente foarte sofisticate: „Un ochi ridicat cu care cercetează fața pământului", și o „rază ridicată care caută inima pământului". Nippur, spune poemul, era apărat de niște arme fantastice: „oftatul lui te îngrozește, te sperie de moarte"; din „afara lui, nici cel mai puternic zeu nu putea să se apropie". „Brațul" său „o imensă plasă avea", iar în mijlocul său se afla o „pasăre iute" de care „cel rău și cel viclean" nu puteau scăpa. Era locul acesta protejat de un câmp electronic sau de vreo rază mortală? Era oare în centrul său ceva asemănător unor elicoptere, „o pasăre" atât de rapidă că nimeni nu putea să scape razei sale de acțiune?

În centrul Nippurului, pe o platformă ridicată, se afla cartierul general al lui Enlil, KI.UR („Locul unde se află rădăcinile Pământului") – locul în care se ridica „puntea dintre Cer și Pământ". Era centrul de comunicații, din care anunnaki de pe Pământ comunicau cu tovarășii lor, IGI.GI („Cei care se întorc și văd"), aflați în navele ce erau pe orbită.

Aici se găsea, ne informează textul, „un stâlp înalt, ce până la Cer ajungea". Acest stâlp extrem de înalt, adânc înfipt în pământ „ca o platformă ce nu putea fi răsucită" era utilizat de Enlil „pentru a-și rosti cuvântul până în cer". Aceasta este o descriere simplă a unui turn de emisie. O dată ce „cuvântul lui Enlil" – ordinele sale – „ajungeau la Cer, belșugul cădea asupra Pământului". O descriere mai simplă a zborurilor care aduceau

materiale, alimente speciale, medicamente și unelte în navete spațiale, o dată ce „cuvântul lui Enlil", era dat, nici că se poate!

Acest centru de control de pe platforma ridicată, „nobila casă a lui Enlil" conținea și o cameră misterioasă, numită DIR.GA.:

Misterioasă ca apele de departe,
Ori ca al cerului zenit.
Și printre ale ei... embleme,
Simbolul stelelor era
ME este adus la perfecțiune.
Cuvintele sale sunt pentru a fi rostite...
Cuvintele sale sunt nobile oracole.

Ce era această *dirga?* Spărturile tăbliței ne împiedică să aflăm mai multe date; dar numele ei vorbește de la sine, căci înseamnă „camera întunecată în formă de coroană", un loc în care se țineau hărțile stelare, unde se făceau prezicerile, unde *me* (comunicările făcute de astronauți) erau receptate și transmise. Aceasta ne aduce aminte de Controlul Misiunii de la Houston, Texas, ce supraveghează misiunile lunare, amplifică mesajele comunicate de astronauți, stabilește traiectoria navei și dă „nobile oracole" – indicații de zbor.

Ne putem aduce aminte aici de povestea zeului Zu, care s-a strecurat în sanctuarul lui Enlil și a furat Tăblița destinelor, după care „Oprite erau ordinele... camera și-a pierdut întreaga strălucire a sa...liniștea s-a împrăștiat... tăcerea cuprinsese totul"

În „Epopeea Creației", „destinele" zeilor-planete erau orbitele lor. Este normal deci să presupunem că tăblița destinelor furată de Zu, și care era vitală pentru funcționarea „Centrului de Control al Misiunilor" al lui Enlil, controla traiectoriile navelor spațiale care păstrau „legătura dintre Cer și Pământ". Ar putea fi o „cutie neagră" conținând programele de computer care ghidau navele spațiale, fără de care contactul dintre nefilimii de pe Pământ și navele care făceau legătura cu planeta natală era întrerupt.

Mulți savanți consideră că numele EN.LIL înseamnă „zeu al furtunii", lucru ce se potrivește cu teoria lor că anticii „personificau" elementele naturii și deci desemnau un zeu care să fie responsabil de vânt și furtuni. Și totuși, o serie de cer-cetători au sugerat că termenul LIL nu înseamnă un vânt de furtună ci „vântul" care iese din gură – bunăoară atunci când rostim un cuvânt. Încă o dată, semnele pictografice sumeriene pentru EN – mai ales în cazul lui Enlil – și pentru LIL ne lămuresc asupra acestui subiect. Pentru că ceea ce vedem este o structură cu un turn înalt cu antene fixate de el, precum și un dispozitiv care seamănă foarte mult cu o gigantică plasă radar din zilele noastre, pentru transmiterea și receptarea semnalelor – „imensa plasă" de care vorbea textul sumerian. (Fig. 129)

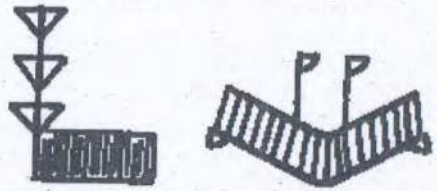

Fig. 129

La Bad Tibira, întemeiat ca centru industrial, Enlil la instalat pe fiul său Nannar/Sin conducător; în lista orașelor, el este numit NU.GIG („Cel de pe cerul nopții"). Aici s-au născut, credem noi, gemenii Inanna/Ishtar și Utu/Șamaș – eveniment marcat de asocierea tatălui lor cu următoarea constelație zodiacală, Gemenii. Ca zeu deprins cu tehnica rachetelor, Șamaș a fost asociat cu constelația zodiacală GIR (însemnând atât „rachetă" cât și „foarfecă de crab", adică, Zodia Racului), urmat de Ishtar și Leu, pe spatele căruia era reprezentată ea în mod tradițional.

Sora lui Enlil și Enki, „sora medicală" Ninhursag (SUD), nu a fost nici ea neglijată: în sarcina ei, Enlil a pus Șurrupak, centrul medical al nefilimilor – eveniment marcat prin atribuirea acestei zeițe a constelației Fecioarei.

După ce au fost întemeiate aceste centre, a fost construit la Nippur un spațioport pentru nefilimii de pe Pământ. Textul

spune clar că Nippurul era locul de unde se dădeau ordinele: Deci, „când Enlil a ordonat: Spre Cer! cel care strălucește a țâșnit înainte ca o rachetă cerească". Dar acțiunea a avut loc, de fapt „acolo unde răsare Șamaș", iar acest loc era Sippar, orașul comandat de Șeful vulturilor, acolo unde erau lansate rachetele multietajate, dintr-o enclavă specială, „locul sfânt".

După ce Șamaș a crescut suficient, i-a fost încredințată comanda rachetelor, iar cu timpul a devenit și zeu al dreptății și i-a fost desemnată constelațiile Scorpion și Balanța.

Pentru a completa lista primelor șapte orașe ale zeilor și corespondențele acestora cu constelațiile zodiacale, a mai rămas Larsa, acolo unde Enlil l-a pus conducător pe Ninurta, fiul său. Lista orașelor îl numește PA.BIL.SAG („Marele protector"); este același nume după care era cunoscută și constelația Săgetător.

*

Nu ar fi realist să presupunem că întemeierea celor șapte orașe s-a făcut la întâmplare. Acești „zei", care erau capabili de călătorii interplanetare, și-au stabilit primele lor colonii terestre în conformitate cu un anumit plan: acela de a putea ateriza și pleca de pe Pământ înapoi spre planeta lor.

Care era acest plan?

În încercarea de a răspunde la această întrebare, o alta apare: Care este originea simbolului astronomic și astrologic al Pământului, un cerc în care se află o cruce – același simbol pe care îl folosim astăzi pentru a desemna o „țintă"?

Simbolul poate fi găsit încă de la începutul astronomiei și astrologiei sumeriene și este identic cu hieroglifa egipteană ce reprezenta cuvântul „loc".

Este aceasta o coincidență sau un indiciu semnificativ? Însemna oare acest semn ceva special pentru nefilimi, ori era doar o simplă „țintă"?

Pe Pământ, nefilimii erau străini. Când cercetau suprafața acestuia din spațiu, probabil că au acordat o atenție specială munților și lanțurilor muntoase. Acestea puteau crea probleme

în timpul aterizărilor și decolărilor, constituind în același timp și repere de navigație.

Dacă nefilimii, atunci când zburau deasupra Oceanului Indian au privit spre Ținutul dintre Râuri, locul ales de ei pentru colonizare, un astfel de reper le apărea în fața ochilor: Muntele Ararat.

Muntele Ararat este de origine vulcanică și se întinde pe platoul pe care se află astăzi granițele dintre Turcia, Iran și Armenia. În părțile estice și nordice, Araratul atinge 3000 de picioare peste nivelul mării, iar în nord-vest, 5000. Întregul masiv are circa douăzeci și cinci de mile în diametru.

Alte trăsături ale sale îl fac interesant, nu numai privit de pe Pământ ci și din cer. Mai întâi, el se află aproape la mijlocul unei linii imaginare ce unește două lacuri, Lacul Van și Lacul Se-Van. Al doilea, are două vârfuri foarte înalte: Micul Ararat (12.900 de picioare) și Marele Ararat (17.000 de picioare). Nici un munte nu rivalizează cu aceste două vârfuri solitare, care sunt permanent acoperite cu zăpadă. Ele sunt ca două faruri strălucitoare între cele două lacuri care, în timpul zilei, funcționează ca două reflectoare.

Avem suficiente motive să credem că nefilimii și-au ales locul de aterizare coordonând un meridian cu un reper imposibil de confundat și un teritoriu care să conțină un râu convenabil. Nordul Mesopotamiei, cele două vârfuri gemene ale Araratului ar fi fost reperul ideal. Un meridian tras printre cele două vârfuri ar fi intersectat Eufratul. Aceasta era ținta – locul ales pentru spațioport. (Fig. 130)

S-ar fi putut ateriza și decolа de aici?

Răspunsul este afirmativ. Locul ales se afla în plină câmpie; munții care înconjoară Mesopotamia se află la o distanță considerabilă. Cele mai înalte vârfuri (aflate în est, nord și nord-est) nu ar avea cum să afecteze zborul unei navete spațiale care s-ar apropia dinspre sud-est.

Era oare acest loc accesibil – puteau oare ateriza aici navele care aduceau astronauți sau materiale?

Fig. 130

Din nou, răspunsul la această întrebare este afirmativ. Aici se putea ajunge cu ușurință, fie pe uscat, fie pe apele fluviului Eufrat.

Și încă o întrebare crucială: exista prin apropiere o sursă de energie sau combustibil pentru iluminat și pentru motoare? Răspunsul este din nou „da". Malul fluviului Eufrat, acolo unde urma să se întemeieze orașul Sippar, era unul dintre cele mai bogate surse cunoscute în Antichitate pentru bitumuri și produse petroliere care țâșnesc singure la suprafață, fără a fi nevoie de escavări sau alte lucrări speciale pentru scoaterea lor la suprafață.

Ni-l putem imagina pe Enlil, înconjurat de oamenii săi pe [illegible] „Cum să-i spunem locului acesta?"

„De ce nu Sippar?"

În limbile din Orientul Apropiat, acest nume însemna „pasăre". Sippar era locul în care „Vulturii" veneau la adăpost.

Cum ajungeau navetele spațiale la Sippar?

Ni-l imaginăm unul din navigatorii spațiali direcționându-le pe cea mai potrivită traiectorie. În partea stângă se afla Eufratul și platoul muntos din vestul său; la dreapta, Tigrul și

Munții Zagros la est. Dacă o navă se apropia de Sippar și-și stabilea cursul la un unghi de 45 de grade de meridianul care trece prin Ararat, acesta ar fi condus-o cu ușurință la locul de aterizare, ocolind cele două zone primejdioase. Mai mult, îndreptându-se spre aterizare într-un asemenea unghi, naveta ar fi trecut cu ușurință peste vârfurile muntoase ale Arabiei, și și-ar fi început aterizarea chiar deasupra Golfului Persic. Astfel, atât la aterizare, cât și la decolare, navetele ar fi avut cale liberă și ar fi putut comunica nestingherite cu Turnul de Control de la Nippur.

Apoi, oamenii lui Enlil au desenat o schiță sumară – un triunghi de ape și munți, de fiecare parte, indicând, ca o săgeată, spre Sippar. Un „X" indica Nippurul, în centru. (Fig. 131)

Fig. 131

Oricât ar părea de incredibil, schița nu a fost făcută de noi; acest desen a fost inscripționat pe un obiect ceramic, dezgropat la Susa, datând cu aproximație din jurul anului 3200

î.Ch. El ne reamintește de planisfera ce descria traiectoriile rachetelor, care, și ea, era împărțită în segmente de 45 de grade.

Întemeierea coloniilor nefilimilor nu a fost făcută la întâmplare. Toate alternativele au fost studiate, au fost evaluate toate resursele, au fost luate în calcul chiar și toate evenimentele neprevăzute care ar fi putut interveni; mai mult chiar, planul de colonizare a fost astfel întocmit, încât fiecare loc să se înscrie într-un model anume, al cărui scop era să sublinieze traseul spre Sippar.

Nimeni nu a mai încercat până acum să vadă un anume plan în împrăștiatele așezări sumeriene. Dar dacă privim la primele șapte orașe întemeiate, putem observa că Bad-Tibira, Șurrupak și Nippur se găsesc pe o linie aflată la exact 45 de grade de meridianul Araratului și se intersectează cu acest meridian exact la Sippar! Celelalte două orașe, a căror poziție este cunoscută, Eridu și Larsa, se află și ele pe o linie dreaptă care intersectează prima linie și meridianul Araratului tot în Sippar.

Inspirându-ne din schița antică, ce face din Nippur centrul unui cerc, și desenând o serie de cercuri concentrice din Nippur având marginile, respectiv, în celelalte orașe cunoscute, descoperim că un alt oraș sumerian, Lagash, era localizat exact pe un astfel de cerc – pe o linie echidistantă față de cele de 45 de grade, ca cea Eridu-Larsa-Sipar, de pildă. Localizarea Lagashului este diametral opusă cu cea a Larsei.

Deși locul unde se afla LA.RA.AK („Vederea haloului strălucitor") rămâne necunoscut, așezarea logică a acestuia ar fi în punctul 5, căci, în mod logic, acolo ar trebui să fi fost unul din Orașele Zeilor, pentru a completa linia centrală, la interval de șase *beru*: Bad-Tibira, Șuruppak, Nippur, Larak, Sippar. (Fig. 132)

Cele două linii exterioare care „îmbrățișează" linia centrală care trece prin Nippur, aflate la câte 6 grade de fiecare parte a acesteia, au rolul de margini laterale, sud-vest și nord-vest, a traiectoriei de zbor. Numele LA.AR.SA înseamnă „se vede lumina roșie"; și LA.AG.AȘ înseamnă „la șase se vede halo". Orașele de pe fiecare linie erau într-adevăr la șase *beru* (aproxi-

Fig. 132

mativ șaizeci de kilometri sau treizeci și șase mile) unul de celălalt.

Acesta era, credem noi, planul nefilimilor. După ce au ales cel mai bun loc pentru spațioportul lor (Sippar), au întemeiat celelalte orașe conform unui model care determina direcția de zbor spre acesta. În centru, ei au plasat Nippurul, acolo unde se afla „legătura dintre Cer și Pământ".

*

Nici „Orașele Zeilor" originale, nici ruinele lor nu mai pot fi văzute de vreun om – ele au fost distruse de potopul care a măturat ulterior Pământul, dar putem afla aproape totul despre ele, deoarece era datoria fiecărui rege mesopotamian de a reconstrui așezările sacre în conformitate cu planurile originale, pe aceleași locuri. Cei care le reconstruiau aveau mare grijă să consemneze fidelitatea lor față de planurile originale, așa cum o demonstrează și această inscripție (descoperită de Layard):

Planul etern al fundațiilor,
Care pentru viitor înseamnă,
Clădirea acestui templu,[de mine a fost urmat].
Este cel care poartă
Desenele din Timpurile de demult
Și inscripțiile venite din Cerul de Sus.

Dacă Lagash, așa cum considerăm noi, era unul din orașele care servea drept far de semnalizare, atunci, mare parte din informațiile oferite de Gudea în mileniul trei înainte de Christos capătă sens. El scrie că, atunci când Ninurta i-a ordonat să reconstruiască lăcașul sacru, un zeu care îl însoțea i-a dat planurile arhitecturale (desenate pe o tăbliță de piatră), iar o zeiță (care „călătorise între Cer și Pământ", în „camera ei") i-a arătat o hartă cerească și l-a învățat cum să realizeze alinierea astronomică a structurii.

Pe lângă „pasărea neagră a zeilor", au mai fost instalate în lăcașul sacru și „înspăimântător al zeilor" („marea rază care înrobește întreaga lume puterii sale") și „supraveghetorul lumii" (al cărui suflet „răsuna pretutindeni"). În sfârșit, când structura a fost gata, „Însemnul lui Utu" a fost pusă pe el, cu fața spre „locul de unde Utu răsare" – spațioportul din Sippar. Toate aceste obiecte erau, se pare, de o deosebită importanță pentru spațioportul zeilor, deoarece Utu însuși „a venit cu bucurie" să inspecteze instalațiile, atunci când acestea au fost gata.

Unele din vechile desene sumeriene prezintă frecvent niște construcții masive, din lemn și trestie, care se găsesc în câmp, printre animale. Se considera că acestea sunt adăposturi

pentru animale, dar această explicație este contrazisă de stâlpii care ies din acoperișul acestora. (Fig. 133a)

Scopul acestor „stâlpi" este de a susține una sau mai multe perechi de „inele", a căror funcție nu este precizată. Dar, cu toate că aceste construcții erau în plin câmp, este îndoielnic faptul că ele reprezentau adăposturi pentru animale. Pictogramele sumeriene (Fig. 133b), care însemnau cuvântul DUR sau TUR (însemnând „lăcaș" sau „loc de adunare"), reprezentau cu siguranță aceeași construcție ce apare și pe sigiliile cilindrice; dar ele precizează în mod clar că principala caracteristică a lor nu era „cabana" ci „antenele".Astfel de turnuri cu „inele" erau puse la intrările templelor, în interiorul incintelor sacre ale zeilor, nu numai pe câmp. (Fig. 133c)

Erau oare aceste obiecte antene destinate emisiei și recepției? Erau perechile de inele emițătoare, plasate acolo în câmp

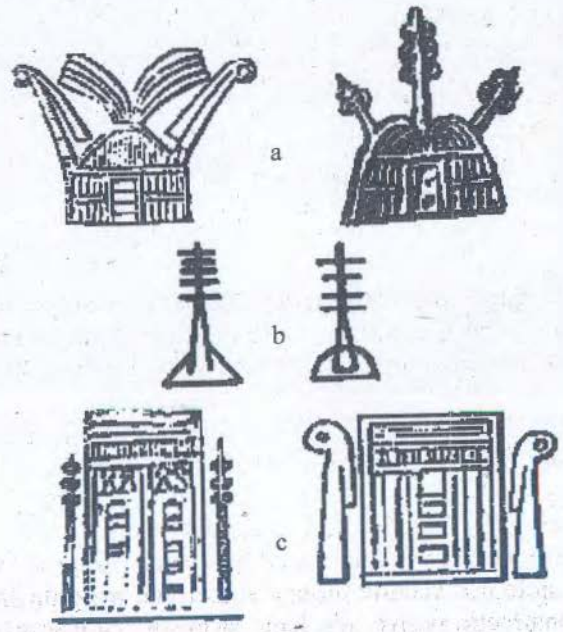

Fig. 133

Fig. 134

pentru ghidarea navelor spațiale? Erau acești stâlpi „ochii atotvăzători" ai zeilor, de care vorbesc atât textele sumeriene?

Ceea ce știm este că echipamentele la care erau conectate aceste obiecte erau portabile, deoarece există numeroase desene care reprezintă „obiecte divine" în formă de cutii, care sunt transportate cu barca, și apoi, după ce corabia a acostat, urcate în spinarea animalelor și transportate în interiorul ținutului. (Fig. 134)

Aceste „cutii negre" ne aduc aminte de Chivotul și Capacul Ispășirii construit de Moise după instrucțiunile Domnului. Miezul acestuia trebuia să fie din lemn, acoperit cu aur și pe dinafară și pe dinăuntru – două suprafețe conducătoare de electricitate izolate între ele de lemn. Un *kapporeth*, făcut de asemenea, din aur, urma să fie pus deasupra chivotului și susținut de două vergi solide de aur. Natura acestui *kapporeth* (care înseamnă, consideră cercetătorii, „acoperământ") nu este clară, dar aceste două versete din Biblie lămuresc problema: „Acolo mă voi întâlni cu tine; și de la înălțimea capacului ispășirii, dintre cei doi heruvimi așezați pe kapporeth, îți voi da toate poruncile mele pentru copiii lui Israel."

Rezultă deci că acest Chivot slujea drept cutie de comunicare, electrică, după cum reiese și din instrucțiunile referitoare la transportarea lui. Trebuia cărat folosindu-se niște bare de lemn, care erau trecute prin cele patru inele de aur. Nimeni nu avea voie să atingă partea metalică a chivotului, și când, totuși, un israelit l-a atins, el a murit instantaneu – de parcă ar fi fost electrocutat.

Acest echipament, aparent, supranatural – care făcea posibilă comunicarea cu o zeitate care se afla în altă parte – a devenit obiect de venerare, „simbol sacru de cult". Templele de la Lagash, Ur, Mari și alte orașe antice includeau printre obiectele de cult și astfel de „ochi ai idolilor". Cel mai surprinzător exemplu a fost descoperit la un „Templu al ochiului" de la Tell Brak, în nord-vestul Mesopotamiei. Acest templu din mileniul patru î.Ch. a fost numit așa nu numai datorită sutelor de „ochi" care au fost descoperiți aici, ci, în principal, datorită faptului că acesttemplu nu avea decât un singur altar, pe care era așezată o piatră uriașă inscripționată cu simbolul „ochiului-dublu". (Fig. 135)

După toate probabilitățile, era o reprezentare a unui obiect divin – „ochiul înspăimântător al lui Ninurta", sau al celui de la Centrul de Control al Misiunii, al lui Enlil de la Nippur, despre care scribul antic nota „Ochiul său ridicat cerceta tot Pământul... Raza sa ridicată cerceta întreg Pământul."

Câmpiile mesopotamiene, se pare, necesitau ridicarea echipamentelor spațiale pe platforme speciale. Textele și reprezentările picturale ne indică, fără nici o umbră de îndoială, că la aceste construcții, începând de la îndepărtatele „cabane" dispuse pe câmp, până la platformele etajate, se ajungea pe niște trepte, mai largi la bază, apoi din ce în ce mai înguste pe măsură ce se apropiau de vârf. În vârful ziguratului se construia o lo-

Fig. 135

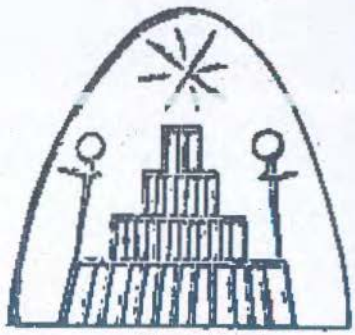

Fig. 136

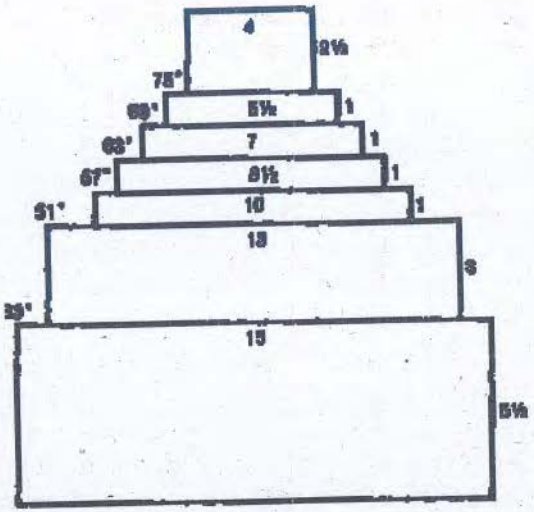

Fig. 137

cuință pentru zeu, înconjurată de o curte împrejmuită cu ziduri care adăposteau „pasărea sa" și „armele sale". Un astfel de zigurat desenat pe un sigiliu cilindric nu numai că reprezintă obișnuita construcție etajată, ci și două „antene cu inele" a căror înălțime ajunge, se pare, până la etajul al treilea. (Fig. 136)

Marduk pretinde că ziguratele și templele construite în Babilon (E.SAG.IL) au fost construite pe baza propriilor sale indicații, dar și în conformitate cu „înscrisurile din Cerul de Sus". O tăbliță (cunoscută sub numele de „Tăblița lui Smith", după numele celui care a descifrat-o), analizată de André Parrot în cartea sa *Zigurats et Tour de Babel* (Ziguratele și Turnul Babel), spune că un zigurat de șapte etaje era un pătrat perfect, [illegible] primul etaj sau baza având laturile de 15 *gar*. Fiecare etaj superior avea înălțimea și latura mai mică decât cel de dedesubt, cu excepția ultimului, locuința zeului, care avea o înălțime ceva mai mare. Înălțimea totală, totuși, era de 15 *gar*, astfel că întreaga construcție era, nu numai un pătrat perfect, ci și un cub.

Această unitate de măsură utilizată aici, *gar*-ul, era egală cu 12 coți mici – aproximativ 6 metri, sau 20 de picioare. Doi cercetători, H.G. Wood și L.C. Stecchini, au arătat că baza sumeriană sexagesimală, numărul 60, determina toate dimensiunile ziguratelor mesopotamiene. Deci fiecare latură măsura de trei ori câte 60 de coți la bază, iar în total erau 60 de *gar*. (Fig. 137)

Ce factor determina înălțimea fiecărui etaj? Stecchini a descoperit că, dacă se transformă înălțimea primului etaj (5,5 gar) în coți dubli, se obține 33, exact latitudinea aproximativă a Babilonului (care era 32,5 grade nord). Calculate în mod similar, etajul al doilea mărește unghiul de observare de la 45 la 51 de grade, iar fiecare din etajele următoare îl ridică tot cu 6 grade. (Fig. 137) Deci etajul șapte se afla pe o platformă ridicată la 75 de grade deasupra liniei orizontului latitudinii geografice a Babilonului. Acest ultim etaj mai adăuga 15 grade – făcându-l pe observator să privească drept în sus, la un unghi de 90 de grade. Stecchini concluzionează că fiecare etaj al ziguratului funcționa ca un etaj al unui observator astronomic, cu o elevație predeterminată față de linia orizontului.

Probabil că mai existau și alte semnificații „ascunse" în aceste dimensiuni. Dacă elevația de 33 de grade nu era foarte exactă pentru Nippur, era însă precisă în cazul Sipparului. Să fi fost oare vreo relație între elevația de 6 grade a etajelor superioare și distanțele de 6 *beru* dintre „Orașele Zeilor"? Erau celeșapte etaje legate într-un fel de locurile primelor șapte orașe, sau de poziția Pământului ca a șaptea planetă?

G. Martiny, în cartea sa *Astronomische zur babylonischen Turm* (Astronomia babilonienilor) demonstrează cum aceste caracteristici ale ziguratelor erau potrivite pentru observații astronomice și că vârful de la Esagila era orientat spre planeta Sup[illegible] (cea identificată ca fiind Pluto) și spre constelația Aries (Berbec). (Fig. 138)

Dar erau oare ziguratele construite doar pentru observații astronomice sau serveau ele și navelor spațiale ale nefilimilor? Toate ziguratele erau ridicate astfel încât colțurile lor să marcheze cele patru puncte cardinale, deci laturile lor formau unghiuri de 45 de grade cu direcțiile punctelor cardinale. Asta înseamnă că o navă spațială putea urmări anumite laturi ale acestor zigurate și să aterizeze fără nici o dificultate la Sippar!

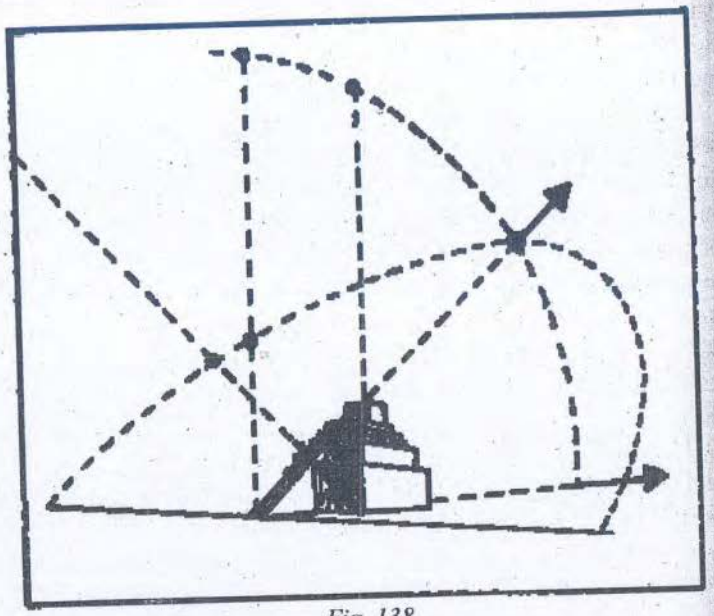

Fig. 138

Numele acadiano/babilonian pentru aceste construcții, *zukiratu*, însemna „tubul sfântului duh". Sumerienii numeau ziguratele-EȘ, termenul însemnând „supremul" sau „cel mai înalt" – așa cum, într-adevăr, aceste construcții erau. Poate denota și o anumită entitate numerică legată de „dimensiunile" ziguratelor. Mai înseamnă și „sursă de căldură" („foc" în acadiană și ebraică).

Chiar și cercetătorii care au abordat acest subiect fără a-i oferi acestuia o interpretare „cosmică" nu au putut evita concluzia că aceste zigurate mai aveau și un alt rol decât cel de a oferi o locuință „înaltă" pentru zei. Samuel N Kramer rezumă aceste concluzii ale savanților astfel: „Ziguratul, turnul etajat, care a devenit semnul caracteristic al arhitecturii mesopotamiene... era menit să servească drept legătură, atât reală cât și simbolică, între zeii din Cer și muritorii de pe Pământ."

După părerea noastră, totuși, adevărata funcție a ziguratelor era de punte de legătură într-adevăr, dar între zeii din cer și zeii – nu muritorii – de pe Pământ.

Capitolul 11

Revolta anunnakilor

După ce Enlil în persoană a venit pe Pământ, „Puterea asupra Pământului" a trecut de la Enki/Ea în mâinile sale. Din acest moment, probabil, atributul sau numele lui Enki a devenit E.A. („Zeul Apelor"), în locul „Zeului Pământului".

Textele sumeriene indică faptul că zeii căzuseră de acord, cu puțin timp înainte de sosirea lor pe Pământ, asupra sferelor lor de influență: Anu urma să rămână în „Cer" și să conducă A Douăsprezecea Planetă, Enlil urma să conducă uscatul, iar Enki primise AB.ZU *(apsu* în acadiană). Pornind de la semnificația numelui E.A., savanții au tradus AB.ZU prin „Adâncul apelor", presupunând că, la fel ca în mitologia greacă, Enlil îl reprezenta pe Zeus cel cu trăsnetul, iar Ea era prototipul lui Poseidon, Zeul Mărilor.

În alte instanțe, domeniul lui Enlil era considerat Lumea Superioară, iar cel al lui Enki/Ea, Lumea Inferioară; încă o dată, cercetătorii au considerat că primul era Stăpânul Atmosferei, iar cel de-al doilea era conducătorul domeniului „apelor subterane" – ceva asemănător cu Hadesul grecesc, în care se presupunea că cred mesopotamienii. Cuvântul nostru, existent în foarte multe limbi, abis (și care derivă din *apsu),* desemnează o apă adâncă, întunecată și primejdioasă în care se poate îneca cineva și dispărea pe vecie. Deci, când cercetătorii au descoperit textele mesopotamiene ce descriau această Lume Inferioară, ei au numit-o *Unterwelt* („Lumea Subterană") sau *Totenwelt* („Lumea spiritelor"). Abia în ultima vreme au reconsiderat cercetătorii acest concept, revenind la traducerea lui prin termenul de „Lumea Inferioară".

Textele mesopotamiene care sunt responsabile, în cea mai mare parte, pentru această confuzie sunt o serie de litanii ce deplâng dispariția lui Dumuzi, care este mai bine cunoscut din textele biblice și caanite sub numele de zeul Tammuz. Cu el a avut zeița Innana/Ishtar cea mai cunoscută poveste de dragoste și când el a dispărut, ea s-a dus în Lumea Inferioară pentru a-l căuta.

Unul dintre cele mai mari studii despre epopea Tammuziană, *Tammuz-Liturgen und Verwandtes* (Legendelele despre zeul Tammuz), al lui P.Maurus Witzel, nu a făcut decât să perpetueze această confuzie, poveștile despre călătoria zeiței Ishtar fiind considerate „Relatarea călătoriei zeiței Inanna/Ishtar în lumea spiritelor și revenirea ei în lumea celor vii."

Textele sumeriene și acadiene care descriu coborârea zeiței în Lumea Inferioară ne informează că ea s-a dus acolo pentru a o vizita pe sora ei Ereșchigal, stăpâna domeniului. Ishtar nu s-a dus acolo nici moartă, nici împotriva voinței sale – ea a venit vie și nepoftită, forțând intrarea, amenințându-l pe paznic:

Dacă tu nu-mi vei deschide poarta ca să pot intra,
O voi zdrobi pe dată, zăvorul îl voi smulge,
Fărâme o voi face și înăuntru voi pătrunde.

Una după alta, cele șapte porți care conduceau spre lăcașul lui Ereșchigal s-au deschis în fața Inannei; când a reușit în cele din urmă și a văzut-o Ereșchigal, pur și simplu a dat buzna în fața ei (textul acadian spune că „în fața ei, ca vântul ea a apărut"). Textul sumerian, destul de vag în ceea ce privește scopul acestei călătorii sau cauza mâniei lui Ereșchigal, dezvăluie faptul că Inanna se aștepta la o astfel de primire. Ea avusese mare grijă să informeze pe celelalte zeități despre această călătorie și sa asigurat că aceștia vor lua măsuri în cazul în care Ereșchigal nu o va mai lăsa să plece.

Soțul lui Ereșchigal – și Zeu al Lumii Inferioare – era Nergal. Modul în care a ajuns acesta aici și a devenit stăpânul acestui domeniu nu numai că aruncă lumină asupra naturii

umane a acestor „zei" ci și descrie această Lume Inferioară ca fiind orice altceva, în afară de „lume a morților".

Povestea, descoperită în mai multe variante, începe cu un banchet la care invitați de onoare erau Anu, Enlil și Ea. Banchetul avea loc „în ceruri", dar nu în lăcașul lui Anu de pe A Douăsprezecea Planetă. Probabil că el sa ținut pe una din navetele aflate pe orbită în jurul Pământului, deoarece atunci când Ereșchigal nu a putut să li se alăture, zeii iau trimis un mesager care „pe lunga scară de la cer, la poarta lui Ereșchigal a apărut". Primind invitația, aceasta la instruit pe sfetnicul ei, Namtar:

„Urcă în cer, Namtar, pe lunga scară către Ceruri;
Și ia farfuria mea de pe masă, ia partea mea:
Din tot ceea ce Anu lor le dă, să îmi aduci și mie."

Când Namtar a intrat în sala banchetului, toți zeii, cu excepția „unuia ce capul pleșuv îl avea și undeva în fundul sălii stătea", s-au ridicat pentru a-l saluta. Nantar i-a raportat acest incident lui Ereșchigal, la întoarcerea în Lumea Inferioară. Ea și ceilalți zei inferiori de pe domeniul său s-au simțit ofensați. Ea a cerut ca zeul respectiv să fie adus în fața ei pentru a-l pedepsi.

Zeul era Nergal, fiul marelui Ea. După o serie de mustrări din partea tatălui său, Nergal a fost sfătuit să facă singur călătoria, înarmat doar cu niște sfaturi părintești despre cum să se comporte. Când Nergal a sosit la poartă, el a fost recunoscut de Namtar și condus în „marea curte a luii Ereșchigal" unde a fost pus la o serie de încercări.

Mai devreme sau mai târziu, zeița s-a dus să-și facă baia zilnică.

... corpul ei minunat i l-a dezvăluit.
Ceea ce-i după datină între-un bărbat și o femeie,
El... în inima lui...
... s-au îmbrățișat,
și înfierbântați au ajuns în pat.

Au făcut dragoste vreme de șapte zile și șapte nopți. În Lumea Superioară însă, se dăduse alarma din cauza dispariției prelungite a lui Nergal. „Dă-mi drumul, i-a zis el lui Ereșchigal, și am să mă întorc." Dar nu la foarte mult timp după ce a plecat Nergal, Namtar s-a dus la zeiță și l-a acuzat că nu are de gând să se mai întoarcă. Așa că el a mai fost trimis încă o dată la Anu. Mesajul ei era clar:

Eu, a ta fiică, tânără am fost;
Și nu am cunoscut jocul fetelor fecioare...
Iar zeul pe care tu mi l-ai trimis,
Și care cu mine s-a împreunat –
Dă-mi-l Tată, înapoi, ca el să-mi fie soț,
Alături pe vecie ca să stăm.

Probabil că ideea căsătoriei nu era cea mai apropiată de mintea sa, căci Nergal a organizat o expediție militară și a asediat porțile lui Ereșchigal, intenționând „să-i taie capul". Dar ea l-a implorat:

Fii soțul meu și eu îți voi fi soție și ție-ți voi da domnia
Asupra întregii Lumi Inferioare.
Tăblița Înțelepciunii, în mâna ta o voi pune.
Și tu vei fi Stăpânul, iar eu a ta supusă.

Apoi, ca în toate poveștile de dragoste sumeriene urmează happy-end-ul:

Când Nergal vorbele ei le-a auzit,
Mâna i-a luat-o și a sărutat-o,
Și lacrimile ei, cu dragoste le-a șters:
„Tot ceea ce tu ai dorit, în lunile ce au trecut,
De astăzi – să se împlinească!"

Evenimentele relatate aici nu sugerează deloc un tărâm al morților, ci din contră: era un loc în care zeii puteau veni și pleca, un loc în care se făcea dragoste, un loc suficient de important pentru a fi încredințat nepoatei lui Enlil și fiului lui Enki. Recunoscând că faptele nu confirmă teoria unui loc sumbru, W.F. Albright, în cartea sa *Mesopotamian Elements in Caanite Eschatology* (Elemente mesopotamiene în escatologia caanită) sugerează că lăcașul lui Dummuzi în Lumea Inferioară era un „loc luminos și roditor într-un paradis subteran numit «gura celor patru râuri», care a fost asociat curând cu lăcașul lui Ea din Apsu."

Locul era îndepărtat și greu de atins, pentru mai multă siguranță și, într-un fel, o „zonă interzisă", dar cu siguranță, nu un loc din care nu te mai întorci niciodată. La fel ca Inanna, și alte zeități superioare sunt descrise ca venind și sosind și apoi plecând din această Lume Inferioară. Enlil a fost surghiunit în Abzu pentru o vreme, după ce o violase pe Ninlil. Și Ea venea deseori în Abzu din Eridu, aducând cu el „știința navigației din Eridu" și construindu-și aici „un nobil lăcaș".

Departe de a fi un loc întunecat și dezolant, el era descris ca fiind un loc strălucitor, cu ape curgătoare:

Un tărâm bogat, drag lui Enki;
Plin de bogății, aproape de perfecțiune...
Ale cărui puternice râuri, udă ținutul întreg.

Am văzut că există numeroase reprezentări care îl înfățișează pe Ea ca fiind Zeul apelor curgătoare. Este evident, din textele sumeriene că astfel de ape existau cu adevărat – dar nu în Sumer, ci în Lumea Inferioară. W.F. Albright atrage atenția asupra unui text care vorbește despre această lume ca fiind ținutul lui UT.TU – „în vestul" Sumerului. El vorbește despre o călătorie făcută de Enki în Apsu:

La tine, Apsu, sfânt pământ,
Unde apele mari repede curg,
Spre Lăcașul Apelor Curgătoare
Zeul pe sine se poartă...
Lăcașul Apelor Curgătoare

Au făcut dragoste vreme de șapte zile și șapte nopți. În Lumea Superioară însă, se dăduse alarma din cauza dispariției prelungite a lui Nergal. „Dă-mi drumul, i-a zis el lui Ereșchigal, și am să mă întorc." Dar nu la foarte mult timp după ce a plecat Nergal, Namtar s-a dus la zeiță și l-a acuzat că nu are de gând să se mai întoarcă. Așa că el a mai fost trimis încă o dată la Anu. Mesajul ei era clar:

Eu, a ta fiică, tânără am fost;
Și nu am cunoscut jocul fetelor fecioare...
Iar zeul pe care tu mi l-ai trimis,
Și care cu mine s-a împreunat –
Dă-mi-l Tată, înapoi, ca el să-mi fie soț,
Alături pe vecie ca să stăm.

Probabil că ideea căsătoriei nu era cea mai apropiată de mintea sa, căci Nergal a organizat o expediție militară și a asediat porțile lui Ereșchigal, intenționând „să-i taie capul". Dar ea l-a implorat:

Fii soțul meu și eu îți voi fi soție și ție-ți voi da domnia
Asupra întregii Lumi Inferioare.
Tăblița Înțelepciunii, în mâna ta o voi pune.
Și tu vei fi Stăpânul, iar eu a ta supusă.

Apoi, ca în toate poveștile de dragoste sumeriene urmează happy-end-ul:

Când Nergal vorbele ei le-a auzit,
Mâna i-a luat-o și a sărutat-o,
Și lacrimile ei, cu dragoste le-a șters:
„Tot ceea ce tu ai dorit, în lunile ce au trecut,
De astăzi – să se împlinească!"

Evenimentele relatate aici nu sugerează deloc un tărâm al morților, ci din contră: era un loc în care zeii puteau veni și pleca, un loc în care se făcea dragoste, un loc suficient de important pentru a fi încredințat nepoatei lui Enlil și fiului lui Enki. Recunoscând că faptele nu confirmă teoria unui loc sumbru, W.F. Albright, în cartea sa *Mesopotamian Elements in Caanite Eschatology* (Elemente mesopotamiene în escatologia caanită) sugerează că lăcașul lui Dummuzi în Lumea Inferioară era un „loc luminos și roditor într-un paradis subteran numit «gura celor patru râuri», care a fost asociat curând cu lăcașul lui Ea din Apsu."

Locul era îndepărtat și greu de atins, pentru mai multă siguranță și, într-un fel, o „zonă interzisă", dar cu siguranță, nu un loc din care nu te mai întorci niciodată. La fel ca Inanna, și alte zeități superioare sunt descrise ca venind și sosind și apoi plecând din această Lume Inferioară. Enlil a fost surghiunit în Abzu pentru o vreme, după ce o violase pe Ninlil. Și Ea venea deseori în Abzu din Eridu, aducând cu el „știința navigației din Eridu" și construindu-și aici „un nobil lăcaș".

Departe de a fi un loc întunecat și dezolant, el era descris ca fiind un loc strălucitor, cu ape curgătoare:

Un tărâm bogat, drag lui Enki;
Plin de bogății, aproape de perfecțiune...
Ale cărui puternice râuri, udă ținutul întreg.

Am văzut că există numeroase reprezentări care îl înfățișează pe Ea ca fiind Zeul apelor curgătoare. Este evident, din textele sumeriene că astfel de ape existau cu adevărat – dar nu în Sumer, ci în Lumea Inferioară. W.F. Albright atrage atenția asupra unui text care vorbește despre această lume ca fiind ținutul lui U1.1U – „în vestul" Sumerului. El vorbește despre o călătorie făcută de Enki în Apsu:

La tine, Apsu, sfânt pământ,
Unde apele mari repede curg,
Spre Lăcașul Apelor Curgătoare
Zeul pe sine se poartă...
Lăcașul Apelor Curgătoare

Enki în loc sfânt a întemeiat:
În mijlocul lui Apsu,
Un templu sfânt el a ctitorit.

După toate relatările, locul se afla sub mare. O litanie pentru „fiul curat", tânărul Dumuzi, relatează că acesta a fost adus în Lumea Inferioară într-o navă. Într-o „Lamentație pentru distrugerea Sumerului" se descrie cum Inanna a reușit să se strecoare la bordul unei nave care aștepta. „Din ținutul ei, ea a mers înainte. Ea s-a scoborât în Lumea Inferioară."

Un lung text, greu de înțeles, deoarece nu a fost descoperită până acum nici o variantă întreagă, vorbește despre luptele duse între Ira (titlul lui Nergal în calitatea sa de Zeu al Lumii Inferioare) și fratele său Marduk. În decursul acestor bătălii, Nergal își părăsește domeniul și se duce să se lupte cu Marduk în Babilon; pe de altă parte, Marduk îl amenință: „În Apsu eu voi coborî, pe anunnaki să-i supraveghez... armele mele mâniate, împotriva lor le voi ridica." Pentru a ajunge în Apsu, el a părăsit Mesopotamia și a călătorit peste „apele care se ridică". Destinația sa era Arali în „miezul" Pământului, iar textul oferă indicii precise despre unde se afla acest „miez":

În mările cele de departe,
la o sută de *beru* [depărtare] ...
Pământul lui *Arali* [se află]...
Acolo unde Piatra Albastră aduce boala,
Unde navigatorul lui Anu
Poartă Axa de Argint, ce toată ziua strălucește.

Beru, atât unitate de măsură pentru distanță, cât și pentru timp, era utilizată probabil în cea din urmă variantă în cazul călătoriilor pe apă. În această situație el însemna o oră dublă, deci o sută de beru însemna două sute de ore de navigație. Nu avem cum să determinăm viteza probabilă cu care navigau nefilimii, dar nu există nici o îndoială că acest, cu adevărat îndepărtat, ținut se afla la o distanță de circa două-trei mii de mile.

Textul indică faptul că acest ținut se afla în vest și în sud, față de Sumer. O navă care ar călători în direcția sud-vest circa două-trei mii de mile, nu putea ajunge decât într-un singur loc: țărmurile Africii de Sud.

Numai astfel se pot explica termenii Lumea Inferioară, Lumea de Jos ca însemnând emisfera sudică, acolo unde se afla ținutul lui Arali, în opoziție cu Lumea Superioară, sau Lumea de Sus, emisfera nordică, în care se afla Sumerul. Această împărțire a emisferelor între Enlil (nord) și Enki (sud) este identică cu împărțirea cerurilor între Calea lui Enlil, (partea de nord a cerului Pământului) și Calea lui Enki (partea de sud a cerului Pământului).

Capacitatea nefilimilor de a întreprinde călătorii interstelare face ridicolă întrebarea dacă ei cunoșteau partea sudică a Africii. Numeroase desene de pe sigilii cilindrice ce reprezintă animale din acea regiune (de exemplu, zebre sau struți), scene din junglă, sau conducători purtând piei de leopard conform tradiției africane, toate acestea atestă existența unei „filiere africane".

Ce fel de interese ar fi putut avea nefilimii în acea parte a Africii, suficient de importante pentru a canaliza spre ea geniul creator al lui Ea și a acorda zeului care era însărcinat cu acel ținut o unică Tăbliță a Înțelepciunii?

Termenul sumerian AB.ZU, pe care cercetătorii l-au considerat a însemna „adâncul apelor", necesită o nouă analiză critică. Literal, termenul înseamnă „sursa adâncului primordial" – nu neapărat al apelor. Conform regulilor gramaticale ale sumerienilor, cele două silabe își puteau schimba locurile fără ca sensul cuvântului sa se schimbe, deci, AB.ZU și ZU.AB însemnau același lucru. Acest al doilea termen ne permite să descoperim corespondentul său în limbile semitice, *za-ab*, care înseamnă, și încă mai înseamnă „metal prețios", în special „aur", în ebraică și în limbile înrudite cu ea.

Pictograma sumeriană corespunzătoare termenului AB.ZU era asemănătoare unui instrument de excavații, în formă de săgeată. Deci, Ea nu era zeul unui „adânc al apelor" indefinit, ci

zeul însărcinat cu exploatarea mineralelor de pe Pământ. (Fig. 139)

De fapt, cuvântul grecesc *abyssos*, adoptat din acadianul *apsu*, mai înseamnă și o prăpastie extrem de adâncă. Unul din dicționarele acadiene explică faptul că „*apsu* înseamnă *nikbu*"; sensul acestui cuvânt și cel a echivalentului său ebraic, *nikba*, fiind foarte precis: o adâncitură sau excavație făcută de mâna omului.

P. Jensen, în cartea sa *Die Kosmologie der Babylonier* (Cosmologia babilonienilor), observa încă din 1890 că foarte des întâlnitul *Bit-Nimiku* nu ar trebui tradus prin „casa înțelepciunii" ci mai degrabă prin „casa adâncului". El citează un text (V.R.30, 49-50 ab) care susține că: „Din Bit Nimiku vin aurul și argintul." Un alt text (III.R.57,35 ab), arată el, explică faptul că numele acadian „Zeița Șala din *Nimiki*" era o traducere a atributului sumerian „Zeița care ține bronzul strălucitor". Termenul acadian *nimiku*, ce fusese tradus prin „înțelepciune", conchide Jansen, „are de-a face cu metalele". Dar de ce, el recunoaște cu simplitate că „nu știe".

O serie de imnuri sumeriene îl laudă ca fiind *Bel Nimiki*, tradus ca „Zeu al înțelepciunii", dar traducerea corectă ar trebui să fie, fără îndoială, „Zeu al mineritului". La fel cum Tăblițele Destinului conțineau date despre orbitele planetelor, Tăblița Înțelepciunii încredințată lui Nergal și Erașchigal conținea, cu siguranță, datele despre minerit, despre operațiunile de excavații ale nefilimilor.

Ca stăpân al lui Abzu, Ea era ajutat de un alt fiu al său, zeul GI.BIL („Cel care arde solul"), cel care era însărcinat cu focul și cu topirea metalelor. Fierarul Pământului, el era desenat de obicei având pe umeri raze roșii sau scântei, ieșind din pământ sau tocmai intrând. Textele spun că el a fost instruit de Enlil în „înțelepciune", însemnând că Enlil l-a inițiat pe acesta în tainele mineritului. (Fig. 140)

Minereurile scoase din minele din Africa de Sud-Est de nefilimi erau aduse înapoi în Mesopotamia cu niște nave de transport speciale numite MA.GUR UR.NU AB.ZU („Nave pentru minereurile din Lumea Inferioară"). Acolo, minereurile

Fig. 139

Fig. 140

Fig. 141

Fig. 142

erau duse la Bad Tibira, care înseamnă, literal, „fundația prelucrării metalelor". Topite și prelucrate, metalele erau apoi turnate în lingouri, a căror formă a rămas neschimbată timp de milenii. Astfel de lingouri descoperite în diferite foste orașe antice confirmă faptul că sumerienii reprezentau cu exactitate obiectele atunci când le „scriau"; semnul pictografic pentru ZAG („purificat" și „prețios"), era imaginea unui astfel de lingou. În vechime, se pare că avea o gaură de-a lungul lungimii sale, prin care se trecea o bară, pentru a fi transportate mai ușor. (Fig. 141)

O serie de reprezentări ale zeului apelor curgătoare îl înfățișează flancat de doi astfel de purtători de lingouri de metale prețioase, lucru ce indică faptul că era și zeu al mineritului. (Fig. 142)

Diferitele nume și atribute ale ținuturilor miniere ale lui Ea din Africa ne oferă o mulțime de indicii referitoare la natura și locul în care se găseau ele. Aceste ținuturi erau cunoscute sub numele de A.RA.LI („Locul stelelor strălucitoare"), zona

din care proveneau minereurile feroase. Inanna, plănuindu-și călătoria spre emisfera sudică, se referă la acest loc numindu-l „ținutul unde metalele prețioase sunt acoperite cu pământ" – deci minereurile se aflau în subsolul pământului. Un text descoperit de Erica Reiner, și care înșiră munții și râurile din Sumer, susține că: „Muntele Arali: Este casa aurului"; iar un alt text, descifrat de H. Radau, confirmă că Bad Tibira depindea de acest ținut, Arali, pentru operațiunile sale.

Textele mesopotamiene vorbesc despre Ținutul Minelor declarând că acesta era un ținut muntos, cu platouri vaste acoperite cu iarbă și stepă, cu o vegetație luxuriantă. Capitala lui Ereșchigal din Lumea Inferioară este descrisă ca aflându-se în GAB.KUR.RA, „în inima muntelui", mult în interiorul ținutului. În versiunea acadiană a călătoriei lui Ishtar în Lumea Inferioară, cel care păzea poarta ținutului o întâmpină cu vorbele:

Intră doamna mea,
Fie ca Kutu să se bucure de venirea Ta;
Fie ca palatul ținutului lui Nugia,
Să se bucure de venirea Ta.

Traducând în acadiană sensul de „cel care se află în inima ținutului", termenul KU.TU mai însemna și „luminoasele ținuturi de sus". Era, deci, un ținut luminos, toate textele declară acest lucru, scăldat în permanență de razele soarelui. Termenii sumerieni pentru aur (KU.GI – „strălucirea scoasă din pământ") și argint (KU.BABBAR – „aur strălucitor") păstrează asocierea originală a metalelor prețioase cu domeniul strălucitor (KU) al lui Ereșchigal.

Semnele pictografice utilizate ca prime „litere" de sumerieni dezvăluie o mare familiaritate nu numai cu diferitele procese metalurgice, dar și cu faptul că sursele acestor metale erau minele, adânc săpate în pământ. Termenul pentru aramă și bronz („minunata piatră strălucitoare"), aur („supremul metal scos din inima pământului") sau pentru metalul prelucrat („cel purificat ce strălucește") erau toate variante ale unei instalații pentru să-

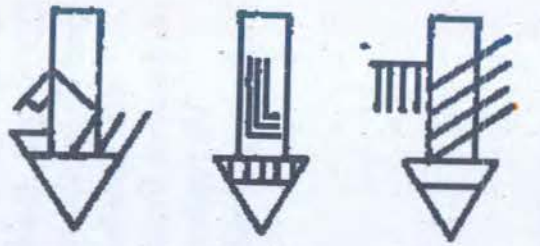

Fig. 143

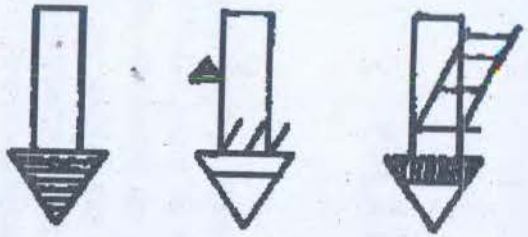

Fig. 144

pat în mină („deschizătura/gura de unde se scoate [metalul] roșu-întunecat"). (Fig. 143)

Numele ținutului – Arali– putea fi scris și ca variantă a pictogramei pentru „roșu întunecat" (sol) sau a celei pentru Kuș (tot „roșu-întunecat", dar, în timp, a ajuns să însemne „negru") ori ale diverselor metale extrase de acolo: întotdeauna, semnul pictografic reprezenta variante ale acelei instalații pentru minerit. (Fig. 144)

Numeroasele referințe care se fac în textele sumeriene la aur sau la alte metale denotă cunoașterea metalurgiei încă din cele mai vechi timpuri. Exista în Sumer o piață foarte activă pentru metale de orice fel, chiar de la începutul civilizației lor, ca rezultat al cunoștințelor dăruite sumerienilor de zeii lor, care se ocupau cu mineritul, mărturie stând chiar textele mesopotamiene, de dinainte de apariția omului. Numeroasele studii științifice care corelează poveștile mesopotamiene cu lista biblică a patriarhilor de dinainte de potop demonstrează că, în conformitate cu relatările biblice, Tubalcain fusese „făuritorul tuturor uneltelor de aramă și de fier", cu mult timp înainte de potop.

Vechiul Testament numește ținutul lui Ofir, care era cu siguranță undeva în Africa, ca fiind sursa din care se aducea în Antichitate aurul. Convoaiele de corăbii ale împăratului Solomon au călătorit pe Marea Roșie de la Eziongheber (astăzi Elath). „Și s-au dus în Ofir și de acolo au adus aur." Însă, nevoind să întârzie construirea Templului lui Dumnezeu de la Ierusalim, Solomon a rugat pe aliatul său, Hiram, împăratul Tirului, să mai trimită un alt convoi spre Ofir, pe un alt drum:

> Și împăratul avea corăbii la Tarșiș dimpreună cu corăbiile lui Hiram. Și o dată la trei ani veneau corăbiile la Tarșiș încărcate cu aur, argint, fildeș și maimuțe și măgari.

Flota de la Tarșiș avea nevoie de trei ani pentru a face drumul dus și întors. Lăsând la o parte timpul necesar încărcării tuturor acestor bogății la bordul corăbiilor, ar rămâne un drum de câte un an de zile atât la dus cât și la întors. Aceasta sugerează un drum mult mai ocolit decât ruta directă prin Marea Roșie și Oceanul Indian – o rută în jurul Africii. (Fig. 145)

Cei mai mulți cercetători localizează Tarșișul pe coasta vestică a Mediteranei, probabil undeva foarte aproape de strâmtoarea Gibraltar. Acesta ar fi fost un loc ideal pentru a porni o călătorie în jurul Africii. Unii sunt chiar de părere că numele de Tarșiș ar însemna „topitorie".

Mulți cercetători ai Bibliei au sugerat că Ofirul ar trebui să fie identificat cu Rhodesia de astăzi. Z. Herman, în cartea sa *Peoples, Seas, Ships* (Oameni, mări, corăbii) descoperă că vechii egipteni își aduceau diverse minereuri feroase din Rhodesia, inca din cele mai vechi timpuri. Inginerii de mine din Rhodesia și din Africa de Sud, din zilele noastre, deseori au căutat aur încercând mai întâi să identifice locul unde se aflau minele antice.

Cum se ajungea la lăcașul lui Ereșchigal? Cum erau oare transportate minereurile din „inima ținutului" până în porturile de la țărmul oceanului? Cunoscând faptul că nefilimii se bazau foarte mult pe fluviile navigabile, n-ar trebui să fim surprinși să

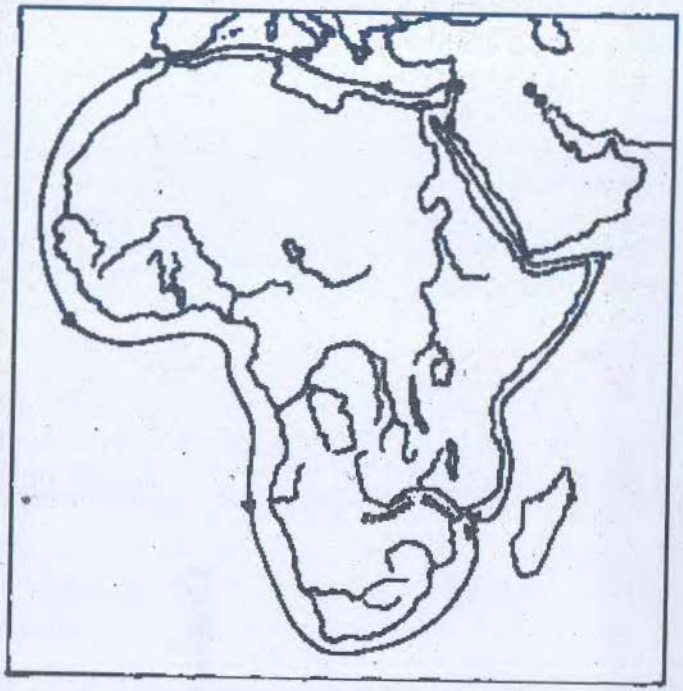

Fig. 145

descoperim un astfel de fluviu în Lumea Inferioară. Povestea lui Enlil și Ninlil spune că atunci când Enlil a fost exilat în Lumea de Jos, el a trebuit să fie trecut cu barca peste un râu foarte lat.

Un text babilonian care se referă la originile și destinul omenirii aminteste de acest râu din Lumea Inferioară, pe care îl numește Habur, „Râul păsărilor și peștilor". Unele texte sumeriene conferă regatului lui Ereșchigal atributul de „Ținutul preriei lui HA.BUR."

Dintre cele patru mari fluvii ale Africii, unul, Nilul, curge spre nord, vărsându-se în Mediterană; Congo și Niger se varsă în vest în Oceanul Atlantic, iar Zambezi izvorăște din inima continentului african, descrie un semicerc spre est și se varsă în Oceanul Indian, pe coasta estică, printr-o deltă uriașă, un loc

ideal pentru porturi. În interior, acest fluviu este navigabil pe distanță de câteva sute de mile.

Era Zambezi „Râul păsărilor și peștilor" din Lumea Inferioară? Să fi fost oare maiestuoasa lui cascadă Victoria acea cascadă despre care un text mesopotamian spune că se găsea în vecinătatea capitalei lui Ereșchigal?

Știind că multe din „nou-descoperitele" bazine miniere promițătoare din Africa de Sud fuseseră folosite și în Antichitate pentru aceleași scopuri, corporațiile anglo-americane au adus la fața locului echipe de arheologi pentru a cerceta aceste locuri, înainte ca modernele utilaje de minerit să mături toate urmele străvechilor civilizații. Prezentându-și descoperirile în revista *Optima*, Adrian Boshier și Peter Beaumont au declarat că au descoperit straturi peste straturi de rămășițe ale străvechilor activități miniere și numeroase fosile umane. Datările cu carbon, realizate la Universitatea Yale și la Universitatea din Groningen (Olanda), au stabilit că aceste artifacturi datează din circa 2000 î.Ch. (plauzibil) mergând până la uimitoarea dată de 7690 î.Ch.

Surprinsă de vechimea neașteptată a descoperirilor, echipa de cercetători și-a mărit aria săpăturilor. La baza unui deal situat în fața versantului vestic al Vârfului Leului, o lespede de cinci tone de hematit bloca accesul într-o peșteră. Cărbunii descoperiți aici atestă faptul că din această peșteră se extrăgeau cărbuni în jurul lui 20.000-26.000 de ani î.Ch. Nevenindu-le să creadă, cercetătorii au extras bucăți de cărbune din locul de unde se presupune că minerii din vechime și-au început operațiunile. O mostră a fost trimisă la Universitate din Groningen pentru analiză. Rezultatul a fost o vechime datând din jurul lui 41.250 î.Ch., plus sau minus 1600 de ani!

Oamenii de știință din Africa de Sud au cercetat minele antice din sudul Swazilandului. În minele cercetate de ei au descoperit crengi, frunze și iarbă, ba chiar și pene – toate aduse acolo, se presupune, de minerii din vechime pentru a-și face locuri de odihnă. În stratul datând din 35.000 î.Ch. au descoperit oase zgâriate care „arată capacitatea omului de a număra, încă

din acele vechi timpuri". Alte obiecte descoperite duc vârsta la care acea mină era activă până în jurul lui 50.000 î.Ch.

Considerând că „adevărata vârstă a începuturilor mineritului în Swaziland este mult mai probabil să fie pe la 70.000, 80.000 î.Ch.", cei doi oameni de știință sugerează ideea că „partea de sud a Africii... s-ar putea foarte bine să fi fost avanpostul inovațiilor și invențiilor tehnologice, mult timp după 100.000 î.Ch."

Comentând aceste descoperiri, dr. Kenneth Oakley, fostul conducător al secției de antropologie a Muzeului de Istorie Naturală din Londra, vede o semnificație cu totul diferită în descoperirile savanților sud-africani. „Ele aruncă o lumină nouă asupra originilor omului... este acum posibil să considerăm partea de sud a Africii ca loc de naștere al lui *Homo Sapiens*, punctul de la care începe evoluția omenirii."

Așa cum vom demonstra, acesta este într-adevăr locul unde a apărut omul modern pe Pământ, datorită unui lanț de evenimente determinate de nevoia de metale a „zeilor".

*

Atât o serie de oameni de știință serioși, cât și unii autori de science-fiction au indicat faptul că un motiv valabil pentru a coloniza alte planete sau asteroizi ar putea fi existența pe acele corpuri cerești a unor materiale rare sau al căror cost de extragere pe Pământ ar fi mult prea mare. Ar putea fi acesta și scopul colonizării Pământului de către nefilimi?

Savantii de astăzi împart vârstele" omenirii în [illegible] Piatra, Epoca Bronzului, Epoca Fierului și așa mai departe; în Antichitate, poetul grec Hesiod, de exemplu, dădea cinci vârste – De Aur, De Argint, De Bronz, Vârsta Eroilor, Epoca Fierului. Cu excepția Vârstei Eroilor, toate tradițiile din antichitate păstrează succesiunea aur/argint/aramă/fier. Profetul Daniel a avut o viziune în care a văzut „un chip mare" cu capul de aur, pieptul și brațele de argint, pântecele și coapsele de aramă, fluierele picioarelor, parte de fier, parte de lut.

Aurul, argintul și cuprul fac parte din aceeași familie în sistemul periodic de clasificare după greutatea atomilor și număr; au aceleași proprietăți cristalografice, chimice și fizice – toate sunt ușoare, maleabile și ductile. Dintre toate elementele cunoscute, ele sunt cele mai bune conducătoare de căldură și electricitate.

Dintre cele trei, aurul este cel mai durabil; practic indestructibil. Deși mult mai bine cunoscut pentru utilizarea lui ca monedă sau bijuterii, este practic inestimabil în industria electronică. O societate sofisticată are nevoie de aur pentru circuite integrate, cipuri sau microprocesoare.

„Goana după aur" a omenirii datează încă de la începuturile civilizației și religiilor sale – contactelor sale cu vechii zei. Zeii din Sumer cereau ca mâncarea să le fie servită în vase de aur, apa și vinul în pocale de aur, să fie îmbrăcați în haine de aur. Deși israeliții au părăsit Egiptul în goană, atât de repede încât nici pâinile nu au avut timp să se coacă, ei au găsit răgazul necesar pentru a le lua egiptenilor toate obiectele de aur și argint pe care le puteau lua cu ei. Acest ordin, așa cum se va vedea ulterior, era necesar pentru strângerea materialului pentru construirea Chivotului și a componentelor sale electrice.

Aurul, pe care noi îl numim astăzi metalul regilor, era de fapt, în Antichitate, metalul zeilor. Vorbindu-i profetului Hagai, Dumnezeu spune clar acest lucru: „Argintul este al meu și aurul este al meu."

Toate indiciile sugerează că atracția omului pentru acest metal este legată de nevoile nefilimilor. Aceștia, se pare, veniseră pe Pământ pentru aur și pentru metalele înrudite cu acesta. Posibil să fi venit și pentru alte metale rare, cum ar fi platina, care se găsește din belșug în sudul Africii, care poate înlătura camerele de ardere a combustibilului la motoare într-o manieră extraordinară. Nu trebuie ignorată nici posibilitatea ca ei să fi venit pe Pământ și pentru materiale radioactive, cum ar fi uraniu sau cobalt – „piatra albastră care aduce boală" din Lumea Inferioară, menționată de un text sumerian. Multe reprezentări îl înfățișează pe Ea – ca zeu al mineritului – ieșind din mină, iar de pe umerii săi apar o serie de raze, se pare suficient de

Fig. 146

puternice, astfel încât zeii care-l înconjoară să poarte niște scuturi masive de protecție; în toate aceste desene, Ea este înfățișat purtând în mână o sabie de miner. (Fig. 146)

Deși Enki era cel care a condus primul grup de nefilimi însărcinat cu stabilirea și dezvoltarea exploatărilor din Abzu, meritul pentru tot ceea ce s-a realizat – așa cum de altfel ar trebui să fie cazul cu toți generalii – nu îi aparține numai lui. Cei care au lucrat de fapt, zi și noapte, erau membrii de rând ai grupului de zei colonizatori, anunnakii.

Un text care vorbește despre construcția centrului lui Enlil de la Nippur spune: „Anunna, zeii Cerului și ai Pământului, lucrează. În mâinile lor ei țin mistria și coșul cu care se cară cărămizile pentru ridicarea fundației orașului."

Textele antice îi descriu pe acești anunnaki ca fiind zeii de rând care au luat parte la colonizarea Pământului – „zeii care făceau toate treburile". Textul babilonian pe care l-am mai citat, Epopeea Creației îl creditează pe Marduk ca cel care îi comanda. (Dar, putem considera că, în mod sigur, originalul sumerian, care din nefericire nu s-a păstrat, îl numea pe Enlil ca șef al acestui grup de astronauți.)

Lui Anu încredințați, ordinele lui să le-asculte,
Trei sute a pus, în Cer să stea de gardă;
Și drumurile spre Pământ, de-acolo să le arate.
Pe Pământ, șase sute, aici să stea, el a adus.

Și după ce toate ordinele le-a trasat
Anunnakilor din Cer și de pe Pământ,
La fiecare-n parte, ce trebuie să facă i-a spus.

Textul dezvăluie că trei sute dintre ei – „anunnakii din Cer", sau Igigi – erau astronauți care au rămas la bordul navei spațiale, fără a coborî propriu-zis pe Pământ. Aflată pe orbită în jurul Pământului, această navă urma să primească și să trimită navete spațiale spre planeta noastră.

Ca șef al „Vulturilor", Șamaș era primit cu mare pompă la bordul „Măreței camere din Ceruri" a Igigilor. Un „Imn lui Șamaș" descrie cum Igigii urmăreau apropierea acestuia în naveta sa:

La a ta venire, prințesele se bucură;
De sosirea ta toți igigi se bucură...
În strălucirea luminii tale, calea lor...
Mereu ei cată spre strălucirea ta...
Și larg deschisă este poarta, întreaga...
Ofrandele de pâine de la toți igigi [așteaptă venirea ta].

Stând deoparte, Igigii nu erau, se pare, legați de omenire. Unele texte spun chiar că aceștia erau „prea sus, ca oamenii la ei s-ajungă", din care cauză „în treburile oamenilor ei nu s-amestecau". Anunnakii, cei care coborâseră pe pământ erau cunoscuți și venerați de oameni. Textul care spune că „anunnakii din Cer erau trei sute..." mai spune și că „cei de pe Pământ erau la număr șase sute".

Totuși, multe texte se referă la acești anunnakii numindu-i „cei cincizeci de prinți". Dacă despărțim acest nume acadian în silabe, așa cum se scria de fapt el, obținem *an-nun-na-ki*, ceea ce dezvăluie imediat semnificația lui: „cei cincizeci care au coborât pe Pământ din Cer". Care să fie explicația acestei contradicții aparente?

Să ne reamintim de acel text care vorbește despre cum Marduk s-a grăbit să-i anunțe tatălui său, Enki, dispariția unei nave care avea la bord pe „anunnaki, care erau cincizeci", în

apropierea planetei Saturn. Un text de exorcizare datând din vremea celei de-a treia dinastii din Ur vorbește despre *anunna eridu ninnubi* („cei cincizeci de anunnaki ai orașului Eridu"). Aceasta sugerează cu tărie faptul că numărul nefilimilor care a fondat orașul Eridu, sub comanda lui Enki, era de cincizeci. Atunci, să fi fost oare acest cincizeci numărul fiecărui grup de colonizatori?

Este foarte posibil, credem noi, ca nefilimii să fi coborât pe Pământ în grupuri de câte cincizeci. Pe măsură ce vizitele lor au devenit regulate, coincizând cu lansările în momentele oportune de pe A Douăsprezecea Planetă, din ce în ce mai mulți nefilimi soseau pe Pământ. De fiecare dată, o parte din cei veniți anterior se întorceau cu o navetă înapoi pe planeta lor. Dar, de fiecare dată, numărul celor veniți creștea, astfel că, din cei cincizeci care au venit inițial, numărul nefilimilor de pe Pământ a ajuns la șase sute.

*

Cum își închipuiau nefilimii că își pot îndeplini misiunea – aceea de a extrage de pe Pământ metalele de care aveau nevoie, să le prelucreze și să le expedieze pe planeta lor – cu atât de puțini oameni?

Fără îndoială, ei se bazau pe o serie de cunoștințe științifice. Acesta este momentul în care adevărata valoare a lui Enki este pusă în lumină – motivul pentru care el, și nu fratele lui Enlil, a fost primul care a venit pe Pământ și a fost însărcinat cu Abzu.

Un sigiliu cilindric faimos, expus acum la Muzeul Louvre, îl înfățișează pe Ea cu familiarele ape curgătoare, doar că, de data aceasta, ele par a izvorî, sau par a fi filtrate de niște sticluțe ca de laborator. (Fig. 147) O astfel de reprezentare a lui Ea asociat cu apele ridică posibilitatea ca, la început, nefilimii să fi sperat că vor obține mineralele de care aveau nevoie din apă. Într-adevăr, apele oceanelor noastre conțin numeroase minerale, printre care și aur, dar ele sunt atât de diluate încât pentru extragerea lor este nevoie de tehnologii foarte scumpe și costisitoare. Este, de asemenea, cunoscut că albiile râurilor conțin cantități

Fig. 147

imense de minereuri sub forma unor pepite de mărimea unor prune, care însă pot fi descoperite doar la mari adâncimi.

Textele antice se referă de multe ori la un tip de ambarcațiune utilizată de zei și numită *elippu tebiti* („barca scufundată" – ceea ce astăzi noi numim submarin). Am văzut că sub comanda lui Ea se aflau și „oamenii-pește". Să fie toate acestea o dovadă a cercetării adâncurilor oceanelor în căutarea bogățiilor minerale? Ținutul minelor, am mai spus, era numit în vechime A.RA.LI – „ținutul apelor stelelor strălucitoare". Acest lucru poate însemna și un ținut de unde aurul se strângea din albia râurilor; se poate referi și la eforturile de a obține aurul din oceane.

Dacă acestea erau planurile inițiale ale nefilimilor, cu siguranță că ele au dat greș. Căci, la scurt timp după ce și-au întemeiat primele colonii, cele câteva sute de anunnaki au primit o sarcină neașteptată și foarte dificilă: să se ducă în Africa și să extragă din adâncurile pământurilor de acolo mineralele de care era nevoie.

Au fost descoperite desene de pe sigilii cilindrice care reprezintă o serie de zei alături de ceea ce pare a fi intrările unor mine; unul dintre aceste desene îl înfățișează pe Ea într-un ținut unde Gibil este la suprafață și un alt zeu muncește din greu sub pământ, aplecat în genunchi, sprijinindu-se de mâini. (Fig. 148)

În vremurile ulterioare, ne dezvăluie textele babiloniene și asiriene, oamenii – tineri sau bătrâni – erau condamnați la muncă silnică în minele din Lumea Inferioară. Muncind în întuneric și mâncând doar praf ei erau destinați să nu se mai întoarcă niciodată la casele lor. Din această cauză au atribuit su-

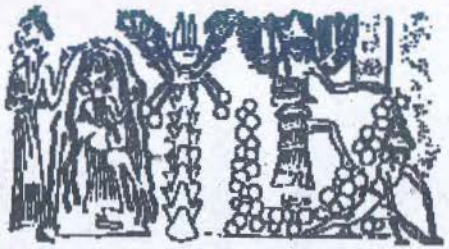

Fig. 148

merienii acestui ținut numele de KUR.NU.GIA – „locul de unde nu te mai întorci niciodată"; numele acesta însemnând însă literal, „ținutul în care zeii-care-muncesc scot la suprafață [minereurile]". Căci, atunci când zeii au coborât pe Pământ, toate sursele antice atestă acest lucru, omul nu fusese creat încă; în lipsa oamenilor, anunnakii au fost cei însărcinați cu mineritul. Ishtar, în călătoria sa spre Lumea Inferioară, descrie cum anunnaki, care munceau din greu, mâncau mâncarea amestecată cu țărână și beau apă amestecată cu praf de cărbune.

Cu astfel de condiții, putem înțelege pe deplin un text numit, după primul său vers, cum se procedează de obicei, „În vremea în care zeii, ca și oamenii, trebuiau să muncească".

Adunând laolaltă diversele fragmente ale versiunilor babiloniene și asiriene, W.G. Lambert și A.R. Milard, în cartea lor *Atra-Hasis: The Babylonian Story of the Flood* (Atra-Ha-sis, Epopeea babiloniană a potopului), au reușit să obțină un text coerent. Ei au ajuns la concluzia că textul se baza pe un original sumerian mult mai vechi, care la rândul lui era scris pe baza unor tradiții orale foarte vechi despre coborârea zeilor pe Pământ, facerea omului și distrugerea omenirii prin potop.

Dacă pentru traducătorii textului, aceste versuri nu au decât o valoare literară, noi le considerăm extrem de semnificative, deoarece ele se coroborează cu descoperirile și concluziile noastre din capitolele precedente. În plus, ele explică circumstanțele care au condus la revolta anunnakilor.

Povestea începe în vremea când numai zeii trăiau pe Pământ:

Când zeii, ca și oamenii trebuia să muncească
Suferind povara trudei care istovește –
Munca zeilor era cruntă, zi și noapte fără încetare
Oboseală multă.

În acele vremuri, spune epopeea, zeitățile principale își împărțiseră deja sarcinile între ele.

Anu, tatăl anunnakilor, era zeul lor ceresc;
Mai mare peste ei, era războinicul Enlil.
Căpetenia oștilor lor lui Ninurta-i fu dată,
Iar zeul Ennugi, Marele Străjer era.
Zeii mâinile și le-au strâns, la sorți au tras ca să împartă.
Anu, în Cer apoi s-a dus, Pământul supușilor săi lăsându-l.
Mările, ce ca un inel îl înconjoară,
Prințul Enlil, să le stăpânească le-a luat.

Au fost întemeiate șapte orașe și textul se referă la cei șapte anunnaki care le guvernau. Se pare că disciplina era strictă, deoarece textul menționează că „Cei șapte Mari Anunnaki, pe cei mai mici, la muncă îi puneau".

Dintre toate corvezile lor, săpatul era cea mai obișnuită, cea mai dificilă și cea mai detestată dintre toate. Acești zei mai mici în rang au săpat albiile râurilor pentru a le face navigabile, au săpat canale pentru irigații și au săpat mine în Apsu, pentru a extrage minerale. Deși, fără îndoială, ei posedau unelte sofisticate, [illegible] strălucea ca soarele", chiar și sub pământ –, munca în sine era epuizantă. Vreme îndelungată – „timp de patru zeci de perioade", ca să fim mai exacți –, anunnakii „au îndurat chinul"; apoi, au strigat: „Ajunge!"

Ei mormăiau continuu și șopteau între ei pe la spate,
De plânsetele lor, tunelele de mină erau pline.

Un moment prielnic pentru revoltă, se pare, a fost o vizită făcută de Enlil în zona minieră. Văzând această oportunitate, anunnakii și-au spus unul altuia:

Să mergem să ne plângem căpeteniei noastre,
Căci el poate să mai ușureze din înrobitorul chin,
Regele zeilor, eroul Enlil,
La el să ne ducem, în palatul său, să ne plângem!

A fost ales imediat un conducător al grupului de revoltați. El era un „ofițer mare, din vremurile de demult", care avea, probabil, ceva de împărțit cu noul ofițer. Din păcate, numele său nu a mai fost păstrat, deoarece fragmentul în care se vorbește despre el a fost deteriorat, dar discursul său are un mesaj foarte clar:

„Acum, noi declarăm război;
Să începem dară, acuma, bătălia."

Descrierea acestei bătălii este atât de vie, încât, fără voie, te trimite cu gândul la asediul Bastiliei, din timpul Revoluției Franceze de la 1789:

Zeii i-au ascultat cuvântul.
Uneltelor lor le-au pus foc.
Cuțitele lor uriașe, ce scobeau pământul
Și ele în foc au pierit.
Pe zeul minelor l-au prins în tunele,
Legat, cu el l-au luat,
Până la poarta eroului Enlil.

Drama și tensiunea evenimentelor aflate în desfășurare sunt aduse la viață sub pana poetului antic:

Era noaptea, ceasul jumătate
Casa lui era înconjurată –

Dar zeul Enlil nu știa.
Kalkal apoi s-a trezit.
A crăpat puțin ușa și a privit.
Kalkal l-a trezit pe Nusku;
și vuietul de-afară, înfricoșați l-au ascultat
Nusku, atunci, și-a trezit stăpânul –
din patul său, afară l-a tras:
„Stăpâne, e casa-ți înconjurată,
războiul a ajuns la poartă."

Prima reacție a lui Enlil a fost aceea de a-și lua armele. Dar Nusku, sfetnicul său, i-a spus că ar fi mai indicat un Consiliu al Zeilor:

„Un mesaj transmite-i lui Anu, să vină pe Pământ;
Enki are nevoie de el acum."
Mesajul a fost transmis și Anu a fost adus;
Enki a fost adus în fața lui.
Cu toți Mari Anunnaki prezenți la Consiliu,
Enlil s-a ridicat... și astfel a grăit
Tuturor zeilor adresându-se.

Considerând revolta ca un atac la propria persoană, Enlil a dorit să afle:

„Împotriva mea v-ați ridicat?
Trebuie să ies și să mă lupt cu voi?
Ce-mi văd ochii?
Răscoala voastră a ajuns la poarta mea!

Anu a cerut să se facă o anchetă. Înarmat cu autoritatea lui Anu și împreună cu ceilalți comandanți, Nusku s-a dus la locul în care erau strânși răsculații. „Cine-i cel ce a pornit revolta?" – a întrebat el. „Cine-i cel ce vă conduce?"
Dar anunnakii au rămas uniți:

„Noi toți zeii, la luptă ne-am ridicat!
Avem... în tunelele de mină;
Munca înrobitoare ne ucide zi de zi,
Prea mult muncim, și ostenim din greu."

Când a auzit Enlil raportul lui Nusku despre aceste împilări, „i-au dat lacrimile". Totuși, el le-a dat revoltaților un ultimatum: ori este executat conducătorul răscoalei, ori el va demisiona. „Ia-ți înapoi comanda, și toate puterile ce mi le-ai dat", i-a spus el lui Anu, „și alături de tine, în Cer voi pleca". Dar Anu, care venise din Cer, le-a luat partea anunnakilor:

„De ce anume îi acuzi pe ei?
Munca lor e grea, și osteneala mare!
În fiecare zi...
Și jalea lor e mare și nimeni s-o asculte nu-i."

Încurajat de vorbele tatălui său, Ea însuși a vorbit atunci, și a repetat somația lui Anu. Dar el a oferit și o soluție: „Să facem un *lulu*, un „muncitor primitiv"!

„Și fiindcă Zeița Nașterilor e aici,
Să facă ea un Muncitor Primitiv;
Și el să poarte jugul...
Să facă el toate muncile zeilor!"

Această idee, de a se face un „muncitor primitiv" astfel încât acesta să facă toate muncile anunnakilor, a fost acceptată imediat. În unanimitate, zeii au votat crearea „Muncitorului". „Om să-i fie numele!", au spus ei:

Ei au chemat-o și au întrebat-o pe zeiță
Moașa zeilor, înțeleapta Mami, [și i-au spus]
„Tu care ești Zeița Nașterilor fă un Muncitor!
Creează un Muncitor Primitiv,
Și el să poarte jugul de azi înainte!

Să poarte el jugul dat de Enlil,
Muncitorul să facă de astăzi munca zeilor!"

Mami, Mama Tuturor Zeilor, a spus că are nevoie de ajutorul lui Enlil, „meșterul făurar". În Casa lui Șimti, un loc ce slujea, se pare, de spital, zeii se aflau în așteptare. Ea a ajutat-o pregătind amestecul din care Zeița Mamă a creat „omul". Zeițele nașterii erau prezente și ele. În timp ce Zeița Mamă își continua munca, ceilalți zei rosteau incantații. Apoi, ea a strigat triumfătoare:

„L-am creat!
Cu mâinile mele l-am făcut!"

Ea i-a chemat pe „Anunnakii, Marii Zei... și gura a deschis-o, spunându-le Marilor Zei":

Mi-ați dat o poruncă –
acum am îndeplinit-o...
Munca cea grea am îndepărtat-o de la voi
Și sarcinile voastre Muncitorului „Om" i le-am dat.
Plânsetul vostru a fost auzit:
Jugul l-am îndepărtat de la voi, și libertate v-am adus.

Anunnakii au primit cu mare bucurie anunțul ei. „Cu toții laolaltă au alergat să-i sărute picioarele." De acum înainte, omul primitiv va fi cel care „va purta jugul".

Nefilimii veniți pe Pământ pentru a-l coloniza și-au creat astfel propriii sclavi, nu importându-i din altă parte, ci făcându-i pur și simplu.

Astfel o revoltă a zeilor a dus la facerea omului.

Capitolul 12

Facerea omului

Această idee conform căreia nefilimii sunt cei care au creat omul, care apare pentru prima dată la sumerieni, la prima vedere contrazice atât teoriile științifice cât și pe cele iudeo-creștine care stau la baza Bibliei. Dar, de fapt, informațiile conținute în textele sumeriene – și nu numai aceste informații – confirmă atât teoriile evoluționiste cât și pe cele biblice – demonstrând că nu există nici o contradicție între ele.

În poemul „Când zeii ca și oamenii", în alte texte precum și în referințe întâmplătoare, sumerienii descriu omul ca fiind atât opera zeilor, dar și o parte din lanțul evoluției vieții, început cu evenimentele celeste descrise în Epopeea Creației. Păstrându-și ferm credința că Facerea omului a fost precedată de o eră în care numai nefilimii erau pe Pământ, textele sumeriene menționează, înaintea fiecărui eveniment (de exemplu incidentul dintre Enlil și Ninlil) că acestea au avut loc „pe când omul nu fusese încă făcut, când Nippurul era locuit doar de zei". În același timp, textele descriu facerea omului și dezvoltarea vieții vegetale și animale în termenii teoriei evoluționiste.

Înscrisurile sumeriene susțin că, atunci când au venit nefilimii pe Pământ pentru prima oară, agricultura și creșterea vitelor nu erau cunoscute încă pe planeta noastră. Relatarea biblică plasează, de asemenea, Facerea în ziua sau faza a șasea a procesului evoluționist. Cartea Genezei spune că mai existaseră stadii anterioare ale evoluției:

Nu era încă pe Pământ nici un copăcel de câmp și nici o iarbă de pe câmp nu încolțise încă... și nu era nici un om care să lucreze pământul.

Toate textele sumeriene susțin că omul a fost creat de zei pentru a le face muncile. Punând această explicație în gura lui Marduk, Epopeea Creației afirmă:

Voi face o ființă primitivă;
„Om" îi va fi numele.
Voi face un muncitor;
El va face toate muncile zeilor,
Ca ei să se simtă ușurați de povară.

Chiar termenii utilizați de sumerieni și de acadieni pentru „om" denotă statutul și menirea acestuia: el era un *lulu* („primitiv"), un *lulu amelu* („muncitor primitiv"), un *awilum* („lucrător"). Că omul a fost creat pentru a fi servitorul zeilor, aceasta este o idee care nu i-a surprins deloc pe antici. În vremurile biblice, Dumnezeu era „Domnul", „Suveranul", „Împăratul", „Conducătorul", „Stăpânul". Termenul care este tradus, de obicei prin „venerare" era de fapt *avod* („a lucra"). Oamenii Antichității și cei din vremurile biblice nu își „venerau" zeii, ci munceau pentru ei.

Curând după ce zeitatea din Biblie a creat omul, la fel ca zeii din Sumer, el a făcut o grădină și l-a pus pe om s-o lucreze:

Apoi Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit; și a pus acolo omul pe care-l întocmise.

Ceva mai târziu, Biblia spune că Dumnezeu „umbla prin grădină în răcoarea zilei", căci noua ființă era acolo pentru a o îngriji. Cât de departe este această versiune de textele sumeriene care spun că omul a fost creat pentru a fi pus la muncă astfel ca zeii să se poată odihni și relaxa?

În versiunea sumeriană, decizia de a crea omul a fost luată de Adunarea Zeilor. Semnificativ, Cartea Genezei – care se presupune că laudă faptele unei unice zeități – folosește pluralul Elohim (literal, „zeități") pentru a denota „zeu", și face o remarcă uluitoare:

Apoi Dumnezeu a zis:„Să facem om după chipul și asemănarea noastră."

Cui se adresa această zeitate unică, folosind pluralul („să facem"), și cine erau cei după chipul și asemănarea cărora a fost făcut omul? Cartea Genezei nu oferă un răspuns. Apoi, când Adam și Eva mănâncă din Copacul Cunoașterii, Elohim adresează un avertisment colegilor săi nenumiți: „Iată că omul a ajuns unul ca Noi, cunoscând binele și răul."

Cum povestirea biblică a Creației, precum și alte povestiri din cadrul Genezei se trag din originale sumeriene, răspunsul este evident. Strângând numărul mare de zei într-o singură Zeitate Supremă, relatarea biblică nu e decât o versiune scrisă a celor sumeriene despre discuțiile din Adunarea Zeilor.

Vechiul Testament se străduiește încă de la început să clarifice faptul că omul nu era nici zeu, nici nu era din Cer. „Cerurile sunt Cerurile lui Dumnezeu, oamenilor El le-a dat Pământul". Noua ființă a fost numită Adam, deoarece el a fost creat din *adama*, țărână. El era, cu alte cuvinte un pământean.

Lipsindu-i doar anumite „cunoștințe" și durata divină de viață, Adam a fost creat după chipul *(selem)* și asemănarea *(dmut)* Creatorului (Creatorilor) său. Uzul acestor doi termeni în text este menit să nu lase nici o urmă de îndoială asupra faptului că omul era similar zeilor atât fizic, cât și emoțional, atât pe dinăuntru, cât și pe dinafară.

În toate desenele antice, această asemănare este evidentă. Deși mustrările biblice la adresa venerării idolilor păgâni pot conduce la ideea că Dumnezeul biblic nu avea nici chip nici „asemănare", numeroase alte fragmente din Biblie demonstrează contrariul. Dumnezeul vechilor israeliți putea fi văzut, întâlnit, se putea lupta cu el, putea fi auzit și i se putea vorbi; avea

cap și picioare, mâini și degete și bust. Dumnezeul biblic și emisarii lui arătau exact ca oamenii și se comportau ca oamenii – fiindcă oamenii fuseseră creați ca să arate la fel ca zeii.

Dar acest lucru, aparent foarte simplu, ridică o problemă deosebită. Cum putea o creatură *nouă* să fie o replică perfectă, din punct de vedere fizic, mental și emoțional a nefilimilor? Cum a fost, de fapt, creat omul?

Occidentul a fost, mult timp, tributar credinței că omul a fost creat deliberat și a fost pus pe pământ să stăpânească peste celelalte creaturi. Apoi, în noiembrie 1859, un naturalist englez pe nume Charles Darwin a publicat un tratat numit *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoureds Races in the Struggle for Life* (Despre originea speciilor prin mijloacele selecției naturale sau Supraviețuirea unor rase favorizate în lupta pentru viață). Însumând aproape treizeci de ani de cercetări asidue, cartea se adaugă unor alte idei anterioare despre evoluția naturală, conceptului de selecție a speciilor ca o consecință a luptei tuturor speciilor – aparținând atât vieții animale cât și vegetale – pentru existență.

Lumea creștină a fost zguduită pentru prima dată însă mult mai devreme, în 1788, când geologii au început să-și exprime opiniile că Pământul este mult mai vechi decât cei 5500 de ani ai calendarului israelit. Deci, conceptul de evoluție nu fusese chiar atât de exploziv: savanți mai vechi consemnaseră un astfel de proces începând chiar din secolul patru î.Ch., oferind date despre evoluția vieții animale și vegetale.

Bomba (efectiv a fost vorba de un eveniment crucial) lui Darwin a fost însă concluzia sa că toate ființele vii – *inclusiv omul* – erau produsul evoluției. Omul, spre deosebire de teoriile în vigoare atunci, nu apăruse spontan.

Reacția inițială a bisericii a fost violentă. Dar cum alte descoperiri științifice referitoare la adevărata vârstă a Pământului, evoluția sa, precum și alte studii biologice și antropologice au ieșit la iveală, criticile bisericii au fost reduse la tăcere. Se părea că înseși cuvintele Vechiului Testament îl făceau de neapărat; cum putea un Dumnezeu care nu avea corp și care în permanență era singur să spună „*Să facem* om după chipul și după asemănarea *noastră?*"

Dar oare suntem noi doar „maimuțe evoluate"? Este măgarul doar o altă ramură a evoluției, la mică distanță de noi, sau cimpanzeul, este el un om care încă nu s-a ridicat în două picioare și nu și-a pierdut coada?

Așa cum am arătat la începutul acestei cărți, oamenii de știință au pus în discuție chiar și această teorie. Evoluția poate explica, în linii mari, cursul evenimentelor care au condus la dezvoltarea formelor de viață, de la cele mai simple, unicelulare, până la om. Dar evoluția nu poate explica apariția lui *Homo Sapiens,* care practic a apărut peste noapte, în termenii milioanelor de ani necesari evoluției, și fără alte stadii anterioare care să indice o trecere gradată de la *Homo Erectus* la *Homo Sapiens.*

Hominizii din specia *Homo* sunt produsul evoluției. Dar *Homo Sapiens* este produsul unei schimbări revoluționare. El apare brusc, cu circa 300.000 de ani în urmă, cu milioane de ani mai devreme decât ar fi fost normal.

Oamenii de știință nu au nici o explicație. Dar noi am găsit-o. La fel și textele sumeriene și babiloniene. La fel și Vechiul Testament.

Homo sapiens – omul modern – a fost creat de zeii anticilor.

*

Din fericire, textele mesopotamiene oferă indicii clare despre data la care a fost creat omul. Legenda despre munca grea a anunnakilor și despre revolta lor ne spune că „timp de patruzeci de perioade au îndurat povara muncii istovitoare, zi și noapte"; lungii ani de trudă au fost redați prin niște versuri repetitive.

Timp de zece perioade
Au îndurat povara muncii istovitoare;
Timp de douăzeci de perioade

Au îndurat povara muncii istovitoare;
Timp de treizeci de perioade
Au îndurat povara muncii istovitoare;
Timp de patruzeci de perioade
Au îndurat povara muncii istovitoare.

Textele antice utilizează termenul de *ma* pentru a denota „perioadă", și cei mai mulți cercetători l-au tradus prin „an". Dar conotația lui era de „ceva care se completează singur și apoi se repetă singur". Pentru pământeni, un an înseamnă o rotație completă a Pământului în jurul Soarelui. După cum am arătat, orbita planetei nefilimilor dura un *șar*, adică 3600 de ani tereștri.

După patruzeci de *șari*, 144.000 ani tereștri, de la aterizarea lor, anunnaki au protestat, „Ajunge!" Dacă nefilimii au aterizat pe Pământ, așa cum credem noi, în urmă cu 450.000 ani, atunci, facerea omului a avut loc în urmă cu 300.000 de ani!

Nefilimii nu au creat mamiferele, primatele sau hominizii. Biblicul „Adam" nu era din specia homo, ci ființa care este strămoșul nostru – *Homo Sapiens*. Omul modern, așa cum îl cunoaștem noi, este cel care a fost creat de nefilimi.

Cheia pentru a înțelege acest fapt de o deosebită importanță se află într-o poveste care relatează cum somnorosul Enlil a fost trezit pentru a i se comunica faptul că zeii au decis să facă un *adamu*, și că sarcina lui era să găsească mijloacele pentru îndeplinirea acestei sarcini. El a replicat:

„Creatura al cărui nume l-ai rostit – EXISTĂ!"

Apoi a adăugat: „Lipește-i" – adică pe creatura care deja exista – „chipul zeilor".

Aici se află răspunsul la acest mister: nefilimii n-au făcut omul pornind de la zero; mai degrabă, ei au luat o creatură care era deja existentă și au manipulat-o genetic pentru a putea „lipi" apoi „imaginea zeilor"

Omul este produsul evoluției, dar omul modern, *Homo Sapiens*, este produsul „zeilor". Căci, cândva, în urmă cu circa

300.000 de ani, nefilimii au luat un om-maimuță *(Homo Erectus)* și au modelat-o după chipul și asemănarea lor.

Teoria evoluționistă și povestirile din Orientul Antic despre facerea omului nu se află deci în conflict, ci, mai degrabă, ele se explică și se completează una pe cealaltă. Căci, fără creativitatea nefilimilor, omul s-ar fi aflat cu milioane de ani în urmă pe scara evoluției.

*

Să ne întoarcem în timp și să încercăm să vizualizăm circumstanțele și evenimentele așa cum s-au desfășurat ele.

Marea perioadă interglaciară care a început acum 435.000 de ani și schimbările climaterice petrecute cu acest prilej au condus la proliferarea vegetației și animalelor. De asemenea, a grăbit apariția și răspândirea unei maimuțe avansate față de suratele sale, *Homo Erectus*.

Privind în jurul lor, nefilimii nu vedeau numai mamiferele predominante, ci și primatele – printre ele fiind și maimuțele umanoide. Probabil că cetele de *Homo Erectus* au fost atrase de obiectele strălucitoare venite din cer. Foarte posibil, că nefilimii i-au observat, întâlnit, ba chiar au și capturat o parte din aceste primate.

Faptul că nefilimii și maimuțele umanoide s-au întâlnit, este demonstrat cu tărie de numeroase texte mesopotamiene. O poveste sumeriană care vorbește despre acele timpuri spune:

Când omenirea a fost făcută,
Ei nu știau să mănânce pâine,
Nici cu haine goliciunea să-și acopere;
Ierburile le păsteau ca oile;
Din bălți beau apă, ca fiarele pădurii.

O astfel de ființă „umană" sălbatică apare și în Epopeea lui Ghilgamesh. Textul povestește cum arăta Enkidu, „cel născut în stepă", înainte de a fi „civilizat":

Acoperit de păr pe trupul tot,
Pe cap având păr lung ca o femeie...
El nu cunoaște nici omul nici pământul;
Și e la fel ca cei ascunși în ierburi;
Alături de gazele, el iarba grasă paște;
Cu fiarele pădurii el se hârjonește,
În locurile de adăpat.
Cu creaturile ce mișună prin apă
Inima sa și-o bucură.

Nu numai că textele acadiene descriu un animal asemănător omului; ele descriu chiar și o întâlnire cu o astfel de creatură:

Într-o zi un vânător, dintre aceia care pun capcane,
La adăpătoarea fiarelor pădurii cu el s-a întâlnit.
Când vânătorul l-a văzut,
Chipul i-a rămas încremenit...
Inima a început mai tare ca să-i bată, și fața i s-a înnourat,
Și durerea în burtă i-a intrat.

Dar a fost vorba de mai mult decât o teamă a „sălbaticului", „acest individ barbar din întinderile stepei" la vederea vânătorului, căci „sălbaticul" îi încurcase planurile:

Gropile pe care cu multă trudă le-am săpat, el le-a umplut
Și a sfărâmat toate capcanele pe care eu le-am întins;
Fiarele pădurii și animalele din stepă ce eu le vânam
Le-a alungat de la mine, scăpate le-a făcut.

Nici că se putea o descriere mai bună pentru omul-maimuță: păros, nomad, „care nu cunoaște nici oamenii nici pământul", adăpostindu-se în tufișuri, „ca animalele din stepă", hrănindu-se cu iarbă și trăind în mijlocul animalelor sălbatice.

Fig. 149

Totuși, el nu este complet lipsit de inteligență, căci știe cum să fărâme capcanele, să umple gropile săpate pentru prinderea animalelor. De fapt, el nu făcea decât să-și apere prietenele sale animale, ca să nu fie prinse de vânătorii extratereștri. Multe din sigiliile cilindrice care au fost descoperite până acum îi înfățișează pe acești oameni-maimuță printre prietenii lor animalele. (Fig. 149)

Apoi, având nevoie de brațe de muncă, nefilimii și-au obținut „muncitorul" domesticind, pur și simplu, animalul cel mai potrivit pentru aceasta.

„Animalul" era disponibil – dar *Homo Erectus* punea o problemă. Pe de o parte era prea inteligent pentru a deveni doar un simplu animal de povară, pe de altă parte însă, el nu era întru totul potrivit pentru această sarcină. Fizicul său trebuia modificat – trebuia adaptat, astfel încât el să poată manevra uneltele nefilimilor, să meargă și să se miște asemenea lor, pentru a-i putea înlocui cu succes în mine sau la muncile câmpului. El trebuia să aibă „minte" mai multă ca să înțeleagă vorbirea și astfel să priceapă ordinele date de „zei". El trebuia însă să fie inteligent doar atât cât să poată fi un *alumelu* – servitor – ascultător și folositor.

Dacă, așa cum o indică sursele antice – iar știința modernă pare s-o confirme – viața pe planeta noastră a germinat de pe A Douăsprezecea Planetă, atunci evoluția vieții pe Pământ ar fi trebuit să urmeze același curs cu cea de pe A Douăsprezecea Planetă. Fără îndoială că au avut loc mutații, variații, accelerări

sau încetiniri de ritm datorate condițiilor locale, dar același cod genetic, aceeași „alchimie a vieții" descoperită în toate plantele și animalele terestre a ghidat și dezvoltarea formelor de viață de pe Pământ în aceeași direcție ca și pe A Douăsprezecea Planetă.

Observând diferitele forme de viață de pe Pământ, nefilimii și conducătorul științific al expediției lor, Enlil, nu au avut nevoie de prea mult timp pentru a descoperi ceea ce se întâmplase: în timpul coliziunii cerești, planeta lor „însămânțase" Pământul cu viață. Din această cauză, ființa aleasă pentru „domesticire" era deci asemănătoare nefilimilor – ce-i drept într-o formă mai puțin evoluată.

Un proces gradat de domesticire prin creșterea și selectarea exemplarelor cel mai bine dezvoltate, pe parcursul mai multor generații, nu era nimerit. Era nevoie de un proces rapid, unul care să permită obținerea în cel mai scurt timp a unui număr cât mai mare de „noi muncitori". Deci, problema a fost trimisă spre rezolvare lui Ea, care a văzut imediat răspunsul: să „imprime" chipul zeilor pe ființa deja existentă.

Procesul recomandat de Ea pentru obținerea unui progres rapid al lui *Homo Erectus* a fost, considerăm noi, manipularea genetică.

Știm acum că procesul biologic complex prin care un organism viu se reproduce, creând o progenitură care seamănă cu părinții ei, este posibil datorită codului genetic. Toate organismele vii – de la cele mai simple până la cele mai complexe –, posedă în celulele lor cromozomi care conțin instrucțiunile ereditare complete ale acelui organism. Când celulele masculine (polenul, spermatozoizii) fecundează celulele feminine cele două seturi de cromozomi se unesc și apoi se divizează, formând noi celule care conțin toate trăsăturile ereditare ale părinților.

Inseminarea artificială, chiar la om, a devenit astăzi posibilă, dar adevărata încercare constă în fertilizarea încrucișată, în cadrul membrilor unor familii diferite din aceeași specie, sau chiar între specii diferite. Știința modernă a străbătut o cale lungă până la obținerea primelor exemplare de porumb hibrid sau împerecherea câinilor din Alaska cu lupi, sau „crearea"

catârului (împerecherea artificială între o iapă și un măgar), până a ajunge la stăpânirea reproducerii umane.

Procesul numit clonare (de la cuvântul grecesc *klon* – „altoi") încearcă să aplice la animale procesul de altoire. Posibilitatea aplicării acestei tehnici la animale a fost demonstrată în Anglia, unde dr. John Gurdon a înlocuit nucleul unui ou de broască fecundat cu un alt nucleu, de la o altă celulă a aceleiași broaște. Succesul operației, formarea unui mormoloc de broască normal dezvoltat, a demonstrat că oul se poate dezvolta, diviza și forma apoi o progenitură, indiferent de unde își procură setul adecvat de cromozomi.

Experimentele realizate de *Institute of Society, Ethics and Life Sciences* de la Hastingson-Hudson demonstrează că există deja tehnicile necesare pentru clonarea ființelor umane. Este posibil astăzi să se ia material genetic de la o persoană (nu neapărat de la organele sexuale) și, introducându-se cele douăzeci și trei de seturi complete de cromozomi într-un ovar, conducând astfel la concepția și nașterea unor indivizi „predeterminați". În concepțiile normale, cromozomii „tatălui" și ai „mamei" se unesc, apoi trebuie să se dividă pentru a rămâne douăzeci și trei de perechi de cromozoni, pe baza unor combinații întâmplătoare. Dar în cazul clonării, se obține o copie perfectă a individului de la care s-a obținut setul de cromozomi. „Posedăm acum, scrie dr. W. Gaylin în *The New York Times*, înspăimântătoarea putere de a face copii exacte ale oricărei ființe umane" – să-i multiplicăm la infinit pe Hitler, Mozart sau Einstein (dacă posedăm un nucleu celular de-al lor).

Dar știința ingineriei genetice nu se limitează doar la un singur proces. Cercetători din diferite țări au dezvoltat un alt domeniu, numit „fuziunea celulară", care face posibilă fuziunea unor celule, în locul unirii seturilor de cromozomi în cadrul unei singure celule. Ca rezultat al acestui proces, celulele provenind din surse diferite pot fi combinate într-o singură „supercelulă", care posedă două nucleee și două perechi de seturi de cromozomi diferiți. Când celula aceasta își începe procesul normal de diviziune, amestecul de nuclee și de cromozomi poate da naștere unor celule complet diferite de „modelul" celulelor

sursă. Rezultatul poate fi crearea a două celule noi, fiecare completă din punct de vedere genetic, dar fiecare cu un nou cod genetic, diferit de cel ale surselor.

Acest lucru înseamnă că, practic, celule provenind de la organisme vii, incompatibile între ele, – de pildă, provenind de la o găină și de la un șoarece –, pot fi combinate între ele într-o nouă celulă cu un amestec genetic care produce un animal nou, care nu este nici găină, nici șoarece, așa cum cunoaștem noi aceste animale. Dezvoltat, acest procedeu va permite selectarea celulelor care să fie combinate sau „fuzionate".

Astfel a fost deschis un nou drum pentru cercetările din vastul câmp al „transplantului genetic". Este posibil acum să se ia de la o anumită bacterie o genă specifică, pentru a fi introdusă în celulele unui alt organism viu, chiar și la om, dând astfel urmașilor noi trăsături.

*

Este normal deci să presupunem că nefilimii – capabili de călătorii spațiale în urmă cu 450.000 de ani – erau, în aceeași măsură, avansați, în comparație cu nivelul nostru, și în domeniul științelor vieții. Putem presupune că ei cunoșteau diversele moduri în care se pot combina două seturi preselectate de cromozomi pentru a se obține un anumit rezultat și că, indiferent care a fost procesul, clonarea, fuziunea celulelor, transplantul genetic sau un alt proces necunoscut încă de noi, ei cunoșteau aceste procese și le puteau utiliza atât pe mostre de laborator, cât și pe organisme vii.

Descoperim mărturii despre astfel de experimente, mai precis despre rezultatele lor, în numeroase texte antice. După Berossus, zeul Belus („zeu") – numit și Deus („zeu") – a produs diferite „ființe hidoase, care au fost create din două bucăți diferite".

Oamenii apăreau cu două aripi, unii cu patru și cu două fețe. Aveau un trup, dar două capete, unul de bărbat și celălalt de femeie. La fel și părțile celelalte ale trupului, de bărbat și de femeie.

Alții erau cu picioare și coarne de țap. Alții cu picioare de cal; alții, hipocentaurii, erau pe jumătate oameni, pe jumătate cai. Și tauri cu cap de om erau, și câini cu cozi ca de pește. Mai erau și cai ce aveau capete de câini, și oameni și alte animale aveau capete și trupuri de cal și cozi de pește. Pe scurt, erau îmbinări de toate făpturile pământului...

Toate aceste ciudățenii se păstrau în templul lui Belus din Babylon.

Uluitoarele detalii ale acestei relatări pot conține un adevăr important. Este foarte normal ca, înainte de a purcede la facerea unei ființe după chipul și asemănarea lor, nefilimii să încerce să facă un servitor „creat în laborator" încercând mai multe variante: crearea unui hibrid om-maimuță – alt animal. Probabil că o serie de astfel de animale au supraviețuit pentru o vreme, dar, cu siguranță, ele nu erau capabile să se reproducă. Enigmaticele animale „omul-taur" (centaurul) sau „omul-leu" (sfinxul) care împodobesc templele din Orientul Antic pot foarte bine să nu fie doar produsul imaginației artistului antic, ci ființe reale apărute din laboratoarele biologice ale nefilimilor – experimente nereușite, comemorate în artă și prin statui. (Fig. 150)

Fig. 150

Și textele sumeriene vorbesc despre ființe umane deformate create de Enki și Zeița Mamă (Ninhursag) în încercările lor de a face un Muncitor Primitiv. Un text spune că Ninhursag,

a cărei sarcină era de a „lipi peste amestec, modelul zeilor din Cer", a băut cam mult și „l-a chemat pe Enki",

„Cât de bun ori cât de rău, trupul omului să fie?
Căci inima mea îmi spune,
Că pot să-i fac soarta și bună, și rea."

Răutăcioasă apoi, după cum ne relatează textul – dar probabil de neevitat, în cadrul procesului facerii omului – Ninhursag a făcut un om care urina tot timpul, o femeie care nu putea purta sarcina, o ființă care nu avea nici organe feminine, nici masculine. Cu totul, șase astfel de „rebuturi" au fost făcute de Ninhursag. Enki era făcut responsabil pentru crearea unui om cu ochi bolnavi, cu mâini care îi tremurau și cu probleme la ficat și inimă; un altul suferea de îmbătrânire precoce ș.a.m.d.

Dar, în cele din urmă, a fost făcut și omul perfect – cel numit de Enki, Adapa, de Biblie Adam, de oamenii de știință, *Homo Sapiens*. Această ființă era foarte asemănătoare zeilor, iar un text merge chiar mai departe și spune că Zeița Mamă a dăruit creaturii sale, omul, „o piele ca pielea zeilor" – o piele lucioasă, lipsită de păr, complet diferită de cea a părosului om-maimuță.

Dat fiind acest produs final, nefilimii erau perfect compatibili cu fiicele pământenilor și puteau să se căsătorească și să aibă copii de la ele. Dar o astfel de compatibilitate era posibilă numai dacă oamenii proveneau din același „material genetic" ca și „zeii", iar textele, toate, atestă că, într-adevăr, așa au stat lucrurile.

Omul, în concepția mesopotamienilor, ca și în cea a Bibliei, a fost făcut din amestecul unui element „zeiesc" – sângele sau „esența" unui zeu – și „țărâna" terestră. Într-adevăr, termenul de *lulu*, pentru „om", păstrându-și semnificația de „primitiv", literal, înseamnă „cel care a fost amestecat". Chemată să facă omul, Zeița Mamă „Mâinile și le-a spălat, țărână a luat, în stepă a amestecat-o". (Este interesant de remarcat aici precauțiile sanitare luate de zeiță. Ea „mâinile și le-a spălat". Vom mai

întâlni astfel de măsuri de precauție și în alte texte referitoare la actul creației.)

Că pentru facerea omului s-a folosit „țărână" amestecată cu „sânge" divin, este un lucru asupra căruia sunt de acord toate textele sumeriene. Unul dintre acestea, care relatează cum a fost chemat Enki să „îndeplinească o mare lucrare de înțelepciune", spune că acesta nu a găsit prea dificilă sarcina de a „făuri servitori pentru zei". „Se poate face!" anunță el. Apoi îi dă Zeiței Mamă instrucțiunile necesare:

Amestecă-ntr-un vas țărâna
De la Capătul Lumii adusă,
Chiar de deasupra lui Abzu –
Și modelează-o după formă.
Zei buni și pricepuți eu voi chema
S-aducă țărâna așa cum trebuie.

Capitolul doi al Genezei ne oferă următoarea variantă:

Și Domnul Dumnezeu a făcut pe om din țărâna pământului, i-a suflat în nări suflare de viață și omul s-a făcut astfel un suflet viu.

Termenul ebraic tradus în mod curent prin „suflet" este *nefeș*, acel „spirit" care animă o ființă vie și care o părăsește, se pare, atunci când aceasta moare. Nu din întâmplare, în primele cinci cărți ale Vechiului Testament se interzice în mod repetat vărsarea de sânge omenesc și consumarea sângelui animalelor „căci sângele este *nefeș*". Deci, versiunea biblică a facerii omului echivalează *nefeș* („spirit", "duh", "suflet") cu sângele.

Vechiul Testament oferă și un alt indiciu pentru rolul jucat de sânge în facerea omului. Termenul *adama* (de la care provine și numele de Adam) însemna la început nu orice fel de țărână, ci anume sol roșu-închis. La fel ca echivalentul său acadian, *adamatu*, („pământ roșu-închis"), termenul ebraic *adama* și numele ebraic al culorii roșii *(adom)* își au rădăcina în cuvân-

tul „sânge": *adamu, dam*. Când Cartea Genezei numește creatura făcută de Dumnezeu „Adam", ea utilizează obișnuitul joc de cuvinte sumerian. „Adam" poate însemna atât „cel de pe pământ" (pământean), „cel făcut din pământ roșu-închis" cât și „cel făcut din sânge".

Aceeași relație între elementul esențial al unei ființe vii și sânge există și în relatările mesopotamiene despre facerea omului. Casa aceea cu rol de spital unde Ea și Zeița Mamă s-au dus pentru a crea omul era numită Casa lui Șimti; cei mai mulți savanți traduc asta prin „casa unde este determinată soarta omului" dar termenul *Șimti* provine cu siguranță din cuvântul sumerian ȘI.IM.TI, care, luat silabă cu silabă, înseamnă „răsuflare-vânt-viață". *Bit Șimti* înseamnă, literal, „casa în care răsuflarea vieții este suflată înăuntru". Acest lucru este practic identic cu relatarea biblică.

Într-adevăr, termenul acadian folosit în Mesopotamia pentru a traduce cuvântul sumerian ȘI.IM.TI, era *napiștu* – identic cu *nefeș*. Iar *nefeș* și *napiștu* era „ceva" imposibil de definit aflat în sânge.

Dacă Vechiul Testament oferă foarte puține indicii, textele mesopotamiene sunt foarte explicite în acest subiect. Nu numai că specifică faptul că sângele era necesar amestecului din care a fost creat omul, ci menționează și faptul că acesta trebuia neapărat să fie sânge de zeu, sânge divin.

Când zeii s-au decis să facă omul, conducătorul lor a spus: „Sânge voi da, ce dă oaselor viață." Sugerând ca acest sânge să fie luat de la un zeu anume, „Primitivii să fie făuriți, după modelul lui", a spus Ea. Alegând zeul,

Din sângele lui, ei au făcut omenirea;
La muncă apoi au pus-o, ca zeii să se odihnească...
A fost o lucrare ce mintea omului, puțină,
Nu poate să o înțeleagă.

După epopeea „Când zeii, ca și oamenii ...", zeii au chemat-o apoi pe „Zeița Nașterii" (Zeița Mamă, Ninhursag) și i-au cerut să îndeplinească sarcina:

Cum Zeița Mamă, aici este de față,
Să facă ea omul ea,
Cum Mama Zeilor este de față,
Să facă ea un *lulu*;
Muncitorul să facă, de-acum înainte, a zeilor muncă
Să facă un *Lulu Amelu*,
Jugul să-l poarte.

Într-un text vechi babilonian paralel, numit „Facerea omului de către Zeița Mamă", zeii au chemat-o pe „Moașa Zeilor, cunoscătoarea Mami" și i-au spus:

Tu ești cea care în pântec i-ai purtat pe zei,
Tu ești cea care poți face omenirea.
Fă-l deci pe *Lulu*, el jugul să-l poarte.

Din acest moment, textul „Când zeii, ca oamenii" și textele paralele, încep descrierea detaliată a actului propriu-zis al creației. Acceptând însărcinarea, zeița (numită aici NIN.TI – „cea care dă viață") a cerut o serie de „ingrediente", inclusiv niște substanțe chimice („bitumurile din Abzu"), ce urmau să fie folosite pentru „purificare", și „țărână din Abzu".

Orice ar fi fost aceste materiale, Ea a înțeles despre ce este vorba; acceptând, el a zis:

„Voi pregăti o baie pentru purificare,
Sânge să luăm de la un zeu...
Din carnea sa și din sângele său,
Ninti să amestece țărâna."

Pentru formarea omului din țărâna amestecată se pare că mai era nevoie și de o anumită asistență feminină, precum și de purtarea sarcinilor. Enki a oferit serviciile soției sale:

Ninki, zeița ce-mi este soție,
În pântec sarcina o va purta.

Șapte zeițe ale nașterii să fie
Alături de ea pentru ajutor.

După amestecarea „sângelui" și „țărânei", urma sarcina propriu-zisă, care completa procesul acordării „amprentei" divine asupra noii creaturi.

Soarta celui nou-născut, e timpul s-o decizi;
Ninki va pune asupra lui un chip de zeu;
Iar ceea ce va fi el, va fi un „om".

Desene de pe sigilii cilindrice asiriene pot foarte bine să fie, în intenție, ilustrări ale acestor texte – arătând cum Zeița Mamă, (simbolul ei era cuțitașul pentru tăierea ombilicului) și Ea (al cărui simbol era, la început, semiluna) preparau amestecul, recitând incantații, îndemnându-se unul pe altul la muncă. (Fig. 151 și 152)

Fig. 151

Fig. 152

Implicarea soției lui Enki, Ninki, în facerea primului exemplar reușit de om ne aduce aminte de povestea lui Adapa, care a fost analizată mai devreme:

În zilele acelea, în anii aceia,
Înțeleptul din Eridu, Ea,
Și-a făcut singur un model de om.

Savanții au crezut că desele referiri la Adapa ca fiind „fiu" al lui Enki sunt o indicație a faptului că acest zeu îl iubea atât de mult pe acest muritor, încât l-a adoptat. În același text, Anu îl numește pe Adapa „odrasla muritoare a lui Enki". Se pare că implicarea soției lui Enki în procesul facerii lui Adapa, „modelul Adam", a creat o anume relație de rudenie între noul om și zeii săi: Ninki a fost cea care a fost însărcinată cu Adapa!

Ninti a binecuvântat noua ființă și i-a prezentat-o lui Ea. Există unele sigilii cilindrice care înfățișează o zeiță, flancată de Copacul Vieții și niște vase de laborator, ținând în mână un nou-născut. (Fig. 153)

Fig. 153

Ființa care fusese astfel creată, numită în mod repetat de textele sumeriene „modelul de om" sau „forma", era, după toate probabilitățile, creatura care trebuia, căci ceilalți zei au cerut și altele. Acest lucru, aparent neimportant, nu numai că lămurește procesul prin care a fost creat omul, ci și luminează o aparentă contradicție din textul Bibliei.

Primul capitol din Cartea Genezei spune:

Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut.

Capitolul 5, care este numit „Urmașii lui Adam...", spune însă:

În ziua când Dumnezeu l-a făcut pe Adam, l-a făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu;

I-a făcut parte bărbătească și parte femeiască, i-a binecuvântat și le-a dat numele de „Adam", în ziua în care i-a făcut.

Ceva mai devreme însă ni se spune că Dumnezeu a creat, după chipul și asemănarea lui, o singură ființă, „Adam", în aparentă contradicție cu ideea că atât bărbatul cât și femeia au fost creați simultan. Contradicția este adâncită și de faptul că ni se spune, în Capitolul 2, că Adam a fost singur pentru o vreme, până când Dumnezeu l-a adormit, i-a luat o coastă și a creat-o astfel pe Eva.

Această contradicție, care i-a intrigat atât pe savanți, cât și pe teologi deopotrivă, dispare imediat ce observăm că textele biblice sunt, de fapt, condensări ale textelor sumeriene. Acestea ne informează că, după ce a încercat să creeze un Muncitor Primitiv prin încrucișarea oamenilor-maimuță cu diverse animale, nefilimii au decis că singurul „amestec" ce ar sluji interesele lor este cel dintre oamenii-maimuță și nefilimii înșiși. După o serie de experimente nereușite, un „model" – Adapa/Adam – a reușit. La început deci a fost un singur Adam.

O dată ce Adapa/Adam s-a dovedit a fi creatura potrivită, el a fost folosit ca model genetic sau ca „formă" pentru crearea celorlalți, iar aceștia nu au fost doar bărbați, ci și femei. După cum am arătat anterior în această carte, „coasta" biblică din care a fost făcută femeia era de fapt un joc de cuvinte, pornind de la sumerianul TI („coastă" și „viață") – confirmând că Eva a fost creată din „esența vieții" lui Adam.

*

Textele mesopotamiene ne oferă o relatare completă a evenimentelor care au condus la facerea și multiplicarea lui Adam.

Instrucțiunile lui Enki au fost urmate. În casa lui Șimti – unde este suflată înăuntru răsuflarea vieții –, s-au adunat Enki,

Zeița Mamă și paisprezece zeițe ale nașterii. Fusese obținută „esența" zeilor și fusese pregătită baia „purificării". „Ea a curățat țărâna în fața ei, mereu rostind incantații."

Zeul care purifica Napiștu, Ea, a vorbit.
În fața ei așezat, o îndemna înainte.
După ce ea a recitat incantația
Mâinile și le-a pus în țărână, amestecul făcându-l.

Asistăm acum la procesul de facere în masă a oamenilor. Cu cele patrusprezece zeițe ale nașterii prezente,

Ninti a modelat paisprezece bucăți de lut;
Șapte dintre ele, în dreapta le-a pus,
Pe celelalte-n stânga.
Între ele a pus, apoi, forma.
... părul ea...
... cuțitul pentru tăierea ombilicului.

Este evident că zeițele nașterii au fost împărțite în două grupuri. „Înțelepte și știutoare, de două ori șapte zeițe ale nașterii s-au adunat", explică textul mai departe. Apoi, Zeița Mamă a pus în pântecele lor „țărâna amestecată". Sunt și unele indicii despre o probabilă operație chirurgicală – îndepărtarea sau raderea părului, prezența unui instrument chirurgical, un cuțitaș. Nu mai rămăsese altceva decât să aștepte.

Zeițele nașterii au fost ținute-împreună

Ninti a stat, lunile numărând.
Luna a zecea, sorocul, încet s-apropia.
A zecea lună a sosit.
Vremea deschiderii pântecelor trecuse;
Zeița a înțeles ce se-ntâmplase.
Și-a acoperit capul și a-nceput mișitul.
Bustul și l-a încorsetat și a pronunțat binecuvântarea.
A tras o formă; în ea era viață.

Deci omenirea a avut parte de o naștere întârziată. Amestecul de „țărână" și „sânge" a fost folosit pentru a induce sarcina în cele paisprezece zeițe ale nașterii. Dar trecuse luna a noua și începuse luna a zecea. „Vremea deschiderii pântecelor trecuse". Înțelegând de ce este nevoie, Zeița Mamă „a-nceput mișitul". Că ea a procedat la un fel de operație chirurgicală reiese și mai clar dintr-un text paralel, deși este mai fragmentat:

Ninti... numără lunile...
Cele zece luni sorocite le-au chemat.
„Zeița ale cărei mâini deschid" a venit.
Cu... ea pântecul l-a deschis.
Fața de bucurie i s-a luminat.
Capul îi era acoperit;
...A făcut o deschizătură.
Și ceea ce era în pântec a ieșit.

Copleșită de bucurie, Zeița Mamă a țipat.

„L-am făcut!
Mâinile mele l-au făcut!"

*

Cum a fost creat omul?

Textul „Când zeii ca și oamenii" conține un pasaj care pare să aibă rostul de a explica de ce trebuiau amestecate „sângele" zeilor și „țarana". Elementul „divin" necesar nu consta pur și simplu din luarea de sânge de la unul dintre zei, ci ceva mult mai esențial și mai important. Zeul care fusese ales pentru acest lucru, ni se spune, avea TE.E.MA – un cuvânt pe care o serie de autorități în materie (W.G.Lambert și A.R.Millard de la Oxford, de exemplu) îl traduc prin „personalitate". Dar termenul antic este mult mai clar; el înseamnă, literal, „ceea ce adăpostește ceea ce este legat de memorie". Mai mult, același termen apare în versiunea acadiană ca *etemu*, cuvânt ce este tradus îndeobște prin „spirit" sau „duh".

În ambele instanțe avem de-a face cu acel „ceva" din sângele zeului care definește individualitatea lui. Toate acestea, suntem siguri de asta, nu sunt decât feluri ocolite de a spune că Ea căuta de fapt, atunci când a pus sângele zeului într-o serie de „băi purificatoare", *genele* zeului.

Scopul amestecării complete a elementului divin cu elementul pământean este și el explicat în detaliu:

În țărână, zeul și omul vor fi amestecați,
Ca unul să fie.
Și până la sfârșitul zilelor
Carnea și sufletul
Care în zeu a fost copt –
Acel suflet, prin frăția de sânge să fie uniți.
La semnul său, viața să triumfe.
Ca asta să nu fie uitată în veci,
„Sufletul" pe veci prin frăția de sânge să fie legat.

Aceste cuvinte nu au fost înțelese deloc de savanți. Textul spune clar că sângele zeului a fost amestecat cu țărâna pentru a lega genetic „până la sfârșitul zilelelor" pe zei și pe oameni astfel încât atât carnea („chipul"), cât și sufletul („asemănarea") zeilor să se imprime în om într-o rudenie de sânge care să nu poată fi niciodată despărțite.

Epopeea lui Ghilgamesh spune că atunci când zeii au trebuit să facă o pereche pentru Ghilgamesh, care era parțial de origine divină, Zeita Mamă a amestecat „țărână" cu „esența" zeului Ninurta. Mai departe în text, puterea nemaipomenită a lui Enkidu este atribuită faptului că avea în el „esența lui Anu", un element pe care îl obținuse tot prin intermediul lui Ninurta, nepotul lui Anu.

Termenul acadian *kișir* se referă la o „esență", un „concentrat" pe care îl posedau zeii. E. Ebelling rezumă toate eforturile sale de a afla cu exactitate ce înseamnă acest *kișir* spunând ca „Esența, sau o altă nuanță a acestui termen, el putea fi

aplicat foarte bine atât zeilor cât și rachetelor din cer." E.A. Speiser adaugă ideea că acest termen implică și „ceva care a venit din cer": „Are o conotație", continuă el, „de parcă ar fi folosit acest termen într-un context medical".

Iată-ne ajunși la cel mai simplu și mai corect echivalent al acestui cuvânt: *gene*.

Indiciile din textele antice, precum și cele din Biblie sugerează că procesul adoptat pentru unirea celor două seturi de gene – cele ale unui zeu și cele ale unui *Homo Erectus* – implica uzul genelor masculine ca element divin și a celor feminine ca element terestru.

Spunând în mod repetat că Dumnezeu l-a făcut pe Adam după chipul și asemănarea sa, Biblia spune însă, ceva mai târziu, când descrie nașterea lui Set:

> La vârsta de o sută treizeci de ani, Adam a născut un fiu, după chipul și asemănarea lui, și i-a pus numele Set.

Terminologia folosită este cea utilizată și pentru descrierea facerii lui Adam de către Dumnezeu. Dar Set a fost cu siguranță născut de Adam printr-un proces biologic normal – fertilizarea unui ovul, concepția, sarcina și apoi nașterea. Terminologia identică vorbește însă de un proces identic, iar singura explicație plauzibilă ar fi aceea că și Adam a fost născut de Zeitatea din Bilbie prin procesul de fertilizare a ovulului unei pământence de către un zeu.

Dacă „țărâna" cu care a fost amestecat elementul zeiesc era elementul terestru – așa cum subliniază toate textele – atunci singura concluzie care se poate trage este că sperma unui zeu – și materialul său genetic – a fost introdusă în ovulul unei femei-maimuță!

Termenul acadian pentru „țărână" – ori, mai degrabă, „lut" – este *tit*. Dar el se scria în original TI.IT („ceea ce este cu viață"). În ebraică, *tit* înseamnă „noroi"; dar sinonimul său este *boș*, care are aceeași rădăcină cu *bișa* („mlaștină") și *beșa* („ou").

Povestea creației este plină de jocuri de cuvinte. Am văzut dubla, ba chiar tripla semnificație a lui *Adam-adama-adamatu-dam*. Atributul Zeiței Mamă, NIN.TI, însemna atât „Zeița Vieții" cât și „Zeița din Coastă". Atunci, de ce nu și *boș-bișa-beșa* (lut-noroi-ou) pentru ovul?

Ovulul unei femele de *Homo Erectus*, fertilizat de genele unui zeu a fost apoi implantat în pântecul soției lui Enki și, după ce a fost obținut „modelul", copii ale acestuia au fost implantate în pântecele celor paisprezece zeițe ale nașterii, pentru a trece prin procesul biologic normal.

> Cele înțelepte și învățate
> De două ori șapte zeițe s-au adunat.
> Șapte dintre ele au născut bărbați,
> Șapte dintre ele au născut femei.
> Zeița nașterilor a adus apoi,
> Suflarea Vieții.
> În perechi ei s-au adunat,
> În perechi s-au adunat în fața ei.
> Creaturile erau Oamenii –
> Creaturile Zeiței Mamă.
>
> *Homo Sapiens* fusese creat.

*

Legendele antice, informațiile din Biblie și știința modernă sunt compatibile și în ceea ce privește un alt aspect. Conform descoperirilor antropologilor moderni, omul a apărut în Africa. Textele mesopotamiene sugerează și ele că facerea omului a avut loc în Apsu – în Lumea Inferioară, acolo unde se aflau minele zeilor. Paralel cu Adapa, „modelul de om", unele texte vorbesc despre „sfânta Amama, femeia de pe Pământ," care își avea lăcașul în Apsu.

În textul „Facerea omului", Enki îi dă următoarele instrucțiuni Zeiței Mamă: „Amestecă-ntr-un vas țărâna de la Capătul lumii, de deasupra lui Apsu." Un imn pentru operele lui Ea, care „Apsu l-a făurit, pentru a locui acolo", începe cu cuvintele:

Divinul Ea în Apsu
A luat o bucată de lut,
Pe Kulla din ea l-a făcut
Templele să le refacă.

Imnul continuă înșirând specialiștii în construcții, precum și pe cei însărcinați cu strângerea „bogatelor roade din munți și din mări", care au fost creați de Ea – toți, se sugerează în text, din bucăți de „lut" culese din Abzu, ținutul minelor din Lumea Inferioară.

Textul subliniază cu tărie faptul că, în timp ce la Eridu, Enki și-a făcut o casă din cărămidă, în Abzu el a construit una împodobită cu pietre prețioase și argint. De acolo a ieșit creatura sa, omul:

Zeul din AB.ZU, regele Enlil...
Din argint și lapislazuli și-a făcut casa:
Argintul și lapislazuli ce scânteiază,
Tatăl cu iscusință le-a potrivit.
Creaturile cu înfățișarea strălucitoare,
Ieșind din AB.ZU
Stau cu toții în fața zeului Nudimmud.

Se poate conchide din textele mesopotamiene chiar că apariția omului a creat zâzanie printre zei. S-ar părea că, cel puțin la început, noii Muncitori au fost trimiși în Ținutul Minelor. Din această cauză, anunnakii care munceau în Sumer au fost frustrați de noua forță de muncă. Un text enigmatic, botezat de oamenii de știință „Legenda târnăcopului", este de fapt o înregistrare a evenimentelor care i-au făcut pe anunnakii care lucrau în Sumer să-și obțină și ei partea lor de Capete Negre.

Căutând să stabilească „ordinea lucrurilor", Enlil a luat decizia extremă de a întrerupe contactul dintre „Cer" (A Douăsprezecea Planetă sau o navă spațială) și Pământ și a luat o serie de măsuri drastice împotriva locului de unde „carnea s-a împrăștiat".

Zeul,
Ceea ce este potrivit a făcut.
Zeul Enlil,
Ale cărui porunci nu pot fi schimbate,
Cu repeziciune a separat Cerul de Pământ,
Ca cei creați să poată ieși la lumină.
Cu repeziciune a despărțit Cerul de Pământ.
În „legătura dintre Cer și Pământ" a făcut o tăietură,
Ca cei creați să iasă la lumină
Din locul-de-unde-s-a-împrăștiat-carnea.

Împotriva „Ținutului Coșului și Târnăcopului", Enlil a făurit o armă grozavă numită AL.A.NI („axul care produce putere"). Această armă avea un „dinte" cu care „ca un rinocer uriaș", putea ataca și distruge zidurile cele mai groase. După această descriere se pare că era un fel de perforator mecanic, montat pe ceva asemănător unui buldozer care distrugea totul în cale:

Casa care se ridicase împotriva zeului,
Casa care nu se supune puterii sale,
AL.A.NI a făcut-o să se supună.
Dintre răi... capetele plantei le zdrobește,
Îi calcă rădăcinile, îi sfarmă coroana.

Încărcându-și arma cu un „sfărâmător de pietre", Enlil își lansează atacul:

Zeul a chemat-o pe Alani, porunca i-a dat.
Ca pe o coroană, pe cap i-a pus sfărâmătorul de pietre.
Și l-a mânat spre locul de unde s-a împrăștiat carnea.
În groapă era capul omului.
Din pământ ieșeau oamenii spre Enlil.
Privirea sa asupra Capetelor Negre zăbovea.

Recunoscători, anunnakii i-au întâmpinat pe Muncitorii Primitivi și nu au mai pierdut timpul, punându-i imediat la lucru.

Anunnaki au păşit spre el,
Braţele şi le-au ridicat mulţumind,
Ungând inima lui Enlil cu laude.
Capetele Negre îi ceruseră.
Capetelor Negre
Ei le-au dat târnăcopul să-l poarte.

La fel, și Cartea Genezei spune că Adam a fost făcut în altă parte, în vestul Mesopotamiei și adus acolo pentru a lucra grădina Eden:

Și Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit... Și l-a luat pe Adam, l-a pus în grădina Edenului, s-o muncească și s-o îngrijească.

Capitolul 13

Sfârșitul pământenilor

Credința autoamăgitoare a omului că a existat o Vârstă de aur în istoria umanității nu se poate baza pe amintirile oamenilor, deoarece acest lucru s-a petrecut cu prea mult timp în urmă, când omul era mult prea primitiv pentru a însemna vreo informație concretă pentru generațiile viitoare. Dacă omenirea are un sentiment inconștient că în zorii istoriei sale a trecut printr-o perioadă de pace și bunăstare, de fericire deplină, este pentru că omul nu știe altceva. Așa stau lucrurile și din cauza faptului că poveștile despre acele vremuri fericite le-au fost spuse oamenilor, nu de către strămoșii lor, ci chiar de nefilimi.

Singura relatare completă a evenimentelor care i s-au întâmplat omului după transportarea sa în Lăcașul Zeilor din Mesopotamia este povestea biblică a lui Adam și Eva în Grădina Raiului:

Apoi Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit; și a pus acolo pe omul pe care îl întocmise.

Domnul Dumnezeu a făcut să răsară din pământ tot felul de pomi plăcuți la vedere și buni la mâncare; și pomul vieții în mijlocul grădinii și pomul cunoștinței binelui și răului...

Domnul Dumnezeu a luat pe om și l-a așezat în grădina Edenului, ca să o lucreze și ca să o păzească.

Domnul Dumnezeu a dat omului porunca aceasta: „Poți să mănânci după plăcere din orice pom din grădină;

dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit."

Deși în Eden se aflau doi pomi vitali, pământenilor nu le-a fost interzis accesul decât la unul dintre ei, Copacul cunoștinței. Zeitatea – în momentul acela – nu părea preocupată de faptul că omul ar fi putut gusta și din Copacul vieții. Oricum, omul nu a fost în stare să respecte nici măcar această singură interdicție, drept pentru care a urmat tragedia.

Tabloul idilic nu avea însă să dureze foarte mult, el lăsând loc la evenimentele pe care cercetătorii Bibliei și teologii îl numesc „Păcatul lui Adam".

Apărând ca din pământ, șarpele nesocotește poruncile Domnului:

> Apoi șarpele a zis femeii: „Oare a zis Dumnezeu cu adevărat: «Să nu mâncați din toți pomii din Grădină?»
>
> Femeia a răspuns șarpelui:„Putem să mâncăm din rodul tuturor pomilor din grădină,
>
> Dar din rodul pomului din mijlocul grădinii, Dumnezeu a zis: «Să nu mâncați și nici să nu vă atingeți de el, ca să nu muriți.»"
>
> Atunci șarpele a zis femeii: „Hotărât că nu veți muri;
>
> dar Dumnezeu știe că, în ziua când veți mânca din el, vi se vor deschide ochii, și veți fi ca Dumnezeu cunoscând binele și răul."
>
> Femeia a văzut că pomul era bun de mâncat și plăcut de privit și că pomul era de dorit ca să i se deschidă cuiva mintea. A luat din rodul lui și a mâncat; a dat și bărbatului ei care era lângă ea, și bărbatul a mâncat și el.
>
> Atunci li s-au deschis ochii la amândoi; au cunoscut că sunt goi și au cusut laolaltă frunze de smochin și și-au făcut șorțuri din ele.

Citind și recitind această povestire concisă, dar totuși precisă, nu putem să nu ne întrebăm care este sensul ei. Fiindu-le interzisă, sub amenințarea pedepsei cu moartea, chiar și atingerea fructelor, cei doi pământeni, totuși, mănâncă din Pomul cunoașterii, care îi face „asemeni zeilor". Cu toate acestea, singurul lucru care se întâmplă este că cei doi realizează dintr-o dată că sunt goi.

Starea de goliciune era un aspect cu adevărat important al întregului incident. Povestea biblică a lui Adam și Eva începe cu cuvintele: „Omul și nevasta lui erau amândoi goi și nu le era rușine". Erau, trebuie să înțelegem, la un nivel inferior de dezvoltare al ființei umane evoluate: nu numai că erau goi, dar nu realizau nici implicațiile acestei goliciuni.

O examinare mai atentă a acestei povești relevă faptul că tema acesteia o reprezintă dezvoltarea la om a instinctelor sexuale. „Cunoștințele" care îi erau interzise omului nu erau de natură științifică, ci era ceva legat de diferențele dintre cele două sexe; căci, imediat ce au „gustat" din Pomul cunoașterii, „ei au știut că sunt goi" și și-au acoperit organele sexuale.

Continuarea narațiunii biblice confirmă conotația dintre goliciune și necunoaștere, căci Dumnezeu nu a avut nevoie de prea mult timp pentru a-și da seama de ce se întâmplase:

> Atunci au auzit glasul lui Dumnezeu, care umbla prin grădină în răcoarea zilei; și omul și nevasta lui s-au ascuns de fața Domnului Dumnezeu printre pomii din grădină.
>
> Dar Domnul Dumnezeu a chemat pe om, și i-a zis: „Unde ești?"
>
> El a răspuns: „Ți-am auzit glasul prin grădină; și mi-a fost frică pentru că eram gol și m-am ascuns."
>
> Iar Domnul Dumnezeu a zis: „Cine ți-a spus că ești gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ți-am poruncisem să nu mănânci?"

Recunoscând adevărul, Muncitorul Primitiv a dat vina pe nevasta lui, care, la rândul ei, a dat vina pe șarpe. Grozav de mâniat, Dumnezeu l-a blestemat pe șarpe și pe cei doi pământeni. Apoi – surprinzător – Yahweh „le-a făcut celor doi haine din piei de animale și i-a îmbrăcat".

Evident, nu se poate presupune în mod serios că scopul acestui incident – care a condus la alungarea omului din grădina Edenului – este doar acela de a explica felul în care au ajuns oamenii să poarte haine. Purtarea hainelor nu a fost decât o manifestare exterioară a dobândirii noilor „cunoștințe". Cheia întregului episod o reprezintă dobândirea acestor „cunoștințe" de către pământeni și încercările zeului de a le împiedica accesul la ele.

Cu toate că până acum nu a fost descoperit corespondentul mesopotamian al acestei povestiri, nu există nici o îndoială că aceasta – ca de altfel toate celelalte istorii din Biblie referitoare la creație și preistoria omului – este de origine sumeriană. Avem locul: Lăcașul Zeilor din Mesopotamia, avem obișnuitul joc de cuvinte, tipic sumerian, din numele Evei („femeia [făcută] din esența vieții" și „femeia [făcută] din coapsă") și avem cei doi copaci vitali, Copacul cunoașterii și Copacul vieții, la fel ca în Lăcașul lui Anu.

Chiar și cuvintele lui Dumnezeu reflectă originea sumeriană a povestirii, căci zeitatea unică ebraică trece din nou la folosirea pluralului, adresându-se colegilor săi divini care apar, dar nu în Biblie, ci în textele sumeriene:

> Apoi, Domnul Dumnezeu a zis: „Iată că omul a ajuns ca unul din Noi, cunoscând binele și răul. Să-l împiedicăm dar, acum, ca nu cumva să nu întindă mâna să ia și din Pomul vieții și să mănânce din el, și să trăiască în veci."
>
> De aceea l-a izgonit Dumnezeu pe Adam din Grădina din Eden.

Așa cum ne indică numeroase desene sumeriene, la început omul îi servea pe zei gol. Era gol atunci când servea mâncarea și băutura zeilor, gol când muncea pe câmp sau în construcții. (Fig. 154, 155)

Ceea ce rezultă de aici este că statutul omului pe lângă zei era similar celui al unui animal domestic. Pur și simplu, zeii adaptaseră un animal deja existent pentru a le sluji nevoile.

Fig. 154

Fig. 155

Fig. 156

Oare această lipsă de „cunoștințe" nu implica și faptul că, gol ca un animal, nou-făurita ființă avea relații sexuale și cu animalele? Unele desene mai vechi par să sugereze tocmai acest lucru. (Fig. 156)

Textele sumeriene, cum ar fi Epopeea lui Ghilgamesh, par să indice că acesta era felul în care se făcea diferența între omul sălbatic și omul evoluat. Când oamenii din Uruk au vrut să-l civilizeze pe sălbaticul Enkidu – „barbarul acela, din întinderile stepei" – ei au apelat la serviciile unei femei pentru plăceri" și au trimis-o să se întâlnească cu Enkidu la adăpătoarea unde acesta se hârjonea cu prietenele sale animale și acolo „cu el să se dezmierde".

Din text reiese că punctul de cotitură în „civilizarea" lui Enkidu a fost respingerea acestuia de animalele alături de care trăise până atunci. Era foarte important, i-au spus oamenii din Uruk fetei, ca ea să îi ofere „femeiești dezmierdări", până când

„fiarele sălbatice, ce-alături de el au crescut în stepă, de la el să se îndepărteze". Renunțarea lui Enkidu la sodomie era un pas important în procesul „civilizării" sale.

Atunci el a îmbrățișat-o și sânii i-a dezvelit,
Acolo, pe loc, cu ea s-a împreunat...
Pe el, sălbaticul, l-a dezmierdat cu farmecele ei femeiești.

Se pare că trucul a reușit. După șase zile și șapte nopți, „după ce el de farmecele ei s-a săturat", și-a amintit de animalele lui.

Fața și-a îndreptat-o spre fiarele sălbatice;
Dar la vederea lui gazelele fugeau.
Fiarele sălbatice din stepă
De trupul său, acum, se depărtau.

Declarația este explicită. Împreunarea cu o ființă umană l-a schimbat profund pe Enkidu, atât de mult încât foștii săi tovarăși de „hârjoneală" „s-au îndepărtat de la trupul său". Nu au fugit pur și simplu, ele evitau contactul fizic cu Enkidu.

Uluit, acesta a rămas nemișcat pentru o vreme, „Căci animalele sălbatice dispăruseră." Dar schimbarea nu era regretată, după cum explică mai departe textul:

Acum el văzuse, înțelesese pe deplin...
Femeia îi spuse lui Enkidu:
„Acuma ești Enkidu;
Și ca și zeii ești!"

Cuvintele din acest text mesopotamian sunt aproape identice cu cele din povestea biblică a lu Adam și Eva. Așa cum spusese șarpele, mâncând din Pomul cunoașterii, ei deveniseră – în ceea ce privește aspectul sexual – „la fel ca zeii" – cunoscând „binele și răul".

Dacă asta înseamnă că omul a ajuns să recunoască faptul că a face sex cu animalele era necivilizat și rău, de ce au mai fost pedepsiți Adam și Eva fiindcă au renunțat la sodomie? Vechiul Testament este plin de amenințări împotriva celor care practicau sodomia, iar faptul că dobândirea unei virtuți atrage după sine mânia zeilor, este de neconceput.

„Cunoașterea" dobândită de om împotriva voinței zeității – sau a uneia dintre ele – trebuie să fie de o natură mult mai profundă. Era ceva bun pentru om, dar pe care creatorii lui nu doreau ca acesta să-l posede.

Trebuie să citim cu atenție printre rândurile blestemului lui Dumnezeu împotriva Evei, pentru a descoperi natura acelui „ceva":

Femeii i-a zis: „Voi mări foarte mult suferința și însărcinarea ta; cu durere îți vei naște copii și dorințele tale se vor ține după bărbatul tău, iar el va stăpâni asupra ta"...

Adam a pus nevestei sale numele Eva; căci ea a fost mama tuturor celor vii.

Acesta este, într-adevăr, momentul-cheie transmis nouă de povestea biblică: atât timp cât Adam și Eva nu au avut acces la „cunoaștere", ei au trăit în Grădina Edenului fără a avea urmași. După ce „au gustat din fructul oprit", Eva a dobândit capacitatea (și chinul, în același timp) de a avea copii. Numai după ce au dobândit „cunoașterea", „Adam a *cunoscut-o* pe Eva, nevasta lui, și ea a rămas însărcinată și l-a născut pe Cain".

De-a lungul întregului Vechi Testament, termenul „a cunoaște" este folosit pentru a denota împreunarea dintre bărbat și femeie în scopul de a avea copii. Povestea lui Adam și Eva în Grădina Edenului este povestea unui pas crucial în dezvoltarea omenirii: *dobândirea capacității de a procrea.*

Nu trebuie să ne surprindă faptul că primele exemplare din *Homo Sapiens* erau incapabile de a se reproduce. Indiferent care a fost metoda folosită de nefilimi pentru a adăuga materialul lor genetic în materialul biologic al hominizilor selectați de

ei pentru acest scop, noua ființă era un hibrid, o încrucișare între două specii, chiar dacă înrudite, totuși diferite. Asemenea catârului (încrucișare între iapă și măgar), aceste mamifere hibride sunt sterile. Putem produce oricâți catâri dorim prin însămânțare artificială sau prin procedee mai complicate de inginerie genetică, chiar și fără împreunarea efectivă dintre cele două animale, dar nici un catâr nu poate procrea și da naștere unui alt catâr.

Nu cumva, la început, nefilimii pur și simplu își produceau doar numărul de „catâri umani" care le era necesar?

Curiozitatea noastră este mărită și de o scenă gravată pe o piatră descoperită în munții din sudul Elamului. Ea înfățișează un zeu care stă și care ține în mână niște vase ciudate din care curg niște lichide – o reprezentare familiară a lui Enki. Alături de el se află o altă Mare Zeiță, ceea ce indică faptul că mai degrabă ea îl ajută la munca sa, decât faptul că este soția lui; ea nu poate fi alta decât Ninti, Zeița Mamă sau Zeița Nașterilor. Cei doi sunt înconjurați de alte zeițe mai mici în rang – probabil zeițele nașterii din poveștile Creației. În fața acestor creatori ai omului se află mai multe șiruri de ființe umane, a căror principală și foarte stranie caracteristică este faptul că toți arată la fel, de parcă ar fi fost făcuți după același tipar. (Fig. 157)

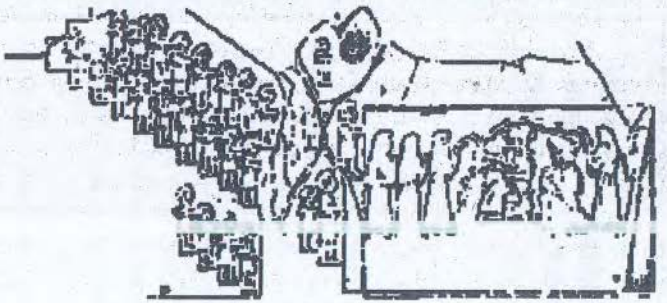

Fig. 157

Atenția noastră se îndreaptă din nou asupra primelor ființe create de Enki și de Zeița Mamă, care erau fără organe sexuale sau incomplete din punct de vedere sexual. Nu cumva acest text vorbește despre o primă fază a existenței omului hibrid – o

ființă după chipul și asemănarea zeilor, dar din punct de vedere sexual, incomplete, adică lipsindu-le „cunoștințele"?

După ce Enki a reușit să producă un „model perfect" – pe Adapa/Adam –, a început procesul de „producție în masă", ne indică textele sumeriene: implantarea unor ovare tratate genetic în „pântecele" zeițelor nașterii, știindu-se dinainte că șapte dintre ele vor naște femei, iar celelalte șapte, bărbați. Acest lucru, nu numai că descrie procesul prin care a fost făcut omul, ci demonstrează cu certitudine că primele exemplare de *Homo Sapiens* nu puteau procrea.

Incapacitatea hibrizilor de a procrea – s-a descoperit abia recent – se datorează unor deficiențe ale celulelor reproducătoare. În timp ce toate celulele conțin doar un singur set de cromozomi, omul și alte mamifere sunt capabili să se reproducă deoarece celulele lor sexuale conțin fiecare câte două seturi. Dar această unică trăsătură lipsește hibrizilor. Se fac acum eforturi prin ingineria genetică pentru rezolvarea acestei deficiențe a hibrizilor, în dorința de a-i face normali, din punct de vedere sexual.

Nu cumva acest lucru a fost realizat, pentru oameni, de zeul al cărui titlu era „Șarpele"?

Cu siguranță că șarpele din Biblie nu avea nimic în comun cu ființa pe care o numim noi astfel – căci el a putut vorbi cu Eva, el cunoștea adevărul despre Copacul cunoașterii și avea cu siguranță un statut foarte înalt, din moment ce și-a permis să-l facă mincinos pe zeul care a creat oamenii. Să ne reamintim că în toate tradițiile antice zeitatea principală se luptă cu un zeu Șarpe – tradiții care își au rădăcina, cu siguranță, în Sumer.

Povestea biblică oferă multe alte indicii despre originea sa sumeriană, inclusiv prezența unor alte zeități: „Omul a devenit unul ca Noi." Nu este exclusă posibilitatea ca disputa din Biblie dintre Dumnezeu și Șarpe să fie nimic altceva decât disputa dintre zeii sumerieni Enlil și Enki.

Disputa dintre cei doi, așa cum am descoperit, s-a tras din numirea lui Enlil ca „rege" al Pământului, deși Enki fusese cel care făcuse munca cea mai dificilă. În timp ce Enlil stătea în confortabilul Centru de Control al Misiunilor de la Nippur,

Enki era trimis să organizeze muncile din Lumea Inferioară, operațiunile miniere ale zeilor. Revolta anunnakilor a fost îndreptată împotriva lui Enlil și a fiului său Ninurta; zeul care a vorbit în numele lor a fost Enki. Tot Enki a fost cel care a propus și s-a ocupat de dificila muncă a creării Muncitorilor Primitivi; Enlil a trebuit să utilizeze forța pentru a obține o parte din acești muncitori. Așa cum înregistrează textele sumeriene, în cursul istoriei omenirii Enki apare ca un protector al oamenilor, în timp ce fratele său este considerat mult mai aspru față de oameni, dacă nu de-a dreptul un prigonitor. Rolurile zeului care încearcă să mențină noile ființe „incomplete" din punct de vedere sexual, și cel al „șarpelui" care îi îndeamnă pe oameni să guste din „fructul oprit" al cunoașterii se potrivesc perfect celor doi zei.

Încă o dată, ne vine în ajutor cunoscutul, de-acum, joc de cuvinte sumerian, păstrat și de tradiția biblică. Termenul biblic pentru „șarpe" este *nahaș,* care înseamnă „șarpe". Dar cuvântul se trage din rădăcina NHȘ, care înseamnă „a descifra, a afla"; deci, *nahaș* poate însemna și „cel care descifrează, cel care află lucrurile", un atribut care i se potrivește perfect lui Enki, savantul zeilor, Zeul Cunoștințelor Nefilimilor.

Făcând o paralelă cu povestea mesopotamiană a lui Adapa (care a dobândit „cunoașterea", dar nu a reușit să obțină viața eternă) și soarta lui Adam, S. Langdon, în cartea sa *Semitic Mithology* (Mitologie semitică) reproduce un desen descoperit în Mesopotamia care înfățișează, cu siguranță, secvența biblică: un șarpe înfășurat în jurul unui copac, indicând fructele sale. Simbolurile celeste sunt semnificative: foarte sus se află Planeta Crucii, care îl simbolizează pe Anu iar lângă șarpe se află semiluna, care era simbolul lui Enki. (Fig. 158)

Dar cel mai semnificativ pentru teoria noastră este faptul că textele mesopotamiene îl indică cu claritate pe Enki, ca fiind zeul care a oferit „cunoașterea" lui Adapa:

> Cu multă înțelegere a făcut pentru el...
> Înțelepciunea [i-a dăruit-o]
> Lui i-a dat cunoștințele;
> Dar viața eternă nu i-a dat-o.

Fig. 158

Fig. 159

O poveste în imagini descoperită la Mari poate fi foarte bine o ilustrare a versiunii mesopotamiene a Genezei. Gravurile arată un Mare Zeu care stă pe un pământ ridicat deasupra apelor – o reprezentare clară a zeului Enki. De pe fiecare parte a „tronului" său ies șerpi de apă.

Alături de această figură centrală se află doi zei-copaci. Cel din dreapta, ale cărui ramuri sunt în formă de penis, ține în mână un castron, care se presupune că ar conține Fructul Vieții. Cel din stânga, ale cărui ramuri sunt în formă de vagin, oferă crengile sale încărcate de fructe, reprezentând „Copacul Cunoașterii" – darul procreării oferit de zei.

Alături, se află un alt zeu; noi sugerăm că el este Enlil. Supărarea lui pe Enki este evidentă. (Fig. 159)

Nu vom ști niciodată ce anume a cauzat conflictul din Grădina Edenului, dar, oricare ar fi fost motivele sale, Enki a reușit să perfecționeze Muncitorul Primitiv și să creeze un *Homo Sapiens*, capabil să se reproducă.

După ce omul dobândește „cunoașterea" originalul ebraic încetează să se mai refere la el ca „Adam", acest nume fiind dat unei persoane anume, un om numit Adam, primul patriarh biblic. Dar acest punct din istoria omenirii marchează și separarea zeilor de oameni.

Separarea drumurilor, după care omul nu mai era doar un servitor idiot al zeilor, ci o persoană care își câștiga singură existența „cu sudoarea frunții sale" cum spune Biblia, atribuind însă aceasta pe seama pedepsei divine: pentru a nu dobândi și viața eternă el va fi alungat din Grădina Edenului. Conform acestei surse, primele așezări independente ale oamenilor nu au fost întemeiate în sudul Mesopotamiei, unde se aflau orașele și grădinile nefilimilor, ci în est, în Munții Zagros: „Și l-a alungat pe Adam din Grădina Edenului să muncească pământul din care fusese făcut."

Încă o dată, informațiile biblice sunt confirmate de descoperirile științifice: civilizația omenească a început în ținuturile muntoase care înconjoară câmpia mesopotamiană. Ce păcat că relatarea biblică este atât de sumară, căci ea oferă informații neprețuite despre ceea ce a fost prima civilizație omenească.

Alungat din Lăcașul Zeilor, sortit unei vieți scurte, dar capabil să se reproducă, omul a început să facă exact acest lucru. Primul „Adam" de care se ocupă Biblia „a cunoscut-o pe soția lui, Eva", și ea a născut un fiu, Cain, care era plugar. Apoi, Eva l-a născut pe Abel, care a fost păstor. Sugerând ca posibilă cauză homosexualitatea, Biblia relatează că „atunci Cain s-a ridicat împotriva fratelui său și l-a omorât".

Temându-se pentru viața lui, Cain a primit din partea zeilor un „semn" protector, și i s-a poruncit să se mute mai spre răsărit. La început, a dus o viață nomadă, apoi s-a stabilit în „Țara Nod" („fugă") la răsărit de Eden. Acolo, el a avut un fiu, pe

care l-a numit Enoh („început") „și a întemeiat o cetate pe care a numit-o după numele fiului lui Enoh". Acesta, în schimb, a avut copii, nepoți și strănepoți. În generația a șasea, după Cain, s-a născut Lameh. Fiii acestuia sunt creditați de Biblie ca întemeietori de „popoare": Iabal „a fost tatăl celor care locuiesc în corturi și păzesc vitele"; Iubal „a fost tatăl tuturor celor care cântă cu alăuta sau cavalul"; Tubalcain „a fost făuritorul tuturor uneltelor de aramă și fier."

Dar și Lameh, la fel ca strămoșul lui, Cain, a fost amestecat într-un omor – de data aceasta, atât al unui om, cât și al unui copil. Se poate presupune că aceștia nu erau doar niște străini oarecare, căci Cartea Genezei insistă asupra acestui incident și îl consideră un punct de cotitură în lista urmașilor lui Adam. Biblia spune că Lameh și-a adunat cele două soții și cei trei fii și și-a mărturisit crima, declarând: „Cain va fi răzbunat de șapte ori, iar Lameh de șaptezeci de ori câte șapte." Această ciudată declarație, puțin înțeleasă de cercetători și teologi, poate să aibă de a face cu succesiunea; credem că prin aceasta, Lameh spune, de fapt, că speranța lor ca blestemul căzut asupra neamului lui Cain să se încheie la a șaptea generație (cea a copiilor lor) a fost năruită. Un nou blestem, mult mai mare, căzuse peste casa lui Lameh.

Confirmând presupunerea noastră, versetele următoare stabilesc o nouă linie succesorală, instaurată imediat după acest „blestem":

> Adam a cunoscut-o din nou pe nevasta lui;
> Ea a născut un fiu, și i-a pus numele Set („înlocuire"); „căci", a zis ea, „Dumnezeu mi-a dat o altă sămânță în locul lui Abel, pe care l-a ucis Cain".

Vechiul Testament își pierde, din acest moment, orice interes în spița lui Cain și Lameh. În continuare, povestirea despre evenimentele din istoria omenirii este ancorată în spița lui Adam, fiului său Set și primului născut al lui Set, Enos, al cărui nume a dat în ebraică conotația generală de „ființă omenească".

„Atunci, ne spune Biblia, au început oamenii să cheme Numele Domnului."

Această stranie afirmație a nedumerit pe cercetători și pe teologi deopotrivă ani întregi. Este urmată de un capitol care înșiră urmașii lui Adam, prin fiul lui, Set, și Enos vreme de zece generații, sfârșindu-se cu Noe, eroul potopului.

Textele sumeriene, care descriu evenimentele din vremea când doar zeii locuiau în Sumer, povestesc și viețile oamenilor în epoca următoare, dar până la potop. Povestea sumeriană (de fapt, originalul) despre potop are și ea un „Noe" al său, „un om din Șuruppak", al șaptelea oraș întemeiat de nefilimi de la venirea lor pe Pământ.

La un moment dat, ființelor umane – alungate din Eden – le-a fost îngăduită întoarcerea în Mesopotamia, pentru a locui alături de zei, pentru a-i sluji și a-i venera. Așa cum interpretăm noi pasajul biblic, acest lucru s-a petrecut în vremea lui Enos. Atunci le-au permis zeii oamenilor să se întoarcă și să-i slujească și să „cheme numele zeilor".

Nerăbdătoare să ajungă la următorul eveniment important din istoria omenirii, potopul, Biblia nu oferă prea multe informații despre patriarhii care i-au urmat lui Enos, în afară de numele lor. Dar semnificația numelui fiecărui patriarh poate sugera evenimentele care au avut loc în timpul vieții lor.

Fiul lui Enos, prin care se continua linia începută cu Adam, a fost Cainan („micul Cain"); unii cercetători consideră că acest nume înseamnă „fierar". Fiul lui Cainan a fost Mahalalel („cel care se roagă Domnului"). El a fost urmat de Iared („cel care s-a scoborât"); fiul său a fost Enoh „cel dedicat Domnului", care, la vârsta de 365 de ani, a fost luat de Dumnezeu. Dar cu trei sute de ani mai devreme, el născuse un fiu, numit Metusela; numeroși cercetători, pornind de la cele spuse de Lettia D. Jeffreys în cartea sa *Ancient Hebrew Names: Their significance and Historical Value* (Vechile nume ebraice: semnificația și valoarea lor istorică) traduc Metusela prin „omul din rachetă".

Fiul lui Metusela s-a numit Lameh, însemnând, „cel care a fost umil". Și Lameh l-a născut pe Noe („mângâiere"), spunând: „Acesta ne va mângâia pentru osteneala și truda mâinilor noastre, care vin din acest pământ pe care l-a blestemat Dumnezeu."

Se pare că omenirea trecea printr-o perioadă de mari suferințe în vremea în care s-a născut Noe. Truda grea și munca necontenită nu duceau nicăieri, căci pământul, care trebuia să-i hrănească, fusese blestemat de zei. Scena era pregătită pentru potop – care urma să șteargă de pe suprafața pământului nu numai rasa umană, ci și toate creaturile vii de pe acesta.

> Domnul a văzut că răutatea omului era mare pe Pământ și că toate întocmirile gândurilor din inima lui erau îndreptate în fiecare zi numai spre rău.
>
> I-a părut rău lui Dumnezeu că a făcut om pe Pământ, și S-a mâhnit în inima Lui.
>
> Și Domnul a zis: „Am să șterg de pe fața Pământului pe omul pe care l-am făcut."

Acestea sunt acuzații grave, prezentate ca justificare pentru drastica măsură de a „termina toată carnea", dar din cauza lipsei de alte specificări, cercetătorii și teologii deopotrivă nu au descoperit răspunsuri satisfăcătoare referitoare la „păcatele" omenirii, care ar fi putut să-l supere atât de tare pe Dumnezeu.

Folosirea repetată a cuvântului „carne" în versurile acuzatoare sugerează, desigur, că „păcatele" trebuie să fie legate de aceasta. Dumnezeu deplânge reaua „întocmire a gândurilor din inima" omului. Se pare că omul, după ce a descoperit sexualitatea, a devenit maniac sexual.

Dar este destul de greu de acceptat că zeul s-a decis să șteargă omenirea de pe fața pământului doar pentru că bărbații se iubeau prea des cu femeile lor. Textele mesopotamiene vorbesc deseori, pe șleau, despre sex și dragoste printre zei. Sunt numeroase poemele ce descriu dragostea dintre zei și zeițe; adultere, violuri par a fi ceva normal printre zei. Zeci de texte descriu împreunările dintre zei și soțiile și concubinele lor, cu surorile și fiicele lor și chiar cu nepoate (a face dragoste cu aceasta din urmă se pare că era distracția favorită a lui Enki).

Astfel de zei cu greu s-ar fi supărat că oamenii fac ceea ce făceau și ei.

Noi credem că adevăratul motiv al zeilor a fost nu morala pământenilor. Dezgustul a fost cauzat de decăderea morală a zeilor înșiși. Pus astfel în lumină, straniul început al Capitolului 6 al Genezei devine clar:

> Când au început să se înmulțească oamenii pe pământ și li s-au născut fete
> fiii lui Dumnezeu au văzut că fetele oamenilor erau frumoase; și din toate și-au luat de neveste pe cele care și le-au ales.

După cum indică aceste versete biblice, Dumnezeu a strigat: „Ajunge!" abia când fiii zeilor au început să se împreuneze cu pământencele.

> Atunci Dumnezeu a zis: „Duhul Meu nu va mai rămâne pururea în om, căci și omul nu este decât carne păcătoasă."

Această declarație a rămas o enigmă timp de milenii. Citită în lumina descoperirilor noastre referitoare la manipularea genetică ce a fost pusă în joc la facerea omului, aceste versete poartă un mesaj pentru oamenii noștri de știință. „Duhul" zeilor – înnobilarea adusă de ei genelor umane – începuse să se deterioreze. Omenirea se „rătăcise" din această cauză întorcându-se înapoi la ființa alcătuită doar din „carne"– reapropiindu-se de originile sale animale.

Astfel se poate înțelege distincția ce era făcută între Noe care era „un om neprihănit și fără pată" și „Pământul care era stricat". Căsătorindu-se cu bărbați și femei pământeni, de o puritate genetică din ce în ce mai mică, zeii înșiși se aflau în pericol ca specie. Arătând că Noe singur continua să fie, genetic, pur, povestirea biblică justifică astfel contradicția biblică: tocmai hotărându-se să șteargă toate viețuitoarele de pe fața pământului, el a decis să-l salveze pe Noe și pe urmașii lui și „toate dobitoacele curate... și din păsările cerului", „ca să le ții vii sămânța pe toată fața pământului".

Planul imaginat de Dumnezeu pentru salvarea intențiilor sale inițiale a fost acela de a-l avertiza pe Noe asupra catastrofei care urma să vină și ghidarea acestuia pentru construirea unei arce încăpătoare, în care să intre toate creaturile și oamenii care urmau să fie salvați. Avertismentul a fost dat lui Noe cu circa șapte zile înainte. Cumva, acesta a reușit să se descurce cu construirea vasului, strângerea animalelor și păsărilor, apoi s-a îmbarcat împreună cu familia sa în timpul indicat de Dumnezeu. „După cele șapte zile, au venit apele potopului pe pământ." Apoi a urmat potopul:

> În ziua aceea s-au rupt toate izvoarele Adâncului cel mare și s-au rupt stăvilarele cerului.
> Ploaia a căzut pe pământ patruzeci de zile și patruzeci de nopți... Apele au crescut și au ridicat corabia, și ea s-a înălțat deasupra pământului.
> Apele au ajuns foarte mari și au crescut pe pământ, și corabia plutea pe deasupra apelor.
> Apele au ajuns din ce în ce mai mari și toți munții înalți care sunt sub cerul întreg au fost acoperiți.
> Cu cincisprezece coți s-au înălțat apele peste munții care au fost acoperiți.
> Și a pierit toată carnea...
> Toate făpturile care erau pe fața pământului, de la om până la vite, până la târâtoare și până la păsările cerului: au fost nimicite de pe pământ. N-a rămas decât Noe și ce era la el în corabie.

Vreme de 150 de zile au căzut ploile pe pământ, până când Dumnezeu:

A făcut să sufle un vânt pe pământ și apele s-au potolit.

Izvoarele Adâncului și stăvilarele cerurilor au fost închise, și ploaia din cer a fost oprită.

Apele au scăzut de pe fața pământului, scurgându-se și împuținându-se și, după o sută cincizeci de zile, apele s-au micșorat.

În luna a șaptea, în ziua a șaptesprezecea a lunii, corabia s-a oprit pe muntele Ararat.

Conform versiunii biblice asupra evenimentelor, tragedia omenirii a început în „al șase sutelea an al vieții lui Noe, în a doua lună, în ziua a șaptesprezecea a lunii". Arca s-a oprit pe Muntele Ararat „în luna a șaptea, în ziua a șaptesprezecea a lunii". Talazurile apelor și „scăderea și împuținarea lor" – suficient pentru ca arca să poată acosta pe vârful muntelui Ararat – a durat deci cinci luni. Apoi, „apele au mers scăzând până în luna a zecea. În luna a zecea, în ziua întâi a lunii s-au văzut vârfurile munților", cu trei luni mai târziu.

Noe a așteptat încă patruzeci de zile, apoi a trimis un corb și un porumbel „să vadă dacă scăzuseră de pe fața pământului". În ziua a treia, porumbelul s-a întors purtând în cioc o ramură de măslin, indicând că apele scăzuseră suficient pentru ca să se vadă vârfurile copacilor. După încă o vreme, Noe a trimis din nou porumbelul, dar acesta nu s-a mai întors. Potopul se terminase.

Noe a ridicat învelitoarea corabiei: s-a uitat și iată că fața pământului se uscase.

„În luna a doua, în a douăzeci și șaptea zi a lunii, pământul era uscat de tot." Era anul șase sute unu al vieții lui Noe. Tragedia durase un an și zece zile.

Apoi, Noe și animalele din arcă au ieșit afară. El a făcut un altar și a adus jertfe zeului.

Domnul a simțit miros plăcut; și Domnul a zis în inima lui: „Nu voi mai blestema pământul din pricina oamenilor, pentru că întocmirea gândurilor din inima omului sunt rele din tinerețea lui; și nu voi mai lovi tot ce este viu, cum am făcut."

Acest „happy-end" este la fel de plin de contradicții ca întreaga poveste a potopului. Capitolul începe cu o lungă înșirare a păcatelor omenirii, plus cele ale zeilor mai tineri. Se ia o decizie de maximă importanță, care pare pe deplin justificată, aceea de a „sfârși cu toată carnea păcătoasă". Când totul s-a terminat, zeul este atras de mirosul plăcut al fripturilor și, uitându-și hotărârea sa inițială de a distruge totul, expediază totul printr-o scuză, blamând „întocmirile gândurilor din mintea omului, care sunt rele din tinerețe".

Serioasele dubii privind veridicitatea acestei povești dispar însă imediat ce realizăm că ea nu este decât o versiune ușor modificată a uneia sumeriene, mult anterioare. Ca și în celelalte cazuri pe care le-am arătat mai înainte, Biblia monoteistă comprimă într-un singur zeu rolurile jucate de mai mulți zei, nu totdeauna aflați în acord.

Până când au fost completate descoperirile arheologice referitoare la civilizația mesopotamiană și descifrările textelor literare sumeriene și acadiene, relatarea potopului în versiunea biblică era singulară, cu excepția unor elemente mitologice împrăștiate la diverse popoare. Descoperirea „Epopeii lui Ghilgamesh" plasează povestirea biblică într-o succesiune normală a evenimentelor, completând-o fericit, și întărind-o, mai târziu prin descoperirea unor texte și mai vechi, precum și a unor fragmente prețioase din originalul sumerian.

Eroul povestirilor mesopotamiene despre potop este Ziusudra în sumeriană (Utnapiștim în acadiană), care a fost luat după potop în Lăcașul Zeilor pentru a trăi fericit până la sfârșitul zilelor sale. Când, în căutarea nemuririi, a ajuns în acest loc, el l-a întrebat pe Utnapiștim despre secretul vieții și morții. Utnapiștim i-a dezvăluit lui Ghilgamesh – și prin el întregii omeniri de după potop – secretul supraviețuirii sale, „o treabă as-

cunsă, al zeilor secret" – adevărata istorie (putem spune) a potopului.

Secretul dezvăluit de el consta în faptul că, înainte de catastrofa diluviană, zeii au ținut un consiliu și au votat distrugerea omenirii. Votul și hotărârea au fost ținute secrete, dar Enki l-a căutat pe Utnapiștim, împăratul Șuruppakului, pentru a-l informa de apropiata calamitate. Venit în secret, zeul s-a ascuns după un panou de trestie, și de după acesta i-a vorbit lui Utnapiștim. La început, avertismentul lui a fost criptic. Apoi, mesajul și sfaturile sale au devenit foarte clare:

Om din Șuruppak, fiu al lui Ubar-Tutu:
Lasă-ți casa, fă o corabie!
Lasă-ți averea, cată la viața ta!
Uită de bogățiile tale, salvează-ți sufletul!
În corabie cu tine strânge sămânța
La toate câte pe pământ viețuiesc;
Corabia ce-o vei construi –
Măsurile ei, ți le voi da eu.

Paralela cu textul biblic este evidentă: potopul trebuie să vină, un om este avertizat, el urmează să se salveze prin construirea unei corăbii de un tip deosebit și el trebuie să ia în această corabie „sămânța tuturor viețuitoarelor Pământului." Totuși, povestea babiloniană este mult mai credibilă. Decizia de a distruge omenirea și eforturile de a o salva nu sunt acte contradictorii ale aceleiași zeități, ci aparțin unor zei diferiți. Mai mult chiar, decizia de a avertiza și de a salva omenirea este gestul sfidător al unui zeu (Enki), făcut în secret și împotriva deciziei luate de ceilalți mari zei.

De ce a riscat Enki, sfidându-i astfel pe ceilalți? Era el preocupat doar de salvarea „maiestuoasei *sale* opere de artă", sau a acționat doar datorită rivalității dintre el și fratele lui Enlil?

Existența unui astfel de conflict major între cei doi frați este subliniată deseori în povestirile despre potop.

Utnapiștim i-a pus lui Enki o întrebare evidentă: Cum ar putea el, Utnapiștim, să explice celorlalți locuitori din Șuruppak construirea unei corăbii atât de ciudate și abandonarea întregii sale averi pentru a se îmbarca la bordul ei? Enki l-a sfătuit:

Tu atunci să le spui lor:
„Am aflat că Enlil îmi este dușman,
Și în orașul acesta, deci, nu mai pot rămânea,
Și nici piciorul meu pe pământul lui să calce.
În Apsu deci, de azi voi coborî,
Alături de Ea, zeul, stăpânul meu."

Deci, explicația găsită era aceea că, fiind adept al lui Enki, Utnapiștim nu mai putea locui în Mesopotamia și construia această corabie pentru a pleca în Lumea Inferioară (Africa de Sud, după descoperirile noastre), ca să locuiască acolo cu stăpânul său, zeul Ea/Enki. Versurile următoare spun că acea zonă suferea de secetă sau/și de foamete; Utnapiștim (la sfatul lui Enki) trebuia să-i asigure pe locuitorii orașului că, dacă Enlil îl vede plecat, „pământul se va umple din nou de roade bogate". Această scuză a fost perfect credibilă pentru locuitorii Șuruppakului.

Astfel înșelați, oamenii din oraș nu au mai pus alte întrebări, ci chiar au dat o mână de ajutor la construirea corabiei. Tăind și oferindu-le berbeci și oi în fiecare zi și dându-le „must, vin roșu, ulei și vin alb", Utnapiștim i-a încurajat să muncească din greu. Chiar și copiii participau la aceste munci, cărând smoală pentru călăfătuirea corabiei.

„În ziua a șaptea corabia era întreagă. Lansarea ei a fost dificilă, astfel încât au trebuit să schimbe scândurile podelei de sus și de jos, până când două treimi din corabie a intrat în apa Eufratului." Apoi Utnapiștim și-a urcat la bord întreaga familie și rudele sale, luând și „din toate făpturile vii, cu el în corabie" atât pe cele blânde, cât și „fiarele sălbatice ale câmpiei" și „toate animalele din stepă". Este clară asemănarea cu povestirea biblică –, până chiar și numărul zilelor în care a fost construită corabia, șapte, fiind același. Mergând chiar mai departe decât

Noe, Utnapiștim a reușit să strecoare la bord și o parte din oamenii care au ajutat la construcția corabiei.

El însuși trebuia să se urce la bord numai după un anumit semnal, a cărui natură, de asemenea, îi fusese dezvăluit de Enki: la „timpul potrivit", stabilit de Șamaș, zeul însărcinat cu rachetele. Ordinul lui Enki era clar:

„Când Șamaș cel care poruncește cutremur la apus
va face să curgă o ploaie de erupții –
la bordul corabiei atunci să te sui, închide bine ușa!"

Nu ni se explică ce legătură era între această probabilă lansare a unei rachete, momentul urcării lui Utnapiștim la bordul corabiei sale și închiderea etanșă a ușii. Dar momentul sosise; racheta spațială a cauzat, într-adevăr, „un cutremur în apus" și a fost o ploaie „de erupții". Utnapiștim „cu mare grijă a închis corabia" și „a pus toată construcția și tot ce era înăuntru " sub conducerea lui „Puzur-Amur, Navigatorul".

Furtuna a început o dată cu „prima lumină a zilei". A fost un tunet îngrozitor. Un nor negru a apărut la orizont. Furtuna a măturat acoperișurile caselor și construcțiile de pe chei, apoi au cedat digurile. S-a făcut întuneric în plină zi, „întunericul înghite tot ce înainte a fost lumină"; „tot Pământul a fost măturat de ploi".

Uraganul din sud a ținut șase zile și șase nopți.
Din ce în ce mai tare uraganul bătea,
Zguduind chiar și munți,
Secerând oamenii ca-n vreme de război...
Când a venit și ziua a șaptea,
Uraganul din sud, ce-aduce potopul
Peste pământ a venit,
Și-a început s-acopere pământul întreg.
Marea creștea în tăcere,
Furtuna se mai liniștise,
Potopul se retrăgea.
Am privit atunci afară.

Pacea revenise peste Pământ.
Și toată omenirea se întorsese în pământ.

Voința lui Enlil și a Adunării Zeilor se îndeplinise.

Dar, fără știrea lor, planul lui Enki reușise și el: rătăcind peste apele agitate, un vas purta în pântecele lui oameni, copii și alte ființe vii.

Când s-a terminat furtuna, Utnapiștim a deschis ușa și „lumina mi-a căzut pe față". A privit în jur; „ca un acoperiș drept, erau apele în jur". Căzând în genunchi, el a stat și a plâns, „lacrimile curgând pe obrajii mei". A cercetat cu privirea căutând un țărm unde să acosteze; nu a văzut nici unul. Apoi:

Într-o zonă cu munți au ajuns,
Pe muntele salvării corabia s-a oprit;
Muntele Nișir („salvare") cu grijă ținea corabia,
Să se mai miște deloc nu-i mai da voie.

Șase zile a stat Utnapiștim pe corabia nemișcată prinsă între vârfurile Munților Salvării – vârfurile biblicului Ararat. Apoi, ca și Noe, a trimis un porumbel ca să caute un loc uscat, dar acesta s-a întors. Apoi, a fost trimis un corb – acesta zburând și găsind uscatul. Utnapiștim a eliberat atunci toate animalele și păsările care le luase cu el și a ieșit el însuși din corabie. A construit un altar și „a adus sacrificii zeilor" – la fel cum a făcut și Noe.

Dar în acest moment își fac apariția diferențele între povestirea monoteistă biblică și cea sumeriană politeistă. Când Noe a oferit „arderi de tot" pe altar, „Domnul a mirosit un miros plăcut"; dar când Utnapiștim a oferit sacrificiile sale, „zeii au simțit mirosul; zeii au simțit mirosul plăcut. Și ei s-au strâns ca muștele în jurul lui".

În versiunea biblică, Dumnezeu a spus că nu va mai distruge niciodată omenirea. În cea mesopotamiană, Zeița-Mamă a fost cea care a zis: „Nu voi uita niciodată...Aceste zile m-au făcut mai înțeleapta și nu le voi uita niciodată."

Dar, nu aceasta era problema imediată. Căci, atunci când a sosit și Enlil în locul acela, nu îi era gândul la mâncare. Era negru de supărare că unii pământeni supraviețuiseră. „A scăpat vreun suflet viu? Nici unul n-ar fi trebuit să scape!"

Ninurta, fiul și moștenitorul lui Enlil a arătat cu un deget acuzator spre Enki. „Cine altul decât Ea poate face un plan ca acesta? Ea singur e cel care cunoaște totul." Departe de a nega acuzația, Enki s-a lansat în, poate, cea mai importantă pledoarie a apărării din istoria umanității. Apelând la înțelepciunea lui Enlil, sugerând că acesta ar trebui să fie mai rațional, Enki amestecă negarea faptelor cu confesiunea. „Nu am fost eu acela care să dezvăluie al zeilor secret" ci doar l-am făcut pe un om, „peste măsură de înțelept", să priceapă, cu mintea lui care este secretul zeilor. Și dacă acest pământean a fost atât de inteligent, Enlil ar trebui să nu ignore calitățile acestuia. „Acum dară, soarta lui tu trebuie s-o decizi!"

Acesta a fost, ne spune Epopeea lui Ghilgamesh, secretul zeilor spus de Utnapiștim lui Ghilgamesh. Apoi, urmează relatarea ultimului eveniment, care încheie povestea potopului. Fiind convins de argumentele lui Enki:

După ce toate acestea se petrecură,
Enlil a urcat pe corabie.
Ținându-mă de mână, el m-a luat la bord.
Și pe nevasta mea, el a urcat-o pe corabie,
Și în genunchi a pus-o să șadă lângă mine.
Între noi el atunci s-a așezat și cu milă,
Frunțile noastre le-a atins
Și ne-a binecuvântat:
„Până acum Utnapistim a fost doar om:
De-aici înainte el și nevasta lui,
Asemenea zeilor, și el va fi.
Utnapiștim va locui în Îndepărtatul Loc,
La Gura Apelor!"

Și Utnapiștim și-a încheiat povestea. După ce a fost pus să locuiască în Îndepărtatul Loc, Anu și Enlil

I-au dat viață lungă, cât cea a unui zeu,
L-au înălțat la viața veșnică, asemenea zeilor.

Dar ce s-a întâmplat cu omenirea de rând? Povestea biblică se încheie cu asertiunea că Dumnezeu a permis oamenilor să „crească și să se înmulțească". Versiunile mesopotamiene se încheie și ele cu versuri care vorbesc despre procreație. Acestea vorbesc despre împărțirea oamenilor pe „categorii":

... Să fie o a treia categorie printre muritori:
Să fie printre oamenii de pe pământ
Femei care poartă în pântecele lor rod
și femei care nu pot să rodească.

Acestea erau, se pare, noi indicații pentru comportamentul sexual:

Poruncile pentru rasa umană:
Bărbatul... cu fecioara...
Tânăra fecioară...
Și tânărul cu fecioara...
Când patul este întins,
Bărbatul cu femeia lui să se unească.

Enlil fusese învins. Omenirea fusese salvată și i se permisese să se înmulțească. Zeii ofereau Pământul oamenilor.

Capitolul 14

Când zeii pleacă de pe Pământ

Ce a fost potopul, ale cărui ape au acoperit întreg Pământul?

Unii explică potopul prin inundarea anuală a câmpiilor dintre Tigru și Eufrat. Una din aceste inundații, se pare, a fost foarte serioasă. Câmpii și orașe, oameni și animale au fost măturate de apele revărsate și oamenii primitivi, văzând în acest eveniment tragic o pedeapsă din partea zeilor, au început să răspândească legenda potopului.

În cartea sa, *Excavations at Ur* (Săpăturile arheologice de la Ur), Sir Leonard Woolley povestește cum, în 1929, pe când lucrările de la Cimitirul Regal din Ur se apropiau de final, muncitorii care săpau într-un loc unde fuseseră descoperite niște cioburi de vase antice și fragmente de cărămizi. Adâncind groapa cu încă trei picioare, ei au dat peste noroi întărit – semnul care marchează de obicei punctul în care a început civilizația din locul respectiv. Dar trei milenii de civilizație urbană nu lăsaseră decât straturi în adâncime de doar trei picioare? Sir Leonard le-a cerut muncitorilor săi să sape mai departe. Au mai săpat încă trei picioare, apoi încă cinci. Dar nimic, doar pământ „virgin". Însă după ce au săpat unsprezece picioare prin namolul întărit, ei au descoperit un strat ce conținea bucăți de vase ceramice de culoare verde și unelte de cremene. O civilizație mult mai veche fusese îngropată sub unsprezece picioare de nămol!

Sir Leonard a coborât în groapă pentru a examina descoperirile. I-a întrebat pe asistenții săi ce opinie au, dar nimeni nu a putut oferi o explicație plauzibilă. Apoi, soția lui Sir Leonard

a făcut, întâmplător, o remarcă, „Păi, desigur, sunt urmele potopului!"

Alte expediții arheologice în Mesopotamia totuși pun la îndoială această intuiție minunată. Straturile de nămol ce nu conțin nici o urmă de habitare umană indică, într-adevăr potopul: dar, în timp ce straturile din Ur și al-Ubaid indică data potopului ca fiind în jurul anului 3500-4000 î.Ch., straturi similare descoperite ulterior la Cush indică această dată ca fiind 2800 î.Ch. Aceeași dată a fost estimată și pentru straturile de nămol descoperite la Erec și Șuruppak, orașul eroului sumerian al potopului. La Ninive, arheologii au descoperit, la adâncimea de nu mai puțin de șaizeci de picioare, treisprezece straturi succesive de nămol și nisip de râu, datând din mileniul patru î.Ch.

Cei mai mulți savanți consideră acum că ceea ce a descoperit Woolley nu erau decât inundații locale – evenimente frecvente în Mesopotamia, unde desele ploi torențiale, revărsările celor două fluvii, precum și desele lor schimbări de albie cauzau astfel de evenimente tragice pentru locuitorii ținutului. Toate aceste straturi diferite, au concluzionat savanții, nu erau în nici un caz calamitatea ucigătoare, evenimentul preistoric monumental care se presupune că ar fi fost potopul.

Vechiul Testament este o capodoperă de concizie literară și precizie. Cuvintele sunt întotdeauna astfel alese pentru a exprima o idee foarte precisă, versetele sunt la obiect, ordinea lor este clară, lungimea lor nu este niciodată mai mare decât este necesar. Merită semnalat faptul că întreaga perioadă de la Facerea lumii până la alungarea lui Adam din Eden este relatată în optzeci de versete. Întreaga istorie a lui Adam și a urmașilor săi, mai întâi prin Cain până la Lamah și apoi, separat, de la Set și Enos până la Noe este relatată în cincizeci și opt de versete, dar povestea potopului a meritat nu mai puțin de optzeci și șapte de versete. După orice standard, este clar că avem de a face cu un eveniment major, nu un eveniment local, ci o catastrofă ce a afectat întregul Pământ, întreaga omenire. Textele mesopotamiene menționează în mod clar că au fost afectate „toate cele patru colțuri ale lumii".

Așadar, a fost un eveniment crucial în istoria lumii. Se vorbește despre evenimentele, cetățile și oamenii *de dinainte* de potop și cele *de după* potop. Se vorbește despre toate faptele zeilor și de Împărăția coborâtă din ceruri *înainte* de potop, și istoria evenimentelor zeiești și umane când Împărăția Cerurilor a coborât din nou pe Pământ. Acesta era momentul de referință, în funcție de care se făcea împărțirea timpului.

Nu numai cuprinzătoarele liste de regi, ci și textele referitoare la un anume rege și strămoșii lui menționează acest eveniment. Unul, de exemplu, ce vorbește despre împăratul Ur-Ninurta, amintește potopul ca fiind un eveniment îndepărtat în timp:

> În acea zi, în acea zi de demult,
> În acea noapte, în acea noapte de demult,
> În anul acela, în anul acela de demult –
> Când a avut loc potopul.

Împăratul Asiriei, Asurbanipal, care a fost un protector al științelor și a strâns o bibliotecă uriașă de tăblițe de lut, spune într-o inscripție comemorativă că a găsit și a reușit să citească „inscripții pe piatră, de dinainte de potop". Un text acadian care vorbește despre nume și originile lor explică faptul că înșiră numele regilor de dinainte de potop. Un împărat era lăudat ca fiind „din sămânța păstrată de dinainte de potop". Unele texte științifice declară că sursele lor sunt „vechile înscrisuri, ale înțelepților de dinainte de potop".

Nu, potopul nu a fost un eveniment local sau o inundație periodică, a fost, conform tuturor relatărilor, un eveniment zguduitor, de o magnitudine fără precedent, o catastrofă cu care nici oamenii, nici zeii nu s-au mai întâlnit, nici înainte, nici după.

*

Textele biblice și cele mesopotamiene pe care le-am discutat până acum conțin câteva întrebări la care trebuie găsit un răspuns. Care era tragedia suferită de omenire în vremea lui Noe, după care a primit acesta numele (care înseamnă, așa cum am arătat, „mângâiere") în speranța că nașterea lui va semnala sfârșitul acestei tragedii? Care era „secretul" pe care zeii jurase-ră să-l păstreze, și de dezvăluirea căruia a fost acuzat Enki? De ce lansarea unei rachete spațiale din Sippar urma să fie semnalul pentru ca Utnapiștim să intre în corabie și s-o închidă bine? Unde erau zeii când apele acopereau și cei mai înalți munți? Și de ce s-au repezit ei la carnea arsă oferită lor de Noe/Utnapiștim?

Pe măsură ce încercăm să descoperim răspunsurile acestor întrebări, vom descoperi că potopul nu a fost o pedeapsă premeditată din partea zeilor. Vom descoperi că potopul, deși era un eveniment care fusese prevăzut, el era și unul inevitabil, în care zeii au avut mai degrabă un rol pasiv, decât unul activ. Vom arăta că secretul pe care zeii au jurat să-l păstreze era o conspirație împotriva omenirii – și anume, neanunțarea oamenilor despre cataclismul care urma să lovească Pământul, astfel ca, în timp ce nefilimii să scape nevătămați, omenirea să piară.

Multe din informațiile despre potop și evenimentele care l-au precedat provin din textul intitulat „Când zeii ca și oamenii". În acesta, eroul potopului se numește Atra-Hasis. În fragmentul despre potop din Epopeea lui Ghilgamesh, Enki îl numește pe Utnapiștim „cel peste măsură de înțelept" – care în acadiană este *atra-hasis*.

Savanții consideră că textele în care Atra-Hasis este erou pot fi părți dintr-unul sumerian, mult mai vechi. Cu timpul, au fost descoperite numeroase texte babiloniene, asiriene, cananite și chiar tăblițele sumeriene originale, lucru ce a permis refacerea aproape integrală a epopeii lui Atra-Hasis, o muncă foarte laborioasă datorată, în special lui W.G. Lambert și A. Millard, *Atra-Hasis: The Babylonian Story of the Flood* (Atra-Hasis: Epopeea babiloniană a potopului).

După ce descrie munca grea a anunnakilor, revolta lor și facerea Muncitorului Primitiv, epopeea relatează cum omul (așa

cum știm și din versiunea biblică) a început să procreeze și să se înmulțească. Astfel, cu timpul, omenirea a început să-l supere pe Enlil.

Pământul se mărise și oamenii se înmulțeau;
Pe câmpuri, ca taurii sălbatici ei erau.
De-mpreunările lor, zeii au fost deranjați;
Zeul Enlil a auzit cuvintele lor,
Și le-a spus celorlalți Mari Zei:
„Supărătoare-au devenit cuvintele oamenilor;
Împreunările lor, noaptea somnul mi-l alungă."

Enlil – care, încă o dată, este prezentat ca persecutor al omenirii – a ordonat apoi pedepsirea oamenilor. Ne așteptăm să citim acum despre venirea potopului, dar nu e așa. Surprinzător, Enlil nici măcar nu amintește despre așa ceva ori ceva asemănător. În schimb, el cere decimarea omenirii prin epidemii și boli.

Versiunile acadiene și asiriene vorbesc despre „dureri, amețeli, friguri și febră" precum și de „boli, epidemii, ciumă și holeră" care au afectat omenirea după pedeapsa lui Enlil. Dar planul acestuia nu a funcționat. Cel care era „peste măsură de înțelept" – Atra-Hasis – se afla, întâmplător, în relații foarte bune cu zeul Enki. În unele versiuni, spunându-și el însuși povestea, el îi zice zeului „Eu sunt Atra-Hasis; și stau în templul zeului Ea, stăpânul meu". Cu „mintea atentă la zeul lui Enki", Atra-Hasis apelează la el pentru a desface cea ce făcuse fratele lui:

Ea, Tu, Stăpâne, omenirea geme,
Mânia zeilor prăpădește pământul.
Și totuși, Tu ești cel care ne-ai făcut!
Fă să înceteze durerea și boala,
Frigurile și febra!"

Până când nu vor fi descoperite și alte tăblițe mai puțin deteriorate, nu vom ști care au fost sfaturile lui Enki. El a spus

ceva de genul „...să apară pe Pământ". Indiferent ce-o fi fost, se pare că a dat rezultatele scontate. Curând după aceea, Enlil se plângea amărât celorlalți zei că „oamenii nu s-au împuținat; ci chiar mai mulți ca înainte sunt!"

Apoi a început exterminarea omenirii prin foamete. „Fie ca hrana, la oameni să nu ajungă; burțile lor să ceară fructele și legumele!" Foametea trebuia realizată prin mijloace naturale, prin lipsa ploilor și întreruperea irigațiilor.

Ploile zeilor, în Lăcașul Lor să rămână;
Jos, pe pământ, apele să nu mai curgă din izvoare.-
Și vântul să bată, pământul să usuce:
Și norii să se facă mari, dar apa să nu-și lase.

Chiar și hrana din mări și oceane urma să le fie interzisă oamenilor: Enki primise ordin să „pună zăvoarele, să-nchidă marea" și s-o „păzească" de oameni. Curând seceta a început să se împrăștie.

De sus, căldură nu era...
Jos, apele nu mai curgeau din izvoarele lor.
Pântecul pământului nu mai purta rodul.
Ierburile nu mai creșteau...
Câmpurile verzi acum erau uscate;
Câmpia întinsă era sufocată de sare.

Foametea care a urmat i-a adus la disperare pe oameni. Condițiile de trai deveneau din ce în ce mai grele, o dată cu trecerea timpului. Textele mesopotamiene vorbesc de șase *șa-at-tam* – un termen pe care cei mai mulți savanți îl traduc prin „ani", dar care literal înseamnă „treceri", și versiunea asiriană spune în mod clar „ani ai lui Anu" – care au fost din ce în ce mai grei:

Timp de un *șa-at-tam* ei au mâncat iarba pământului.
Timp de doi *șa-at-tam* au suferit pedeapsa zeilor.

A venit și cel de-al treilea *șa-at-tam*;
Fețele oamenilor erau măcinate de foamete,
Fețele oamenilor crăpaseră...
Trăiau cu răsuflarea morții în spate.
Când a venit și cel de-al patrulea *șa-at-tam*,
Fețele oamenilor erau verzi ca iarba;
Amețiți ei rătăceau pe străzi;
Marginile lor [umerii?] au devenit înguste.

La a cincea „trecere", viața umană începuse să se deterioreze. Mamele încuiau ușile în fața propriilor fiice înfometate. Fiicele își spionau mamele, pentru a vedea dacă nu cumva acestea au ascuns ceva mâncare.

La a șaptea „trecere", canibalismul era în floare:
Când s-a făcut al șaptelea *șa-at-tam*
Ei își mâncau propriile lor fiice.
Copiii erau gătiți și mâncați...
O casă o mânca pe cealaltă.

Textele vorbesc despre repetatele intervenții ale lui Atra-Hasis pe lângă zeul său, Enki. „În casa zeului lui... a pus piciorul; ... în fiecare zi plângea, aducând sacrificii zeului... chema numele domnului său", cerându-i ajutor lui Enki pentru îndepărtarea foametei.

Enki, totuși, se pare că se simțea, într-un fel, legat de hotărârea celorlalți zei, căci, la început, el nu a răspuns chemării lui Atra-Hasis. Foarte posibil, el chiar s-a ascuns de servitorul său credincios, părăsindu-și templul și stabilindu-se în apele [illegible] „Când oamenii se aflau în pragul morții", Atra-Hasis „și-a pus patul pe malul râului", dar zeul nu îi răspundea.

Imaginea omenirii aflate în agonie, degenerată prin înfometare, cu părinții care își mâncau propriii copii, a condus, în final, la ceea ce era de neevitat: încă o ceartă între cei doi frați, Enlil și Enki. Într-a șaptea „trecere", când bărbații și femeile care mai ramaseseră ajunseseră „ca niște umbre rătăcitoare pe

pământ", ei au primit un mesaj de la Enki. „Faceți răzmeriță mare pe pământ", a spus el. Să se trimită vestitori în toate cele patru colțuri ale lumii: „Nu vă mai închinați zeilor, nu vă mai rugați zeițelor." O revoltă totală împotriva zeilor!

La adăpostul acestor tulburări, Enki a plănuit și alte acțiuni mult mai concrete. Textele, foarte fragmentate în acest punct al epopeii, dezvăluie faptul că zeul a strâns în templul său un „sfat al bătrânilor". „Ei au intrat... la sfat în casa lui Enki." Mai întâi, acesta și-a cerut iertare, arătând cum s-a opus hotărârii celorlalți zei, apoi a stabilit un plan de acțiune; se pare că acesta avea ceva de-a face cu mările și ținuturile din Lumea Inferioară, aflate sub comanda sa.

Putem deduce detaliliile secrete ale acestui plan din fragmentele de texte care s-au păstrat: „În noapte... după ce...", cineva trebuia să fie „pe malul fluviului", la o anumită dată, probabil pentru a aștepta întoarcerea lui Enki din Lumea Inferioară. De acolo, acesta trebuia „să aducă războinicii apelor", probabil tot pământeni, care lucrau în minele din Lumea Inferioară. În momentul hotărât, au fost date poruncile: „Înainte!... porunca..."

În ciuda versurilor care lipsesc, ne putem da seama ce s-a întâmplat, din reacțiile lui Enlil. „S-a umplut de mânie." El a convocat Adunarea Zeilor și a trimis pe unul din ofițerii lui să-l aducă pe Enki. Apoi s-a ridicat și l-a acuzat pe fratele său că a sabotat planurile hotărâte de Adunarea Zeilor:

Cu toții, Noi, Marii Anunnaki,
Am hotărât atunci un lucru...
Am poruncit ca, în Pasărea Cerului,
Adad să vegheze Lumea Superioară;
Că Sin și Nergal trebuie să vegheze,
Asupra regiunilor din mijloc ale Pământului.
Și că zăvorul de la Poarta Apelor,
Tu [Enlil] să-l păzești, cu rachetele tale.
Dar ai lăsat să ajungă la oameni hrana din mare!

Enlil îl acuză pe fratele său că „a deschis poarta mării", dar Enki neagă că acest lucru s-ar fi petrecut cu consimțământul lui:

Zăvorul de la Poarta Mării,
Cu rachetele mele, eu l-am păzit.
[Dar] când... au scăpat de la mine...
Mulțime de pești... au dispărut;
Au spart zăvorul...
Au ucis paznicii mării.

El a pretins că i-a prins pe răufăcători și i-a pedepsit, dar Enlil nu a fost satisfăcut de acest lucru. El i-a cerut lui Enki „să nu mai hrănească poporul său" și să nu mai dea „rațiile de porumb, cu care aceștia zilele își țin". Reacția lui Enki a fost uluitoare:

Zeul s-a săturat să stea jos;
În Adunarea Zeilor,
Râsetele l-au copleșit.

Ne putem imagina pandemoniul. Enlil era furios. A avut un furtunos schimb de cuvinte cu Enki și au țipat unul la celălalt. „Minciuna este în mâinile sale!" Când, în sfârșit Adunarea a fost adusă la ordine, Enlil și-a reluat cuvântul. El le-a reamintit colegilor și subordonaților săi că trebuia luată o decizie unanimă. El a reamintit evenimentele care au condus la facerea Muncitorului Primitiv, subliniind numeroasele ocazii în care Enki a încălcat legile.

Dar, a spus el, mai este o șansă pentru a distruge omenirea. Un „potop ucigător" urma să vină. Catastrofa care se apropia trebuia ținută secretă față de oameni. El a cerut membrilor Adunării să jure că vor păstra secretul și, ceea ce era cel mai important, „să-l lege pe Enki printr-un legământ".

Enlil a deschis gura și astfel a grăit
Tuturor zeilor strânși în Adunare:
„Veniți acum cu toții, să facem legământ
Cu privire la acest Ucigător Potop!"
Anu a jurat primul;
Enlil a jurat; și fiii săi apoi.

La început, Enki a refuzat să facă legământul. „De ce să mă legați printr-un legământ?", a întrebat el. „Să-mi ridic eu mâna împotriva poporului meu?" Dar a fost forțat să facă acest jurământ. Unul din texte specifică în mod clar că: „Anu, Enlil, Enki și Ninhursag, zeii Cerului și ai Pământului, au făcut legământ."

Zarurile au fost aruncate.

*

Care era legământul prin care s-au legat zeii? Așa cum l-a interpretat Enki, el a jurat să nu destăinuiască secretul oamenilor; dar, putea să-l destăinuiască unui zid, nu? Chemându-l pe Atra-Hasis în templul său, el l-a pus să stea în spatele unui scut de trestie. Apoi, pretinzând că vorbește cu scutul, și nu cu devotatul său slujitor, a spus:

Scut de trestie,
Bagă de seamă la ceea ce-ți spun.
Toate casele oamenilor și toate orașele,
De o furtună mare vor fi măturate.
Sămânța omului atunci va dispărea...
Aceasta-i ultima lege,
Cuvântul Adunării Zeilor,
Cuvântul rostit de Anu, Enlil și Ninhursag.

(Acest subtrefugiu explică de ce a putut să se apere mai târziu Enki, atunci când a fost descoperită supraviețuirea lui Noe/Utnapiștim, căci el nu și-a călcat legământul – ci omul

Fig. 160

„peste măsură de înțelept" [*atra-hasis*] a descoperit singur secretul apropierii potopului, interpretând corect semnele.) Un sigiliu cilindric care reprezintă această scenă înfățișează un slujitor al templului ținând un scut de trestie, în timp ce Ea – desenat ca zeu-șarpe – îi dezvăluie secretul lui Atra-Hasis. (Fig. 160).

Sfatul lui Enki a fost ca slujitorul său credincios să construiască o corabie, iar când acesta îi spune zeului, „Dar eu n-am mai făcut o corabie niciodată... fă-mi desenul pe pământ să pot vedea cum", Enki i-a oferit instrucțiuni precise referitoare la corabie, dimensiunile și modul de construcție al acesteia. Din lectura Bibliei, ne imaginăm această corabie ca fiind uriașă, cu numeroase punți și suprastructuri. Dar cuvântul biblic pentru „arcă" – *teba* – se trage din rădăcina cuvântului „scufundat" și deci se impune concluzia că Enki l-a instruit pe Atra-Hasis să construiască un submersibil – un submarin.

Textele acadiene îl citează pe Enki că ar fi cerut o corabie „cu acoperiș sus și jos", închisă ermetic cu „smoală întărită". Nu urma să aibă punți, nici deschizături, „astfel ca Soarele să nu se uite înăuntru". Urma să fie o barcă „asemenea celor din Apsu", un *șulili*; este exact același termen utilizat astăzi în ebraică pentru a denota „submarin" *(șoleleth)*.

„Fie ca vasul," spune Enki, „să fie un MA.GUR.GUR." – „o corabie care se poate răsuci și răsturna". Într-adevăr, numai o astfel de corabie putea supraviețui avalanșei de ape.

Și versiunea Atra-Hasis, ca toate celelalte, reiterează faptul că, deși cataclismul era la doar șapte zile depărtare, oamenii

nu erau conștienți de prezența lui. Atra-Hasis a folosit drept scuză pentru construirea „vasului pentru Apsu" faptul că urma să plece în lăcașul lui Enki, pentru a abate astfel mânia lui Enlil. Această scuză a fost acceptată fără nici o întrebare, căci starea lucrurilor era într-adevăr foarte grea. Tatăl lui Noe a sperat că nașterea lui va însemna sfârșitul îndelungatei perioade de suferințe. Problema oamenilor era seceta – absența ploii, scăderea nivelului apelor. Care om cu mintea întreagă și-ar fi putut închipui că peste câteva zile urmau să piară cu toții, tocmai din cauza apelor?

Dar, în timp ce oamenii nu puteau înțelege semnele, nefilimii puteau. Pentru ei, potopul nu era un eveniment neașteptat; deși era inevitabil, ei îi detectaseră apropierea. Planul lor de a distruge omenirea oferea acum zeilor un rol pasiv, nu unul activ. Nu ei au cauzat potopul, ci doar au ținut apropierea lui secretă față de pământeni.

Preveniți deci de calamitatea distrugătoare ce urma să vină, nefilimii au luat măsuri pentru a-și salva propriile lor vieți. Cum întregul Pământ urma să fie acoperit de ape, ei nu aveau decât un singur loc în care să se ducă: în cer. Când au început furtunile care au precedat potopul, nefilimii s-au urcat în navele lor spațiale și au rămas pe orbită în jurul Pământului, până când apele au început să scadă.

Așa cum vom arăta, ziua potopului a fost și ziua în care au plecat zeii de pe Pământ.

Semnul pe care trebuia să-l aștepte Utnapiștim înainte de a se urca în arcă împreună cu ai săi și cu animalele alese și să o închidă ermetic era:

Când Șamaș,
Care poruncește un cutremur la apusul soarelui,
Va ploua din cer cu erupții –
La bordul corabiei să te sui,
Și bine intrarea s-o închizi.

Așa cum știm, Șamaș era însărcinat cu spațioportul de la Sippar. Deci, nu există nici un dubiu în mintea noastră că Enki

l-a instruit pe Utnapiștim să urmărească primele semne ale lansării rachetelor de la Sippar. Șuruppak, orașul în care se afla Utnapiștim, era la numai 18 *beru* (circa 180 de kilometri, ori 112 mile) la sud de Sippar. Cum lansările aveau loc pe înserat, „ploile de erupții" pe care racheta lansată le făcea să „cadă pe pământ" puteau fi văzute fără nici un fel de problemă.

Deși nefilimii era pregătiți pentru potop, venirea acestuia a fost o experiență înfricoșătoare chiar și pentru ei: „Zgomotul potopului... îi făcea pe zei să tremure", dar când a sosit momentul să părăsească Pământul, zeii „au întors spatele și au urcat, în cerul lui Anu". Versiunea asiriană a epopeii Atra-Hasis spune că zeii au plecat de pe Pământ cu *rukub ilani* („carele zeilor"). „Anunnaki au ridicat" rachetele lor ca torțele, care „au dat strălucire Pământului din strălucirea lor."

Aflați pe orbită în jurul Pământului, nefilimii au fost zguduiți de scenele de distrugere pe care le-au văzut. Epopea lui Ghilgamesh spune că, nu numai „omul nu mai putea să-l vadă pe cel ce lângă el stătea", dar oamenii nu mai puteau fi văzuți „de-acolo de sus, din ceruri". Înghesuiți în navele lor spațiale, zeii se chinuiau să vadă ce se întâmpla jos, pe planeta pe care tocmai o părăsiseră.

În patru labe ca și câinii, zeii
Se-nghesuiau către peretele de-afară.
Ishtar plângea ca o femeie în toiul facerii;
„Zilele bune, toate, acum se terminară..."
Și zeii anunnaki plângeau cu ea,
Toți zeii, sărmanii, sta și plângea;
Cu buzele lipite, toți ca și unul...

Epopeea Atra-Hasis este doar o variațiune pe aceeași temă. Zeii, în timp ce fugeau, priveau și distrugerile din urma lor. Dar, situația de pe navele lor nu era nici ea tocmai încurajoatare. Se pare, ei fuseseră îmbarcați pe mai multe nave; Tăblița a III-a a epopeii Atra-Hasis descrie condițiile de la bordul uneia din aceste vase, pe care mai mulți anunnaki o împărțeau cu Zeița Mamă.

Anunnakii, Marii Zei,
Stăteau suferind de foame și de sete...
Ninti plângea și suferea;
Plângea să-și ușureze marea durere.
Zeii plângeau și ei alături de ea, pentru Pământ.
Era copleșită de marea durere,
Și setea cea cruntă o încolțea.
Acolo unde ea stătea, zeii plângeau;
Ca oile strânse una într-alta stăteau.
Buzele lor de sete erau arse,
Iar burta lor de foame gemea.

Zeița Mamă însăși, Ninhursag, era șocată de amploarea pe care o luaseră distrugerile. Ea deplângea ceea ce vedea:

Zeița a văzut și-a plâns...
De febră buzele-i erau aprinse...
Ca mușchii-s fâpturile, de mine făcute –
Ei umplu râurile, sunt hrană pentru pești,
Sunt înghițiți cu toții de marea furioasă.

Putea oare ea să-și salveze viața în timp ce omenirea, la a cărei creare a participat ea însăși, piere? Putea ea oare să părăsească Pământul pentru totdeauna, s-a întrebat ea cu voce tare:

Și să mă urc la Ceruri,
Să stau în Casa Darurilor,
Cum a poruncit Anu?

Ordinele nefilimilor erau clare: abandonarea Pământului, „urcarea la cer". Era se pare o perioadă în care A Douăsprezecea Planetă se afla în apropierea Pământului, în centura de asteroizi („Cerul"), dovadă că Anu însuși a putut participa la Adunarea Zeilor de dinainte de potop.

Enlil și Ninurta – însoțiți probabil de anunnaki care populaseră Nippurul – erau într-o navă spațială, plănuind, mai mult

ca sigur, unirea cu nava mamă. Dar alți zei nu erau chiar atât de hotărâți. Forțați de împrejurări să părăsească Pământul, ei dintr-o dată au realizat cât de legați de acesta și de locuitorii lui deveniseră. Într-una din nave, Ninhursag și anunnakii ei dezbăteau oportunitatea ordinelor date de Anu. În alta, Ishtar plângea „zilele fericite" care pieriseră; anunnakii care erau cu ea „plângeau și ei."

Evident, Enki era într-o altă navă, altfel le-ar fi dezvăluit acestora că reușise să salveze semințiа umană. Cu siguranță că el avea suficiente motive pentru a nu se simți atât de trist ca ceilalți, pentru că indiciile oferite de aceste texte sugerează că el este cel care a pus la cale întâlnirea de pe Muntele Ararat. Versiunile antice par să indice că arca a fost pur și simplu purtată de ape în regiunea munților Ararat, iar o „furtună din sud" ar fi purtat într-adevăr corabia spre nord, dar textele mesopotamiene reiterează faptul că Atra-Hasis/Utnapiștim a luat cu el un „navigator" pe nume Puzur-Amurri („cel din vest care cunoaște secretele"). Lui i-a încredințat Utnapiștim „toată construcția și tot ce e înăuntru" s-o conducă, imediat ce a început furtuna. De ce mai era nevoie de un navigator cu experiență, decât dacă arca nu trebuia dusă la o anume destinație?

Așa cum am arătat anterior, nefilimii utilizau Araratul ca reper încă de la prima lor debarcare pe Pământ. Fiind cel mai înalt vârf din acea parte a lumii, era de așteptat ca el să apară primul de sub ape. Cum Enki, „Cel mai înțelept, Atoateștiutorul", putea să-și dea seama de acest lucru, putem presupune că el l-a instruit pe navigator să ducă arca spre Muntele Ararat, planificând deci de la bun început întâlnirea.

Versiunea lui Berossus asupra potopului, așa cum este ea preluată de Abydenus, spune: „Kronos i-a dezvăluit lui Sisithros că va fi potop pe pământ în ziua a cincisprezecea a lunii Daisos [a doua lună a anului] și i-a ordonat să adune în Sippar, orașul lui Șamaș, toate înscrisurile pe care le putea găsi. Sisithros i-a îndeplinit poruncile, a plecat spre Armenia și apoi s-a întâmplat ceea ce zeul a prezis că se va întâmpla.

Berossus repetă detaliul referitor la eliberarea celor două păsări. Când Sisithros (care, de fapt, este Atra-Hasis citit în-

vers) a fost luat de zei în Lăcașul lor, el le-a explicat celorlalți oameni de pe corabie că erau „în Armenia" și i-a trimis, pe jos, spre Babilonia. Descoperim în această versiune nu numai legătura cu Sipparul, spațioportul nefilimilor, ci și confirmarea că Sisisthros a fost sfătuit „să plece imediat în Armenia" – ținutul în care se află Munții Ararat.

Imediat ce Atra-Hasis a acostat, el a tăiat niște animale și le-a fript. Nu e de mirare că zeii epuizați și înfometați „s-au adunat ca mușteie deasupra jertfelor". Dintr-o dată, ei au realizat că omul și vitele pe care le creștea acesta erau vitale pentru existența lor. „Când la locul acela Enlil a venit și arca a văzut-o, peste măsură de mâniat a fost." Dar logica argumentelor lui Enki și situația în care se aflau ei l-au convins; Enlil a făcut pace cu ce mai rămăsese din omenire și l-a luat cu el în Lăcașul Etern al Zeilor pe Utnapiștim/Atra-Hasis.

Un alt factor decisiv pentru această hotărâre de a face pace cu omenirea trebuie să fi fost și rapida scădere a apelor și reapariția vegetației pe suprafața pământului. Am văzut că nefilimii știau de apropierea acestei catastrofe; dar era un eveniment atât de singular în experiența lor, încât ei s-au temut că Pământul va deveni imposibil de locuit pentru totdeauna. Când au aterizat pe Ararat, ei au descoperit că lucrurile nu stau chiar atât de rău. Pământul era încă locuibil, dar pentru a trăi aici, nefilimii aveau nevoie de om.

*

Ce era această catastrofă – previzibilă, dar totuși inevitabilă?

O cheie importantă pentru explicarea acestui fenomen este dată de înțelegerea faptului că el nu a fost doar un eveniment izolat, brusc, ci punctul culminant al unui întreg lanț de evenimente.

Boli neobișnuite care au afectat omenirea și animalele și o secetă teribilă au precedat tragedia potopului – un proces care a durat, conform textelor sumeriene, șapte „treceri" sau *șar*. Aceste fenomene pot fi explicate numai prin schimbările climaterice majore care au afectat Pământul. Astfel de schimbări au fost asociate în trecut cu perioadele de glaciațiune și interglaciațiune ce au dominat trecutul imediat al Terrei. Diminuarea precipitațiilor, reducerea nivelului apelor râurilor, mărilor și lacurilor și uscarea izvoarelor subterane au fost semnele unei apropiate ere glaciare. Cum potopul care a încheiat brusc această perioadă a fost urmat de începutul civilizației sumeriene, și implicit al celei moderne, era post-glaciară, rezultă că glaciațiunea în cauză este ultima.

Concluzia noastră este că evenimentele care au condus la potop sunt legate de ultima eră glaciară și sfârșitul catastrofic al acesteia.

Săpând în adâncurile calotei de gheață din Antarctica, oamenii de știință au reușit să măsoare cantitatea de oxigen prinsă în anumite straturi și au determinat pe această bază climatul din diferite perioade ale istoriei Pământului. Mostre de sol de pe fundul mărilor, cum ar fi cele din Golful Persic, contribuie la stabilirea perioadelor de proliferare sau de stagnare a vieții acvatice, permițându-le cercetătorilor să determine astfel temperaturile din erele anterioare. Pe baza acestor descoperiri, oamenii de știință au reușit să stabilească faptul că ultima perioadă glaciară a început în urmă cu circa 75.000 de ani continuată de o scurtă perioadă de relativă încălzire în urmă cu circa 40.000. Cu circa 38.000 de ani în urmă, a fost însă o perioadă de răcire accentuată. Și apoi, cu circa 13.000 de ani în urmă, această perioadă glaciară s-a încheiat pe neașteptate, pe Pământ instaurându-se clima de azi.

Comparând textele sumeriene cu relatarea biblică, aflăm că Pământul a fost „blestemat" în timpul tatălui lui Noe, Lamech. Speranțele sale că nașterea fiului său, („mangaiere") va marca încheierea acestei perioade dificile pentru omenire, au fost îndeplinite într-un mod neașteptat.

Numeroși savanți consideră că, într-un fel, cei zece patriarhi biblici (de la Adam la Noe) sunt identici cu cei zece regi mesopotamieni prediluvieni din listele de regi sumeriene. Aceste liste nu utilizează termenul divin de DIN.GIR sau EN pentru ultimii doi dintre aceștia și îi tratează pe Ziusudra/Utnapiștim și

tatăl lui, Ubar-Tutu, ca fiind *oameni*. Ultimii doi sunt identici cu Noe și tatăl său, Lameh. În conformitate cu listele sumeriene, cei doi au domnit 64.800 de ani până la potop. Ultima eră glaciară a durat, din 75.000 până în 13.000, deci 62.000 de ani. Cum perioada de îngheț a început în vremea domniei lui Ubartutu/Lameh, cei 62.000 de ani intră perfect în perioada de 64.800.

Mai mult, perioada cea mai tragică a omenirii a durat, în conformitate cu textele sumeriene, șapte *șar*, adică 25.000 de ani. Savanții au descoperit recent dovezile unei perioade extrem de severe, cuprinsă între 38.000 și 13.000 î.Ch. – adică exact cei 25.000 de ani. Încă o dată, descoperirile arheologice și textele mesopotamiene se coroborează unul cu celălalt.

Deci, străduințile noastre de a descifra misterul potopului trebuie să se orienteze asupra schimbărilor climaterice ale Pământului, și, în special, asupra colapsului acesteia, în urmă cu 13.000 de ani.

Ce a putut cauza o schimbare climatică de o asemenea magnitudine?

Dintre numeroasele teorii avansate de oamenii de știință, se desprinde cea a dr. John T. Hollin de la Universitatea Maine. El consideră că, periodic, din calota glaciară a Antarcticii se desprind bucăți uriașe, care creează o maree uriașă!

Această ipoteză – acceptată și dezvoltată ulterior de alții – sugerează că, pe măsură ce calota glaciară se îngroașă din ce în ce mai mult, nu numai că o parte din ce în ce mai mare din căldura pământului este prinsă sub această calotă, ci ea creează (prin presiune și frecare) și un strat noroios, foarte alunecos sub ea. Funcționând ca un lubrifiant, acest strat face ca, mai devreme sau mai târziu, o parte mai mică sau mai mare din calota glaciară să alunece în Oceanul Planetar.

Hollin a calculat că, dacă numai jumătate din calota glaciară a Antarcticii (care este, conform calculelor actuale de circa o milă) ar aluneca în ocean, imensa maree astfel creată ar ridica nivelul tuturor mărilor Pământului cu circa șaizeci de picioare, inundând toate coastele și terenurile mai joase.

În 1964, A.T. Wilson de la Universitatea Victoria din Noua Zeelandă a venit cu teoria că era glaciară s-a încheiat brusc

cu astfel de alunecări, nu numai în Antarctica, ci și în Arctica. Noi credem că diferitele texte și fapte pe care le-am descoperit până acum sugerează că, într-adevăr, ultima eră glaciară s-a sfârșit printr-o astfel de alunecare în apele Antarcticii a miliarde de tone de apă.

Evenimentul a atras după sine o maree imensă. Începută în apele Antarcticii, aceasta s-a împrăștiat rapid spre nord, în oceanele Pacific, Atlantic și Indian. Schimbările bruște de temperatură trebuie să fi creat furtuni violente acompaniate de torente de ploaie. Mișcându-se mai repede decât apele, furtunile, norii și cerul întunecat au vestit avalanșa apelor.

Exact aceste fenomene sunt descrise în textele antice.

Așa cum i-a poruncit Enki, Atra-Hasis a trimis pe toată lumea la bordul corabiei, în timp ce el a așteptat afară semnalul pentru a se îmbarca și a închide etanș nava. Oferind amănunte de o „curiozitate omenească", textul ne relatează că Atra-Hasis, deși i se poruncise să stea afară, „intra și ieșea din corabie; nu putea sta jos, nu putea sta în picioare... inima-i era zdrobită; era plin de-amărăciune". Dar, apoi:

... luna dispăruse...
Vremea începuse să se schimbe;
Norii pe cer se adunau a ploaie...
Vânturile au devenit sălbatice...
... potopul se pregătea,
Puterea sa a căzut peste oameni ca măcelul.
Oamenii nu se mai vedeau unul cu altul,
Nu se mai distingeau printre ruine.
Potopul mugea ca un taur turbat;
Vânturile șuierau ca
Întunericul puteai să-l tai cu cuțitul;
Soarele fusese închis dincolo de nori.

Epopeea lui Ghilgamesh ne oferă chiar și direcția din care băteau vânturile: din sud. Norii, vânturile și întunericul au precedat, într-adevăr, potopul care, mai întâi, a distrus „posturile lui Nergal" din Lumea Inferioară:

În strălucirea amurgului,
Un nor negru apare la orizont:
În el e zeul furtunilor furios...
Tot ce înainte era lumină,
În întuneric negru s-au transformat...
O zi întreagă, vântul din sud a bătut,
Din ce în ce mai tare, zguduind munții...
Șase zile și șase nopți a bătut vântul.
Pe când furtunile din sud măturau pământul.
Când cea de-a șaptea zi a sosit,
Potopul furtunilor din sud a urmat.

Referințele la „vânturile din sud" și „furtunile din sud" indică în mod clar direcția din care a venit potopul, norii și vânturile sale, „vestitorii furtunii", în mișcare „peste dealuri și câmpii" pentru a ajunge în Mesopotamia. Într-adevăr, o furtună și o avalanșă de ape provenind din Antarctica ar ajunge în Mesopotamia prin Oceanul Indian după ce a acoperit dealurile Peninsulei Arabice inundând apoi câmpia dintre Tigru și Eufrat. Epopeea lui Ghilgamesh ne mai spune și că înainte ca oamenii și pământurile să fie înghițite de ape, „digurile care apărau uscatul" și stăvilarele au fost „sparte" de ape: drept urmare tărmurile au fost măturate de șuvoaiele de apă.

Versiunea biblică asupra potopului ne informează că „ruperea izvoarelor Adâncului" a precedat „deschiderea stăvilarelor cerului". Mai întâi, apele „Adâncului" (Ce nume potrivit pentru cele mai sudice mări, apele înghețate ale Antarcticii) au ieșit din „închisoarea lor de gheață"; numai după aceea au început să curgă ploile din cer. Această confirmare a teoriei noastre referitoare la potop este întărită și de faptul că este repetată invers, când încetează potopul. Mai întâi au „fost închise Izvoarele Adâncului", apoi „ploaia din cer a fost închisă".

După prima maree uriașă, apele sale continuau „să umble încolo și-ncoace" în valuri imense. Apoi, ele au început „să se tragă înapoi" și „să se împuțineze" și după 150 de zile arca a acostat pe vârfurile Munților Ararat. Avalanșa de ape, venind din sud, se întorcea în mările sudului.

*

Cum puteau calcula nefilimii când vor izbucni apele din Antarctica?

Textele mesopotamiene, am arătat lucrul acesta, leagă potopul de schimbările climaterice care l-au precedat cu șapte „treceri" – fără îndoială, trecerile periodice ale planetei nefilimilor prin apropierea Pământului. Știm că până și Luna, micul satelit al Pământului, exercită un câmp gravitațional suficient de puternic pentru a crea mareele. Atât textele mesopotamiene, cât și Biblia descriu cum era zguduit Pământul la apropierea Domnului Ceresc. Nu cumva nefilimii, observând schimbările climaterice și instabilitatea calotei polare din Antarctica, și-au dat seama că următoarea „trecere" a planetei lor, cea de-a șaptea, va atrage după sine catastrofa?

Textele antice spun că așa stau lucrurile.

Printre cele mai remarcabile dintre aceste texte este unul descoperit la Ashur, o tăbliță de mai puțin de un inch lungime, pe care sunt inscripționate treizeci de versuri cu litere cuneiforme miniaturale. Numărul mare de cuvinte sumeriene din textul acadian nu lasă nici un dubiu cu privire la originea sa sumeriană. Dr. Erich Ebeling a stabilit că este vorba de un imn recitat în Casa Morților; drept urmare l-a inclus în remarcabila sa carte *Tod und Leben* (Moarte și Viață) despre credințele mesopotamiene referitoare la moarte și înviere.

La o examinare mai atentă însă, descoperim că această poezie „cheamă numele" Dumnezeului Ceresc, A Douăsprezecea Planetă. Ea înșiră semnificația diferitelor epitete ale planetei legându-le de trecerea ei pe la locul bătăliei sale cu Tiamat – o trecere care a cauzat potopul!

Textul începe prin a anunța că, în ciuda puterii și mărimii sale, planeta („eroul") totuși orbitează în jurul Soarelui. Potopul era „arma" acestei planete.

Arma lui este Potopul;
Zeu a cărui armă aduce moartea celui slab.
Supremul, Supremul, Strălucitorul...

Cel care, asemenea Soarelui, traversează Pământul;
Soarele, zeul său, de el este înspăimântat.

Chemând „prenumele" acestei planete – care din nefericire este ilizibil –, textul descrie trecerea planetei pe lângă Jupiter, spre locul bătăliei cu Tiamat:

Prenume:...
Care inelul spart l-a pus la locul lui;
Care pe Cuceritoare a împărțit-o în două, și a împrăștiat-o.
Zeu, care în vremea Akiti
La locul bătăliei cu Tiamat se odihnește...
Din a cărui sămânță sunt fiii Babilonului;
Cel care de planeta Jupiter nu poate fi supărat;
Cel care prin strălucirea lui va crea.

Venind mai aproape, A Douăsprezecea Planetă este numită ȘILIG.LU.DIG („Puternicul conducător al planetei fericite"). Ea este acum în apropiere de Marte: „Prin strălucirea zeului [planeta] Anu zeul [planeta] Lahmu [Marte] este îmbrăcat." Apoi, el își varsă potopului peste Pământ:

Acesta este numele Zeului
Care din cea de-a doua lună până în luna Addar
Apele le-a adunat pe Pământ.

Cele două nume date de text zeului oferă remarcabile informații calendaristice. A Douăsprezecea Planetă trece pe lângă Jupiter și se apropie de Pământ „în vremea *Akiti*", când începe Anul Nou mesopotamian. În luna a doua ea se apropie de Marte. Apoi, „din luna a doua până în luna Addar" (luna a douăsprezecea), își varsă Potopul asupra Pământului.

Acest lucru este în perfectă armonie cu relatările biblice, care declară că „izvoarele Adâncului s-au deschis" în ziua a șaptesprezecea a lunii a doua. Corabia a ajuns pe Muntele Ararat în luna a șaptea și alt pământ uscat a fost vizibil în luna a zecea; potopul s-a încheiat în luna a douăsprezecea – căci „în prima zi a primei luni" a anului următor, Noe a deschis ușa corăbiei.

Trecând la faza a doua a potopului, când apele au început să se retragă, textul numește planeta ȘUL.PA.KUN.E.

Erou, zeu păzitor,
Care adună laolaltă apele:
Care în vârfurile gemene ale muntelui
A făcut să se oprească...
... pești, fluviu, fluviu; potopul se retrage.
În munți, într-un copac, o pasăre s-a oprit.
Ziua în care... spune.

În ciuda iligibilității unor versuri deteriorate, asemănarea dintre textele biblice și cele mesopotamiene este clară: potopul a cedat, arca s-a oprit pe vârfurile „gemene" ale Muntelui Ararat, râurile au revenit în matcă, ducând cu ele înapoi apele în oceane, au reapărut peștii, o pasăre a fost trimisă de pe arcă. Tragedia se terminase.

A Douăsprezecea Planetă trecuse de „răscruce", se apropiase de Pământ și a început să se îndepărteze, însoțită de sateliții săi:

Când înțelepții vor striga: „Potopul!" –
Este zeul *Nibiru* [„Planeta Răscruce"];
El este eroul, planeta cu patru capete.
Zeul ale cărui arme sunt Furtunile Potopului,
Se va întoarce;
Spre locul său de odihnă el se va lăsa.

(Planeta se retrage, consideră textul, și își regăsește calea lângă Saturn în luna lui Ululu, a șasea lună a anului.)

Vechiul Testament se referă deseori la momentul în care Dumnezeu a făcut ca Pământul să fie acoperit cu apele potopu-

lui. Psalmul 29 descrie „chemarea" ca și „retragerea" „apelor mari" de către Dumnezeu:

Fiii lui Dumnezeu, dați Domnului,
Dați Domnului slavă și cinste...
Glasul Domnului răsună pe ape
Dumnezeul slavei face să bubuie tunetul:
Domnul este pe apele mari...
Glasul Domnului este puternic,
Glasul Domnului este măreț.
Glasul Domnului sfarmă cedrii...
Îi face să sară ca niște viței,
Și Libanul și Sirionul sar ca niște pui de bivol.
Glasul Domnului face să țâșnească flăcări de foc,
Glasul Domnului face să se cutremure pustia...
Și Domnul spune potopului: „Întoarce-te!"
Și Domnul împărățește în veci pe scaunul lui de domnie.

În magnificul psalm 77 – „La Domnul eu mă plâng" – psalmistul își amintește apariția și dispariția lui Dumnezeu în zilele de demult:

Mă gândesc la zilele de demult,
La anii lui *Olam*...
Îmi amintesc faptele Domnului,
Mi-aduc aminte de minunile Tale de odinioară...
Căile Tale, Doamne, sunt sfinte;
Care Dumnezeu este mai mare decât Dumnezeul nostru?
Când Te-au văzut apele, Dumnezeule,
Când Te-au văzut apele s-au cutremurat,
Și adâncurile s-au mișcat.
Norii au turnat apă cu găleata,
Tunetul a răsunat în nori;
Săgețile Tale au zburat în toate părțile
Tunetul Tău a izbucnit în vârtejul de vânt,
Fulgerele au luminat lumea,
Pământul s-a mișcat și s-a cutremurat

Ți-ai croit drum prin mare,
O cărare prin apele cele mari,
Și nu Ți s-au cunoscut urmele pașilor Tăi.

Psalmul 104, lăudând faptele Domnului, își amintește despre vremurile când oceanele acopereau continentele și au fost făcute să se întoarcă:

Tu ai așezat Pământul pe temeliile sale,
Și niciodată nu se va clătina.
Tu îl acoperiseși cu adâncul cum l-ai acoperi cu o haină.
Apa stătea pe munți.
Dar la amenințarea vocii Tale au fugit
La glasul tunetului Tău au luat-o la fugă;
Suindu-se în munți și pogorându-se în văi
Până la locul pe care-l hotărâseși Tu.
Le-ai pus o margine pe care nu trebuie s-o treacă
Pentru ca să nu mai acopere niciodată Pământul.

Cuvintele profetului Amos sunt chiar mai explicite:

Necazul vine la tine în ziua lui Dumnezeu; la ce bun sfârșitul acesta?
Căci în ziua Domnului nu este nici lumină și nici întuneric...
El preface întunericul în zori, iar ziua în noaptea neagră; El cheamă apele mării și le revarsă pe suprafața pământului.

Acestea deci au fost evenimentele din zilele „de demult". „Ziua Domnului" fusese ziua potopului.

*

Așa cum am arătat în capitolele anterioare, aterizând pe Pământ, nefilimii au asociat primele orașe pe care le-au întemeiat cu erele zodiacale – dând zodiilor atributele zeilor asociați cu acestea. Constatăm acum că textul descoperit de Ebeling, nu numai că oferă informații calendaristice despre omenire, ci și despre nefilimi. Potopul, ne spune acest text, a avut loc în „Era constelației Leului":

> Supremul, Supremul, cel mai mândru dintre zei;
> Zeu a cărui coroană strălucită, teamă inspiră.
> Planeta supremă: un tron ea și-a făcut
> În fața orbitei date planetei roșii [Marte].
> În fiecare zi din Leu, el este în flăcări.
> Lumina sa hotărăște strălucitoarea sa împărăție pe Pământ.

Astfel, putem înțelege acum un vers enigmatic din ritualul de Anul Nou, care spune: „Constelația Leului măsoară apele Adâncului". Această declarație plasează potopul într-o perioadă clară de timp căci, deși astronomii nu pot spune cu siguranță unde anume situau sumerienii începutul fiecărei ere zodiacale, se consideră, în general, că tabelul pe care îl prezentăm mai jos este cel mai aproape de cel sumerian.

60	î.Ch.	– 2100	d.Ch.	– Era Peștilor
2220	î.Ch.	– 60	î.Ch.	– Era Berbecului
4380	î.Ch.	– 2220	î.Ch.	– Era Taurului
6540	î.Ch.	– 4380	î.Ch.	– Era Gemenilor
8700	î.Ch.	– 6540	î.Ch.	– Era Racului (Cancer)
10.860	î.Ch.	– 8700	î.Ch.	– Era Leului.

Dacă potopul a avut loc în Era Leului, adică între 10.860 și 8700 î.Ch, atunci data se potrivește perfect cu descoperirile noastre: conform științei de astăzi, ultima perioadă glaciară s-a terminat brusc în emisfera sudică, cu circa doisprezece sau treisprezece mii de ani în urmă, iar în emisfera nordică o mie sau două mii de ani mai târziu.

Fenomenul de precesie oferă o coroborare și mai evidentă cu teoria noastră. Am afirmat mai devreme că nefilimii au aterizat pe Pământ cu 432.000 de ani înaintea potopului (120 de *șar),* în Era Peștilor. În termenii ciclurilor precesionale, 432.000 de ani înseamnă șaisprezece astfel de cicluri complete, sau Ani Mari, plus mai bine de jumătate din ciclul următor, sau Mare An, adică exact în „Era" constelației Leului.

Astfel, putem reconstitui cronologia completă a evenimentelor descrise în această carte.

Data	*EVENIMENTUL*
445.000	Nefilimii, conduși de Enki, sosesc pe Pământ de pe A Douăsprezecea Planetă. Se întemeiază Eridu – Stația Pământ I – în sudul Mesopotamiei.
430.000	Marile calote glaciare încep să se topească. În Orientul Apropiat, climatul devine ospitalier.
415.000	Enki se mută în interiorul ținutului, întemeind Larsa.
400.000	Perioada interglaciară se întinde peste tot. Enlil sosește pe Pământ și înființează centrul de la Nippur. Enlil călătorește spre Africa și organizează acolo operațiunile miniere ale zeilor.
360.000	Nefilimii întemeiază Bad-Tibira, centrul lor metalurgic, pentru topirea și prelucrarea metalelor. Sunt construite Sipparul, spațioportul nefilimilor și alte orașe.
300.000	Revolta anunnakilor. Enki și Ninnursag fauresc omul – Muncitorul Primitiv.
250.000	*Homo Sapiens* se înmulțește și se împrăștie pe toată suprafața Pământului.
200.000	Viața pe Pământ regresează în timpul unei noi ere glaciare
100.000	Clima se încălzește din nou. Fiii zeilor iau de neveste fiicele pământenilor și fac copii cu ele.

77.000 Ubartutu/Lameh, un om născut dintr-un zeu și o pământeancă, devine primul rege pământean în Șuruppak, sub protecția zeiței Ninhursag.

75.000 „Blestemarea " Pământului de zei – o nouă eră glaciară începe. Tipuri degenerate de om rătăcesc pe suprafața Pământului.

49.000 Începe domnia lui Ziusudra (Noe), „slujitor credincios" al lui Enki.

35.000 Înrăutățirea climatului începe să decimeze omenirea în timpul celor „șapte treceri". Omul din Neanderthal dispare din Europa, supraviețuind numai Omul de Cro-Magnon (din Orientul Apropiat).

13.000 Nefilimii, avertizați de marea uriașă pe care urma s-o atragă după sine apropierea planetei lor decid să lase omenirea să piară.
Potopul mătură întreg Pământul, sfârșind dintr-o dată era glaciară.

Capitolul 15

Regatul de pe Pământ

Potopul nu a fost o experiență traumatică doar pentru omenire, ci și pentru „zei" – nefilimi.

Ca să folosim cuvintele unei liste sumeriane a regilor, „Potopul a măturat totul de pe fața pământului" și o muncă de 120 de *șar* a fost ștearsă peste noapte. Minele din Africa de Sud, orașele din Mesopotamia, Centrul de Control al Misiunilor Spațiale de la Nippur, spațioportul de la Sippar – toate zăceau îngropate sub ape și noroi. Plutind în navetele lor deasupra Pământului devastat de furia apelor, nefilimii așteptau ca acestea să se retragă pentru a putea pune din nou piciorul pe Pământ.

Cum aveau ei să supraviețuiască pe o planetă străină când orașele cu toate facilitățile lor dispăruseră, și chiar și forța lor de muncă – omenirea – fusese complet decimată?

Când, înfometați, înfricoșați și epuizați, nefilimii au aterizat pe vârfurile „Muntelui Salvării" au fost, cu siguranță, ușurați să descopere că omenirea și animalele deopotrivă, nu pieriseră cu totul. Chiar și Enlil, la început furios să descopere că planurile sale fuseseră dejucate, și-a schimbat curând gândurile.

Decizia luată de zei a fost una practică. Dată fiind propria lor situație, nefilimii au dat la o parte prejudecățile lor despre oameni și și-au reluat sclavii după care, nemaipierzând nici o clipă, i-au învățat pe oameni cum să cultive grâne și să crească animale. Cum supraviețuirea, fără nici o îndoială, depindea de viteza cu care se dezvolta agricultura și creșterea vitelor, pentru a răspunde nevoilor nefilimilor și ale omenirii care se înmulțea cu rapiditate, nefilimii au aplicat știința lor avansată și cunoștințele lor deosebite pentru a rezolva această problemă.

*

Fără să cunoască informațiile oferite de textele biblice și cele sumeriene, mulți savanți care au studiat originile agriculturii au ajuns la concluzia că ea a fost „descoperită" de omenire cu circa 13.000 de ani în urmă, și că această descoperire este legată de climatul cald care a urmat încheierii ultimei ere glaciare. Cu mult înaintea savanților de astăzi, Biblia plasează începutul agriculturii în perioada care a urmat potopului. „Semănatul și seceratul" sunt prezentate de Biblie ca daruri făcute de Dumnezeu lui Noe și urmașilor săi, ca parte din legământul făcut de Dumnezeu cu omenirea în perioada de după potop:

> Cât va fi pământul, nu va înceta semănatul și seceratul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea.

Primind din partea zeilor „secretele" agriculturii, „Noe a început să fie lucrător al pământului și a sădit o vie": el fiind primul agricultor postdiluvian, angajat deliberat în lucrarea pământului.

Și textele sumeriene atribuie zeilor dezvăluirea „secretului" – atât al agriculturii cât și al creșterii vitelor.

Cercetând începuturile agriculturii, savanții moderni au descoperit că ea a apărut mai întâi în Orientul Apropiat, dar nu în câmpiile fertile și ușor de lucrat sau în văi, ci, mai degrabă, ea a apărut în ținuturile muntoase. De ce oare au preferat agricultorii de atunci aceste zone dificile pentru agricultură în locul celor mult mai ușoare de la șes?

Singurul răspuns plauzibil este că aceste ținuturi de la șes erau, la vremea când a fost „descoperită" agricultura, nelocuibile; cu circa 13.000 de ani în urmă, șesurile nu erau încă suficient de uscate după potop. A trebuit să mai treacă mii de ani până ce câmpiile și văile s-au uscat suficient pentru a permite oamenilor să coboare din munții care înconjoară Mesopotamia și să se stabilească la câmpie. Exact acest lucru îl descrie și Biblia: La multe generații după potop, oamenii veniți „din răsărit"

– din zonele montane din estul Mesopotamiei – „au găsit o câmpie în Țara Șinear [Sumer], și s-au stabilit acolo".

Textele sumeriene declară că Enlil a oferit cerealele „în ținutul dealurilor" – în munți, nu în câmpii – și a făcut posibilă agricultura în munți ținând deoparte apele potopului. „A pus stavilă apelor, ca să nu intre în munți." Numele ținutului muntos din răsăritul Sumerului era E.LAM, care înseamnă „casa de unde au ieșit toate ierburile". Mai târziu, doi dintre asistenții lui Enlil, zeii Ninazu și Nimada, au răspândit cultivarea plantelor și în șesuri, astfel încât, „Sumer, țara care nu cunoscuse semănatul și secerișul, a cunoscut acum grânele".

Savanții, care au stabilit că agricultura a început prin creșterea unei plante sălbatice în locul grâului și orzului, nu pot să explice cum primele grâne (cum ar fi cele descoperite în peștera Șanidar) erau deja uniforme și foarte deosebite. Milioane de generații de selecție genetică sunt necesare pentru a obține chiar și o minimă schimbare într-o specie oarecare. Și totuși, perioada de timp și locul în care un astfel de proces îndelungat și foarte gradual ar fi avut loc, nu este de găsit nicăieri. Nu există decât o singură explicație pentru acest miracol botano-genetic: dacă nu a fost vorba de un proces de selecție naturală, atunci este vorba de manipulare artificială.

Cercetat cu atenție, un spic bine dezvoltat de grâu este un mister și mai mare. Este produsul unui „amestec neobișnuit de gene botanice", și nu produsul dezvoltării genetice și nici mutația genetică a unei singure surse. Este, cu siguranță, rezultatul amestecului genelor mai multor plante. Întreaga idee că omul, în câteva mii de ani, a reușit să transforme animalele prin domesticire este, de asemenea, discutabilă.

Știința modernă nu a fost capabilă până acum să răspundă acestor întrebări, și nici altora, de exemplu, de ce semicercul muntos din Orientul Apropiat a devenit o sursă continuă de noi varietăți de plante și cereale, pomi, fructe, legume și animale domestice.

Sumerienii știau răspunsul. Semințele, spun ei, erau un dar trimis pe Pământ de Anu, din Lăcașul Ceresc. Grâul, orzul și cânepa au fost aduse pe Pământ de pe A Douăsprezecea Pla-

netă. Agricultura și creșterea animalelor au fost darurile lui Enlil și, respectiv, Enki.

Nu numai prezența nefilimilor, ci și sosirile periodice ale planetei lor în vecinătatea Pământului se pare că se află în spatele a trei faze cruciale din dezvoltarea civilizației post-diluviene: agricultura, circa 11.000 î.Ch., cultura neolitică, circa 7500 î.Ch. și apriția bruscă a civilizației mesopotamiene, 3800 î.Ch., toate la intervale de 3600 de ani.

Se pare că nefilimii, dezvăluind oamenilor cunoștințe, în doze bine stabilite, o făceau și la intervale care marcau apropierea planetei lor de Pământ, de parcă era nevoie de niște inspecții „de la centru", și consultări între zei, posibile numai în perioada când A Douăsprezecea Planetă venea în apropierea Pământului, înainte de a se da aprobarea pentru încă un pas pe calea cunoașterii umane.

„Epopeea lui Etana" ne oferă una din aceste consultări între zei. Într-una din zilele care au urmat potopului, spune textul:

> Marii Anunnaki care decid soarta au ținut sfat,
> Soarta Pământului s-o hotărască.
> Cei care au făcut cele patru colțuri ale lumii,
> Care au întemeiat toate țările,
> Care supraveghează Pământul,
> Erau prea nobili pentru omenire.

Nefilimii, ni se spune, au ajuns la concluzia că aveau nevoie de un intermediar între ei și masele de oameni. Ei trebuia, au decis ei, să fie zeii – *elu* în acadiană, însemnând „nobilii". Ca punte de legătură între nefilimi, „zei" și oameni, ei au introdus „împărăția" pe Pământ: au numit un conducător uman care să asigure serviciile pe care trebuia să le facă oamenii zeilor și canalul prin care se dădeau oamenilor învățăturile și legile zeilor.

Un text care vorbește despre acest subiect descrie situația de dinainte ca tiara și coroana să fie puse pe vreun cap de om și sceptrul dat în mâinile acestuia; toate aceste simboluri ale regatului – plus toiagul păstorului, simbolul dreptății – „stăteau în fața lui Anu, în ceruri". După ce zeii au luat hotărârea, „Împărăția a fost coborâtă din Cer pe Pământ".

Atât textele sumeriene, cât și cele acadiene declară că zeii și-au menținut „domnia" peste Pământ și i-au pus pe oameni să reconstruiască mai întâi orașele de dinainte de potop, exact în locurile acestora și după planurile originale: „Să se pună toate cărămizile orașelor din vechime în locurile în care au stat ele, toate cărămizile să stea în sfintele lor locuri." Deci, Eridu a fost primul oraș reconstruit.

Apoi, nefilimii i-au ajutat pe oameni să-și construiască primul oraș-regat, și l-au binecuvântat. „Să fie orașul acesta cuibul în care oamenii să se odihnească. Fie ca regele să fie păstorul lor."

Primul oraș-regat al oamenilor, ne spun textele sumeriene, a fost Cush. „Când Împărăția a coborât iarăși din Cer, Împărăția era în Cush." Din nefericire, listele sumeriene ale regilor sunt mutilate exact în locul unde se afla numele primului om care a fost numit de zei, rege. Știm totuși că el a început o lungă dinastie, ale cărei orașe de reședință s-au schimbat din Cush în Uruk, Ur, Awam, Hamazi, Acsac, Acad și apoi, în Ashur și Babilon și în alte capitale mai recente.

Cartea Neamurilor din Biblie îl pune pe Nimrud – patriarhul regatelor Uruk, Acad, Babilon și Asiria – ca fiind din Cush. Ea înregistrează răspândirea omenirii, țările și regatele, ca rezultat al împărțirii ei în trei ramuri după potop. Trăgându-se și numindu-se după numele celor trei fii ai lui Noe, erau împărțiți în pământurile și neamurile lui Sem, care locuiau în Mesopotamia și Orientul Apropiat, Ham, care locuiau în Africa și părți din Peninsula Arabica și Iafet, indo-europenii din Asia Mică, Iran, India și Europa.

Aceste trei grupuri majore erau, cu siguranță, cele trei „regiuni" ale căror întemeieri au fost discutate de Marii Anunnaki. Fiecare dintre cele trei au fost încredințate unui zeu principal. Una din aceste regiuni era, evident, Sumerul, regiunea popoarelor semitice, locul în care a înflorit prima civilizație umană.

Celelalte două au devenit și ele leagănul unor civilizații înfloritoare. Circa 3200 î.Ch. – aproape o jumătate de mileniu după civilizația sumeriană – statul, regatul și civilizația și-au făcut apariția și în valea Nilului, conducând în timp la marea civilizație egipteană.

Până acum circa cincizeci de ani, nu s-a știut nimic despre cea de-a treia mare civilizație, cea indo-europeană, dar se cunoaște acum existența unei civilizații avansate, cuprinzând orașe mari, o agricultură dezvoltată, un comerț înfloritor, în valea Indului, cu circa o mie de ani după înflorirea celei sumeriene. (Fig. 161)

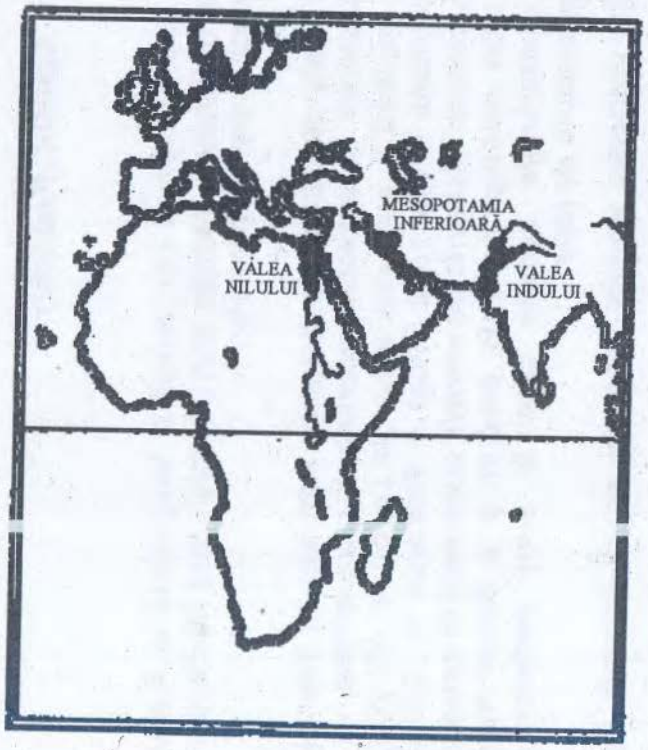

Fig. 161

Textele antice, precum și descoperirile arheologice atestă legăturile foarte apropiate pe plan cultural și economic existente între aceste două civilizații dezvoltate pe malurile celor două mari fluvii și civilizația sumeriană. Mai mult, atât dovezi circumstanțiale, cât și directe i-au convins pe majoritatea savanților că civilizația din zona Nilului și din cea a Indului nu numai că erau legate de cea sumeriană, ci, de fapt, ambele își aveau leagănul în Sumer.

S-a descoperit că cele mai impozante monumente din Egipt, piramidele, sunt, sub o „mască" de piatră, replici aproape perfecte ale ziguratelor mesopotamiene și sunt suficiente motive pentru a se crede că ingeniosul arhitect care a desenat planurile pentru marile piramide și a supervizat construcția lor a fost un sumerian venerat ca zeu. (Fig. 162)

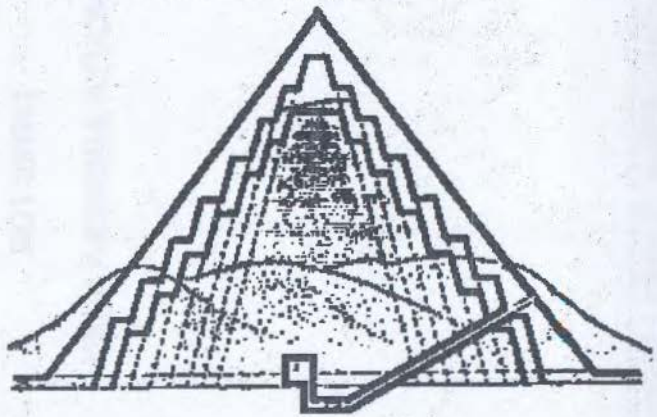

Fig. 162

Vechiul nume dat de egipteni țării lor era „pământul ridicat" și amintirile lor despre preistoria acesteia reținеau ideea că „un zeu foarte mare a venit în vremurile de demult" și a găsit ținutul lor acoperit de ape și noroi. El și-a asumat dificila sarcină de a „rechema", a ridica literalmente Egiptul de sub ape. Legenda descrie amănunțit valea Nilului de după potop; acest zeu vechi, se poate demonstra, nu era altul decât Enlil, inginerul-șef al netilimilor.

Fig. 163

Fig. 164

Deși se cunosc relativ puține lucruri până astăzi despre civilizația din valea Indului, știm că și ei venerau numărul doisprezece ca numărul divinității supreme, că ei își reprezentau zeii cu figuri umane purtând pe cap bonete cu coarne și că ei venerau simbolul crucii – semnul planetei nefilimilor. (Fig. 163, 164)

Dacă aceste două civilizații erau de origine sumeriană, de ce sunt diferite limbile și semnele lor scrise? Răspunsul științific este că limbile sunt diferite. Acest lucru a fost demonstrat încă din 1852, când reverendul Charles Foster a scris o carte, *The One Primeval Language* (Limba primordială), în care a demonstrat că toate limbile antice descifrate până atunci, inclusiv chineza veche și alte limbi din Orientul Antic, se trag dintr-o singură sursă – care, s-a demonstrat ulterior, era sumeriana.

Pictogramele similare nu au numai aceeași semnificație, ceea ce ar putea fi doar o coincidență, ci și polisemia cuvântului original, ba chiar și aceeași formă fonetică – ceea ce sugerează în mod clar originea comună. Mult mai recent, savanții au arătat că primele inscripții egiptene utilizau un limbaj care indica o dezvoltare anterioară a scrisului, și singurul loc în care limbajul scris existase înainte era Sumerul.

Dec avem o singură limbă scrisă care, din anumite motive, a fost diferențiată în trei limbi: mesopotamiană, egipteană/hamitică și indo-europeană. Astfel de diferențe pot să fi apărut singure de-a lungul timpului, datorită distanței și separării geografice. Și totuși, textele sumeriene susțin că ele au apărut ca urmare a unei decizii deliberate a zeilor, încă o dată inițiată de Enlil. Povestirile sumeriene pe acest subiect sunt identice cu binecunoscuta legendă biblică a Turnului Babel, care ne spune că „tot Pământul avea o limbă și aceleași cuvinte." Dar după ce oamenii din Sumer, învățând arta construcțiilor din cărămizi, au construit orașe și au ridicat turnuri înalte (zigurate), ei au plănuit să construiască un *șem* și un turn pentru a-l lansa. Din această cauză „a amestecat Dumnezeu limbile Pământului".

Ridicarea deliberată a Egiptului de sub ape, dovezile lingvistice, relatările Bibliei și cele sumeriene, toate confirmă ideea noastră că cele două civilizații satelit nu s-au dezvoltat din întâmplare. Din contră, ele au fost planificate și realizate prin decizia deliberată a nefilimilor.

Temându-se, în mod evident, de o civilizație umană unificată cultural și având aceleași scopuri, nefilimii au adoptat politica tipic colonialistă „Divide et impera" (Dezbină și stăpânește). Pentru că, în timp ce omenirea ajunsese la un nivel care îi permitea chiar să încerce să construiască o navă spațială – după care „nimic nu i-ar fi împiedicat să facă tot ce și-au pus în gând" – nefilimii înșiși se aflau într-un puternic declin. În mileniul al treilea î.Ch., copiii și nepoții, ca să nu mai vorbim de oamenii cu unul din părinți zeu, copleșiseră ca număr vechii zei.

Adânca rivalitate dintre cei doi frați, Enlil și Enki, a fost moștenită de fiii lor, dând naștere unor lupte sângeroase pentru supremație. Chiar și fiii lui Enlil – așa cum am văzut în capitolele anterioare – se luptau între ei, la fel cum făceau, de altfel și fiii lui Enki. Așa cum s-a întâmplat deseori și în istoria omenirii, zeii cei mari au încercat să-i împace împărțind pământul între moștenitorii lor. În cel puțin o instanță înregistrată în textele sumeriene, un astfel de fiu (Ișkur/Adad) a fost trimis în mod deliberat de Enlil în Ținuturile Muntoase, cu rolul de zeitate locală.

Pe măsură ce trecea timpul, zeii au devenit din ce în ce mai geloși unii pe ceilalți, păzindu-și cu strășnicie teritoriul,

meșteșugul sau meseria pe care o patronau. Regii erau intermediarii dintre aceștia și omenirea din ce în ce mai numeroasă. Declarațiile regilor antici cum că porneau la război pentru cucerirea de noi teritorii și a supune alte popoare, pentru că urmau „porunca zeului și stăpânul meu". Text după text demonstrează cu claritate că lucrurile stăteau într-adevăr așa. Zeii își păstraseră pentru ei controlul politicii externe, căci asta privea de fapt relațiile cu ceilalți zei. În conformitate cu aceasta, ei aveau ultimul cuvânt în declararea războiului sau încheierea păcii.

O dată cu înmulțirea și răspândirea oamenilor, în din ce în ce mai multe țări, orașe și sate, trebuiau găsite căi pentru a le reaminti acestora cine le sunt stăpânii, cei „nobili". Vechiul Testament reflectă acest lucru la tot pasul, cerând oamenilor să nu se „închine la zei altor popoare". Soluția a fost construirea a din ce în ce mai multe lăcașuri de cult, și punerea în fiecare dintre ele a simbolul zeului „corect".

Era păgânismului începuse.

*

După potop, ne informează textele sumeriene, nefilimii au ținut lungi adunări pentru a hotărî destinul oamenilor și zeilor pe Pământ. În urma acestor consilii, ei au luat decizia de „a face cele patru regiuni". Trei dintre ele – Mesopotamia, valea Nilului și valea Indului – au fost populate cu oameni.

A patra regiune era considerată „sfântă" – un termen care la început însemna că zona era „interzisă, restrânsă". Dedicată numai zeilor, era un „pământ pur", o zonă de care oamenii se puteau apropia numai cu autorizație; traversarea acesteia putea [illegible] din cauza folosirii unor „arme înspăimântătoare" de către niște paznici fiorosi. Acest ținut sau regiune era numită TIL.MUN („Ținutul în care sunt rachetele"). Era zona în care își stabiliseră nefilimii baza spațială după ce cea de la Sippar fusese distrusă de apele potopului.

Din nou, această zonă a fost pusă sub comanda lui Utu/Șamaș, zeul care era însărcinat cu rachetele. Eroii epopeilor antice, cum ar fi Ghilgamesh, s-au luptat din greu pentru a ajunge

aici, pentru a fi purtați apoi de un *șem* sau un Vultur până în Lăcașul Ceresc al Zeilor. Ne amintim ruga lui Ghilgamesh către Șamaș:

> Lasă-mă să intru în ținut, lasă-mă să-mi ridic *șem*-ul...
> Pe viața zeiței care m-a născut,
> A cinstitului rege, tatăl meu.
> Îndrumă-mi pașii spre Țara Ta!

Poveștile antice – de fapt pură istorie – relatează eforturile neîncetate ale oamenilor de a ajunge „în acest sfânt ținut", pentru a găsi „Planta Vieții", și de a obține viața veșnică printre Zeii Cerului și Pământului. Acesta a fost idealul omenirii, care apare în toate religiile ce își au rădăcinile în Sumer: speranța că, dacă duc o viață cinstită și curată pe Pământ, acest lucru va fi răsplătit printr-o „viață de apoi" în Lăcașul Divin, alături de zei.

Dar unde se afla această Țară a Zeilor, care făcea legătura cu Cerul?

Răspunsul la această întrebare este cunoscut. Există toate indiciile. Dar, dincolo de acest lucru apar alte întrebări. Au mai fost întâlniți nefilimii de atunci? Ce se va întâmpla când ne vom reîntâlni cu ei?

Și dacă nefilimii erau „zeii" care au „făcut" omul de pe Pământ, *oare numai evoluția vieții pe A Douăsprezecea Planetă i-a creat pe nefilimi?*

Bibliografie

I. Principalele surse pentru textele biblice:

A. De la Geneză la Deuteronom: *The Five Books of Moses,* ediție nouă, revăzută de dr. M. Stern, Star Hebrew Book Company, nedatată.

B. Pentru traduceri și interpretări mai noi, bazate pe textele sumeriene și acadiene: „Geneza" din *The Anchor Bible,* trad. de E.A. Speiser, Garden City, N.Y.: Doubleday &Co,1964.

C. Pentru culoarea „arhaică": *The Holy Bible, King James Version,* Cleveland și New York: The World Publishing Normande Co., nedatată.

D. Pentru verificarea interpretărilor moderne ale versetelor biblice: *The Torah,* noua traducere a Sfintei Scripturi, în conformitate cu textele masoretice, New York: Jewish Publication Society of America, 1962; *The New American Bible,* tradusă de membrii Catholic Biblical Association of America, New York: P.J. Kenedy & Sons, 1970; și *The New English Bible*, editată sub îndrumarea și patronajul Bisericii Angliei, Oxford: Oxford University Press; Cambridge: Cambridge University Press, 1970.

E. Pentru referințe uzuale și compararea traducerilor: *Veteris Testamenti Concordantiae Hebraicae Atque Chaldaicae,* Solomon Mandelkern, Ierusalim: Schocken Books, Inc., 1962; *Encyclopedic Dictionary of the Bible*, traducere și adaptare de A.van den Born, Catholic Biblical Associations of America, New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1963; și *Milton-Hatanach* (Ebraică), Hebrew-Aramaic de Jushua Steinberg, Tel Aviv: Izreel Publishing House Ltd., 1961.

II. Principalele surse pentru textele din Orientul Apropiat:

Barton, George, A. *The Royal Inscriptions of Sumer and Akkad,* 1929.

Borger, Riekele, *Babylonisch-Assyrische Lesestücke,* 1963.

Budge, E.A. Wallis, *The Gods of the Egyptians,* 1904

Budge, E.A.W. și King, L.W. *Annals of the Kings of Assyria,* 1902.

Chiera, Edward, *Sumerian Religious Texts,* 1924.

Ebeling, E.; Meissner, B; Weidner, E., (ed) *Reallexicon der Assyrologie und Vorderasiatischen Archäology,* 1932-1957.

Ebeling, Erich, *Enuma Elish: die Siebente Tafel des Akkadischen Weltschöpfungsliedes,* 1939

Ebeling, Erich, *Tod und Leben nach den Vorstellungen der Babylonier,* 1931.

Falkenstein, Adam şi W.von Soden, *Sumerische und Akkadische Hymnem und Gebete,* 1953.
Falkenstein, Adam, *Sumerische Gotterlieder*, 1959.
Fossey, Charles, *La Magie Syrienne,* 1902.
Frankfort, Henri, *Kingship and Gods*, 1948.
Gray, John, *The Canaanites.* 1964.
Gordon, Cyrus H., "Canaanites Mythology" în *Mythologies of the Ancient World.*1961.
Grossman, Hugo, *The Development of the Idea of God in the Old Testament.* 1926
Grossman, Hugo, *Altorientalische Texte und Bilder zum alten Testamente.* 1909
Gunterbock, Hans G. "Hittite Mythology" în *Mythologies of the Ancient Worlds.* 1961
Heidel, Alexander, *The Babylonian Genesis.* 1969.
Hilprecht, Herman V., (ed). *Reports of the Babylonian Expeditions: Cuneiform Texts.* 1893-1914
Jacobsen, Thorkild, "Mesopotamia" în *The Intellectual Adventure of Ancient Man.* 1946.
Jastrow, Morris, *Die Religion Babyloniens und Assyriens.*1905-1912
Jean, Charles-F, *La Religion Sumérienne.*1931
Jensen, P., *Texte zur assyrisch-babylonischen Religion.* 1915.
Jensen, P., *Die Kosmologie der Babylonier.*1890.
Jeremias, Alfred, *The Old Testament in the Light of the Ancient Near East.*1911.
Jeremias, Alfred, *Das Alter der babylonischen Astronomie.*1908.
Jeremias, Alfred, *Handbuch der Altorientalische Geiskultur.*
Jeremias, Alfred şi Winckler, Hugo, *Im Kampfe um der alten Orient.*
King, Leonard W., *Babylonian Magic and Sorcery being: "The Prayers of the Lifting of the Hand".* 1896.
King, Leonard W., *The Assyrian Language,* 1901.
King, Leonard W., *The seven Tablets of Creation.*1902.
King, Leonard W., *Babylonian Religion and Mythology.*1899.
Kramer, Samuel N. *The Summerians.* 1963.
Kramer, Samuel N. (ed) *Mythologies of the Ancient World* 1961
Kramer, Samuel N.,*Hystory Begins in Sumer.* 1959.
Kramer, Samuel N., *Enmerkar and the Lord of Aratta.* 1952.
Kramer, Samuel N., *From the Tablets of Sumer.* 1956.
Kramer, Samuel N., *Sumerian Mythology.*1961.
Kugler, Franz Xavier., *Sternkunde und Sterndienst in Babylon.* 1907-1913.
Lambert,W.G. şi Millard, A.R., *Atra-Hasis, the Babylonian Story of the Flood.* 1970.
Langdon, Stephen, *Sumerian and Babylonian Psalms.* 1909.
Langdon, Stephen, *Tammuz and Ishtar.* 1914.

Langdon, Stephen, (ed): *Oxford Editions of Cuneiform Texts.* 1923
Langdon, Stephen, "Semitic Mythology" în *The Mythology of all Races.* 1964.
Langdon, Stephen, *Enuma Elish: The Babylonian Epic of Creation.* 1923.
Langdon, Stephen, *Babylonian Penitential Psalms.* 1912.
Langdon, Stephen, *Die Neu Babylonischen Königsinschriften.* 1912
Luckenbil, David D., *Ancient Records of Assyria and Babylonia.* 1926-'27.
Neugebauer, O., *Astronomical Cuneiform Texts.*1955.
Pinches, Theophilus G., "Some mathematical Tablets in the British Museum" în *Hilprecht Anniversary Volume.*1909.
Pritchard, James B., (ed). *Ancient Near Estern Texts Relating to the Old Testament.* 1969.
Rawlinson, Henry C., *The Cuneiform Inscriptions of Western Asia.* 1861-'84.
Sayce, A.H., *The Religion of the Babylonians.*1888.
Smith, George, *The Chaldean Account of Genesis.* 1876.
Thomas, D.Winston (ed), *Documents from Old Testament Times.* 1961.
Thompson, R. Campbell, *The Reports of the Magicians and Astrologers of Niniveh and Babylon.* 1900.
Thureau-Dangin, François, *Les Inscriptions de Sumer et Akkad.* 1905.
Thureau-Dangin, François, *Die sumerischen un akkadische Königsinschriften.* 1907.
Thureau-Dangin, François, *Rituales Akkadiens.*1921.
Virolleaud, Charles., *L'astronomie Chaldéenne.* 1903-1908.
Weidner, Ernst F., *Alter und Bedeutung der Babylonischer Astronomie und Astrallehre.*1914.
Weidner, Ernst F., *Handbuch der Babylonischen Astronomie.*1915.
Witzel, P. Maurus. *Tammuz-Liturgien und Verwandtes.* 1935.

III. Au fost cercetate studii şi articole din următoarele periodice:

Der Alte Orient (Leipzig)
American Journal of Archaeology (Concord, Mass.)
American Journal of Semitic Languages and Literatures (Chicago)
Annual of the American Schools of Oriental Research (New Haven)
Archiv für Keilschriftforschung (Berlin)
Archiv für Orientforschung (Berlin)
Archiv Orientalni (Praga)
Assyrologische Bibliothek (Leipzig)
Assyrological Studies (Chicago)
Das Ausland (Berlin)
Babyloniaca (Paris)

Beiträge zur Assyriologie und semitischen Sprachwissenschaft (Leipzig)
Berliner Beiträge zur Keilschriforschung (Berlin)
Bibliotheca Orientalis (Leida)
Bulletin of the American Schools of Oriental Research (Ierusalim și Bagdad)
Deutsches Morgenländische Gasellschaft, Abhandlungen (leipzig)
Harvard Semitic Series (Cambridge Mass)
Hebrew Union College Annual (Cincinnati)
Journal Asiatique (Paris)
Journal of the American Oriental Society (New Haven)
Journal of Biblical Literature and Exegesis (Middletown)
Journal of Cuneiform Studies (New Haven)
Journal of Near Eastern Studies (Chicago)
Journal of Royal Asiatic Society (Londra)
Journal of the Society of Oriental Research (Chicago)
Journal of Semitic Studies (Manchester)
Keilinschriftliche Bibliothek (Berlin)
Königliche Museen zu Berlin: Mitteilungen aus der Orientalischen Sammlungen (Berlin)
Leipziger Semitische Studien (Leipzig)
Mitteilungen der altorientalischen Gesellschaft (Leipzig)
Mitteilungen des Instituts für Orientforschung (Berlin)
Orientalia (Roma)
Orientalische Literaturzeitung (Berlin)
Proceedings of the American Philosophical Society (Philadelphia)
Proceedings of Society of Biblical Archaeology (Londra)
Revue D'Assyorologie et d'archéologie orientale (Paris)
Revue biblique (Paris)
Sacra Scriptura Antiquitatibus Orientalibus Illustrata (Vatican)
Studia Orientalia (Helsinki)
Transactions of the Society of Biblical Archaeology (Londra)
Untersuchungen zur Assyriologie und vorderasiatischen Archäologie (Berlin)
Vorderasiatische Bibliothek (Leipzig)
Die Welt des Orients (Gottingen)
Wissenschaftliche Veroffentlichungen der deutschen Orient – Gesellschaft (Berlin)
Zeitschrift fur Assyriologie und verwandte Gebiete (Leipzig)
Zeitschrift fur die altetestamentliche Wissenschaft (Berlin-Giesen)
Zeitschrift der deutschen morgenlandischen Gesellschaft (Leipzig)
Zeitschrift für Keilschriftforschung.(Leipzig)